T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ 168 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (S.1-200) (1183-1185/1769-1771) TRANSKRİPSİYON, DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ersin KIRCA

İSTANBUL 2007

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK TARİHİ ANABİLİM DALI
YENİÇAĞ TARİHİ BİLİM DALI

BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ 168 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (S.1-200) (1183-1185/1769-1771) TRANSKRİPSİYON, DEĞERLENDİRME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Ersin KIRCA

Tez Danışmanı: **Yrd. Doç. Dr. Erhan AFYONCU**

İSTANBUL 2007

MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans öğrencisi Ersin Kırca'nın "Başbakanlık Osmanlı Arşivi 168 Numaralı Mühimme Defteri (S1-200)(1183-1185 / 1769-1771) Transkripsiyon, Değerlendirme" konulu tez çalışması jürimiz tarafından Türk Tarihi Anabilim Dalı, Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile başarılı bulunmuştur.

		İmza
Tez Danışmanı	: Yrd.Doç.Dr. Erhan Afyoncu	.....
Üniversitesi	Marmara	
Üye	: Yrd.Doç.Dr. Recep Ahıshalı	.....
Üniversitesi	Marmara	
Üye	: Prof.Dr. Ahmet Şimşirgil	.....
Üniversitesi	Marmara	

ONAY

Yukarıdaki jüri kararı Enstitü Yönetim Kurulu' nun 28../..09../ 2007 tarih ve 16-5..... sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof.Dr. Emel KEFELİ
Müdür

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ II
ÖZET III
SUMMARY IV
KISALTMALAR V
GİRİŞ
OSMANLI DİPLOMATİKASINDA MÜHİMME DEFTERLERİ VII
168 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TAHLİLİ
I. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ XIII
II. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ XV
1- 1768-1774 Osmanlı Rus Harbi XV
2- Asker Firarları ve Asker Yoklaması XXIV
3- Topçu Neferatı, Top ve Mühimmat Sevki XXV
4- Zahire, Yiyecek ve Odun Tedariki XXVI
5- Defterlerin Nakli ve Muhafazası XXVII
6- Eşkıyalık Faaliyetleri XXVIII
7- Reayanın Korunması XXIX
8- Yol Güvenliği ve Menzil Nizamının Sağlanması XXX
9- Kışlak Tahsisi XXXI
BİBLİYOGRAFYA XXXII
HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ [s. 1-200] XXXIV
METiN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YOL VE İMLÂ XCVI
METİN TRANSKRİKSİYONU 1-517

ÖNSÖZ

Mühimme defterleri Osmanlı merkez ve taşra teşkilatlarının yapısı ve çalışma şekli, devlet yönetimi ve dış devletlerle olan münasebetler hakkında bilgi vermesinin yanı sıra, tez konumuz olan defterin ordu mühimmesi olması hasebiyle askeri tarih, harp tarihi ve lojistik hizmetler tarihi yönünden de birinci elden kaynaklardır.

168 Numaralı Mühimme Defteri Sultan III. Mustafa'nın saltanatı döneminde (1757-1774) yazılmış olup, 1183-1185 (1769-1771) yıllarını kapsamaktadır. Bu yıllar 1768-1774 Osmanlı-Rus harbinin en önemli safhalarına denk gelmektedir. Elimizdeki defter ordu savaştayken yazılmış çok önemli bir ordu mühimmesidir. Defterde harbin gidişatı, ordunun sevk ve idaresi, reayanın korunması, asker firarları, eşkıyalık faaliyetleri ve ordunun lojistik ihtiyaçlarının karşılanmasına dair hükümler bulunmaktadır.

Çalışmamız; 168 Numaralı Mühimme Defteri'nin ilk 200 sayfasının tahlil, özet ve transkripsiyonundan oluşmaktadır. Tahlil kısmı sekil ve muhtevâ özelliklerini içermektedir. I. bölümde defterin fizîki durumu, teknik özellikleri ve tarihler; II. bölümde, 1768-1774 Osmanlı-Rus Harbi ve bu harbin içinde yaşanan asker firarları, eşkıyalık faaliyetleri, reayanın korunması ve ordunun lojistik ihtiyaçlarının karşılanması gibi meseleler incelenmiştir.

Bu çalışmamda başta, bizim yetişip bu günlere gelmemizde büyük emeği olan, danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Erhan Afyoncu olmak üzere kıymetli vakitlerini ayırıp yardımlarını bizden esirgemeyen sayın hocam Yrd. Doç. Dr Recep Ahıshalı, Uğur Demir, Ahmet Önal, Fatih Gürcan ve Osmanlı arşivinin kıymetli personellerinden Mecit Yıldız, Mustafa Kırış ve Ayhan Özyurt'a müteşekkirim.

ERSİN KIRCA

İstanbul 2007

ÖZET

Mühimme defterleri Osmanlı merkez ve taşra teşkilatlarının yapısı ve çalışma şekli, devlet yönetimi ve dış devletlerle olan münasebetler hakkında bilgi vermesinin yanı sıra, tez konumuz olan defterin ordu mühimmesi olması hasebiyle askeri tarih yönünden de birinci elden kaynaklardır.

168 Numaralı Mühimme Defteri Sultan III. Mustafa'nın saltanatı döneminde (1757-1774) yazılmış olup, 1183-1185 (1769-1771) yıllarını kapsamaktadır. Bu yıllar 1768-1774 Osmanlı-Rus Harbi'nin en önemli safhalarına denk gelmektedir. Elimizdeki defter ordu savaştayken yazılmış çok önemli bir ordu mühimmesidir. Defterde harbin gidişatı, ordunun sevk ve idaresi, reayanın korunması, asker firarları, eşkıyalık faaliyetleri ve ordunun lojistik ihtiyaçlarının karşılanmasına dair hükümler bulunmaktadır.

SUMMARY

Mühimme Inventories inform about Ottoman centre and local organization's structure and function, they also inform about goverment administration and international relations. Subject of this thesis an Army Mühimme İnventory, so that is an original document about military history.

The Mühimme Inventory which numbered by 168, writen by the times of Sultan Mustafa III (1769-1771) and it contains between 1769-1771. That years were very important stages of 1768-1774 Ottoman-Russian War. This Mühimme Inventory have very important knowledges about that war, deserters, banditry, to protect to sivillians and to assure food and munitions for Otoman Army.

KISALTMALAR

a.g.e adı geçen eser

a.g.m adı geçen makale

bk. bakınız

c. cilt

DİA Diyanet İslâm Ansiklopedisi

DTCF Dergisi Dil ve Tarih Coğrafya Dergisi

h. hüküm

haz. Hazırlayan

nr. numara

nşr. neşreden

s. Sayfa

TED Tarih Enstitüsü Dergisi

TSMA Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi

HiCRÎ TAKViMDE AYLAR, GÜNLER VE iLGiLi KISALTMALAR

محرم	م	M	Muharrem
صفر	ص	S	Safer
ربيع الاول	را	Ra	Rebî'ü'l-evvel
ربيع الاخر	ر	R	Rebî'ü'l-âhir
جمادالاول	جا	Ca	Cemâziye'l-evvel
جمادالاخر	ج	C	Cemâziye'l-âhir
رجب	ب	B	Receb
شعبان	ش	Ş	Şa'ban
رمضان	ن	N	Ramazan
شوال	ل	L	Şevvâl
ذى القعده	ذا	Za	Zilka'de
ذى الحجه	ذ	Z	Zilhicce

Tablo 1: Hicrî aylar ve kısaltmaları.

اوائل	Evâ'il	Ayın ilk günleri (1-10)
اواسط	Evâsıt	Ayın ortasındaki günler (11-20)
اواخر	Evâhir	Ayın son günleri (21-30)

Tablo 2: Hicri ayların onar günlük bölümleri.

GİRİŞ

OSMANLI DİPLOMATİKASINDA MÜHİMME DEFTERLERİ

Mühimme defterleri, Divân-ı Hümâyûn'dan çıkan kararların bir suretlerinin kaydedildiği bir nevi siciller hüviyetindedir[1].

Bugün Mühimme olarak tesmiye ve tasnif edilen defterlerin Osmanlı bürokrasinde hangi tarih(ler)den itibaren tutulmaya başlandıkları meselesi hâlâ tam manasıyla aydınlatılamamıştır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Divân-ı Hümayûn Defterleri Kataloğu'ndaki 1 numaralı Mühimme defteri H. 961-962/M. 1553-1554 tarihini taşımaktadır[2]. Ancak adı geçen tasnifteki bu ve 2 numaralı defter klasik Mühimme formunda olmayıp, 3 numaralı defter (H. 966-968/M. 1558-1560) gerçek anlamda bu vasfa haizdir[3]. Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi'nde nr. E. 12321'de kayıtlı bulanan bir Mühimme defteri ise Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki 3 numaralı Mühimme defteri ile benzer muhteva ve formda olup H. 951-952/M. 1544-1545 tarihine aittir[4].

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, "Osmanlıların onbeşinci yüzyılın ilk yarısında arazi tahrir defterleri tuttuklarına göre divan müzakeresine ait defterlerin de her halde Fatih devrinden itibaren tutulmuş oldukları kuvvetle ihtimal dahilindedir"[5] diyerek Divân müzakerâtına müteallik kayıtları hâvî defterlerin mevcudiyetini daha erken tarihlerde aramamızı işaret eder. Nitekim Darphane mukataalarına dair kayıtları ihtiva eden bir defter[6] ile Zilkade-Zilhicce 906/Haziran-Temmuz 1501 arasındaki hükümleri içine alan bir Ahkâm Defteri[7] İsmail Hakkı Uzunçarşılı'yı teyid eder mahiyettedirler. Bilhassa bu son defter malî hükümleri, şikâyet

---

[1] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikayet", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III/5 (2005), s. 107. Mühimme defterlerine mebni çalışmaların bir değerlendirmesini yapan ve bu defterlerdeki bazı problemler üzerine yeni yaklaşımlar getiren Feridun Emecen, mevcut çalışmalarda yapılan tariflerde "*defterlerin tutulma şekli, adı, nasıl ve hangi bürolarda hazırlanmış oldukları meselelerine dikkat edilmediği gibi tarihî gelişim süreçleri de göz ardı edilerek genellemeye gidildiği*"ni belirtip, arşiv kodlaması haline gelen bizzat mühimme tabirinin bunun bariz misali olduğunu söyler (bk. Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 110-111).

[2] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, İstanbul 2000[2], s. 10.

[3] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 111.

[4] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 111. Bu defter için bk. *H. 951-952 tarihli ve E-12321 numaralı Mühimme Defteri*, Topkapı Sarayı Arşivi, nşr.: Halil Sahillioğlu, İstanbul 2002.

[5] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, Ankara 1988[3], s. 79.

[6] Bu defter için bk. Halil Sahillioğlu, "Bir Mültezimin Zimem Defterine Göre XV. Yüzyılın Sonunda Osmanlı Darphane Mukataaları", *İktisat Fakültesi Mecmuası*, XXIII/1-2 (1963), s. 145-218.

[7] Bu defter için bk. Feridun M. Emecen-İlhan Şahin, *Osmanlılar'da Divan Bürokrasisi ve Ahkâmı: II. Bayezid Devrine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri*, İstanbul 1994.

hükümlerini, nişan, berat kayıtlarını, gizli ve önemli devlet işleriyle ilgili fermanları muhtevî bulunması açısından dikkat çeker ki, bu ahkâmın bir kısmı daha sonraki mühimmelerin konusunu teşkil eder. Bu defter ile ilk mühimme olarak kabul edilen 1544-1545 tarihli defter arasındaki benzer defterler incelendiğinde Dîvan müzakereleri neticesinde sâdır olan hükümlerin suretlerinin malî, adlî-hukukî ayrımı yapılmaksızın bir arada kaydedildikleri görülmektedir[8]. Bu durum bizzat adı geçen defterleri hazırlayan divân bürokrasisinin tarihî tekamülü ile bağlantılıdır. Timar sisteminin devletin idarî-içtimaî bünyesindeki ehemmiyetli mevkii ve bu müessesenin girift yapılanması bürokratik olarak da uzmanlaşmış bir örgütlenmeyi zorunlu kılmış, söz konusu işlemlere nezaret eden defterhâne ve defter emîninin daha 15. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görev ve yetki alanın netleşmesini sağlamıştır[9]. Ancak reisülküttâba bağlı divân bürokrasisinde ihtisaslaşma eğilimi ve yetki alanlarının netleşmesi bir süre daha gerçekleşemeyecektir[10].

Enlemesine geniş şekliyle daha önceki ahkâm defterlerinden farklı, yeni bir defter türünün habercisi olan 1544-1545 tarihli defter bu yıllarda bürokraside yaşanan mahiyetinin bilemediğimiz bir gelişmenin mahsulüdür. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde Koğuşlar Kısmı K. 888'de kayıtlı ve H. 959/M. 1552 tarihli Mühimme olarak adlandırılan bir diğer defter de böyle enlemesine geniş bir şekilde tanzim edilmiştir. Böylece bu ilk defterlerle birlikte sonradan mühimme adıyla anılacak defter serisinin klasik formu ortaya çıkmış ve yerleşmiştir[11]. Bugün Mühimme ismiyle anılan bu defterler Osmanlı bürokrasisinde 17. asrın ortalarına kadar "*mirî ahkâm*", "*ahkâm-ı mirî*", "*sefer ahkâmı*", "*mahfî ahkâm*", "*Tâc-zâde Efendi Hazretlerinin zaman-ı şeriflerinde vâkı' olan mirî ahkâmın ibtidâ kaydı*" gibi ifadelerle tanımlanmıştır[12]. Mühimme adının verilmesi ve bu isimlendirmenin yerleşmesi 17. yüzyılın ortalarından itibaren şikâyet nevinden ahkâmın ayrı bir defter serisinde kayıt altına alınmasının sonucudur[13].

Divân-ı Hümâyûn'da zabıt tutma usûlü olmayıp, bir işin müzakerâtı neticesinde alınan kararların hükümleri daha sonra hazırlanmaktaydı[14]. Kararların bazen müsvedde/tashihli

---

[8] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 113-114.

[9] Bu konuda ayrıntılı bir değerlendirme için bk. Erhan Afyoncu, *Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmire (XVI-XVIII. Yüzyıllar)*, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1997.

[10] Recep Ahıshalı, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Reisülküttâblık (XVIII. yüzyıl)*, İstanbul 2001, s. 61-62.

[11] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 115.

[12] Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", *DİA*, XXXI, 520; Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıdları Üzerine", *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Bildiriler*, İstanbul 1988, s. 95-96.

[13] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 116.

[14] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, s. 79. Mübahat Kütükoğlu, Mühimme defterlerindeki bazı kayıtlardan hükmün yazılmasına sebep olan arz, arzuhal, takrir ya da tezkirenin kime ait olduğu, bunlar hakkındaki buyuruldunun kimim hattıyla olduğu, hangi hükümler için hatt-ı hümâyûn sâdır

müsvedde metinleri, bazen de gönderilen ferman suretinin bir metni deftere kaydedilirdi. K. 888'de kayıtlı H. 959/M. 1552 tarihli Mühimme defteri cüzler halindeki müsveddelerin temize çekilmiş bir haliyken 17. yüzyıla ait Mühimme defterlerinin bir bölümü kararların müsvedde metinlerinin tashihli suretlerinden oluşur. 18. yüzyıl mühimmeleri ise tamamen ferman suretlerin kayıtlarını ihtiva eder[15].

Hüküm suretlerinin defter halinde tanziminde önceleri divân bürokrasisi müşterek olarak görev almaktaydı. Daha sonraları defterler reisülküttâba bağlı beylik (divan) kalemi tarafından düzenlenmiş, hükümleri yazanlara da mühimme-nüvis adı verilmiştir[16]. Bu durum 17. yüzyılın ortalarında devlet işlerinin hâl ve faslında Paşakapısı'nın (daha sonra Bâbıâli) yeni bir icra makamı haline gelmesi ve reisülküttâb ile idaresi altındaki bürokratik zümrenin buraya intikalinin bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Zira bu süreçte Bâbıâli bürokrasinin ana unsuru hâline gelen Divân-ı hümâyûn kalemi iş hacmindeki artışa muvâzi tedricen kendi içerisinde beylik, tahvil ve rüûs gibi şubelere ayrılmış, bu şubelerin görev alanları netleşmiştir[17]. Beylik kaleminde hükümler hazırlanırken gizlilik gerektiren belgeler bizzat beylikçinin odasında yazılmaktaydı. Yine de dışardan bir iş takibi için kaleme gelen yabancı kimseler bir şekilde bu hükümlerin mahiyetine vâkıf olabilmekteydiler. Bu menfî durumu önlemek için 1796-1797'de yapılan düzenlemeyle beylik kalemi bünyesinde Mühimme Odası adıyla yeni bir büro kurularak, itimada şâyân kâtiplerin bir kısmı buraya nakledilmiş ve mühimme hükümlerinin yazılması bu yeni odaya havale edilmiştir[18].

Padişahın vekillerinin iştirakiyle, padişah adına tertip edilen ve XVII. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü müesseselerinden birisi olan Divân-ı Hümâyûn'un siyasî, hukukî ve iktisadî-malî konuların tamamında vazife görmesi ve de bürokraside ihtisaslaşmamın henüz olgunlaşmaması hasebiyle ilk dönem mühimmelerinde çok çeşitli hükümlere rastlamak mümkündür. İmparatorluğun merkez ve taşra teşkilâtının idarî yapısı ve çalışma şekilleri, devlet-tebaa ilişkileri, imâr, iskân ve iktisat siyasetleri, iç ve dış siyaset, isyanlar ve buların bastırılması, askerî tarih, strateji gibi konulara dair hükümler bu defterlerde hep bir arada bulunabilmektedir[19]. XVII. yüzyılın son çeyreğinde hükümlerin

---

olduğu, Divân'dan çıkan kararın müsveddesinin kim tarafından hazırlandığı ve bu müsveddenin kim tarafından tashih edilip temizinin yazıldığı gibi fermanların yazılıp gönderilmesine kadarki safhaların takip edilmesinin mümkün olduğunu belirtmektedir (Bk. Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", s. 522; Mübahat Kütükoğlu, "Muâmele Kayıdları Üzerine", s. 102-107).

[15] Mühimme defterlerindeki hükümlerin fermanların hangi aşamasını yansıttığı hakkındaki tartışmalar ve yeni bir yaklaşım için bk. Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 119-122.

[16] Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", s. 522.

[17] Recep Ahıshalı, *Reisülküttâblık*, s. 70-71.

[18] Mühimme Odası'nın kuruluşu için bk. Tevfik Temelkuran, "Divân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemi", *TED*, 6 (İstanbul 1975), s. 129-175.

[19] Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", s. 520-521.

defter haline getirilmesinde idarî ve adlî konular birbirinden ayrılarak idarî konulara ait hükümler yine Mühimme defterlerine, şikâyetlerle alakalı hükümler ise Şikâyet Defteri adıyla yeni oluşturulan bir seriye kaydedilmeye başlanmıştır[20]. 1699'dan itibaren nâme-i hümâyûnlar da Nâme-i Hümâyûn Defterleri adıyla anılacak ayrı bir defter serisine kaydedilmiştir. 1705'ten itibaren Mısır eyâleti ile ilgili hükümlerin suretleri Mühimme-i Mısır, 1781'den itibaren askerî teşkilât, tevcihâtlar, askerî alandaki ıslahatlar ve askeriye ile ilgili mühim mevzularla ilgili hükümlerin suretleri Mühimme-i Asakîr ve 1788'den itibaren de Divân'da görüşülen gizli meselelere dair hükümlerin suretleri Mühimme-i Mektûme adı verilen defter serilerine kaydedilmiştir[21].

Mühimme defterleri umumiyetle hangi sadrazam ve reisülküttâbın devrinde hazırlanmışlarsa bunu gösteren bir başlıkla başlarlar. Defterin muhtevî olduğu akâmın ait olduğu tarihler içinde bu makamlarda bir değişiklik olması halinde yeni bir başlık atılmıştır. Reisükkütâblığın Hariciye Nâzırlığı'na dönüşmesinden sonra defterlerdeki başlıkta reisülküttâb yerine hariciye nâzırının ismi zikredilmiştir[22]. Defterlerdeki hükümler, kararlaştırıldıkları Dîvan toplantısının tarihine ait bir başlıkla kaydedilmiş olup, bu gün başlıklı tarihleme usûlü 17. yüzyılın ortalarına kadar kullanılmıştır. H. 1056/M. 1646 yılına ait 90 ve 91 numaralı mühimme defterleri, hem tarih başlığı, hem de hüküm suret kayıtlarının altında tam günlü ya da ayın on günlük dilimlerini esas alan tarihlendirmeleriyle dikkati çeken geçiş dönemi defterleridir. Bu defterlerdeki gün başlıkları Dîvan içtimasına tekabül etmez. Artık hükümler kendi tarihleriyle deftere geçirilmeye ve gün başlıkları yerine ay esasına dayanan klasik tarzda başlıklar altında kaydedilmeye başlanmıştır[23]. Hükmün üst tarafında, tarih kaydının altında tahrir mahalli yer alır. Sefer sırasında tutulan mühimmelerde Dîvan hangi konakta toplanmışsa tahrir mahalli olarak o yerin adı yazılmıştır. Hükümlerin sağ üst kısmında ya da hemen yanında, bu hükmün ferman/emir suretinde hazırlanıp muhatabına

---

[20] Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki Atik Şikâyet Defterleri tasnifindeki en erken tarihli defter 1059/1649 tarihini taşımaktadır. Ancak Feridun Emecen gerek bu gerekse aynı tasnifteki müteakip üç defterin suni bir ayrımın kurbanı olduklarını, bunların aslında klasik birer mühimme hüviyetini taşıdıklarını, iki defter serisi arasındaki ayrımı mevcut malzeme göz önünde bulundurularak Mühimme Defterleri tasnifindeki 92 numaralı defterde yer alan başlıktan hareketle 1067/1656 yılından başlatmak gerektiğini söyler (bk. Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 127-128).

[21] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 19-23.

[22] Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", s. 521. Mühimme defterlerinde bazen defterin hemen başında ya da içinde başlık olarak, defterin ne tür hükümleri içerdiği ("*Mîrî ahkâm kaydıdır*", "*Sefer ahkâmı*", "*Mahfî ahkâm*" vb), bazı mühim vak'aların tarihi ("*Bugün dîvân oldu. Bugünden bir gün mukaddem gelinmişdi*", "*Bugün ... Pâdişâh-ı rub' meskûn sefer-i hümâyûna teveccüh edüp...*" vb), eyâlet adları ("*Rumeli mahfî*", "*Diyarbekir*", "*Bağdad*", "*Vilâyet-i Rum*" vb) da kullanılmıştır. Bk. Mübahat Kütükoğlu, "Muâmele Kayıdları Üzerine", s. 97-98.

[23] Mühimmelerdeki tarihleme ve tarih başlıkları hususundaki tartışmalar ve yeni bir yaklaşım için bk. Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 122-124. Ayrıca bk. Mübahat Kütükoğlu, "Muâmele Kayıdları Üzerine", s. 98-102.

gönderildiğini işaret eden "*yazıldı*" ifadesi yer alır. Şayet ilgili ferman bizzat padişahın hattını taşıyorsa yine bu bölümde "*bâ-hatt-ı şerîf*" ya da "*bâ-hatt-ı hümâyûn*" gibi ifadelerle bu husus belirtilir. Müsvedde, tashih, tesvid gibi metnin yazılış aşamalarını gösteren ibareler de bu kısımlarda yer alır. Hükmün üst tarafının sol yahûd orta kısmına bu hükmün muhatabına iletilmek üzere kime ve hangi tarihte teslim edildiği yazılır. Yine üst tarafta sıklıkla yer alan "*bu dahi*" ibaresi önceki hükmü götürecek kimseye bu hükmün de verildiğini gösterir. Aynı hükmün birden fazla yere/şahsa gönderilecekse hükmün altına "*bir sûreti*" keşidesi çekilip ardından yalnızca muhatab belirtilir. Bazı mühimmelerde hükmün yanında metni yazan kâtibin rumuzu da bulunur[24].

Mühimme defterleri muhtevalarındaki hükümlerin sâdır oldukları dîvanlara göre dört gruba tasnif edilebilir:

1. Sadrazam riyâsetinde İstanbul'da tertip edilen Divân toplantılarından çıkan hüküm suretlerinin kaydedildiği mühimmeler.

2. Sadrazamın sefer ya da başka bir sebeple İstanbul'dan ayrılması durumda yerine vekil olarak bıraktığı sadaret kaymakamının riyasetinde tertip edilen dîvan toplantılarından çıkan hüküm suretlerinin kaydedildiği rikâb mühimmeleri.

3. Serdar-ı ekrem sıfatıyla orduyu kuman eden sadrazamın sefer esnasında akdettiği dîvan toplantılarından çıkan hüküm sûretlerinin kaydedildiği sefer mühimmeleri.

4. Padişah ve sadrazamın her ikisinin de İstanbul'dan uzakta bulunduğu zamanlarda payitahttaki bırakılan kaymakamın akdettiği dîvan toplantılarından çıkan hüküm sûretlerinin kaydedildiği mühimmeler[25].

Mühimme defterlerinin çok büyük bir kısmı Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndedir. Bunlardan Divân-ı Hümayûn Defterleri Kataloğu'ndaki "Mühimme Defterleri" tasnifinde toplam 267 adet defter mevcut olup, restorasyon servisinde de henüz umumî tasnife dâhil edilmeyen bir defter bulunmaktadır. Ancak bu tasnifteki defterlerin -bilinen- 13 tanesi klasik mühimme değildir. Ayrıca 20 numaralı Mühimme defteri kayıptır. Geriye kalan defterlerden bazılarının da Maliye ahkâmı ve Şikâyet defteri oldukları görülmektedir[26]. Bu defter serisi bazı tarih atlamalarıyla birlikte H. 961-1323/M. 1553-1905 yıllarına müteallik hüküm sûretlerini ihtiva etmektedir. A.DVN.MHM. koduyla oluşturulan bir başka tasnifte H. 977-1252/M. 1570-1836 yıllarının ihtiva eden çoğu birkaç sayfa ya da formadan oluşan 43 adet

[24] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 126-127; Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", s. 522.

[25] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 7-8.

[26] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 108. *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*'nde bu tasnifteki defterlerin sayısı toplam 266 olarak gösterilmekte ve bunların bir listesi verilmektedir (*Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 10-18).

Mühimme defteri parçası vardır[27]. Mühimme defterleri tasnifi yapıldıktan sonra yeni bulunan defterlerden oluşturulan Mühimme Zeyli Defterleri tasnifinde H. 980-1195/M. 1572-1780 yılları arasındaki kayıtlara muhtevî 17 defter bulunmaktayken[28], bu seriden 17 numaralı defter sonradan Nâme-i Hümâyûn tasnifine aktarılmıştır[29]. Kamil Kepeci (KK) tasnifindeki Ahkâm Defterleri bölümündeki 70 ve 71 numaralı defterlerle, Hadariye defterleri arasındaki 5 numaralı defter birer Mühimme defteridirler[30]. Yurtiçi ve yurtdışındaki bazı kütüphanelerde de mühimme defterleri bulunabilmektedir. Topkapı Sarayı Müzesi'nin arşiv kısmındaki E. 12321 numaralı (H. 951/M. 1543) defter ile kütüphane bölümünde Koğuşlar Kısmı K. 888'de (H. 959/M. 1552) bulunan defterin her ikisi de Mühimme defteridir. Köprülü Kütüphanesi'ndeki O. 364 numaralı defter bir sefer mühimmesi olup, Köprülüzâde Abdullah Paşa'nın şark seferi serdarlığı sırasında sâdır olan hüküm sûretlerini ihtiva eder. Milli Kütüphanede'de su nüfuzu nedeniyle okunamaz hâlde bulunan H. 23 Şevval 971-29 Zilhicce 971/M. 15 Haziran 1563-8 Ağustos 1564 yıllarına ait hükümleri muhtevî bir Mühimme defteri mevcuttur[31].

[27] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 18.
[28] *Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi*, s. 18.
[29] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 109.
[30] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 109.
[31] Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri", s. 109-110.

168 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN TAHLİLİ

I. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

168 numaralı mühime defteri 374 yazılı ve 6 adet yazısız olmak üzere toplam 380 sayfa ve 1551 hükümden ibarettir. Bir sûreti şeklinde başlayan 473 hüküm vardır. Defterin ebadı 23 x 36 cm dir. Benim tezimle alakalı kısım ilk 200 sayfa olup, toplam 796 hükmü ihtiva etmektedir. 6, 9, 10, 32, 37, 73, 74, 79, 134, 148, 208, 210, 228, 230 ve 240. sayfalarda 5 cm den fazla yazısız boşluk vardır. Defterin restorasyonu sırasında sayfaların dağılmasını engellemek için 3, 4, 6, 9, 15 ve 16. sayfaların kenarına kâğıt yapıştırılmıştır. Bu nedenle ilgili sayfaların satırbaşı ya da satır sonundaki kelimeler çıkmamıştır. Fakat bu, hükümlerin anlaşılmasında bir engel teşkil etmemektedir.

Hükümler birkaç hüküm haricinde sıkışık yazılmamıştır.[32] Her sayfadaki satır sayısı aynı olmayıp, sıkışık yazılmamış ve 5 cm den fazla boşluk bırakılmamış bir sayfa ortalama 37-40 satırdan ibarettir. 281, 410 ve 772 numaralı hükümler sehven kaydedilmiş ve üzerleri çizilmiştir.[33] 173 ve 184 numaralı hükümlerde üzeri çizilmiş satırlar mevcut olup, 173 numaralı hükümde üzeri çizilen kısım sayfa kenarına sıkışık şekilde yazılmıştır.

Hükümlerin hangi sadrazam, kaymakam ve reisülküttab zamanında yazıldığı *"Der-zaman-ı Kaymakam-ı âli makām…" "Der-zamân-ı sadr-ı sudûrü'l-vüzerâ..."* şeklinde başlayan ifadelerle belirtilmiştir. Buna göre 36. hükümden sonra sadaret kaymakamı değişmiş ve bundan sonraki hükümler Kaymakam ve aynı zamanda yeniçeri ağası olan Vezir Süleyman Paşa dönemine aittir.[34] 62. hükümden 328. hüküme kadar olan hükümler ise Sadrazam Ali Paşa ve Reisülküttâb Recai Mehmed Efendi dönemine aittir.[35] 329. hükümden itibaren sadrazam değişikliği olmuş; Ali Paşa'nın yerine Halil Paşa sadaret makamına getirilmiştir. Bununla beraber Reisülküttab Recai Mehmed Efendi görevine devam etmektedir. [36]

Hükümlerin baş tarafında derkenarlara rastlanır.[37] Derkenarlarda genellikle "*Başmuhasebeye* ve ya *mevkufata ilmuhaberi verildi*"[38], emir yazılıp battalda hıfz olunup

[32] Sıkışık yazılan hükümler: 254, 263, 276, 298, 424, 583, 611, 680, 704, 722, 748, 749.

[33] Ayrıca 281 numaralı hükmün üzerindeki derkenarda "sehven kaydolunmuştur" yazmaktadır. 772 numaralı hükmün üzerinde "terkin" yazısı mevcuttur.

[34] Bk. s. 8, h. 36-37

[35] Bk. s. 17, h. 62-63

[36] Bk. s. 94, h. 327-328

[37] Derkenar yazılan hükümler: 23, 42, 43, 59, 65, 73, 75, 77, 78, 80, 86, 96, 101, 102, 104, 128, 129, 141, 142, 143, 152, 173, 174, 176, 215, 232, 258, 273, 281, 283, 284, 293, 294, 298, 300, 302, 304, 307, 310, 312, 323, 328, 371, 373, 388, 391, 392, 393, 394, 410, 455, 456, 459, 466, 467, 489, 490, 496, 500, 501, 505, 516, 528, 534, 554, 564, 578, 582, 607, 630, 631, 638, 678, 715, 717, 724, 727, 728, 743, 750, 762, 772, 778, 787, 793, 794

daha sonra "*deftere kayd olundu"*[39] gibi ifadelerin yanı sıra emrin gönderildiği kaza mahkemesinde, cümle müvacehesinde okunduğuna dair kadı arzları[40] ve gönderilen hükümde veya emrin muhatabının durumunda daha sonra bir değişiklik olmuş ise bunlar da derkenarlarda belirtilmiştir.[41] Hükümlerde tam tarih verilmemesine rağmen 174, 392, 393, 394, 554, 659 ve 678 numaralı hükümlerin derkenarlarında gün ay yıl olarak tam tarih yazılmıştır.

Defterin başlangıç tarihi Evâhir-i Ra. Sene 1183; bitiş tarihi ise Evâhir-i Ra. 1185 tir. Bu tezin konusu dahilinde olan son hükmün, yani 796. hükmün tarihi Evâ'il-i S. 1184 tür. Tarihler hükümlerin sonunda yazılmıştır ve bunlar yukarda da görüldüğü üzere günler ayın onar günlük kısımlarını ifade eden "evâ'il, evâsıt ve evâhir" şeklinde yazılmıştır. Hükümlerin yazılışında tarih sırasına riayet edilmiştir. 1 den 741 e kadar olan hükümler hicrî 1183 senesine aittir. 742 den 796 ya kadar olan hükümlerin tarihleri hicrî 1184 yılınının Muharrem ve Safer aylarına aittir. *"Bir sûreti"* ibaresiyle başlayan hükümlerde tarih yoktur. Derkenarlarında bazılarında tarih yazıldığı görünmektedir. Hatta gün ay yıl olarak kesin tarih belirtilmiştir.[42] Ayrıca 1184 ve 1185 senelerinde düşülmüş derkenarlar bulunmaktadır.[43] Ay isimleri kısaltılarak yazılmıştır.[44] Seneler bazı hükümlerde "1183, 1184" şeklinde, çoğu hükümde ise "183, 184" olarak yazılmıştır. 494 numaralı hükümde tarih bulunmamaktadır.

---

[38] Bk. h. 43, 59, 73, 143, 273, 505, 582, 778

[39] h. 42, 65, 75, 101, 129, 354, 388, 410, 455, 459, 578, 727, 728, 749, 762, 787

[40] *"İşbu emr-i âli .... mahkemesine vürûd ve mazmûnu cümleye i□lân ve işâ'at olundukda sem□an ve ta□a merâsimini ba□de'l-edâ .... kadısının vâridü'l-beyân arzının mazmûnı bâ-fermân-ı âli şerh virildi."*bk. h. *68,* 78, 174, 232, 391, 392, 393, 394, 630, 659, 678.

[41] 1183 yılının Receb ayında Dimetoka'da kışlaması ferman olunan Rusya elçisinin 1185 Safer Nemçe yoluyla ülkesine gönderilmesi (h. 173), göndrilen hükümde Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetine tayin olunan Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali'nin daha sonra Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın maiyetine tayin olunduğu (h. 96) ve buna benzer hükümler için bk. h. 101, 102, 104, 258, 283, 293, 371.

[42] 159, 173, 307, 505, 516, 534 ve 578 numaralı hükümlerin derkenarlarında tıpkı hükümlerdeki gibi ayın onar günlük sürelerini kapsayan tarihler yazılmıştur. 174, 392, 393, 394, 554, 659 ve 678 numaralı hükümlerin derkenarlarında gün ay yıl olarak kesin tarihler yazılmıştır.

[43] 159, 307, 392, 393, 394, 505, 516, 534, 554, 578, 659, 728 ve 741 numaralı hükümlerin derkenarları 1184; h. 173 ün derkenarı ise 1185 yılına aittir.

[44] Bakınız, tablo 1 ve 2.

II. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde tezimizin konusu olan 1-200 sayfalar arasındaki toplam 796 hüküm konularına göre tasnif edilip, konu başlıklarına ayrılarak değerlendirilmesi yapılmıştır. Defterin ordu mühimmesi olması hasebiyle hükümlerin hemen hemen hepsi savaşla ilgili olduğundan "siyasi, ekonomik, mali ve sosyal meseleler" şeklinde ele alınmayıp, savaşın gidişatı, kale muhafazası ve asker sevkine ilişkin hükümler 1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı başlığı altında incelenmiştir. Bunun haricindeki hükümler Asker Firarları, Kışlak Tahsisi, Reayanın Korunması, Eşkıyalık Faaliyetleri, Yol ve Menzil Güvenliği gibi konu başlıkları altında değerlendirilmiştir.

1-) 1768 -1774 Osmanlı-Rus Harbi

XVIII. yüzyıl hem Osmanlı hem de Rusya tarihinde önemli dönüm noktalarının yaşandığı ve her iki devletin de "Batılılaşma" gayretleri içine girdiği hayati bir dönemdir. Ancak böylesine hayati bir dönem Osmanlı tarihi özelinde genel hatlarıyla bile aydınlığa kavuşturulmuş değildir. Bu nedenle XVIII. yüzyıla "unutulmuş yüzyıl" benzetmesi yapmak hiç de yanlış olmasa gerektir. Bu yüzyılın hiç kuşkusuz en önemli olaylarından biri de 1768-1774 Osmanlı-Rus Harbi'dir.

1768-1774 Harbi, birçok tarihçiye göre sonun başlangıcıdır[45]. Nitekim bu savaşta Osmanlı Devleti ilk kez teke tek mücadele ettiği bir Avrupalı güç karşısında mağlup olmuş ve Müslümanların ekseriyeti oluşturduğu Kırım'ı kaybetmiştir. Ayrıca bu savaş, Ruslara karşı Kırım Harbi haricinde sürekli kaybedilen savaşlar zincirinin ilk halkasını oluşturması bakımından da büyük önem taşır.

1768–1774 Osmanlı-Rus Harbi hem dâhilî hem haricî sebeplere dayanmaktadır. 1736–39 Osmanlı-Avusturya, Rus Savaşı'ndan galip çıkan Osmanlılar batıda 30 yıllık bir barış devresi yaşadılar. Maliye barış ortamının getirdiği istikrardan faydalandı ve Osmanlı hazinesi fazla verir hale geldi[46]. Biriken bu paralarla, önemli eserler inşa edildiyse de Sultan III.

---

[45] 1768-1774 Harbi'nin özellikle ekonomi üzerindeki etkilerinden hareketle Osmanlı Devleti'nin gerilemeye başladığı bir kırılma noktası olduğu hakkında bk. Yavuz Cezar, *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi (XVIII. yy'dan Tanzimat'a Mali Tarih)*, İstanbul 1986, s. 74-77; Mehmet Genç, "18. Yüzyılda Osmanlı Ekonomisi ve Savaş", *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, İstanbul 2000, s. 211-225 (Ayrıca Mehmet Genç eserdeki muhtelif makalelerde de savaşın Osmanlı maliyesine etkileri üzerinde durmaktadır).

[46] 30 senelik bu barış döneminde Osmanlı maliyesinin durumu hakkında bk. Yavuz Cezar, *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi,* s. 74-75.

Mustafa yeni fetihler gerçekleştirmeyi ümit etmekteydi. İçerdeki savaş yanlısı grup, Avusturya'ya göre Rusya'nın daha zayıf bir rakip olduğunu düşünüyor ve Rusya'nın dize getirilebilineceğine inanıyordu[47]. Ancak savaş taraftarlarının karşısındaki en büyük engel Koca Ragıb Paşa'nın muhalefeti idi. Ragıb Paşa'nın 1763'de vefatı ile bu engel de ortadan kalkmış oldu.

Savaş taraftarlarının aradıkları fırsat Lehistan'ın içişlerine Rusya'nın müdahale etmesi ve Osmanlı sınırlarında kaleler inşa etmesi ile doğdu. Osmanlılar Lehistan'ı, Avusturya ve Rusya'nın yayılma istekleri önünde set oluşturan bir tampon güç olarak görmekteydiler. 5 Kasım 1763'de Lehistan Kralı III. August'un vefatı üzerinde Rus Çariçesi II. Katerina Lehistan'ı işgal etmek üzere harekete geçti. 7 Sene Harbleri için Lehistan sınırlarında bekletilen binlerce Rus askeri Lehistan'ı işgal etti. İşgal altındaki bir kısım Lehistan milliyetçileri de Osmanlı'dan yardım istemişlerdi. Bar Konfederasyonu'nun Reisi Branicki, gerek Hotin valisinden gerekse de Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa'dan yardım istemekteydi. Rusya bunun dışında, Gürcistan'daki (Kabartay) Osmanlı sınırını ihlal etmiş ayrıca Osmanlı sınırında, Nouvelle Servie'de kale inşa etmişlerdi. Rusya'nın Boğdan'daki ve Karadağ'daki asileri kışkırtması ve himaye etmesi de savaşın sebepleri arasında yer alır[48].

Savaşa en büyük muhaliflerinden Sadrazam Muhsinzâde Mehmed Paşa 7 Ağustos 1768'de azledildi ve yerine savaş taraftarı Silahdâr Mâhir Hamza Paşa getirildi[49]. Nihayet padişahın huzurunda 8 Ekim 1768'de yapılan toplantıda Rusya'ya harp ilanına karar verildi. Barış ancak Rusya'nın Polonya'dan çekilmeyi ve bu devlet üzerindeki her türlü hâkimiyet iddiasından feragat etmeyi kabulü ve Rusya'nın müttefikleri olan Prusya, Danimarka, İsveç ve İngiltere'nin bu hususta kefil olmalarıyla devam edebilecekti. Yeni sadrazamı tebrik maksadıyla Bab-ı Âli'ye gelen Rus elçisi Obreskov'a bu şartlar bildirilince elçi böyle bir antlaşmayı imzalamaya yetkisi olmadığını bildirdi. Elçi bu cevaptan sonra maiyetindekilerle birlikte Yedikule'ye hapsedildi[50]. Durumun padişaha arz edilmesi üzerine Rusya'ya harp ilan edildi. Savaş ilan mektubunda, "Rusya, Lehistan'ın imhâ-yı hürriyetine cüret ve Lehlileri ne

---

[47] Savaş yanlılarının içinde bulundukları psikolojik durumun gayet açık bir tasviri ve eleştirisi için bk. Giridî Ahmed Resmi Efendi, *Hülâsatü'l-İtibâr*, İstanbul 1286, s. 2-3.

[48] 1768-1774 Harbi'nin sebepleri hakkında bk. Salâhattin Tansel, "1768 Seferi Hakkında Bir Araştırma", *DTCF Dergisi*, VIII/4 (Ankara 1950), s. 477-536; Ahmed Resmî Efendi, *Hülâsatü'l-İtibâr*, s. 4-10.

[49] Yuzo Nagata, "Muhsinzâde Mehmed Paşa", *DİA*, XXI, 49.

[50] Muharrem Saffet Çalışkan, *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi'nin I. Cildinin Metin ve Tahlili (1182-1188/1768-1774)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitütüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2000, s. 16-17.

hânedân-ı kraliyeden olan ne de arzu-yı umûm-ımillîye muvafık bulunan bir şahsı kral tanımağa icbar ve tanımayanları katl ve emvâl ve arazilerini yağma ve gāret hususlarına cesaret ettiği için ilân-ı harp edilmiştir" denilmekteydi[51]. 20 Ekim 1768'de Sadrazam Hamza Paşa'nın dimağen rahatsız olması ve aşırı müsrifliği üzerine azledilerek, yerine Yağlıkcı-zâde Mehmed Paşa sadrazam oldu[52].

Savaş fiilen Kırım Hanı Kırım Giray'ın Rusya'ya Ocak 1769'daki akınlarıyla başladı. Ekim ayında savaş ilan edilmesine rağmen Osmanlı ordusunun asıl kısmı ancak 6 ay sonra sefere çıkabildi. Çünkü savaş için gerekli hazırlıklar yapılmamıştı[53]. Bu 6 aylık gecikme Rusya'nın hazırlanması için gerekli zamanı sağladı. 22 Mart 1769'da İstanbul'dan Sadrazam Yağlıkcı-zâde Mehmed Paşa'nın komutasında harekete geçen ordu 1769 Mayıs'ında İsakçı'ya geldi. Ancak yol boyunca birçok asker firar etti ve daha önceden hazırlık yapılmadığı için erzak temininde sıkıntılar yaşanmaya başladı[54]. Askerin firar etmesinin en önemli nedenleri İsakçı'ya gelene kadar şiddetli yağışların yağması, çevre bölgelerin halkının Ruslara yardım etmesine rağmen Osmanlı askerini engellemeleri ve kötü şartlar nedeniyle veba salgınının baş göstermesidir. Bu durum 1769 tarihli padişaha hitaben yazılan bir belgede şu şekilde anlatılmaktadır: "*Şevketlü kerâmetlü veliyy-i ni'metim pâdişâhım, Hotin'den avdetden berü tâ İsakçı'ya gelinceye dek kar, yağmur, sovuk cümle halkı it'âb ve hayvanâtı helâk edüp, İsakcı cisrinden geçdikden sonra yirmi gün mıkdârdır lodoslar esüp havâlar açıldı. Küffâr-ı la'în etrâfdan hücûma başladı. Re'âyâ hâyinleri i'ânet eylediklerinden zahîrede ve malzemede zahmet çekmeyüp gider. Bizim askerimiz İsakcı'ya gelince şiddet-i burûdet u bârândan meks eylemeyüp İsakcı'ya dahi durmayup kaçdılar. Ve bu havâlarda İsakcı'da vebâ hastalığı zuhûr edeli bir aydır askerin çoğu bundan dahi firâr eylediler. Bir mahalle asker tertîb ve tanzîme mübâşeret eylesem şiddet-i berk ü bârân zuhûr eder. Hikmet-i Hudâ böyle kat'an bir ferde bahâne olmaz. İsakcı'da ve Babadağı'nda askerin meks eylemediğine bir sebep dahi otluk ve saman bulunmayup galâdan ve kıllet-i malzemeden ve me'kelden ve askere vahşet ve ırdırâb-ı küllî hâsıl olduğundan, nefsî tahammül eylemeyüp ne akçeye ne ulûfeye ve tîmâra bakmayup*

---

[51] Mektubun tam metni için bk. *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi,* s. 17-20; Nigar Anafarta, *Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan (Polonya) Arasındaki Münâsebetlerle İlgili Tarihi Belgeler*, İstanbul 1979, s. 50.

[52] Mücteba İlgürel, "Hamza Paşa, Silâhdar", *DİA*, XV, 515-516.

[53] Gerekli hazırlığın yapılmamasını eleştiren Ahmed Resmî, "seyre yemek tası ile nevâle getürmek gibi" tedbirsiz hareket edilmesini acı bir dille eleştirmektedir (bk. *Hülâsatü'l-İtibâr*, s. 27).

[54] 1768-1774 Harbi'nde Osmanlı Devleti'ni en fazla sıkıntıya sokan hususların başında erzak temini ve askerin firar etmesi gelmekteydi. Bu husus 168 Nolu Mühimme Defteri'nde de açıkça görülmektedir. Hükümlerin birkısmı bu meselelerle ilgilidir. Bk. Asker Firarları, Zahire ve Yiyecek Tedariki.

bırakup gittiler…"[55]. Ayrıca Rus ajanları da Osmanlı ordusuna zor anlar yaşatmakta ve ordunun her hareketini takip etmekteydiler[56].

Bu sırada Osmanlıların erken harp ilanından istifade eden Ruslar ilk hareket etme insiyatifine sahip olmuşlar ve Prens Galçin komutasındaki bir ordu ile Hotin Kalesini kuşatmışlardı. Kont Aleksandreviç Romanzov komutasındaki başka bir Rus birliği ise Azak Kalesi sahasını kontrol etmekle memur kılınmıştı.

Beserabya'nın kilidi konumundaki Hotin'i koruyan kalenin muhafızı Hüseyin Paşa, Prens Galçin'in Nisan ayındaki saldırısını püskürttü[57]. Prens Galçin, kaleyi ikinci defa kuşattığında ise, Hüseyin Paşa'nın yerine muvakkaten kale muhafızı olan ve yardımına koşan Abaza Mehmed Paşa tarafından durduruldu[58].

Prens Galiçin'in üçüncü gelişi sırasında kaleye yardıma gelen Moldavancı Ali Paşa ile karşı karşıya gelmişler. Moldavancı Ali Paşa ile muhasaracıların arasında kalmış kalenin muhafızı Hasan Paşa bir gülle parçası ile şehid olurken iki ateş arasında kalan Ruslar ricat etmek zorunda kaldılar[59].

Sadrazam Emin Paşa'nın bürokrat kökenli olması münasebetiyle savaş kabiliyetinin az olması bu yıl sefer içersinde görülmüş ve Hotin savaşı galibi Moldavancı Ali Paşa sadrazamlığa getirilmiştir[60]. Fakat bu tayinden beklenilenin aksine savaşta galibiyet ibresi

---

[55] TSMA, nr. E. 2380/137 (*Osmanlılarda Sağlık II Arşiv Belgeleri*, ed. Coşkun Yılmaz-Necdet Öztürk, İstanbul 2006, s. 321).

[56] Rus ajanlarının meydana getirdiği zorluklar için bk. *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi,* s. 21-22.

[57] Rus saldırıları karşısında Hüseyin Paşa ile maiyetindekiler uzun uzun tartışmalara giriştiler. Çünkü Merkezden bir saldırı karşısında nasıl hareket edecekleri hususunda bir emir gelmemişti. Bu tartışmalar için bk. *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi,* s. 22-23.

[58] Hüseyin Paşa'dan sonra Hotin muhafızı tayin edilen Abaza Mehmed Paşa'nın bir an önce Hotin'e gitmesi için birçok emir gönderilmiştir (bu emirler için bk. Mühimme 168, h. 19-22). Abaza Mehmed Paşa'ya yardım etmeleri için birçok kişiye askerleri ile birlikte bir an önce Hotin'e gitmeleri yönünde fermanlar gönderilmiştir. (bk. Mühimme 168, h. 1, 10, 11, 12, 13, 14, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 38, 39, 40, 41, 42, 44, 67, 68). Rus saldırıları karşısında aslında Abaza Mehmed Paşa'nın şehri savunması ancak büyük kayıplar verilmesi ile sağlanabilmiştir. Bu savunma için bk. *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi,* s. 24-25; *Osmanlı Rus İlişkileri Tarihi Ahmed Câvid Bey'in Müntehabâtı*, haz. Adnan Baycar, İstanbul 2004, s. 324-325.

[59] Ali Paşa'nın Hotin muhafızı tayin edilmesinden sonra kalesinin Rus işgali karşısında direnebilmesi ve özellikle metrislerdeki mücadelelerde yeterli asker temin etmek için farklı bölgelerin idarecilerine hükümler gönderilmiştir. Ayrıca Rusların metrislerden çıkarılabilmesi için süvari olan yeniçeriler de piyade yapılmış ve Rus hücumları püskürtülerek Rusların Turla suyunu geçmesi engellenmeye çalışılmıştır. (Bk. Mühimme 168, h. 46, 47, 61, 67, 68)

[60] Kemal Beydilli, "Mehmed Emin Paşa, Yağlıkçızâde", *DİA*, XXVII, 465.

Ruslar'ın lehine dönmüştür. Bunda Kazak ve Katana birliklerinin Boğdan ve Eflak'a saldırması[61], şiddetli yağmur nedeniyle Turna nehri üzerinde inşa edilen köprülerin yıkılması[62] ve kuşkusuz Galiçin'in yerine bu cepheye General Romanzov'un tayin edilmesi de etkili oldu.

Ruslar'ın kıştan ve Osmanlı ordusunun çekilmesinden istifade edeceğini düşünen Moldavancı Ali Paşa Dinyester (Turla) nehrinin karşısına geçerek Podolya'yı Rus askerlerinden temizlemek böylece Hotin'i güven altına almak istiyorlardı. Fakat askerin bir kısmı nehrin karşısına geçtiyse de aşırı yağan yağmur ve Rus patlayıcısının tesiriyle köprüler yıkılınca nehrin karşı tarafında kalanlar Rus taarruzu ile bozguna uğradılar. Bu askerlerin büyük kısmı şehid oldu. Rakka Valisi Mehmed Paşa'ya yazılan bir hükümde *"...bu hengâmda Hotin ve pişkâhında asâkir-i nusret-mâserim bi'd-defâ'at muhârebeye şürû' idüp, hamden vâhibü'l-Mennân küffâr-ı dûzah-karâr cüyûş-ı nusret-pûş-ı İslâmiye ile ceng ü pîkâra tab-aver olmadığından münhezîmen ve mahzûlen mukaddemâ mütehaffî olduğu ormana firâr eyledikden sonra yine sadrıâ'zamım müşârun-ileyh asâkir muvahhidîn ile kemer-i gayret-i İslâmiyeyi miyân-ı himmetlerine bend idüp, kefere-i hâk-sârın müte'akiben üzerine hücûm niyetinde iken, bi-iznillahi te'âlâ vukū' bulan kesret-i emtârdan nâşî dağlardan sil-i (sel) azîm zuhûr eylediğinden Hotin kal'ası pişkâhından cârî nehr-i Turla üzer(...) inşallahu te'âlâ cisri su basup şikest ve bu takrîb ile asâkir-i İslâmiyeye nev'î perîşânlık târî olmakdan nâşî kıllet-i askere bâdî bir keyfiyet olmağla her ne mahalde isen ... tevakkuf eylemeyüp, derhâl ağırlığını girüye bırakup, sebükbâren kapun halkı ve sâ'ir ma'iyyetinde olan asâkir ile hareket ve bir sâ'at mukaddem ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra'at*" itmesi emredilmekte bu hususlar belirtilmektedir[63]. Bunun üzerine kış için geri dönmek isteyen Moldavancı Ali Paşa Hotin'e bir serdar bırakmak istediyse de kalede kimsenin kalmak istemeyişi kalenin boşaltılarak Rus işgaline açık kalmasına sebep olmuştur. Bu müstahkem kaleyi böylece kolayca ele geçiren Ruslar böylece Tuna deltasına kadar rahatça ilerleyebilme olanağı bulmuşlardı.[64] Hotin'in kaybedilmesinden sonra Osmanlılar Özi, Bender, İbrail, Fokşan ve Yaş gibi kalelere asker sevkederek bu kalelerin muhafazasına önem verdiler.[65] Hotin'e asker gönderilmesiyle eş zamanlı olarak Yaş ve Özi kalelerine de asker yığılmıştır. Ordu ise 1769–1770 kışını

[61] Mühimme 168, hüküm 57.

[62] Mühimme 168, hüküm 61.

[63] Mühimme 168, hüküm 61. Ayrıca bk. hüküm 67-68.

[64] Mühime defterinde, Askerin azlığı ve olumsuz hava koşullarından dolayı Hotin'in Ruslara terk edildiği bildirilmektedir. Bu olayın tarihi Kasım 1769 a denk gelmektedir. (Bk. Mühime 168, h. 184, 206)

[65] Bk. Mühime 168. h. 51, 52, 53, 63, 64, 82, 83, 84, 85, 90, 91, 95, 96-97, 98, 99, 103, 104, 105, 112, 114, 118, 120, 126, 127, 128, 130, 132,

Babadağ'ında geçirdi[66]. Ancak Bender Valisi Ali Paşa'nın da burada vefat etmesi ileri karakollardaki direnişin daha da azalmasına sebep olmuştur. Bunu fırsat bilen Ruslar Boğdan'a girerek prensliğinin payitahtı olan Yaş'ı ele geçirmişler ve Osmanlı'ya sadık Boğdan Voyvodası Gregor Kia'yı esir etmişlerdir[67].

Elde edilen bu başarısızlıklar Sultan III. Mustafa'nın gözünden Moldavancı Ali Paşa'nın düşmesine sebep oldu ve yerine "Belgrat Fatihi" unvanıyla bilinen İvaz Mehmed Paşa'nın oğlu İvaz Paşa-zâde Halil Paşa sadrâzamlığa getirildi (12 Aralık 1769)[68].

Kışı Babadağ'ında geçiren yeni sadrâzam sefer hazırlıkları yaparken Ruslar üç koldan Osmanlıya saldırmaktaydılar. Nitekim 1770 yılı savaşın seyrini büyük ölçüde tayin eden yıl olmuştur. Birinci ve asıl cephede Ruslar Boğdan'ı ele geçirmiş[69] fakat Yergöğü'ne kadar ilerlemişler ve sonrasında Eflak'ın merkezini işgal etmişlerdi. Rusların Hotin'de durdurulamayıp, Turla suyunu geçmesi ve önce Boğdanlılar'ın sonra da Eflaklılar'ın isyan ederek Ruslarla işbirliği yapması savaşın seyrini değiştirmiş, Osmanlı'ya tabi ve orduya asker gönderen Eflak ve Boğdan savaş alanı, reayası da düşman haline gelmiştir. [70] Osmanlılar gerek istimalet yoluyla gerekse tehdit yoluyla bu isyanı önlemeye çalışmış fakat başarılı olamamıştır. Bunun üzerine İslam savaş hukukuna göre isyan eden Eflak ve Boğdanlılar'ın katledilmesi, mallarının yağmalanıp çocuk ve kadınlarının esir edilmesi için hükümler yazılmıştır.[71] Bundan sonra Osmanlılar'ın temel savaş politikası Yaş ve Bükreş'i kurtararak[72]

---

[66] Mühimme 168, hüküm 298-304.

[67] Osmanlı yöneticileri Yaş'a bir Rus saldırısı olcağını beklemekteydiler ve bunu önlemek için devlet adamlarına hükümler gönderilmişti (örnek için bk. Mühimme 168, hüküm 105, 112 (bu hükümde Yaş mutasarrıfı tayin olunan Sivas Valisi Vezir Mehmed Paşa ve Selanik ve Kavala Mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın görev yerlerini terk ettikleri ve şehrin istilaya açık olduğu belirtilmektedir), 118 (bu hükümde Yaş mutasarrıfı olarak Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın tayin edildiği ve işgal edilen Hotin kalesini de gözetlemekle görevli olduğu belirtilmektedir), 128, 130). Ayrıca bk. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi,* IV, Ankara 1995, s. 385

[68] Fikret Sarıcaoğlu, "İvazzâde Halil Paşa", *DİA*, XXIII, 495.

[69] Yaş'a ilk saldıran grup hükümlerde düşman katanası olarak adlandırılmaktadır ve Yaş'ın bunlara karşı muhafazası için Kırım Hanı da dahil olmak üzere ciddi mikdarda asker sevki yapılmıştır. (bk. h. 128, 120, 132) Fakat Yaş'ın kaybedilmesinde en önemli etken Boğdan halkının Ruslarla işbirliği yapması ve Rusları şehre davet etmesi olmuştur. (bk. h. 251, 252, 254)

[70] Osmanlı devlet ricali Eflak'a bir Rus taarruzunun olacağını beklemekte ve bunu önlemek için bazı tedbirler de almaktaydılar (bk. Mühimme 168, h. 222-223). Ayrıca Rusya tarafına geçen Boğdan reayası da Eflak halkını Rusya tarafına geçmesi yönünde kışkırtmaktaydı (bk. Mühimme 168, h. 277).

[71] Eflak ve Boğdanlıalr'ın isyanı ve bunun üzerine gönderilen emir için bk. Mühimme 168, h. 18, 35, 45, 155, 203, 204, 206, 219, 227, 246-247, 250, 251, 252, 254, 256-257, 260, 261-262, 264, 265, 277, 293, 312, 314, 315, 316, 337, 387, 453, 454. Ayrıca bk. Reayanın korunması.

Eflak ve Boğdan'ı düşmandan temizlemek ve Yergöğü, Fokşan, Maçin, İsakçı, Niğbolu, Bender, Özi,[73] İbrail, Kalas[74], kalelerini muhafaza etmek olmuştur. Bu amaçla 1770 baharında yapılacak sefer için Anadolu ve Rumeli'nin sağ, orta ve sol kollarındaki kaza ve sancaklardan orduya asker gönderilmesi hususunda pek çok emir gönderilmiştir.[75]

Rusları Boğdan'dan atmak isteyen Kırım Hanı Kaplan Giray ile Boğdan Seraskeri Abdi Paşa karşı taarruzu düzenlemişler fakat bu harekat iki birliğin birleşmesine engel olan Romanzov, Osmanlı birliklerini geri püskürtmüştü. Hazırlıklarını tamamlayan ve Kırım hanı ile Abdi Paşa'nın Ruslar'dan kaçan askerlerin bir kısmı birleşen Halil Paşa orduyu kayıklarla Tuna'nın karşı yakasına geçirdi. Türk Ordusunun Prut'a doğru yürüyüşü Romanzov'u korkuya kapılmış, Rus Ordusu Kartal sahrasında kıstırılmıştı. Fakat, harpten anlamayan Halil Paşa sayısal bakımdan taarruz üstünlüğüne sahip olmasına rağmen askere siper kazdırmıştır. Buna rağmen Türk Ordusunun tazyikine dayanamayan Rus Ordusu erimeye başlamıştır. Son bir hücumdan başka çare olmadığını gören Romanzov, taarruz emri vermiş ve başta Yeniçeriler olmak üzere Türk ordusundaki disiplinsizlik ve kötü yönetim büyük bir bozguna sebebiyet vermiştir. (1 Ağustos 1770). Rus Ordusu 143 top 7000 araba yük zahire ele geçirmişler o güne kadar Rus ordusu Osmanlılar karşına böyle bir zafer elde etmemişlerdir. Osmanlı ordusu, köprü yerine sandallarla Tuna'yı geçtiği için bozgundan sağ kalan askerler Tuna ile düşman askeri arasında sıkışmışlar ve felaketin boyutu büyümüştür. Kartal Muharebesi, 1768–1774 Osmanlı Rus Savaşının da genel sonucu tayin eden mühim bir muharebedir. Sadrazam Halil Paşa, bu hezimetten sonra padişaha yazdığı bir arîzada "Bu

---

[72] Bükreş'in kurtarılması için bu bölgeye yapılan asker sevkiyatı için bk. Mühimme 168. h. 223, 265, 277, 297, 312, 314, 315, 316, 442, 443, 482, 497, 586, 600, 602, 611, 612, 687, 690, 732, 733, 772.

Halep Valisi ve Eflak Seraskeri Vezir Mehmed Paşa'ya 794 numaralı hükümde ise Bükreş'i terk eden Rusların takib edilmesi emredilmektedir. Bu hükmün tarihi Evail-i Safer 1184 tür. (4-14/06/1770)

[73] Bu kalelerin muhafazası için asker ve mühimmat sevki hususunda bk. Mühimme 168, h. 50, 61, 63, 64, 85, 90, 93, 96, 100, 101, 103, 105, 108, 126, 167, 174, 215, 224, 239, 273, 291, 387, 388, 396, 477, 527, 601, 608, 635, 636, 691, 747

[74] İbrail beklendiği üzerine düşman saldırısına uğramışsa da burada Ruslar başarılı olamayıp geri püskürtülmüştür. Bk. h. 499 İbrail muhafazası için bk. h. 86, 102, 110, 117, 126, 127, 132, 138, 166, 170, 171, 236, 258, 282, 326, 369, 370, 472, 480, 488, 499, 502. Kalas ise Bükreş gibi düşmanın eline geçip daha sonra teshîr olunmuştur. bk. h. 370, 399.

[75] 168 numaralı mühimme defterindeki hükümlerin çoğunda, beylerbeyi, sancakbeyi, serasker, alaybeyi, serdengeçdi ağası ve sair zabitanın maiyetindeki askerlerle beraber evvel baharda ordu-yı hümayunda ve ya Kırım ordusunda bulunması istenmektedir. Bununla beraber 1769 seferinde ordudan firar eden Diyarbakır, Sivas, Anadolu ve Karaman eyaleti askerlerinin de 1770 baharında orduda bulunması istenmektedir. Orduya asker gönderilmesi hususnda yazılan emirler için bk. Mühimme 168, h. 9, 153, 154, 160, 161, 163, 164, 169, 190, 207, 208, 209, 217, 218, 225, 226, 236, 237, 238, 261, 262, 266, 267, 269, 283, 284, 285, 287, 288, 292, 294, 313, 325, 328, 329, 330, 331, 332, 335, 336, 339-347, 348-368, 371, 373-385, 392-395, 404-407, 415, 418, 419, 446, 458, 467-469, 470, 474, 475, 481, 486, 490, 494, 514, 517- 558, 563, 564, 567, 591-594, 605, 606, 607, 613-615, 620, 621, 622, 623, 630, 637, 641, 647, 649, 654, 657, 658, 659-662, 665, 666-668, 683, 691, 692, 693, 697, 703, 706, 708, 711, 724, 725, 742, 748, 751, 752, 763, 767, 777, 788, 791, 792.

askerle iş görülmez" diyerek barış görüşmelerine başlanılmasını istemekteydi[76]. Kartal savaşından sonra Ruslar önce Bender'i sonra da İsmail, Kili, İbrail, Akkerman kalelerini ele geçirmişler ve Tuna Deltasının kuzeyine (Bucak Eyaleti) hâkim olmuşlar ayrıca Eflâk'ı yeniden işgal etmişlerdir.

Ruslar'ın ikinci saldırısı ise Kırım'a yönelikti. Ruslar, 1770 Baharında Prens Vasili Dolgoruçki[77] kumandasında Kırım'ın kapısı Or'a hücum etmiş, fakat Kırım'ı müdafaa ile vazifeli olan Silahtar İbrahim Paşa Rusları püskürtmeyi başarmıştı. Mâmafih, Osmanlılar aynı başarıyı ertesi yıl gösteremeyecekti. Ruslar Kırım Tatarları arasında yaptıkları propaganda sayesiyle Kırım'daki direnişi kırmışlardır. Kırım Hanı Selim Giray ve Serasker İbrahim Paşa'nın ayrı hareket etmesi ateşli silah kullanmayan Kırım Ordusunun Dolgoruçki'ye mağlup olmalarına Ruslar'ın Or Kapıyı ele geçirerek Kırım'a hâkim olmalarına neden olmuştur. Ruslar Karasu ve Taman'ı işgal etmişler, Selim Giray ise gemiyle İstanbul'a kaçmıştır. Kefe'de son bir direniş gösteren Serasker'in İbrahim Paşa burada esir düşerek St. Petersburg'a götürüldü. Bu olaydan sonra Gözleve ve Suğdak dâhil bütün Kırım 1771 yazında Ruslar'ın eline geçti.

Rusların üçüncü saldırısı ise beklenmedik bir şekilde Akdeniz üzerinden gerçekleşecekti. Ruslar, daha harp başlamadan önce Mora'da Osmanlı aleyhine ve Çariçe Katerina'nın lehine propaganda da bulunmuşlar ve Helen milliyetçiliğini uyandırmaya çalışmışlar ve buna bir ölçüde muvafik olmuşlardı. Manyotların (Manyalı Rumlar) lideri Panayotti Benaki, Rus kumandan Orlov'un teşviki ile Osmanlı'ya isyan etti. Rus ajanları, Manyotlara ayaklanmalarına yardım edeceklerini bildirdiler[78]. Rus donanması Kronstadt[79]'tan harekete çıktı. Rus donanması Akdeniz'e hiçbir sıkıntı çekmeden ulaşmayı başardı. Rus donanması Mora'ya ulaşınca Kont Teodor Orlov Rumlarla beraber karaya çıktı. Ancak Osmanlılar Tripoliçe ve Patras'da Rumları mağlup ettiler. Osmanlılar Mora'daki başarısı üzerine Mora'dan umudunu kesen Orlov yardımcısı Sipiridov'a Osmanlı donanmasını yakalama emrini verdi. Sipiridov ile Cezayirli Hasan Bey (Paşa) Koyun adalarında

[76] Fikret Sarıcaoğlu, "İvazzâde Halil Paşa", s. 495.

[77] Dolgoruçki, Kırım'ın İşgalinden sonra Kırımskî unvanını almıştır.

[78] Mora'daki hareketlilikten Osmanlı idarecileri de haberdardı ve herhangi bir isyanı önlemek için farklı bölgelerin idarecilerine gönderilen emirlerle istenilen askerlerin Mora, Modon, İnebahtı, anabolu ve Navarin kalelerine gönderilmesi emredilmektedir (bk. Mühimme 168, h. 694, 695-701, 707, 712-713, 719, 730.

[79] Kronsdat Çarlık Rusyası'nın donanma merkezi olup Çar 1. Petro tarafından St. Petersburg'un hemen yanına inşa olunmuştur (bk. Kurat, *Rusya Tarihi*, s. 257).

karşılaştılar. İki tarafında gemileri yanmaya başlayınca, gerek Sipiridov gerek Cezayirli Hasan Bey çekilme emri verdiler. Osmanlı Donanması Çeşme'ye çekildi.

Cezayirli Hasan Bey Çeşme'ye çekilirken Kaptan-ı derya Hüsameddin Paşa'yı ikaz etmiş ve donanmanın üst üste demirlenmesinin olası bir tehlike anında manevra yapmayı olanaksız kılacağını dile getirmişti. Buna karşın Hüsameddin Paşa'nın kendisini dinlememesi Osmanlı tarihinin en büyük deniz felaketlerinden birine neden olmuştur. Osmanlı donanmasının Çeşme'de sıkışık bir halde olduğunu gören Rusya hizmetindeki İngiliz amirali Elinfston durumu Orlov'a[80] bildirmiş ve Orlov'un emriyle ateş gemileri Çeşme üzerine yollanmış ve Türk donanması tamamıyla yanmıştır. Hüsameddin Paşa ve Cezayirli Hasan Paşa bu felaketten canlarını zor kurtarmışlardır. Bu Rusların bu zaferi onlara harp sonuna kadar Akdeniz'de hareket olanağı tanımış fakat Ruslar'ın diğer Rumları isyan teşvikleri başarıya ulaşamamıştır. Ayrıca Osmanlı donamsının başına Hüsameddin Paşa'nın yerine Cezayirli Hasan Paşa getirilmiştir[81].

1770 yılında uğranılan bu başarısızlıklardan sonra Sadrâzam Halil Paşa azledilmiş ve yerine Bosna Valisi Silahdar Mehmed Paşa sadrâzam olmuştur[82]. Ancak bu değişiklik de müspet sonuç vermemiştir. 1771 yılındaki Osmanlı harekâtı iki koldan yapılmış, Eski sadrazamlardan Muhsin-zâde Mehmed Paşa Vidin üzerinden Eflak tarafına sarkmaya çalışırken, ordunun asıl kısmı Sultan III. Mustafa'nın emri üzerine, Sadrâzam Silahdar Mehmed Paşa komutasında Tuna'nın kuzeyine geçmeye hazırlanıyordu. Fakat hızlı davranan Ruslar General Weismann komutasında Tolcı'yı işgal ettiler. Ruslar sadrazamın tedbirsizliğinden de yararlanarak Osmanlı'nın önceki yıl karargâh olarak kullandığı Babadağ'ı işgal ettiler. Silahdar Mehmed Paşa Ruslar'ın ihtiyatlı davranmasından da faydalanarak geri çekilmeyi başardı ve Dobruca'nın güneyindeki Pazarcık'ı yeni karargâh yaptı. Sultan III. Mustafa çaresizlik içinde bu kez Muhsizn-zâde Mehmed Paşa'yı sadarete getirdi. Yeni sadrâzam sulh yanlısıydı. Şumnu'da bulunan Sadrazamın teklifi üzerine Yergöğü'nde Ruslarla ateşkes yapıldı. (30 Mayıs 1772). 1772'inin Ağustos'unda Bükreş'te başlayan müzakereler Osmanlı Murahhası Abdürrezak Bâhir Efendi ile Rus Murahhası Obreskov'un başkanlığında gerçekleşti. Ancak müzakereler Kırım'ın statüsü hususunda tıkanmış Muhsizn-zâde Mehmed Paşa barışa yanaşmadı 1773 Mart'ında savaş yeniden başlamıştır. Ancak Ruslar 1773 Ekiminde Tutrakan'ı ele geçirip Pazarcık'ı yaktılar. Osmanlı sadrazamı ise Şumnu'da

[80] General Orlov'a bu başarısından ötürü II. Katerina "Çeşmeskî"(Çeşmeli) unvanını vermiştir.

[81] Çeşme faciası için bk. Fevzi Kurtoğlu*, 1768-1774 Türk-Rus Harbinde Akdeniz Harekâtı ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa*, İstanbul 1942.

[82] Fikret Sarıcaoğlu, "İvazzâde Halil Paşa", s. 495.

bulunmaktaydı. 1774 iki ordu Varna ile Şumnu arasında bulunan Kozluca mevkiinde karşı karşıya geldiler. Rus Ordusunun taarruzu sonucu Yeğen Ahmed Paşa'ya bağlı ve Abdullah Paşa'ya bağlı birlikler kaçtı.

Ruslar bu başarılarından sonra Osmanlı sadrazamının ve Ordugahın bulunduğu 1774 Baharında Şumnu'yu kuşattılar. Kuşatmanın 12. günü çaresiz kalan sadrâzam, muhasaranın neticesini görerek Ahmed Resmi Efendi'yi baş murahhas tayin isteyerek barış istedi[83]. Rus Komutanı Romanzov ateşkes dönemi istemediğinden Ruslarla 17 Temmuz 1774'te ağır şatlar ihtiva eden Küçük Kaynarca Antlaşması imzalanarak savaş sona erdirildi[84].

2-) Asker Firarları ve Asker Yoklaması

Osmanlı ordusunun 1768-1774 savaşını kaybetmesinin en büyük nedenlerinden biri de hiç kuşkusuz asker firarlarıdır. Daha ilk seferde Rumeli'ye geçen askerin çoğu düşmanla muharebe dahi etmeden şuyu bulan ekazib ve eracife kanarak vilayetlerine geri dönmüşlerdir. 1769 baharındaki seferlerde -ki bu deftere konu olan yıldır- Anadolu'dan gelen askerin büyük kısmının firar ettiğini görmekteyiz. Özellikle Diyabkaır eyaleti ve bağlı kazaların askerleri Bender'den firar etmiştir. Bunun haricinde Anadolu, Sivas, Karaman, Erzurum, Maraş ve Trabzon eyaleti askerlerinden de bazıları firar etmişlerdir. Özi kalesindeki askerler ile Yeniçeri, Sipah ve Silahdar ocakları askerlerinden bazıları da firar yolunu tutmuştur. Yetkililere gönderilen emirlerde bu askerlerin İsakçı cisri ile Kili ve İbrail'den beri tarafa geçirilmemesi ve yakalanan askerlerin orduya geri gönderilmesi istenmektedir. [85] Orduya gelmeyenlerin esamilerinin çalınıp, timar ve zeametlerinin ref' olunmakla kalmayıp ayrıca cezalandırılacakları bildirilmiştir. Görev yerine gitmeyip askeri ifsat edenler, ordudan kaçıp mağlubiyete sebep olanlar, gittikleri yerde ordunun durumu hakkında eracif ve ekazip neşredenler[86] ve reayaya zulm ü taaddi edenler daha şiddetli cezalara çarptırılmışlardır. [87]

---

[83] Ruslar'ın barış istemesinde Pugaçev isyanının önemli rolü bulunsa da Osmanlılar bu isyandan yeterince istifade edememişlerdir. A.N. Kurat, *a.g.e*, s. 283.

[84] Küçük Kaynarca Antlaşması için bk. Osman Köse, *1774 Küçük Kaynarca Antlaşması*, Ankara 2006; Kemal Beydilli, "Küçük Kaynarca Antlaşması", *DİA*, XXVI, 524-527.

[85] Asker firarları için bk. h. 29, 31, 54, 56, 58, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 91, 95, 111, 119, 124, 133, 255, 276, 391, 441, 460, 488, 489, 504, 567, 568, 610, 634, 642, 666, 667, 668, 731, 734

[86] Bk. h. 119, 133,

[87] İbrail imdadına gitmeyerek askerin ihtilâline sebep olan Yolasığmaz Mehmed ve Deli Mehmed'in haklarından gelinmesi. h. 488, 489, 638, 675. Yine İbrail muhafazasından firar ederek askerin avdetine sebep olan Zibo Osman ve Karaca Bölükbaşı'nın katledilip kellelerinin orduya gönderilmesi. h. 255, 722. Hotin'in düşman eline geçmesine sebep olan dokuz askerin katledilmesi. h. 268. Ordudan İstanbul ve Balkan tarafına firar edip, reaya fukarasına tecavüz ve taaddi edenlerin yakalanıp katledilmeleri. h. 461. Filibe'de ahaliye zulmeden yeniçeri ve sair asker firarilerinin yakalanıp hapsedilmeleri. h. 31.

Serhadde bulunan Belgrad, Bender, İbrail, Özi ve Kırım'daki Açe kalelerindeki yamakların çoğunun görev yerlerinde bulunmayıp, etraf vilayetlerde kendi kâr u kisbleriyle meşgul oldukları ve sadece ulufe vakti kalelerine uğradıkları tespit edilmiş ve bu kişilerin bir an önce muhafazasına memur oldukları kalelerine gönderilmeleri emredilmiştir.[88] Asker firarların ve bu gibi olumsuzlukların önünü almak için belli zamanlarda asker yoklaması yaptırılmıştır. [89]

Firar edenler sadece askerler değildi. Mesela Bender Seraskeri ve Sivas Vâlîsi Vezîr Ali Paşa'nın etbâ'ından enderûn çûkadârı ve kaftancısı ve divitdâr ve cebehânecisi ve mâcuncu ve kilerci ve hazîne kâtibi ve kahveci-i sâbık ve şâmdâni-i sâbıkı ve etbâ'larından birkaç neferi bazı eşyayı da alarak Fokşan'dan firar etmişlerdi. [90] Bulunduğu bölgede devleti temsil eden, halkın ve kazanın yönetiminden sorumlu olan İbrail kadısı ile müftüsü de firar edenler arasındaydı. [91] Hazinenin katırlarla orduya getirilmesine nezaret eden Dergâh-ı muallâ gediklülerinden Ali ve on nefer adamı katırlardaki hazineyi alıp firar etmişlerdi.[92] Timar ve zeamete mutasarrıf olan tahrirât-ı mühimme kâtiplerinden de firar edip İstanbul'a kaçanlar olmuştur. [93] En acıklı firar sahnelerinden birisi de düşmanın Yergöğü kalesini muhasarası sırasında yaşanmıştır. Kaledeki ulufeli, timarlı, beşlü neferât ve topçularla zâbitleri firar etmiş, geriye kale dizdarıyla yirmi üç nefer hasta ve ihiyarlar kalmıştır. [94] Bütün bu olaylar Osmanlı ordusunun ne kadar zor durumda bulunduğunu gözler önüne sermektedir.

3-) Topçu Neferatı, Top ve Mühimmat Sevki

Osmanlı ordusunda şâhi, balyemez ve yuvarlak ismi verilen toplar kullanılmaktaydı. Kapukulu ocaklarının bünyesinde yeniçeri ve cebeci ocağından başka savaşta topların imali ve kullanımı ve bu topların naklinde görevli topçu ocağı ve top arabacıları ocağı bulunmaktaydı. İstanbul ve Tophâne-i Âmire'de imal edilen toplar, Sivas eyaleti askeri ve ya Anadolu vâlisinin taht-ı nezaretinde, camuslar ve top arabalarıyla Hotin, İsakçı, Kalas, Hantepesi, Silistre ve Babadağı'na sevkedilmiştir. [95] Başta İstanbul olmak üzere Tuna kazaları, Ankara, Ülgün, Kili ve Gerede'den orduya topçu ve top arabacı neferi gönderilmesi

[88] Bk. h. 135, 136, 174, 736, 338, 451.
[89] Asker yoklamaları için bk. h. 56, 98, 99, 121, 122, 175, 643, 644, 648, 666, 667, 668, 776
[90] Bk. h. 27, 28, 29
[91] h. 223
[92] h. 492
[93] h. 585
[94] Bk. h. 634
[95] Topların nakli için bk. h. 23, 24, 25, 36, 41, 106, 107, 113, 132, 291, 320.

husunda emirler yazılmıştır. [96] Ayrıca seferde hastalanıp tedavi için İstanbul'a gönderilen topçu neferlerinden iyileşenlerinin de orduya gönderilmesi emredilmiştir. [97]

4-) Zahire, Yiyecek ve Odun Tedariki

Ordu sefere çıktığında halledilmesi gereken en büyük sorun bu kadar insana ve hayvana yetecek zahire ve yiyeceğin temin edilmesidir. Savaşın Rumeli tarafında olması zahire tedarikini kolaylaştırmaktadır. Çünkü bu bölge münbit topraklarıyla imparatorluğun zahire ve sair yiyecek ihtiyacını karşılamaktaydı. Elimizdeki mühimme defterini incelediğimizde Osmanlı ordusunun zahire tedariki ve nakli ile ilgili önemli bilgilere ulaşmaktayız.

Zahire başta Eflak ve Boğdan reayası olmak üzere İbrail, Kili, İsakçı, Hırsova, Maçin, Tolcı, Karaharman, Köstence, Mangalya, Balçık, Hacıoğlubazarı, Karasu, Dobruca, Silistre, Filibe, Tatarpazarı, Yenipazar, Kozluca, Ziştovi ve Niğbolu kazalarının ahalilerinden rayici üzere satın alınmaktadır. Bunun haricinde Mısır'dan da zahire, pirinç, peksimet ve sair mühimmat gönderilmesi hususunda emirler gönderilmiştir. [98] Reayadan satın alınan zahire belli yerlerde toplanır ve bunlar daha sonra şayka, üstü açık ve borozan tipi gemilerle İsakçı, Çoçon ve Corcuş Anbarları gibi büyük anbarlara; buralardan da arabalarla ordunun konakladığı Babadağı, Hantepesi veya Hotin'e nakledilmektedir. [99] Bu anbarların düşman ve eşkıya saldırısına karşı korunması için asker ve şaykalar tayin edilmiştir. Ayrıca anbarlardan sorumlu olan anbar eminleri ve zahirenin tedarik ve tevziineden sorumlu nezl eminleri gibi görevliler vardır. Bunların yanında tüccarların da rayiç bedelle orduya zahire getirip satmasına müsaade edilmiştir.

Zahire hususunda bu gün karaborsacılık denen ihtikar, rüşvet ve eşkıya saldırısı gibi olumsuzluklara rastlanmaktadır. Reayanın elindeki zahireyi silah zoruyla ya da düşük bedelle alıp, daha sonra bunu fahiş bedelle orduya veya reayaya satan kişilere muhtekir denmektedir. Divan'dan gönderilen emirlerde bu türlü zahire ihtikarı men' edilmiş ve muhtekir taifesinin yakalanıp hapsedilmesi emredilmiştir. [100] Bazı devlet görevlilerinin rüşvet ve yolsuzluklarına da şahit olmaktayız.[101] Zahire sıkıntısının önüne geçmek için orduya zahire getiren tüccarlara

---

[96] Bk. h. 153, 154, 164, 220, 335, 336, 415, 606, 619, 621, 622, 623, 637, 665
[97] h. 220
[98] Bk. h. 43, 152
[99] Zahire temini ve nakli için bk. h.
[100] Zahire ihtikarı ve muhtekirler için bk. h. 45, 59, 60, 205, 229
[101] Akkirman Naibi Mustafa'nın orduya zahire getiren kapdanlardan rüşvet talebi, bu suç Magosa'ya sürgününü gerektirirken bu kez ikaz ile yetinilmektedir. h. 770. Fakat Eflak-Remiçe'den orduya nakledilen zahireyi gizlice satan Ziştovi voyvodası bu kadar şanslı değildi. Voyvodanın kesik başının

gümrük vergisi muafiyeti getirilmiş[102] ve orduya zahire getiren tüccarların alım satımlarına müdahale olunmaması istenmiştir. [103] Zahire taşıyan kayıkların ve anbarların düşman ve eşkıya saldırısına uğradıkları görülmektedir. Mesela Ruslarla beraber olup isyan eden Eflak reayası, Eflak voyvodasının anbarlarda biriktirdiği zahireyi zabtetmiştir.[104] Deliorman, Zitreş, Boğdaniş ve Kalçı havalilerinde eşkıyanın zahire taşıyan kayıklara saldırması,[105] Sadrazamın zahire ve eşyalarını taşıyan arabaların gaspedilip zahire ve eşyanın zayi olması[106] ve Silistre'de zahire mübayaasına ve peksimet tabhına memur el-Hac Halil'in bazı şekavet-pîşeler tarafından katledilmesi[107] gibi olaylarla karşılaşılmış ve bundan dolayı anbarların ve anbarlara zahire nakletmekle görevli reayanın düşman ve eşkıya tasallutundan korunması için emirler gönderilmiştir.[108]

Ordunun odun ve kereste ihtiyacının karşılanması için, İsakçı, Tolcı, Hırsova, Maçin, Balçık ve Mangalya kazalarındaki ahalinin etraftaki ormanlardan odun kesip arabalarla orduya getirip rayiç fiyattan satmaları istenmiştir.[109] Silistre ve Hırsova yoluyla Babadağı'na kereste nakledilmesi için de emir yazılmıştır. [110]

5-) Defterlerin Nakli ve Muhafazası

Ordu sefere gittiğinde beraberinde Divan-ı hümayuna ait mühime, nâme-i hümayûn, şikâyet defterleriyle askerlerin kaydedildiği esami defterleri, tevcihât, rüus, cebe defteri, tahvil kuyudâtı ve battallar ve kâtipler de götürülürdü. Osmanlı yöneticileri bu defterleri hazineden daha değerli görmüşlerdir. Bir sayfasına bile zarar gelmesine razı olmamışlardır. Defterler bir yerden başka bir yere nakledilirken sandıklar içinde, katır ve develerle ya da gemilerle nakledilmiş ve bunların muhafazası için yarar adamlar tayin edilmiştir. Aynı şekilde defterlerin konulması için kargir binalar tahsis edilmiş ve gece gündüz korunması için muhafızlar tayin edilmiştir. [111]

---

orduya gönderilmesi istenmektedir. h. 749. Vaarna'daki kapan-ı dakik yazıcılarının zimmetine geçirdiği zahire.. h. 424

[102] Tuna iskelelerindeki gümrükçülerin orduya zahire getiren tüccfardan gümrük resmi talep etmemesi. h. 333

[103] Bk. h. 168, 617, 618

[104] h. 293, 321,

[105] Bk. h. 71, 673

[106] h. 444, 447

[107] h. 421

[108] Bk. h. 71, 205, 293, 321, 473, 478

[109] h. 211, 212, 213, 214, 327, 426-435,

[110] h. 463

[111] Bk. h. 306, 307, 308, 309, 310, 311, 324, 398, 682, 745,

6-) Eşkıyalık Faaliyetleri

Savaş ortamları eşkıyalar için bulunmaz fırsattır. Bölgenin güvenliğinden sorumlu kişilerin orduyla sefere katılmasıyla oluşan asayiş boşluğundan asker firarileri ve eşkıyalar istifade etmektedir. Fakat 17. yüzyıldan beri Osmanlı'nın başına musallat olan bir Kazak belası vardır ki bunlarla baş etmek neredeyse imkansızdır. 1768-1774 savaşında Osmanlı ordusu Rumeli'de hem Ruslarla hem isyan eden Eflak ve Boğdanlılarla hem de Kazak ve Katana eşkıyasıyla mücadele etmek zorunda kalmıştır.

Defterdeki hükümlere baktığımızda Kazak ve Katan eşkıyasının önce Boğdan'daki kazalara girip ahalinin hayvanat ve eşyalarını gasp ederek etrafa korku saldığını görmekteyiz. Eşkıya saldırısına maruz kalan Boğdan ahalisi yerlerini terk etmeyi düşünmüştür.[112] Boğdan'da zuhur eden eşkıya saldırısı daha sonra Eflak tarafına sıçramış, tüccarların malları yağmalanmış, cizye tahsildarı ve boyaran katledilmiş, Boloşin ve Fokşan beşlü ağaları yerlerini terk edip çareyi kaçmakta bulmuşlardır. Kalçı anbarı civarında ise Müslüman reaya katledilmiştir.[113]

Bu saldırılara karşı koymak için Eflak voyvodasından iki bin nefer toplayıp Eflak memleketinin eşkıyadan temizlenmesi istenmiştir. Ayrıca ordu, Silistre ve İbrail'den de Eflak voyvodasının maiyetine askerler gönderilmiştir.[114] Daha sonra Boğdan Seraskeri Vezir Mehmed Paşa ve Kalas serdarı da bu vazifeyle görevlendirilmiştir. [115] Bu da bize durumun vehametini açıkça göstermektedir.

Silistre serdârı ve refikinin tahrikleri sonucu toplanan eşkıya makulesi Zahire Nazırı el-Hac Halil'i ve Silistre Mehkemesi'ni basıp görevlilerini de katletmişlerdir. Bunun üzerine Silistre'nin eşkıyadan temizlenmesi için Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa görevlendirilmiştir.[116]

Zahire anbarları ve zahire taşıyan kayıklar da eşkıyanın hedefi olmuştur. En şiddetli eşkıya saldırısı Kalçı anbarından İsakçı'ya zahire taşıyan kayıklara yapılmıştır.[117] Deliorman havalisinde toplanan eşkıyanın ise Tuna iskelelerindeki zahire taşıyan kayıklara saldırdıklarını

---

[112] Gönderilen hükümde reayanın saldırılardan korunması ve yerlerine terk etmek isteyenlere ruhsat verilmemesi emredilmektedir. h. 55
[113] Bk. h. 55, 139, 156, 157, 201, 202,
[114] h. 139, 156, 161
[115] h. 201, 202, 244, 245,
[116] h. 421, 422, 455, 459, 584
[117] Bunlarla üç gün üç gece muharebe edilmiş, birçok kişi şehit olmuş ve zahire eşkıyanın eline geçmiştir. Bk. h. 71

görmekteyiz.[118] Eflak voyvodasının kapılara vaz' ettiği zahireyi nakletmekle görevli reayanın eşkıya saldırısından korunması istenmektedir. [119]

Bunlar haricinde Pazarcık, Niğbolu, Silistre, Ruscuk, Hezargrad, Şumnu, Prevadi, Kozluca ve Edirne havalilerindeki eşkıyasının reaya, devlet görevlileri, yolcu ve tüccarların eşyalarını gaspettiklerini görmekteyiz. [120] Bunun haricinde Adana valisine gönderilen bir hükümde Adana'nın Türkmen ve eşkıya yatağı olduğu, yol ve geçitlerin eşkıyadan temizlenerek hacıların ve yolcuların güvenliğinin sağlanması istenmektedir.[121]

7-) Reayanın Korunması

Devletin dayandığı temel unsur olan reayanın korunup gözetilmesi son derece önemlidir. Özellikle Eflak ve Boğdan ve Özi gibi savaş alanı içerisinde kalan bölgelerde Babadağı, Kalas, İbrail, Yaş, Bükreş, İsmail, Kili, Tatarlık ve Karasu'da reayanın düşman ve eşkıya saldırısı sebebiyle ya da saldırı korkusuyla yerlerini yurtlarını terk edip daha güvenli mahallere kaçtıklarını ya da yerlerini terk etme fikrinde olduklarını görmekteyiz. Divan-ı hümayundan gönderilen hükümlerde yerlerini terk eden ahalinin yerlerine geri getirilerek iskan edilmesi ve perişan olanlara öküz ve tohum yardımı yapılması;[122] yerlerini terk etme fikrinde olanlara ise ruhsat verilmemsi istenmektedir. [123] Harb sebebiyle kazazede olan İbrail ahalisine vergi muafiyeti getirilmiş ve ebniye ve sair tamirat işlerinde yevmiyeleri verilmek şartıyla İbrail ahalisinin istihdam olunması istenmiştir. [124]

Eflak ve Boğdan ahalisinin savaş esnasında Rusların ve Kazak ve Katana eşkıyasının saldırılarına karşı korunması için Eflak voyvodası ve diğer görevliler tarafından asker toplanılarak bu saldırılara karşı koyulmaya çalışılmıştır. [125]

Önce Leh'lilerin ardından Boğdan ve Eflak reayasının Ruslara tâbi olup Osmanlı'ya karşı isyan etmesiyle savaşın seyri değişmiştir. Osmanlı hükümeti öncelikle reayaya istimalet vererek isyanın yayılmasını engelleme yoluna gitmiştir. İsyandan vazgeçip tabiiyyet arz edenlere dokunulmayıp beş yıllık vergi muafiyeti getirilmiştir. İslam hukuku muktezasınca isyan eden Lehlilerin, Eflak ve Boğdanlılar'ın katledilip, mallarının yağmalanması ve kadın

[118] h. 673
[119] h. 478
[120] h. 162, 483, 584, 664, 689
[121] h. 410
[122] Bk. h. 290
[123] Bk. h. 37, 81, 89, 90, 92, 93, 94, 115, 129, 270, 471, 487, 560, 561, 562, 590, 628, 629, 680, 681, 795.
[124] Bk. h. 741,
[125] Bk. h. 55, 73, 81, 118, 132, 156, 277, 473, 501, 502, 664,

ve çocuklarının esir edilmesi yönünde hükümler yazılmıştır.[126] Bunun haricinde isyan etmeyip Osmanlı'ya tâbi olan Leh, Eflak ve Boğdanlılar'ın korunması, mallarına ve canlarına dokunulmaması ve Lehliler'in esir edilmemesine dair hükümler dikkat çekmektedir. [127]

Düşman ve eşkıya saldırısı haricinde sefere giden ve ordudan firar eden askerlerin yol üzerindeki Gelibolu, Filibe, Edirne, Kırkkilise, Balkan, Tuna sahili, Bender, Hırsova ve Özi havalilerinde reayadan bedava yem ve yiyecek talepleri ve zorla para almak gibi illetlerle reayayı rencide ettikleri görünmektedir. Bu gibi uygunsuz davranışlar yasaklanmış ve tekrarlanmaması için yetkililere defaatle tenbihat yapılmıştır. [128]

8-) **Yol Güvenliği ve Menzil Nizamının Sağlanması**

Asker ve mühimmat sevkiyle, tüccar, memur ve yolcuların ulaşımını sağlamak için yolarlın güvenli olması son derece önemlidir. Özellikle Edirne'den İsakçı'ya giden üç çukadar ile Kırım hanının adamlarıyla sadrazama ait eşya taşıyan arabaların yol üzerinde eşkıya saldırısına uğrayıp mallarının gasp edilmesi üzerine yolların eşkıyadan temizlenmesi yönünde hükümler yazılmıştır. [129] Bunun haricinde Adana vilayetindeki yol ve geçitlerin güvenliğinin sağlanarak, tüccar, yolcu ve hacıların Türkmen ve yol kesen eşkıyaya karşı korunması istenmektedir. [130]

Haberleşmenin hızlı ve güvenli bir şekilde yapılması için başta Karasu olmak üzere Hacıoğlubazarı ve Babadağı menzilleriyle, İsakçı'dan Kırkkilise'ye kadar olan menzillerin bargir ve araba tedarikiyle nizamının sağlanması, gelen ulaklara bargir verilmesi ve menzil bargirlerine fazla yük yüklenmemesi için emirler yazılmıştır. [131]

Tuna, Prut ve Turla nehirlerinde kayık ve şaykalar vasıtasıyla ulaşım ve taşımacılık yapılmaktadır. Nehir ulaşımın güvenliği ve köprülerin muhafazası zımnında başta İsakçı cisri olmak üzere bu nehirlerdeki köprülerin muhafazası,[132] selden yıkılan köprü ve yolların tamir edilip, Prut nehrinin kütüklerden temizlenmesi için divandan emirler gönderilmiştir. [133]

---

[126] Bk. h. 155, 203, 204, 206, 219, 227, 246, 247, 250, 251, 252, 254, 256, 257, 260, 261, 262, 264, 265, 277, 282, 293, 312, 314, 315, 316, 337, 387, 453, 454,
[127] Bk. h. 18, 35, 45, 155, 251, 252, 254, 277, 317, 319, 389, 390, 414, 416, 417,
[128] Bk. h. 31, 37, 69, 74, 269, 278, 279, 290, 305, 313, 317, 319, 460, 461, 588, 589, 652, 653.
[129] Bk. h. 162, 584,
[130] Bk. h. 410
[131] Bk. h. 144, 471, 590, 720, 729, 746,
[132] Bk. h. 62, 194, 195, 595, 686, 774, 775, 768, 796
[133] Bk. 62, 595, 686, 768

9-) Kışlak Tahsisi

Uzun süren savaşlarda çözülmesi gereken sorunlardan biri de şüphesiz ki ordudaki askerler ve hayvanlar için kışlayacak yer bulunmasıdır. 1768-1774 Osmanlı-Rus savaşında Osmanlı askerlerinin İbrail, Babadağı, İsakçı, Silistre, Hırsova, Kili ve Tolcı'da kışladıklarını görmekteyiz.[134] Şiddetli yağmurlar sebebiyle çadırlarında ikamet edemeyen askerler için Babadağı ve Silistre'de konaklar tedarik edilmesi istenmiştir. [135] Orduya zahire ve mühimmat naklinde kullanılan deve, katır ve manda gibi hayvanlar için İsakçı, Tolcı ve Hırsova'ya bağlı köyler kışlak tahsis edilmiştir.[136] Askerlerin kışladıkları mahallerde ahaliden bedava yem ve yiyecek talebiyle reayayı rencide etmemesi istenmiştir. [137] Osmanlı Devleti'ne sığınan Leh boyarları Mareşal Potoşky ve Fransesky ile etbâına Varna'daki zımmî köyleri kışlak tahsis olunmuş, zahire ve yiyecekleri cânib-i mîrîden karşılanarak köylülere yük olmamaları sağlanmıştır.[138] Bunun haricinde savaş sırasında ülkesine gönderilmeyen Rus kapı kethüdasına ise Dimetoka'da kışlak tahsis olunmuş ve muhafazasına ihtimam gösterilmiştir. [139]

[134] Bk. h. 125, 137, 151, 172, 178, 180, 183, 191, 192, 193, 199, 200, 248, 249, 275, 280, 289, 322, 323, 397, 461,
[135] h. 178, 200
[136] Bk. h. 183, 192, 197, 229, 272, 445, 645,
[137] h. 461
[138] h. 235, 271, 318, 334, 765.
[139] h. 173,

BİBLİYOGRAFYA

Erhan Afyoncu, *Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmire (XVI-XVIII. Yüzyıllar)*, M.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul 1997.

Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikayet", *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, III/5 (2005).

Osmanlılar'da Divan Bürokrasisi ve Ahkâmı: II. Bayezid Devrine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri, haz. Feridun M. Emecen-İlhan Şahin, İstanbul 1994.

Fevzi Kurtoğlu*, 1768-1774 Türk-Rus Harbinde Akdeniz Harekâtı ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa*, İstanbul 1942.

Fikret Sarıcaoğlu, "İvazzâde Halil Paşa", *DİA*, XXIII.

Giridî Ahmed Resmi Efendi, *Hülâsatü'l-İtibâr*, İstanbul 1286.

H. 951-952 tarihli ve E-12321 numaralı Mühimme Defteri, Topkapı Sarayı Arşivi, nşr. Halil Sahillioğlu, İstanbul 2002.

Halil Sahillioğlu, "Bir Mültezimin Zimem Defterine Göre XV. Yüzyılın Sonunda Osmanlı Darphane Mukataaları", *İktisat Fakültesi Mecmuası*, XXIII/1-2 (1963).

İbrahim Yılmazçelik, *XIX Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, Doktora, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,Elazığ, 1992

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı*, Ankara 1988[3].

_____, *Osmanlı Tarihi,* IV, Ankara 1995.

Kemal Beydilli, "Küçük Kaynarca Antlaşması", *DİA*, XXVI.

_____, "Mehmed Emin Paşa, Yağlıkçızâde", *DİA*, XXVII.

Mehmet Genç, "18. Yüzyılda Osmanlı Ekonomisi ve Savaş", *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi*, İstanbul 2000.

Muharrem Saffet Çalışkan, *Enverî Sadullâh Efendi ve Tarihi'nin I. Cildinin Metin ve Tahlili (1182-1188/1768-1774)*, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitütüsü, Doktora Tezi, İstanbul 2000.

Mübahat Kütükoğlu, "Mühimme Defteri", *DİA*, XXXI.

_____, "Mühimme Defterlerindeki Muâmele Kayıdları Üzerine", *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, 30 Nisan-2 Mayıs 1986, Bildiriler*, İstanbul 1988.

Mücteba İlgürel, "Hamza Paşa, Silâhdar", *DİA*, XV.

Nigar Anafarta, *Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan (Polonya) Arasındaki Münâsebetlerle İlgili Tarihi Belgeler*, İstanbul 1979.

Osman Köse, *1774 Küçük Kaynarca Antlaşması*, Ankara 2006.

Osmanlı Rus İlişkileri Tarihi Ahmed Câvid Bey'in Müntehabâtı, haz. Adnan Baycar, İstanbul 2004.

Osmanlılarda Sağlık II Arşiv Belgeleri, ed. Coşkun Yılmaz-Necdet Öztürk, İstanbul 2006.

Recep Ahıshalı, *Osmanlı Devlet Teşkilatında Reisülküttâblık (XVIII. yüzyıl)*, İstanbul 2001.

Salâhattin Tansel, "1768 Seferi Hakkında Bir Araştırma", *DTCF Dergisi*, VIII/4 (Ankara 1950).

Tevfik Temelkuran, "Divân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemi", *TED*, 6 (İstanbul 1975).

Yavuz Cezar, *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi (XVIII. yy'dan Tanzimat'a Mali Tarih)*, İstanbul 1986.

Yuzo Nagata, "Muhsinzâde Mehmed Paşa", *DİA*, XXI.

HÜKÜMLERİN ÖZETLERİ

1- Yeniçeri Ağası Süleyman Paşa'ya ve kul kethüdasına;
Asakir-i İslam ile Moskov keferesinin Hotin'de ceng üzere olduğu, Ruslar'ın Turla suyunu geçirilmediği, Leh içlerine girilip düşmanın yok edilmesi için yirmi bin nefer piyade asker tertib edilip kul kethüdası komutanlığında Hotin'e gönderilmesi.

2-3-4-5-6-7-8- Düşmanın Özi'ye beş saat mesafedeki Hacıhasan karyesine geldiği, Hançokrağı nam mahalde düşmanla muharebe edildiği fakat düşmanın süvari ve piyade askerinin fazla olduğu, Bender Seraskeri Vezir Ali Paşa, Bucak Seraskeri İslam Giray'ın on beş bin tatar askeriyle, Karesi sancağı Mutasarrıfı Abdullah ve Binbaşı Zibo Osman ve Palu Hakimi bi'l-cümle neferât ve adamlarıyla ve bölükât-ı erba'a ağaları neferâtıyla düşmanın Özi tarafından yok edilmesi için tayîn olunduğu, gazileri teşvîk için daha önce gönderilenden başka bu defa dahi iki yüz elli aded çelenk ve hazîne gönderildiği.

9- Henüz orduya gelmeyen Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın bir önce askerleriyle beraber orduya katılması.

10-11-12-13-14- Drgah-ı Mualla Kul kethüdası es-Seyyid Ebubekir'e, Karaman Beylerlerbeyisi Ali'ye, Çorum Mutasarrıfı Mehmed'e, Rumeli elviye alaybeyilerine ve Hotin'den avdet eden mirimirandan Abaza Mehmed Paşa, Kahraman Paşa ve İsmail Paşa'ya;
Askerleriyle beraber bir an önce Hotin'e gelip, gerek Hotin'de ve gerek Leh içlerine girip düşmanla muharebeye kıyam eylemeleri.

15-16-17- Henüz orduya gelmeyen Anadolu Valisi Vezir Feyzullah Paşa'nın Anadolu eyaletinin elviye alaybeyileriyle beraber bir an önce Hantepesi'ne gelip ordu-yı hümayuna katılması.

18- Lehli Kazakların on beş yirmi seneden beri Özi varoşunda ve kurasında yerleşip, cizye-güzâr reaya oldukları halde bazı kişilerin bunları hilaf-ı şer' esir edip, kayık ve kalyonlarla başka mahallerde sattıkları haber alınmakla, bunun men' edilip, satılanların kurtarılarak geri yerlerine yerleştirilmeleri.

19-20-21- Htin'de olan küffarın kahr u istisali ve asakir-i islama imdad için Anadolu valisinin eyaleti askeri ve Yaş'da olan Aydın Muhassılı Vezir Ali Paşa'nın maiyetiyle bir an önce Hotin'e gelmeleri.

22- Hotin'den avdet eden mirimirandan Abaza Mehmed Paşa, Kahraman Paşa ve İsmail Paşa'nın Hantepesi'nde olan Aydın Muhafızı ve Boğdan muhafazsına memur Vezir Ali Paşa'nın maiyetiyle bir an önce Hotin'e gelmeleri, Kırım Hanı'nın dahi tatar askeriyle Hotin'e azimet eylediği.

23- Sivas Alaybeyisiyle Sivas eyaletinde âki' Bozok ve Canik ve Çorum ve Arabkir sancakları alaybeyilerinin Bender'den Hantepesi'ne naklolunan toplara nezaret etmeleri.

24-25 Karesi Mutasarrıfı Abdullah ve Canik Muhassılı ve Trabzon Mutasarrıfı Ali Bey'in Bender'den irsal olunan asker ve mühimmat-ı tophane ve cebeehaneyi bi't-tamam yanına alarak, Boğdan Muhafızı Vezir Ali Paşa'nın maiyetiyle bir an önce Hotin'e gidip düşmanla ceng eylemeleri.

26-27-28- İsakçı, Akkirman ve İsmail naibleri ve yeniçeri zabitlerine,
Bender Seraskeri ve Sivas Vâlîsi Vezîr Ali Paşa'nın etbâ'ından enderûn çûkadârı ve kaftancısı ve divitdâr ve cebehânecisi ve mâcuncu ve kilerci ve hazîne kâtibi ve kahveci-i sâbık ve şâmdâni-i sâbıkı etbâ'larından birkaç neferi bazı eşyayı da alarak Fokşan'dan firar ettikleri, mezburların İsakçı cisrinden ve o havalide geçitlerden salıverilmeyip yakalanarak cezalarının tertibi için Bender seraskerine iade olunmaları.

29- Ordudan firar eden çok sayıda askerin İsakçı köprüsüne hücum ettikleri, İsakçı anbarının ve reayanın yağma ve hasarlarından korunması, İsakçı köprüsü ve anbarının muhafazası için ordudan iki bölük serdengeçdi neferatı tayin olunduğu.

30- Boğdan Voyvodasına ve boyarlarına;
Hotin ordusunda ve Kırım Hanı Devlet Giray'ın ordusunda zahire sıkıntısı çekildiğinden Boğdan reayasından rayici üzere ücreti nekden verilmek şartıyla zahire ve hayvanat tedarik edilip orduya gönderilmesi.

31- Filibe kadısı el-Hac Ahmed'e;

Filibe'deki yaniçeri ve sair askeri taifesinin sefere gitme bahanesiyle kötülük ve fesat icra edip ahaliyi rencide ettikleri, bu defa ordudan dahi firar ettikleri, bunların askerilik ve yeniçerilik bahanesiyle köylere gidip reayaya zulmetmesinin önlenmesi ve yakalanıp hapsedilmeleri.

32-33 Maraş alaybeyisin bayrağı altındaki neferatıyla derhal Bender Seraskeri Sivas Valisi Vezir Ali Paşa maiyetine gelip hizmette kıyam eylemesi.

34- Hotin muhâfızı olan Selânik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Vezîr Hasan Paşa'nın vefatıyla yerine Rumili vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'nın Hotin canibi seraskeri tayin edildiği.

35- Bender Seraskeri Vezir el-Hac Ali Paşa'ya;
Ruslara tabi olan Lehlilerin katl ü tedmir edilip eşyalarının yağmalanması, kadın ve çocuklarının esir edilmesi, Ruslara tâbi olmayıp Osmanlıya itaat üzere olan Lehlilerin canlarına, eşya ve evlatlarına dokunulmayıp himaye edilmesi.

36- Sivas Alaybeyisi ile eyâlet-i Sivas'da vâki' Bozok ve Amasya ve Çorum ve Canik ve Divriği ve Arabkir sancakları alaybeyilerine;
Hotin'de Ruslarla muharebe üzere olan Kırım hanının maiyetine eyalet askerleriyle beraber kebir ve şahi on üç kıta topun acilen ulaştırılması.

37- Anadolu sancağı mutasarrıfı Ahmed'e;
Askeri taifesi ve bazı kişilerin Boğdan ahalisine zulm ü taaddi eylemesinden dolayı ahalinin yerlerini yurtlarını terk ettiği, bu tür reaya yapılan zulmedenlerin tedibi, reayanın güvenliğinin sağlanması ve muhafaza edilmesi.

38-39-40- Anadolu Valisi Feyzullah Paşa'nın Kütahya, Bolu, Kastamonu, Aydın, Hüdavendigar ve Ankara sancakları alaybeyilerini maiyetine alarak İsakçı ve Hantepesinden hareketle acilen Hotin'e gelip, Kırım hanının maiyetinde hizmete kıyam eylemesi.

41- Sivas eyaleti askeriyle on üç kıta şahi ve üç kıta balyemez topları, barut ve sair mühimmatla ve topçu ve cebeci neferatının bir an evvel Hantepesi'nden hareketle Hotin'e gelip Kırım hanının maiyetinde hizmete kıyam eylemeleri.

42- Kütahya, Hüdavendigâr, Aydın, Kastamonu, Ankara, Sultanönü, Bolu, Karahisar-ı Sâhib, Kangırı, Karesi, Menteşe, Teke, Hamid ve Saruhan sancakları alaybeyilerinin askerleriyle beraber Anadolu valisi maiyetinde bir an önce Hotin'e gelmeleri.

43- Rikab-ı Hümâyûn Kaymakamı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Rikab-ı Hümâyûn Derfterdârına ve Reisülküttâb Vekîli Mîr İsmail'e;
Mısır'dan gönderilecek olan peksimed, pirinç, şeker, mercimek ve sair zehair ile barut-ı siyahın İstanbul'a ve Gelibolu Baruthanesi'ne ulaşıp ulaşmadıklarının, ve ulaştı ise ne mikdarının ulaştığının orduya bildirilmesi, ve kıştan önce gönderilmesi için Mısır valisine Divân'dan emir yazılması.

44- Eyâlet-i Anadolu'da vâki' elviyeden Karahisar-ı Sâhib sancağı Alaybeyisi Seyyid Abdurrahman ve Kangırı sancağı Alaybeyisi Ömer ve Karesi sancağı Alaybeyisi Ali ve Menteşe sancağı Alaybeyisi Şerîf Mehmed ve Teke sancağı Alaybeyisi Mehmed ve Hamid sancağı Alaybeyisi Hacı Ahmed ve Saruhan sancağı Alaybeyisi Süleyman'ın sancaklarının bilcümle askerleriyle acilen Hotin'e gelmeleri.

45- Yeniçeri ağasına, İbrail yeniçeri zabitine, İsmail ve Kili serdarlarına;
İbrail yamakanı ve ahalisinden bazılarının Boğdan ahalisinden silah zoruyla para aldıkları, Galiçek, Kalçı, Kalas ve Nefuç kazalarında zahire ihtikar edip, reayaya zulmettikleri, bu türlü zahire ihtikarının men'i, fukaranın zahiresini rayici üzere satmasının temini, ve bu tür harekete cesaret edenlerin yakalanıp kal'abend edilmek suretiyle cezalandırılmaları.

46- Yeniçeri kul kethüdasına;
Hotin'de ve etrafındaki muharebelerde Rusların mertsilerden çıkarılması için Turla nehri karşısında olan yeniçeri piyadelerinin sayısının fazla olması gerektiği bu yüzden süvari olan yeniçerilerin atlarını bırakıp, tüfek ve kılıçlarla düşman metrislerine saldırması, süvari yeniçerilerin piyade yapılması.

47- Sadrazam Ali Paşa'nın Hotin'de düşmanla muharebe halinde olduğu, henüz Kütahyaânın Altıntaş mevkiine gelen Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın üç konağı bir edip, süratle orduya katılması.

48-49- Kapdan-ı derya Vezir İbrahim Paşa'ya ve Özi tarafındaki donanmanın başbuğu Hasan'a;
Karadeniz dalgaları şiddetli olduğundan ince donanmanın ağustos sonunda ve kalyonların eylül evailinde tersane-i amireye dönmeleri gerektiğinden, donanma ve kalyonların mevsimiyle emnen ve salimen İstanbul'a, Tersane-i Âmire'ye dönmesi.

50- Özi kal´asındaki ağa ve zabitanlarının yerlü muhafızlarının yevmiyelerini zimmetlerine geçirdiği, asker yoklaması yapmayıp bir mikdar akçe karşılığı Nogay ve Tatar taifesini kal'a muhafazasında kullandıkları, Kal´a muhafazasında Nogay ve Tatarların sürekli kaim olamayacağı, yerli halktan muhafız tayini.

51-52-53 Karesi Mutasarrıfı Abdullah ve Palu hakimi ve ma'an tayin olunan Osman bölükbaşının Özi Valisi Vezir Süleyman Paşa'nın maiyetine tayin olundukları, bir an önce Özi'ye gidip hizmet-i muhafazada kıyam eylemeleri.

54- İsakçı muhafazasında olan Alaiye Mutasarrıfı Mehmed Sadık'a;
Turla nehrinin karşı tarafında Ruslarla muharebe halinde bulunan asakir-i islamdan bazılarının firar edip İsakçı köprüsünü geçtikleri, bundan böyle ellerinde izin kağıdı olmayan askerden bir ferdinin köprüden geçirilmeyip, yakalanan firarilerin orduya geri gönderilmesi.

55- Kazak ve Katana eşkıyasının Çernoviçe, Harlu, Rohovi, Potoşan, Suhava, Niyamçu, Ravman, Bako ve Salorika nam Boğdan kazalarına girip, reaya fukarasının hayvanat ve mallarını yağmaladıkları, bu türlü eşkıya saldırısndan reayanın korunması ve korkudan yerlerini terk edip saklananların geri geitirilip yerlerine iskan ettirilmeleri.

56- Erzurum Valisi ve Kırım canibi Seraskeri Vezir Silahdar İbrahim Paşa'ya;
Erzurum ve Trabzon eyaletleri askerlerinin yarısının bayrakları altında bulunmayıp terk-i hizmet ettiklerinden bahisle, mevcut askerlerin reisülküttab, defter emini vekilleri, eyaletlerin defter kethüdaları ve timar defterdarları ve çavuş kethüdaları marifetiyle yoklanıp, defterinin orduya gönderilmesi, hizmette mevcut olmayanların timar ve zeametlerinin ellerinden alınması.

57- Sadrazam Ali Paşa'nın Hotin'de küffarla ceng üzere olmasını fırsat bilen Kazak ve Katana kafirlerinin Kırım tarafına taarruz için toplandığı, Kırım ordusuna memur yeniçeri

süvari ve piyadeleriyule, zeamet ve timar askerlerinin hizmet-i muhafazayı terk etmemesi, düşmanın kara ve denizden tarrruz edebileceği yerlerin ve hudud boylarının muhafazası.

58- Özi kal‘asındaki askerlerinin ekserisin tayinatlarını aldığı halde firar edip etrafa dağılan neferatın zabt u rabt altına alınması, askere haddinden fazla tayinat verilmeyip, beytü’l-malın korunması.

59-60- Silistre ve Tutrakan şaykaları kaptanlarının muhtekir taifesi de dahil hiç kimseye zahire alım-satımı yaptırmamaları ve İbrail iskelesinden aşağı tarafa zahire taşıyan gemi ve kayıkları engellemeleri, Silistre ve Tutrakan şaykalarındaki kürekçi, dümenci ve topçuların altı aylık ücretleri ve ulufeleri verilmek üzere başmuhasebeden havale olunduğu.

61- Hotin’deki muharebelerde düşmanın birkaç başarısız hücum denemesinden sonra münhezimen kaçıp ormanlık alanda saklandığı, Sadrazam Ali Paşa’nın düşman üzerine hücum niyetinde iken, şiddetli sel ve yağmurlardan dolayı Turla nehrinin taşıp, üzerindeki köprüyü yıktığı, asker-i islamın sayıca az ve perişan bir halde olduğu, asker sürücülüğü ile sefere memur olan Rakka Valisi Mehmed Paşa’nın maiyetindeki askerlerle beraber, ağırlığını geride bırakıp bir an önce orduya katılması.

62- Şiddetli yağmur ve sel nedeniyle Prut nehrine dolan ahşap ve kütüklerin temizlenmesi için İsakçı ve havalisinden Prut nehrinin Tuna ile birleştiği yere yeterli mikdarda üstü açık, tunbaz ve sair kayıkların gönderilmesi, İsakçı köprüsünün tahkim edilmesi.

63- Bender ordusu ağası Serturnacı Yusuf’a; Bender ordusunda mevcud serdengeçdi bayraklarının Özi muhafazasına sevk edilmesi.

64- İbrail, İsakçı ve Yergöğü yeniçeri zabitlerine, İsmail, Kili, Ruscuk, Silistre, Tolcı ve Babadağı yeniçeri serdarlarına ve Hotin yamaklarına;
Hotin muhafazasından ayrılıp etrafa dağılan yamakların Yaş kasabasında Vezir Abaza Mehmed Paşa’nın maiyetinde hizmet-i muhafazada bulunmaları.

65- Sadrazam ağalarından Ahmed ve Boğdan Voyvodası Kostantin Voyvoda’ya;
Ücretleri verilmek şartıyla bin aded araba tedarik edilip, Çoçon anbarından Hotin ordusuna zahire ve peksimet nakledilmesi.

66- Hotin kalasındaki mühimmat-ı tophaneyi gereği gibi muhafaza edemeyen Topçubaşı Vekili Hasan'ın azledildiği, yerine tayin olan Ömer'in Hotin kal'asına varıp mühimmat-ı tophaneyi Hasan'dan teslim alıp gereği gibi hıfzetmesi.

67-68- Moskovlu'nun Leh toprağında kemal-i zaaf üzere olduğu, süvari ve piyade yeniçerilerin Turla nehrini geçip düşmanla ceng ü cidal üzere olduklarından İbrail, İsmail, Babadağı, Hacıoğlupazarı, Kili ve İsakçı o havalideki yeniçeri dilaverlerinin acilen Hotin ordusuna gelmeleri.

69- Edirne ve Kırkkilise'den Babadağı'na ve ordan Hotin, Bender ve Özi'ye giden askerlerin zülm ü ta'addisinden dolayı bağ-bahçelerini bırakıp kasabalara ve uzak mahallere dağılan yol üzerinde ve Leh tarafındaki ahalinin yerlerine geri getirilip himaye edilmesi, halka eziyet edilmeyip haksız yere vergi ve para alınmaması.

70- İbrail kal'ası topçuları zabiti Hasan'ın yerine tayin olunan Ömer'in görev yerine gidip, kal'a ve etrafındaki top ve mühimmatı muhafaza etmesi.

71- İbrail Nazırı ve zahire mübaşiri olan Dergâh-ı Âli Kapıcıbaşılarından Ali'ye;
Kalçı anbarından İsakçı'ya zahare getiren kayıklara, Karca, Zitreş, Boğdaniş ve Kalçı kurası eşkıyasının saldırdığı, üç gün üç gece muharebe edildiği, altı nefer ehl-i islamın şehid edildip kayıkların eşkıya eline geçtiği, beş-altı yüz mikdarı asker toplanıp eşkıyanın yok edilmesi, taarruzlarından reayanın korunması.
72- İsakçı ve Babadağı ve etrafındaki kazaların kadı ve nüvvabına ve Diyarbakır Alaybeyi Mir es-Seyyid Ali'ye;
Bender'den İsakçı tarafına firar eden Diyarbakır eyaletinin askerinin geri Bender muhafazasına getirilmesi, terk-i hizmet edenlerin timar ve zeametlerinin ellerinden alınıp müstehakına verilmesi.

73- Sabık Telhisçi Ali'ye ve Eflak voyvodasına;
Eflak reayasının eşkıya ve haydud saldırısndan korunması için, tayinatları Eflak cizyesinden verilmek üzere bin nefer süvari ve bin nefer piyade levendatının tahrir ve techizi.

74- Kırım Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'ya;

Kırım Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'nın Kırım ve Kefe ahalisinden zorla akçe ikraz ettiği, vermeyenlerinin hânesini yıktırıp, kimilerini hapse attığı, bu tür zülm ve eziyetin men edilip, zimmetine geçirdiği akçeyi sahiplerine teslim etmesi

75- Sipah ve Silahdar ocvakları ağalarına;
Ordudan izinsiz avdet (firar) eden sipah ve silahdar ocakları kethüdalarıyla neferatlarının bulunup geri getirilmesi.

76- Yeniçeri Ağası Vezir Sülayman Paşa'ya ve İsakçı cisri muhafızı Mehmed Sadık'a;
Ordudan firar eden Diyarbakır ve Karaman eyaleti askerlerinin Hantepesi ve İsakçı'da yakalanıp, orduya geri gönderilmesi.

77-78- İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa'ya, Kili ve İsmail kadılarına,
Ordudan firar eden Karaman eyaleti askerlerinden İbrail, Kili ve İsmail'e kaçanların yakalanıp orduya geri gönderilmesi.

79-80- Yeniçeri ağasına, İsakçı cisri Muhafızı Mehmed Sadık'a;
Hotin ordusundan firar eden Anadolu, Karaman, Sivas ve Diyarbakır eyaletleri askerlerinin Hantepesi ve İsakçı'da tutulup orduya geri gönderilmesi.

81- Boğdan Muhafızı Vezir Abaza Mehmed Paşa'ya, Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya ve Boğdan Voyvodası İskerlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya;
Boğdan reayasının düşman ve eşkıya saldırısından korunup, korkudan yerlerini terk edenlerin yerlerine iskan ettirilip tarım ve ziraatleriyle meşgul olmaları, zahire ve eşyalarına kimse tarafından taarruz edilmemesi.

82- Sivas valisi ve Boğdan Muhafızı Veazir Abaza Mehmed Paşa'ya;
Abaza Mehmed Paşa'nın Boğdan Muhafızı tayin edildiği, maiyetine verilen Sivas eyaleti askeri ve Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa ve kapısı halkıyla bir an önce Yaş'a varıp, Yaş kasabası ve Boğdan memleketi ve reayanın Moskovlu, Kazak ve Katana eşkıyalarının saldırılarından korunması.

83- Sivas ve Amasya ve Bozok ve Çorum ve Canik ve Divriği ve Arabkir sancakları alaybeyilerinin neferatlarıyla Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetine varıp hizmet-i muhafazada kıyam eylemeleri.

84- Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın kapısı halkıyla Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetine varıp, hizmet-i muhafazada kıyam eylemesi.

85- Diyarbakır vâlîsi Vezîr Mahmud Emin Paşa'nın kapusu halkı ve Diyarbakır'ın elviye askeriyle Bender Muhafızı Vezir Ali Paşa'nın maiyetine tayin edildiği, Bender kal'ası ve etrafının Moskovlu, Kazak ve Katana eşkıyasının saldırısından korunması.

86- Karaman Beylerbeyi Ali Paşa'nın kapısı halkı ve eyalet askeriyle İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa'nın maiyetine memur kılındığı.

87- Rumeli Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın, maiyetine verilen Yanya Mutâsarrıfı İsmail ve İlbasan Mutasarrıfı Süleyman ve Niğde Mutasarrıfı Abdurrahim ve kapıları halkıyla, Fokşan'a varıp, Fokşan kasabasını ve reayayı Moskovlu, Kazak ve Katana saldırılarına karşı koruması.

88- Bender Seraskeri Vezir Ali Paşa'ya;
Moskovlu ve onlara itaat eden Lehliler'in katledilip emval ü eşyalarının yağmalanması, Osmanlı'ya itaat arz eden Lehliler'e zülm ü taaddi olunmaması, mallarının yağmalanmaması, kadın ve çocuklarının esir edilmemesi. Bender kal'ası ve hududun düşman ve eşkıya saldırılarından korunması.

89- Yaş muhafazasında olan Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya ve Boğdan voyvodasına;
Asakir-i İslâmın Rus askerini ve Katana'sını Turla suyundan beri tarafa geçirtmediği, korkudan kasabayı terk etmeyi düşünen Yaş ahalisin yerlerinde kalması.

90- Özi valisine ve mirimiran-ı kiram ve sair zabitana,
Evlad u ıyallerini Akkirman'a nakletmek isteyen Özi kal'asındaki ağavat, yamakan ve ahalinin kaleyi terk etmelerine izin verilmemesi, Amasya mutasarrıfı Hidayetullah'ın mükemmel kapısı halkı ve levendatıyla Özi'ya gönderildiği.

91- Yeniçeri Ağası Vezir Süleyman Paşa'ya;
Diyarbakır eyaletindeki Atak ve Mihrani ve Hazo ve Cezire ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Gence ve Çermik nâm dokuz aded elviye ve hükûmet mutasarrıflarının bazılarının henüz sefere gelmediği ve gelenlerden bazılarının ise izinsiz avdet (firar) ettiği, henüz gelmeyenlerin acilen Bender ordusuna sevk edilmesi, firar edenlerin yakalanıp orduya gönderilmesi.

92- Eflak Voyvodası İskarlet-zâde Lugar Voyvoda'ya ve Eflak boyarlarına;
Eflak memleketi ve rayasının muhafaza edilmesi, yerlerini yurtlarını terk edip saklanan reayanın geri getirilip meskenlerine iskan ettirilip tarım ve ziraatlarıyla meşgul olmaları.

93- Sivas eyâletinin Abaza Mehmed Paşa'ya ve Selanik ve Kavala'nın Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya tevcih edildiği, üç bin nefer sipah ve silahdar, iki bin nefer bölükat-ı erbaa ağalarıyla Karaman ve Maraş eyaleti askerlerinin maiyetine gönderildiği, Fokşan muhafazasına tayin olunan Rumeli Beylerbeyi Mehmed Paşa'nın Yaş'dan ayrılmasıyla ahalinin dehşete kapılıp yerlerinden ayrılmak üzere olduğu, ahâlinin dağılılıp perişan olmasını önlemek için Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetindeki askerleriyle ve Boğdan voyvodasıyla kalkıp, bir an önce Yaş'a varıp ahaliyi ve kasabayı muhafaza etmesi.

94- Halep eyaletinin İbrail muhafızı Vezir Abdi Paşa'ya tevcih olunduğu, İbrail ve etrafının Ruslardan, Kazak ve Katana eşkıyasından muhafazası.

95- Diyarbakır Vâlisi Vezir Abdulcelil-zâde Emin Paşa'ya;
Diyarbakır eyâletine bağlı Atak ve Mihrali ve Hazo ve Cezîre ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Genç ve Çermik kazalarının askerlerinin bazısının henüz orduya gelmediği, gelenlerden bazılarının firar ettikleri, gelmeyenlerin bir an önce Bender ordusuna gelmesi, firar edenlerin geri Bender Muhafafızı maiyetine getirilmesi.

96-97- Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali'ye,
Kartaman eyaleti ve kazaları askerinin bir an önce Yaş'a gelip, Boğdan ve Yaş muhafazalarına memur Vezir Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetinde hazır bulunmaları.

98-99- Mirimiran Uzun Abdullah ile Osman Bölükbaşı'nın Özi valisi maiyetine muhafazaya tayin olundukları, bu kışı Özi'de geçirmeleri, ve maiyetindeki levendâtın kaç nefer olduğunun sıhhatiyle ordu-yı hümayuna bildirilmesi.

100- İçel Mutasarrıfı Cevher'in Bender seraskeri maiyetinde muhafazaya tayin olunduğu.

101- Çorum Mutasarrıfı Mehmed ile Ankara Mutasarrıfı Kadı Ahmed Efendi'nin Bender kalesi muhafazasına tayin olundukları.

102- Delvine Mutasarrıfı Abdullah ve Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıfı Mehmed'in İbrail muhafızı maiyetine tayin olundukları.

103- Alacahisar Mutasarrıfı Veli Hasan Paşa-zâde Ali ve Mhmed'in Yaş'da kıyam eylemek üzere Boğdan muhafızı maiyetine tayin olundukları.

104- Amasya Mutasarrıfı Hidayetullah'ın Özi vâlîsi maiyetine tayin olunduğu.

105- Ohri sancağı Mutasarrıfı Mehmed'in Yaş ve Boğdan muhafızı Vezir Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetine tayin olunduğu, Yaş ve ol havalinin muhafazasına dikkat edilmesi.

106- 107- Anadolu vâlîsi Zaralı-zâde Vezîr Feyzullah Paşa'ya;
Hantepesi'ndeki ordudan İsakçı'ya gönderilecek topların sevkine Anadolu eyaleti askerlerinin memur kılındığı, topların Tuna köprüsünden geçirilip cümlesinin İsakçı'ya ulaşmasına Anadolu valisinin nezaret eylemesi.

108- Vidîn Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya;
Delibaşılık hizmetinde olan Hacı Süleyman ve yedi nefer bölükbaşının Vidin muhafızı maiyetinde istihdam edilmesi.

109- Cebeci Çırağı İbrahim'in maiyetindeki altı nefer divânegân bölükbaşılarıyla Anadolu valisinin maiyetinde istihdam edilmesi.

110- Amasya Mutasarrıfı Hidayetullah'ın İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa'nın maiyetine tayin olunduğu, maiyetindeki, askerleriyle acilen İbrail'e gelip muhafaza hizmetine kıyam eylemesi.

111- İsakçı'ya vasıl olan Rakka vâlisi ve asker sürücüsü olan Vezir Mehmed Paşa'nın, firar eden Sivas, Karaman, Dyarbakır ve Maraş eyaletleri askerini İsakçı'dan beri tarafa geçirmeyip ordu-ya geri getirmesi, kendisinin de İsakçı'da meks etmeyip, ağırlığını geride bırakarak bir an önce ordu-yı hümayuna gelmesi.

112- Henüz düşmanın o tarafa hareketi vaki olmadığı halde Yaş'ı terk edip Putbaşı ve Hantepesi'ne gelen Yaş Muhafızı tayin olunan Sivas Valisi Vezir Mehmed Paşa ve Selanik ve Kavala Mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın, eğer yanlarında ise Boğdan voyvodasını da alıp Yaş'a geri dönüp muhafaza hizmetinde kıyam eylemeleri.

113- İsakçı'dan ordu-yu hümayuna dört saat mesafedeki Liyoşta ağzına vasıl olan büyük ve küçük topların şiddetli yağmur ve sele rağmen top arabaları ve camuslarla bir an evvel orduya sevk edilmesi.

114- Daha önce İbrail muhafazasına tayin olunan Devline Mutasarrıfı Abdullah'ın bu defa Yaş kasabası ve Boğdan Muhafızı Vezir Abaza Mehmed Paşa'nın maiyetine tayin olunduğu, bir an evvel kapısı halkıyla mahal-i memuresine varıp, hizmet-i muhafazada kıyam eylemesi.

115- İbrail muhâfızı Vezîr Abdi Paşa'ya ve İbrail muhâfazasında bulunan zabitana;
Hotin'deki muharebelerden dolayı dehşete kaplıp, evlad u ıyallerini Tuna'nın karşı tarafına nakletme fikrinde olan İbrail kalesindeki neferat ve ahaliye izn ü ruhsat verilmemesi, fikrinde ısrar edenlerin tedibi, kale içinde ve dışında olan ahalinin emniyetlerinin sağlanıp, hânelerinde iskan ettirilmesi.

116- İsakçı anbar Emini Ahmed'e, İsakçı naibi ve mütevellisine;
Orduyla beraber çadırlarda ikamet etmeyip, mugayir-i nizam İsakçı'da hane kiralayan müteferrika, çavuş, küttab gediklüleri ve sair askeri taifesinin şehirden ihraç edilip orduya gönderilmesi.

117- Rumeli Eyaleti evliye alaybeyilerine, züemâ ve erbâb-ı timarına:
Daha önce Fokşan tarafına memur kınlan Rumeli eyaleti elviye askerlerinin bu defa İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa maiyetine tayin olundukları, bir an önce İbrail'e gelip hizmet-i muhafazada kıyam eylemeleri.

118- Yaş, Boğdan ve Fokşan semtlerinin ve reayasının düşmandan muhafazası için serasker tayin olunan Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın, getirdiği asker ve kapısı halkıyla birlikte Boğdan voyvodasını da alıp Yaş'da hizmet-i muhafazada kıyam eylemesi. Hotin'de düşman askerinin az ve gafil olduğu, o tarafa güvenilir casuslar gönderilmesi ve fırsat vukuunda düşmanın yok edilmesi, Boğdan toprağına düşman Katana'sının ayak basdırılmaması ve Boğdan reayasının rencide edilmemesi.

119- Edirna mollasına, Edirne bostancıbaşısına ve İsakçı'dan Edirne'ye varınca yol üzerindeki kazaların kuzat ve nüvvab ve zabitanına;
Ordudan firar edip İstanbul'da yalan haber neşriyle fitneye sebep olanalrın tertib-i cezaları için isimleri ve mensup oldukları bölüklerin yazılarak ordu-yı hümayuna bildirilmesi.

120- Kalas serdarına;
Birkaç gün Kalas'da kalacak olan Boğdan Muhafızı Vezir Mehmed Paşa'nın emrine itaat etmesi, istihbarat için Yaş'a göndereceği adamını güvenilir ve basiretli kimselerle acilen göndermesi.

121- Bender cânibi seraskeri Vezîr el-Hâc Ali Paşa'ya;
Bender ordusunda görevli iki bin nefer sipah ve silahdar terakkililerinin mevcutları yoklanıp, yoklama defterinin orduya gönderilmesi.

122- Bender muhafazasına memur topçular zabiti Çorbacı Ömer ve Çorbacı Ahmed'e;
Bender muhafazasında bulunan yeniçeri topçularının mevcutları yoklanıp, yoklama defterinin orduya gönderilmesi.

123- İsakçı'dan İstanbul'a varınca nehir ve denizdeki iskelelerin bağlı bulunduğu kazaların kuzat ve nüvvabına, iskele eminleri ve gümrükçülere;
Sadrazam Ali Paşa'nın gemilerle İsakçı'dan İstanbul'a gönderilen eşya ve ağırlıklarının emnen ve salimen gönderilmesine yardımcı olunması.

124- İbrail muhafızına;
İbrail muhâfazasında ma'iyyetinde kıyâm eylemek üzere tayîn olunan tımarlılardan sağ koldan Mehemmed bin Mehemmed ve Tataroğlu Ali ve sol koldan Latîf ve Tırhala'dan İsmail, Fener ve Yanya'dan Murad nâm kimselerin görev yerine gitmeyip vilayetlerine avdet

ettikleri, kendilerine uymayan alaybeyilerini bağlayıp götürdükleri, bu türlü fesada sebep olan bu kişilerin cezalandırılmak üzere yakalanıp mahpusen orduya gönderilmesi.

125- İbrail muhafazasında yeniçeri zabiti olan Serturnacı Süleyman ve sair zabitan ve ayana; Hotin muhafazasından mütareketen çıkan on iki aded yeniçeri ortaları, haseki ve çorbacı tekaüdleri ve çavuşana İbrail'de kışlak tahsis edilmesi.

126-127- Özi eyaletindeki sancakların alaybeyilerine;
Özi eyaleti askerinin bir iki gün içinde İbrail'e gelip, İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa maiyetinde hizmet-i muhafazada kıyam eylemeleri.

128- Boğdan Seraskeri Mehmed Paşa'ya; Vezir Abaza Mehmed Paşa'ya; Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya ve Karaman ve Maraş Beylerbeyi Ali'ye ve Canik muhassılı olup Trabzon mutasarrıfı olan Ali'ye ve Boğdan Voyvodası İskarlet-zâde Kostantin Voyvoda'ya;
Yaş'a bir mikdar düşman Katana'sı geldiği, Bucak Seraskeri İslam Giray Sultan'ın otuz bin Tatar askeriyle Fokşan'dan Yaş'a azimet ettiği, Boğdan sersaskerinin maiyetindeki paşalar, Anadolu valisi ve Boğdan voyvodasıyla Kalas'da toplanıp Yaş'a varıp, düşman Katanası'nı yok etmeleri.

129- Kalas zâbitinanına;
Kalas'da ve haricinde bulunan ahali ve reayanın emniyetlerinin sağlanması, vesveseye kapılıp yerlerini terk etmemeleri. Tüccar ve reayanın kesb ü kârlarında iştigal etmeleri.

130- Anadolu valisi Zaralı-zâde Vezîr Feyzullah Paşa'ya;
Düşman katanasının Yaş'a geldiği, Kalas'da Boğdan seraskeri Vezir Mehmed Paşa ve maiyetiyle birleşip, Yaş'a varıp düşmana karşı koyulması, İslam Giray Sultan'ın dahi otuz bin tatar askeriyle Yaş'a hareket ettiği.

131- Kütahya ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Kastamonu ve Ankara ve Sultanönü ve Bolu ve Karahisar-ı Sâhib ve Karesi ve Teke ve Hamid ve Saruhan sancakları alaybeyileri ve askerlerinin Anadolu valisiyle beraber Boğdan seraskerinin maiyetine memur kılındığı.

132- İbrail muhâfızı ve Haleb Valisi Vezir Abdi Paşa'ya ve yeniçeri zâbiti ve yerlü ağavât ve cümle ihtiyârlara,
İbrail kalesinin muhafazası için otuz kıta top, mühimmat-ı cebehane ve yeniçeri ortaları gönderildiği, İbrail kalesi ve etraf beldelerin ve ahali ve tüccarların muhafaza edilmesi, Yaş ve düşman Katanası geldiği, bunları katl ü temdir eylemek üzere İslam Giray Sultan, Boğdan Seraskeri Vezir Mehmed Paşa ve Anadolu eyaleti askeriyle Anadolu Valisi Vezir Feyzullah Paşa'nın Yaş ve Fokşan üzerine görevlendirildiği.

133- Edirne mollasına, Dergâh-ı Mualla Kapıcıbaşısı Mehmed'e, Edirne bostancıbaşısına ve İsakçı'dan Edirne ve Kırkkilise'ye varınca vaki kazaların kuzat ve nüvvabına ve zabitanına;
Ordudan firar edip İstanbul'da yalan ve uydurma haber neşriyle fitneye sebep olanların ve firar edip Edirne ve Kırkkilise havalisine gelenlerin cezalandırılmaları için ism ü resmlerinin ve hangi askeri sınıfa mensup olduklarının yazılıp ordu-yı hümayuna bildirilmesi.

134- Prut sahilindeki Kulbaşı ve Sekodlik (?) karyelerinde Moskovlu ve haydudların Cizyedar Abdullah ve Subaşı İbrahim ile kâtibi Mehmed'i katlettikleri, Boğdanlı şakilerin birkaç nefer Rus askeriyle beraber üç adet bayrak küşadıyla Hankışlası'nda dolaştıkları, bu gibi olaylara cesaret eden Boğdanlı hainlerinin ve Rus Katanası'nın yok edilmesi, Boğdan memleketi ve reayasının muhafazası.

135-136- İsakçı ve Tolcı ve İsmail geçidi ve Kili ve Akkirman kazâlarının kuzât ve nüvvâbına, yeniçeri serdarları ve ayanlara; Babadağı ve Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi ve Hezargrad ve Şumnu ve ol havâlîlerin kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine;
Bender kalesi muhafazasına memur yeniçerilerin ekseirisin görev yerini terk edip başka yerlerde iş güç ve zevk ü sefadada oldukları, ulufe vakti gelip ulufelerini aldıkları, Bender muhafazasında askerin az olduğu, İsakçı, İsmail, Tolcı ve Akkirman'da olan Bender yamakanı ve ahalisin Bender'e gönderilmesi, gelmeyenlerin hapsedilip cezalandırılması ve esamilerinin terkin edilmesi.
137- On aded yeniçeri ortasına Babadağı'nda kışlak tahsis edilmesi.

138- İbrail kal'asında Yeniçeri Zabiti Sülayman'a;
İbrail kal'asına memur olan yirmi bir aded ağa ve alemdarların hizmet-i muhafazada istihdamı ve icmal defterine kaydolunmaları.

139- Eflak voyvodasına;
Boğdan arazisinde zuhur eden eşkıyanın Eflak reayasına korku saldığı, Fokşan beşlü ağasının neferatıyla firar ettiği, eşkıyanın Bükreş'e on dört saat mesafedeki Boloşin kazasına gelip Müslüman tüccarların erzaklarını zabtettiği, Boloşin beşlü ağasının dahi neferatıyla Bükreş'e firar ettiği, haydudların def edilmesi için Silistre'den ve İbrail'den gelen askerler ve reayadan katılanlarla Eflak voyvodasının dahi bin nefer süvari, bin nefer piyade asker toplayıp eşkıyanın tenkil edilmesi, hududun muhafazası ve reayanın emniyetinin sağlanması.

140- İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa'nın Eflak voyvodası maiyetine asker göndermesi.

141-142- Silistre, Hezargrad, Tırnova, Eskicuma, Osmanbazarı ve Hacıoğlubazarı ve Selvi ve Ptrevadi kadılarına, yeniçeri serdarları, ayan ve ihtiyarlarına;
Tuna sahilinmdeki kazalardan Bender kal'ası muhafazası için yeniden yamak tahrir edilip acilen Bender'e gönderilmesi,

143- Kalas nezl eminine;
Yaş kasabası nezl emini olup, askere tayinat vermeye memur Abdulkadir'in tekasül ve karşıklığa sebep olacak fiillerinden dolayı azledilip, yerine (…) nın tayin olunduğu, zahire mübaşiri ve İbrail nazırı olan Ali'nin üstüaçık tabir olunur gemilerle gönderdiği buğday ve peksimetten Abdulkadir'in elinde kalanların ahz edilmesi, Corcuş anbarından mîri akçe ile ağnam ve zahire alınıp askere müzayaka çekdirilmememsi.

144- Babadağı ve Hacıoğlubazarı menzilleri arasında gidip gelen ulaklara beygir verilmediği, bunun devlet işlerinin gecikmesine sebep olduğu, bundan böyle gerek Hacıoğlubazarı-Badağı menzillerinin gerekse İsakçı'dan Kırkkilise'ye kadar olan menzillerinm nizama bağlanıp, gelip giden ulaklara beygir verilmesi.

145- Sâbıkā Özi kal´ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Serturnaî-yi Cedîd Mustafa'ya;
Serturnaî-yi Cedîd Mustafa'nın Kırım ve Kefe ordusu ağalığına tayin olunduğu, bir an evvel Kırım ordusuna varıp, Kırım canibi seraskeri Vezir İbrahim Paşa'nın maiyetinde hazır bulunması.

146- Özi kal'ası yeniçeri zabitliğine Zağarcıbaşı Çelebi Mustafa'nın tayin edildiği.

147-148-149- Kırım ve Kefe orduları yeniçeri zabitine; Özi muhafazası yeniçeri zabitine; Bender ordusu yeniçeri zabiti Yusuf'a;
Kırım, Özi ve Bender ordularında memur piyade ve süvari serdengeçdi bayraklarının ilkbaharda sefere gelmek üzere şimdilik görevlerini tamamladıkları, bunların nan-pârelerinin verilmesi.

150- Bozok ve Teke Mutasarrıfı Vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya ve Anadolu Vâlîsi Vezîr Zaralı-zâde Feyzullah Paşa'ya ve Selanik ve Kavala Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya ve Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali ve Delvine sancağı Mutasarrıfı Abdullah'a ve Canik muhsassılı olup, Trabzon mutasarrıfı olan Mîr Ali'ye ve alaybeyilerine;
Boğdan Seraskeri Rakka Valisi Mehmed Paşa'nın Kalas'a geldiği, maiyetine memur zikrolunan paşaların henüz vasıl olmadıkları, bir an önce gelmesi için istical emri.

151- On aded yeniçeri ortasına İsakçı'da kışlak tahsis edilmesi.

152- Mısır vâlîsi Vezîr el-Hâc Mehmed Paşa'ya ve Mısır kadısına ve Şeyh Es-Seyyid Ali Bey ve defterdâr ve sâ'ir ümerâ ve zabitana;
Karadeniz'e ihrac olunan donanma tertibatı içün Mısır'dan kırk bin rûmi kantar peksimet, barut-ı siyah, pirinç, fitil-i Mısrî ve alafın tedarik edilip, kiralanan gemilerle Mısır'dan Bulak ve İskenderiye'ye ve oradan İsatnbul'a gönbderilmesi.

153-154- İsmail kadısına, yeniçeri zabitine, ayan ve iş erlerine,
İsmail ve Kili kal'alarının muhafazası ve şâhî topların imali içün yevmiyeleri mîrîden verilmek şartıyla, altmış aded İsmail'de ve üç yüz aded Kili'de olmak üzere üç yüz altmış yeniçeri topçusunun istihdam edilip, esami defterlerinin orduya gönderilmesi.

155- Boğdan voyvodasına, boyaran, papaslar ve reayanın ihtiyarlarına;
Bazı karyelerden Boğdan reayasının Moskovlu'ya yardım edip zahire verdikleri, Moskovlu fitnesinin Boğdan'da yayılmaya başladığı, isyan edip Ruslara uyan Boğdanlı hainlerinin yok edilip eşyalarının yağmalanacağı, kadın ve çocuklarının esir edileceği. Moskovlu ve haydud eşkıyasının Yaş ve Boğdan'a girmesine ve ahaliyi ifsat etmesine izin verilmemesi.

156- Eflak Voyvodasına ve boyarlarına;

Boğdan içlerinde zuhur eden haydud eşkıyasının Fokşan'a girip reayaı ifsat fikrinde olduğu, Bükreş ve etrafından ehl-islam ve Eflaklılardan tertib edilen birkaç yüz nefer süvari ve Eflak voyvodasının gönderdiği askerin eşkıyanın üzerine vardığı, eşkıyanın yenilerek kaçtığı, memleketin düşman ve eşkıya saldırısndan korunması için Eflak voyvodasının, bahşiş ve tayinatları Eflak cizyesinden ödenmek şartıyla, bin nefer süvari ve bin nefer piyade asker tertip etmesi, ordu-yı hümayundan dahi bin nefer levendâtın Eflak voyvodası maiyetine gönderildiği, memleketin ve reayanın düşman ve eşkıya saldırısından kornunması, reaya ve boyarların düşmanın yalan söz ve fitnesine aldanmamamsı.

157- Boğdan canibi seraskeri Vezir Mehmed Paşa'ya;
Boğdan reayasından bazı eşkıya haydudlarının Fokşan'a girip ehl-i islamı katledip mallarını yağmaladıkları ve Kalçı anbarı civarındaki bazı ocakları zabtedip içindeki Müslümanları öldürdükleri, eşkı sayısının günden güne arttığı, Boğdan seraskerinin maiyetindekilerle Kalas'dan hareket edip, casuslar vasıtasıyla eşkıyanın ahvalini öğrenip, üzerlerine varılıp memleketin Boğdan haydudundan ve Moskovlu'dan temzilenmesi.

158-159- İbrail muhafızı Vezir Abdi Paşa'nın Eflak voyvodasıyla haberleşip, iktizasına göre voyvodaya yardım eylemesi.

160- Kalas yeniçeri zabiti Haseki Osman'a,
Kalas yeniçeri zabiti Haseki Osman'ın beş yüz nefer piyade tedarik edip, bundan başka yüz ellişer neferden üç aded serdengeçdi bayrağı açılıp defterini icmale kayd için orduya göndermesi.

161- Eflak voyvodasına;
Tahsisatları Eflak cizyesinden verilmek üzere daha önce tedarikleri emrolunan bin nefer süvari ve bin nefer süvari askerden başka bin nefer asker daha toplanıp, toplam üç bin nefer asker ile haydud eşkıyasının üzerine varılıp, Eflak memleketinin eşkıya ve düşmandan temizlenmesi.

162- Edirne bostancıbaşısına, İsakçı'dan Edirne'ye varınca yol üzerindeki kazaların kadı ve nüvvabına, yeniçeri serdarları ve ayana;

Haramzade ve eşkıya taifesinin İsatnbul'dan orduya gelen üç nefer çukadar ile Kırım hanının adamına saldırıp para ve eşyalarını gaspettiği, yol ve geçitlerin muhafaza edilerek ulakların ve yolcuların güvenliğinin sağlanması.

163- Kütahya ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Kastamonu ve Ankara ve Kayseri ve Sultanönü ve Karahisar-ı Sâhib ve Karesi ve Menteşe ve Teke ve Hamîd ve Saruhan sancakları alaybeyilerinin Anadolu valisinin maiyetinde hazır bulunmak üzere bir an önce Kalas'a gelmeleri, gelmeyenlerin mansıblarının elleirnden alınıp müstehakına verileceği.

164- Ülgün kadısına ve Yeniçeri topçuları zabitine;
Ülgün kal'asına dokuzar akçe yevmiye ile on üç nefer topçu askeri tahrir olunup, defterinin orduya gönderilmesi.

165- Babadağı kadısına, ayan ve zabitana;
Ordu-yı hümayun İsakçı'ya evdet eylediğinden, daha önce İsakçı'dan Babadağı'na getirilmiş olan Divan-ı Hümayun kalemi defterlerinin tekrar İsakçı'yaönderilmesi, defter sandıklarının gece gündüz muhafazası için silahlı ve yarar adamlar tayin edilmesi.

166- Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali'nin Karaman eyaleti askerleriyle bir an önce İbrail muhafızı Abdi Paşa'nın maiyetine varmaları.

167- Yaş muhafazasına memuren Abaza Paşa'nın maiyetine tayin edildiği halde memuriyetine aykırı İsmail'de ikamet eden Trabzon Mutasarrıfı ve Canik Muhassılı Mîr Ali Paşa'nın, İbrail'den bir an önce kalkıp Kalas'a gelip, Boğdan seraskeri Vezir Mehmed Paşa'nın maiyetine katılması.

168- Tuna sahilindeki kaza ve iskelelerin kuzat ve nüvvabına ve iskele ümenasına;
Kili'de misafirin ve kışlayanların çokluğu hasebiyle, Kili tüccarlarının Tuna sahili iskelelerinden zahire mübayaa edip Kili'ye götürmelerine engel olunmaması, bu bahane ile Anadolu ve başka yerlere zahire nakline ruhsat verilmemesi.

169- Ziştovi kadısına mübaşir yeniçeri el-Hac Ömer'e, Ziştovili Bostanzade Mehmed'e ve sair ayan ve zabitana;

Ziştovi kazası ve etrafından beş yüz nefer piyade asker tahrir olunup acilen İbrazil muhafızı Abdi Paşa'nın maiyetine gönderilmesi.

170-171- Şumnu'dan beş yüz, Ruscuk'dan bin nefer piyade asker tahrir olunup İbrail muhafızının maiyetine gönderilmesi.

172- Silistre kadısına ve mübaşire;
Silistre'de kışlayacak top arabacıları ocağından iki bin çorbacı neferatı ve bir aded orta neferatına kışlak mahaller tahsis olunması.

173- Dimetoka naibine, İsakçı'dan Dimetoka'ya varınca vaki kazaların kuzat ve nüvvabına, yeniçeri altıncı bölüğününm çorbacısına;
Moskov kapı kethüdası ve adamlarına Dimetoka'da kışlak tahsis edilmesi ve gerek yolda ve gerek Dimetoka'da muhafazalarına dikkat edilmesi.
Derkenar: Mesfur kapı kethüdasının Belgrad tarafından Nemçe hududuna isal ve orda olan generale teslim edilmesi. Evâil-i S. [1]185.

174- Maçin ve Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi, Hezargrad ve Cuma-i atik ve Şumnu ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Babadağı kadılarına, serdar ve ayanlarına;
Bender, İbrail ve Özi gibi serhad kal'alarının yamakanının ekserisi serhadlaerinde olmayup, memleketlerinde ve başka yerlerde ikamet ettikleri, bunların bulunarak serhadlerine gönderilmesi, görev yerine gelmeyenlerin esamilerinin çalınması.

175- Kırım cânibi seraskeri vezîrim Silahdâr İbrahim Paşa'ya;
Kırım'da vaki Kal'a-i cedîd, Kefe, Kılburun ve Temrek gibi kal'aların cebeci, topçu ve top arabacı neferatının mevcudları yoklanıp, defterinin ordu-yı hümayuna gönderilmesi.

176-177- Nehr-i Tuna'nın ocaklık şaykalarından Vidîn Şaykası Kaptanı Mustafa ve Silistre Şaykası Kaptanı Ahmed'e;
Vidin ve Silistre şaykalarının iktiza memur oldukları hizmette mevcud bulunmaları, şayka neferatına tahsisat ve zahire verilmesi.

178- Babadağı Kadısına ve Babadağı serdârı ve a'yân-ı vilâyete;

Şiddetli yağmurlar sebebiyle ordunun çadırlarda ikameti mümkün olmadığından askerlere Babadağı ve Silistre'de kışlak konaklar tahsis olunması.

179- Silistre sancağı mütesellimine;
Eflak Fokşanına ve yakın mahallere duhul eden eşkıyanın def'i için Eflak voyvodasının telep ettiği mikdar askerin tedarik edilip Eflak tarafına gönderilmesi.

180- Babadağı kadısına ve serdârına ve a'yân-ı vilâyete ve iş erlerine;
İsakçı'dan hareket eden ordunun birkaç gün Babadağı'nda kalacağı, askerlere Babadağı'nda kışlak konaklar tahsis edilmesi.

181- İsakçı anbar emînine ve mütevellîsine;
Ordu İsakçı'dan hareket edeceğinden Mahzar Ağa hapsinde olan mahkumların Babadağı meştasına nakledilmesi.

182- Trabzon'da ikamet eden sabık Kul kethüdası Yeğen Ali'nin 1184 senesinin Kars kal'ası muhafızlığına tayin oldunduğu, görev yerine gidip hizmette kıyam eylemesi.

183- Tolcı kadısına ve ayanına,
Tolcı'ta tâbi' Breslav ve Baştepesi ve Riyabeştepesi (?) karyelerinin, sipahi ağasının dairesi ve hayvanatı için kışlak tayin olunduğundan bu karyelerin tahliyesi.

184-185-186-187-188-189- Rusya'nın Lehistan'ı temellük ve Lehlileri kendine tâbi' kılmak amacıyla İslam hududuna saldırmasıyla cihadın ehl-i İslam üzerine farz olduğu, ordu-yı hümayunun ilkbaharda İstanbul'dan hareket hareketle İsakçı sahrasına geldiği burada birkaç gün ikamet ve birliklerin toplanması, zahire sıkıntısı yok iken ve henüz düşmanla savaşa girişilmemiş iken yalan haber ve vesveseye kapılarak asker-i islamın bölük bölük dağılıp firar etmesi, düşmanın bu durumu fırsat bilerek Hotin'e saldırması, baki kalan askerin karşı koymasına rağmen askerin azlığı sebebi ile Hotin'in Ruslar'a terk edilmesi, ordunun Babadağı'nda kışladığı, Özi, Bender ve İbrail gibi serhad boylarına takviyet verildiği, Boğdan reayasının isyan edip Ruslara tâbi' olmasıyla küffarın daima sınır boylarını tazyiki, Anadolu ve Rumeli'nin sağ, sol ve orta kolllarında vaki kazalardan ekseri yaya ve piyade olmak üzere asker tedarik edilip, serdarları bayrağıyla ilkbaharda cümlesi memur oldukları yerlere gelip, ordu-yı hümayuna katılmaları.

190- Dergâh-ı mu‘allâ kapucubaşılarından Topcubaşı Mustafa ve Kethüdası'nın Âstâne, Edirne ve Kartal’da toplanan beş bin beş yüz bir nefer ile eksiksiz olarak ordu-yı hümayuna katılması.

215- İsakçı'daki askerler üzerine başbuğ tayin olunan Alaiye Sancağı Mutasarrıfı Mehmet Sadık Paşa'ya;
İsakçı kalesindeki cephane ile sahilde bulunan topların gereği gibi korunmasına ve düşmanın nerde bulunduğuyla ilgili çevre yerlere kılavuzlar gönderip gerekli tedbirlerin alınması.

216- Binbaşılık ve beşyüzbaşılığın maliye emri gereğince kaldırılması üzerine İsakçı'da bulunan levendat bölükbaşılarının Abaza Mehmet Paşa, Karaman Valisi Vezîr Ali Paşa, Selanik Mutasarrıfı Mehmet Paşa ve emrin muhatabı olan Boğdan Seraskeri olan Rakka Valisi Vezir Mehmet Paşa kapılarına dağıtılması.

217-218- Hotin Savaşı'ndan kaçanlar ile Hantepesi ve İsakçı’da askere alınması kararlaştırıldığı halde tayin olundukları yerlere gitmedikleri için cezalandırılmaları gerekenlerin affolunup Anadolu, Karaman, Sivas, Adana, Maraş, Halep, Diyarbakır ve Rakka eyaletleri askeriyle birlikte ilkbaharda yapılacak Rusya seferi için İsakçı'da hazır bulunmaları ve aksine hareket edenlerin şiddetle cezalandırılmaları.

219- Rusya keferesinden cesaret alarak isyan eden Boğdan ve Eflak'taki gayrimüslim reayanın dize getirilmesi için Niğbolu ve civarından ikisi süvari on dokuzu piyade olmak üzere toplam yirmi bir serdengeçti bayrağı altında asker toplanması.

220- İlkbaharda yapılması kararlaştırılan sefer için Bender Kışlası, Hantepesi ve İsakçı'da bulunan topçu neferlerinden hastalanıp İstanbul'a geri dönenlerden iyileşenlerin bir an önce birliklerine gönderilmesi.

221- Vefât eden Bender Seraskeri Hacı Ali Paşa'nın yerine kendisine vezirlik rütbesi ve Aydın Muhassılığı verilen İbrahim Paşazâde Vezîr Mustafa Paşa'nın tayini

222- Keferesinin Eflak'a yönelmesi üzerine Bükreş ve civarının muhafazası için görevlendirilen ve kendisine vezirlik rütbesi verilen Karaman ve Maraş Valisi Ali Paşa'nın Rusçuk'ta bulunan Baş-ayan Seyyid Süleyman ile işbirliği yaparak düşmana birlikte karşı koymaları.

223- Moskov keferesinin Eflak'a yönelmesi üzerine Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Vezîr Mehmet Paşa'nın derhal Niğbolu'ya gidip Tırnova, Şumnu ve civarından gelecek askerleri de yanına alarak bir an önce harekete geçmesi.

224- Kule kalesi muhafazası için Kule ve Niğbolu civarından toplanacak 500 nefer güçlü ve cesur cebeci askerlerden her bir serdengeçti ağasına 100 nefer olmak üzere 5 adet serdengeçti bayrağı tanzim olunarak defterlerinin düzenlenip ocak tarafına gönderilmesi.

225-226- Moskov keferesi üzerine yapılacak sefer için Selanik ve civarından nizamı gereği istenen evlâd-ı fatihandan 1066 nefer aynî eşkincinin bir an önce Babadağı kışlasına gönderilmesi ve bunların bu hizmetlerine karşılık her türlü vergiden muafiyetleri.

227- Yergöğü kalesi ve civarının korunması ile gayrimüslim reaya isyanlarının bastırılması için Rusçuk Kazası'ndan altı bayrak, Yergöğü'nden iki bayrak olmak üzere toplam sekiz adet serdengeçti bayrağı altında üçer yüz nefer piyade tedarik edilmesi için Yergöğü kalesi Yeniçeri Zabiti Turnacıbaşı Hüseyin'e izin verildiği.

228- Vefat eden Bender seraskerinin kethüdası olan İbrahim'in vezirlik rütbesi verilerek yeni serasker tayin olunan İbrahim Paşazâde Mustafa Paşa'nın da kethüdalık hizmetinde devam etmesi.

229- Tolcı Kazası'na bağlı üç köyün Sipahi Ağası Ali Bey ile diğer sipahi ocağı mensuplarının hayvanlarına tahsîs olunması üzerine köylülerin zahire sıkıntısı çekmesini fırsat bilen bazı muhtekirlerin fahiş fiyatla zahire sattıkları bildirilmiş olup buna fırsat verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması.

230-231- Boğdan Seraskeri Vezîr Mehmet Paşa'ya ve Maçin'de bulunan Anadolu Valisi Vezîr Feyzullah Paşa'ya;
Sefer için İsakçı ve Maçin taraflarından İbrail'e gelmek üzere Tuna Nehri'ni geçmesi gereken askerlerin tembellik gösterip gecikmelerine izin verilmeyip gereğinin yapılması.

232- Sefer için Babadağı Kışlası'nda bulunan askerin yem ve yiyecek ihtiyacının çevrede bulunan Karaharman, Köstence, Mangalye, Kavarna, Balçık ve Hacıoğlupazarı kazalarından bedeli karşılığında temin edilmesi.

233- İbrail Muhafızı Vezîr Abdi Paşa'ya;
Sefer konusunda kendilerinden beklenilen davranışı göstermeyip firar eden İbrail kadısı ile müftüsünün yakalanarak cezalandırılmaları.

234- Babadağı kışlasındaki tamir işleri için Silistre ve etrafından yüz nefer marangoz, hamamcı ve sıvacı temin edilip bir an önce gönderilmesi.

235- Lehistanlı Potoşky ve Fransesky adlı boyarların beraberlerinde bulunan bin beş yüz nefer adamları ile hayvanları için kışlak olarak kullanılmak üzere Varna köylerinden uygun yerlerin boşaltılarak tahsîs edilmesi.

236-237-238- İbrail kalesi muhafazası için Rusçuk, Ziştovi ve Şumnu'dan istenen askerlerin derhal temin edilip gönderilmesi.

239-240-241-242-243- Bender cânibi seraskeri el-Hâc Ali Paşa'nın, Bender kalesini muhafazasına ve Özi Valisi Süleyman Paşa, Boğdan seraskeri Mehmed Paşa ve Kırım cânibi Seraskeri Vezîr İbrahim Paşa'nın bulundukları görev yerlerinde muhafaza-i memleket hususlarına dikkat ve ihtimam ile devam etmeleri gerektiği.

244-245- Eflak muhâfazasına me'mûr kılınan Ahmed Paşa-zâde Mehmed Paşa'nın, maiyyetiyle Prut suyu sâhiliyle Fokşan'a varıp, ol havâliyi eşkiyalardan temizlemesi ve muhafazasına dikkat edilmesi.

246- 247- Ruslarla işbirliği yaparak Osmanlı'ya isyan eden Boğdanlılar'ın yok edilmesi, kadın ve çocuklarının esir edilmesi ve mallarının yağmalanması.

248-249 Kış mevsimi olması hasebiyle, Ordu-yı hümâyûn dört-beş gün içinde Silistre meştâsına azîmet edeceğinden, asker ve hayvanlar için lazım olan erzakın tedarik edilip Silistre'ye getirilmesi.

250- İsakçı ve Kalas civarında bulunan Moskovlu ile ona tabi olan Boğdanlıları vurup, mal ve eşyalarını ganimet olarak almaları ve Kale Bina Emini Süleyman'ın kale yapımında yardımda bulunulması gerektiği.

251-252-254- Boğdan reayasının Rusları Yaş'a davet ederek onlara yardım ettiği, Boğdanlı ve Moskovlu kafirlerin Yaş Kasabasını istikam ettikten sonra, Bender kalesi ve Kalas üzerine hücum eyledikleri, Kırım Hanı'nın yardımıyla defedildikleri, buraların düşmanlardan tamamen temizlenmesi ve Boğdanlılardan ittifâkdan vazgeçenlerin şer-i şerif üzre korunmaları.

253- İsmail ve Kili'de bulunan cihad erlerinin ihmal ve hatalı hareket etmeden Boğdan'da bulunan düşmanın yokedilmesi gerektiği.

255- Anadolu levendâtından Karaca Bölükbaşı ve ma'iyyetinde olan bölükbaşıları Hotin'de küffâr ile muhârebede firâr edip, ve İsakçı'dan ulûfe ve bahşîş ve tayanatları verilerek İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa maiyetine tayin edilmelerine rağmen İbrail havâlisinde fesâd ile, nice karyeleri yakıp ve reaya fukarâsına zarar verdiklerinden bu tasallutlarından halkı kurtarıp, Karaca ve yanında olan birkaç nefer bölükbaşılarının cezalarının verilmesi.

256-257- İsakçı, İsmail ve Maçin'in muhâfazaları ve Moskovlu'ya tâbi olan Kalaslı ve Yaşlı ve sâ'ir Boğdanlı âsilerin yok edilip, emvâl ve eşyâlarının yağmalanması ve kadın ve çocuklarının esîr edilmesi.

258-259 Alaiye Mutasarrıfı Sadık Paşa'nın, İbrail muhâfazasına memûr ve tayin kılındığı.

260-264- Boğdan voyvodası Kostantin Voyvoda ve Eflak Voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda 'nın, Moskovlularla ittifaken isyan eden Boğdan reayasının itaatsizliğini engellemesi için Devlet-i Aliyyeye itaat eden boyarân ve papaslar ve ihtiyârlarına mektuplar göndermesi ve isyanların önüne geçilmesi talebi.

261-262 Karasu ve Köstence ve Hacıoğlupazarı ve Prevadi ve Kozluca ve Osmanpazarı ve Eskicuma taraflarından gelecek olan askerlerin Ruscuk ve Ziştovi ve Niğbolu taraflarına ulaştığı ve Boğdan kâfirlerinin yok edilmesi gerektiği.

263- Babadağı meştâsında asâkir-i İslâm tayinatı için lazım olan zahirenin ilkbaharda tekmîl edilmesi şartıyla yirmi bin kile buğdayın icâb iden bahâları Babadağı ahalisine verilmesi ve Karaharman iskelesinde mevcûd-ı anbarındaki buğdayın Babadağı'na nakli içün icâb iden ücretlerin ödenmesi.

265- Bükreş'e hücûm ve isyân eden küffarı yok etmek için Bükreş'i zabta memur Karaman Vâlîsi Vezîr Ali Paşa'nın maiyetine Selanik Mutasarrıfı Ahmed Paşa-zâde Vezîr Mehmed Paşa'nın da tayin olunduğu.

266- Rumili eyaleti timar ve zeamet askerlerinin bayrakları altında mevcûd olmayanların ve izinsiz vilâyetlerine gidenlerin ilkbaharda İsakçı sahrâsında bayrakları altında hâzır ve mevcûd bulunmaları.

267- Anadolu, Karaman, Sivas, Adana, Maraş, Haleb, Diyarbakır ve Rakka eyâletleri askerlerinin bayrakları ile Bender'e memur olanlarının, nevrûzda bayrakları altına toplanmaları.

268- Hotin kalesinin düşman eline geçmesine ve Boğdan ihtilaline sebep olan dokuz askerin yaklanarak katledilmesi ve kellelerinin orduya gönderilmesi.

269- Rakka valisi kethüdalığı hizmetiyle görevlendirilen Rakka mütesellimin sefer-i hümayun için Rakka valisinin kapı halkını tanzim ve gerekli levazımat-ı seferiyeyi tedarik etmesi ve yol üzerinde reaya zarar vermeden orduya katılması.

270- Babadağı`nı terk edip etraf köylere kaçan reayaynın geri getirilmesi ve dönmekte zorluk çıkaranların yakalanarak cezalandırılması.

271- Leh müttefiklerinden Mareşal Potoşki ve Kraşteski ile adamlarına Varna`da zimmi köylerinde kışlak tahsis edilmesi, kendileri ve hayvanları için gerekli yem ve yiyeceğin temini.

272- Sadrazam dairesine ait deve ve katırlar için Hırsova`da kışlak tahsis edilip iktiza eden saman ve arpanın rayiç bedelle temini.

273-274- Silistre ve Vidin şaykaları kapudanlarının Hırsova kalesi muhafazasına tayinleri.

275- Daha önce Hotin canibinde memur olan sipah ve silahdar ocakları terakkililerinin önce Kalas`a ardından İsakçı`ya geldikleri, bunlara Hırsova`da kışlak tahsisi ve tayinat verillmesi.

276- Ordu-yı hümayunla birlikte kışlakta bulunması gerektiği halde insiz olarak memleketlerine gitmiş olan altı nefer lağımcının bir an önce kışlaklarına geri gönderilmesi.

277- Moskovlu ve Boğdanlı asilerinin Eflak ahalisini dahi isyana kışkırttığı ve Bükreş`e el uzatıp Tuna sahilindeki Eflak köylerine saldırıp zahireyi ahz u kabz etmek fikrinde oldukları. Düşmanın Eflak reayasını kışkırtmasına izin verilmeyip yok edilmesi, Ruslara itaat etmeyen Eflaklılara taarruz olunmaması, reayanın ve zahirenin korunması.

278-279- Daha önce mirimiran ve vüzera kapılarında görevli iken memur oldukları mahallerden kaçıp levendat ve sair askeri taifesinin reaya fukarasına zulm ü taaddilerinin önlenmesi ve bu müfsitlerin yakalanarak cezalandırılmaları.

280- Kastamonu, Sultanönü ve Ankara alaybeyilerinin Hırsova Hırsova muhafazasına memur Abdi Paşa`nın maiyetine tayin edildikleri ve bunlara kışlak tahsis edilmesi.

281- Kırım Canibi Seraskeri Vezir İbrahim Paşa`ya Anadolu eyaletinin tavcihiyle yerine Seyyid Abbas`ın mütesellim tayin olunduğu. [140]

282- Tuna sahilinden toplanan askerin İbrail`e sevkiyle Kalas ve Yaş`ta Ruslara tabi olan Boğdanlıların yok edilmesi ve evlad u ıyallerinin esir edilmesi.

[140] Bu hüküm yanlışlıkla kaydolunmuştur.

283-284-285- Ordudan firar eden Erzurum, Özi ve Trabzon eylaletleri askerinin ilkbaharda bayrakları altında orduda mevcut bulunmaları ve gelmeyenlerin timar ve zeametlerinin ellerinden alınıp üç senelik mahsulatlarının kendilerden tahsil edileceği.

286- Kırım hanının askerleriyle beraber Hantepesi`ne vardığı, kardeşi Nureddin Sultan`ın dahi Kalas üzerine azimet ettiği, Silistre ve Karasu ve İbrail`de bulunan askerlerin İbrail`de birleşip Moskovlu ve Boğdanlı üzerine saldırıya geçmesi.

287-288- Antep sakinklerinden Battal Ağa-zâde Hacı Mehmed ve Siverek Voyvodası Fettah oğlu Abdurrahman`ın Moskov seferi için asker tedarik edip orduya katılması.

289- Çirmen Mutasarrıfı Abdi Paşa asker ve tebeası ile birlikte Hırsova`da kışlaması.

290- Baharda yapılacak sefere gelecek askerlerin yol üzerinde reaya fukarasına zulm ü taaddi etmemeleri, yerlerinden ayrılan reayanın getirilip yerlerine yerleştirilmesi, perişan olanlara öküz ve tohum verilmesi, emre aykırı davrananların cezalandırılması.

291- İsakçı ve havalisinden bir mikdar asker, şahi top, barut, mühimmat ve yirmi nefer usta topçunun Kalas`a yerleştirilmesi.

292- Rumeli Valisi Halil Paşa`nın emrindeki askerlerle bir an önce orduya katılmak için Silistre`ye gelmesi.

293- Eflak reayasının Karasu kazasına bağlı Boğaz karyesinde isyan ettiği ve sayılarının giderek arttığından Karaman Valisi Vezir Ali Paşa`nın Karasu canibine gidip isyanı bastırması ve Eflak voyvodasının o tarafta biriktirdiği zahireyi muhafaza edip berü tarafa naklettirmesi.

294- İskenderiye Sancağı mutasarrıfının oğlu Mustafa`nın mükemmel kapısı halkıyla ilkbaharda sefere katılması.

295- Dağıstani Ali Paşa`nın nefir-i âm askeri ve Tatar askeriyle düşmanı bozguna uğratıp Kalas`ı geri aldığı ve askerleriyle beraber Yaş üzerine hareket ettiği.

296- Karaman valisinin dahi askerleriyle yaş üzerine azimet eylemesi.

297- Bükreş ayanından es-Seyyid Süleyman`ın Yergöğü`nde toplanan askerle Bükreş`in teshirine gayret eylemesi.

298-299-300-302-302-304- Asker azlığı ve imdad gelmemesi sebebiyle Hotin`in Ruslara terk edilip ordunun Babadağı sahrasına çekildiği, Boğdan ve Eflak reayasının isyan edip Moskovlu`ya tabi olması üzerine bunların yok edilmesi ve kadın ve çocuklarının esir alınması ve Ruslarla cihad için ilkbaharda yapılacak seferde Anadolu ve Rumeli`nin sağ, sol ve orta kollarlındaki sancaklarındaki, darb u harbe kadir yaya ve piyade, yeniçeri, cebeci, topçu, bilcümle askerin serdarları bayrakları altında orduda mevcut bulunmaları.

301- Bender`e gelen düşmanın savuşturulmasında ve kale muhafazasında Bender yamaklarıyla beraber yararlık gösteren bin beş yüz adet esamisiz neferin muhafazada kıyam eylemeleri şartıyla yamakan zümerisine ilhak olunması ve esami defterinin orduya gönderilmesi.

305- Tuna sevahilinden ve sair mahallerden toplanan nefir-i âm askerlerinden bir kısmı hilaf-ı emr Karasu kazasına bağlı Boğazköy karyesi reayasını gasb ve yağma fikrinde oldukları, reayaya perişanlık verecek bu gibi davranışların men´i.

306-309- Devletin hazinesi hükmünde olan mühime, ahidnâme, nâme-i hümâyûn, şikayet, tevcihat ve rüus defterlerinin güvenli bir şekilde develerle Hacıoğlubazarı kasabasına nakledilip burada kargir bir mahalle konularak muhafaza edilmesi.

307- Mîri malının tatil edilmesi sebebiyle vaki olan tevcihatın tahvilleri sahipleri eline verilmeyip daha öncekilere kıyasen tezkere olunarak toptan Defterhâne-i Âmire`ye gönderilmesi.

308- Daha önce Hacıoğlubazarı`na naklolunmuş defterlerden Piyâde Mukabelesi Kalemi'ne ait esami defterlerinin Badağı meştasına getirilmesi.

310- Cebe defteri haricindeki defterlerin nakledilmeisnden sonra yapılan tevcihatlarda sahipleri yedine tahvil sureti verildiğinden katiplerin bundan tezkere harcı alamadığı, bundan böyle tahvillerin sahiplerine verileyip toptan Defterhane-i Amire`ye gönderilmesi ve tahvillerin burada yazılacak tezkerelerle birlikte sahiplerine verilmesi.

311- Yeniçerilere sekiz adet atik-esami defterinin Babadağı meştasında lüzumu olmadığından bunların Hacıoğlubazar`na nakledilip kargir ve güvenli bir mahalde hıfzedilmesi.

312- Bükreş`i istila eden Kuman adlı melunla, yanına topladığı Eflak asileriyle köyleri basıp Müslümanları katleden Kuvankol nam boyarın Kule kalesine saldıracakları haber verildiğinden bu kalenin muhafazası için gerekli asker ve mühimmatın tedariki.

313- Sipah ocağı için Anadolu`nun sağ, sol ve orta kollarından bin nefer serdengeçdi tahrir olunup, ilkbaharda İsakçı sahrasında hazır bulunmaları ve esnâ-yı yolda tayinatlarından ziyade zahire talebiyle ahalinin rencide edilmemesi.

314-316- Ruscuk A´yanı es-Seyyid Süleyman`ın Bükreş`i Moskovlu ve Boğdanlı asilerden kurtarmak için Silistre ve Niğbolu askerlerini de yanına alıp bir an önce yola çıkması. Ruslara tabi olan Eflak ve Boğdanlılar`ın katledilip mallarının yağmalanması ve kadın ve çocukların esir edilmesi.

315- Bükreş'in teshirine memur olan Silistre askerlerinin İbrail`de toplanan askerle birleşip, Kalas'dan Yaş`a kadar olan bölgedeki Boğdan asilerini yok edip, kadın ve çocuklarını esir etmesi, itaat arz edenlerin canlarına ve mallarına dokunulmaması.

317-319- Eflak reayasının korunması gerekirken Ruscuk ve Tuna havalisinden bir kısım asker Eflak tarafına geçerek itaat üzere olan Eflak ahalisini yağmaladıkları, buna rıza gösterilmemesi, Ruscuk ve Selanik askerinin Ruscuk Ayanı es-Seyyid Süleyman ve saksoncubaşı maiyetiyle Bükreş`in teshirine memur olduğu, Bükreş ve etrafındaki Moskovlu ve Boğdanlı hainlerin yok edilmesi.

318- Varna`da kışlamakta olan Leh müttefiklerinden Potoşki`nin ailesini getirmek için Vidin üzerinden Macaristan tarafına göndereceği adamına yiyecek ve refakatine muhafız verilmesi.

320- İsakçı`dan Maçin ve Kalas`a nakledilmesi emredilen top, mühimmat ve topçu neferinin henüz gelmediği, bunların bir an önce gönderilmesi.

321- Eflak`a bağlı Adaköyü nam mahalde Eflak voyvodasının ordu için depoladığı zahireyi zabtettiği haber verilen Moskov ve Eflak hainleri üzerine Hırsova kazası askerinin gönderilerek zahirenin kurtarılması.

322-323- Canik Muhassılı ve Trabzon Mutasarrıfı el-Hac Ali`nin askerleriyle birlikte Kili`de; İlbasan Mutasarrıfı Süleyman`ın Hırsova`da kışlamaları.

324- Daha önce Hacıoğlubazarı`na nakledilen defterlerin sağ salim orduya geri getirilmesi.

325- Rumeli`nin sağ ve sol kollarından silahdar ocağı için bin nefer serdengeçdi tahrir olunup, ilbaharda İsakçı sahrasında ordu-yı hümayunda hazır bulunmaları.

326- Kalas`ı kurtaran İbrail Muhafızı Vezir Abdi Paşa`nın düşmanın tamamını o havaliden temizlemesi için maiyetine bin nefer tüfengci askeri tayin olunduğu, bu askerlerin acilen İbrail`e varmaları.

327- Babadağı meştasındaki ordunun odun ihtiyacının karşılanması için Babadağı, Maçin, Tolcı, İsakçı, Hırsova, Karasu, Balçık ve Silistre`deki araba sahiplerinin orduya odun getirip rayiç fiyattan satmaları.

328-329-330-331-332- Anadolu ve Rumeli`nin sağ, orta ve sol kollarındaki kazalarda bulunan sipah, silahdar ve bölükât-ı erba´a neferatlarının uzun boylu tüfengler ve mızraklarıyla ilkbaharda İsakçı sahrasında ordu-yı hümayunda hazır bulunmaları.

333- Tuna iskeleleri gümrükçülerinin Babadağı'ndaki orduya zahire getiren tüccarlardan resm-i gümrük talep ettikleri, bunun orduya gelen zahirenin inkıta'ına sebep olduğu, orduya satmak için getirilen zahireden gümrük vergisi alınmaması.

334- Varna'da zımmi köylerde kışlayacak olan Leh boyarlarından Potoşky ve Frasensky ile beş yüz adamı ve hayvanatlarının zahire sıkıntısına sebep olacağı yönünde Varna ahalisinin şikayeti, mersumların devletin misafiri olduğu, zahire ve yityeceklerinin canib-i mîrîden

karşılanacağı, reayaya yüklerinin olmayacağı, bu bahane ile mersumların Varna zımmî karyelerine iskanına engel olunmaması.

335-336- Top Arabacıları ocağı otuz yedinci bölüğünün çorbacısı Osman'ın Gerede kazası ve havalisinden; On dördüncü bölüğün çorbacısı Mehmed'in Çerkeş ve havalisinden birer orta mikdarı top arabacıları neferi tedarik edip İsakçı sahrasınaki orduya göndermeleri.

337- Mangalya ve Karasu naiblerine;
Boğdan reayasının Rusları Yaş'a davet ettiği, Mangalya ve Karasu havalisinden toplanan askerlerin Boğdan Seraskeri Vezir Ali Paşa maiyetinde Yaş'a varmaları, Karasu kazasına bağlı Rasvat karyesinde Eflak reayasının beş-on bayrak açıp isyan ettiği, Mangalya naibinin altı-yedi yüz askerle derhal Rasvat'a varması, Boğdan usatının tenkili ve Yaş'ın teshiri için Rasvat'ta meks olunmayıp Boğdan seraskerinin maiyetine varılması.

338-Belgrad'ın esamili yamaklarının görev yerlerini terk edip, ticaret ve ziyaret bahanesiyle başka yerlere gittikleri, bunların bir an evvel mahal-i memurelerine gelmeleri, gelmeyenlerin tedibi ve esamilerinin başkalarına verilmesi.

339- 340-341-342-343-344-345-346-347- Anadolu valisi, Rumeli valisi, Aydın muhassılı, Diyarbakır valisi, Halep valisi, Özi valisi, Beyşehri, Aksaray ve Akşehir sancaklarının ilhakıyla Karaman valisi, Niğde ve Bozok sancakları mutasarrıfı, Selanik ve Kavala Sancakları mutasarrıflarına;
İlkbaharda düşman üzerine birkaç koldan sefer düzenleneceğinden yeniçeri ve sair tavaif-i askeriyeleri[141], mühimmat ve cebehaneleriyle tam tekmil hazırlanıp, baharda orduda mevcud bulunmaları.

343- Derkenar: Halep eyaletinin sabık Selanik ve Kavala Mutasarrıfı Ahmed Paşa-zâde Vezir Mehmed Paşa'ya tevcih olunduğu.

348-368 arası: Sultanönü, Ankara, Kangırı, Hüdavendigar, Karesi, Karahisar-ı Sahib, Niğde, Kayseriye, Kırşehri, İçil, Alaiye, Amasya, Avlonya, Üsküb, Konya, Ohri, Yanya, İlbasan, Prizrin, Çorum, Köstendil sancakları mutasarrıflarına;

[141] Her sancak mutasarrıfının maiyetinde kaç nefer askerle orduya geleceği hükümde ayrı ayrı yazılmıştır.

Mükemmel ve müretteb kapıları halkıyla[142] ilkbaharda ordu-yı hümayunda hazır bulunmaları.

354- Derkenar: Kendisine Niğde sancağı tevcih olunan Osman Paşa-zâde Hüseyin'in Niğde ve etrafını eşkıyadan muhafaza eylemek üzere seferden afvolunduğu.

369- Rumili Beylerbeyiliği pâyesiyle hâlâ Alaiye sancağı Mutasarrıfı olan Mehmed Sadık Paşa'nın, İbrail kalesini muhafazası için Boğdan canibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın maiyetine tayin olunduğu,

370- Moskov keferesisiyle onmlara tâbi' olan Boğdan âsilerinin Prut sahilinde Boğazgeçidi nam mahalde ve Serlin karyesinde asker-i islamın geçişine engel olup, İbrail kalesine saldırı hazırlığında olduğu, Boğdan canibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın kethüdası Abdullah'ın yedi-sekiz yüz piyade ile üzerlerine varıp ceng ettiği, Boğdan seraskeri'nin dahi dokuz yüz nefer askerle yetişip düşmana hücum edmesiyle düşmanın münhezim olup, üç kıta top ve dört kıta cebehane arabalarıyla bayraklarının alındığı, Boğdanlı asilerin evlad u ıyal ve hayvanları ahz olunup, hânelerinin yakıldığı. Kalas'ın dahi teshir olunduğu, bu başarısından dolayı Boğdan seraskerliğinin Vezir Abdi Paşa'ya tevcih olunup, hil'at ve kılıç gönderildiği, kethüdası Abdullah'a mir-i miranlık verildiği, Alaiye mutasarrıfının dahi maiyetine tayin olunduğu, Kırım hanının askerleriyle beraber Hantepesi'ne vardığı, cümle ittifakıyla Yaş'ın teshirine ve boğdan memleketinin düşmandan temizlenmesine gayret gösterilmesi.

371- Maraş Beylerbeyiliğinin rütbe-i mirimiranlık rütbesiyle Hamalzâde Ahmed Paşa'nın oğlu Ömer'e tevcih olunduğu, rûz-ı hızırda sekiz yüz nefer askerle İsakçı sahrasında ordu-yı hümayunda hazır bulunması.

372- İbrail Muhafızı ve Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'ya Rumeli Beylerbeyiliğinin yeniden tevcih olunduğu.

373-375-3377-378-379-380-381-382-383-384-385- Karadeniz sahilindeki Of, Yomra, Çavuşlu, Trabzon, Karahisar (Şarkî), Alucra, Giresun, Tirebolu, Rize ve Sürmene kazalarından bayrak küşad edecek serdengeçdi ağalarınaa[143] ve bu ağalara bayrak küşad ettirmeye memur mübaşirlere;

---

[142] Her sancak mutasarrıfının maiyetinde kaç nefer askerle orduya geleceği hükümde ayrı ayrı yazılmıştır.
[143] Ağaların isimleri ve bayrakları altında bulunacak asker sayısı ilgili hükümlerin transkripsiyonunda mevcuttur.

Bayrakları altında mevcut askerleriyle dilerler ise Kırım ordusuna ve dilerler ise ise ordu-yı hümayuna gelmeleri.

374- Haleb eyaletinin Ahmed Paşa-zâde Vezir Mehmed Paşa'ya tevcihi, muma-ileyhin yerine tayin edeceği mütesellimin eyaletin varidat ve aidatını ahz u kabz edip, memleket ve ahaliyi muhafaza etmesi.

386- Sivas Valisi Vezir Sarım İbrahim Paşa'nın maiyetindeki tüfengciler ve sair asker ile derhal Silistre'ye varıp orda meştâ-nişîn ikamet eylemesi.

387- Eflak Boyarlarından Falkoyan Boyaroğlu'nun isyan edip topladığı asiler ve Moskov Katana'larıyla Kule kalesine saldırmak üzere olduğu, Niğbolu sancağı sipahilerinin vilayetlerinden getirtilip Kule kalesını muhafaya kıyam eylemeleri.

388- Libka ağası Yakub'un Corçuş anbarı muhafazasına tayini, meferatıyla beraber bir an önce mezkur anbara varması ve Kalas havilisinden ol tarafa gelir ise kahr u tedmir edilmesi.

389-390- Hâlâ Selanik ve Kavala sancakları mutasarrıfı olup, Niğbolu muhâfazasına memur olan Vezîr Mehmed Paşa ve Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'nın Ruscuk A'yânı es-Seyyîd Süleyman ile birlikte Bükreş'in zabtedilmesine tayin edilmesi ve itaatte bulunan Eflak reayasının korunmaları.

391- Rumeli mütesellimine ve eyalet-i Rumeli'de vaki kuzat ve nüvvaba;
Rumeli eyaleti askerlerinden bazılarının firar ettiği, firar eden askerlerin nevruzda İsakçı'da orduda hazır bulundurulması, vaktinde orduda mevcut bulunmayanların timar ve zeametlerinin ref olunup, üç senelik mahsulatı kendilerden tajsil olunacağı ve cezalandırılacakları.

392-393- 394-395- Karaman, Sivas, Rakka, Adana, Maraş, Haleb, Diyarbakır, Trabzon, Özi, Anadolu ve Erzurum eyaleti askerlerinin nevruzda orduda hazır bulunmaları.

396- İbrail Muhafızı ve Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın Libka taifesini ağaları Yakub'un maiyetinde Corcuş muhafazasına sevk ve irsal etmesi, Kalas ve havalisinden o tarafa düşman gelir ise kahr u tedmir edilmesi.

397- Hırsıva kadısına ve ayanına;
Sipah ve silahdar terakkilileri ile serdengeçdilere Hırsova ve ya civar kasabalarda kışlak tahsis edilmesi.

398- Anadolu ve Erzurum eyaletlerine ait cebe defteri, tahvil kuyudatı ve battalların, Erzurum ve Anadolu eyaleti askerleriyle beraber gemiyle meşta-yı hümayunda bulunan Erzurum ve Anadolu valileri maiyetine gönderilmesi,.

399- Düşmanı bozguna uğratıp Kalas'ı teshir eden İsakçı Anbar Emini Dağıstani Ali, Mirliva Mustafa ve İsakçı Mütevellisi Feyzullah ve Tatar askerlerinin Yaş'ın teshiri için Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın maiyetine tayin olundukları. Bir an önce Yaş üzerine varıp, kasabayı düşmandan geri almaları.

400- Kırım Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'ya Anadolu eyaletinin tevcihi, yerine bir mütesellim tayin etmesi.

401-402-403- Diyarbakır'a bağlı Hazo ve Cezîre ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Gence ve Çermik ve Hasankeyf ve Siverek ve Kulb ve Atak ve Mihrani ve Sincar elviye mutasarrıflarının henüz sefer-i hümayunda mevcud olmadığı, Kars ve Çıldır taraflarına Rusların kışkırtmasıyla Tiflis Hanı Erekli Han'ın saldırdığı, Kars, Çıldır ve Erzurum vilayetlerin saldırıdan korunması.

404-405-406-407- Üsküdar, İznik, Sabancı, Hendek, Bolu, Düzce, Gerede, Safranbolu, Devrek, Kastamonu, Taşköprü, Boyabâd, Sivas, Tokat, Kangırı, Çerkeş, Tosya, Amasya, Osmancık, Koçhisar, Karacaviran, Varna, Filibe, Sofya, Karinabad, Pirevadi , Lefke, Söğüt, Eskişehir, Kütahya, Karahisar, Akşehir, Konya ve Ayaş kazalarından yüzer nefer piyade serdengeçti neferatı tertip edilip ilkbaharda Babadağı sahrasında orduda hazır bulunmaları.

408- İlkbaharda sefere memur askerin zahire tayinatı için Umurfakih kazasından peksimet, buğday, un ve arpa mübayaası ferman olunduğu[144] halde ahalinin buna yanaşmadığı, reayayı

[144] Bu kişilerin isimleri ve karyeleri hükümde yazılıdır.

bu konuda kışkırtan malumü'l-esami sekiz kişinin yakalanıp kal'a-bend edilmek suretiyle cezalandırılması.

409- Yaş kasabasında olan Moskovlu ve Boğdanlı asilerin katl ü tedmirleri için Özi Valisi Vezir Ali Paşa ve Kırım hanının İbrail'e geçip orada Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa ile birleşip Yaş üzerine varmaları.

410- Adana eyaletinin sabık Musul Valisi Vezir Hüseyin Paşa'ya tevcih olunduğu, Adana eyaletinde eşkıya ve Türkmenlerin yoğun olduğu, yol ve geçitlerin eşkıyadan temizlenerek hacıların, tüccarların ve sair yolcuların güvenliğinin sağlanması. [145]

411-412-413- Erzurum'daki sancakların ve Malazgirt sancakbeyilerinin Kırım'dan gemiyle ayrılıp bir an önce Erzurm'a gelip, Erzurum Valisi Hafız Mustafa Paşa'nın maiyetinde iktiza eden hizmette kıyam eylemeleri.

414-416-417- Hırsova'ya dört saat mesafede Yaya ve Batmış adalarındaki iki yüz hane reayanın kendi halelrinde tarımla meşgul oldukları, orduya zahire ve odun nakli ve sair hizmeti eda ettikleri, vergilerini muntazaman ödedikleri, dolayısıyla bunlara Eflak'ta yaşadıkları için hiçbir şekilde Hırsova ve Rasova ahalisi tarafından taarruz olunmayıp, himayet ve sıyanet edilmeleri.

415- Kefe kalesine İstanbul'dan gemilerle yüz nefer topçu gönderilmesi.

418- İstanbul'da ikamet eden turnacıbaşı, haseki, çavuşan, çorbacı ve yazıcıların ve seksen yaşını geçmiş Serturnacı Sakızlı Mehmed, Bostan Ahmed ve Yusuf Paşa Çerağı Osman ve sair pîr ü ihtiyarların acilen orduya gönderilmesi.

419- İskenderiye ve Üsküb sancaklarının mirimiranlık rütbesiyle beraber Mehmed'e tevcihi, kışlak halkı ve kapısı halkıyla ilkbaharda İsakçı sahrasında orduda mevcut bulunması.

[145] Bu hüküm yanlışlıkla kaydedilmiştir.

420- Semendire Şaykası Kapdanı Hasan'ın İsakçı anbarından zahire nakli ve mezkur anbarın muhafazası için İsakçı Anbar Emini Ali'nin maiyetine tayin olunduğu, yirmi iki nefer şayka tayfası ve kendiye Niğbolu ağnam mukataasından ulufe ve tayinat verildiği.

421- Silistre ahalisinden bazı şekavet-pîşelerin zahire mübayaasına ve peksimet tabhına memur el-Hac Halil'i katlettikleri, bun tür şekavetin başka kazalara sirayet etmemesi için Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa'nın acilen Silistre'ye vararak zahire ve peksimet meselesine nizam vermesi.

422- Silistre serdarı ve refikinin Silistre'de zuhur eden fitne ve ihtilalin muharrikleri olduğu, bu kişilerin ocaktan tayin edilen turnacı marifetiyle cezalandırılmaları.

423- İlbasan Sancağı Mutasarrıfı Süleyman'a mansıbına gidip asker toplaması için kırk gün izin verildiği.

424- Ordunun ihtiyacı için Hacıoğlupazarı ve Dobruca ve Balçık ve Mangalya ve Varna kazâlarından arpa temini, Varna'daki kapan-ı dakik yazıcılarının zimmetine geçirdikleri arpanın ahz olunması.

425- Corçuş anbarı muhafazasına memur olan Libka taifesinin Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın maiyetine celb olunduğu, emaneten Corcuş anbarını muhafaza eden serdengeçdi ağalarının anbardan ayrılmamaları, Timarabad'a memur serdengeçdilerin Timarabad'da ikamet etmeleri.

426 dan 435'e kadar-
Babadağı kurasının harab ve reayasının perişan olduğu,Tolcu, Maçin, Hırsova, Karasu, Babadağı, Mangalya, Balçık, Hacıoğlubazarı, ve Silistre ve etrafındaki kuralardan Babadağı meştasına her ay arabalarla muayyen mikdarda[146] saman ve odun getirilmesi.

435- Lehistan'dan ordu-yı hümayuna gelip vilayetlerine avdet etmek üzere Ruscuk'da bulunan Letova boyarlarının orduya geri gönderilmesi.

[146] Kaç araba odun ve kaç araba saman getirileceği hükümlerde belirtilmiştir.

436- Özi eyaletinin kalesini muhafaza etmek şartıyla Vezir Hazinedar Ali Paşa'ya yeniden tevcihi.

437- Karaman eyâletinin sabık Özi Valisi Vezir Süleyman Paşa'ya tevcihi.

438- Haleb eyaletinin sabık Selanik mutasarrıfı Ahmed Paşa-zade Vezir Mehmed Paşa'ya tevcihi.

439- Selanik ve Kavala sancaklarının sabık İnebahtı Muhafızı Derbendler Başbuğu Vezir Ali Paşa'ya tevcihi.

440- Üsküb sancağının mirimiranlık rütbesiyle sabık İskenderiye Sancağı Mutasarrıfı Mehmed Paşa-zade Mustafa'ya tevcihi.

441- Sipah ve Silahdar ocakları çavuşan, hulefa ve şakirdanından bazılarının ordudan firar edip İstanbul'a avdet edenlerin yakalanıp orduya gönderilmesi, gelmeyenlerin cezalandırılması.

442-443- Haleb Valisi Mehmed Paşa'nın ve Ruscuk ayanı es-Seyyid Süleyman'ın bir an önce Bükreş'e varıp, onda olan Moskovlu ve asi reayayı tedmir ve tenkil eylemeleri, itaat eden reayaya istimalet verilmesi.

444- Sadrazam Ali Paşa'nın Edirn'den mukan arabalarıyla yola çıkan zahire ve eşyasının Karinabat ayanı marifetiyle buldurulup Babadağı'na ulaştırılması.

445- Sadrazam Halil Paşa'nın dairesine mahsus deve ve katırlara Hırsova'nın Daye ve Derzi karyelerinde kışlak tahsis olunması.

446- Özi eyaletinin sabık Karaman Valisi Ali Paşa'ya, Karaman eyaletinin sabık Özi Valisi Süleyman Paşa'ya tecihi, Süleyman Paşa'nın halefi Özi'ye gelene kadar kaleden ahyrılmayıp, muhafzaya devam etmesi.

447- Sadrazam dairesine ait zahire ve bazı eşyaları taşıyan iki mukan arabasının Edirne'den hareketinin ikinci günü Derbend ve Papaslı karyeleri arasında zayi olup henüz meşta-yı

hümayuna ulaşmadığı, mezkur arabalarla zahire ve eşyaların bi't-tamam buldurulup orduya gönderilmesi.

448-449- Filibe, Tatarpazarı ve etrafında üretilen pirincin başka yerlere satılmayıp, tamamının Babadağı'ndaki orduya getiren tüccara sattırılması.

450- Kili kalesindeki Çatakkule ve Filkulesi denen yerlerin harab olması sebebiyle, buralarda bulunan siyah barutun mhal-i mezburda bulunan emniyetli bir mahzene nakledilmesi.

451- Kırım tarafında bulunan kale muhafızlarının ekserisinin görevleri başında olmayıp, Kefe tarafında kendi kârlarıyla meşgul olduğu, kalelerde askerin az olduğu, Rusların Çerkezleri iğfal edip Açe kalesine saldırmak fikrinde olduğu, Açe kalesinde görevli ağa, alemdar, yamak ve neferatın görev mahalline gönderilmeleri.

452- Libka taifesi Ağası Yakub'un maiyetiyle beraber Boğdan Serasker Vezir Abdi Paşa maiyetinde kalmaya devam etmesi.

453-454- Silistre, Ruscuk, Yergöğü ve sair Tuna sahilinde ve Eflak memleketi karşısındaki kazaların kuzat, nüvvab, yeniçeri serdarları ve sair zabitanına;
Moskovlu ile ittifak edenleri hariç olmak üzere Eflak reayasından itaatte olanların mallarına, çocuk ve hayvanatlarına taarruz ve taaddi olunmaması.

455- Silistre mahkemesini basıp, görevlileri katleden eşkıyanın yakalanıp cezalandırılmaları.

456-457- Özi Kalesi Defterdarı Mehmed'in ordudaki ihtiyaca binaen Babadağı meştasına tayin olunduğu, onun yerine Hilmi Halil'in Özi kalesi defterdarlığına tayini.

458- Moskof keferesi üzerine ilkbaharda yapılacak sefer için Anadolu ve Rumeli'nden sefere memur bütün askerlerin nevruzdan önce görev mahallerinde bulunmaları.

459- Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa'nın, acilen Silistre'ye gidip, Silistre Zahire Nazırı el-Hac Halil ve sair mazlumları katlederek zahire ve sair umur-ı mühimmenin tatiline sabep olan kişileri cezalandırması, kazanın asayiş ve nizamını temin etmesi.

460- Ordudan İstanbul ve Balkan tarafına firar edip, reaya fukarasına tecavüz ve taaddi edenlerin yakalanıp katledilmeleri.

461- Hırsova'da ikamet eden sipah ve silahdar ocakları terakkili ve serdengeçdilerinin kendilere kışlak tayin olunan köylere gitmeyip, tahammülü olmayan köylerde bedava yem ve yiyecek talebiyle fukarayı rencide etmesinin men'i.

462- Kırım'daki kalelerin muhafazası husunda Kırım Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'ya hüküm.

463- Silistre'den Hırsova'ya, oradan da Babadağı'na nakli ferman olunan kerestenin bir an önce nakledilmesi.

464- Silistre'de ikamete memur Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa'nın kapısı halkının tayinatları için Filibe ve Tatarpazarı'ndan satın alınan pirincin nakli için gerekli bargir ve arabaların temini.

465- Sarım İbrahim Paşa'nın kapısı halkı için İstanbul'dan gemiyle Varna iskelesine gönderilen zehairin Silistre'ye nakli için gerekli arabaların temini.

466- Rumeli eyaletindeki tüm züema ve erbab-ı timar askerleriyle alaybeyilerinin nevruzda Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'nın maiyetinde bulunmaları.

467-468-469- Palu, Cizre ve Eğil hakimlerinin kapıları halkıyla beraber Erzurum Valisi Hafız Mustafa Paşa'nın maiyetine varıp hizmette kıyam eylemeleri.

470- İbrail kalesi muhafazasına memur tüfengcibaşıalrın bir an önce görev mahallinde hazır bulunmaları.

471- Karasu menzili nizam bulduğundan etrafa dağılan ahalinin geri getirilip yerlerinde iskan ettirilmesi.

472- Ruslar ile Eflak ve Boğdan asilerinin İbrail kalesi ve etrafına saldırı fikrinde olduklarından İsmailgeçidi kasabasındaki tüfengciyanın İbrail kalesi muhafazasına sevkedilmesi.

473- Rasvat'ta Eflak voyvodasının depoladığı zahirenin naklinde müstahdem reayanın eşkıya tasallutundan muhafafazasıyla zehairin bir an önce nakledilip der-anbar edilmesi.

474- Ruslar ile Eflak ve Boğdan asileri İbrail kalesine saldırı hazırlığında olduklarından, Edirne'den orduya katılması ferman olan her biri ikişer yüz neferden beş bayrak piyade askerinin İbrail kalesi muhafazasına sevkedilmesi.

475- Edirne'den Boğdan canibine sevk olunacak piyade askerlerinin bir an önce gönderilmesi.

476- Hacegan-ı Divan-ı Hümayundan Seyyid Mehmed Emin'in Kırım ve Kefe ordusu defterdarlığına tayin olunduğu.

477- İsakçı'daki gaileninm ber-taraf edildiğinden Rakka Valisi Vezir Mehmed Paşa'nın İsakçı'da ikamete devam etmesi.

478- Eflak voyvodasının kapılara vaz' ettiği zahireyi Rasova karyesine nakletmekle görevli reayanın eşkıya tasallutundan korunması için her biri seksener neferden iki serdengeçdi bayrağı küşad edilmesi.

479- Sadrazam dairesine ait mîrî deve ve katırların ihtiyacı olan yem ve samanın Hırsova kazasından rayiç bedelle temini.

480- Vezir Sarım İbrahim Paşa maiyetindeki tüfengci neferatının İbrail muhafazasına sevki.

481- Rumeli'deki evlâd-ı fatihan taifesinin aynî eşkincilerinin ilkbaharda sefer katılmak üzere Babadağı meştasına sevk olunmaları.

482- Serturnacı beyi el-Hac Mehmed ve Ruscuk ayanı es-Seyyid Şaban'ın Ruscuk askeriyle beraber Bükreş'in teshirine memur kılındığı.

568- Hırsova, Rasova, Maçin ve sair Tuna sahilindeki kazaların kadılarına,
İbrail muhafazasına tayin olunan Hotin yamakların Tuna'nın beri tarafına geçirilmemesi.

569-570-571-572-573-574-575-576-577- Moskov keferesinin Eflak tarafından Yergöğü'nü istilaya kalkışması nedeniyle Ruscuk, Fethülislam, Böğürdelen, Hisarcık, Güvercinlik ve Belgrad şaykaları kapudanlarının Ruscuk ve sair Tuna sahillerini muhafazaya tayin olundukları ve şaykalardaki kürekçi ve dümencilerin üçer aylık ücretleriyle tayinatlarının hazineden gönderildiği.

578-579- İsakçı cisri muhafazasına memur kılınan Kayseri ve Kırşehri sancakları mutasarrıfı Memiş Paşa-zâde Ebubekir ile Hüdavendigar Mutasarrıfı Feraşeli-zâde Mehmed'im mükemmel kapıları halkıyla acilen görev yerlerine gelmesi.

580- Bender'de bulunan Palu hakiminin acilen yerinden kalkıp Erzurum valisi maiyetine varması.

581- Tayinat ve ulufeleri verildiği halde görevde kusur eden Binbaşı Zibo Osman, Beşyüzbaşı Develüoğlu Ali ve Hacı Abdi nâm bölükbaşıların bilâ-tevakkuf İsakçı'dan kalkıp Bender Seraskeri Vezir Mehmed Paşa'nın maiyetine gelmeleri.

582- Ordunun günlük ekmek ve arpa ihtiyacı, zahire ve sair levazımatın tedariki işlerini yürütmek üzere sabık Tophane-i Âmire Nazırı Seyyid Abdulkerim'in Nüzul Eminliği'ne tayini.

583- Leh müttefiklerinden olup Varna'da kışlayan Mareşal Potoşky ve Fransesky'nin rayici üzere arpa ve yiyecek tedarikine ruhsat verildiği.

584- Silistre, Rusçuk, Ziştovi, Nigbolu, Hezargrad, Osmanbazarı, Eskicuma, Şumnu, Prevadi, Kozluca ve Hacıoglıbazarı bölgelerinde eşkıya ve bazı yaramaz makulesisinin, memur, tüccar ve yolcuların yollarını kesip para ve eşyalarını gaspettikleri ve köylere zarar verdiklerinden bunların yakalanıp cezalandırılması.

585- Orduyla birlikte seferde bulunan ve timar ve zeamate sahip olan tahrirat-ı mühime kâtiplerinden firar ederek İsatnbula gelenlerin buludurulareak orduya geri gönderilmeleri.

586- Silistre Nizamına memur olan Sivas Valisi İbrahim Paşa'nın kapısı halkı ve top ve hühimmatıyla Yergöğü'ne geçip ordaki ahali ve askere takviyet verip cümle Ruscuk ve Yergöğü askeriyle Bükreş'in teshiri ve düşmanın tedmiri için gayret eylemeleri.

587- Hınıs ve Erzincan'da altmış bin bir akçe zeamte mutasarrıf iken vefat eden Seyyid Süleyman'ın zematinin intikali için İstanbul'da bulunan oğlu Seyyid Mehmed'in ordudaki görevinde mevcut bulunması, aksi takdirde zeametinin ref' olunacağı.

588-589- Gelibolu, Edirne, Kırkkilise ve Zağra-i atik'ten İsakçı ve Babadağı'na orduya giden mirimiran, binbaşı, yeniçeri, topçu ve sair timar ve zeamet askerlerinin yol üzerinde reaya zulm ü taaddi edip mallarını gaspedip, evlerini yaktığı ve halktan bedava yiyecek talep ettiği bu gibi uygunsuz davranışlarda bulunanların haklarından gelinmesi ve bundan sonra reayanın ıyal u evladlarına, hayvanat ve ekinlerine el uzatılmaması.

590- Karasu menziline nizam verildiğinden daha önce yerlerini terk edip etrafa dağılan Karasu ahalisinin geri getirilerek güvenli bir şekilde evlerine yerleştirilmesi.

591-592-593-594- Ordudaki topçu neferi ihtiyacına binaen, İstanbul, Ağriboz ve Edirne'de bulunan atik topçu ve çorbacı neferlerinin serdengeçdi bayrağıyla orduya gönderilmesi.

595- Sabık Vekil-i Harc-ı Sadrıali el-Hac Mustafa'nın İsakçı köprüsünün inşası hizmetinde görevlendirildiği.

596- İbrail Muhafızı ve Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa'ya;
İbrail kalseinin istihkamı için gerekli olan binaların yapılıp, top ve tabyaların yerleştirilerek hendek kazılması ve kale muhafazasında bulunan neferatın kalplerinin tatmin edilerek, firar edenlerin yakalanıp cezalandırılması.

597-598- İsakçı, Karaharman, Köstence, Mangalya, Balçık, Kavarna, Varna ve Hacıoğlupazarı'ndan İsmail tarafında toplanmaya me'mûr olan asâkirin üzerlerine hâlâ İsakçı anbar emîni olan Kapıcıbaşı Dagıstânî Ali Aga'nın başbuğ ta'yîn olunup, İsmail tarafına tesyîr olduğu.

599- Küffârın Bogdan ve Eflak derûnunda kışlayıp, usât-ı re‘âyâ ile birlikte etrâfa hücûm idecegi zâhir olmakla, nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında sancak-ı şerîf altında mevcûd olmağa cümle asakirin gayret eylemelerinin Edirne Bostancıbaşısı tarafından sağlanması talebi.

600-602-611-612- Moskovlu ve Eflak âsîlerinin Yergöğü kasabası üzerine hücûm etmeleriyle, kefereden boşalan Bükreş kasabasının ele geçirilmesi vazifesine Silistre’nin nizâmına memur Sersaksonî ve Yenibazarlı Haseki Yusuf'un maiyyetindeki askerler ile beraber tayin olunmaları.

601- Rusçuk, Hezargrad, Şumnu, Eskicum‘a, Tırnova kazâlarında olan atîk ve cedîd serdengecdi ağaları ve alemdârları ve serdâr bayraklarıyla bi’l-cümle piyâde neferât yeniçeri ve sair askerin Rusçuk’da Sarım İbrâhim Paşa'nın maiyetine memûr ve tahsîs kılınmaları ve Yergöğü kalesi ve havâlîsinin emr-i muhâfazası.

603- Topuzcu Osman’ın İsakçı’da hânesinde bulunan Hacı Mehmed ile İsakçı Gümrügü Emini olan İsmail’in İsakçı Kadısı tarafından sorgulanması.

604- Anadolu’nun bazı mahallerinin askerinin Akkirman’a sevkedileceğine binaen, Edirne’de yeniçeri zâbiti saksonî-i esbak el-Hâc Halîl'in bu askerlerin sevk ve tesyirleri için memur tayin edilmesi.

605- Rumili’nin sol kolu Siroz’dan Selânik’e varınca sağ ve sol tarafında bulunan kaza ve nahiyeler asâkirinin İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf altında hâzır ve mevcûd olmaları için Serturnâyî Kuşanlı Ali'nin mübaşir tayin olunduğu.

606- Ordu-yı hümâyûnda mevcûd topların imâlleri için İstanbul’a avdet eden dergâh-ı mu‘allâ topçuları neferâtının ordu-yı hümâyûna acilen gönderilmeleri.

607- İslimye ve Rumeli canibinden bin nefer serdengeçdi tahrir olunup, orduya gönderilmesi.

608-609- Yergöğü muhâfazasına me’mûr sekiz bayrak serdengecdilerin ve ağa ve alemdâr ve neferâtın bulundukları yerden ayrılmayıp, hizmet-i muhafazada kıyam eylemeleri.

610- Yergöğü kasabasının muhafazasına memur olanlarının Rusçuk taraflarına firar eylediklerinden bahisle Vezîr Sarım İbrahim Paşa'nın Yergöğü tarafına askerle birlikte geçmesi ve Yergöğü kalesini küffardan temizlemesi emri.

613-614-615- İsakçı, Kili ve Akkirman, Karaharman, Köstence, Mangalya, Balçık , Kavarna, Varna ve Hacıoğlupazarı havâlîlerinde bulunan savaşa kadir il erleri ve askerî zümresinin bir an önce başbuğ tayin olunan İsakçı Anbar Emîni Dagıstânî Ali'nin maiyetine varmaları.

616- Corcoloş anbarı semtinde ve etrâfında toplana Moskovlu ile isyân eden Boğdan kâfirlerinin yok edilmeleri vazifesine, İsmail Muhâfızı Abaza Mehmed Paşa ve İsakçı Anbar Emîni olup başbuğluk ile mukaddemce İsmail'e gönderilen Dagıstânî Ali'nin tayin olunmaları.

617-618- İsakçı ve meştâ-yı hümâyûna zehâ'ir-i mütenevvi'a getiren tüccarların alış verişlerine müdahalede bulunulmaması.

619- Sâhib-i esâmî topçu neferâtının ve tekaüdlerinden kimsenin İstanbul veya başka bir mahalle avdetlerine izin verilmeyip, sefer bitene dek ordu-yı hümuyûnda ocak hizmetinde mevcut bulunmaları.

620- Edirne Beylerbeyisi Karslızâde Hasan'ın, kendi malından olmak üzere, iki bin nefer tahrîr ederek âcilen İsakçı'daki ordu-yı hümâyûna katılması.

621- Gerede sâkinlerinden Topçu el-Hâc Murad oğlu Osman Çorbacı ile Çerkeş sâkinlerinden Şaban-zâde Mehmed'in iki orta top arabacısı neferâtı ile acilen orduya gelmeleri.

622-623- Ordudaki topçu neferlerinin arttırılması için, İstanbul ve Ankara'dan ikişer serdengeçdi bayrağı altında orduya topçu neferatı gönderilmesi.

624-625-626-627- Kocaeli, Suğla, Biga ve Gelibolu sancaklarıyla kapdan-ı Deryâ'ya bağlı olup Mensûhât[147] aklâmından olan sancakların zü'emâ ve erbâb-ı tîmârlarından olup, sefere me'mûr olduklarında liyâkat ve kudretleri olmadığından seferden afvolunmalarına karşılık her sene mal-ı bedeliyyeleri alaybeğileri marifetleriyle tahsîl oluna gelen meblağın, acilen tahsil edilip Hazine-i Âmire'ye teslim edilmesi.

628-629- İsmail, Kili ve Tatarlık'dan İsakçı ve Tolcı tarafına göç etmek isteyen Tatar ailelerine ruhsat verilmemesi ve bunların yerlerinde iskan ettirilmesi, Kırım hanının dahi Tatarlığa vasıl olup düşmana hücum etmek üzere olduğu.

630- Kütahya ve Anadolu eyaleti askerlerinin ilkbaharda Anadolu Valisi ve Kırım cânibi Seraskeri Vezir İbrahim Paşa'nın maiyetinde mevcut bulunmaları, gelmeyenlerin timar ve zeametlerinin ellerinden alınıp müstehakına verileceği.

631- Özi kalesinin takviyet ve istihkamı ehemniyetine binaen Özi eyaleti askerinin ilkbaharda Özi Valisi Vezir Ali Paşa maiyetinde mevcud bulunmaları.

632- Muhsin-zâde Mehmed Paşa'ya Mora Muhassıllığı'nın tevcihi, Modon, Koron, Anabolu, Navarin kalelerinin tamirat edilmesi ve bu kalelerin muhafazası için gerekli mühimmat, cebehane ve topların İstanbul'dan gemilerle gönderileceği, Yanya, Yenişehir, Alasonya, Tırhala ve Atina civarından dört-beş bin nefer tahrir olunup bu kalelere yerleştirilmesi.

633- Silistre'de Zahire Nazırı el-Hac Halil ve birkaç neferini katleden eşkıyanın tamamının yakalanıp cezalandırılması ve o havalinin nizamının sağlanması için saksoncubaşı ve Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa'nın kapısı halkıyla acilen Silistre'ye varmaları.

634- Sivas Valisi Sarım İbrahim Paşa'ya;
Yergöğü kalesinin muhasarası esnasında kaledeki timarlu ve ulufeli, topçu ve beşlüyan neferatıyla zabitlerinin firar edip, sadece dizdarı ile yirmi üç nefer ihtiyar ve hastaların kaldığı, firar edenlerin zeamet ve mansıblarının ellerinden alınıp, yerlerine daima muhafazada kıyam edecek yarar muhafızlar ve beşli ağası tayin edilmesi.

---

[147] **Mensûhât: (**منسوخات**)** Yaya ve müsellem teşkilâtının kaldırılması, mülkî ve askerî me'mûriyetlerin lağvolunması üzerine hükümete intikal eden timarlar. (Bk. F. Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat)

635- Düşmanın Niğbolu kalesine saldırma ihtimaline binaen Niğbolu ve Kule kalelerinin bol mikdarda asker ve yamakan ile takviye edilmesi.

636- Niğbolu Muhafızı Vezir Mehmed Paşa'nın kapısı halkıyla Kule kalesine varıp hizmet-i muhafazada kıyam eylemesi.

637- İstanbul'da bulunan kuloğullarından yüz elli nefer top arabacı neferi tashih edilip acilen orduya gönderilmesi.

638- İbrail imdadına memur iken gitmeyip askerin ihtilaline sebep olan Yolasığmaz Mehmed ve Deli Mehmed nam kimselerin bulundukları yerde ölü ya da diri ele geçirilip cezalandırılmak üzere orduya gönderilmesi ve mallarına el konulması. Eğer ölü olarak ele geçirilirler ise kesik başlarının orduya gönderilmesi.

639- Kırım ordusuna memuren gelen askerin Or kalesine celb ve cem'i.

640- Mora'da bulunan Ağriboz, anabolu, Modon, Koron, İnebahtı, Badre ve Menefşe kaleleri için yeniden cebeci neferatı tashih edilip, hizmet-i muhafazada kıyam ettirilmesi.

641- Ordu-yı hümayundaki topların imalleri için İstanbul'da bulunan mütekaid ve üstad top ustalarının orduya gönderilmesi.

642- Daha önce firar ederek İstanbul'e gelen yetmiş sekiz nefer divan çavuşlarının orduya gönderilmesi.

643-644- Kefe, Taman, Temrek, Ur ve Soğucak kalelerindeki topçu neferatının yoklanıp defterinin orduya gönderilmesi.

645- Mirî deve ve katırlar için Babadağı'nda kışlak tahsis edilmesi, Yanbolu ve Edirne kışlaklarından Eflak ve Boğdan tarafına gönderilecek deve ve katırlar ile bin beş yüz adet öküz arabasının bir an önce hareket etmesi.

646- İbrail kal‘ası muhafazafında me’mûr otuz yedi adet serdengecdi ağaları bayraklarının neferâtı teferrük eylediklerinden, askeri kalmayan agavâtın bayrakları sarılıp, ağa ve alemdârları muhâfaza-i mezbûrede kıyâm ve istihdâm olunmaları.

647- Henüz askeri çıkmamış ve sefere katılamamış kazâların, bir an evvel askerini ihrâc etmesi ve sür‘at-i sevkle tesyîr ve birkaç gün içinde getirilip, İsakçı sahrâsında Ordu-yı Hümâyûn'a katılmaları.

648- Bender ve İbrail kalelerinin muhafazasında görevli olan yamakanın yoklanıp, mevcûd-ı serhadd olmayanların esâmîleri hazîne-mânde olmak üzere çalınıp, sâhiblerinin itâatsizliklerinden dolayı oldukları mahallerde yakalanıp cezalandırılması ve memleketlerinde olan yamakanın bir an önce görev yerlerine gitmeleri.

649- Daha önce İstanbul’da alıkonan Dîvân-ı Hümâyûn çavuşlarından birinci, onikinci ve ondördüncü bölükde bulunan on iki nefer çavuşun bu senede sefer-ber oldukları ve bunların aciken orduya gönderilmesi.

650-651- Kırım'da mevcûd askerlerin etrafa dağılmasına ve firar etmelerine izin verilmeyip, bunların Ur kalesi muhafazasında kıyam ettirilerek Kırım'ın muhafazafının sağlanması.

652-653- Hacıoğlupazarı'ndan Babadağı ve Ordu-yı Hümâyûna gelen askerlerin yol üzerindeki köylere girip fukaraya zulm etmelerinin engellenmesi ve bu köylerin muhafazası için kır serdarları tayin edilmesi.

654- İznikmid'de atîk ağalardan Tuzluoğlu Mehmed ve yirmi yedi bölüğünden Geyvelioğlu Salih ve Hammâlzâde Süleyman ve Adapazarı'nda el-Hâc Alemdâr ağaların her biri en az üçer yüz piyâde nefer ile acilen orduya gelmeleri

655- Ordunun ihtiyacı için Ziştovi ve Niğbolu'da toplanan zahire ve peksimedin tüccâr gemilerine yüklenip peyderpey Tuna nehriyle İsakçı anbarına götürülmesi işine Silahdâr Ağası Haseki Mustafa'nın memur kılındığı.

656- Kefe ordusuna memur yetmiş dokuzuncu cemaat ortasının Soğcak kalesine ve Soğcak kalesinde olan on ikinci cemaat ortasının Kefe ordusuna nakli

657- Kırkkilise ve Edirne havâlîleri ve Balkanın öte ve beri taraflarında olan bi'l-cümle kazâ ve nahiyelerle Karadeniz sahili ve Tuna ve Rusçuk kazalarındaki yeniçeri askerinden hariç diğer askerlerin yerlerinden kalkıp zabitleriyle beraber İsakçı'da sancağ-ı şerîf altına gelmeleri.

658- Maraş Eyâleti'ne mutasarrıf olan Hammâlizâde Ömer'in, sekiz yüz nefer güzîde ve müretteb ve müntahab kapı halkıyla ilkbaharda İsakçı sahrâsında orduda hazır bulunması.

659-660-661-662- Vidin, Tırhala, Yenice-i Karasu, Yenice-i Vardar, Selanik, Yenişehir-i Fener, Ağnos , Gümülcine ve Karaferye, Karaman, Sivas ve Rakka, Haleb, Adana, Maraş, Trabzon, Diyarbakır ve Rakka, Özi, Kütahya, Anadolu, Erzurum, Leskofça, Klaverine, Elbasan, Vulçıtrın, Akçahisar, Kumanova, İpek, İvraniye, Pirlepe, Zağra-i Atîk, Çırpan, Sofya, Ohri, Pasliç, Üsküp, Kırçova, Filibe, Kesriye, Horişka ve İskenderiye'de bulunan zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârının, ilkbaharda İbrail Muhâfızı maiyyetinde hazır bulunmaları.

663- İsakçı Anbarı Emîni Ali'nin maiyetine katılmak isteyenlerin Tuna'dan karşıya geçmelerine engel olunmaması.

664- Silistre’ye bağlı Dobriçe nâhiyesi ahâlîlerinden Kâfiroğlu Hacı İbrahim ile birlikte, piyâde ve süvârî iki yüz neferi aşkın eşkıyânın Rasvat karşısında Ada tabîr olunan mahalde ikamet eden Bükreş kazâsı reâyâsından itaate gelen reâyâları hilâf-ı şer‘ esir etmek niyetiyle o tarafa geldiklerinden bahisle, itaat eden reayanın muhafaza edilmesi.

665- İsakçı'dan Rusçuk'a varıncaya dek, sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâki‘ kazâlarında daha önce topçu olup, esâmîleri çalık ve kul oğullarından ocağa rağbet edecek olanlardan yüz nefer beşinci cemâ‘atinin ortasına, birinci bölük ağa ortasına yirmi nefer cem‘an yüz yirmi nefer dergâh-ı mu‘allâ topçularını tashîh ve be-dergâh ettirilmeleri.

666-667-668- Hırsova ve Silistre ve Niğbolu kalesi muhafazafında bulunan müstahfızân neferâtının ekserî muhâfaza hıdmetini terk ve âhar mahalde perîşân olduklarından nâşî, bunların yerlerine ol havâlîden edâ-yı hıdmete kādir müstahfızân tedârik ve tahrîr ve nâ-mevcûdların tîmârları müceddeden tedârik bulunanlara tevcîh ve berevât-ı şerîfesi ısdâr içün

ism ü resmleriyle meştâ-yı hümâyûna i‘lâm ve mevcûd ve nâ-mevcûdların defterlerinin ser‘îan irsâl olunması.

669- Manastır cânibinde Kırım kalelerinin yüz seksen senesi mevâciblerinin sâliyânecisi Abdi Çavuş ve İbrail muhâfazasının yüz seksen bir senesi sâliyânecisi Emîn Çavuş ve Niş muhâfazasının sâliyânecisi Kadri Çavuş'un tahsîline me’mûr oldukları mâl-ı mevâcibleri yerlerine zamanında götürmedikleri, kalelerdeki zabitanı, mevacipler ödenmediğinden zindana hapsedildikleri, asakirin isyan içinde oldukları, bir an evvel mevaciblerin yerlerine irsali.

670- Re‘âyâ tâ’ifesinin âlet-i harb kullanmaları yasak olmasına rağmen, yedi nefer re‘âyânın âlet-i harble ba´zı mahallerde keşt ü güzâr ettikleri, Misivri kazâsına tâbi‘ Arnavudlar karyesinde müşâhede olunan kişilerin, haseki tarafından ahz ve huzûr-ı şer‘e ihzâr ve istintâk olunup, Ordu-yı Hümayun'a nakledilmesi.

671- İstanbul'da Donanma-yı Hümâyûn'un lâzımesinden olan yarım ve bir ve bir buçuk vukiyye müretteb yuvarlakdan şimdiye değin Âstâne'ye ne mikdâr irsâl olunmuşdur ve'l-yevm Praveşte kârhanesinde ve gerek Kavala'da mevcûdun ne mikdâr olduğunu gereği gibi Praveşte kârhanesinde yuvarlak izâ‘asına me’mûr İbrahim Çorbacı'nın tahrîr etmesi emri

672- Mora cezîresinde vâki‘ bi'l-cümle kal‘aların, asker ve zahîre ve mühimmât-ı lâzımeleriyle takviyet ve muhâfazalarına ve muhâfaza-i memlekete dikkat ve moskovlu'dan gelecek hücumlara hazır ve nazır olunmasına dikkat ve ihtimam gösterilmesi.

673- Deliorman ve havâlîlerinden bazı erâzil ve eşkıyânın, yirmişer otuzar nefer şeklinde toplanıp, Tuna sâhilinde bulunan iskelelere gelerek, zahire nakli için kullanılan kayıkların üzerlerine hücûm ve Eflak bekâyâsından destres oldukları eşyâyı cebren tahmîl ve günâ gûn şekâvete cesâret edip, ol havâlîden gelip geçenlere zarar verdikleri, bunların yakalanıp cezazlandırılması.

674- İstanköylü Çelbakizâde Ali'nin, Bahr-i Siyah muhâfazasına me’mûr fırkateler üzerine, serasker ta‘yîn olunması.

675- Mîrî beşyüzbaşılardan Bostanzâde Mehmed'in bölükbaşılarından Selvili Yolasığmaz Mehmed ve Deli Mehmed nâm mefsedet-pîşeler me'mûr oldukları İbrail kal'asına azîmetden nükûl ve neferâtı igfâl ile ihtilâle sebebiyet verdiklerinden, ahz ve haklarından gelinmek vâcib ü lâzım olduğu.

676-677-678-679- Memâlik-i Anadolu ve Rumili'nde eşkinci ze'amet ve tîmârlarına mutasarrıflar iken alîl ü ihtiyâr olduklarına binâ'en tekā'üden cebelü kaydedilenlerden başka, tüvânâ ve kılıca kādir nice kimseler dahi sabî kaydıyla ze'amet ve tîmârlara mutassarrıf olup, kayıtlarımızda sabî işâreti vardır diyerek sefere gitmedikleri ve alaybeyi ve sancaklıları dahi bu gibi kaçakları haber vermedikleri, bu durumun eyâlât askerinin azalmasına ve ihtilâl-i nizâm ve teşvîş-i ahvâllerine bâ'is olduğundan kuyûdâtın tashîh edilerek, kayıtlara uygun olanların seferber edilmeleri.

680-681- Daha önce İsakçı vakıf karyelerinde reaya iken, te'addî-i tatar ve asâkiri sâ'ireden kendilerini muhâfaza zımnında sevâhil-i bahr-ı Prut havâlîsinde vâki' adalara varıp, lâkin ol esnâda Kalas muhârebesi zuhûr itmekle, tekrar eman ile vakıf karyelerine dönmek isteyen reâyâya tâ'ife-i tatardan ve sâ'ir askeri makūlelerinden bir ferd mümâna'at ve ahz u girift eylememek üzere, eski yerlerine geri dönmelerinin sağlanması.

682- Erzurum eyâletinin cebe defteriyle tahvîl-i kuyûdâtı Erzurum vâlîsi tarafına gönderilmek için memhûran ve mahfûzan battâllarıyla birlikte, meştâ-yı hümâyûna halen irsâl ve îsâl olunmadığından, bir an evvel gönderilmesi.

683- Teke ve İçel sancakları mutasarrıfı olup İsmail kasabası muhâfazasında olan vezîr Abaza Mehmed Paşa'nın, Kırım Hanından haber geldiğinde, acilen dâire ve etbâ ve levâzım-ı seferiyyesini tanzîm ve tetmîm ederek yardıma koşması.

684- Kale-i Cedîd muhâfazası şartıyla eyâlet-i Kefe'nin Abdülveli'ye tevcih olunanması.

685- Turnacıbaşı Halil'e Bender ordusunun zâbitliğinin tevcih olunduğu.

686- Maçin kasabasıyla İbrail kalesi arasında Kıztaşı demekle marûf mahalde nehr-i Tuna kenârındaki yolun bir mikdâr mahalli nehrin şiddet-i cereyânı sebebi ile bozulmuş olup, tamîre muhtâc oldukca Maçin kazasından bir mikdâr amele ile ta'mîr olunması.

687-690- Sivas vâlîsi olup, Bükreş teshîrine me'mûr vezîr İbrahim Paşa'"nın ve emrindeki ordunun, gecikmeden Yerğöğü'ne geçip, oradan Bükreş'e azîmet

688- İbrail kal'ası muhâfazasına me'mûr tavâ'if-i asâkirin aynî ta'yînâtları ve levâzımât-ı seferiyyenin en kısa zamanda tedârik ve tanzîmi için, İbrail nâzırı vekili Yakub'un, İbrail Nüzül Emîni olarak nasb u ta'yîn olunması.

689- Pazarcık kasabasında, yol kesen eşkıyâsından onbir neferin bulundukları mahallerde sirran ve alenen tecessüs ve tefahhus olunarak ne tarîkle mümkün olur ise ele geçirilip, el koydukları mal ve eşyaların ortaya çıkarılması.

691- Karaman vâlîsi olan Vezîr Süleyman Paşa'nın Niğbolu muhâfazasına tayîn olunması.

692- Vidin kadısı ve Zabıt kâtibi Seyyid Mehmed Kethüda'ya;
Eflak ve Boğdan'ı keferelerinden muhafaza için mevcud asker yetersiz olduğundan üç yüz asker gönderilmesi.

693- İlbasan Sancağı Mutasarrıfı Süleyman'ın askerleriyle beraber acilen orduya katılması.

694- Yenişehir-i Fener Mollasına ve Alasonya ve Beheşte ve Gölükseli ve Yanya kazalarındaki humbaracıların Mora'ya gidip hizmette kıyam eylemeleri.

695- Mora'da orduya katılmak üzere Yenişehir-i Fener kazasından tertib olunan üç bin piyadenin henüz görev yerine gelmedikleri, bir an önce Mora'ya vasıl olmaları.

696- Ohri ve İlbasan sancakalarından ve Arnavutluk'tan sefere memur olmayan askerlerin bir an önce Mora Muhafızı Vezir Muhsin-zâde Mehmed Paşa'nın maiyetine gönderilmesi.

697- Çorum Mutasarrıfı Seyyid Hüseyin'in Bender'de bulunan Kaplan Giray Han'ın maiyetine varıp, emri üzere hareket etmesi.

698- Ruslar'ın isyana teşvik ettiği Hanya ve civar kasaba ve köylerin reayasının Müslüman reayaya saldırdığı, İskender sancağı Mutasarrıfı Mehmed'in Ülgün ve Bar'dan yarar ve

bahâdır neferât ile on kıt‘a sefâyin tertîb ve techiz ederek Mora’ya varması, yolculuk esnasında Osmanlı ile dost olan Venedik gemilerine taarruz etmemesi.

699- Ülgün ve Bar’dan asker ve sefayin tertip edilip, Moskovlu tehlikesine karşı, Mora civarına sevki.

700- Cürmü affedilip kendisine tekrar mirimiranlık rütbesi verilen Ferayeli İbrahim’in emrindeki askerlerle acilen Mora Muhassılı Vezir Muhsin-zâde Mehmed Paşa’nın maiyetine varması.

701- Kendisine yeniden mirimiranlık rütbesi verilen Kurd Ahmed’in emrindeki askerlerle acilen Mora Muhassılı Vezir Muhsin-zâde Mehmed Paşa’nın maiyetine varması.

702- Bar, Ülgün, İskenderiye ve Narda kalelerindeki askerin yetersizliğinden dolayı her bir kalenin ellişer nefer cebeci askeriyle takviye edilmesi.

703- Bender Muhafızı Abaza Mehmed Paşa’nın kapısı halkı olmak üzere Bender’den seksen asker tedarik etmesi.

704- Özi ve Kırım serhaddinde olan asker ve muhafızların 1180 senesi mevaciblerinin gönderildiği, 1181-82 ve 83 seneleri mevaciblerini de isteyen askerlerin birkaç müfsidin kışkırtmasıyla mevacibleri getiren çavuşu hapsettikleri. Bu fitneye sebep olanların cezanlandırılıp, hapse atılan çavuşun ıtlak edilmesi.

705- İnebahtı kalesinin yüz nefer cebeci askeriyle takviye edilmesi.

706- İsakçı’ya gemiyle gelen askerlerden isteyenlerin tashih edilip defterinin orduya gönderilmesi.

707- Rumeli’nin sağ ve sol kolalrında vaki kazalardan Mora muhâfızı Muhsinzâde Mehmed Paşa’nın ma‘iyyetine beş yüz nefer sipâhi serdengeçdi tahrîri ve tayini.

708-709-710-711- Üsküdar’dan Anadolu’nun sağ, sol ve orta kollarından beş yüz nefer serdengeçdi tahrir olunup Erzurum Valisi Hafız Mustafa Paşa maiyetine gönderilmesi.

712- Rumeli'nin sağ ve sol kollarından beş yüz nefer silahdar serdengeçdisi tahrir olunup Mora Muhafızı Muhsin-zâde Mehmed Paşa'nın maiyetine gönderilmesi.

713- Rumeli kaymakamı Mustafa'ya;
Manastır ve Florine ve Kesriye ve Horpeşte ve Sarıgöl ve sâir kazâlardan on beş bin asker tedarik olunup Mora muhafızının maiyetine gönderilmesi

714- Tolcı ve İsakçı'dan Ziştovi ve Niğbolu'ya varınca sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına;
Askerlerin ruz-merre tayinatlarına verilecek zahirenin açık ve borozan tipi gemilerle İsakçı anbarına ulaştırılması.

715-716-717- Niğbolu Muhafızı Ahmed Paşazâde vezîr Mehmed Paşa'nın Vidin Muhafızlığına, Vidin Muhafızı Mehmed Paşa'nın da Kırım muhafızlığına, Niğbolu Muhafazasına Karaman Valisi Süleyman'nın, Niğbolu Muhafızlığı'na Selanik ve Kavala Mutasarrıfı ve Derbendler Başbuğu Ali Paşa'nın tayini.

718- İbrail kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Serturnayî İbrahim'e, muhafazada olan çorbacı, çavuşan ve zabitana,
Sefer esnasında, Bender ve İbrail serhaddinde görevli bulunan askerlerin, serhadleri terk etmemesi, serhadlerini terk edip geri gelmeyenlerin tedibi.

719- Selanik Mutasrrıfı Ali Paşa'nın, Mora muhafazasına tayin olunduğu halde görev yerine gitmediğininden bir an evvel görevine gitmesi.

720- Menzil beygirlerine fazla yük yüklenilmesinden dolayı telef olduğundan, beygirlere altmış vukiyyeden fazla yük yüklenmemesi.

721- İnebahtı kalesine elli topçu neferi tayini.

722- Rakka vâlîsi olup, İsakçı'da olan vezîr Mehmed Paşa'ya;
Levend bölükbaşılarından Zibo Osman ve Karaca Bölükbaşı'nın ulufe ve tayinatlarını bi't-tamam aldıkları halde İbrail'e düşman geldiğinde muhafazadan firar edip, asker-i islamın

dahi evdetine sebep olduklarından İsmail tarafından getirtilip cezalarının verilmesi, kesik başlarının orduya gönderilmesi.

723- Rumili Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya Halep Valiliğinin tevcihi.

724- Sabık Yeniçeri Ağası Vezir Süleyman Paşa'nın Kili muhafızlığına tayin olunduğu, kapısı halkıyla bir an önce Kili'ye gidip hizmet-i muhafazada kıyam eylemesi.

725-725- Akşehir sancağı yeniden kendiye tevcih olunan Hacı Paşazâde es-Seyyid el-Hâc İbrahim'in bin miri süvari ve seksen nefer kapı halkıyla ordu-yı hümauna katılması.

726- Tırhala sancağı mutasarrıfı Osman Paşa'nın Yenişehir -i Fener'e muhafız olarak tayini.

727- Sabık Kapdan-ı Derya Osman Paşa-zâde Vezir İbrahim Paşa'nın Ağriboz ve Karlıil; Kethüdâ Mustafa Paşa'nın ise İnebahtı muhafızlığına tayin olundukları.

728- Hüdaverdi Paşa-zade Ahmed Paşa'nın Dukakin mütesellimliğine yeniden tayin olunduğu, kapısı halkıyla İnebahtı Muhafızı Kethüda Mustafa Paşa'nın maiyetine memuriyeti. Hüdaverdi Paşa-zâdeAhmed Paşa'ya Muharrem 1184'te Yanya sancağı tevcih olunup, Şevval 1184'te mirimiranlığı ref' olunarak Berkofça'da ikameti için emr-i şerif yazıldığı.

729- Kırkkilise'den Babadağı arasındaki menzillerde beygir ve araba tedariki ile bunların Babadağı'na irsali ve nizamının korunması.

730- Rumeli Kaymakamı Abdulbaki'ye;
Mora muhafazası için Manastır ve Florine ve Kesriye ve Hurpeşte ve Sarıgöl ve ol havaliden daha önce sefere memur olmamış on beş bin asker tedarik edilip Mora'ya gönderilmesi.

731- İsmail ve Kili kadılarına, ayan ve zabitana,
Ordunun Timarabad'da ikameti esnasında İsmail ve Kili askerlerinin bir kısmının firar ettiği, gerek henüz orduya gelmeyenlerin ve gerekse firar edenlerin bulunarak Timarabad'a İsakçı Anbar Emini Ali'nin maiyetine geri gönderilmesi.

732-733- Bükreş teshirine memur Vezir Sarım İbrahim Paşa'nın Ruscuk'ta maiyetinde toplanan otuz bin asker ile Yergöğü'ne azimet eylediği, Karahisar-ı Sahib sancağı mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın çarhacılık hıdmetiyle, Rumeli Beylerbeyi'nin maiyetine me'mûr kılındığı. Bükreş'in teshirine ve düşmanın katl ü tedmirine gayret edilmeasi.

734- Mora Muhassılı ve Muhafızı Vezir Muhsinzâde Mehmed Paşa'ya;
Mora kastelinde yerli topçubaşısı olan Ebubekir'in askerleriyle beraber firar ettiği, mezkur topçubaşılık hizmetine uygun gördüğü birinin tayin edilmesi.

735- Tuna donanma-yı hümayunu kapdanları başbuğu Ebubekir Kapdan'a;
İsakçı'ya irsâl olunmakta olan zümre-i yeniçeriyân ve cebeci ve topçu ve sâ'ir tavâ'if-i askeriye neferâtından fazladan kayık ücreti ve navl alınmasıyla, asker irsalinin geciktiği, İstanbul'dan Süne boğazı yoluyla İsakçı'ya asker götüren gemilerin fazla ücret talebiyle geciktirilmemesi, daha erken gelmek isteyen askerlerin İstanbul'dan ateş kayıkları, mavnalar veyahud Tuna sefayinleriyle cüz'i ücretlerle orduya gönderilmesi.

736- Rusçuk ve Şumnu ve Hacıoğlupazarı ve Prevadi ve Varna ve Kavarna ve Balçık ve Köstence ve Balkan'dan berüde vâki kazâların kuzât ve nüvvâbına ve serdâr ve ayân ve iş erlerine;
Bender ve İbrail yamaklarının ve Hotin'den gelen neferatın hâlâ görev yerlerinde olmadıkları, ekserisin zikrolunan kazalarda olduğu, on büş gün sonra yapılacak yoklamada mevcud bulunmayanaların esamilerinin çalınıp, şiddetle cezalandırılacakları.

737- Kilis sancağı mutasarrıfı Taşlıcalı Mehmed Paşazâde Mehmed'in, İsmail muhâfızı Abaza Mehmed Paşa maiyyetinde muhâfaza hizmetine görevlendirilmesi.

738- Mora muhâfızı ve muhassılı Muhsinzâde Mehmed Paşa'nın Mora seraskerliğinee tayin edildiği.

739- Ağriboz Muhâfızı Kapûdân-ı sâbık Vezîr İbrahim Paşa ve İnebahtı Muhâfızı Vezîr Kethüdâ Mustafa Paşa ve Tırhala sancağı Mutasarrıfı Vezîr Osman Paşa'ya ve sâ'ir Rumili cânibinde Mora'ya semt ve civâr olan mahallerin hükkâmı ve zâbitân ve a'yânına;

Mora muhâfızı ve muhassılı Muhsinzâde Mehmed Paşa'nın Mora seraskerliğinee tayin edildiği, gerek asker ve zahire hususunda, gerekse diğer hususlarda Paşa'nın emrine itaat etmeleri.

740- Erzuurm Valisi ve Kars Muhafızı Vezîr Hâfız Mustafa Paşa'ya;
Moskov keferesi ve onlara tabi olan Tiflis hanı ve Açıkbaş Meliki Sülüman'ın saldırılarına karşı Osmanlı hududunun muhafazası, Tiflis hanının Revan'a dahî saldırdığı, İran Vekili Zend Kerim'in ve Revan hanının ittifak talebine binaen İran'la dostane ilişkilerin sürdürülmesi ve düşmanın Revan, Tiflis ve Gürcistan içlerine kadar takib edilerek yok edilmesi.

741- İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri Vezîr Abdi Paşa'ya ve İbrail kadısına;
İbrail tarafı, harb sebebiyle kazâ-zede olduğundan, ahalisi harab ve vergi verecek kudrette olmadığı, bina ve sair işlerden İbrail reayasının yevmiye ücrtetleri verilerek istihdam olunması, ahalinin masarif-i vilayet ve vergi talebiyle rencide edilmemesi.

742- Divan-ı hümayun çavuşlarından Ali Şahabeddin'in orduda hizmetine ihtiyaç olduğundan İstanbul'dan orduya gönderilmesi.

743-744- Tutrakan ve Silistre şaykalarının İsakçı anbarından ordu-yı hümayuna zahire nakline memur kılındıkları.

745- Kırım cânibi seraskerî Vezîr İbrahim Paşa'nın maiyetindeyken, Erzurum'a iade olunan zü'âmâ ve erbâb-ı tîmârının cebe defteri, tahvîl kuyûdâtı ve toplanan battâlları mühürlenip ordu-yı hümâyûnuna gönderilmesi

746- Karasu menzilininm idaresine ocakdan serdar nasbolunan Mehmed ile kaza ayanı Ömer'in ittihad üzere menzil umuruna nizam vermeleri.

747- Özi eyaletindeki tüm alaybeyilerinin timar ve zeamet askerleriyle bir an önce Özi Valisi Ali Paşa'nın maiyetine varıp, Özi kalesini muhafazaya kıyam eylemeleri.

748- Edirne bostancıbaşına Edirne ve Kırkkilise'den berü Balkan'ın öte tarafında ve berü cânibinde olan kazâların yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve zabitana;

Sefer-i hümâyûna memur Edirne ve Kırkkilise'den Balkanı öte tarafına kadar olan kazaların yeniçeri, cebeci, topçu, top arabacı ve sipâh ve silahdâr ve sâ'ir tüm askerinin piyade olarak gelip, İsakçı sahrâsında orduda mevcûd bulunmaları ve geçtikleri yollarda halka zülm ü taaddi eylememeleri.

749- Eflak-Remiçe'den orduya nakledilecek olan zahireyi Ziştovi voyvodasının gizlice satıp naklettiği, bu yüzden ordunun zahire sıkıntısı çektiği, böyle bir yolsuzluğa cesaret eden voyvodanın katledilmesi ve kesik başının orduya gönderilmesi.

750- Ahısha ümenasından, Mutasarrıfı Vezir Mehmed Paşa'ya Vezaretle beraber Yenişehir sancağının tevcihi ve Çıldır valisi es-Seyyid Numan Paşa'nın maiyetine tayini.

751- Eyâlet-i Rumili'deki sağ kol ve sol kol alaybeyleriyle sâir vilâyetlerin alaybeyilerinin, Boğdan cânibi seraskeri olan Vezîr Abdi Paşa'nın maiyyetine tayin edilmesi.

752- Ziştovi'de buklunan Ser-turnayî Yusuf 'un Rusçuk'da toplanan askerin başına başbuğ tayin edildiği, maiyyetindeki askerlerle Serasker Vezir Mehmed Paşanın maiyyetine tayini.

753-753-754-755- Karadeniz sahillerinde bulunan Karaharman, Köstence, Mangalya, Kavarna, Balçık, Varna ve Burgos iskeleleri, Akkirman, İsakçı, Tolca, İsmail ve Kili kazâlarıyla, Süne Boğazından, İstanbul ve Anadolu'ya geçecek gemilerin yoklanıp, izinsiz olanların engellenmesi.

756-757-758-759- Bükreş teshîrine me'mûr tavâ'if-i askerîye üzerine başbuğ olan Sivas vâlîsi vezîr Sarım İbrahim Paşa'nın azliyle Silistre'ye tayini, yerine Hâlâ Haleb vâlîsi vezîr Mehmed Paşa' nın serasker nasb ve tayin olunması. Karaman vâlîsi olup Niğbolu muhâfazasına memur Vezîr Süleyman Paşa'nın, Serasker Vezir Mehmed Paşa' nın maiyetine memur edilmesi.

761-762- Üsküb sancağı mutasarrıfı olan Mehmed Paşazâde Mustafa'nın, Dukakin sancağı'na tayini. Dukakin sancağı mutasarrıfı Hudâverdi Paşazâde Ahmed'in de, İnebahtı muhâfızı Kethüdâ Mustafa Paşa'nın maiyyetine tayini.

763- Kili meştâsında olan beş aded ortaların bayrağı ve umûmen kazgan ve neferât ve zâbitânlarıyla İsakçı sahrâsındaki ordu-yı hümâyûna katılmaları.

764- Kili ve İsmail'in yerli ve ecnebi askerinin İsakçı anbar Emini Dağıstani Ali'inin maiyetinde Boğdan'da düşmanla muharebeye memurlar iken firar edip memleketlerine kaçtıkları, bu kişilerin cezalandırılmaları için köy-köy, kasaba-kasaba aranıp, isimleri ve köyleri ve mensup bulundukları askeri sınıf deftere yazılıp, defterin orduya gönderilmesi.

765- Osmanlı Devleti'ne iltica edip Varna'da misafireten kalan Leh boyarlarının himaye edilip başkalarına rencide ve taaddi ettirilmemesi.

766- Hırsova ve Silistre kalelerindeki muhafızların yoklanmasına memur kılınan, Defterhâne-i Âmire kalemi kâtiblerinden Mehmed Sâlim'in vefatı üzerine, terekesinin tanzim ve taksimi ile yerine, Defterhâne-i Âmire kalemi kâtiblerinden Ali Nuri'nin tayini.

767- Henüz gelip orduda mevcud bulunmayan Canik Muhassılı Mir Ali'nin maiyetindeki askerleriyle bereber bir an önce orduya gelmesi.

768- İsakçı anbar emîni olup Kalçı üzerinde olan küffârı defetmeye memur Dağıstânî Ali'nin henüz Kalçı'ya varmadığı, bir an önce görev mahalline varıp, zahire kayıkları güzergahının düşmandan temizlenmesi gerektiği.

769- Drama tarafından vurûd iden elli dört bölüğün serdengeçdisi Mahmud ve Ali'nin, Dergâh-ı mu'alla kapıcıbaşılarından Dağıstanî Ali'nin maiyyetine tayini.

770- Burgas iskelesinden Akkirman yoluyla Bender ve Özi'de bulunan orduya zahire nakleden gemi kapdanlarından Akkirman Nâ'ibi Mevlânâ es-Seyyid Mustafa'nın rüşvet taleb ettiği ve zahire gemilerinin Akkirman iskelesinde mahsur kaldığı, merkum Mustafa'nın Magosa'da kal'a-bend olması lazım gelir iken bu sefer ikaz ve tehditle iktifa olunduğu.

771- İştib tarafından tahrîr olunan bin piyâde neferinin ulufe taleblerinin nizama uygun karşılanıp bir an önce, görev yerleri olan Prut sahilinde bulunan askerin başbuğu olan Dağıstanî Ali'nin maiyyetine ulaştırılmaları.

772- Kırım hanının külliyetli asker ile Prut üzerinden Boğdan ve Fokşan'a hareket ettiği, İbrail muhafızı Abdi Paşa'nın da askerleriyle beraber Fokşan'a hareket ettiği, Bükreş'te olan

düşman askerinin korkuya kapılarak firara hazırlandığı, Haleb valisinin Silistre ve Ruscuk üzerinden Yergöğü'ne hareket ettiği, Yergöğü'nde bulunan Çarhacı Karahisar-ı Sâhib sancağı Mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın Bükreş'in teshirine memur asakir-i islama başbuğ tayin edildiği, Yergöğü'nde tüm asakir-i islamı maiyetine toplayıp, top, mühimmat ve cebehane ve zahire arabalarını da alarak Bükreş'in düşmandan teshirine sarf-ı gayret eylenmesi.

773- Maçin zâbiti Ser-turnayî Mehmed'in, İbrail cânibi ordu ağalığına tayin olunduğu.

774-775- Silistre ve Tutrakan şaykları kapdanlarının, askere zahire götüren gemilerin muhafazası ve zahirenin kemal-i emniyetle nakledilmesi hizmetine memur iken, bu defa İbrail'de Prut nehri üzerine yapılan köprünün muhafazası hizmetine tayin olundukları.

776- İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri olan Rumili vâlîsi Vezîr Abdi Paşa'nın maiyyetinde bulunan alaybeyleri ve askerlerin yoklamasını yapıp, gelmeyenlerin tesbiti ve defterlenin orduya gönderilmesi.

777- Edirne kadısına ve bostancıbaşısına;
Anadolu'dan tertîb ve ihrâcları fermân olunan askerlerin Edirne'de sebebsiz yere ikamet ettikleri, bunların bir an evvel orduya katılması.

778- Ruscuk canibi ordusunda Nüzul Emini Karahisârî-zâde Mîr Ahmed'in tek başına ordunun defterdarlık hizmetini yürütmesi mümkün olmayıp ikinci bir defterdarın gerkeli olduğundan, Silistre'de meştâ zahîresi ve bazı mîrî binaların korunması için memeur olan Ali Paşazâde Mîr Abdülkadir'in Ruscuk ordusu defterdarlığına tayin edildiği.

779-780-781-782-783-784-785-786-787- Ruslara karşı yaptıkları gazalardan dolayı, Selâtîn-i Cengiziyyeden Kuban Seraskeri Arslan Giray Sultan, Gāzi Giray Sultan ve Bahadır Giray Sultan ve Tohtamış Giray Sultan'lara, Çerâkise beylerinden Şifa Beyi Kabîlesi Beyi Zaver Bey ve Zate Kabîlesi Beyi Batırzeçe Bey ve Mengli Giray Bey'e, Hatufay Kabîlesi Beyi Gāzi Bey'e Bizadok Kabilesi Beği Komçuk Bey'e, Timurköy Beyi Şomak oğlu Arslan Bey'e, Tak Sultan Bey'e, Kuban'da olan Nogay kabîlesinden Kusay ve Kaspolad ve Nevrûz oğullarından âdemi Mirza ve Mansur Mirza ve Arslan Bey ve Hacı Mirza ve Evran Hacı Mirza ve İbaş Mirza ve Kıncı Mirza ve Kusay Mirza'ya, Kabartay Beyi Canpolat Bey ve Kusay Bey ve

Hami Minza Bey ve Gāzi Bey ve Ali Bey ve Nevrûz Bey ve Suvasuk Bey'e, hilat ve atiyye verilmesi.

788- Anadolu eyâletinin elviye alaybeyilerinin ve elviyede bulunan zü'emâ ve erbâb-ı tîmârlarından, Kırım cânibi seraskeri olan vezîri İbrahim Paşa'nın maiyyetine tayin olunanların, bir an evvel görev yerlerine varması.

789- Haleb vâlîsi olup Bükreş cânibi seraskeri olan vezîri Mehmed Paşa'nın talebi üzerine, Tuna sahillerindeki islam kasabalarına ilticâ eden ve aman dileyen Eflak re'âyâsına, kimse tarafından taarruz etdirilmeyüp, himâyet ve sıyânet olunmaları

790- Anadolu vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri Vezîr Silahdâr İbrahim Paşa'nın maiyyetindeki Erzurum sancakları neferâtından vefat edenlerin tımar ve zeametleri, başkalarına verilmeyip, bayrağı altında hizmete devam eden mülâzımlarına verilmesi.

791- Maraş beylerbeyisi olan Hammâlî-zâde Ömer'in maiyyetiyle birlikte, İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûna katılmakta geciktiği, bir an önce sekiz yüz nefer kapısı halkıyla orduya gelmesi.

792- Reha a'yânından Mîr el-hâc Fîruz'un, Hâlâ Rakka vâlîsi olup, Bender cânibi seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa maiyyetine kethüda olarak tayin olunduğu halde henüz görev yerine gelmediği, bir an önce Bender'de orduya katılması.

793- İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri olan Rumili vâlîsi Abdi Paşa'nın, bir an evvel, Fokşan tarafında olan düşmanı yoketmesi gerektiği.

794- Haleb vâlîsi ve Eflak cânibi seraskeri Vezîr Mehmed Paşa ve maiyyetinde Rumili beğlerbeğiliği pâye[si] ile çarhacılıkla görevli Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıfı Mehmed Paşa'nın Bükreş'i terkeden Moskovluyu takip ve cezalandırılmaları, Bükreş ahalisinden itaat edenlerin himaye edilmesi.

795- Eflak Beyi Manolaki'nin, Karayova'dan kalkıp serî'an Bükreş'e gelip, yerlerini terk eden ahaliyi geri döndürüp, muhafaza ve himaye etmesi.

796- İsakçı cisrinin baş taraflarının muhâfazası için, Hisarcık şaykası kapdânı İbrahim Kapûdân ile Flordin Kapûdânı Ali Kapûdân'ın tayin edildiği.

METiN TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN YOL VE İMLÂ

Arapça ve Farsça kelimelerde konusma dilinden ziyade yazı dilindeki sekli esas alınmıstır.

Türkçe kelimeler yazım sekilleriyle transkrip edilmis, yalnız "edib", "görüb" gibi fiillerin sonlarındaki "b"ler "p" olarak gösterilmistir.

Türkçe kelimelerde uzun sesli bulunmadığından, bu kelimelerdeki imâleler transkripsiyonda gösterilmemistir.

Arapça ve Farsça kelimelerdeki uzun sesliler "â", "î", "û" olarak gösterilmistir. "غ" ve "ق" harflerinden sonra gelen uzun sesliler "ā", "ī", "ū" olarak gösterilmiştir. Kelime ortasında ve sonunda bulunan (ع)'lar (‘), (ء)'ler (’) seklinde gösterilmistir.

[ ] içinde gösterilen bilgiler bizim tarafımızdan eklenmistir.

metinde okuyamadığımız kelimeler ____ ile gösterilmistir. Üç nokta […] ile defterde kesik ya da silik çıkmış yerler gösterilmiştir. Defterde boş bırakılan yerler (…) şeklinde gösterilmiştir. Örnek: "…*işbu emr-i şerîfim (...) iletarafına vârid oldukda…"*

METİN TRANSKRİPSİYONU

MÜHİMME-İ ORDU

Fî Evâhir-i Rebiülevvel Sene 1183 (23/07-02/08/1769)

Hüküm No : 1

Rütbe-i vâlâ-i vezâret ile dergâh-ı mu‘âllam yeniçerileri ağası olup, ordu-yı hümâyûnda Sadaret-i uzmâ Kā’immakāmı olan vezîrim Süleyman Paşa’ya ve ocağ-ı mezbûrda hâlâ Kul Kethüdâsı olan (…) *dâme mecdühûya* hüküm ki:

Bi-hamdühü te‘âlâ Hotin tarafında Moskov keferesi tard u def‘ ve kemâl-i ye’s ve hırmân ile Turla Suyu’nu mürûr itdirmeyüp, Hotin cânibinden mevcûd cünûd-ı gayret-anûd ve zafer-su‘ûd dahı nehr-i merkūmu mürûr ve küffâr-ı dûzah karâr ile el-yevm ceng ü pîkâr üzere olmalarıyla asâkir-i merkūmun dîn ü devlet uğrunda fevka’l-me’mûl zuhûr ve birûz üzere olan gayret ü ikdâm ve sa‘y u ihtimâmları ma‘lûm ve âyân olmuşdur. Avn u inâyet-i perverdigâr ve havl u kuvvet-i cenâb-ı Müntakîm-i Kahhâr ile küffâr-ı hâk-sârdan gereği gibi ahz-ı sâr u intikām alınmak içün piyâde ve süvâri asâkir ve mühimmât ve levendât-ı kesîre ile derûn-ı Leh’e girilüp, Moskov keferesinin kahr u istîsâlleri ile satvet-i İslâm'ın izhârı ve nâmûs-ı devletin ikmâli etemm-i meşârib-i hüsrevânem ve iktizâ-i metâlib-i şahânem olduğu cümlenin ma‘lûmu ve dergâh-ı mu’âllam yeniçerileri ocağı sâ’ir ocakların eşref ve akdemi olduğu misillü ricâli dahı sâ’irden mümtâz olmalarıyla öteden berü zuhûr iden seferlerde metris cenglerinde ve yürüyüşlerde niçe niçe yararlık ve can-siperlık ile mazhâr-ı fütûhât-ı celîle olageldiğinizi sevâbık-ı ahvâlden aşikâr ve inşa’llahü’l- Melîkü’l-Müte’âl işbu sefer-i nusret-eserde dahı öteden berü cârî olan tabur-ı kadîmleri üzere zâbitândan mâ‘adâ piyâde oldukları hâlde mecmû´ı gayret kuşağını miyânlarına bend idüp, düşmenin üzerine merdâne hücûm ile yüzlerinden feth-i celîl ve nusret-i cemîl zuhûru dergâh-ı Hakk’dan me’mul-i padişahânem olmağla, hâlâ ordu-yı hümâyûnumda mevcûd olan ortalardan yirmi bin mikdârı piyâde merd-i mümtâz intihâb ve Kul Kethüdâsı-i mûmâ-ileyh üzerlerine başbuğ olup, cümlesini alup, zâbitleriyle mâ'an Hotin tarafında olan asâkir-i İslâm’a ilhak eylemek üzere mahsûs emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûnumla me’mûr kılınmışlardır. İmdi, dîn-i devlet yolunda emek ve zahmet çeken asâkir-i muvahhidînin emekleri zâyi´ olmayup, dünya ve ahirette ücûr-ı bi-hisâb ile me’cûr olacakları bi-şekk ve iştibâh olmağla, sen ki vezîr-i

müşârün-ileyhsin, işbu emr-i hümâyûn-ı atûfet-makrûnum mûcebince ordu-yı hümâyûnumda mevcûd olan ortalardan yirmi bin mikdârı merd şecî‘ ve bahâdır tüvânâ zâbitleriyle mâ’an tertîb ile üç gün zarfında tekmîl ve üzerlerine farz u vâcib olan işbu gazâ-yı garrâda sa‘y-ı cemîl ve cehd ü kayd ile du´a-yı hayr-ı pâdişahâneme ve inâyet ü ikrâm-ı şehinşâhâneme nâ’il olmağla cümlesini tergîb ve teşvîk iderek bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem kul kethüdâsı-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle Hotin tarafında ve Leh derûnunda olan küffâr-ı hâk-sâr ile ceng ü cidâl içün tesyîrlerine müsâra‘at ve bu emr-i dînde bir dürlü kusûr ve ihmalden ve mugāyir-i tabur-ı kadîm piyâde neferât aralarına süvâri karışdırmayup, nizâm-ı hâllerine halel îrâsından hazer ü mücânebet eyleyesin. Ve sen ki kul kethüdâsı-i mûmâ-ileyhsin, vezîrim müşârün-ileyhe tenbîh-i şahânem olduğu vechle neferât-ı merkūmeyi seri‘an ve âcilen zâbitleriyle tekmîlen ma‘iyyetine alup, bir an akdem Hotin ve Leh câniblerinde olan asâkir-i İslâm’a mülhak u mülâkī ve i´mâl-i neferâtda senden me’mûl-i mülûkânem olan hüsn-i pezîr ü hamiyyeti vücûda getürerek uğur-ı dîn-i mübînde ilâ-âhirü’d-devrân sebeb-i ezkâr-ı hayriye olacak asâr-ı cemîleye muvâfık olmağa nisâr-ı cehd ü kudret ve sarf-ı cell-i himmet ve miknet eyleyüp, hilâf-ı me’mûl ednâ vaz‘ u hareketin zuhûr eylemekden ve askerî kullarımın te’lîf ve istimâletleri hâlâtında ve zabt u rabtlarında zerre mikdârı kusûrdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet itmen bâbında Fî Evâhir-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 2

Hâlâ Bender cânibi seraskeri Vezîr Ali Paşa’ya hüküm ki:

İşbu mâh-ı Rebiülahirin yirmi birinci (21 R. 1183- 23/08/1769) gününde küffâr-ı hâk-sâr Özi Kal‘asına hücûm ve kal‘a-yı merkūma su’-i kasd fikr ü fâsidînde olduğundan ol tarafda olan asâkir-i İslâm muhârebe üzere olduklarını Özi vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa tarafına tahrîr ve istimdâd eyledikde, muktezâ-yı gayret-i dîniyyen üzere mümkün mertebe asker tedârik ve tertîb ve irsâl birle imdâd ve Akkirman a‘yânlarına ve Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultan’a ve dahı asker tesyîriyle i‘ânet eylemeleri içün tahrîrât irsâl eylediğini tahrîr ve inhâ ve Özi vâlîsi müşârün-ileyhin bu def‘a vürûd iden tahrîrâtı me’alinden dahı yine yevm-i merkūmda on bin mikdârı küffâr-ı hâk-sâr zuhûr ve Özi Kal‘asına beş sâ‘at mesafe olan Hacıhasan karyesine ale’s- seher vürûd eylediği vezîr-i müşârün-ileyh tarafına ihbâr olundukda der-akab bir mikdâr süvâri asker irsâl idüp, Özi’ye tahminen dört sâ‘at karîb Hançokrâğı nâm mahalde küffâr-ı dûzah-karâra mukābil olup, muhârebe birle mürâfa‘a ve kahr u tedmîrlerine mübâderet olunup, lâkin kefere-i mesfûrenin verâsında bir mikdâr piyâde ve süvârî askeri dahı olduğu melhûz olup, müceddeden asker irsâliyle imdâda muhtâc

olduğunu tastîr ve guzzât-ı muvahhidîne i‘tâ olunmak içün bir mikdâr çelenk ve hazîne irsâl olunmasını iltimas eylemiş. Sen ki vezîr-i gayret-semîrim müşârün-ileyhsin, senin Bender cânibine serasker ta‘yîn olunmandan maksûd ve murad dâ’imâ ol havâlîde vâki‘ hudûd-ı İslâmiyeye havâle-i câsûs basîret ü intîbâh üzere olup, düşmen-ı dîn zuhûrunda der-akab iktizâsına göre tarafından asker ta‘yîni ve vücûhân-ı sâ’ire ile mürâfa'a ve i´dâmlarına mübâderet birle ol tarafların muzırrat-ı a‘dâdan muhâfaza ve muhâresesi zımnında olup, ol havâlînin kâffe-i umûru senin dûş-ı hamiyet-pûş liyâkat ve iktidârına ihâle olunduğuna binâ’en Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultan mukaddemâ kendüye tavsiye ve tenbîh olunduğu üzere henüz Özi tarafına azîmet itmemiş ise bi’n- nefs, on beş bin mikdârı Tatar-ı adüvv-şikârlarıyla tarafına varup, emr-i muhârebede basîret ve tenbîhin üzere hareket itmek üzere emr-i şerîfimle me’mûr kılındığından mâ‘adâ ordu-yı hümâyûnumdan dahı Karesi sancağı Mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehû* ve Binbaşı Zibo Osman ve Palu Hakimi bi’l-cümle neferât ve âdemlariyle ve bölükât-ı erba‘a ağalarından (…) ve (…) *zîde mecdühûma* ocakları neferâtıyla a‘dâ-yı dîn-i mübînin Özi tarafından mürâfa'a ve kahr u tedmîrleri husûsunda emr ü tenbîhin üzere hareket itmeleri içün anlar dahı tarafına varmak üzere ta‘yîn ve bu ana dek muhâfızlara çelenk irsâli mesbûk olmadığına binâ’en guzzât-ı muvahhidîni teşvîk içün tarafından i‘tâ olunmak üzere mukaddemâ gönderilenden bu def‘a dahı iki yüz elli aded çelenk ve hazîne tesyîr olunmağla mûmâ-ileyhim vâsıl olduğu anda re’y ü tenbîhini kendülere gereği gibi tefhîm ve tavsiye birle derhâl ucâleten Özi cânibine tesyîr ü îsâle mezîd-i sa‘y u ihtimâm ve vezîr-i müşârün-ileyh ile bi’l-muhâbere mûmâ-ileyhimin vürûdlarına intizâr olunmayup, iktizâ-yı vakt ü hale göre bu tarafda olan asâkir-i nusret-me’âsirleriyle imdâd u i‘ânet eylemeğe mezîd-i sa‘y u gayret ve keyfiyeti sadrıa‘zamım cânibine ve ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ü i‘lâma müsâra‘at eylemek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu eyyâm, dîn-i Devlet-i Aliyye’me hıdmet ve izhâr-ı gayret ve şecâ‘at idecek vakitler olmağla bi-mennihi te‘âlâ Sultan-ı mûmâ-ileyh **[Sayfa 2]** ve sâ’ir me’mûr kılınanlar tarafına vâsıl olduğu anda re’y ü tenbîhini kendülere gereği gibi tefhîm ve tavsiye eyledükden sonra mûmâ-ileyhimi bilâ- tevakkuf Özi cânibine sevk ü îsâl ve vezîr-i müşârün-ileyh ile mekâtibe ve muhâbere iderek muktezâ-yı hâle göre imdâd u i‘ânet eylemeğe ve ol havâlîden düşmen-ı dînin mürâfa´a ve kahr u tedmîrleriyle hudûd-ı İslâmiyeyi keyd ü muzırratdan muhârese ve muhâfazaya merâm-ı ____ _____ ihtimâm u dikkat ve keyfiyyeti sadrâ’zamım cânibine ve ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ü i‘lâma mübâderet birle hıdemât-ı pesendîde ve harekât-ı mergūbe izhâr u ibrâzına ve hakkında olan hüsn-i i‘tikād ve teveccühât-ı seniyyemi fevka’l- me’mul te’yîd ü teşyîde nisâr-ı cehd ü kudret eyleyüp, ednâ kusûr ve betâ’etden be-gāyet hazer ve mübâ´adet itmen bâbında. Fî Evâhir-i R. Sene [1]183

Hüküm No : 3

Bir sûreti::

Özi vâlîsi müşârün-ileyhe, Bucak Seraskeri Sultan ve sâ'ir mûmâ-ileyhimin Özi tarafına me'mûr kılındıkları.

Hüküm No : 4

Bir sûreti::

Bucak Seraskeri Sultana, Kırım hanı cenâblarının mukaddemâ tavsiye ve tenbîhleri üzere muhâfaza ve muhârese zımnında henüz Özi cânibine gitmemiş ise on beş bin Tatar ile bi'n-nefs Özi'ye azîmet ve düşmen-i dînin kahr u tenkîlleri husûsunda Bender cânibi seraskerinin re'y ü tenbîhi üzere hareket eylemesi içün iktizâsına göre.

Hüküm No : 5

Bir sûreti::

Ordu-yı hümâyûnumda mevcûd Mîr-i mîrândan Uzun Abdullah Paşa'ya, levendâtıyla mâ'an ucâleten Bender cânibi seraskeri tarafına varup, re'y ü tenbîhi üzere hareket birle Özi tarafında olan küffâr-ı hâk-sârın mürâfa´a ve kahr u i'dâmlarına ihtimâm eylemesiçün.

Hüküm No : 6

Bir sûreti::

Yine ordu-yı hümâyûnumda mevcûd Binbaşı Zibo Osman levendâtıyla Özi tarafına.

Hüküm No : 7

Bir sûreti::

Palu hakimi ma'iyyetinde olan âdemleriyle kezalik Özi tarafına me'mûriyetleriçün

Hüküm No : 8

Bir sûreti::

Bölükât-ı Erba‘a Ağalarından (…) ve (…) *zîde mecdühûnun* ocakları neferâtıyla mâ’an iktizâsı üzere me’mûriyetleriçün

Hüküm No : 9

Rakka vâlîsi olup, Anadolu cânibinden sefer-i hümâyûnuma me’mûr askerin sürücülüğü hıdmetine ta‘yîn olunan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, me’mûr olduğun hıdmet-i mezkûre Devlet-i Aliyyemin ehemm-i mehhâm lâzımü’l-ihtimâmından ve senin bu ana dek ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü luhûk ile hıdemât-ı mebrûre ibrâzına sa‘y u dikkat eylemen vâcibe-i zimmetin olmakdan nâşî, şimdiye dek bi’d- def‘a‘ât isti‘câl evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te’kîd olunmuş iken betâ’et ve rehâvet üzere hareket ile henüz ne mahalle vâsıl olduğun ma‘lûm olmamağla bulunduğun mahalden hareket ve muktezâ-i me’mûriyetin üzere ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma vâsıl olup, uğur-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde bezl-i sarf-ı kudret eylemen içün isti‘câlen ve serî'an bu def‘a dahı işbu emr-i celîl-i kadrim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi emr-i şerîfim sana her ne mahalde vâsıl olur ise, senin bu evânda ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunup, isbât-ı vücûd eylemen ne mertebe mühimm ve muktezî olduğu ve bundan sonra isti‘câle vaktin müsâ‘adesi olmadığı ma‘lûm oldukda bulunduğun mahalden derhâl hareket ve iki konağı bir iderek ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü luhûk ile uğur-ı dîn-i Devlet-i Aliyyem’de hıdemât-ı mebrûre ve mesâ‘î-i meşkûre vücûda getürmeğe bezl-i mâ-hasal ve sa‘y u tâkât idüp, fîmâ-ba‘d batâ’et ve rehâvetden ve te’hîr ü terâhî misillü ednâ vaz‘ u hareketin zuhûra gelmekden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eyleyesin. Şöyle ki; bundan sonra dahı tesâmüh ve taksîrin hasebiyle vaktiyle dâhil olmaman lâzım gelür ise bir dürlü [özür] ve cevabın karîn-i kabûl olmayup mu’âhez ve mu‘âteb olacağını mukarrer ve muhakkak bilüp, ana göre mezîd-i basîret ü intibâh üzere hareket ve bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem gelüp, hıdemât-ı lâyıka ibrâzına bezl-i vüs‘ ü tâkât idüp, zinhâr ve zinhâr te’hîr ü terâhîden ve ser-i mû hilâfından gāyetü’l-gāye ihtirâz u ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâhir-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 10

Hâlâ dergâh-ı mu‘âllam yeniçerileri kul kethüdâsı olup, Hotin ordusuna asâkir-i mansûre ile me’mûren âzim olan es-Seyyid Ebubekir *dâme mecduhû* ve kul kethüdâsı mûmâ-

ileyhin ma‘iyyetine me’mûr kılınan ortaların çorbacıları ve odabaşı ve zâbitân ve serdengeçti ağa ve alemdârları ve bi’l-cümle dîn-i Devlet-i Aliyyemin gayret-keşân erleri *zîde kadrehûma* hüküm ki:

İşbu mâh-ı mübareke-i Rebiülahirin yirmi sekizinci (28 R. 1183 -30/08/1769) Pençşenbe gicesi Hotin cânibinde sâye-i endâz izz ü iclâl olan vezîriâ´zam sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı kaviyyü’l- himem Ali Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘afe bi’t-te’yîd iktidârehû ve ikbâlehû* tarafından şeref-vürûd iden tahrîrâtın hülâsa-i mefhûmuna avn ü tevfîk-i Rabb-i Gayûr ile gayretu’llâh zuhûr ve küffâr-ı hâk-sârın cemi’yetine perîşân-târî ve min tarafallahi te‘âlâ makhûr ve meksûrini meşmûl ve inşallahu te‘âlâ *Nasrun min Allahi ve fethün karîb*[148] matla‘ından envâr-ı fütûhât-asârın birûzu karîb ve me’mûl ve masdar-ı nâsdan ve beşerü’l- mü’minînden kılup, gâziyân ve kâffe-i ibad-ı muvahhidîne neşat ve beşâret fevz ve nusret sudûr ideceğine bi-havlu’llâhi ve kudretihi reyb olmayup, bi-iznullahi te‘âlâ hezar-ı(?) feth ü zafer *haysümâ kânû ve eynemâ kânû* cünûd nusret-mev‘ûd-ı İslâm’a bâr u bâhir ve şimdiye değin her ne kadar düşmen-ı dîn ile muhârebe olunmuş ise leşker-i İslâm gālib ve muzaffer olduğu müstağnî-i ani’l-beyândır. Binâ’en-aleyh düşmen-i dîn-i dûzah-karînden ahz-ı intikām içün Hotin cânibinde olan asâkir-i nusret-şi‘âr teşmîr-i bâzû dikkat ile seli-i seyf sâde ve ceng ü savaşa müntehî ve âmâde ve Leh cânibine ubûrları içün cisr-i kaviyyü’l-cesîm vaz‘ u nihâde olunup, ancak suların vürûd ve vusûllerinizde müterakkıb oldukları ma‘lûm ve münfehîm olmağla bir sâ‘at evvel vardığınız gibi bi-avn-ı Melikü’l-Müste‘ân ittifâken hareket ve ale’l-umûm küffâr-ı la‘in-i hezelân-karîn üzerine ve el ve gönül birliği ile sıdk ve hulûsâne ikdâm ve Allahu te‘âlâ hazretinin mü’mîn ve gāzî kullarına va‘d eylediği avn u nusret ve gayret ile taburların perîşân ve makhûr ve gereği gibi ahz-ı sâr u intikām eylemek içün ta‘yîn ve tasmîm olunmağla bir dakīka evvel irişmeniz ve ol hıdemât-ı dîniyyede hem-inân i‘ânet olmanız emr ü fermân olmağla imdi bu husûsda hâb u râhatı terk ve kemer-i gayreti der-miyân ve iki konağı bir iderek evvel-be-evvel varup, asâkir-i mezbûra mülhak olmanız lâzım ve lâbüdd olmağla siz ki kul kethüdâsı ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz, keyfiyyet ma‘lûmunuz oldukda fırsat fevt olunmayup vaktiyle dîn-i Devlet-i Aliyyeme bâkī hıdmet-i celîle iktisâbına her biriniz mâlik olduğunuz kuvvet ve gayreti masrûf ve ta‘cîl-i ale’t- ta‘cîl bir sâ‘at evvel savb-ı ma‘mûrenize irişmeğe bezl-i tâb u tüvân eyleyesiz. Gayret ve hamiyyet ___ günü vakitleridir. Göreyim sizi ne mertebe merdâne müsâra‘at ve isticlâb-ı rızâya mübâderet idersiz nice ocağın yüzünü ak ve şânını bir bâlâ-yı seb‘a tabaklanmış olurusuz ve inşallahu te‘âlâ mansûr ve gālib ve muzaffer ve nâ’il-i metâlib olacağınız bi-iştikākdır. Heman

[148] Allah’tan yardım ve yakın bir fetih.-Saff-13

ol nâsırü'l-müslimîn ve mu'în-i muvahhidîn bu dîn-i mübîn ve hüve hakka'l-yakīn ve Muhammed seyyidü'l-mürselin cemî'ü'l-enbiya ve evliya ve melâ'iketü's-semâvât ve'l-arzîn hürmetine nusretler ihsân ve düşmen-ı dîni satvet-i seyfiniz sebebi ile perîşân **[Sayfa 3]**[149]

Hüküm No : 11

Bir sûreti:

Karaman Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâlehû* ve belde-i Karaman dâhilinde vâki' elviye alaybeylerine ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 12

Bir sûreti:

Çorum Mutasarrıfı Mehemmed *dâme ikbâlehûya* ber-vech-i muharrer

Hüküm No : 13

Bir sûreti:

Dergâh-ı mu'allâm gediklülerinden bu husûsa mukaddem emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan _____ Ali *zîde mecdühûya* ve eyâlet-i Rumili'nin elviye alaybeylerine ber-vech-i meşrûh

Hüküm No : 14

Bir sûreti:

Bu def'a Hotin tarafından avdet iden mîr-i mîrân-ı şecâ'at-nihâdımdan Abaza Mehemmed Paşa ve Kahraman Paşa ve İsmail Paşa ve (…) Paşa ve (…) Paşa *dâme ikbâlehüm* avdet iden asâkirin ve sâ'ir zâbitânı *zîde kadrühûma* ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 15

[149] Sayfanın geri kalan kısmı yazılmamış, diğer hükme geçilmiş.

[…][150] Anadolu vâlîsi Vezîr Feyzullah Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, ma'iyyetinde olan Anadolu eyâletinin elviye alaybeyleriyle bi'l-cümle zü'emâ ve erbâb-ı tîmârını ve sefere me'mûriyetleri olan elviye mutasarrıflarını ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma irsâl ve sen dahı akablerinden seri'an ve âcilen luhûka mübâderet ile şân-ı gayret ve ubûdiyyeti tetmîme dikkat eylemek husûsu mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan ve gerek […] hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûn-ı şahânemle mu'anven peyderpey ısdâr ve irsâl olunan evâmir-i celîletü'ş-şânımla sana tefhîm ve te'kid olunmuş iken, Hantepesi menziline adem-i vusûlün ve iğmâz […] hümâyûnum olup, ve Hotin kal'ası üzerine adû-yı dîn-i mübînin tabur-ı makhûru vürûd itmekle bir kadem mukaddem ve bir sâ'at akdem Hantepesi'ne vusûle müsâra'atın içün mukaddemce […] sana mü'ekkid emr-i şerîfim gönderildiğinden mâ'adâ tekrar emr-i şerîfimle te'kid ve isti'cal olunmuş iken yine şitâb ü sür'at itmeyüp, ve mâiyyetinde olan elviye mutasarrıfları mûmâ-ileyhimi ve gerek alaybeyileriyle zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı salıvirmeyüp, anları dahı hıdemât-ı me'mûrelerinden men' ü te'hîre cür'etin be-gāyet isti'cab olunacak hâlâtdan olmağla bu def'a dahı isti'cal ve istid'âyı muhtevî işbu fermân-ı hümâyûnum ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi böyle eyyâmda tahsîl-i rızâ-yı Hakk iktizâ-yı […] müsâra'aten me'mûr olduğun mâhalle meşyen ale'l-vech sür'at eylemen vâcibe-i zimmetin iken sefer-i hümâyûnuma me'mûr olanlardan eb'âd-ı emkînede olanlar […] lâhık olduğunu tefekkür ve ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum müsta'înen billâhi te'âlâ Bender'den Hotin'e teveccüh ü azîmet eylediğini ve vekîl-i mutlak ve serdâr-ı ekremim işbu mâh-ı Rebiülevvelin yirmi beşinci (25 Ra. 1183- 28/07/1769) günü livâ'-yı hazret-i fahrü'l-enâm *aleyhü's-salavât-ı ve's-selâm* ile Hantepesi menziline darb-ı hıyâm ideceğini teyakkun idüp, ve ne mâhalde isen bilâ-tevakkufla ma'iyyetinde olan elviye mutasarrıfları ve bi'l-cümle alaybeyiler ile ma'an bilâ-te'hir ve imhâl ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûle müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki; bundan sonra kusûrundan i'tizâr ve cevâba bir vechle kudretin kalmayacağını tedeyyür ile ana göre bir kadem akdem ordu-yı hümâyûnuma luhûka ihtimâm u dikkat ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında Fî Evâhir-i Ra. Sene 1183

Hüküm No : 16

Bir sûreti:

[150] Defterin restorasyonu neticesi satır başları çıkmamıştır. Tahmin edebildiklerimiz yazıldı, çıkmayanlar "…" şeklinde gösterildi.

Eyâlet-i Anadolu'da vâki‘ elviye mutasarrıflarına ve sefer-i hümâyûna me'mûr mîr-i mîrân-ı kirâm ber-vech-i meşrûh vezîr-i müşârün-ileyh ile ma‘an bir kadem akdem Hantepesi'nde ordu-yı hümâyûna vusûle müsâra‘at eyleyüp bundan sonra dahı Anadolu vâlîsi bizi meks ü te'hir etdirdi deyu birkaç güne dek vâsıl olmaz ise mîr-i mîrânlıklarının ref‘iyle iktifâ olunmayup, haklarından gelineceği derc ve tefhîm olunarak

Hüküm No : 17

Bir sûreti:

Eyâlet-i mezbûrede vâki‘ elviye alaybeyilerine ber-vech-i meşrûh isti‘câl ve tehdîdi mutazammın.

Hüküm No : 18

Özi vâlîsi Vezîr Süleyman Paşa'ya ve Özi Kal‘ası kadısına ve müftüsüne ve zâbitân ve eşrâf-ı ahâlî-i kal‘aya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, bu def‘a ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vürûd iden mektûbunda fi'l-asl Lehlü Kazaklarından bir mikdârı bundan akdem onat(?) ____ ve on beş-yirmi seneden berü Özi kal‘ası varoş ve kurâsına gelüp, tavattun ve te'ehhül ile râ‘iyyeti kabûl ve cizye-güzâr re‘âyâdan ma‘dûd re‘âyâ-yı sâ'ire misillü ehl-i İslâm'a hıdmet ve zer‘ ü hars ve kâr u kesbe müdâvemet ve kendü hâllerinde meskenlerinde ikāmet üzere olmalarıyla, bu makūle cizye-i şer‘iyesini […] râ'iyyet haklarında icrâ olunanlar ___ olmak üzere bey‘ ü şirâları câ'iz değil iken bundan akdemce ba‘zı kesân-ı mesfûrûnı hilâf-ı şer‘ ahz u esîr […] çekdirme ve kalyonlara ve sâ'ir mahallere füruht ve ıyâl ü evlâdların dahı hânelerinde istihdâm eyledikleri ıyâl ü evlâdlarının halâsları istirhâmıyla […] ma‘lûmun oldukda tahrîr ve inhâ itmekle imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlünde kadı ve müftî-i mûmâ-ileyhâyı […] ve ahâlî-i kal‘ayı getürdüb cümlesi hâzır oldukları hâlde mesfûrûnun keyfiyyetlerini ma‘rifet-i şer‘ile sual idüp, fi'l-hakîka beyân […] mesfûrdan ol mikdâr zamandan berü Özi kal‘ası varoşunda ve hudûdu dâhilinde vâki‘ kurâda ıyâl ü evlâdlarıyla **[Sayfa 4]** sâkinler ve taht-ı cizyeye dâhiller olduğunu ve işbu mu‘âdât esnâsında düşmen memleketine varup, mütabe‘at ve mu‘âvenet birle hıyânet ve habâsetleri […] oldukları mahallerde kendü hâllerinde meşgüller iken hilâf-ı şer‘-i enver ahz ve bey‘ olundukları sahîh ise gereği gibi taharrî ve

dikkat olunarak istikşâf […][151] eyledikden sonra ricâlinden bilâ-mûcib-i şer‘î kal‘a hudûdu dâhilinde ahz u esîr olmak üzere bey‘ olunanlar kangı mahalle bey‘ olunmuşlar ise mahalleri beyânile istirdâd […] husûsunu i‘lâm-ı şer‘iyyesiyle ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve ıyâl u evlâdları dahı el-yevm ol tarafda her kimlerin yedlerinde ise tahlîs ve kemâ fi’l-evvel kendü hallerinde kal‘a varoşunda ve kurâsında ivâ’ vü iskân olunup, hilâf-ı şer‘-i şerîf vaz‘ u hâletden be-gāyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Fî Evâhir-i Ra. Sene [1]183

Hüküm No : 19

Anadolu vâlîsine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnuma vürûdunu isti‘cal zımmında mukaddemce tarafına emr-i şerîfim gönderilüp, lâkin bu günlerde Hotin tarafında olan küffâr-ı dûzah-karârın kahr u istîsâlleri ve Hotin kal‘asında olan asâkir-i mansûreye imdâd içün senin eyâletin asâkiri ve elviye mutasarrıfları mîr-i mîrân-ı kirâmımla hâlâ Yaş kasabası civarında olan Aydın Muhassılı vezîrim Ali Paşa’nın ma‘iyyetiyle bir dakīka akdem Hotin’e vusûlün be-gāyet mühimm ve isti‘câl olan hutûb-ı Devlet-i Aliye’mden olmakdan nâşî ucâleten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tatar ile sana irsâl olunmuşdur. İmdi elviye mutasarrıfları mîr-i mîrân-ı kirâm ve elviye beylerine dahı muktezâ-yı me’mûriyetleri bu def‘a başka başka evâmir-i şerîfemle i‘lâm ve ifhâm olunup, ve müşârün-ileyhin hâlâ olduğu mahalden hareketden mukaddem senin yanına vusûlün matlûb-ı hümâyûnum idügi ma‘lûmun oldukda emr-i şerîfim vardığı anda tenbîh-i hümâyûnum mûcebince müşârün-ileyh Ali Paşa’nın yanına vusûle müsâra‘at ve ma‘iyyetiyle Hotin tarafına azîmet idüp, kendüsüyle ittifâk ve mu’akaded iderek dîn yolunda hıdmet-i mebrûre vücûda getirüp, düşmendan ahz-ı intikāma sarf-ı vüs‘ ü […] idüp, ıyâzen billâhi te‘âlâ bu bâbda ednâ kusûr ve ihmâl ve ağırlığına ve ahmâl ü eskāline bakup, betâ’et üzere hareket ile bir kadem akdem müşârün-ileyhin yanına vusûlde betâ’et ve rehâvetden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1183.

Hüküm No : 20

Bir sûreti:

[151] Bu sayfanın ise satır sonları çıkmamıştır.

Eyâlet-i Anadolu'da vâki‘ sefere me'mûr elviye mutasarrıflarına; ber-vech-i meşrûh Aydın vâlîsinin yanına varup, ma‘iyyetiyle Hotin'e azîmet eylemeleriçün.

Hüküm No : 21

Bir sûreti:

Eyâlet-i mezbûrede vâki‘ elviye alaybeyilerine; neferâtlarıyla ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe vusûl ve ma‘an Hotin'e âzim olmalariçün.

Hüküm No : 22

Bu def‘a Hotin tarafından avdet iden mîr-i mîrân-ı şecâ'at-nihâdımdan Abaza Mehmed Paşa ve Kahraman Paşa ve İsmail Paşa ve (…) Paşa ve (…) Paşa *dâme ikbâlehûma* ve Trabzon Mutasarrıfı Ali Bey *zîde mecdühûya* ve avdet iden asâkirin rü'esâ ve zâbitânı *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Bu def‘a emr-i Hakk ile Hotin tarafında vuku‘ bulan keyfiyyetten kat‘an te'essüf iktizâ itmeyüp, avn u inâyet-i Hüdavend-biçün küffâr-ı hâk-sârın kahr u istîsâllerine bî-nihâye asâkir-i Tatar ile Kırım hanı cenâbı ta‘cilen azîmet ve sefînelerine müretteb süvârî ve piyâde ve asâkir-i gayret-müzâhir dahı bu keyfiyyetin vuku‘u sebebiyle hâlâ Hantepesi'nde olan vezîrim Aydın muhassılı ve Boğdan muhâfazasına başbuğ olan Ali Paşa *edâma'llahü te‘âlâ iclâlehû* ile mahal-i mezbûrda ictimâ‘ ve sizler dahı gelüp, cümleniz birden Hotin tarafına azîmet eylemeleriçün müşârün-ileyhe ve sâ'ir me'mûrlara bu def‘a evâmir-i şerîfemle itâre ve irsâl olunup, ve sizlerin uğur-ı dîn-i mübînde zuhûr iden sa‘y u ictihâdınız nezd-i hümâyûnumda makbûl ve inşallahu te‘âlâ cümlenizin ittihâd-ı kulûblarıyla düşmenin kahr u istîsâli ve işbu azîmet olunan seferde nice fütâhât-ı celîlenin zuhûru dergâh-ı Hakk'dan me'mûl ve niyâz-ı şâhânem olmağla imdi fermân-ı hümâyûnum tarafınıza vâsıl oldukda sizler ve sizinle avdet iden bi'l-cümle asâkir-i zafer-rehberim mahal-i mezbûrede müşârün-ileyh Ali Paşa'nın yanına cem‘ olup, han-ı müşârün-ileyhin vürûd iden tahrîrâtı muktezâsı üzere hareket ve cümleniz gayret kemerini birkaç yerden miyân-ı hamiyyetinize bend ve müşârün-ileyh ile ittifâk ve ittihâd iderek ucâleten ve müsâra‘aten Hotin imdâdına irişüp, dîn yolunda sermâye-i sa‘âdet-i dâreyn olacak hıdemât-ı meşkûreye sarf-ı vüs‘ ü tâkât eyleyüp, han-ı müşârün-ileyhin re'y-i rezînlerine mütâbe‘at vechile hareketde kusûr ve avdet iden asâkirin istimâletleri hâlâtından ve cümlesinin cem‘ ve mâ'an alup, götürülmelerinde müsâmahadan mücânebet itmeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1183

Hüküm No : 23

Vâlîleri ma‘iyyetiyle Boğdan muhâfazasına me’mûriyetleri […] emr-i şerîfim yazılmıştır. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183.

Sivas Alaybeyisiyle eyâlet-i Sivasda vâki‘ Bozok ve Canik [...] ve Çorum ve Arabkir sancakları Alaybeyilerine hüküm ki:

Bi-mennihi te‘âlâ ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumla Bender sahrâsından Hantepesi nâm mahalle nakl olunacak […] ayrılmamak şartıyla nakilleri hıdmetinde bulunmak içün eyâlet askerine eşedd-i ihtiyâc ile muhtâc olunmağın dergâh-ı[…].Topçubaşı Mustafa *dâme mecdühû* i‘lâm ve siz ki mûmâ-ileyhimsiz, el-yevm neferâtlarınız ile ordu-yı hümâyûnuma mâ’adâ bu hıdmetde sizlerden sâ’irlerden ziyâde ikdâm ve dikkat me’mul-i hümâyûnum olduğu ecilden zikrolunan hıdmete ucâleten neferâtlarınız ile me’mûr kılınmışsızdır. İmdi keyfiyyet-i me’mûriyetlerini bayraklarınız altında olan neferâta i‘lân u işâ‘at ve mârü’z-zikr topların ma‘iyyetlerinden bir an münfekk olmayup, Topçubaşı mûmâ-ileyhin berâtı üzere ordu-yı hümâyûnumla mâ’an nakilleri hıdmetinde mezîd-i ihtimâm u dikkat ve ser-i mû kusûr ve tekâsülden ve topların yanlarından münfekk olmakdan siz ve neferâtlarınız gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]183 **[Sayfa 5]**

Hüküm No : 24

Karesi Mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehûya* hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, serdâr-ı ekrem ve iftahım(?) (افتحم) zîr-i sâye-i livâ-yı Resûl-i Hüdâ *aleyhi efdâlü’s-salavâtü ve’t-tahiyyât*da mevcûd asâkir-i İslâm-ı nusret-irtisâm ile işbu mâh-ı Rebiülevvelin yirmi ikinci (22 Ra. 1183 -25/07/1769) Çarşanba günü sahrâ-yı Bender’den hareket ve Hantepesi’ne azîmet idüp, senin mukaddemce me’mûr olduğun anbarlar muhâfazasıçün ma‘iyyetine ta‘yîn ve tahsîs kılınan asker ve cebehâne ve tophâne mühimmâtıyla hâlâ Aydın Muhassılı ve Boğdan muhâfazasına başbuğ olan vezîrim Ali Paşa’nın ma‘iyyetiyle Hotin imdâdına azîmet ve uğur-ı dîn-i mübînde mesâ’î-yi mebrûre vücûda getürmeğe gayret iylemek fermânım olmağın, mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde me’mûr olduğun vechle seninle mâ’an Bender’den irsâl olunan asker ve mühimmât-ı tophâne ve cebehâneyi bi’t-tamâm istishâb ve müşârün-

ileyh Ali Paşa'nın ma'iyyetiyle Hotin imdâdına irişmeye kemâl-i sür'at ü şitâb ve han-ı vâlâ-şân cenâbı, vezîr-i müşârün-ileyhin re'y ve emirleri üzere amel ü hareket iderek, sebîl-i dîn-i mübînde sâdıkāne ve gayyûrâne vuruşup, ceng ü savaş idüp, asâr-ı merdâneni ve şecâ'ati izhâr ve ibrâz ile düşmendan ahz-ı intikām husûsuna sa'y-ı mâ-lâ-kelâm ve cidd-i bî-pâyân idüp, mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum ednâ vaz' u hâletden ve müşârün-ileyhin re'y-i vezîrlerine muhâlefetden be-gāyet ittikā ve ihtirâz eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ra. Sene 1183

Hüküm No : 25

Bir sûreti:

Canik Muhassılı ve Trabzon Mutasarrıfı Ali Bey'e; mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ale'l-ittifâk Hantepesi anbarlarını muhâfazaya me'mûr olup, lâkin ordu-yı hümâyûnumun hareket ü azîmeti beyân olunarak yanında olan asâkir ile müşârün-ileyh Ali Paşa'nın ma'iyyetiyle Hotin imdâdına azîmet eylemek içün.

Hüküm No : 26

İsakçı nâ'ibine ve cisri muhâfazasına me'mûrlar ile İsakçı'da yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecdühûma* hüküm ki:

Hâlâ Bender Seraskeri olup, Sivas vâlîsi olan vezîrim Ali Paşa'nın etbâ'ından enderûn çûkadârı ve kaftancısı ve divitdâr ve cebehânecisi ve mâcuncu ve kilerci ve hazîne kâtibi ve kahveci-i sâbık ve şâmdâni-i sâbıkı etbâ'larından birkaç neferi dahı tahrîk ve işbu mâh-ı Rebiülevvelin yirmi ikinci gicesi (22 Ra. 1183-25/07/1769) ba'zı eşyâ ahz ve Fokşan yolundan firâr eylediklerinden nâşî mezbûrlar ahz u te'dîbleri icrâ olunmadıkça etbâ'-ı sâ'iresinin dahı adem-i siyânlarına bâdi olacağı bedîhi olmağla imdi işbu emr-i şerîfim müşârün-ileyh tarafından (…) ile vusûlünde merkūmunu İsakçı cisrinden ve ol havâlîde vâki' geçitlerden salıvirilmeyüp, bi-eyyi hâlin cümlesi ahz ve vezîr-i müşârün-ileyh tarafından mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifetiniz ile vezîr-i müşârün-ileyh tarafına i'âde olunmalarına mübâderet ve bundan böyle dahı Bender havâlîsinden firâr iden etbâ' ve gerek askerî ma'kūlelerinden bir ferdîn cisr ve sâ'ir geçitlerden mürûrlarına bir tarîk ile ruhsat gösterilmeyüp, mukaddemâ ve hâlâ tenbîh-i hümâyûnum olduğu üzere gelenlerin imrârdan men'lerine ale'l-ittifâk ihtimâm u dikkat ve müsâmahâ ve taksîrden gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1183

Hüküm No : 27

Bir sûreti:

Akkirman nâ'ibi ve yeniçeri zâbitine ve sâ'ir zâbitâna ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 28

Bir sûreti:

İsmail geçidi nâ'ibine ve yeniçeri zâbiti ve geçitler muhâfazasına me'mûr sâ'ir zâbitâna ve ümenâya vech-i meşrûh üzere.

Hüküm No : 29

Ber-vech-i arpalık Alaiye mutasarrıfı olup, İsakçı'da vâki' cisr-i kebîr muhâfazasına ta'yîn olunan Mehemmed Sâdık *dâme ikbâlehûya* ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağı tarafından cisr-i mezbûr muhâfazasına me'mûr Serturnacı Yeğen el-Hâc Mehemmed ve İsakçı'da vâki' anbarlar muhâfazasıyla İsakçı'da yeniçeri Zâbiti olan Genç Ahmed *zîde mecdühûmaya* hüküm ki:

Ber-vech-i meşrûta hâlâ İsakçı Mütevellîsi Feyzullah *zîde kadrühû* tarafından ordu-yı hümâyûnuma vârid olan mühürlü arzuhâlinde bu esnâda ordu-yı hümâyûnumdan avdet iden asâkir-i vâfire birkaç def'a cisr-i mezbûrdan mürûr niyetiyle hücûm eylediklerinden siz ki mîr-i mîrân ve cisr-i merkūm muhâfazasına me'mûr turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâsız, mürâfa'alarına ikdâm idüp, ancak işbu mâh-ı Rebiülahirin on ikinci ehad gicesi vakt-i ahşam duhûl ve bir mikdâr girüye çekilüb ve Tuna sâhili kamışlık olup, ve İsakçı kasabasında asâkir-i İslâm'ın tevdî' eyledikleri emvâl ve eşyâ kesret ü vefret üzere olmağla eğer tâ'ife-yi mezbûre bir takrîb ile mürûra zafer-yâb olmak lâzım gelür ise, ihânete kasdı ve ahâlî-i kasabanın emvâl ü eşyâlarına itâle-i dest-i ta'addî ile yağma ve hasârete tasaddî idecekleri zâhir ve kasaba-yı mezbûrenin bi'l-cümle askerîsi serdengeçdi bayrağıyla ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma âzim olduklarından kasaba-yı mezbûr hâli kalup, ve bi'l-husûs mîrî anbarlar ve mühimmât ve cebehâne olduğundan bi'l-cümle ahâlî[nin] hâb u râhatı ve emniyetleri maslûb olduğun tahrîr ve inhâ ve ol bâbda istid'â-i inâyet ve mûmâ-ileyhin arzuhâli müfâdlarıca gerek cisr-i mezbûrun ve gerek anbar-ı âmirelerin ve derûn-ı İsakçı'da vâki' vedâmin külli'l-vücûh muhâfazası mühimm ve muktezî olmağla, emr-i muhâfazası dahı bir mikdâr muhâfızîn tertîb ve ta'yîn olunmasına muhtâc olmağın bu def'a ordu-yı hümâyûnumda mevcûd kesîrü'l- neferât ve emînü'z-zât serdengeçdi ağalarından iki nefer ağa bayrağı neferâtıyla intihâb ve ordudan ikrâz ve bayrağının birisi neferâtıyla sen ki cisr muhâfazasına me'mûr serturnacı mûmâ-ileyhsin, senin ma'iyyetine; ve birisi neferâtıyla sen

ki anbarlar muhâfazasıyla İsakçı'da yeniçeri zâbiti-i mûmâ-ileyhsin, senin ma'iyyetinde olmak üzere muhâfazaya ta'yîn ve muktezâ-yı vakt ü hâle göre siz ve gerek ma'iyyetinizde olan ortalar ve bayraklar bi'l- ittifâk emr-i muhâfazaya teşmîr-i sâk gayret birle muhâfaza-yı cisr beled (?) ve te'mîn-i ibâd olunmasıçün emr-i şerîfim sudûriyeti bâbında bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Ağa *dâme uluvvehu* i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince amel olunmak içün emr-i şerîfim yazılmıştır. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1183. **[Sayfa 6]**

Hüküm No : 30

Boğdan voyvodasına ve boyarlarına hüküm ki:

Cenâb-ı emâret-mâb eyâlet nisâb sa'âdet-iktisâb-ı devlet-intisâr hâlâ Kırım hanı olan Devlet Giray Han *dâmet me'âliyehû*ya Hotin cânibinde ma'iyyetlerinde olan askerlerinde zâhirenin kıllet ve nedreti rû-nümâ olup, herkes karyelerinden zâhire nakli imkanda olmamağla, Boğdan'ın re'âyâ ve siz ki boyarlarısız, ashâb-ı servet ve simsâr olanlarınız ganem ü gav ve sâ'ir havâssını ve me'kûlât kısmından olan zehâ'iri râyici üzere bahâlarıyla asâkir-i mezbûreye bey' ü füruht idüp, bu misillü zehâ'ir ve hayvanât getürenler vâki' oldukda bir tarafdan rencîde ve bahâlarına eziyet olunmayup, icâb iden kıymetleri nakden edâ itdirilmesine ve bir habbeleri zâyi' ve telef olunmamak husûslarına han-ı müşârün-ileyh cenâbları tekeffül ve bi'z-zât tekayyüd ve ihtimâm ideceklerini bir kıt'a mektûblarıyla tahrîr ve istid'â eylediklerine tahrîr ve iltimâs-ı hanîleri üzere amel ü hareket olunmak fermânım olmağın, imdi han-ı müşârün-ileyhin ma'iyyetlerinde olan asâkir-i mansûrenin me'kûlât ve mevâşî husûslarında vücûhla zarûret ve müzâyakadan berî olmaları matlûb-ı mülûkânem olduğu ma'lûmunuz oldukda iktizâ iden ganem ü gav ve sâ'ir mevâşî ve me'kûlât kısmından olan ecnâs-ı zehâ'iri müşârün-ileyh taraflarına ve râyicü'l-vakt bey' ü füruht ve nakden kıymetlerini ahz ile zarûret ve müzâyakadan himâyet ve sıyânetlerine her biriniz mezîd-i sa'y u kudret idüp, iğmâz ve müsâmahâdan ve emr-i şerîfime mugāyir ednâ vaz' u hareketden gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet itmeniz bâbında Evâsıt-ı Ra. Sene [1]183

Hüküm No : 31

Filibe kadısına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı müşârun-ileyhsin, el-Hâc Ahmed *zîde fazlehûsun,* ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp, medîne-i Filibe ve kazâsında sâkin yeniçeri ve sâ'ir darb u

harbe kādir askerî tâ'ifeleri bundan akdem sefere gideceğiz deyu ahâlî-i belde ve re'âyâ fukarâlarını rencîde ve gûnâ-gûn icrâ-yı fesâda cesâret idüp, bâ'dehu sefer-i hümâyûnuma râhî oluriken, ba'zıları tekrar şekāvetlerini icrâ sevdâsıyla henüz izn-i hümâyûnum olmamışiken, der-akab sefer-i hümâyûnumdan firâr ve medîne-i mezbûr kurâsına varup, icrâ-yı fesâdâta şürû' idecekleri zâhir ve nümâyân olmağla bundan akdem şeref-bahş-ı sudûr olan tenbîhâtı hâvi emr-i şerîfimin mazmûnu ahâlî-yi belde ve ocak ihtiyârlarına tefhîm ve ber-mucib-i emr-i âli girü kalanlar ve sefer-i hümâyûnuma gelüp, der-akab firâr iden askerî tâ'ifeleri re'âyâ defterine kayd ve icâb iden te'dîbleri icrâ olunmak üzere emr-i şerîfim sudûru içün i'lâm olunmak muktezî olmağla vâki'-i hâli, hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsına bi'l-iltimâs arz u i'lâmının müfâdı üzere tavâ'if-i askeriyeden seferliyüz deyu memleketlerinde ve uğradıkları yerlerde itdikleri fesâd ve şekāvetlerinden başka sefer ve ordu-yı hümâyûnuma gelenlerden ba'zıları âr u gayreti terk ve gazâ vü cihâda bakmayup, der-akab firâr ve vilâyetlerine avdetleri kemâl-i işâ'et ve mahzâ hıyânet olmakdan nâşî te'dîb ü terhîbleri muktezî olmağla ol ma'kūle hâ'in ve firârîler mahallinden zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve atîk sefer eşmiş yeniçeri ve kuloğullarından ve sahîh-i askerîden olanları habs-i medîd ve ta'zîr ve tevsîh-i şedîd ile bir dahı kable'l-hitâm-ı sefer firâr ve avdet eylememek ve seferberiz deyu bir ferde ser-i mû ta'addî eylememek şartıyla küfelâları ahz u tescîl ve gereği gibi terbiye ve itâ´ate tahmîl ve aslında yeniçerilik ve askerîlikden medhâli yoğiken ber-takrîb-i sefer gelüp, der-akab avdet ve "ben yeniçeri oldum" deyu iddiaya mübâderet idenlerine kat'a i'tibâr olunmayup, der-akab râ'iyyet-i aslîsine ircâ' ve lâzım gelen rüsûm ve kefâleti tahsîl olunarak te'dîbleri icrâ ve gûş-mâl olmaları içün, sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, i'lâmına müsâ'ade olunmak içün ordu-yı hümâyûnum kā'immakāmı olup, bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* i'lâm itmeğin, müşârün-ileyhin i'lâmı mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyu emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ'il-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 32

Maraş alaybeyisi *zîde kadrühûya* hüküm ki:

Sen ki miralay-ı mûmâ-ileyhsin, livâ-i mezbûrun zü'emâ ve erbâb-ı tîmârıyla bu def'a ordu-yı hümâyûnuma vâsıl olup, ve hâlâ Bender cânibi seraskeri olan Sivas vâlîsi vezîrim Ali Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetinde bir mikdâr dahı asâkir-i gayret-müzâhirin vücûdu lâzım ve lâ-büdd olduğuna binâ'en umûmen bayrağının neferâtıyla ma'iyyet-i müşârün-ileyhe me'mûr kılınmışsındır. İmdi müceddeden hareket ve bayrağının altında olan

zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla seri‘an Bender ordusuna varup, serasker-i müşârün-ileyhin emr ü tenbîh ve re’y ü tedbîrnine mutâbe‘at ve imtisâl iderek, hıdmet-i muhâfazaya kıyâm u mübâderet ve sâ’ir ta‘yîn ve işâret eylediği hıdemât-ı aliyyemi edâya müsâra‘at ve kemâl-i ihtimâm u dikkat eyleyüp, re’y ü emrinden hâric ednâ vaz‘ u hâletden ve bir kadem akdem umûmen neferâtınla ordu-yı Bender’e luhûkda rehâvet ve betâ’etden be-gāyet tevakkī ve mücânebet eylemen bâbında Fî Evâhir-i Ra. Sene [1]183

Hüküm No : 33

Bir sûreti:

Serasker-i müşârün-ileyhe hitaben i‘lâm-ı hâli muhtevî. **[Sayfa 7]**

Hüküm No : 34

Hâlâ Rumili vâlîsi ve Hotin Cânibi Seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Hotin muhâfızı olan Selânik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Vezîr Hasan Paşa’nın kal‘a derûnunda kazâ hasebiyle şehîden vefât eylediği bu def‘a vürûd iden haberlerden ma‘lûm ve muhâfızlık-ı mezbûr vüzerâ-yı i‘zâmdan birinin uhde-i gayret ve liyâkâtine ihâle olunmak eğer çi melhûz-ı hümâyûnum olup ancak muhâfız-ı cedîd varınca Hotin Kal‘ası’nın muhâfazası ve umûr-ı muhâfazaya dâir husûsâtın tesviye ve tanzîmi ve ba-husûs kal‘anın muktezî-i ta‘mîr olan mahallerinin bilâ-ihmâl vechiyle ta‘mîr ve termîmi maddeleri, sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, senden matlûb-ı mülûkânem olduğu ecilden bu husûslara me’mûriyetini muhtevî işbu fermân-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum şeref-zîr-i sudûr olup, (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyyet ma‘lûmun oldukda bi-mennihi te‘âlâ nasb olunacak muhâfız-ı cedîd Hotin Kal‘ası’na dâhil oluncaya dek kal‘a-yı mezbûrenin muhâfaza ve muhâresesine ve muhâfaza-i kal‘a hıdmetinde olan tavâ’if-i askerînin iktizâ-i vakt ü hâle göre istimâlet ve zabt u rabtlarına ve muhâfızlığa müteferri‘ olan bi’l-cümle umûr ve husûsâtın kemâ-yenbagi idâre ve tanzîmine kıyâm u mübâderet ve ale’d-devâm kal‘anın ta’mîr ve iktizâ iden mahallerini bir an akdem ta’mîr ve tekmîl ile gereği gibi istihkâmı hâlâtına muktezâ-yı me’mûriyetin üzere be-gāyet ihtimâm ve dikkat ve her hâlde kānûn-ı hazm ü ihtiyâta ri’âyet eyleyüp, mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum bu husûslarda ednâ bir maddede mikdâr-ı zerre tesâhül ve tekâsürden ve münâfi-i hazm ü ihtiyât vaz‘ u hâletden gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemek bâbında fermân-ı âli-şânım sâdır olmuşdur. Fî Evâhir-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 35

Hâlâ Sivas [Vâlîsi] olup, Bender Seraskeri Vezîr el-Hâc Ali Paşa'ya ve müşârün-ileyh ma'iyyetinde Bender ordusunda mevcûd rü'esâ ve zâbitân ve tavâ'if-i askerîyeye hüküm ki:

Adüvv-i dîn-i mübîn olan Moskovlu la'înin kurâ ve memleketleri tahrîb ve kendüleri tedmîr ve nîsâ ve sıbyanları esîr ve emvâl ü eşyâları ganîmet-i guzât-ı muvahhidîn olmak ve düşmen-ı dîne gereği gibi kesr virilmek üzere sizlerde olan asâkir-i müslimîn ceste tarîkiyle gazâ ve cihâda tahrîs olunup, izni muhtevî şeref-sudûr bulan evâmir-i âliyyemde ber-vech-i muharrer Moskovlu la'înin ve Lehlü'den Moskovlu'ya tâbi' olup, istimân itmeyenlerin dahı kefere-i Moskov'a tâbi'iyyetde ısrâr ve hıyânetlerin izhâr eylediklerine binâ'en virilen fetevâ-yı şerîfede tasrîh ve iş'ar olunduğu üzere tedmîr ü istîsâl ve emvâl ü eşyâların ahz u iğtinâm olunması tahsîs ve tebyîn kılınmağla fetevâ-yı şerîfe mûcibince sâdır olan ahkâm-ı münîfeme mugāyir hareket ile Devlet-i Âliyyem re'âyâsına ve Lehlü'den Moskov keferesine tâbi' olmayanlara ve tâbi'lerden istimân idenlere ve emvâl ü eşyâ ve ıyâl u evlâdlarına vechen mine'l-vücûh ta'arruz icâb itmediği husûsu evâmir-i âliyyemden ma'lûm iken cesteye giden askerî tâ'ifesi ve serhadlerden ba'zıları Boğdan hudûdlarında olan Devlet-i Âliyyem re'âyâsının ıyâl u evlâdlarını esîr olmak üzere ahz eylediklerinden gayri Leh hudûdu dâhillerinde Devlet-i Âliyyeme dostluk üzere olan Lehlüler'e ve Moskovlu'ya tabi'iyyetden imtinâ' ve istîmân idenlere ve ıyâl u evlâd ve emvâllerine şer'-i şerîfe ve fetevâ-yı münîfeye mugāyir itâle-i eydî-i ta'arruz ve hasâr eyledikleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla imdi sen ki serasker-i müşârün-ileyhsin keyfiyyet ma'lûmun oldukda ba'de'l-yevm Boğdan memleketi re'âyâsına ve gerek Lehlü'den Devlet-i Âliye'me dostluk üzere olanlara ve istîmân idenlere ve ıyâl u evlâdlarına ve emvâl ü eşyâlarına askerî tâ'ifesinden ve gayriden bir ferd ta'arruz ve rencîde ve ta'addî itmemek üzere sınuf-ı askerden her sınıf rü'esâ ve zâbitleri ma'rifetleriyle muhkem tenbîh ü te'kîd ve emr-i şerîfeme muhâlefet ve şer'-i şerîfe mugāyir hareket iden olur ise bu ma'kûlelerin ma'rifetin ve zâbitleri ma'rifetleriyle te'dîb ve gûş-mâlleri icrâsına mezîd-i i'tinâ' ve dikkat eyleyesin. Lâkin bu maddeden arz ve maksûd-ı hümâyûnum bast ü beyân olunduğu vechle Devlet-i Âliye'm re'âyâsından olan ve istîmân iden Lehlüler'e hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf vechen mine'l-vücûh ta'arruz ve ta'addî olunmamak içün olmağla mukaddem sudûr iden evâmir-i şerîfem mazmûnları üzere hareket olunarak müsağ-ı şer'-i mutahhar üzere harb-i cedîd ve etrâfında ve sâ'ir ol havâlîlerde olan Moskov keferesinin ve kefere-i mesfûreye tabi'iyyetde ısrar ile istîmân itmeyen Lehlü hâ'inlerinin üzerlerine gazâ ve cihâda havâhişleri ber-kemâl olan şecâ'at ve bahâdırân-ı İslâm'ı gazâdan men' itmeyüp, gazâ ve cihâd emrinde tezâ'üf-i şevk ü iktidârlarına bâ'is olur harekâta ri'âyet ve bu bâbda kemâl-i ihtimâm ve dikkat ile düşmen-ı dînin kesr-i ittifâk-ı nuhûsetine ve katl ü tedmîrlerine

be-gāyet sa‘y u gayret eyleyüp, fermân-ı hümâyûnumun hilâfı ednâ mertebe vaz‘ u hâletden hazer ü mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâ’il-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 36

Sivas Alaybeyisi ile eyâlet-i Sivas’da vâki‘ Bozok ve Amasya ve Çorum ve Canik ve Divriği ve Arabkir sancakları alaybeyileri zîde kadrühûma hüküm ki:

Hâlâ Hotin cânibinde küffâr-ı dûzah karâr ile derkâr-ı ceng ü pîkâr olan han-ı vâlâ-şân ma‘iyyetlerine ucâleten kebîr toplar îsâli levâzım-ı maslahat-ı dîn-i Devlet-i Âliye’mden olup, ve eyâlet-i Sivas askerinin top nakli hıdmetinde ve sâ’ir hıdemât-ı me’mûrelerinde sarf-ı sıdk-ı derûn ile ihtimâm ve ikdâmları mücerreb ve ma‘lûm olduğuna binâ’en gönderilecek kebîr ve şâhi on üç kıt‘a topların han-ı müşârün-ileyh ma‘iyyetlerine nakl ü istihsâli hıdmetine umûmen sancaklarınızın zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla siz me’mûr kılınmışsızdır. İmdi zikrolunan topların muhâfaza olunarak naklî husûsu ne mertebe mühimm ve müsta‘cel idügi ifâde vü beyâna muhtâc olur hâlâtdan olmayup, bu hıdmet-i ehemmde cümlenizden mezîd-i ihtimâm ve dikkat me’mûl-i hümâyûnum olduğu ma‘lûm ve meczûmunuz oldukda, sen ki Sivas Alaybeyisi-i mûmâ-ileyhsin, sancağın neferâtına elviye-i sâ’ire-i mezbûrenin alaybeyileri mûmâ-ileyhimi bi’l-cümle neferâtlarıyla ma‘iyyetine istishâb ve ber-vech-i muharrer han-ı müşârün-ileyh tarafına gönderilecek topları alup, hilâl-i râhda bir dürlü rehâvet ü betâ’et itmeyüp, ve sâ’ir sancakların alaybeyilerine ve neferâtlarına dahı itdirmeyüp, cümlesini sen i‘mâl ve üzerlerine nezâret iderek bir an akdem ve bir dakīka mukaddem ma‘iyyet-i müşârün-ileyhe îsâllerine sarf-ı vüs‘ u mecal ve ba‘de’l-îsâl yine han-ı müşârün-ileyhin re’y ü emri üzere gereği gibi toplar hıdmeti ve gerek sâ’ir hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Âliyyemde ez-dil ü cân bezl-i tâb u tûvân ve mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum ednâ vaz‘ u hareketden be-gāyet ihtirâz ü ictinâb eyleyüp ve alaybeyilerden neferâtlarından topların ucâleten naklî hıdmetinde ve han-ı müşârün-ileyhin emr ve işâret eylediği sâ’ir hıdemâtda izhâr-ı kusûr ve betâ’et ider olur ise bu misillülerin üzerlerinden alaybeyilik ve dirlikleri ref‘ olunmak ve te’dîbleri icrâ **[Sayfa 8]** içün gıbta ve garezden âri vechle hakīkat-i hallerini ordu-yı hümâyûnuma i‘lâma mübâderet ve siz ki elviye-i sâ’ire alaybeyileri mûmâ-ileyhimsiz, fermân-ı hümâyûnumun mefhûmu üzere cümle neferâtınız ile Sivas alaybeyisi-i mûmâ-ileyhin re’y ü tedbîrleri üzere amel ü hareket iderek, mârü’z-zikr kebîr topların bir dakīka mukaddem han-ı müşârün-ileyh tarafına îsâllerine bezl-i vüs‘ u kudret ve ol tarafa vusûlünüzden sonra dahı müşârün-ileyhin emr ve işâret eylediği hıdemât-ı âliyyemi edâya kıyâm u mübâderet eyleyüp, zinhâr ve zinhâr zerre mikdârı ____ ve taksîrden be-gāyet mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i R. Sene [1]183.

Der-zamân-ı Kā'immakām-ı Âlimakām, Ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı Âli Vezîr-i Mükerrem Hazret-i Süleyman Paşa[152]

Hüküm No : 37

Anadolu sancağı Mutasarrıfı Ahmed *dâme ikbâlehûya* hüküm ki:

Vedî'a-i Rabb ibâd olan re'âyâ ve bere'âyânın kast-ı eşkıyâ ve zâlemeden vikâye ve muhâfaza ve himâye ve muhâreseleri husûsuna ale'd-devâm i'tinâ' ve dikkat, hükkâm ve zâbitânın vâcibe-i zimmet-i me'mûriyet ve ____ uhde-i hükûmetleri ve husûsen memleket-i Boğdan re'âyâsının bu esnâlarda evkât-ı sâ'ireden ziyâde istimâlet ve istirâhâtları levâzımına ri'âyet olunması vâcib ve lâzım olmakdan nâşî bu keyfiyyet şimdiye değin şu emr-i adîde-i ekîde ve ahkâm-ı münîfe-i şedîde-i mülûkânemle iktizâ idenlere tenbîh ve te'kîd olunmuşiken bu hilâlde iğmâz ve tesâmah sebebi ile ba'zı askerî tâ'ifesi ve eşhâs ma'kūlelerinin zulm ü ta'addî ve tasallutlarından Boğdan ve havâlîsi re'âyâları evtân-ı kadîmelerin terk ve giriftâr-ı zucret ü zahmet oldukları dâhil-i sâmi'a-i mülûkanem olup, vedî'a-i _____ _____ olan fukarâ ve zîr-i destânın o misillü muzırrât ve _____dan hıfz u hırâset ve himâyet ve sıyânetleri matlûb ve mültezîm-i şâhânem olmak hasebiyle, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, re'âyâ fukarâ üzerinde o ma'kûle erbâb-ı ta'addî ve hasâretin tasallutları def' ü ref' ve istihsâl-i esbâb-ı emn ü râhatları husûsuna ihtimâm u dikkat eylemek üzere memleket-i Boğdan'a varup, (…) nâm mahalde ikāmete me'mûr kılındığını muhtevî işbu emr-i şerîfim şeref-rîz-i sudûr olmağla ocak tarafından dahı (…) *zîde mecduhû* ma'iyyetine ta'yîn olunmuşdur. İmdi re'âyânın muhâfaza ve himâyetleri hâlâtında senin vüfûr-ı gayret ve hamiyyet birle hıdmet zuhûru me'mûl ve matlûb-ı hümâyûnum idügi ma'lûmun oldukda mu'accelen kapun halkı ile hareket ve mu'accelen Boğdan'da vâki' mahal-i mezbûra varup, anda ikāmet ve ocakdan ma'iyyetine me'mûr mûmâ-ileyh ile ittifâk ve ittihâd ve ref'-i zulüm ve izâle-i ru'ûbü'l-kulûb olan re'âyâ-yı Boğdan'a ismâ'(?) ve derûnlarında havf u haşyeti ihrâc tedâbîr-i müstahsenesine ri'âyet ve Boğdan voyvodasıyla dahı ittihâd iderek memleket-i Boğdan ve enhâsı re'âyâlarına ta'addî ve tasalluta ictisâr idenlerin ref'-i zulm ve izâlelerine ____ idenlerin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle te'dîb ve gûş-mâllerine nisâr-ı vüs' u tâkât ve ser-i mû müsâmahâ ve kusûrdan ve tarafından ve etbâ'ın taraflarından bir dürlü mutâlebe ile

[152] Kaymakam-ı âli-makam, Yeniçeri Ağası Vezir Süleyman Paşa zamanı.

re‘âyâya rencîde olunmakdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 38

Anadolu vâlîsi Zaralızâde Vezîr Feyzullah Paşa’ya ve hassa silâhşorlarından olup vezîr müşârün-ileyhi Hotin’e îsâle me’mûr İbrahim *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, İsakçı’dan hareketini tenbîh zımnında mukaddemce tarafına gönderilen emr-i hümâyûnumda, Hotin tarafına me’mûr kılındığın ifâde ve iş‘âr olunmuş idi. Ancak Hotin cânibinde bu hilâlde tevfîr-i asâkir-i zafer-eser husûsu elzem-i hâlden ve senin me’mûr kılındığın vech üzere bi’l-cümle levendât ve askerinle müsâra‘aten üç-beş gün zarfında Hotin’e varman ehemm-i mehhâm-ı Devlet-i Âliyyemden olmağla bu gün hareket ü azîmet eylemen bâbında me’mûriyetini te’kîd ve isti‘câl zımnında işbu fermân-ı hümâyûnum sâdır olmağın imdi keyfiyyet ma‘lûmun olmağın eyâletinde olan elviye alaybeyilerinden senin ile mâ’an azîmetleri fermânım olan alaybeyileri sancaklarının umûmen zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla istishâb ve emr-i hümâyûnum mûcebince levendât ve kapun halkıyla bugün hareket ve ziyâde sür‘at ü şitâb iderek üç-beş gün zarfında Hotin’e varup, iktizâ iden hıdemât-ı dîn-i devlet-i ebed-karînimde ibrâz-ı mezîd-i gayret ve fütuvvet birle nezd-i hümâyûnumda mebrûrü’l-meâier ve meşkurü’l-mesâ’î olmağa sarf-ı cehd ü tâkât eyleyüp, hilâf-ı fermân-ı hümâyûnum ednâ betâ’et ve rehâvet üzere hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânebet ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin vezîr-i müşârün-ileyhi ve ma‘iyyetiyle gidecek Kütahya ve Bolu ve Kastamonu ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Sultanönü ve Ankara sancakları alaybeyilerini bu gün Hantepesi’nden kaldırup, seri‘an ve âcilen üç- beş güne değin Hotin’e îsâle dikkat ve mugāyir-i emr-i hümâyûnum bir mahalde meks ü tevakkuflarına rızâ ve cevâzdan gāyetü’l-gāye hazer ve mübâ‘adet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı R. Sene [1]183

Hüküm No : 39

Bir sûreti:

Anadolu’da vâki‘ elviye alaybeyilerinden müşârün-ileyh ile me’mûr kılınan Kütahya Alaybeyisi Abdurrahman ve Hüdavendigâr Alaybeyisi Hacı Halil ve Aydın Alaybeyisi Hüseyin ve Kastamonu Alaybeyisi Ahmed ve Ankara sancağı Alaybeyisi Ali ve Sultnaönü Alay[beyisi] Hasan ve Bolu Alaybeyisi İbrahim’e me’mûriyetlerini hâvî. **[Sayfa 9]**

Hüküm No : 40

Anadolu vâlîsi Vezîr Zaralızâde Feyzullah Paşa'ya ve vezîr-i müşârün-ileyhi ordu-yı hümâyûnuma ve andan Hotin'e irsâle me'mûr (…) *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârün-ileyhsin, İsakçı'ya vâsıl olalı vâfir eyyâm olmağla seri'an ve âcilen ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûle müsâra'atın bâbında bi'd-def'a'at ekîd ve şedîd evâmir-i aliyyem ısdâr ve irsâl olunup, lâkin senin henüz İsakçı mâ'berinden ubûr itmediğin mesmû' ve mâ'lûm-ı hümâyûnum olup, ve hâlâ Hotin kal'ası hudûdunda olan Moskov keferesinin tabur-ı makhûruyla Hotin'den ve haricinden Kırım hanı cenâbları ve ma'iyyetlerinde olan vüzerâ-yı i'zâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve asâkir-i nusret-encâmım muhârebe ve mukāteleye kıyâm üzere oldukları dahı mukaddemce mahsûs emr-i şerîfimle sana ifâde ve ifhâm ile bir kadem akdem kapun halkı ve levendâtınla ordu-yı hümâyûnuma vusûl u luhûkun isti'câl olunmuş iken yine adem-i hareket birle encâmında bir vechle i'tizârın kabul olunamayacağını fikr ü tedebbür eylediğin be-gāyet istiğrâb olunacak mevaddan olup, bu def'a hademe-i Devlet-i Aliyye'mden İsakçı tarafından gelenlerin takrîrlerinde zarûret-i hâlinden bahisle taraf-ı mîrîden yirmi beş bin guruş ikrâz olunmasını ve meblâğ-ı mezbûr virildikde derhâl ma'iyyetinde olan levendât ve kapun halkıyla ma'ber-i merkūmdan mürûra müsâra'at ideceğini ifâde itmek ile bu merâmına dahı müsâ'ade-i behiyye-i şahânem erzânî kılınub mâliye tarafından ısdâr olunan diğer emr-i şerîfimde beyân olunduğu vechle seksen üç senesi Anadolu eyâletinin imdâd-ı seferiyyesinden tahsîl ve hazîne-i âmireme edâ ve teslîm olunmak üzere ordu-yı hümâyûnum hazînesinden müsted'in olan yirmi beş bin guruş ikrâz ve tarafına îsâline me'mûr (…) *zîde mecdühûnun* mübâşeret ve yediyle bu def'a irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde fîmâ-ba'd bir an meks ü ârâm itmeyüp, ağırlığını kethüdân ile girüye bırakup bi'l-cümle levendât ve kapun halkıyla derhâl İsakçı ma'berinden ubûr ve iki konağı bir iderek ordu-yı hümâyûnuma vusûl u luhûka müsâra'at ve bi-mennihi te'âlâ vusûlünde ordu-yı hümâyûnumda dahı meks eylemeyüp, Hotin tarafında olan han-ı müşârün-ileyh ma'iyyetlerine ve Hotin ordusuna azîmet ideceğin muhakkak olmağla, göreyim seni; dîn ü devlete hıdmet ve gayret birle izhâr-ı sadâkat ve liyâkat iderek böyle vakitlerde rızâ-yı şâhâneme mutâbık hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe bezl-i vüs' u kudret eyleyüp, bundan sonra dahı bir dürlü tekâsür ve kusûrdan hazer ü mücânebet eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin vezîr-i müşârün-ileyhi bi'l-cümle levendât ve etbâ'ıyla İsakçı cisrinden imrâr ve ucâleten ordu-yı hümâyûnuma ve andan dahı Hotin tarafına îsâli hıdmetinde be-gāyet

ihtimâm ve sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı R. Sene 1183.

Hüküm No : 41

Hassa silahşorlerinden Abdullah *zîde mecdühûya* ve Hotin tarafına gönderilen toplar üzerine me’mûr eyâlet-i Sivas’ın elviye alaybeyilerine ve mûmâ-ileyhim ile mâ’an ta‘yîn ve tesyîr olunan topçu ve cebeci neferâtı zâbitlerine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma mahsûs toplardan ucâleten Hotin tarafına han-ı vâlâ-şân ve ordu-yı Hotin ma‘iyyetlerine îsâli mühimm ve muktezî olan on kıt‘a şâhi ve üç kıt‘a balyemez topları altı-yedi gün mukaddem nakillerine me’mûr Sivas eyâleti zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla Hantepesi’nden tahrîk ve kadar-ı kifâye barut ve mühimmât-ı sâ’iresiyle iktizâ iden topçu ve cebeci neferâtı dahı mâ’an tesyîr ve ucâleten varup, irişmeleri eğer çi cümlesine tenbîh ve te’kid olunmuş olup, ancak bu def‘a han-ı müşârün-ileyh tarafından ve Hotin ordusundan vârid olan tahrîrâtlarda zikrolunan toplar ve mühimmâtın ve eyâlet-i mezbûre askerinin seri’an ve âcilen ol tarafa vusûlleri be-gāyet muktezî olduğu inâbe ve iş‘âr olunmağla sen ki silahşor-i mûmâ-ileyhsin, mâru’z-zikr toplar ve mühimmât ile üzerlerine me’mûr, zü‘emâ ve erbâb-i tîmâr ve topçu ve cebeci neferâtını her ne mahalde olur isen cümlesini alup, ber-vech-i ta‘cil Hotin ordusuna îsâl içün sen hassaten mübâşir ta‘yîn olunmuşsundur. İmdi bilâ-tevakkuf hareket ve ziyâde sür‘at ile gönderilen toplar ve mühimmâtı ma‘iyyetlerinde olan eyâlet askeri ve topçu ve cebeci neferâtını her kangı mahalle varmışlar ise bulup, cümlesini ale’l-acele götürüp, ordu-yı Hotin’e îsâl eylediğini muhtevî tahrîrât alup, ordu-yı hümâyûnuma avdet ve kimesnenin özür ve illetini isgā ile bir mahalde bir sâ‘at meks ü ârâma rızâ ve cevâzdan be-gāyet ittikā ve mübâ‘adet ve fermân-ı hümâyûnuma muhâlif te’ennî ve betâ’et üzere hareket ile bu emr-i müsta‘celin bir an te’hîrine sebeb olanların haklarından gelineceğini dahı eyâlet askerinin alaybeyileri ve topçu ve cebeci neferâtının zâbitleri mûmâ-ileyhime tefhîm ve te’kîd ve mübâderet eyleyüp ve siz ki alaybeyileri ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, emr-i hümâyûnumun mazmûnı ve silahşor-i mumamileyhin sebeb-i me’mûriyeti ma‘lûmunuz oldukda her biriniz gayret kemerini miyân-ı câna bend ve dîn ü devlete hulûs üzere hıdmet ile toplar ve mühimmâtın bir dakīka akdem îsâline ve han-ı müşârün-ileyhin emir ve re’yleri üzere amel ve hareket iderek mebrûr-ı mesâ’î olmağa sarf-ı gayret ve sa‘y-ı liyâkat idüp, hilâfı hareket ile mazhâr-ı ikâb ve ceza olunmakdan kendünüzü sıyânet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı R. Sene 1183. **[Sayfa 10]**

Hüküm No : 42

Eyâlet-i Anadolu'da vâki‘ elviye-i sâ'irenin dahı me'mûriyetleriçün emr-i şerîfleri yazılup, zîrde kayd olunmuşdur.

Dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden olup, ordu-yı hümâyûnumda bu def‘a bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan (…) *zîde mecdühûya* ve Kütahya ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Kastamonu ve Ankara ve Sultanönü ve Bolu ve Karahisar-ı Sâhib ve Kengiri ve Karesi ve Menteşe ve Teke ve Hamid ve Saruhan sancakları alaybeyileri zîde kadrühûma hüküm ki:

Siz ki Miralay-ı mûmâ-ileyhimsiz, sancaklarınızın umûmen zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtlarıyla bir kadem akdem Hotin cânibine varup, iktizâ iden hıdemât-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde mevcûd bulunmanız içün emr-i şerîfimle ta‘yîn ve tesyîr olunduğunuza binâ'en sâdır olan emr-i âlişânıma itâ‘aten böyle vakitde bir dakīka mukaddem mahal-i me'mûrenize varup, ol tarafda olan asâkir-i İslâm'a mülhak ve mülâkī olmak cümlenizin vazîfe-i zimmeti iken Anadolu vâlîsi Feyzullah Paşa'nın betâ'et ve rehâvet üzere hareketinden nâşî sizin dahı mahal-i me'mûrenize varmakda tekâsül ve rehâvetiniz mesmû‘ ve uğur-ı dîn-i mübînde bir dürlü sebeb ve illet ile tekâsül ve rehâvet menâfî-i gayret-i kâffe-i erbâb-ı diyânet olup, sizin bi'l-cümle neferâtınızla Hotin cânibine varmanız matlûb-ı hümâyûnum olmağla imdi işbu emr-i şerîfim mübâşîr-i mûmâ-ileyh ile size vâsıl olduğu anda kat‘a vâlînizin hareketine bakmayup, derhâl bulunduğunuz mahalden bilâ-tevakkuf hareket ve bir dakīka bir mahalde meks ü ârâm itmeyerek kemâl-i sür'at ü şitâb ile Hotin cânibine varup, sebîl-i dîn-i mübînde izhâr-ı gayret ve metânet itmeğe mübâderet eyleyesiz şöyle ki; bundan sonra dahı bir kadem akdem Hotin cânibine varmakda kusûr ve rehâvetiniz zuhûr ider ise özür ü cevabınız bir dürlü isgā ve alaybeyliklerinizin ref‘i ile iktifâ olunmayup, sâ'ire ibreten te'dîb ve gûş-mâl olunacağınızdan başka cümlenizin ze‘âmet ve tîmârları ref‘ ve hass-ı hümâyûnuma tashîh olunacağını yakînen bilüp, ana göre işbu emr-i hümâyûnuma itâ‘at ve bir an akdem mahal-i me'mûrenize varup, iktizâ iden hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliye'mde mevcûd bulunmağa kemâl-i sa‘y u gayret ve hilâfından hazer ve mübâ‘adet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, elviye-i mezkûr alaybeyilerini neferâtlarıyla bulundukları mahalden ucâleten kaldırup, vâlîlerinin hareketine intizâr ile bir dakīka meks ve tevakkuf itdirmeyüp, bir mahalde kat‘a eğlendirmeyüp, bu eyyâmda Hotin cânibine îsâle mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve ednâ kusûr ü rehâvetden hazer ü müba‘adet eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Fî Evâhir-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 43

İlmühaberi verildi.

Rikāb-ı Hümâyûn Kā'immakāmı Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Rikāb-ı Hümâyûn Derfterdârına ve Reisülküttâb Vekîli Mîr İsmail *dâme mecdühûmaya* hüküm ki:

A'dâ-yı dîn ü Devlet-i Aliyye olan Moskov keferesi üzerine sefer-i nusret-eser vukū'unda asâkir-i İslâm'ın def'i müzâyaka ve zarûretleriçün râyici üzere îcâb iden bahâları irsâliyye hazînesinden mahsûb olmak üzere cânib-i Mısır'dan mübâya'a ve nakli fermânım olan kırk bin kantar-ı rûmî beksimâd ve yüz bin kîl pirinç ile Kiler-i Âmire Ocaklığı olmak üzere beher sene mu'tâdü'l-irsâl olan ma'lûmü'l-mikdâr pirinç ve şeker ve mercimekden sene be sene bakayâ kalarak müctemi' olan zehâ'irin mu'accelen tahsîl ve irsâli bâbında başka ve yine sefer-i hümâyûnum lâzımesiçün ol tarafda güherçile tedâriki mümkün olmağla kezâlik on bin kantar barut-ı siyâh mu'accelen tabh ve mübâya'a ve Gelibolu baruthânesine irsâl olunmak bâbında başka başka evâmir-i aliyye ısdâr ve irsâl olunmuş idi. Şimdiye dek zikrolunan beksimâd ve sâ'ir zehâ'ir ve barutdan Asitâne-i sa'âdetime ve Gelibolu baruthânesine ne mikdârı gelüp ve amele salâhiyetleri ne vechledir, yohsa henüz vârid itmişleri yok mudur? Ordu-yı hümâyûn tarafına henüz bir haber eseri zuhûr itmemekle zikrolunan zehâ'ir ve barut-ı siyâhdan gelüp, teslîmâtları ne vechledir, ve eğer birer mikdârı gelüp, kusûrları gelmemiş ise teslîmât ve bakayâlarının kemîn ü keyfiyyeti ordu-yı hümâyûnum tarafına tahrîr ve inhâ ve mevsîm-i derya mürûr itmeksizin mukaddem fermânım olduğu üzere ol mikdâr beksimâd ve pirinç ve barut-ı siyâh ve sâ'ir zehâ'irden birer kıyyesi girüye kalmamak şartıyla ba-ricâl ucâleten tekmîl ve irsâl olunmak üzere Mısır vâlîsine ve sâ'ir iktizâ idenlere hitâben rikâb-ı hümâyûnum tarafından ekîd ve şedîd emr-i şerîf ısdâr ve tatar ile seri'an ol cânibe irsâl olunup, ba'dehu peyderpey isti'câlleri zımnında evâmir-i aliyye ısdârıyla şitâdan mukaddem mecmû'unun celb ve nakline ihtimâm olunmak üzere size hitâben divân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince amel ü hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâhir-i R. Sene [1]183.

Hüküm No : 44

Eyâlet-i Anadolu'da vâki' elviyeden Karahisar-ı Sâhib sancağı Alaybeyisi Seyyid Abdurrahman ve Kangırı sancağı Alaybeyisi Ömer ve Karesi sancağı Alaybeyisi Ali ve Menteşe sancağı Alaybeyisi Şerîf Mehmed ve Teke sancağı Alaybeyisi Mehmed ve Hamid sancağı Alaybeyisi Hacı Ahmed ve Saruhan sancağı Alaybeyisi Süleyman ve miralay-ı

mûmâ-ileyhimi bi'l-cümle neferâtlarıyla ordu-yı hümâyûnumdan Hotin'e îsâle me'mûr (…) *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Bu esnâda Hotin cânibinde tevfîr ve teksîr-i asker-i zafer-eser husûsu ehem-i umûrdan olduğu sadrıâ'zam ve serdâr-ı ekremim tarafından inhâ olunmağla siz ki miralay-ı mûmâ-ileyhimsiz, sancaklarınızın bi'l-cümle zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla bu gün hareket ve müsâra'aten Hotin'e azîmet eylemeniz fermânım olmağın imdi keyfiyet-i me'mûriyetiniz ma'lûmunuz oldukda sancaklarınızın bi'l-cümle zü'emâ ve erbâ-ı tîmâr neferâtıyla bu gün hareket ve sür'at ü şitâb ile Hotin'e varup iktizâ iden hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyem'de mesâ'i-i mebrûre vücûda getürmeğe sarf-ı vüs' u tâkat ve hılâf-ı emr-i hümâyûnum betâ'et ve rehâvet üzere hareketden hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin elviye-i mezkûre alaybeyileri mûmâ-ileyhimi bi'l-cümle neferâtlarıyla muktezâ-yı me'mûriyetleri üzere bu gün kaldırup, bir mahalde eğlendirmeyüp ucâleten ve müsâra'aten Hotin'e îsâl ile itmâm-ı emr-i me'mûruna ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû hilâfından hazer ve müba'adet itmek bâbında. Fî Evahir-i R. Sene [1]183. **[Sayfa 11]**

Hüküm No : 45

Rütbe-i vâlâ-yı vezâretle hâlâ dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olup, ordu-yı hümâyûnumda Sadaret-i Uzmâ Kā'immakāmı olan vezîrim Süleyman Paşa'ya ve İbrail ve ol havâlîde vâki' kılâ' muhâfazalarında olan yeniçeri zâbitleri *zîde mecdühûma* ve İsmail ve Kalas serdârlarına hüküm ki:

İbrail kal'asına me'mûr yamakān ve ahâlî -i İbrail'den ba'zı kimesneler tama'-ı hâm ve hîmü'l-encâma mutâba'at birle bu esnâda memleket-i Boğdan re'âyâsına silah nâmıyla akçe tevzî' ve zehâ'ir-i cedîdeyi diledikleri bahâya almak içün etrâf-ı kazâ ve kurâya ve Gariçek(?) ve Kalçı ve Kalas ve Nefuç(?) kazâlarına münteşîr olup, şer'an ve emren memnû' olan ihtikâr-ı zehâ'ire ictisâr ve bu vechle fukarâ-yı ra'iyyete cebûr ve zulme ictirâ eyledikleri inhâ ve erbâb-ı ihtikârın men' ü ref'iyle fukarâ-yı ra'iyyetden hâsıl eyledikleri zehâ'iri râyici üzere füruht eylemeleriçün emr-i şerîfim sudûru istid'â olunduğu ecilden, sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, husûs-ı mezbûra mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde kadrühû* ma'iyyetle ocak tarafından yarar bir kolçavuşu dahı terfîk ve mahalline tesyîr idüp, zâbitân ve serdârân-ı mûmâ-ileyhimin ma'rifet ve ittihâdları ve cümle ittifâkile o misillü muhtekir tâ'ifesi hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum silah tarîkiyle re'âyâya akçe tevzî'inden men' ve min-ba'd bir ferd zâhireye ihtikâr itdirilmeyüp, fukarâ-yı ra'iyyetin hâsıl eyledikleri zehâ'iri râyici üzere kendüleri füruht itidirilmesine mezîd-i i'tinâ ve dikkat olunup,

şöyle ki; bu sene-i mübârekede bir dürlü sinîn-i sâbıkaya kıyâs olunmadığı zâhir ve ihtikâr-ı zehâ'ir husûsu şer'an memnû' ve mahzûr olan umûr-ı şenî'adan olduğundan mâ'ada muhtekîr tâ'ifesine vechen mine'l-vücûh bir habbe zâhire virilmemek ve aldırılmamak içün bu def'a dahı fermân-ı hümâyûnum sâdır olmuş iken, siz ki zâbitân ve serdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu bâbda ihmâl ve iğmâz ve hilâfına rızâ vü cevâz gösterdiğiniz mesmû' olur ise bir dürlü cevâba kādir olamayacağınızı muhakkak bilüp, ana göre amel ü hareket ve mütenebbîh olmayanlar her kim olur ise olsun mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimâ ve zâbitleri ma'rifetleriyle ahz u te'dîb ve kal'a-bend olunmak mazmûn-ı emr-i hümâyûnumun infâz ve icrâsına nisâr-ı vüs' u kudret ve inâd ve ısrâr ile ihtikâr-ı zehâ'ire ictisâr idenlerin sâ'ire ibreten zâbitleri ma'rifetiyle cezâ-yı mâyelıkları icrâsına mübâderet ve bu bâbda kemâl-i i'tinâ ve dikkat eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1183

Hüküm No : 46

Hâlâ dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağı'nda Kul Kethüdâsı olan (…) *zîde mecduhû* ve ma'iyyetinde olan ağavât ve zâbitân ve ihtiyârlara hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri, Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istikrârımın mu'tenâ ve müstesnâ asker-i gayret-şi'ârı olmağla vukū' bulan sefer-i hümâyûnlarımda kendülerden dîn ü Devlet-i Aliyyeye muvâfık nice yüz aklıkları ve hıdemât-ı cezîle zuhûr-ı bürûz eylediğine binâ'en da'vât-ı hayriye-i şâhâneme mazhâr olageldikleri ma'lûm ve meşhûd-ı şâhânem olduğuna binâ'en haklarında mekkârîm-i celîle-i yâd-ı şâhânem masrûf olmağla işbu sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnumda dahı kemâl-i gayret ve şecâ'at ile dîn-i mübîn gayretine ve uğur-ı hümâyûnumda bezl-i vücûd ve iktidâr idecekleri meczûm-ı tab'-ı mekkârîm –i tiğ-i hüsrevânem olmak hasebiyle cümlesinden rızâ-yı sa'îd irtikā-i mülûkâneme mutâbık hıdemât-ı keşîde zuûru melhûz-ı şâhânem ve hâlâ Hotin kal'ası pişkâhında ormanlıkdan ve karşusundan Moskovlu kâfirinin tabûr-ı makhûru metrîslere tahassun itmekle melâ'in-i Moskova'yı metrîslerden kal' u ihrâca ve tedmîr içün cümle asâkir-i nusret-me'âsirimden gayret ve hamiyet izhârı matlûb-ı hümâyûnum ve bi-mennihi te'âlâ tabûr-ı makhûrları üzerine hücûm ve cihâda karâr virilmekle nehr-i Turla cisrinin karşusunda olan metrîslerde piyâde yeniçeri bahâdırlarının kesîr ve tevfîri muktezî olmağla süvâri olan yeniçeri askerim bu misillü sefer-i hümâyûnlarda atları girü bırakup, tüfenk ve seyf ü silahlarıyla metrîslere girüp, küffâr-ı hâk-sârın metrîslerinde toprağa giren melâ'ini tedmîr ve târumâr eylediklerine binâ'en mukaddemce dahı ol husûs içün hâlâ Ordu-yı Hümâyûnum Kā'immakāmı dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*

tarafından yazılan ocak mektûbu cihetince fermân-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum şeref-sudûr bulmuşdu. Serhâddât-ı seniyyemden olan Hotin kal‘asının ve etrâfının te’mîn ve tanzîmi aduvv-i dîn-i mübînin tabûr-ı makhûru karşudan ref‘ u tedmîrlerine muhtâc olmağla sen ki kulkethüdâsı-i mûmâ-ileyhsin, ordu-yı hümâyûnumdan ma‘iyyetine istishâb idüp, getürdüğün dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinin süvârilerini dahı bi’l-cümle piyâde idüp, ma‘iyyetine ve mukaddem Hotin ordusunda ve metrîslerde mevcûd olan bi’l-cümle yeniçeri bahâdırlarıyla piyâde olup, , metrîslere girüb ve cümlesinin istimâlet birle gayret-i dîn-i mübîn içün teşvîk ve tergîb ve “*Cahîdü fî- sebîlillah ve lâ teferregûn”*[153] emrine imtisâl ile cümlesi eslihâ ve tüfenkleriyle hâzır u âmâde durup, bi’l-cümle vüzerâ ve sâ’ir sınûf-ı asâkir-i nusret-mü’essîrim tevfîk ve gayret-i hazret-i Fettâh ile cevânib-i erba‘adan küffâr-ı dûzah-karârın tabûr-ı makhûrlarına hücûm eyledikleri hînde cümleniz gayret ve metrîslerden melâ‘in-i hâsirîn üzerine tüfengler atarak merdâne ve şîrâne hücûm ve kefere-i li‘âmın katl ü tedmîrlerine teşmîr-i gayret eyleyesiz. Cenâb-ı hazret-i Fettâh u Metîn asâkir-i İslâm’a zahîr ve mu‘în olmağla ve *“Eyyedehum bi cünûdi lem teravhâ ve azzebellezîne keferû ve zâlike cezâü’l- kâfirîn”*[154] nass-ı şerîfi üzere inâyet-i Rabbânîye ve asâkir-i nusret-me’âsirim feyz-i nusret- ihsân ve adüvv-i dîn-i mübîn olan melâ‘in-i dalâlet-nişân eltâf ve inâyet-i aliyyesiyle îsâl-i dereke-i nîrân olması mes’ûl ve _____ haklarınızda sünûh iden teveccühât-ı kâmile-i pâdişâhânemi ve du‘â-yı hayr-ı mülûkânemi tefekkür iderek fermân-ı hümâyûnum olduğu vech üzere hareket ve piyâde askerinin kesreti matlûb olmağla süvâri olan yeniçeri dilâverleri dahı piyâde olup, gayret kemerini miyânlarına bend ve seninle metrîslerde sâbit-i kadem olup, küffâr-ı dûzah-karâra göz açdırmayup gayret-i dîn-i mübîn içün mukātele ve muhârebeye âmâde ve sâ’ir süvârî askerin ve rü’esâları küffâr-ı li‘âma hücûm eyledikleri ecilden cümlesi merdâne ve gayyûrâne hareket ve küffâr-ı li‘âmın avn-ı hazret-i Fettâh ile katl ü tedmîrlerine mübâşeret ve du‘â-yı hayr-ı şâhâneme mazhar olmağa [bezl-i] tâb u tâkât eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ca. Sene [1]183.

Hüküm No : 47

Hâlâ Rakka vâlîsi olup, sefer-i hümâyûnuma gelecek asâkir-i nusret-ma’seri sevk ü tesyîre me’mûr Vezîr Mehemmed Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senden sefer-i hümâyûnumda hıdemât-ı celîle ve gayret zuhûru melhûz-ı şâhânem olmakdan nâşî vüzerâ-yı i‘zâmım beyninde seni intihâb ve hıdemât-ı merkūmeyi vaktiyle rü’yet ve ___ tahsîs birle isti‘câlini mutazammın bi’d-def‘a‘ât

[153] Allah yolunda cihâd edîn ve fırkalara ayrılmayın.
[154] Sizin görmediğiniz ordular (melekler) indirdi de kâfirlere azâp etti.İşte bu, o kâfirlerin cezâsıdır. Tevbe-26

evâmir-i ekîde-i şâhânem ısdâr ve irsâl olunup ve sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma me'mûr asâkir-i nusret-mâ'serim vürûd ve nice def'a küffâr-ı hâk-sâr ile Hotin kal'ası üzerinde muhârebe ve mukātele idüp, ve el'an sadrıâ'zamım ve vekîl-i mutlak ve serdâr-ı ekremim Ali Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû ve zâ'afe bi't-te'yîd-i iktidârehu ve ikbâlehu* hâlâ Hotin pişkâhında adüvv-i li'âm ile muhârebe üzere olmağla senin iki ay mukaddem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma mükemmel kapun halkı ve ma'iyyetine me'mûr asâkir ile vusûle mübâderetin vâcibe-i zimmetin iken henüz mâh-ı Rebiülahirin beşinci (5 R. 1183-07/08/1769) günü Kütahya semtinde Altuntaş nam mahalle vusûlünü bu def'a ordu-yı hümâyûnuma gönderdiğin kağıdında tahrîr eylemişsin. Bu rütbe betâ'et ile hareket ve sefer-i hümâyûnuma vaktiyle irişmeyüp, avn tekarrüb hayâliyle adem-i gayret ve hamiyetin zâhir olmuşdur. Bu ana gelince hakkında zuhûr iden ni'âm-ı celîle-i şâhânemi tefekkür ile fermân-ı vâcibü'l- imtiyâc-ı şâhâneme imtisâlen meşyen ale'l-vech şitâb u sür'atin fariza-i zimmetin idiğini mülâhaza ve takrîr eylediğin ecilden işbu inâyet-i şâhâneme mazhar olmuşiken yine hâke terahhimen bu def'a afv u safh olunmağla ne mahalle vâsıl olmuş isen fermân-ı âlişân (…) ile vusûlünde ağırlığını kethüdân ile bırakup ma'iyyetinde olan kapun halkı ve levendât ve sâ'ir askerin ile üç konağı bir idüp, ta'cîl-i ale't-ta'cîl Hotin'de ordu-yı hümâyun-ı nusret-makrûnuma **[Sayfa 12]** vusûle müsâra'at eyleyesin. Şöyle ki, ma'âzallahi te'âlâ bundan sonra yine sür'at itmeyüp, emr-i hümâyûnuma mugāyir hareket ile betâ'et idersen bir dürlü özr ü cevâbın isgā olunmayacağı ve eşedd-i itâb-ı şâhânemle mu'âtıb olacağını ve encâm-ı kârını zikr ve mülâhaza iderek ana göre hareket ve sür'at ve bir sâ'at mukaddem Hotin'de ordu-yı hümâyûn-ı nusret- makrûnuma vusûle mübâderet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 48

Deryâ Kapûdânı Vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma irsâl eylediğin tahrîrâtında ağustosun on beşinden sonra Bahr-ı Siyah'ın emvâcı ziyâde olmağla ince donanma ağustos Evâhir-inde ve kalyonlar eylülün evâ'ilinde tersâne-i âmirem tarafına avdet eylemeleri muktezâ-yı hâlden olduğu ve lillahi'l-hamd ve'l-minne küffâr-ı dûzah karârın donanma-yı menhûsesi zuhûr eylemeyüp, havâlî-i merkūme işbu hâl üzerine olduğunu dahı beyân eylemişsin. Donanma-yı hümâyûn kalyonları ve çekdirme […][155] vakt ü zamanıyla ve

[155] Sayfanın satır sonları kesik çıkmıştır.

mevsimiyle avdetleri husûsunu bi'l-cümle donanma-yı hümâyûnum ricâliyle istişâre ve mevsimiyle avdeti mülâhaza ve bi-mennihi te'âlâ emnen ve sâlimen avdet eylemek husûsu sana ve Özi tarafında olan […] hümâyûnum Başbuğu Hasan dâme ikbâlehuya sadrıâ'zam ve serdâr-ı ekremim tarafından tahrîr olunmuş idi. Bu def'a rikâb-ı müstetâb-ı hümâyûn-ı şâhâneme gerek senin ve başbuğ-ı mûmâileyhin, gerek vürûd iden tahrîrât […] serdâr-ı ekrem ve vekîl-i mutlâkım tarafına irsâl ve kā'ide-i sefer üzere avdetin husûsu re'y-i asafî ile temşiyyet iktizâ itmekle imdi donanma-yı hümâyûn-ı nusret- makrûnumun emn ü selâmeti ve [...] ihtimâm-ı tâmm ile techîz ve tertîbi ve emniyetleri içün öteden berü seferler vukū'unda havâlî-i merkūmeden ne vakit avdet olunagelmiş ise mevsimiyle emnen ve sâlimen avdet ve tersâne-i âmirem tarafına ric'at […] husûsunu bi'l-cümle donanma-yı hümâyûnum ricâliyle gereği gibi istişâre ve vaktiyle avdet ve makarr-ı hükûmetim olan tersâne-i âmireme vusûle mübâderet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183.

Hüküm No : 49

Bir sûreti:

Özü tarafında olan donanma-yı hümâyûnum kalyonları ve çekdirme ve sefâyin-i sâ'ire başbuğu ümerâ-i deryâdan Hasan *dâme ikbâlehu*ya minvâl-i muharrer üzere ve kapûdân-ı deryâ müşârun-ileyh dahı kezalik ma'îyyetinde olan[…]. tersâne ricâli ile istişâre ve kā'ide-i sefer üzere istişâre avdet eylemeleri fermân-ı hümâyûnum olmağla sen dahı mümkün ise müşârun-ileyh ile istişâre ve avdetini muhâbere, ve değil ise ma'iyyetinde olan ricâl-i donanma ile gereği gibi müzâkere ve emnen ve sâlimen avdet eylemen bâbında.

Hüküm No : 50

Özi vâlisine ve Özi kal'asının süvârî ve piyâde yerlü neferâtı ve beşlüyân ve ağavât ve kethüdâları ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki:

Özi kal'ası muhâfazsında kā'im olan yerlü ağavât ve zâbitânı tama'-ı hâma tab'iyyet ve müddet-i medîdeden berü seferler inkıtâ'ı sebebiyle her biri kaydlarında muharrer olan neferâtı tağlîl ve yevmiyelerini […] ve vâlî ma'rifeti ve ahar vechle yoklanmaları emr olundukca anlara dahı kapûdâna taksîmen akçe virmekle vâlileri itmâ' ve tashîh-i neferât etdirmemekle âdet ve bu def'a sefer-i hümâyûnum vukū'ı hasabiyle zâhir [...] akl-ı kalîl olmakdan nâşî kabahat ve habâsetlerin setr içün Nogay Tatarı tâ'ifesine birer mikdâr akçe virüp, kendülere beşlü ve neter ittihâz eylemişler. Ancak Nagaylu tâ'ifesi aşîret olmalarıyla seferler […] Kırım hanları ma'iyyetlerine mirzâları vürüd ve tâ'ife-i merkūme dahı alemleri

zîrinde bulunup, mirzâlarıyla mâ'an azîmet idegelmeleriyle kal'a-yı merkūmede el-yevm yerlü neferâtı bulunmayup, ve Nogaylu Tatarı ise yerlü neferâtı […] ve dâ'imâ muhâfaza-i kal'ada kā'im olmak mümkün olmadığını hâlâ Kırım hanı cenâbları dahı ihtâr idüp, sedd-i sedîd-i İslâmiyye'den olan Özi kal'ası gibi bir hısn-ı hasînin muhâfazasıçün müretteb olan neferât perîşân ve yevmiyelerinin tama'an ekl ü bel mel'ânet ü habâsetine cesâret iden ağavât ve kethüdâ ve zâbitânın eşedd-i ukûb ile mücazât-ı lâyıka ve meşrû'aları icrâ ile kılâ'-i sâ'irenin ağa ve zâbitânına ibret kılınmaları akdem umûr-ı devlet ve ehem-i hutûb-ı saltanât-ı senîyyemden bir emr-i mültezim olup, lâkin bu def'a hâllerine ve ıyâl-ü evlâdlarına merhameten haklarında lâzım gelen ukûbet ve cezâdan […] ve yalnız tenbîh ve inzâr ile iktifâ olunmağla, imdi sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, yerlü ağavât ve zâbitânın cümlesini huzûruna getürdüp, işbu fermân-ı âli-şânımı müvâcehelerinde kırâ'at ve fî-mâ-ba'd Nagaylu […] vesâ'ir tavâ'if-i Tatar'dan olan yerlü neferâtı ve beşlülerin muhâfaza-i kal'ada kıyâm idemeyecekleri nümâyân ve kal'a-i merkūmede dâ'imâ hıdmet-i muhâfazada kıyâm itmek üzere müretteb olan neferâtın kaydlarını […] mûcebince bi'l-cümle mevcûd olması ne mertebe ehem ve elzem olduğu müstağni-yi ani'l-beyân bir keyfiyet olmağla agavât-ı merkūme neferâtına mahsûs olan yevmiyeyi ekl ve bey' mel'anetini irtikâbdan ferâgat ve muktezâ-i […] her biri neferât-ı ma'dûdesini Nogaylu ve sâ'ir Tatar'dan mâ'adâ kavimden ve muhâfazaya kādir âdemlerden tedârik ve anlara mahsûs olan yevmiyeden bir akçe ve bir habbesin ketm ve ekl itmeyüp, [...] i'tâ eylemlerini tenbîh-i ekîd ile bir dakīka akdem cümlesine neferâtlarını tekmîl ve tetmîm itdirdüp, ıyâzen-billâhi te'âlâ sen dahı eslâfın eserine iktifâ ve bu maddede ağavâtın şefâ'at ve recâ ve tenezzülden ve arz idecekleri akçe ve hedâyâlarına tama' ve rağbet birle bu maslahat-ı mühimin te'hîrine mü'eddî olur rehâvet ve kusûrdan be-gāyet ittikâ ve ihtirâz eyleyesin, şöyle ki bundan sonra bu madde […] ihmâl bir tarîkle imkândan olmayup, sirran ve alenen tefahhus ve sual ve neferâtı mevcûdenin kemîn ü keyfiyetlerin tecessüs ve defter itdirüp, ağavât-ı merkūmeden bi'l-cümle neferâtı mevcûd olmayup, noksan olanların ve ulûfelerini tamâmen virmeyüp, âdetlerü üzere ekl ve bey' içün tavâ'if-i Tatar'dan neferât ittihaz idenlerin sâ'ire ibreten bilâ-emân mücâzât-ı lâyıkaları icrâ kılınacağını cümlesinin […] intibâhlarına ilkâ ile fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere neferât husûsunu gereği gibi tanzîm ve şürüt-ı mer'iyeleri muktezâsınca mecmû'unun mevcûd hıdmet-i muhâfazada kıyâm etdirdiğini ber-vech-i sıhhat ucâleten ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve i'lâma mübâderet ve hilâfından be-gāyet hazer ve müba'adet eylemen bâbında . Fî Evâsıt-ı Ca-Sene [1]183

Hüküm No : 51

Özi vâlîsi mâ‘iyyetine ta‘yîn ve tesyîr olunan Karasi sancağı mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehû*ya ve Palu Hâkimi (…) *zîde uluvvehûya* ve ma‘an ta‘yîn olunan Osman Bölükbaşı’ya hüküm ki

Siz ki mîr-i mîrân ve hâkim ve bölükbaşı-i mûmâ-ileyhimsiz, bu husûsda sedd-i sedîd-i İslâmiyede olan Özi kal‘asının teksîr-i asker-i hamiyet-eser ile takviyet ve istihkâmı ehem-i umûr-i Devlet-i Aliye’mden ve sizden her hâlde dîn ü Devlet-i Aliyyeme lâyık hıdemât-ı celîle zuhûru me’mûl-i mülûkânem olduğundan gayrı mā‘iyyetinizde olan asker ve levendâtlarınızın güzîn ve müntehab olmağla b’il-cümle levendât ve askeriniz ile ucâleten Özi’ye varup, Özi vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa *edânullahi te‘âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetinde kıyâm u muhârebe ve muhâfaza ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyemde emir ve re’y üzere hareket ve adüvv-i dînin ol taraflarda zuhûrunda gayret-i dîn-i mübîn ve hıdemât-ı pâdıişâh-ı rûy-i zemîn içün merdâne ve gayyûrâne teşmir-i sâ‘id satvet birle yüz aklıkları ibrâzına mezîd-i ihtimâm u dikkat eylemeniz fermânım olmağın me‘mûriyetinizi şâmil işbu emr-i âlişânım ısdâr ve **[sayfa 13]** (…) ile irsâl kılınmıştır. İmdi vusûlünde bir gün akdem ve bir sâ‘at mukaddem me’mûr olduğunuz üzere Özi kal‘asına vusûl ü lühûka mübâderet ve Bender cânibinde ve etrâfında meks ü tevakkuf itmekden mübâ‘adet cümlenizden me’mûl [ve] muntazır olan gayret ve şecâ‘ati izhâra bezl-i mâ-hasal kudret ve vâsıl olduğunuz günü Hotin’de sadrıâ‘zam ve vekîl-i mutlak tarafına inhâya mübâderet ve ber-vech-i muharrer amel ü hareket itmeniz bâbında emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâ’il-i Ca. S-183

Hüküm No : 52

Bir sûreti:

Paşa-yı mûmâ-ileyhin ve Palu Hâkimi ve Osman Bölükbaşı‘nın ma‘iyyetine vusûllerinde muhârebe ve muhâfaza ve sâ’ir hıdemât-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde emr ü re’yi üzere i‘mâl ve istihdâm ve vusûllerini[…] Hotin’de serdâr-ı ekrem ve sadrıâ‘zam ve efham taraflarına i‘lâm ve ol taraflara dâ’ir inhâsı mühimm sâ’ir keyfiyâtı dahı peyderpey ucâleten tahrîr ve ifhâm ve hilâf-ı melhûz vaz‘ u hareketden ittikâ-yı tâm eylemesiçün Özi vâlîsî Vezîr Süleyman Paşa’ya i‘lâm-ı hâl siyâkında bir kıt‘a.

Hüküm No : 53

Bir sûreti:

Bender Cânibi Seraskeri Vezîr el-Hâc Ali Paşa’ya mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve Palu Hâkimi ve Osman Bölükbaşının bi‘l-cümle levendâtlarıyla bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem Özi’ye vusûle mübâderet eylemleri fermân-ı hümâyûnüm olup, Bender üzerinden

tesyîr olunmalarıyla mûmâ-ileyhimi Bender havâlîsine vardıklarında meks ü tevakkuf itdürmeyüp mâ‘iyyetlerinde olan bi′l-cümle asker ve levendâtlarıyla seri‘an ve âcîlen irsâl ve tesyilleri husûsuna i‘ânet ve mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemesiçün bir kıt‘a.

Hüküm No : 54

İsakçı muhâfazasında olan Alâiye sancağı mutasarrıfı Mehmed Sadık *dâme ikbâlehuya* ve turnacıbaşı *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Bi-hamdühu Sübhane ve te‘âlâ a‘dâ-i dîn-i mübîn olan Moskov keferesinin tabûr-ı makhûru nehr-i Turla’nın karşu tarafından kemâl-i ye’is ve hırmân üzere olup, piyâde ve süvâri guzzât-ı muvahhidîn küllî yevm kefere-i müşrikînden diller ve kelleler ahz itmeleriyle avn u inâyet-i Bâri ile karîben kefere-i mesfûrenin inhizâm ve külliyen kahru i‘dâmı me‘mûl iken ordu-yı hümâyûnumda, ve Hotin ordusunda olan süvâri ve piyâde asâkirden ba‘zı ziyânetden bahr-ı mefsedet kimesnelerin avdet ve cisr-i mezbûra vardıklarından bi’d-def‘a‘ât evâmir-i şerîfemle size vâki‘ olan tenbîhât-ı şedîde-i şâhânemin hilâfı tarafınızdan mümânâ‘at olunmayup, cisrden mürür eyledikleri sahîhan ve tahkīkan haber vri-ilüp, bu gûne müsâmaha ve taksîriniz hakkınızda heyecân-ı gazâb-ı mülûkânem bâ‘is bir emr-i nâ-merzi olmakdan nâşî tenbîhen ve teşvîken hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bundan sonra avdete izn ü ruhsatı muhtevî yedlerinde emr-i âli olanlardan ma‘ada piyâde ve süvârî yeniçeri ve sâ’ir sınûf-ı asâkirden bir ferdîn cisrden mürûrlarına vechen mine’l-vücûh ruhsat virmeyüp, bu tarafa i’âde ve ircâ‘larına ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Şöyle ki: Bundan sonra iğmâzınız veyâhûd ahar vechle kusûrunuz olmak hasebiyle kimesnenin mürûrları haber alınmak ve bu emirde mikdâr-ı zerre iğmâz olunmak iktizâ ider ise eşedd-i ukûb ile mu‘âkıb olunacağınızı muhakkâk ve mukarrer bilüp, ana göre selâmet-i hâliniz için bu husûsa leyl ü nehâr ihtimâm u dikkat ve bu def‘a şeref-sudûr iden evâmir-i aliyyem mûceblerince Babadağı ve İsakçı ve sâ’ir ol havâlîden Hotin ordusuna gelecek yeniçeri neferâtlarını cisr-i mezbûra vürûdlarında bir an ve bir dakīka mukaddem irişmeğe teşvîk ve tergîb iderek cisrden imrâr ve bu tarafa irsâl ve israllarına bi’l-ittifâk nisâr-ı vüs‘ u tâkât ve ser-i mû hilâfından tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâsıt-ı Ca.Sene [1]183

Hüküm No : 55

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Ohri sancağı mutasarrıfı olup, bu def‘a memleket-i Boğdan ve re‘âyâsını muhâfazaya me’mûr kılınan Mehmed Paşa *dâmet me’âliyehû*ya hüküm ki:

Memleket-i Boğdan'ın boyârân ve rehâbîn ve re'âyâ-i sâ'iresi taraflarından bu def'a ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma takrîr olunan bir kıt'a mahzar-ı zirâ'at-zemînlerinde Moskov keferesinin bundan akdem Hotin tarafına tabûr-ı makhûrı vürûdı hasebiyle Kazak ve Katana eşkıyâsı Boğdan kazâlarından berü taraflarda vâki' Çernoviçe ve Harlu ve Durohovi ve Potoşan ve Sohava ve Neyamçov (?) ve Roman ve Yakov ve Salorika nâm dokuz kazâ re'âyâ fukarâsının hayvanât ve sâ'ir memlûkâtlarını yağma ve gāret ve envâ'-i hasâret eylediklerinden başka bu esnada ba'zı haydûd eşkıyâsı dahı kazâhâ-i mezkûrede keşt ü güzâr ve re'âyâ derd-mendânına bî-nihâye cevr ü zulme ictisâr üzere oldukları ve bâ'zen yine Katana eşkıyâsı geçüp, re'âyânın bir dürlü emn ü râhatları kalmadığından el-yevm secniyelerde ihtifâ ve günâ-gün cevr ü eziyyete mübtelâ oldukları tahrîr ve inhâ ve hâllerine merhameten o gûne eşkıyânın hasâret ve ta'addîlerinden muhâfaza ve vikāyetleri husûsu istid'â ve isti'tâf eylemişler. Fi'l-hakîka fukarâ-i ra'iyyetin muhâfaza ve vikāyet ve himâye ve sıyânet birle secniyelerden ihrâc ve kurâ ve meskenlerine îvâ vü iskânları vâcibât-ı umûrdan, ve sen ki paşa-yı mûmâileyhsin, senin bu misillü umûrda hamiyyet ve dirâyetin ve sıyânet ve istimâlet-i fukarâda cidd ü ihtimâmın melhûz ve meczûm olmak hasebiyle, Boğdan Voyvodası Kostantin Voyvoda, Hatman Avakba Balhir(?) ile dâ'imâ muhârebe ve ittifâk vechiyle hareket ve voyvoda-i mûmâileyhin beşlülerini dahı ahz idüp, mârrü'z-zikr dokuz kazânın re'âyâsı üzerlerine tasallut iden her ne makūle eşkıyâdan ise bi-eyyi hâlin ahz ve askerîlerik iddi'âsında olanların ocakdan ma'iyyetine me'mur (…) *zîde mecduhû* ma'rifetiyle haklarından gelinüp, sâ'irlerinin dahı bulundukları yerlerde müacâzât-ı lâyıkaların tertîb ve icrâ ile havâlî-i mezbûreyi levs-i vücûd-ı eşkıyâdan tasfiye ve tathîr ve re'âyâ fukarâsını muhtefî oldukları mahallerden ve secniyelerden kadîmi karyelerine götürdüp, yerlü yerlerinde takrîr ve iskân ve min-ba'd, Katana eşkıyâsından ve sâ'ir hazele-i eşkıyâdan vechen mine'l-vücûh kendülere zarar u ziyân vâki' olmamak üzere ale'd-devâm hıfz u hırâsetlerine ihtimâm ve cidd-i tâm eylemek fermânım olmağın, me'mûriyetini muhtevî işbu emr-işerîfim ısdâr olmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda, dâ'iren halkıyle hareket ve ocakdan ma'iyyetine me'mûr olduğun sâlifü'z-zikr Boğdan kazâlarına varup, maslahat-ı vakt ü hâli ve re'âyânın istimâlet ve itminânlarına dâ'ir keyfiyâtı voyvoda-i mûmâ-ileyh ile dâ'imâ muhâbere ve merâsim-i ittifâk ve ittihâda ri'âyet ve voyvodanın beşlülerini dahı yanına celb ve âki'lâne ve gayyûrâne vez'u harekete dikkat ile temşiyet-i umûr-ı me'mûrene mübâşeret ve el-yevm havâlî-i mezbûrede **[sayfa 14]** keşt ü güzâr üzere eşkıyâ her ne makūleden ve ne cinsten ise ibrâz-ı hüsn-i tedbîr ve ru'yet ve izhâr-ı asâr-ı medâneni ve gayret iderek bulundukları mahallerde iktizâsına göre üzerlerine varup, basdırılup, ele getirilüp, askerîlik iddi'âsını idenlerin ocakdan müte'ayyin mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ve sâ'irlerinin dahı lâyık

oldukları vechile cezâların tertîb ve icrâ ile ol havâlîlerde erbâb-ı şekāvetden nâm u nişân kalmamak ve re‘âyâ fukarâsına emniyyet-i külliye ve tamâniyyet-i kavîyye hâsıl olmak vechiyle gereği gibi tanzîf ve tathîre ve re‘âyâyı muhtefî oldukları secniyelerden ihrâc ve me’vâ-i kadîmlerine celb ve iskanlarıyla bi’l-emni ve’s-selâm zer‘ ü hars ve kâr u kesbe iştigālleri husûsuna ihtimâm ve sa‘y-i mâlâ-kelâm eyleyüp, zinhâr ve zinhâr me’mur olduğun muhâfaza-i vilâyet ve ra‘iyyet hasebi ve kusûr ve rehâvet ve fütûr ile fukarâ-i Boğdan üzerlerinden ta‘addî ve tasallut külliyen ref’ü izâle olunmasından ve tarafından ve etbâ‘ın taraflarından re‘âyâdan akçe ve me’kûlât mutâlebesi ve sâ’ir gûne ednâ ta‘addi ve sıklet zuhûru mesmû‘ olmasından be-gāyet hazer ü mücânebet ve zikrolunan Çernoviçe ve Serika hudûdlarından ve sâ’ir mahallerden Moskovlu la’inin fitnesi ve haydûd eşkıyâsı zuhûr ider ise derhâl ûzerlerine varup, tedmîrlerine teşmîr-i sâ‘id gayret ve bezl-i tâb u tâkat idüp, bir mahalde tûl müddet müddet meks ü tevakkufdan ziyâde mübâ‘aded ve emr-i şerîfimin mazmûn-ı mûnîfiyle amel ü hareket itmen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ca. Sene183.

Hüküm No : 56

Hâlâ Erzurum vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri olanVezîr Silahdâr İbrahim Paşa’ya ve müşârûn-ileyh ma‘iyyetinde olan Erzurum ve Trabzon Eyâletlerinin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr yoklamaya me’mur (…) *zîde mecdühûya* hüküm ki;

Kırım ordusuna me’mur eyâleteyn-i mezbûreteyn zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından bir ehad girüde kalmayup, cümlesi bayrakları altında mahâlî-i me‘mûrlarında bulunmak, ve sen ki serasker-i müşârûn-ileyhsin, emr ü vezâretin üzere hareket eylemleri husûsu me’mûriyetleri evâmir-i şerîfemde ber-vech-i ekîd tenbîh-i hümâyûnum olmağla eyâlet askerinin berevât-ı şerîfe ile mutasarrıflarına havâle olması ve asâkir-i sâ’ireden imtiyâzları ancak me’mur kılındıkları hıdemât-ı aliyyede bezl-i vücûd ve sarf-ı mechûd eylemlerine menût idügi şer‘an ve aklen medlûl ve mansûs husûsen işbu hengâm-ı seferde eyâleteyn-i mezbûreteyn askerinin fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere ma‘iyyetinde bulunmaları ne mertebe lâzım ve mühimm olduğu ma‘lûm bir keyfiyet iken, zikrolunan Erzurum ve Trabzon eyâletleri zü‘emâ ve erbâb-ı timârının hâlâ ma‘iyyetinde olan reisülkittâb ve ve defter emîni vekîlleri yedlerinde mevcûden defterhâne-i âmiremden mahrec cebe defterleri mantukları üzere nısfı mikdârı bayrakları altında mevcûd olmayup, ekserî hıdmetlerinin târik olduğu bi’t-taharrî ma‘lûm-ı şâhânem ve bunlar yoklanup, mevcûd ve nâ-mevcûdlarının ber-vech-i sıhhat ma‘lümiyeti matlûb-ı pâdişâhânem olduğu ecilden, mûmâ-ileyh hâme-i emr-i şerîfimle yoklamacı ta‘yin ve irsâl olunmuştur. İmdi vusûlünde reisülküttâb ve defter emîni vekîlleri mûmâ-ileyhimâ ile eyâleteyn-i mezbûreteynin defter kethüdâları ve tîmâr defterdârları ve çavuşlar kethüdâları ve

emînleri ve yoklamasına mübâşeret olunan her bir sancağın sâbık ve lâhık alaybeyileri mevcûd oldukları hâlde yoklamaya mübâşeret ve mezîd-i taharrî ve defter iderek, zikrolunan eyâletler dâhillerinde olan sancaklar neferâtını başka başka yoklayup, neferâtdan yedlerinde olan senedlerin ibrâz ve bayrağı altında el-yevm mevcûd oldukları tahkīk ve zâhire ihrâc olunanları esâmîleri ve ze'âmet ve tîmâlarının nâhiye ve baş kılıç ve bâzûlarıyla hîn-i defter ve yoklamada ve bayrakları altında mevcûd olmayup, târik-i hıdmet olanları dâhî kezâlik başkaca deftere tahrîr idüp, mevcûd ve nâ-mevcûdların âlâ-vechü'l-sıhha başka başka defterlerini ordu-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve ba'dehu sâdır olacak fermân-ı hümâyûnum mucebince tevcîhleri husûsunun nizâmına ihtimâm u dikkat eyleyüp, lâkin yoklama husûsunda be-gāyet taharrî ve tedkîk ile hareket mühim ve eyâleteyn-i mezbûreteyn seraskerinin el-yevm mahal-i me'mûrlarında nısf-ı mikdarı mevcûd oldmadığı tahkīk olunmuşiken bu emrde adem-i mübâlât ve ikdâmınız sebebi ile sefere gelmeyenlerin sened ile etbâ' ve hıdmetkâr makūleleri yoklamada bulunmak ve yoklama esnâsında huzûrları iktizâ iden defter kethüdâları ve tîmâr defterdârları ve çavuş kethüdâları ve sâbık ve lâhık alaybeyilerinin kendülere müte'alllık olup, nâ-mevcûd olan kimesneleri mevcûddur deyu ihbârlarına i'timâden mevcûd defterine tahrîrleriyle matlûb olan yoklama husûsunda hakkaniyet ve adâlete münâfi ser-i mû vaz'u hâlet sudûr eylemek lâzım gelür ise o makūle nâ-mevcûdları mevcûd olmak üzere ihbâr ve gizlü ihtiyâr idenlerin menâsıb ve gedikleri ve nân-pâreleri ref'olunduğundan başka, bilâ-emân cezan tertîb olunacağını bî-rayb u iştibâh bilüp, ona göre hareket ve ber-vech-i sıhhat matlûb olan yoklama defterlerini bir sâ'at mukaddem memhûren irsâle bezl-i makdûr ve hilâfından ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.
Fî Evâsıt-ı Ca.Sene [1]183.

Hüküm No : 57

Kırım cânibi Seraskeri Vezîr Silahdâr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Kırım ordusuna me'mûr süvâri ve piyâde dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr ve mîrî levendât ve sâ'ir sınûf-ı asâkirden bir ferdi hıdmet-i muhâfazayı terk ve bir an münfekk olmayup, muktezâ-i me'muriyetleri olan re'y ü tedbîr eylediğin vechle muhâfaza hıdmetine ve sâ'ir hıdemât-ı aliyyeme kıyâm u mübâderetleri matlûb-ı şâhânem olup ve hâlâ sadrâ'zam ve vekîl-i mutlak-ı ale'l-himemin ve serdâr-ı ekrem ve efhamım sütûde-şiyem Ali Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû ve zâ'afe bi't-te'yîd-i iktidârehu ve ikbâlehu* Hotin karşusunda küffâr-ı hâk-sârın tabur-ı makhûrıyla muhârebede ve sâye-i livâ-i hazret-i resûl-i Hüdâ *aleyhi ve alâ alihi efdalü's-salavât ve etemme* ilticâda müctemi' asâkir-i nusret-mâserim dahı Hantepesi nâm mahalde her tarafa imdâd üzere kā'imeler olup ve

düşmen-ı dînin Katana ve Kazak kâfirleri memâlik-i mahrûsem hudûdlarına îsâl-i keyd ü hasâr kasdıyla münteşîr oldukları mesmû' ve melhûz iken, gayret-i dîni izhâr idecek böyle vakt ü muhâfazalarda olan asâkir-i İslâm'ın izn-i humâyûnum olmadıkça me'mûr oldukları hıdemâtı terk ve avdet eylemeleri münâfi-i diyânetden bir hâlet olduğu ve bu makūleler dünya ve ahiretde selâmet bulamayup, mübtelâ-yı envâ'-i ukûb ve cezâ olacaklarını, sen ki serasker-i müşârûn- ileyhsin, ma'iyyetinde ihtişâd iden sınûf-ı asâkire zâbitân ve sergerdeleri ve beynlerinde ûlü'l-ebsâr olanlar vesâtetleriyle ifâde ve tefhîm ve berren ve bahren giriz-gâh olacak taraf ve iskeleleri muhâfaza ve tesdîd itdirüb cümlesinin makâm-ı me'mûriyetlerinde ikāme ve istihdâmlarına ve cümlesine gayret ve nevâziş birle istimâlet virerek hıdemât-ı dîn-i Devlet-i Aliyyeme lâyık hıdemât-ı cezîle izhârına sarf-ı mâ-hasal miknet ve bezl-i gayret ve sa'y u kudret ve her hâlde teyakkuz ve intibâh ue basîret ve ihtiyât merâsimine ri'âyet iderek idâre-i umûr-i seraskerîye sa'y u gayret ve ol taraflarda düşmen-i dînin Katana'sı ve asker-i nuhûset-eseri zuhûr ider ise du'â-yı serî'ü't-te'sîr-i şâhânem cümleniz haklarında mebzûl ve meşmûl olmağla hamiyyetlü Kalkay Sultan ile ale'l-ittifâk merdâne ve dilîrâne mukābele ve avnı-ı hazret-i Feyyâz ile i'lâmlarıyla şîrâne şerr ü şûr-ı düşmenden ol havâlîyi gereği gibi muhâfaza ve muhâreseye bezl-i tâb u tûvân ve sa'y-ı mâlâ-kelâm ve vukū' bulan keyfiyât ve hâlet-i düşmene dâ'ir isticvâb olunan ahbâr ve havâdisâtı ucâleten ve müsâra'aten ordu-yı Hotin'de sadrıâ'zamım tarafına tahrîr ve i'lâm eyleyüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet ictinâb ve ihtirâz eylemen bâbında. Fi Evâsıt-ı Ca.183 **[Sayfa 15]**

Hüküm No : 58

Özi kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Sertuna-i Cedîd Mustafa *zîde mecdühûya* ve ocakdan bu husûsa hâssaten mübâşir nasb u ta'yîn olunan Ser… İsmail ve orta yazıcıları gedüklülerinden Vefâlı İbrahim ve muhâfaza-i mezkûrede olan serhâd kâtibi ve çorbacı ve çavuşân ve keşîdegân ve serdengeçdiyân hâlâ[…] ağavât ve alemdârânı ve ocak ihtiyâr ve emekdârları ve bi'l-cümle odalu ve yamakāna hüküm ki:

Dergâh-ı âli yeniçerileri ocağı sâ'ir ocakların mümtâz ve muhtârı ve mahzar-ı zafer-i inâyet-eser-i tâcidârî olduğu zâbitân ve neferâtı yol ve erkân üzere hareket ve ulû'l-emre inkıyâd ve itâ'at ve me'mûr oldukları hıdemâtda istikāmet ve dîn ü Devlet-i Aliyye uğrunda ez-dil ü cân bezl-ü kudret ve husûsen sefer-i hümâyun vukū'unda derûn-ı serhadde bulunanlar serhadlerinde ve orduda bulunanlar metrîslerinde *"ke'ennehüm bünyân-ı mersûs"*[156]

[156] Duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi. Saff- 4

yerlerinde metin ve düşmendan ahz ü intikāma mübâderet ve can-sipârlık merâsimini merdâne icrâ ve niçe niçe fütühât-ı celîleye müyesser ve du‘â-yı şehin-şâhîye mahzar ve nân u nimet hakkına mürâ‘at olunur iken, bu sâl-ı meymenet iştimâlde sefer-i hümâyün ve serhaddâta zâbitân ve neferât-ı eslâf-ı guzzât-ı muvahhidîn eserine adem-i iktifâ ve niçeleri merâsîm-i gayret ve hamiyeti icrâya mun‘âfik olamadıklarından ma‘adâ me’mur oldukları yerlerinde sâbit-i kadem ve metîn-i müstahkem olmaları lâzım iken, Özi kal‘asına me’mûr serdengecdi bayraklarının tashîh olunan neferâtları mikdâr-ı ta‘yinâtları virilüp, bilâ izin ve fermân bir ferdînin kal‘a-yı mezbûrdan devr ü mehcûr olmaları me’mûl olunmaz iken, kal‘a-yı merkūmenin bu esnâda muhâfazası mûhim olup, zâbitân ve ağavât ve alemdârânın neferâtlarını adem-i zabt ve kemâl-i iğmâz ayn ve ihmâllerinden nâşi ekserleri etrâf u eknâfa firâr ve gayyibet ile ta‘tîl-i maslahâta bâdi olduklarından başka sıyânet-i mîrî herkese vâcib iken, ta‘yînâtı izdiyâdıyla ahz ve hadd-i i‘tidâle ri‘âyet olunmadığı istîmâ‘ olunup, ve otuz seneden berü Devlet-i Aliye’nin bir hıdmet-î cesîmesi zuhûrlanmayup, şimdi sefer-i hümâyûn ibtidâsında bahâdırlık ve yârânlık izhâıyla edâ-yı hakk-ı nân u nimet ve nâ-bercâ hareketden ihtirâz ve ictinâb olunmak cümlenin vâcibe-i zimmeti idügi ma‘lûmunuz iken, gayret-i dîniye ve hammiyyet-i İslâmiye muktezâsınca harekete ibtidâr ve neferât-ı mezkûreyi zabt u rabt ve ahkâm-ı ilahîyi icrâ ile te’dîbleri lâzım gelenler haklarında kemâ-yenbagî edâ ve bilâ-mûcib hadden ziyâde ta‘yinât mutâlebesinde olanları ittifâk ve ittihâd birle men‘ ve beytü’l-mâl-i müslimîni *kemâ-hüve hakkuhu* himâyet ve eslâf misillü dîn ü Devlet-i Aliyyeye sıdk ile hıdmet ve nâ’il-i sa’âdet-i dünya ve ahiret olmağa musara‘at ve serhadd-i mezbûru tasfiye ve tanzîf ve hüsn-i nizâma ifrâğ ve hakīkat-i hâli ocak tarafına tahrîr ve iş‘âr eylemeniz bâbında sâdır olan fermân-ı âli mûcebince mûmâ-ileyhimâ mübâşir ta‘yîn ve irsâl olumuşdur. Vusûllerinde gerekdir ki; vech-i meşrîh üzere amel ü hareket-i merziyye edâsına mübâderet ve hilâfından ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki mübâşir-i merkūmesiz, muhâfaza-i mezbûra varup, hakīkat-i keyfiyet ba‘de’l-ittilâ’ cümle ehl-i ırz-ı serhadd-nişîn ma‘rifetleriyle mahal-i nizâm olur hâlâtı üslûb-ı hakîmâne men‘ ü def‘ve hadden efzûn ta’yinât mutâlebesinde olurlar var ise anı dahı i‘tidâle ta‘lîk ve sıyânet-i beytü’l-mâl olunmasına dikkat ve muhâl-ı nizâm olanları te’dîb ve terhîb itmeğe sa‘y u dikkat ve bu husûsda ziyâde sadâkat ve istikāmet eyleyüp, ser-i mû kusûr ve fütûrdan ittikā ve mücânebet eyleyesiz deyu hâlâ ordu-yı hümâyûn kā’immakāmı bi’l-fiil dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri Ağa‘sı olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fi Evâsıt-ı Ca. [1]183

Hüküm No : 59

İlm ü haberi virildi.

İsakçı Anbarı'na vürûd idecek mîrî sa'îr muhâfazasına me'mûriyetleri içün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ'il-i M. Sene 184

Tutrakan Şaykası Kapûdânı Ahmed Kapûdân *zîde kadrühûya* hüküm ki:

Sefer-i Hümâyûnum levâzımından şa'îrin kesret-i vâfret üzere tedârik ve cem'ine medâr olmak içün muhtekir tâ'ifesi ve aharın bey' ü şirâsı ve mahal-i ahara nakilleri men' ü yasağ olunup, taraf taraf me'mûr olan mübâşirler ma'rifetleriyle mîrî içün mübâya'a ve cem'i fermânım olunmağla bu takdirce İbrail iskelesinden şa'îr imhâli ile sefâin ve kayıklar aşâğı salıvirilmeyüp, meks ü tevakkuf ve mîrî içün zabt itdirilmek üzere, sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, süvâr olduğu şâykan ile rüz-ı hızırdan iskele-i mezbûrede cânib-i mezkûreye me'mûr ve meştâ-nîşîn olman tasvîb olunmağla şimdiden süvâr olduğun şâykanı techîz ve mahal-i mezkûra gelüp, hıdmet-i mezkûrede kıyâm eylemen üzere ber-mu'tad-ı kadîm mu'în olan kürekçi ve dümenci ve topçularının rûz-ı kāsımdan rûz-ı hızıra varınca altışar aylık ücretleri ve ulûfeleri i'tâ olunması nehr-i Tuna'nın Ocaklık Şaykaları Başbuğu Mîr Mehmed Emin *zîde mecduhû* arzuhâliyle inhâ ve istid'â ve zikrolunan şaykaTutrakan şaykasının mukayyed olan yirmi nefer kürekçilerinin beş yüz guruş ücretleriyle senin seksen üç guruş ber-sülûs ta'âmiyen münâsib mâldan havâle olunagelüp, ve ocaklık şaykalarının hıdmet-i me'mûriyetlerinden rûz-ı hızırdan rûz-ı kāsıma varınca ücretleri altışar aylık olmak üzere virilegelmekle işbu sene-i mübârekede ale'l-umûm sefer-i hümâyûnum içün me'mûr olduklarından şaykaların techîz içün aldıkları ocaklıkları rûz-ı kāsımdan tamâm olmak iktizâ itmekle seninle Silistre şaykası kapûdânı Mehmed Kapûdân *zîde kadrühûnun* müceddeden hıdmet-i me'mûreyet ile rûz-ı hızıra varınca yirmişer nefer kürekçilerinin beşer yüz guruş ücretleri ile altışar aylık ta'âmiyeleriniz bin yüz kırk iki guruşa bâliğ olduğu başmuhâsebeden hesâb ve ihrâc olunmağla vech-i meşrûh üzere me'mûr kılınup, me'mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l Başdefterdârım Es-Seyyid İbrahim *dâme üluvvehu* i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince amel ü hareket eyleyüp, hilâfından be-gāyet ihtirâz eylemen bâbında emr-i şerîfim yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 60

Bunun dahı bir sûreti:

Silistre Şaykası Kapûdânı Mehmed Kapûdân *zîde kadrühûya*, Silistre yedek şaykasının yirmi nefer kürekçileri ve Arvas(?) ve Beylik karyesinden ihrâc olunmak üzere ___ mûmâ-

ileyhin senevî yirmi dört bin yüz altmış akçe ulûfe ve ta‘âmiyesi Silistre İskelesi malından ocaklık olduğu ba‘de’l-ihrâc vech-i meşrûh üzere me’mûriyetiçün emr-i şerîf yazılmışdır. **[Sayfa 16]**

Hüküm No : 61

Rakka vâlîsi olup, asker sürücülüğüyle sefer-i hümâyûnuma me’mûr kılınan vezîrim Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Naks-ı ahd iken Moskov keferesinin avn u inâyet-i cenâb-ı Müntakīm-i zü’l-Celâl ile kahr u tedmîri zımnında memâlik-i mahrûsemde vâki‘ vüzerâ-yı i‘zâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm tavâ’if-i[…] nusret-makrûnuma azîmet eylemeye me’mûr ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen öteden berü rüşd ü kıyâset ve hamiyet ile mevsûf olmandan nâşî uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyeme mâzîde gāyetü’l-gāye nisâr-ı cehd ü tâkat eylemen senden melhûz-ı hümâyûnum olduğuna binâ’en vulât ve mîr-i mîrân ve sâ’ir sefer-i hümâyûnuma me’mûr olanlar ta‘kīben ordu-yı hümâyûnuma mülhâk olmağa mezîd-i şitâb eylemen şartıyla sürücülüğüne ta‘yîn kılındığına binâ’en bu ana değin ma‘iyyetinde olan asâkir ile ordu-yı hümâyûnuma gelüp, isbât-ı vücûd ve hıdemât-ı dîn-i devlet-i seniyyemde bezl-i mechûd eylemek lâzıme-i zimmet-i ubûdet ve _____ iken henüz ne mahalle geldiğin istimâ‘ olunmayup, hâlâ serdâr-ı ekrem-i sütûde-şiyem ve sadra‘zam-ı sadâkat-alemim Ali Paşa *edûmullahi te‘âlâ iclâlehû ve zâ’afe bi’t-te’yîd-i iktidârehu ve ikbâlehu* bu hengâmda Hotin ve pişkâhında asâkir-i nusret-mâserim bi’d-defâ‘at muhârebeye şürû’ idüp, hamden vâhibü’l-Mennân küffâr-ı dûzah-karâr cüyûş-ı nusret-pûş-ı İslâmiye ile ceng ü pîkâra tab-aver olmadığından münhezîmen ve mahzûlen mukaddemâ mütehaffî olduğu ormana firâr eyledikden sonra yine sadrâ’zamım müşârun-ileyh asâkir muvahhidîn ile kemer-i gayret-i İslâmiyeyi miyân-ı himmetlerine bend idüp, kefere-i hâk-sârın müte‘akiben üzerine hücûm niyetinde iken, bi-iznillahi te‘âlâ vukū‘ bulan kesret-i emtârdan nâşî dağlardan sil-i (sel) azîm zuhûr eylediğinden Hotin kal‘ası pişkâhından cârî nehr-i Turla üzer(…) inşallahu te‘âlâ cisri _____ su basup şikest ve bu takrîb ile asâkir-i İslâmiyeye nev’î perîşânlık târî olmakdan nâşî kıllet-i askere bâdî bir keyfiyet olmağla her ne mahalde isen[…] tevakkuf eylemeyüp, derhâl ağırlığını girüye bırakup, sebükbâren kapun halkı ve sâ’ir ma‘iyyetinde olan asâkir ile hareket ve bir sâ‘at mukaddem ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra‘at itmen fermânım olmağın te’kîden ve isti‘câlen işbu emr-i şerlfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu esnâda senin ucâleten ordu-yı hümâyûnuma vârid ve luhûkun ehem-i mehhâmdan olup, bu eyyâm, evkât-ı sâ’ireye kıyâs olunmayup, tamâm sebîl-i dîn-i mübîne ibrâz-ı hıdemât ve hamiyet idecek vakit olmağla,

zâtında olan cevher-i rüşd ve gayret muktezâsınca emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu anda bir dakīka meks ü tevakkûf eylemeyüp, derhâl ağrılığını girü bırakup, sebükbâren kapun halkı ve sâ'ir ma'iyyetibde olan asâkir ile olduğun mahalden tahrîk li câmi azîmet ve iki konağı bir iderek alâ cenâhü'l-isti'câl ordu-yı nusret-bû-yi hümâyûnuma mülhak ve mülâkî olmağa mezîd-i sa'y u gayret ve nisârr-ı cehd ü tâkat eylemeyüp, şöyle ki bundan sonra isti'câle vakit olmamağla esnâ-i râhda bir mahalde ayak sürümekden ve betâ'et üzere hareketden gāyetü'l-gāya tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 62

Mîr-i mirândan olup İsakçı'de vâki' cisr muhâfızı olan Sadık *dâme ikbâleyu*ha ve dergâh-ı mu'allâm Kapucubaşılarından İsakçı Anbarı Emîni Ahmet *dâme mecdehüya* ve İsakçı kadısına ve cîsr-i merkūm ağası Ahmed ve ol tarafda olan turnacıbaşı ve İsakçı mütevellisi *zîde mecdühûma* ve sâ'ir zâbitân ve a'yân ve iş erlerine hüküm ki.

Bu esnada bi-iznillahi te'âlâ vukû' bulan kesret-i emtârdan nâşî dağlardan nüzûl iden vefret-i sil (sel) nehr-i Prut'a ba'zı kültekler ve değirmen misillü ahşâb sâ'ire vürûd idüp, Hantepesi'nde vâki' cisrin a'zı mahalleri fenâ-pezîr olduğundan mâ'ada kesret-i sil (sel) ile İsakcı cisrine dahı bu misillü hâlet târi olması ağlab-ı ihtimalden olduğuna binâ'en bu gûne ahşâbın men' ü izâlesiyle şimdiden cisr-i merkūmun istihkâmına ihtimâm olunmak levâzım-ı hazm ü ihtiyâtdan olmağla, Hantepesi'nden aşağı nehr-i Prut'a cârî olan kütük ve sâ'ir ahşâbın men'ü izâle ve tanzîfi içün İsakçı'den ve ol havâlîden mikdâr-ı kifâye üstü açık ve tunbaz ve sâ'ir bu misillü kayıkların alâ eyyî-hâl bir an akdem yerlerinden tahrîk ve nehr-i Prut'un Tuna'ya muttasıl ve mülhâk olduğu mahalle irsâl ve tesyîrlerine ihtimâm u dikkat ve siz dahı bi'l ittifâk mukaddemce İsakçı cisrinin gereği gibi istihkâm ve istikrârına mezîd-i sa'y ve nezâret eylemeniz fermânım olmağın ihtimâmem ve tekmîlen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi İsakçı cisrinin o misillü hâlâtdan vikāye ve muhâfazasıyla metânet ü istihkâmı ehemm-i mehhâm-ı lâzımü'l-ihtimâmdan idüği ma'lûmunuz oldukda, İsakçı'dan ve ol havâlîden mikdâr-ı kifâye üstü açık ve tunbaz ve sâ'ir bu misillü kayıkları bilâ-tevakkuf tahrîk ve tarafınızdan derûnlarına ademler vaz' ile bir an akdem ucâleten nehr-i Prut'un Tuna'ya muttasıl ve mülâkī olduğu mahalle sevk ü tesyîr idüp, gerek esnâ-yı ubûrlarında ve gerek mahal-i merkūma vüsûllerinde basîret üzere olarak yukarudan Prut'a nüzûl ve tevârüd iden kütük ve sâ'ir ahşabın men' ü izâlesiyle nehr-i Prut'un gereği gibi tanzîf ve tathîrine ihtimâm u dikkat eylemeleriçün kayıklar ashâbına ve re'islerine mü'ekkiden tenbîh ü te'kîde mübâderet ve siz dahı bi'l-ittifâk levâzım hazm ü ihtiyâta ri'âyet

birle gā'ilesi çekilmeyecek vechle şimdiden İsakçı cisrinin metânet ü istihkâm ve istikrârına kemâl-i sa'y ve nezâret idüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve iğmâz ve tekâsülden gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında Fî Evâhir-i Câ Sene 1183

Der-zamân-ı Sadr-ı Sudûrü'l vüzerâ hazret-i Ali Paşa *yesserallahü te'âlâ mâryurîdu be mâyeşâü* ve fî ibâr-ı Reissü'l Küttâb el-Hâc Recâyî Mehmed Efendi *tâle bekāhu ve nâle mâ yetemennâhü* tahrîren fî- Evâhir-i Cemâziye'l-evvel sene selase ve semânîn be miete ve elf.[157]

[Sayfa 17]

Hüküm No : 63

Bender ordusu ağası Serturnacı Yusuf *zîde mecdühûya* hükümdür ki:

Hala Bender ordusunda mevcûd Serdengeçti bayraklarından (…) aded bayrak mükemmel neferâtıyla Özi muhâfazasına ta'yîn ve tesyîr olunmasını Özi muhâfızı vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından hâlâ Bender cânibi seraskeri vVezîrim Ali Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafına tahrîr ve istid'â olunduğu ordu-yı hümâyûna inhâ, ve ta'yîn olunmaları emr-i şerîf sudûruna tevakkuf eylediği îmâ olunmağla imdi muhâfız-ı müşârnn-ileyhin matlûb ve istid'âsı üzere ol mikdâr bayrakların ta'yîn ve Bender ordusundan ikrâz ve Özi muhâfazasına sevk ü îsâlleri vâcibe-i umûrdan olmağın müşârun-ileyhin matlûbu üzere ol mikdâr bayraklar ta'yîn ve alâ vechü't-ta'cîl muhâfaza-i mezbûreye tesyîr eylemek bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağla, vusûlünde gerekdir ki; vech-i meşrûh üzere şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı celîlü'ş-şân mucebince amel-ü hareket ve bayrakhâ-i mezkûreyi ikrâz ve mükemmel neferâtlarıyla Özi muhâfazasına sevk ü tesyîr eylemeğe dikkat-i tâmm ve sevk ü irsâl olundukların ordu-yı hümâyûna arz ve i'lâm eyleyüp, te'ennî ve terâhîden ziyâde tevakkī ve mücânebet eyleyesin. Ve siz ki zikrolunan bayrakların ağa ve alemdârlarısız, emr-i âli mazmûni üzere Özi muhâfazasına me'mûr kılınmanız ile gerekdir ki; fermân-ı âliye imtisâl ve gayret ve hamiyet ve savb-ı me'mûrenize ucâleten teveccüh ve seyr-i serî ile vâsıl-ı serhad olup, hıdmet-i muhâfazada ez-dil ü cân bezl-i tâb u tûvân ve hilâfıyla vaz'u hareketden ba-gāyet mübâ'adet eyleyesiz deyu vezâretle bi'l-fi'l dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileria olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmullahü te'âlâ iclâlahu* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fî Evâhir-i Câ. Sene 1183

[157] Sadrazam Ali Paşa ve Reisülküttâb Ali Paşa zamanları, Fî Evâil-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 64

İbrail ve Yergöğü ve İsakçı kılâ'ı muhâfazalarında olan olan yeniçeri zâbitânı (…) *zîde mecdühûma* ve sevâhil-ü nehr-i Tuna'da İsmail ve Kili ve Ruscuk ve Silistre ve Tolcı ve Babadağı ve sâ'ir kurâ ve kasabâtın yeniçeri serdârlarına ve Hotin yamakānı ihtiyârlarına hüküm ki:

Bu havâlîde istilâ hasebiyle Hotin muhâfazasına me'mûr yamakān ve sâhibü'l-esâmîleri bir vechle kal'adan hurûc ve etrâfa müteferrik olmaları şâyetse-i şân-ı muhâfızîn değil iken ba'zı vahşet-i vâhimmelerinden nâşî her birileri birer takrîb ıyâl u evlâdlarıyla çıkup, memleket-i mezbûrelerde tevattûn eylediklerinden kal'a muhâfazasında ekall-i kalil yamakān kalup, onlar dahı bu def'a etrâfa müteferrik olmalarıyla Hotin hudûdu hâlî kalmağın, imdi hudûdu ve etrâfı muhâfazası yamakān-ı mezbûrenin vâcibe-i zimmetleri olmağla bu nice zaman ekl eyledikleri nân u nimet-i şehin-şâhî hakkını edâya müsâra'at ve isti'fâ-yı taksîrât ve telâfi-i âfât eylememeğe mübâderet birle cümlesi memleket-i Boğdan'da vâki' Yaş kasabasına varup, ikāmet ve kasaba-i mezbûr muhâfızı vezîrim Abaza Mehmed Paşa ma'iyyetle memleket-i mezbûrenin hıfz u hirâsetine bezl-i kudret eylemeleri bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın (…) *zîde kadrühû* mübâşîr ta'yîn ve irsâl olunmağla vusûlünde gerekdir ki; Hotin yamakānından memleket-i mezbûrlara tevârüd ve tavattun idenleri cem' ve ber-muceb-i emr-i âlî Yaş kasabasına varup, vezîr-i müşârûn-ileyhin ma'iyyeti ile hıdmet-i muhâfaza ve muhâresade bulunmalarıçün cümle ihtîhâdıyla her birine tenbîh ve te'kîd ve ihrâc ve tesyîr ve her kim betâ'et ve rehâvet gösterüp, ma'iyyet-i müşârûn-ileyhde mevcûd ve isbât-ı vücûd itmez ise nâ'il olduğu esâmî ve ulûfeden mahrûm olup, nedâmet ve şe'âmetini çekeceklerin tekrar be-tekrar kendülere ifâde ve tefhîm ve bi-eyyî hâl me'mûr oldukları mahalle varmalarına ziyâde tekayyed-i tâm ve sa'y-i mâlâ-kelâm eyleyüp, mütenebbîh olmayanları ism ü resimleriyle tahrîr ve i'lâm eyleyesiz. Ve siz ki Hotin yamakānı mûmâ-ileyhimsiz, vâcibe-i zimmetiniz üzere emr-i şerîfe imtisâlen Yaş kasabasına varup, vezîr-i müşârûn-ileyhin ma'iyyetinde mevcûd bulunup, hıdmet-i muhâfazaya ziyâde dikkat ve her kim savb-ı me'mûresinde mevcûd bulunmaz ise esâmî ve ulûfeden mahrûm ve nedâmet çekeceklerin dahı bir hoşca mülâhaza eyleyüp, ser-i mû hilâfından ittikā eylesiz deyu vezâretle bi'l-fiil dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa (Yeniçeri ağası) *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Câ. Sene 1183

Hüküm No : 65

İşbu emr-i şerîf ile zîrde mestûr ve mukayyed kırk aded evâmir-i şerîfe Hotin cânibinde tahrîr olunup, ba‘dehu buyruldularından kayd olunmuşdur.

Sadrâ’zam Ağalarından Çoçon anbarından Hotin kal‘asına dakīk nakline me’mûr Ahmed *zîde kadrühû*ya ve Boğdan Voyvodası Kostantin Voyvoda‘ya hüküm ki:

Ba´zı mühimmât-ı seferiyede istihdâm olunmak içün beher arabaya otuzar guruş olmak üzere iki aylık ücretleri def‘aten arabacılar yerlerine teslîm olunur ise iki mâh hıdmetde mevcûd bulunmak şartıyla birbirlerine kefîle rabt ve çend rûz zarfında bin aded araba ihrâcı mümkün ve eshîldir deyu Boğdan tarafından ordu-yı hümâyûnuma tahrîrât vârid olmuş olduğuna binâ’en maslahat-ı mezbûrenin temşiyeti zımmında ordu-yı hümâyûnumda der-akab otuz bin guruş hazîne ihrâc ve irsâl olunmak hasebiyle birkaç yüz seferiye tedârik ve dakīk teshîline eğerçi mübâderet olunmuş, ancak mukaddem Boğdan’dan ordu-yı hümâyûnuma tesyîr olunan tahrîrâtı muktezâsınca tedârik olunaüzere bin adedi tedârikde tehâvün olunduğundan gayrı ordu-yı hümâyûnumdan Hotin ordusuna tesyîrî ehemm olan şâ’îr ve peksimâd nakliçün münkad u tehyi’e olunan mekkârî arabalarından mâ’ada Eflâk ve Kalas tarafından ordu-yı hümâyûnum başdefterdârı tarafından tedârik olunan arabaları dakīk nakliçün bâ-cem’ihim Çoçon anbarına çevirdiğin ihbâr olunup, lâkin Çoçon anbârından dakīk nakli ne gûne mühim ise ordu-yı hümâyûnumdan Hotin ordusuna şâ’îr ve beksimâd nakli dahı ehemm ve elzem umûrdan olup, bir tarafın arabasına ahar tarafın ta’arruzu küllî mahzûru mûcib olmağla imdimukaddemâ, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, tarafından ordu-yı hümâyûnuma vârid olan tahrîrât muktezâsınca ucâleten bin aded araba tedârik ve Coçon’dan dakīk tesyîr ve Hotin ordu-yı zafer-bûma tesyîre ihtimâm ve ordu-yı hümâyûn tarafından şâ’îr ve beksimâd nakiçün Eflak ve Kalas tarafından tedârik olunan arabalar ile mekkârî arabalarından vechen mine’l-vücûh ta’arruzdan îttikā-i tâm itmeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Câ. Sene 1183

Hüküm No : 66

Hotin kal‘ası muhâfazasında mukīm dergâh-ı âli topçuları üzerlerine topçubaşı vekîli olan kethüdâ-i sâbık Ömer *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Bundan akdem Hotin kal‘asında topçubaşı vekîli olan altmış ikinci cemâatin çorbacısı Hasan, kal‘a-i mezbûrda mevcûd olan mühimmât-ı tophâneyi gereği gibi hıfz u hırâset eylemediği ecilden mühimmât-ı tophâne beyhûde itlâf ve izâ’at olunduğu mesmû’ olmağla merkūm vekâletden azl ve yerine sen bin yüz seksen üç senesi Muharremi gurresinde (1 M. 1183- 06/05/1769) neferât üzerlerine vekîl nasb u ta‘yîn olunman bâbında fermânım sâdır olmağın inşallahu te’âlâ vusûlünde sâdır olan fermân-ı âlîşânım mûcebince bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem müsâra‘aten Hotin kal‘asına varup, kal‘a-yı merkūmda mevcûd olan toplar ve havânları ve mühimmât-ı tophâneyi cümle ma’rifeti ve ma’rifet-i şer‘ile yegân yegân ta‘dâd iderek selefin merkūm Hasan yedînden tamâmen ahz u kabza ve kemâ fi’l evvel mahallerine vaz’ ve gereği gibi hıfz u hırâset ve neferâtını mevcûd idüp, zabt u rabtlarına dikkat ile hilâf-ı şer‘i şerîf **[Sayfa 18]** ve mugāyir-i kānûn-ı münîf bir ferde rencîe ve remîde itmeyüp, ve emr-i sınûr muhâfazasına me’mûr olduğun Hotin kal‘asında kemâl-i sadâkat ve istikāmet birle umûr-ı me’mûrene kıyâm u mübâderet ve ma‘iyyetinde me’mûr çorbacılardan ve odabaşılarından ve neferâtdan sözünden taşra ve re’yinden harîce vaz’u hareket ider olur ise ol makūleleri esâmileri ve keyfiyetleri beyânile ocak tarafına tahrîr ve inhâ ve muhâfaza-i merkūmede ocağa dâ’ir zuhûr iden umûr ve husûsları i‘lâm ve sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ü harekete ihtimâm eyleyesin. Ve siz ki muhâfaza-i merkūmeye me’mûr çorbacılar ve ordubaşılar ve ihtiyâr fukarâsız; kethüdâ-yı sâbık mûmâ-ileyhi üzerlerine zâbit bilüp, sözünden taşra ve re’yinden hâric vez’u hareket eylemeyesiz deyu dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, topcubaşı olan Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı Câ. Sene 1183

Hüküm No : 67

İşbu emr-i âlî İsmail geçidîne ba‘de’l-vürûd tâ’ife-i merkūm müvâcehelerinde kırâ’at olundukda mantûku üzere harekete teahhüdlerini nâtık İsmail Vâlisi Hasan Efendî’nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-fermân serh virildi.fî Salh Ca. Sene 1183

İbrail ve İsmail ve Babadağı ve Hacıoğlupazarı ve Şumnû’ya varınca vâki‘ olan kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mahal-i mezbûrenin yeniçeri zâbitânı ve dîn ü Devlet-i Aliyyemin gayret-keşân erleri *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Hamden lillâhi’l-aliyyi’l-Fettâh Moskovlu la’îninin tabûr-ı makhûrı Leh toprağında kemâl-i za’af üzere olup, gerek süvâri ve gerek piyâde yeniçeri dilâverleri Turla nehrinin karşu taraflarında metrisler alup, ve ilerisünde sınûf asâkirin süvârları gice ve gündüz bahâdırlıklar ile kelleler ve diller olup mesvubât-ı gazâya nâil olmalarıyla bu misillü gâza ve

cîhâda bahâdır ile gülleler ve diller alup, mesûbât-ı gazâya nâ'il olmalarıyla o misillü gazâ ve cihâda bahâdırân-ı ceng azmâ'-i gayret kuşağını miyânlarına bend ile dîn-i mübîn uğruna gazâ itmeden her tarafdan peyderpey vürûda şitâb idüp, ve zikrolunan kazâ ve kasabâtda öteden berü yeniçerilik iddi'âsıyla hadden efzûn dilâverler mevcûd ve âmâde olduğu bedî-dâr ve bu vakte kadar vürûdları melhûz iken adem-i vürûdları münâfî-i gayret ve hamiyyet olmağla imdi bundan böyle uğur-ı dîn-i mübîn ve tahsîl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı şâhânem içün havâlî-i merkūmun yeniçeri dilâverleri bir an te'hir itmeyüp, seri'an ve âcilen Hotin ordusuna vürûd ve vüsûle mübâderet ve dîn ü devlet-i âliyyem uğruna terk-i hâb ve râhat birle yüz aklıkları idüp, hıdemât-ı kesîre-i mebrûre ve mesâi-yi celîle ibrâzına ve mesûbât-ı gazâ ve cihâdı tahsîle bezl-i tâb u tâkat itmeniz fermânım olmağın, imdi vusûlünde siz ki zikrolunan kazâların yeniçeri dilâverlerisiz, işbu dîn hıdmetinde hâb ve râhata bakmayup, dâmen-i gayret-i der-miyân idüp, dîn-i mübin uğruna iki konağı bir iderek fırsat fevt olmazdan evvel dünyâ ve âhirete nâfi' hıdemât-ı celîlede bulunmak içün her biriniz var kuvvet ve gayretinizi sarf idüp, ta'cîl-i alet-ta'cîil bir sâ'at evvel ordu-yı Hotin'e irişmeğe bezl-i tâb u tuvân eyleyesiz. Gayret ve hamiyyet izhâr iderek vakitlerdir, göreyim sizi ne mertebe merdâne sür'at ve isticlâb-ı rızâya mübâderet itdiresiz. İnşallahu te'âlâ düşmen-ı dîne gâlib ve mansûr ve nâ'il-i metâlib olacaklarınız bî-iştibâhdır, hemân bir sâ'at evvel gelüp, irişmeğe mücidd ü sâ'î olup, hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ocağından kul kethüdâsı olup ordu-yı Hotin'de olan Ebubekir *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i muharrer üzere amel olunmak bâbında Fî Evâsıt-ı Câ. Sene 1183

Hüküm No : 68

Kili vâlisi el-Hâc Hasan ve İsakçı ve Kili Naibi Ahmed Nuri Efendîlerin bâlâda mestûr olduğu üzere vürûd iden arzlarının mazmûnları şerh virildi.

Bir sûreti:

Kili ve İsakçı ve (…) kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve sâ'ire ber-vech-i meşrûh mûmâ-ileyhin diğer mektûbuyla yazılmışdır.

Fi't-Tarihül-mezbûr.

Hüküm No : 69

Babadağı'ndan Karasu ve Hacıoğlubazarı ve Şumnu ve Prevâdi ve Aydos ve Karînâbâd ve Umûrfakîh kazâlarıyla Edirne ve Kırkkilise'ye varınca yol üzerinde vâki' sâ'ir kazâlârın kuzât ve nüvvâbı ve voyvodalar ve evkâf mütevellîleri ve yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kudrehûma* hüküm ki.

Moskov keferesi üzerine sefer-i nusret-makrûnum vukû'u hasebiyle asâkir-i hümâyûn-ı nusret-me'âserim Edirne ve Kırkkilise taraflarından Babadağı'na ve oradan Hotin ve Bender ve Özi'ye azîmet eylemeleriyle yol üzerinde ve Leh tarafında olan kurâ ahâlileri bazen askerden tavahhuş ve ekseri mürûr iden askerin ta'addîdlerinden kasabâta ve ba'îd mahallere perâkende ve perîşân olduklarından nâşî, ekseri zer' ü harslarıyla iştigāl idemeyüp, ve mürûr u ubûr iden ibâdullah efvât-ı yevmiyeleri tedârikinde zahmet ve zarûrete mübtelâ olmalarıyla imâd-ı büldân re'âyâ fukarâsının emniyet ve istirâhatlarına menût ve bu emrin husûlü kazâların kuzât ve nüvvâb ve a'yân ve zâbitânının mukayyed ve ihtimâm ve hakkâniyet üzere hareket birle calb-i mala tama' eylemeyüp, tekâlifleri emrinde kānûn-ı şâhânem üzere ta'dîl ve tesviyeye ri'âyet birle herkes kazâları derûnunu eşkıyâ ve yaramazlardan te'mîn ve tathîr içün tarîk-i cadde üzerinde olan kurâlara zâbitân-ı vilâyet taraflarından üçer-beşer mu'temed âdem ta'yîn ve re'âyâ fukarâsını yed-i tasallut-ı gāret-kârından vikâyet itmelerine ve perâkende olan rer'âyâ ve zu'afâyı istimâlet birle kurâ ve evtân-ı kadîmelerine îvâ vü iskân husûsunda ihtimâmlarına muhtâc ve bu husûsât cümlenizden matlûb-ı hümâyûn-ı hüsrevânem olmaktan nâşi imdi siz ki kuzât ve nüvvâb ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; re'âyâ fukarâsının mahallerine celb ve iskân ve istimâlet ve istirâhatları hâlâtına ihtimâm-ı tâmm olunması matlûb-ı hümâyûn-ı mülûkânem idüği ma'lûmunuz oldukda fîmâ-ba'd tarîk-î caddeden mürûr u ubûr iden askerî tâ'ifesi ve sâ'irden bir ferd-i fukarâ ve zu'afâdan müft ü meccânen yem ve yiyecek alınmayup, bahâlarıyla alup, ve bir ferd kimesneye ta'addî eylememek içün kazâlarınızda tarîk-i caddede olan kurâlara her kazâda mevcûd zâbitân taraflarından üçer dörder mû'temed ve müstakīm âdem ta'yîn ve ale'd devâm re'âyâyı eşkıyâdan himâyet eylemek ve askerî ve gayri tâ'ieden kimesneye bundan sonra re'âyâ fukarâsının emvâl ve eşyâ ve yâl u evlâdlarına ta'arruz ider olur ise derhâl ahz ve yeniçeri ve sipâh ve sâ'ir kangı zümreden ise zâbiti yedinde muhkem haps ve derhâl keyfiyyeti ordu-yı hümâyûnuma i'lâm olmak emrine dâimâ i'tinâ ve dikkat ve tarîk-i cadde üzerinde olan kurâ ahâlilerinin ve gerek yollardan ba'îd olan kurânın ve re'âyânın himâyetleriyle tekâliflerinin ta'dîl ve tesviyesine dikkat olunmak cümlenizden matlûb-ı hümâyûnumdur. İşbu tenbîhât-ı şâhânem mücerred fukarâ ve zu'afânın emn ü râhatları ve imâr-ı büldân zımmında olmağla bu maddeyi kuzât ve nüvvâb ve a'yân-ı vilâyet ve voyvodalar ve zâbitân ve sâ'irleri celb-i mala vesîle idüp, kurâları ve re'âyâyı himâyete sekbânlar ve âdemler burrâları ta'yîn olunup, şu kadar masârif

olur deyu masârif defteri peydâ ve zamîmeler ile fukarâ-i ra‘iyyete akçe tevzî‘ ve bu bahâneler ile fukarâ ve zu‘afâyı tecrîme cesâret iden her kim olur ise olsun hilâf-ı şer-i şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf hareketlerinin vehâmeti kendülere râci‘ ve bilâ-imhâl ve te’hîr, mücâzât-ı lâyıkâları icrâ ve kılâ-ı ba‘îdeye nefy ve muhkem kal‘a-bend olunacakları muhakkak olduğunu ve fukarâ ve zu‘afâ ve sükkân-ı bilâd ve ra‘iyyetin ârâmiş emniyetleri e’azz-ı metâlib-i hüsrevânem olmağla bu husûs sirran ve alenen dâimâ tefahhus ve su’âl olunmakdan hâlî olunmayacağu ve tahkīken cümlenizin ma‘lûmu olup ona göre amel ü hareket ve fukarâ ve zu‘afâ ve re‘âyâyı himâyet ve minvâl-i muharrer üzere her kazânın hükkâm ve zâbitân ve a‘yânı, sükkân-ı vilâyet ve ra‘iyyeti vücûh-ı mezâlimden ve askerî tâîfesi ve sâ’ir eşhâs ve erâzilin tasallutlarından vikâyet emrine ale’d-devâm ihtimâm-ı tâm eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i Ca. Sene 1183 **[Sayfa 19]**

Hüküm No : 70

İbrail kal‘ası muhâfazasında mukīm dergâh-ı mu‘allâm topçuları üzerlerine zâbit vekîli nasb olunan kethüdâ-yı sâbık Ömer *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Muhâfaza-i merkūmede bundan esbâk zâbit vekîli olan altmış dokuzuncu el-hac Abdi *zîde kadrühû* bu esnâda muhâfaza-i merkūme hıdmetin idâreye uhde-i kudreti olmadığı nümâyân olmağla mûmâ-ileyhin yerine seni işbu bin yüz seksen üç senesi muharreminde olmak üzere neferât üzerlerine zâbit vekîli nasb u ta‘yîn olunmak bâbında şeref-bahş-ı sudûr iden fermân-ı âlişân mücebince mektûb tahrîr ve irsâl olundu. İnşallahü te’âlâ vusûlünde Âstâne-i aliyyemden kalkub muhâfaza-i merkūmeye duhûlünde mevcûd olan topları ve havanları ve mühimmât-ı tophâneyi ber-mûcib-i emr-i âlî ahz u kabz ve kemâ-fi’l evvel yerlü yerine vaz’ ve hıfz u hırâset eyleyüp, neferâtını mevcûd ve zabt u rabt iderek hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugāyir-i kānûn bir ferde rencîde ve remîde itmeyüp, ve ittirmeyüp, me’mûr olduğun İbrail kal‘asında ikāmet eyleyesin. Ve siz ki muhâfaza-i merkūmeye me’mûr çorbacılar ve odabaşıları ve ihtiyâr-ı neferâtsınız; kethüdâ-yı sâbık mûmâ-ileyhin sözünden taşra ve re’yinden hâric vaz’u hareketden tehâşî eyleyesiz. Ve sen ki mûmâ-ileyh kethüdâ-yı sâbık Ömer *zîde mecdühû*sun; ma‘iyyetine me’mûr çorbacılar ve odabaşılardan ve ihtiyâr-ı neferâtdan sözünden taşra hâric vaz’u hareket idenler olur ise ol makūleleri ism ü resm ve esâmîleriyle ocak tarafına tahrîr eyleyüp, ve bundan sonra ocağ-ı merkūma dâ’ir umûr ve husûslarını i‘lâm eyleyesin deyu iftihârü’l-emâcidü’l-ekârim dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup hâlâ topcubaşı olan Mustafa *dâme mecduhû* tarafından tarafından

mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur. Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 71

İşbu emr-i şerîf şıkk-ı evvelden __ girü gelüp bâ-fermân-ı âli battalda hıfz olundı.

İbrail Nâzırı olup zahîre mübâşiri olan dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Ali *dâme mecduhaya* hüküm ki:

İsmâil kasabası sükkânından Seyyid Mustafa diğer Mustafa ve İbrail yamakānından Kara Mehmed bundan akdemce üç kıt‘a kebîr “borozan” tâbîr olunur sefîneler ile sen ki kapucubaşı-yı mümâ-ileyhsin, zîr-i nezâretinde olan Kalçı anbarında mevcûd zehâ’irden dört bin kîl kayıklara tahmîl ve İsakçı’ya gelürler iken anbar-ı mezkûrdan altı sâ‘at aşağıda Karca karyesi mukābelesine vürûdlarına Boğdan karyelerinden olan sâbıkü’l-beyân Karca ve Zitreş ve Boğdaniş ve Kalçı nâm kurâ reayâ-yı keferesini Kalçı kasabası sükkânından Karskoloğulları Yordaki ve Kostantin nâm şakīler başlarına cem‘ ve üzerlerine hücûm ve etrâflarını muhâsara ve üç gün üç gice muhârebe ve safînelerde olanlardan Edirne yazıcılığından çıkma Erzurumlu Ebubekir Efendi dimekle ma’rûf kimesne ile üçüncü bölüğün ustası Hasan ve nezl emîninin bir nefer çûkadârı ve sâ’ir altı nefer ehl-i İslâm şehîden maktûl olup, gitdikçe keferenin cem‘iyetleri mezdâd ve üç yüze bâliğ ve mukavemet muhall olduğundan mezbûrlar derûn-ı sefineden firâr ve sazlık içinde ihtifâ ve cânlarını tahlîs ile ordu-yı hümâyûnuma gelüp, sefâyin-i mezkûreyi eşkıyâ-yı mezkûre zabt eylediklerini ve keyfiyet-i mezkûrenin vuku’undan iki gün mukaddem Kalçı anbarlarından zehâ’ir tahmîl eylemek içün anbar-ı mezkûr iskelesinde olan iki kıt‘a açık ve kırk sekiz kıt‘a arabaların üzerlerine Kalçı kasabası kapûdânı Tınaş nâm la’in ve karındaşı ve karye-i merkūme re‘âyâsı hücûm ve açıkların birisinin ehl-i İslâm’dan olan re’isini ve yedi neferâtını mecrûh ve hastalarını katl ve zikrolunan açık ve arabaları zabt eylediklerini mezbûrlar takrîr itmeleriyle zikrolunan karye re‘âyâlarından haydûdluk şekāvetiyle nezl emini çûkadârı ve yazıcı-i mezbûr ve usta Hasan ve sâ’ir altı ehl-i İslâm’ı şehîd iden melâ’în ve iki gün mukaddem Kalçı karyesi kapûdânı Tınaş nâm mel’ûn yedi nefer ehl-i İslâm’ı şehîd eylediklerine binâ’en bu makāle haydûdluğa ve hıyânete cesâret iden mel’ûn-ı mesfûrlar her ne mahalde iseler üzerine varup, ahz ve muhârebeye cesâret eyledikleri hâlde hayyen ve meyyiten ahz ve ordu-yı hümâyûnuma tesyîrlerine bezl-i teşmir-i gayret eylemek ve itâ’at ve hıdmet üzere olan sâ’ir re‘âyâ fukarâsına ve emvâl ve eşyâ-yı büyûtlarına ta’arruz olunmamak içün sen ki kapucu-i

mûmâ-ileyhsin, bu havâlîde beş ve altı yüz nefer müsellah ve güzîde tüfeng-endâz askeri virilen bahşîş mûcebince tahrîr ve ma‘iyyetine alup, zikrolunan haydudları ahz ve ma‘iyyetlerin haydûdluk idenlerini tedmîr ve rû’us-ı maktû’larını ve hayyen ele girenleri mahpûsen tesyîre dikkat ve haydûdlukla ve Moskovlu’ya tabi’iyyetinde alâkası olmayup, mutî’ olan re‘âyâya ta’addiden gāyetü’l-gāye hazer ve Yaş ve Fokşan‘da dahı haydûd keferesi olmağla ba‘dehu anları dahı ve Moskovlu’ya tâbi’ melâ’ini ahz ve tedmîre azîmet ve hayyen ve meyyiten ele getürüp, itâ’atde olan re‘âyâya ve büyût ve emvâl ve ıyâl ü evlâdlarına ta’arruz ve ta’addîden gāyetü’l-gāye hazer ve mübâ’adet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 72

İsakçı ve Babadağı ve etrâflarında vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve hâlâ Diyarbekir Alaybeyisi Mîr Es-Seyyid Abdî *zîde kudrehûya* hüküm ki.

Hâlâ Aydın muhassılı olup Bender cânibi seraskeri olan vezîrim el-Hâc Ali Paşa ve ma‘iyyetine me’mûr Diyarbekir vâlîsi vezîrim Mehmed Emin Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehûm* taraflarından bu def‘a ordu-yı hümâyûnuma vârid olan mektûblarında Bender kal‘ası muhâfazasına me’mûr Diyarbekir eyâletinin ba’zen sancak alaybeyleri bayrak ve neferâtıyla ve nefs-i Diyarbekir’in dahı zü‘emâ erbâb-ı tîmârının ekseri Hotin cânibinden firâr ve perîşân ve gelüp, Hantepesi’nde dahı karâr itmeyüp, İsakçı tarafına râhî oldukları ve müşârû-ileyh Bender’e me’mûriyetinde yalnız beş nefer alaybeyleri ve neferâtından kırk nefer mikdârı zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr ma‘an gidüp, Bender’e dâhil ve ku’ûd idüp, el-hâleti hazihi İsakcı tarafına fîrâr iden neferâtı cem‘ ve Bender muhâfazasına celb itmek içün sen ki Diyarbekir Alaybeyisi mûmâ-ileyhsin, yirmi gün vâde ile serasker-i müşârun-ileyh tarafından me’zûnen İsakçı cânibine râhi olduğun tahrîr ve iş‘âr olduğu ecilden serasker-i müşârûn-ileyh ma‘iyyetinde Bender muhâfazasında olan Diyarbekir vâlîsii müşârûn-ileyh ma‘iyyetinde ne’mur Diyarbekir eyâletinin zü‘emâ ve erbâb-i tîmârından vâfir neferât Bender’den İsakçı tarafına fîrâr itmeleriyle sen ki mîralay-ı mûmâ-ileyhsin, cem‘ ve sevk ü tesyîr olunmağla imdi İsakçı ve Babadağı ve etrâf kazâlarına müteferrik olan zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârı girüye i’âde ve ircâ’ ve Bender’e îsâle mübâderet ve avdet eylemeyüp, terk-i hıdmet idenler kaç nefer ise fîmâ-ba‘d ze’âmet ve tîmârları kendülere tevcîh içün hilâflarına arz olunur ise virilmemek ve müstahak ve mülâzımlarına virilmek üzere i’âde ve ircâ’larına dikkat ve avdet eylemeyenlerin minvâl-i muharrer zikrolunan kazâlara firâr ve müteferrik olan eyâlet-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârını bulundukları mahalden ma’rifetinle bi-eyyi hâl girüye

i'âde ve ircâ' ve Bender'e îsâllerine mezîd-i sa'y u dikkat eyleyüp, şöyle ki; içlerinden avdet eylemeyüp, terk-i hıdmet idenler kaç nefer ise terk-i hıdmet ve adem-i itâ'atlerinde ze'âmet ve tîmârları müstahakına ve mülâzımlarına virilmek üzere isimleri defter ve alâ vechü's-sıhha arz u i'lâm eyleyüp, ser-i mû iğmâz ve tesâmühden ve avk u te'hirden gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i C. Sene [1]183 **[Sayfa 20]**

Hüküm No : 73

Tezkere ve sûret-i tertîbi içün içün başmuhasebeye ilmuhaber kāimesi virilmişdir.

Telhîsi-i sâbık Ali *zîde mecduhû* ve Eflâk Voyvodası İskerlet-zâde Ligor voyvodaya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede vâki' sefer-i hümâyûn-ı nusret makrûnum takrîbi ile hengâm-ı şitâda Eflak memleketi ve re'âyâsını keyd ü mekr ve ta'âddiyât-ı a'dâ ve eşkıyâ-yı haydûddan muhâfaza ve muhâsere içün sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, bu ana dek zuhûra gelen asâr-ı sıdk ve istikāmetin muktezâsınca ma'rifet ve ihtimâmın ve me'mûr-ı ma'iyyetin olan mûmâ-ileyh Ali *zîde mecdühû*nun mübâşeret ve nezâreti ile esfâr-ı sâbıkada olduğu üzere ber-vech-i mu'tâd bahşîş ve ulûfe ta'yînâtları uhdenizde olan Eflak cizyesi malından virilmek şartıyla bin nefer süvârî ve bin piyâde levendât tahrîr ve techîz ve bölükbaşı ve sâ'ir zâbitlerine tanzîm ve Fokşan ve sâ'ir memleketeyn-i Eflak dâhillerinde münâsir mahallerde ikāmet ve emr-i muhâfazada ihtimâm u dikkat[te] bulunmak üzere tanzîmi içün sâdır olan fermân-ı âlî mücebince Başmuhasebe defterlerinde mukayyed sâbıklarına tatbîk olunarak süvârilerin beher neferine yedişer guruş bahşîş ve şehriyye ikişer buçuk guruş ulûfe ve yevmiye birer çift nân ve yüzer dirhem küşt ve birer yem sa'îr ve piyâdelerine beşer guruş bahşîş ve şehriye ikişer buçuk guruş ulûfe ve yevmiye birer çift nân ve yarımşar vukiyye küşt-i bakar ve bin neferine on kîl şa'îr virilmek iktizâ itmekle hesâb-ı mezkûr üzere bin nefer süvârî ve bin nefer piyâde iktizâsı üzere tahrîr ve tekmîl ve hıdmetlerinde kıyâmlarından i'tibâr ile ber-vech-i meşrûh bahşîş ve ulûfeleri tarafından tevzî' ve ta'yînâtları dahı tedârik ve ru'yet olunmak şartıyla gayri ez- ta'yînât yalnız bahşiş ve üçer aylık ulûfeleri min hasbe'l-mecmû' yirmi yedi bin guruşa bâliğ olduğu ve hitâm-ı maslahatda ber-vech-i muharrer virilen ta'yînâtları dahı ne mikdâr iktizâ ider ise kazâlik cizye hesâbına mahsûb olmak vechiyle, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, ma'rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin nezâretiyle sâbıkda olduğu üzere cümlesi güzîn ve tüvânâ ve tâmü's-silâh yîğitlerden intihâb ve tahrîr ve zâbitleri mücerred ve mu'temed ve kâr-güzâr ve şecî' ve bahâdır kimesnelerden olmak ve cümlesi ucâleten tekmîl

itdirilüp, hıdmetlerine kıyâmları ordu-yı hümâyûnuma arz olunmak üzere me'mûriyetlerinizi hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fiil başdefterdârım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın imdi Melik-i mevrûs-ı pâdişâhânem olan memleket-i mezbûrenin ve re'âyâsının keyd ü muzırrat-ı a'dâdan muhâfaza ve muhâresesi matlûb-ı mülûkânem olup, ve sizden herhâlde sadâkat ve istikāmet ile hıdmet me'mûl ve melhûz olunmakdan nâşî ber vech-i meşrûh husûs-ı mezbûrda dâmen-i dermiyân-ı gayret ve ihtimâm iderek mahevvel-i uhde-i ihtimâmınız kılınan hıdemât-ı aliyyemde sarf-ı vüs' ü mukadderât birle hıdmetiniz mebrûr ve meşkûr olmağa mezîd-i sa'y u gayret eyleyüp, tehâvün ve taksîrden ve mikdâr-ı zerre hilâfına vaz'u hareketden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet itmeniz bâbında F Evâsıt-ı C. Sene 1183

Hüküm No : 74

Kırım cânibi seraskeri Vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki.

Vazîfe-i mübdi´ü'l-bedâyi´ olan âmme-i re'âyâ ve berâya zamân-ı ma´dâlet-efzân-ı hüsrevânemde hoşhâl ve müreffehü'l-bâl kendülerine ve mallarına efrâd-ı efrîdden vechen mine'l-vücûh cevr ü zulm ve zarar ve ta'addi vuku'a geldiğine bir tarîkle rızâ-yı şâhânem olmadığı ve re'âyâya her kimden ta'addî ve zarar vukū'u mesmû´-ı mülûkânem olur ise haklarında mu´âmele-i şadîde-i şâhinşâhânem zuhûr ideceği zâhir ve bu ma´nâlar vüzerâ ve mîr-i mîrân ve hükkâm ve zâbitâna bî'd-def´a'ât ahkâm-ı şedîde-i şâhânemle ifâde ve is'âr olunduğundan gayr-i sen ki müşârûn-ileyhsin, sen el-hâleti hâzihi ol taraflarda serasker bulunmanla havâlî-i mezbûrun ahâlî ve re'âyâsını âzurde ve rencîdeden sıyânet ve himâyet hâlâtına i'tinâ ve dikkat-i tam eylemen iktizâ ider iken, bu hilâlde ahâlî ve re'âyâyı Kafe'den akçe ikrâz bahânesiyle cebr ve tezyîke cesâret ve ba´zıların hâneleri yakdırılup, ahz u habs ve ba´zılarından taleb eylediğin akçeyi tedârik ve teslîm etmek üzere kefîl ahz olunup, bu misillü tarafından vâki' olan ta'addî ve rencîdeden ahâlî-i mezbûr muzdaribü'l-ahvâl olduklarını nâtık tesyîr eyledikleri arzuhalleri Kırım Hanı Devlet Giray Han *dâmet me´âliyehû* tahrîrâtına mazmûnen ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve iş'âr-ı hâl olunmağla akçe ikrâz bahânesi ve sâ'ir gûne bahâne ve illetler ile ahâlî-i memlekete ve fukarâ-i ra'iyyete vechen mine'l-vücûh rencîde ve remîdeden hazer ü mücânebet ve eğer zimmetine geçmiş akçeleri var ise ma´rifet-i şer'le bi't-tamâm sâhiblerine redd ü teslîm eylediğini müş'ir i'lâm idüp, ordu-yı hümâyûnuma irsâle müşâraat birle hilâf-ı şer'-i enver ve mugāyir-i rızâ-yı hüsrevânem fukarâ-i ahâlî ve ra'iyyete zulm ü ta'addîye cesâret töhmetinden nefsini tecrîde mübâderet eyleyesin, şöyle ki; tenbîh-i mülûkânemle mütenebbîh olmayup, min-ba'd zulmünden şikâyet olunagelür ise

mu'âtebât-ı sedideye giriftâr olacağını bî- istibâh bilüp, ana göre hareket ve icrâ-i merâsim-i adl ve nasfete ri'âyet ve dikkat ve hilâfından mübâ´adet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183

Hüküm No : 75

Musahhah sâdır olan fermân-ı âli mûcebince tashîh olunduğu üzere tebdîl olunmuşdur.

Sipâh ve silahdâr ocakları ağalarına hüküm ki:

Sipâh ve silahdâr ocakları zâbitân ve neferâtları kānûn-ı kadîme-i saltanat-ı seniyyem üzere vukû' bulan esfâr-ı hümâyûnlarda sancak-ı şerîf-i nusret-redîf ma'iyyetine me'mûrlar olmalarıyla fermân-ı hümâyûnumla bir mahalle me'mûr olmadıkca bir ferdînin livâ-i resûl-i Hüdâ'dan ayrılmaları kānûn-ı mer'iyye-i müstedîmeye muhâlif ve haklarında infi'âl-i tab' hüsrevâneme bâ'is bir keyfiyyet olduğu zâbitân ve neferâtın meczûm ve ma'lûmları ve siz ki mûmâ-ileyhîmâsız, el-hâleti hâzîhi ağası olduğunuz ocak-ı mezkûrların ri'âyet-i kavânin-i müsmîresi husûsunda intibah üzere hareket ve zâbitân ve neferâtın kānûnun hilâfı vaz'ı nâ-merzisi zuhûr idenleri terbiye ve te'dîb zımmında i'lâma mübâderet itmeniz me'mûl ve melhûz iken bu ma´nâlardan gaflet ve zuhûlünüz hasebiyle dünkü gün sipâh ve silahdâr ve kethüdâ yerleri bayrakları altında mevcûd neferâtlarıyla ordu-yı hümâyûnumdan hareket ve bilâ-izn ve fermân-ı hümâyûnum vilâyetlerine ric'at ve azîmet fikr ü fâsidleriyle yola râhi oldukları tahkīk olunmağla mezbûrların bu gûne su'i hareket ile avdete cür'etleri âlâ küllî hal sizin adem-i intibâh ve ihtimâmınıza haml olunacak hâlâtdan olmağla imdi işbu fermân-ı cihân-mutâ´ım yedînize vâsıl olduğu anda zâbîtândan iktizâ idenler ile başçavuşlar kalkup ber-vech-i muharrer dünkü gün avdet ve firâr iden kethüdânızı ve neferâtlarını ta'kîb ile bi-eyyi hâl cümlesini girüye i´âdeye ihtimâm ve bundan böyle dahı kānûn-ı kadîm-i Devlet-i Aliyyem üzere sancağ-ı şerîf bi-mennihi te'âlâ Asitâme-i aliyyeme vusûl ve mahalline teslîm olununcaya değin neferât ve zâbîtândan bir ahadînin bir dürlü illet ve bahâne [ile] sancağ-ı şerîf ma'iyyetinden bir an münfekk olmalarından ba-gāyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz. Şöyle ki; mezbûrların bilâ-izn avdet eylemeleri kendülerine töhmet-i azîm olduğundan başka sâ'ire sâri bu gûne hareketleri te'diblerini iktizâ iden keyfiyyetden olduğu zâhir ve her ne mahalle varmışlar ise takîb ve ircâ'ları matlûb iken i´âdeleri emrinde kusûr olunmak lâzım gelir ise mu'âtıb olacağınız bî-iştibâhdır. Ana göre hareket ve ser-i mû hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183 **[Sayfa 21]**

Hüküm No : 76

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağalığı ile hâlâ ordu-yı hümâyûnumda Sadârat-i uzmâ kā’immakāmı olan vezîrim Süleyman Paşa’ya ve mîr-i mirân-ı kirâmdan İsakçı cisri muhâfazasında mukīm Alâiye sancağı Mutasarrıfı Mehmed Sâdık *dâme ikbâlehu*ya ve mûmâ-ileyh ile ma‘iyyeten muhâfaza-i cisr hıdmetinde olan Turnacıbaşı (…) *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

El-hâletü hâzîhi serhaddât-ı seniyye-i hakaniyyemin ve ba´zı mahallerin muhâfaza ve muhâresesi husûsu akdem umûr ve ehemm-i hutûb-ı Devlet-i Aliyyemden bulunmakdan nâşi Diyarbekir vâlîsi eyâleti askeriyle Bender seraskeri ma‘iyyetine ve hâlâ Sivas vâlîsi eyâlet-i askeriyle Fokşân ve Eflâk hudûdları muhâresesine ve Karaman beylerbeyisi dahı kezalik eyâleti askeriyle İbrail muhâfızı ma‘iyyetine ta‘yîn ve muktezâ-yı me’mûriyetleri eyâlât-ı mezkûr vâlîlerine ve atabeylerine başka başka ahkâm-ı şerîfemle tefhîm ve tenbîh ü te’kîd olunmuş olup, ancak mukaddemce, sen ki kā’immakām-ı müşârûn-ileyhsin, sana ve muhâfazâ-î cisre me’mûr mûmâ-ileyhimâya gönderilen evâmir-i şerîfemde bast u beyân olunduğu üzere eyâlât-ı sâbıkü’z-zikrin zü’ema ve erbâb-ı tîmârından Hantepesi‘ne varanların tevkîfleri ve ahar mahalden azîmet ile cisr-i İsakçı‘ya vürûd idenlerin mürûrdan men’ ve tarafından ta‘yîn olunan mübâşir ma’rifetiyle âlâ eyyi-hâl ordu-yı hümâyûnuma i´âde ve irsâlleri matlûb-ı mülûkânem iken zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârdan Hantepesi’ne varanlar ekall ü kalîl ve ekserî taraf-ı sâ’ireden vilâyetlerine avdet niyetiyyle İsakçı ve ol havâlîden âzim oldukları sâhîhan ve tahkīkan haber alınup, bunlara me’mûr oldukları muhafâza-i kal‘a ve hudûd hıdmetinde meks ü kıyâm itdürülmeleri içün mukaddem sâdır olan bu evâmir-i şerîfem mûcebince Hantepesi’nde olanların tevkîfleri ve İsakçı yolundan avdet idenlerin beher-hal i´âde ve ircâ´ları fermân-ı hümâyûnum olmağın te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusnlünde eyâlât neferâtından el-yevm Hantepesi’nde mevcûd olan ne mikdâr ise bi’t-tecessüs haber alup, bir ferdi salıvirmeyüp, meks ve tevkîflerine ihtimâm u dikkat ve İsakçı yolundan avdet ve cisre vürûd idenlerin bir neferi mürûr itdirilmeyüp, cümlesini mübâşir ma’rifetiyle girüye i´âde ve ordu-yı hümâyûnuma irsâl u îsâle müsâra‘at eylemeniz içün işbu emr-i şerîfimi ucâleten mîr-i mîrâm ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimâya irsâl ve gönderdiğin mübâşire dahı te’kîd-i hal eyleyüp, ve siz ki mîr-i mîrâm ve turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhimâsız, mukaddem ve mu’ahrar evâmir-i şerîfemle tenbîh olunduğu üzere eyâlât-ı merkūme neferâtından bir ferdi İsakçı cisrinden mürûr itdirmeyüp, bi-eyyi hal vech-i kân ordu-yı hümâyûnuma i´âde ve ircâ’ları emrine be-gāyet ihtimâm ve cidd ü ihtimâm idüp, şöyle ki; girüye avdet ve ric’atleri husûsunda muhâlefet ve izhâr-ı huşûnet ider olur ise otuz seneden mütecâviz müddetden berü Devlet-i Aliyyemde sâyesinde mutasarrıf oldukları za’âmet ve tîmârları hâsılâtlarıyla hazarda huzûr ve râhat itmeleriyle işbu sene-i

mübârekede me'mûr oldukları hıdemât-ı aliyyemde ez-dil ü cân sarf-ı vüs'u tâkat eylemek fariza-i zimmet-i ubûdiyyetleri iken şükr ü ni'meti edâda kusûr ile hıdemât-ı me'mûrelerine kıyâmda nûkûl ve avdet eyledikleri içün vakt i hazarda za'âmet ve tîmârleri hâsılâtından ahz u kabz eyledikleri her ne ise zecren eshâm mallarından tahsîl olunacağından başka eyâlât askeri sınûf-ı asâkir-i sâ'ireden mümtaz addolunur iken ba'de'l-yevm i'tibâr-ı kadîmeleri sâkıt olup bu misillü hareket ve adem-i itâ´atle sâ'ire sâri olmamak içün cezâ-yı sazâları tertîb olunmak musahhah ve muhakkak idüğüni kendülere ifâde ve ifhâm ve bundan sonra dahı muhâlefet ve ru´ûnet izhâr idenler kangı eyâletde ve ne makūle kimesneler ise derhâl ahz u habs ve mahbûsen ve mukayyeden ordu-yı hümâyûnuma irsâllerine sa'y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, zihhâr ve zinhâr bu husûs-ı ehemmde hatr-ı gönüle ri'âyet ve şefâ'at ve ricâya ve akçeye rağbet birle bir ferdîn mürûruna ruhsat ve cevâzden gāyetü'l-gāye ittika ve ihtirâz eylemeniz bâbında fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 77

Karaman Beylerbeyisi ve eyâleti zü'emâ ve erbâb-ı tîmârının Yaş muhâfazasına me'mûriyetleriçün emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183

Bir sûreti:

İbrail muhâfızı Vezîr Abi Paşa'ya Karaman Beylerbeyisi ile ma'iyyetine varacak Karaman Eyâleti zü'emâ ve erbâb-ı tîmârını re'y ve emri üzere hıdmet-i muhâfaza ve sâ'ir hıdemât-ı aliyyemde kıyâm itdirmek ve sâ'ir mahallerde me'mûr, eyâlet-i mezkûre askerîsinden aslında beyân olunduğu üzere avdet ve İbrail'e varanları bir tarîkle karşu tarafa İstanbul'a gidecek sefînelere süvâr ile Âstâne-i aliyyeye ve ahar câniblere mürûr ve azîmet itdirmeyüp, iskele ve kayıklar leyl ü nehâr tecessüs ile varanları haber alup, bi-eyyi hâl ordu-yı hümâyûnuma i´âde ve ircâ'a ihtimâm u dikkat eyleyesin deyu avdette muhâlefet idenlerin mahbûsen irsâlleri ve sâ'ir te'kîdât dahı derc olunarak bir kıt´a.

Hüküm No : 78

İşbu emr-i âli kazâ-i mezbûrenin mahkemelerine vürûd ve mazmûnu cümleye i'lân ve işâ'at olundukda sem'an ve ta'a merâsimini ba'de'l-edâ tenbîhi iktizâ idenlere gereği gibi tenbîh-i ekîd olunduğunu nâtık kazâ'eyn-i mazbûreyn kadılarının vâridü'l-beyân arzlarının mazmûnları bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 19 C. Sene [1]183 (19/10/1769)

Bir sûreti:

Kili ve İsmail kadılarına ve serdârlarına ve sâ'ir zâbitân ve iskele emînlerine dahı İbrail'e yazılacak emir sûreti misillü ber-vech-i ekîd bir kıt'a

Hüküm No : 79

Degâh-ı mu´allâm yeniçeri ağalığı ile hâlâ ordu-yı hümâyûnumda Sadâret-i uzmâ Kā'immakāmı Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Hotin'de meks etmeyüp, bilâ-fermân alaybeyileri ile avdet iden Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Diyarbekir Eyâletleri zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr askerleri Hantepesi'ne azîmet ve ba'zıları dahı İsakçı'ya doğru râhi oldukları mesmû´ olmağla imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile tarafına vusûlunde sen ki kā'immakām-ı müşârun-ileyhsin, ber-vech-i muharrer Hotin'den avdet iden mârü'z-zikr eyâletler askerîsinden gerek bayraklarıyla ve gerek bayraklarından başka Hantepesi'ne varanları bir hatve ahar mahalle hareket itdirmeyüp, ordu-yı hümâyûnumda meks ü tevakkuflarına ihtimâm u dikkat ve İsakçı'ya ahar yoldan azîmet idenleri dahı diğer emr-i şerîfimde tehbîh ve te'kîd olunduğu üzere cisrden mürûr itdirilmeyüp, girü Hantepesi'ne i´âde ve ircâ' olunmalarıçün ordu-yı hümâyûnum tarafından çeri ve cesûr ve mukdim ve gayur mübâşir ta'yîn ve irsâliyle eyâlât-ı mezkûra bir ferdîn cîsri İsakçı'dan mürûr eylememelerini ve cümlesinin Hantepesi'nden meks itdirilmelerine sarf-ı vüs' u kudret ve bu bâbda ibrâz-ı hüsn-i tedbîr ve gayret eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve iğmazdan ba-gāyet tehâşî ve mübâ´adet eylemen bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183 **[Sayfa 22]**

Hüküm No : 80

İşbu emr-i âli cisr-i merkūm muhâfazasına me'mûr mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe ba'de'l vürûd mûcebince amel ü hareket ideceğini nâtık vârid olan mektûbunun mazmûnu bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî Selh-i Ca. Sene [1]183

Bir sûreti:

Kā'immakām-ı müşârun-ileyh ve İsakçı cisri muhâfazasına me'mûr Mehmed Sâdık *dâme ikbâlehu*ya ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetinde muhâfaza-i cisr hıdmetinde turnacıbaşıya minvâl-i mezkûr üzere ordu-yı hümâyûnum tarafından ta'yîn ve irsâl olunan mübâşir ile bi'l-ittifâk eyâlât-ı sâbıkü'l- beyân halkından cisrden mürûr içün varanları bir tarîkile mürûr itdirmeyüp, alâ eyyi hâl mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Hantepesi'nde ordu-yı hümâyûnuma i'âde ve ircâ'larına ihtimâm ve işbu maddede cümlesi dâmen-i gayreti der-miyân ile infâz-ı emr-i hümâyûnuma sarf-ı tâb u tuvân eylemek ve eğer i'âdeleri fermân

olunan eyâletler askerîsinden gerek bayrakları altında ve gerek bayrakalrından ayrılmış oldukları hâlde kimesnenin cisrden mürûru vâki‘ olur ise mazhâr-ı eşedd-i nekâl ve cezâ olunacaklarını muhakkak ve mukarrer bilmen içün bir kıt‘a.

Hüküm No : 81

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, Boğdan muhâfazasına me’mûr kılınan Vezîr Abaza Mehemmed Paşa’ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmdan vezîr-i müşârun-iley ile ma‘iyyeten muhâfaza hıdmetine ta‘yîn olunan Ohri Mutasarrıfı Mehemmed Paşa *dâmet me´âliyehû*ya ve Boğdan Voyvodası İskerlet-zâde Konstantin Voyvoda’ya hüküm ki:

Siz ki vezîr-i müşârun ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhimâsız, muhâfazasına me’mûr kılındığınız memleket-i Boğdan re‘âyâsının keyd ü muzırrat-ı a‘dâdan ve erbâb-ı ta‘addî ve şekāvetin rencîde ve zararlarından vikāyet ve sıyânetleriyle min külli vücûh emniyet ve istirâhat ve refâhiyet ve istimâletleri hâlâtına muktezâ-yı me’mûriyetiniz üzere bi’s-sıdk ve’l-ihlâs ale’l-ittisâl cidd-i bî-hemâl ve sarf-ı vüs‘ u mecâl eylemeniz matlûb-ı hümâyûn-ı hüsrevânem olduğu ma‘lûm ve meczûmunuz olup, ancak memleket-i Boğdan re‘âyâsı el-hâletü hazihi mergūbü’l-kulûb ve müteşettitü’l-ahvâl olduklarından firâr ve meskenlerini terk ve secniyelerde karâr ve ihtifâ idüp, bu vakitler ise re‘âyânın tohumlarını zer‘ ve mu‘tâd üzere otlukların biçüb cem‘ itmelerinin vakt ü mevsimi olmakdan nâşî secniyelerde olan re‘âyâ bi-avn-ı te‘âlâ muhâfazat ve muhâreseniz ile gerek havf-ı adüvvden ve gerek sâ’irlerin ta‘addî ve hasâratlarından masûn olacaklarını ve kimesne tarafından vechen mine’l-vücûh âzurde ve remîde olunmayacaklarını secniyelerde olan re‘âyâ ve boyârâna haberler irsâliyle ifâde ve iş‘âr ve cümlesini bir an akdem yerlerine ve yurdlarına celb ve iskân ile tenbîh-i mülûkânem olduğu üzere istimâlet ve istirâhatları husûsâtına ve kendülerine ve zehâ’ir ve a‘râs ve emvâllerine kimesne tarafından ta‘arruz ve rencîde ve ta‘addî olunmamasına ihtimâm ve tarafınızdan ve etbâ‘ ve levendâtınız taraflarından dahı meccânen dâne-i hardal mutâlebe ve ahzına ve bir dürlü rencîde ve ta‘addîye tasaddî olunmayup, her hâlde himâyet ve sıyânet ve derûnlarından izâle-i bîm ü dehşet ile me’lûf oldukları vech üzere arâzîlerine tohumlarını zer‘ ve otluklarını biçdirüp, cem‘ itdirüp, ve sâ’ir kâr u kesblerini bilâ-havf ve endîşe rü’yet itmelerine nisâr-ı cehd ü tâkât ve bu husûslarda Boğdan voyvodası mûmâ-ileyh ile dahı ittifâk üzere hareket iderek hıfz u hırâset-i memleket ve ra´iyyete me’mûl-i hüsrevânemden ziyâde sa‘y u gayret eyleyesiz. Şöyle ki; sizin muktezâ-yı me’mûriyetiniz mukaddemce ve bu def‘a şeref-sudûr olan evâmir-i şerîfemden ma‘lûmunuz ve re‘âyâ fukarâsı üzerinden def‘ ü ref‘-i ta‘ddî ve izrâr ile tatmîn-i kulûb ve teselliyetleri hâlâtına ikdâm ve ihtimâm olunmak vâcib olup, ve husûsen bu esnâda secniyelerden re‘âyânın karyelerine nakl ve iskânlarıyla vesîle-i

asliye-i imâret-i memleket olan zirâ‘at maddesiyle iştigāl ve mu‘tâdları üzere otlakların biçüp, cem‘ ve iddihâr eylemeleri levâzıme-i hâlden iken re‘âyânın himâyet ve istimâletlerinde ser-i mû iğmâz ve kusûrunuz zuhûr eylemek ve etbâ‘ ve levendâtınızdan ve sâ’irlerden hilâf-ı rızâ-yı şâhânem fukarâya ednâ mertebe ta‘addî ve zarar vuku‘ bulmak ihtimâli olur ise taraf-ı hümâyûnumdan hakkınızda zuhûr idecek mu‘âmele-i şedîdeyi fikr ü mülâhaza ve sen ki Boğdan voyvodasısın, Boğdan memleketi re‘âyâsının zabt u rabt ve istimâlet birle zer‘ ve harslarına ve matlûb olan hıdemât-ı aliyyemi ber-mûcib-i emr-i hümâyûnum rü’yet ve edâya müdâvemet müvâzebet ve istikāmet ve sadâkat ile hareket eylemeleri ve adüvv-i dîn-i mübînin hiyel ve desâyisde olmamaları içün takviyet-i kulûblarına bâ‘is hâlâta mübâderet senden matlûb olmağla sen dahı umûr-ı me’mûrende kusûr ider isen bir vechle cevâba kādir olamayacağını fikr iderek ana göre bi’l-ittifâk hıfz u hırâset-i mamleket ve ra‘iyyete ve def‘ ü ref‘-i mekîdet-i adûya ve izâle-i mefsedet-i eşkıyâya bezl-i tâb u tuvân ve hilâfından ziyâde ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 82

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, Boğdan memleketi muhâfazası hıdmetine ta‘yîn olunan Vezîr Abaza Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Muktezâ-yı vakt ü hâle göre Boğdan memleketinin ve etrâf ve enhâsının keyd ü mekr-i a‘dâdan ve Katana ve Kazak eşkıyâsının tasallutundan ale’d-devâm vikāye ve muhâfazası ve re‘âyâsına istimâlet birle adüvv-i dîn-i mübînin keyd ü muzırrâtı havfından te’min ve himâyet ve sıyânetleri ve cümlesi yerlerinden ve yurdlarında karâr ve emn ü ârâm üzere olup, düşmen-ı dînin hile ve desâyisine firifte olmamalarıçün vezîr-i şecâ‘at-semîrin Boğdan muhâfazasına me’mûriyeti el-haletü hazihi a‘zam umûr-ı saltanat-ı seniyyemden ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, vüzerâ-yı i‘zâmım beyninde şecâ‘at ve hamiyyet ile ma‘rûf ve mevsûf olup, senden her hâlde gayret ve liyâkat me’mûl-i hüsrevânem olduğuna binâ’en ber-vech-i muharrer Yaş kasabasını ve bi’l-cümle Boğdan memleketini ve hudûdlarını adüvv-i dîn-i mübîn Moskovlu la‘inin mekr ü keydinden ve Kazak ve Katana’ları ve sâ’ir asker-i nuhûset-eserinin tasallut ve hasâretinden ve re‘âyâsını mekr ü desâyislerinden ve erâzil ve eşhâsın ta‘addîlerinden muhâfaza ve muhârese ve himâyet ve sıyânet zımnında sen Boğdan muhâfazasına ta‘yîn olunup, teksîr-i süvâd-ı cemiyet ve vesî´-i takviye-i bâzû-yı kudret ve liyâkatin olmak içün mîr-i mîrân-ı kirâmdan Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa *dâmet me´âliyehû*yu kapusu halkıyla ve eyâlet-i Sivasda vâki‘ elviye alaybeyileri dahı umûmen sancakları neferâtlarıyla ma‘iyyetine ta‘yîn ve me’mûriyetlerini muhtevî evâmir-i şerîfem sâdır olduğu ve bu vakitler ahâr vakitlere ve bu me’mûriyetin bir dürlü me’mûriyet-i sâ’iereye kıyâs olunamayacağı

ma‘lûmun oldukda bir an akdem hareket ve kasaba-i Yaş’a varup, düşmenin keyd ü hilesinden bir an gāfil olmayup, kangı semtden küffâr-ı hâk-sârın asker-i nuhûset-eseri zuhûr ider ise iktizâsına göre mukābele ve muhârebe ve katl ü tedmîrleri husûsunda **[Sayfa 23]** izhâr-ı şecâ’at ve gayret birle düşmeni memleket-i mezbûreye ayak basdırmayup, re‘âyâ fukarâsını mekr ve dasâ’isinden ve ifsâd ve ihtilâl misillü ma’lânet ve habâsete sirran ve alenen tesaddîsinden himâyet ve hırâset iderek ve Boğdan voyvodası ve boyarlarına ve cemâ’atbaşılarına istimâlet virerek muhâfaza-i memleket ve ra‘iyyete senden me’mûl-i şâhânem olduğu üzere bezl-i vüs‘ u kudret ve leyl ü nehâr hâb ve rehâveti terk ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhi ve elviye olaybeyilerini ve neferâtını re’y-i rezîn-i isâbet-karînin üzere iktizâ iden hıdemât-ı aliyyemde i’mâl ve istihdâm ve mugāyir-i emr î tenbîh-i mülûkânem muhâfaza-i vilâyet ve ra‘iyyet husûsunda mikdâr-ı zerre ta’addî ve taksîrden ba-gâyet hazer ü mücânebet ve dâ’îmâ mütebassarâne ve müteyakkuzâne vaz’-u hareket ve ibrâz-ı hüsn-i tedbîr ve rü’yet birle me’mûr olduğun işbu emr-i azîme-i Devlet-i Aliyyemde izhâr-ı asâr-ı merdâneni ve şecâ´at ve tahsîl-i rızâ-yı hümâyûnuma sarf-ı mâ-hasal vüs‘ u liyâkat eylemen bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183

Hüküm No : 83

Bir sûreti:

Sivas ve Amasya ve Bozok ve Çorum ve Canik ve Divriği ve Arabkir sancakları alaybeylerine hitâben aslında beyân olunduğu vech üzere umûmen zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla vâlîleri müşârun-ileyh ma‘iyyetine varup, emr ü re’yi üzere muhafâza hıdmeti ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyeye kıyâm ve bilâ-fermân-ı hümâyûn ma‘iyyeti müşârun-ileyhden infikâkdan ve re‘âyâya ta’addîden ihtîrâz ve ictinâb eylemeleriçün.

Hüküm No : 84

Bir sûreti:

Ohri Mutasarrıfı Mehmed Paşa’ya; kapusu halkıyla müşârun-ileyh Abaza Paşa’nın ma‘iyyetine varup, re’y ü emri üzere hıdmet-i muhâfaza ve sâ’ir hudemât-ı aliyyeye kıyâm eylemesiçün me’mûriyetine müştemil.

Hüküm No : 85

Bir sûreti:

Diyarbekir vâlîsi Vezîr Mahmud Emin Paşa’ya kapusu halkı ve eyâlet-i Diyarbekir’de vâki elviyenin umûmen zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla Bender’e varup, hâlâ Bender Seraskeri

Vezîr Ali Paşa'nın ma'iyyetinde meks ü kıyâm ve tedbîrine mütâbe'at iderek Bender kal'ası ve etrâf ve havâlîslinin muhafâza ve muhâresesine cidd ü tâm ve Moskov keferesinin asker-i nuhûset-eserini ve Katana'sı zuhûr ider ise merdâne dilîrâne mukābele ve kahr u istîsallerine sa'y-ı mâlâ-kelâm eylemesiçün müşârûn-ileyhe bir kıt'a ve eyâlet-i mezbûre dâhilinde vâkî' elviye alaybeyilerine dahı ber-vech-i meşrûh; Bender Seraskeri ma'iyyetine me'mûr kılındıklarını muhtevî başka bir kıt'a.

Hüküm No : 86

Mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyh ile eyâlet-i Karaman zü'emâ ve erbâb-ı tîmârının Yaş'a me'mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâhîr-i Ca. Sene 1183

Bir sûreti:

Karaman Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı ve eyâletinde vâkî' elviyenin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârıyla İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa'nın re'y ü tedbîrine muvâfakat iderek hıfz u hırâset-i kal'a ve memleket ve sâ'ir zühûr iden hıdemâd-ı aliyyeye sarf-ı cehd ü tâkat eylemesiçün me'mûriyetini iş'âren mîr-i mirân-ı mümâ-ileyhâya bir kıt'a ve eyâlet-i mezbûre dâhilinde vâki' elviye alaybeyilerine dahı ber-vech-i meşrûh İbrail muhâfızı ma'iyyetine me'mûr kılındıklarını muhtevî başka bir kıt'a.

Hüküm No : 87

Bir sûreti:

Rumili Vâlisi Vezîr Mehmed Paşa'ya kapusu haklıyla Eflak ile Boğdan beyninde vâki' Fokşan kasabasına varup, kasaba-î mezbûreyi ve etrâfı ale'd-devâm muhâfaza ve muhâreseye ihtimâm ve Eflak voyvoda ve boyârân ve re'âyâsına istimâlet virerek re'âyânın yerlerinde ve yurdlarında meks ü karâr ve emn ü râhatlarına cidd-i bî-hemâl eylemesi içün düşmen askeri ve Katana ve Kazak eşkıyâsı zühûr ider ise ma'îyyetine me'mûr mîr-i mirân ile merdâne mukābele ve mürâfa'a ve kahr u istisâllerine mübâderet eylemesi husûsu dahı derc olunarak ve me'mûriyetini müş'ir vezîr-i müşârun-ileyhe bir kıt'a ve ma'iyyetine me'mûr Yanya Mutâsarrıfı İsmail ve İlbasan Mutasarrıfı Süleyman ve Niğde Mutasarrıfı Abdurrahim *dâme ikbâlehüm* ve dahı kapuları halkıyla müşârûn-ileyhin ma'iyyetine varup, re'y ü emri üzere muhâfaza-i memleket ve ra'iyyet hıdmeti ve sâ'ir hıdemât-ı aliyeye ikdâm ve kemâl-i sa'y u ihtimâm eylemeleriçün me'mûriyetlerini hâvî mîr-i-mîrân mûmâ-ileyhime hitâben başka başka üç kıt'a

Rumili Eyâletinin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârı vâlîleri müşârûn-ileyhim ma‘iyyetine ta‘yîn ve emr ü re’y i üzere hareket ve muhâfazada kıyâm ve kangı mahalle tesyîr ve re’y eyler ise rey’i üzere harekete ihtimâm eylemeleriçün bir kıt‘a. Ve müşârun-ileyhe i´lâm-ı hâli mutazammın bir kıt´a. **[Sayfa 24]**

Hüküm No : 88

Bender cânibi seraskeri Vezîr Ali Paşa’ya hüküm ki:

Devlet-i aliye-i ebediyyetü’l- istikrârıma lafzan ahd ve el’an muhârebe üzere olan Moskov keferesi her ne mahalde zuhûr ider ise gayret-i dîn-i mübîn içün katl ü i’dâmlarına teşmîr-i bâzû gayret ve şecâ‘at olunmak bi’l-cümle asâkir-i nusret-me’âserimden metlûb-ı hümâyûnum olmaktan nâşi üzerlerine me’mûr serasker ve zâbitlerinin fermân-ı hümâyûnum olduğu vechle re’y ü tedbîr ve emr ü işâretleri üzere amel ü harekete kıyâm eylemeleri me’mûl-i hüsrevânem olduğuna binâ’en virilen fetevâ-yı şerîfe mûceblerine Moskov keferesi ve Moskovlu’ya tâbi‘ olan Lehlü hâ’inlerinin katl ü i’dâm ve seby ü istirkāk emvâl ve ganâyimleriyle asâkir-i nusret-me’âserim iğtinâm eylemeleri ve Lehlü ta’ifesinden istimân ile Devlet-i Aliyyeme dostluk izhâr idenlerin kendülerine ve ıyâl u evlâd ve emvâllerine hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf itâlerini ta‘arruz ve gadr ve ta‘addi olunmaması bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimde dahı musarrah ve mübin ve ma’rifetinle cümleye ifhâm ve işâ‘at olunmuş iken Bender ordusunda olan askerî tâ’ifesinden ba’zıları istimân üzere olan Lehlü’leri Moskovlu’ya tâbi‘ Lehlü’dendir deyu esîr idüp, emvâl ve eşyâlarını gasb u nehb eyledikleri ve hatta Yahûdî tâ’ifesinden derûnlarında bulunanları dahı esîr ve emvâl ve eşyâlarını ahz eyledikleri istimâ‘ olunmağla istimân ile dostluk üzere olan Lehlülerin katl ve seby ü istirkākları ve bey’ü şirâ ları meşrû’ olmayup, ve hâlâ ordu-yı hümâyûn-ı nusret-mekrûnumda Lehlülerden istîmân ile mevcûd ve bir tarafdan Devlet-i Aliyyeme celb ile dostluk izhâr iden Lehlüllerin keyfiyet-i mezbûre mesmu’ları oldukda adem-i itâ‘atlerina bâ‘is bir hâlet olacağı ve bu esnâda Moskovlu la’ininin Kazak ve Katanalar’ı serhaddât-ı seniyyem hudûdlarına münteşir ve dil ve hayvanat kapmak kasd u fasidinde olmalarıyla hudûdlara îsâl-i zarar kasdında olan Katana ve Kazak keferelerini mukābele ve katl u tedmîr akdem ve ehemm umûr ve akdem hutûb-ı saltanât-ı seniyyemden iken hudûdların muhâfazalarını terk ve cüst ü akın kasdıyla muhâfaza olunacak mahalleri hâlî bırakmaları bîr vechle münâsib olmayan hâlâtdan olmakdan nâşi Bender kalesinin etrâflarının vüenhâ hudûdlarına îsâl-i hasâret kasdıyla gelen Kazak ve Moskovlu Katanası üzerine Bender ordusundan kifâyet mikdârı asâkir-i nusret me’âserim azîmet ve merdâne hücûm ve katl u tedmîrlerine mübâşeret ile

izhâr-ı asâr-ı dilâverî ve şecâ'ate mübâderet ve gayret-i dîn-i İslâm içün ahz-ı intikāma bezl ve cedh ü miknet ile a'dâ-yı dîni hudûd-ı İslâm'a tasallutlarını def'ü ref' ehemm olmağla bu husûsda mezîd-i dikkat ve zuhûr iden Moskovlu mel'ûnlarını katl ü tedmîr ve ta'kīb iderek hudûd-ı İslâmîyeye ayak basdırmamağa gayret eyleyesin. Asâkir-i nusret me'âsirrim a'dâ-yı dîn Moskovlu ve Moskovlu'ya tâbi Lehlü hâ'inleri üzerlerine cüst ü akından men' olunamazlar. Ancak istimân ile dostluk izhâr iden Lehlüleri ve evlâd-ı iyâllerini ve eşyâlarını gasb ve seby ü istirkāk meşrû' olmayup, bu husûs mukâddemce sâdır olan emr-i şerîfimle cümleye tefehhüm olmuş olduğuna binâ'en mûcebince amel ü hareket ve dîn ü Devlet-i Aliyyeme muvâfık fî-sebîlillâh gazâ ve cihâda teşmîr-i bâzû gayret ve Bender kalesini ve etrâf ve vüenhâ hudûdlarını dâimâ muhâfazaya ve zuhûr iden adûvv-i dîn-i mübîni katl ü tedmîre bezl ve hâsıl-ı kudret ve miknet olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 89

Hâlâ Ohri sancağı mutasarrıfı olup li-eclü'l-muhâfaza kasaba-i Yaş'da meks üzere olan Mehmed Paşa *dâmet meâliyehu*ya ve Boğdan Voyvodası İskarlet-zâde Kostantin Voyvodaya hüküm ki:

Bu def'a bi-emr-i Hüdâ Hotin'de vuku' bulan keyfiyyetden size ve Yaş'da olan ahâlî ve re'âyâya bîm ü dehşet gelüp, kasabayı tahliye irâdesinde olduğunuz ihbâr ve iş'âr olunup, lâkin asâkir-i İslâm el-hamd ü lillahi'l-Müste'ân adüvv-i dînin askeriyle her def'a mukātele ve muhârebelerinde gālib ve mansûr olmalarıyla avdetleri düşmen ile mukātele mukyâfehada kalınup, ve ızdırâplarındarn olmadığı ve ba'zı asâkirin zâhirelerine kıllet geldiğinden neş'et eylediği zâhir ü bâhir bir hâlet olup, ve adüvv-i dîn dahı kemâl-i havf ve ihmâllerinden nâşî Turla'nın berü tarafına el-yevm asâkir ve Katanasını geçiremeyüp, ve kal'aya bir ferdi dâhil olamadığı sahîhan ve tahkīkan haber alınup, size ve re'âyâya vehm ü havf virecek bir keyfiyet melhûz olmadığından gayrı def'-i vahşet-i ra'iyyet ve hıfz u hırâset-i memleket içün müretteb ve müstevfî asker ile vüzerâ-yı zî-şânımdan biri bir iki gün zarfında ol tarafa varmak üzere olduğu ve berü cânîbden sâ'ir iktizâ-yı hâlde olan tedârikikâtda kusûr olunmadığı ma'lûmunuz oldukda sizden ve ahâlî ve re'âyâdan bir ferd kasaba-yı Yaş'dan hareket itmeyüp, ve etrâf kurâda sâkin re'âyâyı dahı yerlerinden hareket itdirmeyüp, tertîb olunan asâkir ile muhâfazaya me'mûr vezîrim karîbü'l-hîn ol tarafa varınca muhâfaza ve muhârese-i memleket ve ra'iyyete ihtimâm ve mazmûn-ı emr-i hümâyûnum ve karîben muhâfazalarına asâkir-i vâfir varacağını boyarân ve sâ'ir re'âyâya îşâ'a ve i'lâm ile derûnlarından ru'ub u haşyeti izâle ve her vechle istimâletleri husûsâtına sa'y-ı mâlâ-kelâm ve işbu emr-i âlişânımı

cümleye ifhâm ve işâ‘at eyleyüp, keyfiyetin hilâfını efvâh-ı kâzibeye i’timâsen re‘âyâ ve boyârânı perişânlıklarına bâdî ser-mu vaz’ u hâletden ziyâde hazer ü ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 90

Özi vâlîsi vezîre ve hâlâ Özi’de olan mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ’ir zâbitân sınûf-ı asâkir ve yerli agâvât ve a‘yân ve ahâlî-i kal‘aya hüküm ki:

Mübâsır-ı İslâmiyeden olan Özi kal‘asının bu evânda muhâfaza ve takviyet ve istihkâm hâlâtına ihtimâm-ı tâmm ve cidd-i ikdâm olunmak cümlenizden matlûb-ı hümâyûnum olmakdan nâşî, böyle vakitde agavât ve zâbitân ve ahâlî-i kal‘adan bir ferd ve bir an ve bir dakīka kal‘a muhâfazası hıdemâtın terk itmemek ve ale’d-devâm herkes ıyâl ü evlâdlarıyla yerlerinde ve makām-ı me’mûriyetlerinde kıyâm ile hıfz u hırâseti-i kal‘aya ale’l ittifâk dikkat ve ihtimâm eylemek lâzıme-i hallerinde iken kal‘anın derûn ve birûnunda sâkin ağavât ve yamakān ve ahâlî bu hilâlde ıyal u evlâdlarını Akkirman’a nakl ü iskâna izn ü ruhsat istid‘âsında bulundaklarını bu def‘a ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vârid olan bir kıt‘a mahzarlarında tahrîr ve inhâ eylemişler. Ancak el-hâletü hazihi ol-taraflarda düşmen-ı dîn-i dûzah-mekînin külliyetlü tabur ve askeri zuhûr itmeyüp, ve zuhûr eylediği sûretde dahı kal‘a muhâfazasına müretteb olan askerî kullarım sâye-i şâhânemde nâ’il oldukları nan u ni’met kendülere helâl ve iki cihânda yüzleri ak olup mahzâr-ı du’âyı hayr-ı mülûkânem olmak içün serhaddât-ı şâhânemde lillâhi’l-hamd metîn ve ma’mûr ve müstahkem olan Özi gibi sed-i sedîd kal‘anın muhâfazasında ve gerek düşmenın mürâfa’asında gayret-i dîn-i mübin içün merdâne ve şeci’âne hareket eylemeleri üzerlerine vâcib ve lâzım olduğundan başka takviyet ve istihkâm-ı kal‘a ve tatmîn-i kulûb-ı ahâlî ve sükkân zımmında bundan akdem mîr-i mîrân-ı kirâmdan ve sâ’ir rüesa ve esnâf-ı asâkirden ta‘yîn ve tesyîr olunmalardan gayrı mukaddemce Karesi Mutasarrıfı Abdullah *dâme* ve Osman Bölükbaşı ve Palu Hakimi **[Sayfa 25]** ma‘iyyetinde olan levendât ve etbâ’larıyla ve bu def‘a dahı Amasya Mutasarrıfı Hidayetullah *dâme ikbâlehu* mükemmel kapusu halkı ve levendâtıyla ta‘yîn ve irsâl olunup, ve asâkir-i me’mûreye kâfi ve vâfî mertebelerde zehâ’ir-i vâfirenin münâsib olan mahallerden mübâya‘a ve irsâlinde kusûr olunmadığı cümlenizin ma‘lûm ve meşhûdu bir keyfiyet olup ve ol havâlîlerin kâffe-i umûru ve iktizâ-yı hâle göre imdâd ve i‘ânet olunma husûsu mukaddemce ordu-yı hümâyûnum tarafında Bender cânibi seraskeri vezîrim el-Hâc Ali Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû*ya mahsûs emr-i şerîfimle tavsiye ve tenbîh olunmuş iken, bilâ-mûcib ıyâl u evlâdlarını ahar mahalle nakl ve meskenlerini tahliye arzusunda olmaları kendülerden me’mûl ve matlûb hümâyûnum olan gayret ve hamiyyete münâfî ve

rüsûm-ı şecâ‘at ve sadâkat-şi’ârına mugāyir bir emr-i nâ-merzi olduğunu siz ki vezîr-i müşârûn-ileyh ve rüesâ ve zâbitân-ı asâkir-i nusret-irtisâmımsız, cümleye ifâde ve ifhâm iderek bir ferde iyal u evlâdlarını ahar mahalle nakle izn u ruhsat virilmeyüp, her hâlde kaviyyü’l kalb cer’ü’l-hâtır olarak agavât ve yamakān ve ahâlî ve re‘âyânın istimâlet ve itminânlarına nisâr-ı tâb u tuvân eyleyesiz şöyle ki; mezbûrlardan ıyâl u evlâdlarını nakilde ısrâr idenler olur ise men’ ü tahzîr ve iktizâsı üzere terhîb ve teşdîdlerine mübâderet ve emr-i hümâyûnumun mufhûm-ı münîfi üzere hareket olunmasına bi’l-ittifâk sarf-ı miknet ve kudret eyleyüp, mugāyir-i emr-i şerîfim mücerred ve müte’ehhil bir ferdîn ahar tarafa azîmet ve rıhleti sem‘-i hümâyûnuma lâhık olunmakdan her biriniz zîyade tehâşî ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 91

Dergâh-ı mu’allam yeniçerileri ağalığı ile ordu-yı hümâyûnumda Sadâret-i uzmâ Kā’immakāmı olan vezîrim Süleyman Paşa’ya hüküm ki.

Eyâlet-i Diyarbekirde vâki‘ Atak ve Mihrani ve Hazo ve Cezire ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Gence ve Çermik[158] nâm dokuz aded elviye ve hükûmet mutasarrıfları Diyarbekir vâlîsi ma‘iyyetiyle sefer-i hümâyûnuma gelmek üzere mukaddemâ başka başka me’mûriyetlerini mutazammın evâmir-i şerîfem sâdır olup mecmû‘u kapuları halkıyla sefer-i hümâyunumda mevcûd olmak vâcibe-i hallerinden iken, mezbûrlardan ba‘zısı sefer-i hümâyûnuma gelmeyüp, ve gelenlerden dahı ba‘zısının bîlâ izn ve fermân-ı hümâyûnum avdete cesâret eyledikleri haber alınmağla emr-i şerîfeme adem-i itâ’at birle sefere gelmeyenlerin haklarından gelineceği emr-i mukarrerdir. Ancak bîlâ’ izn-i hümâyûn bu esnâda avdet iden kangı hükümet elviye mutasarrıfı ise sen ki kā’immakām-ı müşârun-ileyhsin, ordu-yı hümâyûnumdan çeri ve cesur mübâşirler ta‘yîn ve irsâliyle bulundukları mahallerden etbâ’ ve âdemleriyle girü i´âde ve ircâ’larına ihtimâm-ı tâm ve mûmâ-ileyhimâ mukadddemce Özi vâlisi ma‘iyyetine ta‘yîn olunan Palu hâmiminden mâ‘adâ Diyarbekir vâlisi müşârun-ileyh ile Bender seraskeri ma‘iyyetine me’mûr kılınmalarıyla keyfiyet-i me’mûriyetlerinden kendülerini habîr ü agâh ile el-yevm ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmaları ve gerek i´âde olunmaları ucâleten Bender seraskeri müşârûn-ileyh ma‘iyyetine sevk ü isâle sa‘y u ikdâm eyleyesin şöyle ki; mûmâ-ileyhimden fermân-ı hümâyûnuma mugāyir hareket birle me’mûr olundukları Bender tarafına azimetde te’hir ve tekâsül ideri

[158] İbrahim Yılmazçelik, XIX Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır

olur ise üzerlerinde olan sancakların ref’ ve mücâzât-ı lâyıkaları icrâ olunacağını ve bu vakti evkat-ı sâ’ireye kıyâs itmeyüp, bir an akdem Bender’e varup, Serasker-i müşârun-ileyhsin re’y ü emri üzere hıdmet-i muhâfaza ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyeme kıyâm ve ihtimâm eylemelerini tefhîm ve te’kîd iderek şeri’an savb-ı me’mûrlarına irsâlleri husûsuna ziyâde dikkat ve ser-i mû hilâfına rızâ ve cevâzdan ve avdet idenlerin ircâ’larında iğmâz ve kusûrdan ba-gāyet tehâşî ve mücânebet itmen bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183

Hüküm No : 92

Hâlâ Eflak Voyvodası İskarlet-zâde Lugar Voyvoda’ya ve Eflak boyarlarına hüküm ki:

Sen ki voyvoda-i mümâ-ileyhsin, Devlet-i Aliyyetü’l-istimrârımın abâ’an ceddin ile sadâkatkâr ve çâker-i gayret şi‘ârı olup, ihâle-i uhde-i liyâkat ve istikāmetin kılınan hıdemât-ı aliyyemin küllisinde mezîd-i ihtimâm ve dikkatin ve hüsn-i tedbîr ve gayretin ve ale’l-husûs boyârân-ı memleket ile hüsn i ittifâk ve ittihâd merâsimine ri’âyet ve umûr-ı memleket ve ra‘iyyeti vech-i mergüb üzere idâre ve rü’yet ve lâzımü’l-himâye olan fukarâ-yı ra‘iyyetin emn-ü istirâhat ve itminân ve refâhiyetlerini mûcib ve nizâm-ı ahvâlleri müstelzim olur harekât-ı sedîd ve etvâr-ı ber-güzînden mücerreb ve meczûm olduğundan gayrı, boyârân-ı mersûmûnun re’y ü tedbîrine mutâbe’at ve mutâve’at birle te’diye ve temşiyet-i hıdemât-ı cüz’iyye ve külliyede el ve gönül birliği ile bi’s-sıdk ve’l-ihlâs sünûh iden cidd’ü cehd ve sa‘y u gayretleri bu def‘a ordu-yı hümâyûn-ı nusret mekrûnuma vürûd iden tâhriratınızdan ve kapu kethüdâsının takrîrinden ale’t-tafsîl ma‘lûm-ı ilm-i âlim-i muhît-i hüsrevânem olmuşdur. Senin ve boyârân-ı mersûmûnun sadâkat ve istikamet birle zuhûr iden hıdmetleri zâyi‘ olmayup, her biri nâ’il’i mükâfât olacakları bî-rayb ü iştibâh olmağın bundan böyle dahı her husûsda ve idâre-i umûr-ı mühimmede seninle ale’l ittifâk bezl-i vüs‘ u tâkat ve re‘âyâya istimâletler virerek secniyelerden ihrâc ve kurâ ve meskenlerine nakl u iskânlarıyla arazîlerine tohumların zer’ ve harslarına iştigal ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyemi matlûb-ı hümâyûnum üzere dikkat eylemeleri fermân-ı hümâyûnum ve re‘âyânın terfih-i hâl ve tanzîm-i ahvâlleri ve boyarânın dahı ber-vech-i muharrer himâyet birle i’mâl ve istihdâmları muktezâ-i me’mûriyetin üzere senden matlûb-ı mülükânem olduğunu ifhâmen ve bundan sonra dahı dilhâh-ı mülûkânem üzere harekete sa‘y u ihtimâm eylemenizi tenbîhen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bu esnâlarda iktizâ-yı maslahat ve vakt ü hâl üzere muhâfaza-i memleket ve ra‘iyyet husûslarına ba-gāyet ihtimâm ve dikkât olunmak lâzım ve lâbüdd olduğu ecilden hâlâ Rumili vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû* eyâleti askeri ve İlbasan ve Yanya ve Niğde sancakları mutasarrıfları mîr-i mirân-ı

kirâmımla Eflak ile Boğdan hudûdunda vâki‘ Fokşan kasabasında ikāmet ve seninle muhâbere ve ittifâk merâsimine ri’âyet iderek memleket ve ra‘iyyeti hıfz u hırâset ve re‘âyâyı hazale ve eşkıyâ makūlesinin ve sâ’ir erbâb-ı ta’addi ve mefsedetin rencîde ve izrârlarından vikayet ve sıyânet eylemen üzere mahsûs emr-i hümâyûnumla me’mûr kılınup, çend rûz zarfında mahal-i me’mnriyete varmak üzere olduğu ve bundan böyle dahı vesîle-i emniyyet ve istirâhat-ı zu‘afâ ve ra‘iyyet olacak hâlât ve husûsata müsa’ade-i seniyye-i hüsrevânem mezbûl kılınacağı yakinen ve tahkikan ma‘lûmun oldukda sen dahı mazmûn-ı emr-i hümâyûnumu boyarân ve ra‘iyyetinin cümlesine i‘lâm ve ifhâm ile re‘âyânın bir an akdem muhtefî oldukları mahallerde ve secniyeerden ihrâc ve kurâ ve mesâkin-i kadîmelerine celb ve cezblerine ve bi-avnihi te’âlâ gerek zirâ’at meddesinde ve gerek ru’yet ve temşiyet-i hıdemât-ı mühimmede bu sene-i mübârekede sâ’ir senelerden ziyâde ihtimâm u dikat olunmasına bezl-i tâb u tâkat ve her hâlde gayret ve intibâh ve basiret ve ihtiyât üzere hareket eyleyüp, re‘âyânın kurâ ve meskenlerine nakl ü iskânlarına ve te’lif-i istimâletleri hâlâtında ednâ rehâvet ve kusûrdan ba-gāyet tehâşi ve mübâ‘adet eyleyesin. Ve siz ki boyârân-ı mersûmûnsuz, ber-vech-i meşrûh voyvodanıza mütâbe‘at ve mutâva‘at vechiyle şimdiye dek zuhûr iden hıdmet ve gayretiniz ve sadâkat ve istikāmetiniz voyvodanız tahrîr ve ihbârından ma‘lûm ve bundan böyle dahı sizden vûfûr-ı sadâkat ve gayret birle hıdmet matlûb olduğu ve zuhûr iden hıdmetiniz bir vechle zâyi‘ olmayacağı meczûmunuz oldukda ber-mûcib-i fermân-ı hümâyûnum re‘âyânın yerlerine ve yurdlarına nakillerinde ve sâ’ir fermânın olan hıdemât-ı aliyyemin te’diye ve temşiyet ve tedârik ve tedbîr-i zehâ’ir emrinde bi’l-ittifâk sarf-ı vüs‘ u takât ve size ve re‘âyâya her kimden rencîde ve ta’addi vukû’ bulur ise o misillülerin haklarından gelineceği mukarrer bilerek huzûr-ı kalb ile umûr-ı me’mûrenize dikkat ve mugāyir-i fermân-ı hümâyûnun münâfi-i sadâkat ve istikāmetde ser-i mû vaz‘ u hareketiniz mesmû’ olmakdan ziyâde tevakkī ve mücânebet eylemeniz bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183 **[Sayfa 26]**

Hüküm No : 93

Sivas Eyâleti kendüye tevcîh ve Yaş kasabası ve Boğdan memleketi Moskov keferesinin fitne ve asâkir-i nuhûset-eserinden muhafâzaya me’mûr Vezîr Abaza Mehmed Paşa’ya ve bu hıdmet mukabilinde kendüye Selânik ve Kavala sancakları ihsân olan Mîr-i Mirân Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Sizden dîn ü Devlet-i Aliyyeme ve rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık ve mutâbık hıdemât-ı meşkûre ve dîn-i mübin uğruna gayret ve metânet ile me’asir-i cezîle zuhûru malhûzıyla hüsnü’l vüzerâ olan Sivas eyâleti sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin sana ve Ohri mutasarrıfı mûmâ-ileyhe dahı Selanik ve Kavala sancakları i’tâ ve Sivas eyâleti askeri ma‘iyyetine tesyîr

oluınup, ve Hanepesi'nden ma'iyyetine üç bin nefer sipâh ve silahdâr terakkīlü ve serdengeçdileri ve iki bin nefer ile bölükât-ı arba'a ağaları ve Karaman ve Maraş beylerbeyisi ve Karaman eyâleti askeri bugün cümlesi tarafına vâsıl olmak üzere ta'yîn ve tesyîr olunmuş iken Fokşan muhafâzasına ta'yîn olunan Rumili vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa azîmet üzere Yaş kasabası'nın hâricine nüzûl eyledikde sizler kasabada iken muhâfaza emrine adem-i kıyâm ile der-akab konaklardan hareket ve Punbaşı'na avdet eylediğinizi müşâhadede böyle hengâm-ı ihtilâlde kasabadan hareketiniz münâsib değildir. Bâri derûn-ı kasabada olmaz ise taşrasında tevakkuf eyleye deyu ifâde ve îkaz ve ifhâm eyledikde adem-i iltîfât ve istîmâ' ile kasabadan hareketleri ahâlî ve re'âyâya müşâhede ve anlara dahı ihtilâl ve dehşet târî olup eğer bu adem-i gayret ve hamiyyetin böyle kalkup, Yaş kasabasına avdet eylemez isen üç-beş güne dek ahâlî ve re'âyâ perâkende ve perişân olacağı zâhir olmağla seni hâb-ı gafletden îkaz içün te'kîden ve inzâran işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (…) ile ucâleten irsâl olunmuşdur. Sana vezâret ve mensıb-ı a'lâ ve atiyyeler ihsânı senden hıdmet ve gayret zuhûru mülâhazasına mübtenî iken ma'âzallah-i te'âlâ adem-i gayretin sebebiyle bu misillü ihtilâl-i belde ve ra'iyyete sebîb ü bâ'is olman selâmet-i hâline mûcib olmayacağını tefekkür ve encâm-ı kârını mülâhaza ve tedeyyür idüp, her ne mahalde isen ma'iyyetinde olan mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyh ile ve Boğdan voyvodası ve boyârân ve re'âyâdan seninle hareket itmiş var ise cümlesini alup, olduğun mahalde bilâ-te'hir derhâl Yaş kasabasına varup, emr-i muhâfâzaya ve istimâlet ve itminân-ı bâl ahâlî ve re'âyâ-yı memlekete mübâderet ve hâb u râhat-ı terk ve gayret kemerini bend ve vazîfe-i ubûdiyeti icrâ eyleyesin. Ve illâ nemertebe mu'âtıb olacağın muhakkak olduğunu te'emmül ile gayret-i diyânet ve şecâ'ati izhâra ve Yaş kasabasını ve etrâf ve hudûdlarını beyd ü a'dâdan muhâfâzaya bezl ü tâkat eylemeniz bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183

Hüküm No : 94

Hâlâ İbrail muhâfızı olup bu def'a eyâlet-i Haleb muhassıllığı ile ma'an kendüye tevcîh ü ihsân olunan Vezîr Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin; ırsen ve aslen Devlet-i Aliye-i ebediyyü'l-istimrâr ve sermediyü'l-îstikrârımın çâker-i sadâkat-şi'âr ve bende-i gayret-nisârlarından olup, senden uğur-ı dîn ü devlet-i ebed-karinimde rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı hüsrevâneme mutâbık ve maslahat-ı vakt u hâle muvâfık asâr-ı cemîle ve hıdemât-ı celîle me'mûl ve melhûz tab´-ı mekremet tab'-ı hidivânem olmakdan nâşî el-yevm muhâfazasına me'mûr olduğun İbrail serhaddini ve etrâf u ve havâlîsini mezîd-i ihtimâm ve ihtiyât vechiyle muhâfaza ve

muhâreseye dikkat ve ol taraflarda adüvv-i dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesinin Katana ve Kazak eşkıyâsı zuhûr ider ise mukābele ve istîsâlleriyle izhâr-ı asâr-ı merdâneni ve celâdet eylemen şartıyla avâtıf-ı aliyye-i mülûkâne ve avârıf-ı behiyye-i hüsrevânemden Haleb eyâleti ve mutasarraflığı sana tavcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olduğunu muhtevî ve ifâ-yı şurût-ı tevcîhiye sa‘y u gayret itmen tenbîhini hâvî işbu fermân-ı hümâyûnum mekremet-rîz-i sudûr olup tevcîh emr-i şerîfimle ma‘an (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu âvânda senden dîn-ü devlet yolunda merdâne hareket ve kemâl-i gayret ve fütuvvet zuhûru me’mûl-i hüsrevânem olduğu ma‘lûmun oldukda zâtından merkûz ve me’rmûz olan vüfûr-ı sadâkat ve hamiyyet muktezâsınca leyl ü nehâr İbrail kal‘asını ve etrâf ve enhâsını keyd ü mekr-i a‘dâdan muhâfaza ve vikāyet husûsuna dikkat ve ahâlî-i belde ve kurâ ve sükkân-ı kal‘a ve enhânın istihsâl-i esbâb-ı emn ü rahât ve isticlâb-ı refâh ve ehemmiyetleri hâlâtına nisâr-ı vüs‘ ü kudret ve ale’d-devâm tenfîz ve intibâh merâsimine ri’ayet ederek düşmen-ı dînin keyfiyet-i hareket ve kasd-ı fâsidelerinden habîr ü agâh olup bir tarafdan Katana ve Kazak eşkıyâsı irâe-i sûret-i hîyl iderler ise gāyret-i dîn-i mübîn içün iktizâ iden tedâbîr-i haseneyi ibrâz ve avn-ı inâyet-i perverdigâra ittikâ ve istinâd ile merdâne ve dilîrâne mûkābele ve mukātele birle kahr u i’dâm-ı gürûh-ı müşrîkîne bezl-i tâb u tâkat eyleyesin. Bi avnihi te’âlâ senden her husûsda hamiyyet ve şecâ’at ve uğûr-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde hüsn-i hareket ve hıdmet me’mûl-i şâhânemdir. Göreyim seni ! Bundan böyle dahı hakkınızda tezâyüd-i iltifât ve inâyet-i hüsrevânemi müstelzim olacak etvâr-ı cemîleyi izhâr ile nâ’il-i du’âyı hayr-ı mülûkânem olmağa sarf-ı cidd-i himmet ve bezl-i külli-miknet ve liyâkat ve hilâf-ı me’mûl ednâ vaz’ u hâletden ziyâde tehâşî ve mücânebet ve eyâlet-i Haleb’in zabt u rabtı ve ahâlî ve re‘âyânın himâyet ve sıyâneti ve umûr-ı muhassıllığın dahı idâre ve temşîyeti ile emvâl-i mîrîyenin vakt ü zamânıyla yerlü yerinde tahsîl ve hazîne-i âmireme teslîmi içün tarafından muhtârın olan kimesneyi mütesellim ve vekîl nasb u ta‘yîn ve bu husûsları kendüye tefhîm ve tenbîh-i ikîd eylemen bâbında Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 95

Hâlâ Diyarbekir vâlîsi olup, Bender cânîbi seraskeri ma‘iyyetine me’mûr kılınan Vezîr Abdulcelîl-zâde Emin Paşa’ya hüküm ki:

Eyâlet-i Diyarbekir’de vâki‘ Atak ve Mihrali ve Hazo ve Cezîre ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Genç ve Çermik nâm dokuz adet elviye ve hükûmet mutasarrıfları, sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, ma‘iyyetinle sefer-i hümâyûnuma gelmek üzere me’mûriyetlerini hâvî başka başka evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmağla cümlesi kapuları halkıyla sefer-i

hümâyûnumda mevcûd olunmaları vâcibe-i hallerinden iken mezkûrlardan ba'zısının sefer-i hümâyûnuma gelüp ve gelenlerden dahı ba'zısının bila-izn ve fermân-ı hümâyûnum avdet eylediklerini haber aldığına binâ'en avdet idenleri mübâşirler irsâliyle girüye ircâ' ve ordu-yı hümâyûnumda mevcûd olanlar ile ma'an Bender seraskeri müşârun-ileyh ma'iyyetine irsâl eylemesi içün bundan mukaddemce ordu-yı hümâyûnumda sadâret-i uzmâ kā'immakāmına emr-i şerîfim sâdır olup, ancak sefer-i hümâyûnumdan afvlarına yedlerinde emir ve sened yoğiken sefer-i hümâyûnuma gelmeyen hükûmet ve elviye mutasarrıfları her kimler ise onların ucâleten Bender'e celbleri ve şîtâ eyyâmı ve bî-vakt ve bî hengâm heder deyu özr ü illet irâdıyla gelmeyenlerin mutasarrıf oldukları hükûmet ve elviyenin münâsib olanlara virilmesi içün arz u ilâmları senin re'y ü uhdene ihâle olunmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. İmdi ber-vach-i muharrer bu husûsa ikdâm ve dikkat olunarak sefer-i hümâyûnuma gelmeyenlerin alâ-eyyi-hâl Bender'e celb olunmaları senden matlûb-ı hümâyûnum idüğü ma'lûmun oldukda bu emrin temşiyetini tarafından mahsûs mübâşir irsâliyle mi olu, yohsa mütesellimine ihâle ile mi mümkün olur, her ne vechle mümkün olur ise emr-i hümâyûnuma muhâlif harekete cesâret birle ma'iyyetinle sefer-i hümâyûnuma gelmeyen hükûmet ve elviye mutasarrıfları her kimler ise bu bâbda kimesneye hîmâye ve şefa'at ve ricâya bakmayup, hemen yerlerinden ihrâca işbu şitâda serasker-i müşârûn-ileyh ma'iyyetinde sâ'ir elviye ve hükûmet mutasarrıflarıyla ma'an kıyâm için ucâleten Bender'e celb ü îsâlleri husûsuna be-gāyet ihtimâm ve cidd ü tam ve sa'y u ikdâm eyleyüp, şöyle ki mezbûrlardan şitâyı bahane ve ahar gûne özr ü illet irâdıyla yerlerinden hareket itmeyenlerin üzerlerinde olan hükûmet ve elviyenin umûr-ı me'mûriyesinde mecd ü sa'yı münâsib kimesnelere tevcîhiçün bilâ-te'hîr ordu-yı hümâyûnuma arz ve i'lâmlarına ihtimâm ve tenfîz-i emr-i hümâyûnuma sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, bu bâbda ser-i mû rehâvet ve tekâsülden ve iğmaz ve kusûrdan be-gāyet ittikā eylemen bâbından Fî Evâhir-i Ca. Sene 1183.

Hüküm No : 96

Rakka vâlîsi olup, Boğdan Seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa'nın mâ'iyyetine me'mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali *dâmee ikbâlehu*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, Karaman Eyâleti'nin umûmen zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı ve kapun halkı İbrail muhâfızı ma'iyyetine me'mûr olmuşidin. Ancak el-hâleti hazihi Yaş kasabasını ve etrâf-ı Boğdan'ı muhâfazaya me'mûr vezîrim Abaza Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû ma'iyyet*ine eyâlet-i mezbûrenin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârıyla

ma‘an yarınki sept günü serî‘an ve âcilen azîmetin mukteziyât-ı hâlden olmakdan nâşî me’mûriyetini iş‘âren işbu fermân-ı hümâyûnum seref-rîz-i südûr olmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmun oldukda fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere elviye alaybeyilerini bil’l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla ma‘iyyetine istishâb ve inşallahu te‘âlâ yarınki sept günü serî‘an ve âcilen Yaş’a azîmet ve bir dakīka mukaddem vusûle müsâra‘at ve vezîr-i müşârun-ileyh ile ittifâk ve ittihâd merâsimine ri‘âyet ve re’y-i rezînine mütâbe‘at iderek Yaş kasabası ve Boğdan hudûdlarının ve re‘âyâ-yı Boğdan’ın muhâfaza ve muhâresesinde ve ol taraflarda adüvv-i dînin asker-i nuhûset-eseri zuhûr ider ise avn u inâyet-i rabbü’n- Nâsırîn ile ale’l-ittifâk mukābele ve kahr u istîsâlleriyle uğur-ı dîn-i mübînde mü’esser-i pesendîde ve hıdemât-ı ber-güzîde vücûda getürmeğe nisâr-ı nakdîne-i kudret ve sarf-ı mâ-hasal miknet ve liyâkat eyleyüp, ıyâzen-billahi te‘âlâ fermân-ı hümâyûnuma muhâlif-i vaz‘ u hareket birle bir an akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vâsıl olmamak ve muhâfaza ve muhârese-i memleketde ve müdâfa‘a-i keyd ve muzırrat-ı adüvv-i bed-tıynetde ser-i mû tesâmüh ve tekâsül eylemen lâzım gelir ise bir dürlü cevâba kādir olamayup, mazhar-ı eşdd-i itâb ve cezâ olacağın muhakkakdır. Ana göre mezîd-i basîret ve gayret birle hareket ve böyle vakitde uğur-ı dîn-i mübînde izhâr-ı hamiyyet ve sadâkat eylemeğe nisâr-ı cehd-i tâkat ile tahsîl-i rızâ-yı mülûkâneme müsâra‘at eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183 **[Sayfa 27]**

Hüküm No : 97

Bu dahı bir sûreti:

Eyâlet-i Karaman’da vâki‘ elviye alaybeyilerine; ber-vech-i meşrûh, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ucâleten Yaş’a varmalarıçün me’mûriyetlerini hâvî tehdîd ve teşvîk siyâkında.

Hüküm No : 98

Hâlâ Özi vâlîsi ma‘iyyetinde olan mîr-i mîrân-ı kirâmdan Uzun Abdullah *dâme ikbâlehu*ya ve mûmâ-ileyhle ma‘an Özi’de olan Osman Bölükbaşı *zîde kadrühû*ya

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; senden her husûsda gayret ve hamiyyet ve umûr-ı me’mûrende ihtimâm u dikkat me’mûl-i hümâyûnum olduğundan gayrı mûmâ-ileyh Osman Bölükbaşı’dan dahı hüsn-i hareket ve hıdmet zuhûru melhûz ve meczûm olmakdan nâşî bundan mukaddem emr-i hümâyûnumla Özi vâlîsi müşârun-ileyh ma‘iyyetinde muhâfaza hıdmetine kıyâm ve ihtimâm eylemek üzere ta‘yîn ve irsâl olunanızla bi-avnihi te‘âlâ bu kış Özi’de meks ü arâm ile senden ve andan me’mûl ve melhûz-ı mülûkânem olan hıdemât-ı lâyıkayı ibrâz ve izhâra sa‘y u ikdam ve ziyâde ihtimâm ve muhâfaza-i kal‘a ve hudûda d’ir ve sâ’ir iktizâ-yı hâlden olan umûr ve husûslarda bezl-i tâb u tûvân iderek bi-avnihi te‘âlâ yüz aklıklarına mazhar olmanız me’mûl ve matlûb-ı şâhânem olmağla mahsûsen işbu emr-i

şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde senin ve bölükbaşı-yı mûmâ-ileyhin el-yevm ma‘iyyetinizde nevcûd levendâtın kaç nefer olduğunu ber-vech-i sıhhat ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve siz kemâ-kân müşârun-ileyh ma‘iyyetinde Özi muhâfazasında meks ü karâr ile rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık ve hakkınızda mekkârîm-i seniyye-i hüsrevânemi câlib olacak hıdemât-ı pesen-dîde ve me’âser-i celîle izhârına sarf-ı vüs‘ u mecâl iderek yüz aklıkları idüp, sâye-i şâhânemde nâ’il-i ikrâm ve inâyet olmağa şedd-i nitâk-ı gayret ve sarf-ı gāyet vüs‘ u liyâkat ve hilâf-ı me’mûl ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve vezîr-i müşârun-ileyhin re’y ü tedbîrine mugāyir vaz‘ u hâletden ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183

Hüküm No : 99

Bir sûreti:

Özi vâlîsine, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve Bölükbaşı Osman’ın ma‘iyyetlerinde kaç nefer levendât mevcûd olduğu sıhhat ve hakīkati üzere iş‘âr ve tahrîr eylemesini hâvî.

Hüküm No : 100

Bir sûreti:

Hâlâ İçil sancağı Mutasarrıfı Cevher *dâme ikbâlehu*nun kapusu halkıyla işbu şitâda Bender seraskeri ma‘iyyetinde muhâfaza ve hıdmetde bulunmak üzere me’mûr kılındığını hâvî

Hüküm No : 101

Çorum Mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe Ohri sancağı tevcîh olundu. Yaş Muhâfızı ma‘iyyetine me’mûriyetiçün emr-i şerîf yazılup, zîrde kayd olunmuşdur.

Bir sûreti:

Çorum Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehu*nun Bender kal‘ası muhâfızı ma‘iyyetinde kıyâm ve muhâfaza-i kal‘aya ihtimâm eylemek üzere kapusu halkıyla mu’mûr kılındığını muhtevî. Kezâlik Ankara Mutasarrıfı Kadı Ahmed Efendi’nin dahı muhâfız-ı mûmâ-ileyh ma‘iyyetinde kıyâm eylemesiçün başka başka iki kıt‘a

Hüküm No : 102

Delvine Mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh dahı Yaş muhâfızı ma‘iyyetine ta‘yin olunup, emr-i şerîf yazıldı.

Bir sûreti:

Delvine Mutasarrıfı Abdullah ve Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehumâ*nın İbrail muhâfızı ma‘iyyetine me’mûriyetlerini müş‘ir başka başka iki kıt‘a

Hüküm No : 103

Bir sûreti:

Alacahisar Mutasarrıfı Veli Hasan Paşa-zâde Ali ve Fehrişe-zâde Mehmed *dâme ikbâlehumânın* Boğdan Muhâfızı Vezîr Abaza Mehmed Paşa'nın ma'iyyetyinde Yaş kasabasında kıyâm ve müşârun-ileyhin emr ü re'yi üzere harekete ihtimâm eylemeleriçün başka başka iki kıt'a

Hüküm No : 104

İbrail Muhâfızı ma'iyyetlerine me'mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Evâ'il-i C. Sene [1]183

Bir sûreti:

Amasya Mutasarrıfı Hidayetullah *dâme ikbâlehunun* Özi vâlîsi ma'iyyetine me'mûriyetleriçün bercech-i meşrûh.

Hüküm No : 105

Hâlâ Ohri sancağı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; mîr-i mîrân-ı kirâmdan gayret ve hamiyyet ile mevsûf ve ma'rûflarından olup, senden rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık a'mâl u hareket zuhûru me'mûl-i mülûkânem olmakdan nâşî kapun halkıyla bu kış Sivas vâlîsi olup, memleket-i Boğdan'da vâki' Yaş kasabası ve Boğdan hudûdu re'âyâsını muhâfazaya me'mûr vezîrim Abaza Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetinde meks ü kıyâm ile muhâfaza-i kal'ada mezîd-i sa'y u ihtimâm eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini muhtevî emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde kapun halkıyla mu'accelen kasaba-i mezbûra varup, muhâfız-ı müşârun-ileyhin re'y ü tedbîri üzere amel ü hareket iderek hıfz u hırâset-i memleket ve re'âyâya ihtimâm ve sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, bir an akdem kasaba-i mezbûra vusûlde tehevvün ve tekâsülden ve ba'de'l- vusûl emr-i muhâfaza-i mezkûrda rehâvet ve kusûrdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eyleyesin. Boğdan memleketi mülk-i mevrûs-ı pâdişâhânemden olup, bu esnâlarda muhâfaza ve muhâresesine ihtimâm ve dikkat ve teksîr-i asker ile istihkâmı hâlâtına ri'âyet vâcibât-ı **[Sayfa 28]** umûrdan olduğu beyândan müstağnî bir kayfiyyet olup, ve senden kal'a-yı mezbûrenin muhâfazası emrinde gayret ve hamiyyet zuhûru melhûzuyla ta'yîn ve tesyîr olunduğun bedîhi iken hilâf-ı melhûz ser-i mû tekâsül ve iğmâzın zuhûr ider ise cevâba kādir olamayacağını ve ber-vech-i me'mûl hıfz u hırâset-i kal'aya bi'l-ittifâk sa'y u gayret eylediğin sûretde mazhâr-ı hüsn-i mükâfât ve ihsân-ı pâdişâhânem olacağını bî-iştibâh bilerek ana göre amel ü harekete bezl-i vüs' u kudret eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183.

Hüküm No : 106

Anadolu vâlîsi Zaralı-zâde Vezîr Feyzullah Paşa'ya hüküm ki:

Hantepesi'nde olan ordu-yı hümâyûnumda topçubaşı ocaklusu ile İsakçı'ya gönderilecek topların esnâ-yı râhda sevk ü tesyîrlerine eyâlet-i Anadolu'nun bi'l-cümle zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı me'mûr kılınmağla sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen dahı üzerlerine nezâret ve topları ve mühimmât-ı tophâneyi hıfz u hırâset iderek emnen ve sâlimen Tuna cisrinden imrâr ve cümlesinin İsakçı'ya îsâline ihtimâm u dikkat eylemen fermânım olmağın imdi zikrolunan toplar ve mühimmâtın nakilleri husûsunda dikkat ü ihtimâmın ve ta'yin olunan eyâlet askeri üzerlerine nezâret birle hıdmet-i mezbûrede i'mâl ü istihdâmları matlûb idügi ma'lûmun oldukda, ber-mûcib-i emr-i hümâyûnum sen dahı ocağ-ı merkūm ile ordu-yı hümâyûndan hareket ve eyâlet-i mezbûre askeri ile topları ve mühimmât-ı tophâneyi hıfz u hırâset iderek emnen ve sâlimen nakl ü tesyîr ve cisr-i Tuna'dan imrâr ve İsakçı'ya îsâle bezl-i makderet ve hilâfından hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. Sene [1]183.

Hüküm No : 107

Bir sûreti:

Eyâlet-i Anadolu'da vâki' elviye alaybeyilerine: ber-vech-i meşrûh sancaklarının zü'emâ ve erbâb-ı tîmârıyla topların İsakçı'ya nakl ü tesyîri hıdmetine me'mûr kılındıklarını muhtevî. Vezîr-i müşârun-ileyhin dahı üzerlerine nezâret itmek üzere kendü ile ma'an me'mûr kılındığı iş'âr olunarak.

Hüküm No : 108

Hâlâ Vidîn Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

[Sen ki] vezîr-i müşârun-ileyhsin, bundan akdem delibaşılık hıdmetinde olan el-Hâc Süleyman yine hıdmetinde kıyâm eylemek üzere ma'iyyetinde olan yedi nefer bölükbaşılarıyla bu def'a tarafına irsâl olunmağla imdi vusûllerinde merkūm Hacı Süleyman'ı yanında mevcûd yedi nefer bölükbaşı ve neferâtlarıyla kemâ fî's- sâbık hıdmetinde istihdâm eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 109

Bir sûreti:

Cebeci Çırağı İbrahim'i ma'iyyetinde olan altı nefer dîvânegân bölükbaşılarıyla hıdmetinde istihdâm eylemesiçün hâlâ Anadolu Vâlîsi Zaralı-zâde Vezîr Feyzullah Paşa'ya hitâben.

Hüküm No : 110

Amasya Mutasarrıfı Hidayetullah *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

Serhaddât-ı seniyye-i İslâmiyeden olan İbrail kal‘ası ve etrâf ve enhâsının keyd ü muzırrat-ı a‘dâdan muhâfaza ve muhâresesi emr-i vâcîbü’l- ihtimâmında hâlâ İbrail Muhâfızı vezîrim Abdi Paşa *edâma’llahü iclâlehû*nun takviye-i bâzû-yı iktidârı lâzıme-i hâlden ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, senden muhâfaza-i kal‘a ve memleket husûsunda hıdemât-ı pesen-dîde zuhûru me’mûl ve melhûz-ı hümâyûnum olmakdan nâşî bu kış müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde meks ü kıyâm ve re’y-i rezînine muvâfakat ve mütâbe‘at iderek hıfz u hırâset-i kal‘a ve memleketde ve mürâfa‘a-i keyd ü muzırrat adüvv-i bed-tîynet husûslarında sa‘y u ikdâm ve sarf-ı tâb u tuvân eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağla me’mûriyetini müş‘ir işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda, kapun halkıyla mu‘accelen İbrail’e varup, bu kış müşârun-ileyh ma‘iyyetinde kıyâm u arâm ve re’y-i tedbîrine mütâbe‘at iderek muhâfaza-i kal‘a ve memleket ve muhârese-i ahâlî ve ra‘iyyet ve def‘-i keyd ü hasâret adûya dâ’ir iktizâ iden hıdemât-ı dîn ü devlet-i edeb-karînimde sarf-ı liyâkat ve kudret eyleyüp, şöyle ki; senden me’mûl-i hüsrevânem olan hıdemâta muvafık olduğun sûretde mazhâr-ı iltifât ve inâyet-i şâhânem olacağın, ve muktezâ-yı me’mûriyetinin hilâfı hareket zuhûr eylediği takdirce eşedd-i itâb ve ikāba girif-târ olacağın mukarrerdir. Ana göre amel ü harekete dikkat ve hilâf-ı me’mûl vaz‘ u hâletden be-gāyet hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i C. Sene[1]183

Hüküm No : 111

Hâlâ Rakka vâlîsi ve asker sürücüsü olan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senin bu eyyâmda Babadağı menziline vusûlün haberi bu def‘a vürûd itmekle Babadağı’nda ve İsakçı’da meks ü arâm kaydında olmayup, cisrden mürûr ve bi-avnihi te‘âlâ bir an akdem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûlün matlûb-ı hümâyûnumdur. Ancak bu esnâlarda eyâlet-i Sivas ve Karaman ve Diyarbekir ve Maraş ve Rumili’nde vâki‘ elviyenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından ba‘zıları bayraklarıyla me’mûr oldukları muhâfaza hıdmetini terk ve bilâ-izn ve fermân-ı hümâyûnum avdet eyledikleri yakinen haber alınmağla imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile tarafına vardığında yolu üzerine ve yemîn ü yesârda olan mahfî tarîklere müstakîm ve mücerreb âdemler ta‘yîn idüp, mârü’z-zikr eyâletler zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından bilâ-izn avdet idenlerden bir ferd salıvirilmeyüp, her kaç nefer ise ve kangı eyâletde ne makūle kimesneler ise cem‘isin ele getirüp ahz ve dâ’iren halkıyla ma‘an ordu-yı hümâyûnuma îsâle ihtimâm u dikkat ve içlerinden emr-i hümâyûnuma mugāyir girüye ric‘atde muhâlefet idenleri terhîb ve tahrîr iderek kayd u bend ile ircâ‘ ve orduya îsâllerine bundan sonra dahı inâd ve ısrâr ideri olur ise bu misillülerin

sâ'irlerine ibreten ve emr-i hümâyûnuma adem-i itâ'atlerine binâ'en cezâ-yı mâyelıklarının icrâ kılınacağını ifâde birle emr-i hümâyûnumun mefhûm-ı itâ'at-mersûmu üzere zü'emâ ve erbâb-ı tîmârdan bir ehad girüye avdet etmiş olmamak vechiyle cümlesinin ahz ve ircâ'larına bezl-i makderet ve sen dahı tenbîh-i mülûkânem olduğu üzere Babadağı'nda ve İsakçı'da meks ü tevakkuf ve imrâr-ı vakit dâ'iyyesinde olmayup, ağırlığını girüde bırakub bir sâ'at mukaddem mecmû' kapun halkı ve ihâle olunan zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr ile ma'an cisr-i İsakçı'dan mürûr ve seri'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra'at eyleyüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i C. Sene[1]183

Hüküm No : 112

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, Yaş muhâfızı olan vezîrim Mehmed Paşa'ya ve müşârun-ileyh ma'iyyetiyle muhâfaza hıdmetine me'mûr Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Mehmed Paşa ve sâ'ir mîr-i mîrân-ı kirâm *dâme ikbâlehum* ve alaybeyiler ve sâ'ir rüesâ-yı askeriye *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; senden uğur-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde külli hıdmet ve sadâkat me'mûl hümâyûnum olup, ve ma'iyyetine müte'ayyin mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ'ir zâbitân ve efrâd-ı askerin dahı gayret-i dîn-i mübîn içün bi's-sıdk ve'l-ihlâs ve umûr-ı me'mûrelerinde dikkat ü ihtimâm eylemeleri melhûz ve matlûb-ı hüsrevânem olmak hasebiyle el-haleti hazihi Devlet-i Aliyyemin ehemm-i mehhâmından olan Yaş kasabası ve Boğdan **[Sayfa 29]** hudûdlarının muhâfaza ve muhâresesi hıdmetine me'mûr kılınub, bu günlere gelince a'dâ-yı dîn tarafından ol havâlîlere asker irsâl ve mûcib-i dehşet ü vahşet olacak harekete cesâret olunamadığı aşikâr bir keyfiyet olduğundan gayrı taraf-ı a'dâdan havâlî-i mezbûrede el-ân sûret-i habîset olunmak lâzım gelse dahı sen ve ma'iyyetine me'mûrlar gayret-i dîni hatırdan çıkarmayup, ve sâye-i Devlet-i Aliyyemde nâ'il olduğunuz izz [ü] câh ve ikrâm ve inâyet ancak böyle vakitlerde hıdmet izhârı içün olduğunu ve ecdâd-ı i'zâm ve abâ-i kirâmım zamanlarında vâki' olan sefer-i hümâyûnlarda bulunan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve sâ'ir asker-i İslâm nice sinîn ve şuhûr meşâkk mihen esfâra sabr u tahammül ile dîn ü devlet uğruna muhâfaza ve muhâsara ve muhârebelerde bî-hadd ü add haşyet ve ıztırâb çekmişler iken yine umûr-ı me'mûrelerinde izhâr-ı fütûr ve kusûr itmeyüp, mazhâr-ı du'â-yı hayr-ı zıllullahî olup, ölü olan bu makūlelerden her biri elsîne-i ehl-i İslâm'da rahmetle yâd olunageldiğini mülâhaza ve ocak ve ma'iyyetân-ı ma'iyyetine dahı bu dakayiki îrâd ve beyân ile her hâlde kavîyyü'l- kalb ve çeriyyü'l-hatr olarak me'mûr kılındığınız muhâfaza hıdmetine kıyâm ve ihtimâm eylemen ve diyâneten ve ubûdiyyen vâcîbe-i hâliniz olan kazâyâdan iken ve mukaddemce bilâ-mûcib kasaba-i Yaş'ı bırakup Putbaşı nâm mahalle geldiğiniz istimâ'

olundukda bend ü nushu şâmil emr-i şerîfim dahı ısdâr ve irsâl olunmuşiken nesâyih-i mülûkânemle mütenassıh olmayup, emr-i hümâyûnuma mugāyir mahal-i mezbûrdan dahı kalkup Hantepesi'ne geldiğiniz ihbâr olunmağla bu misillü hıdmet-i dîn ü devleti terk ve izhâr-ı cebîn ü rehâvet birle mahal-i me'mûrenizden münfekk olmanız şer'an ve aklen hakkınızda mahzûr (محذور) ve mahzûr (محظور) ve netîcesi size ne mertebe nedâmet ve şâmeti mûcib bir keyfiyet olacağı bedîhîdir. Lâkin bu gûne rehâvet ve cebânetiniz eğer mevcûd olan asâkirr umûr-ı muhâfazaya ve ınde'l-iktizâ mürâfa'a ve mukābele-i adûya kifâyet mikdârdan dûn olmak mülâhazasına mübtenî ise bi-hamdihi te'âlâ tedârik ve tesyîr-i asâkir husûsunda bir dürlü endîşe ve zarûret olmayup, el-yevm Babadağı'na vusûl ve ucâleten ordu-yı hümâyûnuma vürûdu fermân olunan Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa mikdâr-ı me'mûlden efzûn kapusu halkı ve ma'iyyetinde bulunan asâkir ile Yaş tarafına tesyîr ve Tuna sevâhili kazâlarından ve sâ'ir karîb mahallerden müciddîden asâkir tertîb ve birkaç güne değin anlar dahı ihtirâm ve irsâl olunacağı ve ahar vücûhân ve hâlât-ı muktezîye ile Boğdan hudûdlarının takviyyeti emrinde kat'a tecvîz-i kusûr olunmayacağı Kırım hanı cenâbları dahı birkaç bin güzîde tatar askeri tesyîr eyledikleri cümlenizin yakinen ve tahkiken ma'lûm ve meczûmunuz oldukda işbu emr-i şerîfim vusûlünde bir an tevakkuf ve arâm itmeyüp, eğer Boğdan voyvodası yanınızda ise anı dahı ma'an gelen boyârân ve sâ'irler ile beraber alup, Yaş'a avdet ve kemâl-i teyakkuz ve intibâh vechiyle muhâfaza hıdmetine kıyâm ve mübâderet eyleyesiz. Bu mertebeden sonra dahı kendü safa ve râhatınız kaydıyla âr ve gayreti terk idüp, Hantepesi'nde ve ahar mahalde kıyâm u arâm ile kasaba-i mezbûreye avdet itmediğiniz haberi vürûd idecek olur ise netîce-i kârınız neye müncer olacağını ve ındallah ve ınde'n-nâs meş'ûm ve magzûb olacağınızı mukarrer bilerek ana göre harekete mübâderet ve selâmet-i dâreyn matlûbunuz ise emr-i hümâyûnuma sür'at-i mütâva'at idüp, ser-i mû hilâfından her biriniz ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i C. Sene[1]183.

Hüküm No : 113

Dergâh-ı Mu'allâm yeniçerileri ağası Vezîr Süleyman Paşa'ya ve Anadolu Vâlîsi Vezîr Feyzullah Paşa ve Sadrıâ'zamım Kethüdâsı Mustafa *dâme uluvvehuya* ve ocağ-ı yeniçeriyânın kul kethüdâsı ve yeniçeri zâbitleri ve topçubaşı ve zâbitân ve ihtiyârları ve Anadolu eyâletinde vâki' elviye alaybeyilerine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri Devlet-i Aliyye-i ebediyyetü'l- istikrârımın güzîde ve müstesnâ askeri olup, sefer ve hadarda hıdemât-ı makbûle ibrâzına du'â-yı hayriyâr-ı şâhâneme mazhar olageldikleri hasebiyle haklarında ni'am-ı cezîle-i pâdişâhânem mebzûl olmağla cümlesi berhûrdâr olsunlar. Her hâlde kendülerden gayret me'mûl ve matlûb-ı

şâhânem olup, ve bu def‘a Hantepesi’nde sadrıâ‘zam ve vekîl-i mutlakım Ali Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* vesâ’if-i bi’t-teyib *iktidârehu ve ikbâlehu* livâ-i sâ‘adet-iltivâ-yı hazret-i seyyîdü’l- enbiyâyı ve kebîr ve sagīr topları İsakçı’ya îsâlen avdetde hükm-i Hüdâ merhale-i ednâ ve sânîyede kesret-i emtâr ve selc nâzil olduğunda kebîr toplar arabaları ve câmuslarıyla Liyoşta ağzına merhale-i sâniyeden bu mahalle dört sâ‘at karîb mahalle vâsıl olup, ordu-yı hümâyûnuma îsâline cümlenin gayret ve ittifâkıyla ihtimâm u dikkat olunmak içün sadrıâ‘zamım kethüdâsı mûmâ-ileyh topçubaşı ordusuna varup, ve hâlâ Anadolu vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh dahı Anadolu’nun eyâlet askeriyle mukaddem ta‘yîn olunup, ve lillahi’l-hamd ve’l- minne hevâlarda bir iki gündür mülâyemet rû-nümâ olmağla dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri cümle asâkir-i nusret- me’âsirimin güzîn ve gayretlülerinden olduğuna binâ’en mârü’z-zikr topları bir kadem ilerü geçmeyüp, gayret ve ubûdiyet birle ordu-yı hümâyûnuma îsâli emrine i‘ânet-i cezîle idecekleri me’mûl ve matlûb-ı şâhânem olup, bu hıdmet, Devlet-i Aliyyemin umûr-ı azîmesinden olduğu muhtâc-ı beyân olmamağla siz ki dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası vezîr-i müşâr ve kul kethüdâsı ve ocaklu ağavât ve zâbitânı ve ocak ihtiyârları mûmâ-ileyhimsiz, mârü’z- zikr topları bir kadem ilerü mürûr eylemeyüp, cümleniz kemer-i gayret-i İslâmiyeyi miyân-ı hamiyyetinize bend idüp, gönül birliği ile mârü’z- zikr topların bir an akdem ordu-yı hümâyûnuma îsâli emrine cümleniz ihtimâm ve sa‘y u mâlâ-kelâm iderek nezd-i mülûkânemde ma‘lûm ve makbûl-i hümâyûnum olacak vech üzere bu hıdmet-i dîn ü Devlet-i Aliyyemde ez-dil ü cân sa‘y u gayret ve bezl-i tâb u tâkat eyleyesiz. Ve siz ki Anadolu vâlîsi vezîr-i müşârun ve kethüdâ-yı sadrıâ‘zamî ve ser-topî ve topçu ocağı zâbitânı ve elviye alaybeyileri mûmâ-ileyhimsiz; siz dahı mukaddemâ me’mûr olduğunuz vech üzerine zikrolunan topları bir sâ‘at mukaddem nakl ü tesyîr hıdmetine ve muhâfazası emrine be-gāyet ihtimâm u dikkat ve ser-i mû kusûr ve rehâvetden ziyâde hazer ü mücânebet ve bu hıdmet-i dîn ü Devlet-i Aliyyemde ibrâz-ı gayret ve hamiyyet birle tahsîl-i rızâ-yı mülûkâneme nisâr-ı nakdîne-i fütüvvet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 114

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan hâlâ Delvine sancağı Mutasarrıfı Abdullah *dâme-ikbâlehu*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin; bundan mukaddem sâdır olan emr-i şerîfimle İbrail muhâfızı ma‘iyyetinde meks ü kıyâm eylemek üzere me’mûr kılınmışidîn. Ancak senin mükemmel kapun halkıyla bulunduğun mahalden hâlâ Sivas vâlîsi olup, Yaş kasabası ve Boğdan hudûdları muhâfazasına me’mûr vezîrim Abaza Mehmed Paşa *edâma’llahü te‘âlâ*

*iclâlehû*nun ma‘iyyetine varup, emr ü re’yi üzere hıdmet-i muhâfazada vesâ’ir zuhûr iden hıdemât-ı aliyyemde sa‘y u gayret eylemen matlûb-ı hümâyûnum olmağın İbrail’e olan me’mûriyetin bu vechle muhâfız-ı müşârun-ileyh ma‘iyyetine tahvîl olunduğunu muhtevî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda el-yevm ne mahalde isen bir an meks ü tevakkuf eylemeyüp, mükemmel ve muntazam kapun halkıyla seri‘an ve âcilen muhâfız-ı müşârun-ileyhin yanına varup, emr ü re’yine mütâbe‘at ve senden me’mûl ve melhûz-ı şâhânem olan hamiyyet ve gayreti ibrâz ve izhâra nisâr-ı vüs‘ u tâkat iderek gerek umûr-ı muhâfazada ve gerek sâ’ir zuhûr ve vukū‘ bulan hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde sarf-ı mâ-hasal miknet ve kudret eyleyüp, hilâf-ı me’mûl **[Sayfa 30]** ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve bir dakīka mukaddem ma‘iyyet-i müşârûn-ileyhe vusûlünde te’hir ve tekâsülden ve re’y-i rezînine muhâlif ednâ vaz’u hareketden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 115

İbrail muhâfızı Vezîr Abdi Paşa’ya ve İbrail muhâfazasında bulunan bi’l cümle zâbitân *zîde kadrühûma* hüküm ki

İbrail kal‘asında mukīm neferât ve ahâlî-i kal‘adan ba’zıları bu hilâlde mülâhâzat-ı bî-mesâsın ve vehm ü dehşet izhârıyla ıyâl u evlâdlarını kal‘adan ihrâc ve karşu tarafa ve ahar câniblere nakle müntehî ve âmede oldukları inbâ ve ihbâr olunup, ancak mezbûrların bu gûne dahı vehm ü dehşet izhâr eylemeleri Hotin tarafında bilâ-vech ü sebeb vukû’ bulan keyfiyyetden nâşî düşmen-i dîn cânibinden İbrail havâlîlerine itâle-i ekdâm-ı adüvvân hasırân olunmak endîşesiyle elhamdülillahi’l-Melikü’l-Müste‘ân Hotin tarafında asâkir-i İslâm adüvv-i li‘âm-ı felâket-encâm ile her def‘a muhârebelerinde gālib ve mansûr oldukları zâhir ve a‘yân ve cünûd-ı muvahhidînin avdet ü ricatlarına sebeb ü illet şitânın hücûmu ve zehâ’irin nedret ü kılleti olduğu müstebân olduğundan gayrı düşmen-ı dûzah-mekânın kemâl-i za’af ve fütûru ve el-yevm Boğdan’ın Turla sevâhili hudûdlarına dahı itâle-i eydi-i ta’addi ve hasârat idemediği bedîhî ve nümâyân iken neferât ve ahâlî-i kal‘anın böyle vakidde ahar tarafa nakl-i ıyâl u evlâd gā’ilesine düşmeleri münâfi-i rüsûm-ı diyânet ve hamiyyet ve rızâ-yı şâhâneme muhâlif ve mugāyir bir hâlet olmağla, siz ki vezîr-i müşâr ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu da’iyyede olan neferât ve ahâliden her kimler ise gözedüp, tahzîr ve terhîbleriyle kemâ-kân kal‘a derûnunda meks ü takrirlerine mübâderet eyleyüp, ve kal‘a-yı mezbûr serhaddât-ı seniyye-i hakaniyemin mu’tenâ ve müstesnâsı olup, muhâfazası husûsunda ihtimâm her an ve zamanda vâcibe-i hâlden olmakdan nâşî mîr-i mirân-i kirâmdan ve gayriden şimdiye kadar muhâfazası hıdmetinde kıyâm eylemek üzere ta‘yîn ve tesyîr

olunanlardan başka bu esnâda asâkir-i vâfire ile İsakçı taraflarına vürûd iden Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa edâmallahu te'âlâ iclâlehû dahı ol taraflara karib mahallerin muhâfazası husûsunda ta'yîn olunacağı ve andan gayrı sâ'ir sınûf-ı asâkirden o havâlîlerin meştâları münâsib olanlar dahı bundan sonra da ta'yîn ve tesyîr ve kebîr toplar ile mühimmât-ı cebehâne ve piyâde-i yeniçeriyân ile kal'a-yı mezbûrenin istihkâmı ve ol havâlîlerin muhâfaza ve muhâresesi emrinde fevkâ'l-hadd ihtimâm u dikkat olunacağı cümleye i'lân ve işa'at olunarak derûn-ı kal'a ve hârîcinde kimesnenin ahar tarafa nakl ve rıhletine rızâ ve cevâz gösterilmeyüp, herkesin emniyet ve râhat birle harekât hâne ve emlâklarında meks ü karârlarına alel-ittifâk ihtimâm ve sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, şöyle ki; ol misillülerden efkâr-ı fasidelerinde ısrâr ile ıyâl u evlâdlarını kal'adan ihrâc ve sâ'irlere dahı bilâ-mûcib teşevvüş ve ızdırâb virüp, mütenebbih ve mütenessıh olmayanları ahara ibreten zâbitleri ma'rifetiyle te'dibât-ı lâzımelerin icrâya mübâderet ve fermân-ı hümâyûnuma mugāyir vaz'u hâletden her biriniz ziyâde ittikā ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî Evâssıt-ı C. Sene 1183

Hüküm No : 116

Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşılarından İsakçı Anbar emîni Ahmed *dâme macdühu* ve İsakçı nâ'ibi ve mütevellîsine hüküm ki:

Sancâğ-ı şerîf ma'iyyetinde bulunmaları muktezî ve lâzıme-i hâllerden olan müteferrika ve çavuş ve küttâb gedüklüleri ve şerhlülerinden ve sâ'ir askeri tâ'ifesinden ba'zıları muktezâ-yı me'mûriyetlerinin hilâfı bu günlerde ordu-yı hümâyûnumdan ilerü İsakçı'a azîmet idüp, ve mütehayyem-i ordu-yı hümâyûnum olan mahalde hayme-nişîn ikāmet olmak iktizâ ider iken istirâhat kaydıyla derûn-ı kasabada hâne ve han odaları isticâr ve derûnlarına girüp, ikāmet eyledikleri ihbâr olunmağla, imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i muharrer ilerüce İsakçıya varup, hâne ve han odalarına girüp, mukīm olanları vürûd-ı emr-i âlîşânıma taşrada nüzûl-gâh-ı ordu-yı hümâyûnum olan mevzi'de hayme-nişîn ikāmet olmak üzere kasabadan ihrâc ve anlardan sonra varır olur ise anın dahı menzil ve oda icâr olunmamak husûsunu iktizâ idenlere tenbîh ve te'kîde mübâderet eyleyüp, emr-i şerîfime muhâlif vaz'u hareketden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında Fî Evâsıt-ı C. Sene 1183

Hüküm No : 117

Eyâlet-i Rumilide vâki elviye alaybeyilrine ve elviye-i merkūmun zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârına hüküm ki:

Siz ki alaybeylerisiniz, müddet-i vâfireden berü bayraklarınız altında olan zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtı ta‘yîn olunduğunuz kal‘a ta’mîri ve muhâfaza ve muhârebe hıdmetlerinize sa‘y-i mevfûr ile hakk-ı ni‘met ve ubûdiyeti edâya lâyıkaya mübâderet ve gayretiniz ma‘lûm ve melhûz-ı hüsrevânem olup, sizden bundan böyle dahı kemâl-i sadâkat ve gayret birle dîn ü Devlet-i Aliyyeme hıdmet me’mûl ve matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşî Fokşan muhâfazasına me’mûr Rumili vâlîsinin ma‘iyyetine ta‘yîn ve tesyîr kılınmışdınız. Ancak sizin sâyika-i hıdmetinize bina’en ve tefî-i haliniz irâdesine intibâh ve Fokşon tarafına olan me’mûriyetiniz İbrail’e sarf ve tahvîl olunmağın bulunduğunuz mahalden bi’l cümle neferâtınız ile kalkup, İbrail’e gelüp, hâlâ İbrail muhâfızı vezîrim Abdi Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehûn*un re’y ve evâmiri üzere hareket ve izhâr-ı gayret ve hamiyyet iderek İbrail kal‘ası ve havâlîsinin muhâfaza ve muhâresesi emrinde ve iktizâ-yı maslahat-ı vakt ü hâlden olan sâ’ir hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde cümleniz nisâr-ı vüs‘ u tâkat eylemeniz bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr [ve] (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda kat’an tavakkuf ve aram itmeyüp, ve neferâtınızdan bir ferdîn vilâyetlerine avdetlerine vechen mine’l-vücûh izn ü ruhsat virmeyüp, cümlesini bayrağınız altında mevcûd oldukları halde İbrail’e girüp, müşârûn-ileyhin re’y ü emrine mütâba’at ve mütâva’at iderek eyyâm-ı şitâda İbrail muhâfazasında kıyâm ve iktizâ-yı hâle göre sâ’ir zuhûr iden hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde sarf-ı tâb u tuvân ve sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, müşârun-ileyhin emrine muhâlif ve rüsûm-ı ubûdiyet ve sadâkate münâfî ser-i mû hâl u hareketdan ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında Fî Evâsıt-ı C. Sene 1183 **[Sayfa 31]**

Hüküm No : 118

Hâlâ Rakka vâlîsi olup, bu def‘a Yaş ve Boğdan hudûdlarının muhâfaza ve muhâresesi ve Hotin etrâfında küffâr-ı hâksârın kahr u tedmîrleriçün serasker nasb olunan vezîr-i gayret-pezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, vüzerâ-yı izâm ve vükelâ-yı âli-makāmımın a‘kal ve erşedi olup, harekât ve sekenâtın müreccah ve makbûl ve senden her hâlde rızâ-yı meyâmin-iktizâyı hüsrevâneme dilhâh bî-iştibâh-ı hümâyûnuma muvâfık hıdemât ve gayret me’mûl ve melhûz-ı mülûkânem olmakdan nâşî Yaş kasabasını ve Boğdan memleketini ve Eflak ile Boğdan beyninde vâki‘ Fokşan semtini keyd ü muzırrat-ı a‘dâdan muhâfaza ve muhârese ve

re‘âyâ ve berâyâyı vücûh-ı muzâr ve hasârdan sıyânet ve himâyet zımnında şeref-rîz-i sudûr iden emr-i hümâyûn-ı atûfet-makrûnum mûcebince müstakilen serasker nasb u ta‘yîn olunmuşsundur. İmdi keyfiyet-i me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda ma‘an getürdiğin asker ve kapun halkı ile seri‘an hareket ve bundan mukaddem Yaş muhâfazasına ta‘yîn olunanları ve Boğdan voyvodasını ne mahalde ise ma‘iyyetine alup, varup, Yaş’da kıyâm ve etrâf ve eknâfa havâle nigâh-ı basîret ve ale’d-devâm teyakkuz ve ihtiyât ve tehaffuz ve intibâh merâsimine ri‘âyet iderek muhâfaza-i memleket ve ra‘iyyet emrinde ve Boğdan boyârlarına ve re‘âyâsına istimâlet ve nevâziş iderek yerlerinde istikrâra ve a‘dâ-yı dîn askerinden ve Katana’larından ve ma‘iyyetinde olan asâkirlerin ta‘addîlerinden cümlesini muhâfazaya bezl-i liyâkat ve kudret ve Hotin kal‘asında küffâr-ı felâket-asârın asker-i nuhûset-eseri be-gāyet kalîl ve gāfil olduğu haber virilmekle mu‘temed-ileyh casuslar göndererek fırsat vuku‘unda iktizâ iden tedbîr ve hareketde bir dürlü kusûr itmeyüp, avn u inâyet-i hazret-i hayrü’n- Nâsırîn ile kal‘a-yı mezbûreyi basup, bulduğun kefere-i müşrikînin katl ü tedmîrleriyle levs-i vücûd-ı adûdan ol tarafları tasfiye ve tathîre teşmîr-i sâ‘id-i miknet ve Kırım hanı cenâbı tarafundan ma‘iyyetine ta‘yîn ve terfîk olunan sultân ile ittifâk ve ittihâd ve asker-i tatarı dahı iktizâ iden mahallere ve çapullara irsâl ve han-ı müşârun-ileyh dahı dâ’imâ muhâbereden hâlî olmayarak muhavvel-i uhde-i liyâkat ve iktidârın kılınan seraskerliğe müretteb umûr u husûslarda nisâr-ı nakdîne-i fütüvvet ve gayret eyleyüp, ve’l-hâsıl senden her umûrda gayret ve ehliyet ve bu vakitlerde dîn ü Devlet-i Aliyyeme hayurlu ve nâfi‘ hıdmet me’mûl ve matlûb-ı hümâyûnumdur. Göreyim seni! Hakkında olan hüsn-i i‘tikad-ı mülûkânemi te’yîd ve tasdîk zımnında umûr-ı me’mûrende fevka’l- me’mûl hamiyyet ve gayret izhârına sarf u gayret ve sa‘y u tâkat birle küffâr-ı hâksârın Boğdan toprağına ve hudûdlarına Katana’sını geçirmeyüp, ve Boğdan re‘âyâsına cüz’î ve küllî ta‘addî ve hasâret itdirmeyüp, ol etrâf ve havâlyi gereği gibi muhâfaza ve muhâreseye kemâl-i sa‘y u ikdâm ve bi-avnihi Hüdâ-yı Müte‘âl zuhûr idecek hıdemât-ı mebrûren mukābili nâ’il-i inâyet ve ikrâm-ı şâhânem olmağa bezl-i tâb u tuvân eyleyüp, melhûz-ı hümâyûnumun hilâfı ser-i mû rehâvet ve kusûrun zuhûrundan ve askerî tâ’ifesi taraflarından Boğdan boyârlarına ve re‘âyâ fukarâsına vechen mine’l-vücûh azürde ve remîde vuku‘undan ve nevâziş ve istimâletleri hâlâtında tekâsül ve iğmâzdan be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 119

Edirne Mollasına ve dergâh-ı âli kapucubaşılarından Edirne Bostancıbaşısı (…) *dâme mecdühûya* ve İsakçı'dan Edirne ve Kırkkilise'ye varınca yol üzerinde vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve serdârlar ve sâ'ir bi'l-cümle zâbitâna hüküm ki:

Sancağ-ı şerîf-i nusret-i dîn ma‘iyyetinde mevcûd bulunmaları muktezî olanlardan ve sâ'ir sınûf-ı askerden za‘ifü'd- dîn ve bâtıl ve bî-esâs vehme tabi‘iyyet ile dünya ve ahiretini harâb ve firâr iden ba‘zı müfsidler kendü mel‘anetlerini seyr içün gûnâ-gûn erâcif ve ekâzib neşriyle îkā‘-i fesâd eylemeleri töhmeti izâle-i vücûd-ı habâset-nümûdlarını îcâb ider hâlâtdan olmakdan nâşî, ol makūlelerden Asitâne-i sa‘âdetime varır olur ise ahz ve tertîb-i cezâlarına ibtidâr olunmak üzere Asitâne-i sa‘âdetim tarafına bi't- tahrîr ifâde-i hâl olunmağla siz ki Edirne kadısı ve bostancıbaşısı ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; mezkûr müfsidlerden ordu-yı hümâyûnum İsakçı'ya geldikden sonra mukaddemce avdet ve Asitâne-i sa‘âdetim tarafına firâr ve firârları tavr u reftâdlarından bedîdâr olunanlar ma‘rifet-i şer‘ ve zâbitân ma‘fifetleriyle ahz u habs ve sâ'ire ibreten tertîb-i cezâlarına ibtidâr olunmak içün ism ü resimleri ve askerî tâ'ifesinin kangı sınıfından oldukları beyân ve izâh olunarak bilâ- te'hir keyfiyet-i hallerini ordu-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âra bi'l-ittifâk ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Şöyle ki; bu misillü sûret ve sîretlerinde fesâd-pîşe oldukalrı zâhir olanların ve bilâ-izn ve fermân-ı hümâyûnum seferden avdet idenlerin mürûrdan men‘leri hükkâm ve zâbitânın lâzıme-i zimmetleri olan kazâyâdan iken şimdiye dek bu maddede vâki‘ olan iğmâz ve kusûrunuzdan başka bu def‘a dahı fermân-ı hümâyûnumun hilâfına sizlerden her kangınızın vaz‘ u hareketi istimâ‘ olur ise anların dahı cezâ yı sezâları tertîb ve icrâ olunması muhakkak ve mukarrerdir. Ana göre amel ü hareket ve tenfîz-i emr-i şerîfime cümleniz nisâr-ı vüs‘ u tâkat eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 120

Kalas Serdârı (…) *zîde kadrühûya* hüküm ki:

Hâlâ Rakka vâlîsi olup, memleket-i Boğdan ve etrâfını muhâfaza ve te'mîn ve katl ü tedmîr-i a‘dâ-yı dîn içün serasker nasb ve tesyîr kılınan vezîrim Mehmed Paşa *edâma'llahü te‘âlâ iclâlehû* Kalas tarafından Yaş kasabası'na azîmet ve sevk ile celâdet itmelkle imdi vusûlünde sen ki serdâr-ı mûmâ-ileyhsin; müşârun-ileyhin birkaç gün hasbe'l- iktizâ Kalas'da meksi esnâsında emr ü işâret eylediği hıdemâtı edâya müsâra‘at ve iktizâ-yı hâle göre isticlâb-ı istihbâr-ı sahîha içün Yaş tarafına tesyîr ideceği ademini mütebassir ve mu‘temed kimesneler ile ucâleten irsâle mübâderet ve müşârun-ileyhin Kalas'dan hareket ü azîmetinden sonra dahı vârid olan emr ü tahrîri muktezâsı üzere hareket ve hıdmete bezl ü kudret ve

liyâkat ve hilâfı hareketden tevakkī ve mübâ‘adet eylemen bâbında fermân-ı âli-şânım yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 121

Bender cânibi seraskeri Vezîr el-Hâc Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bender ordusunda ma‘iyyetinde bulunup, emr ü re'yin üzere hıdemât-ı aliyyemde i‘mâl ü istihdâm olunmaları içün mukaddemâ ta‘yîn ve tesyîr kılınan iki bin nefer sipâh ve silahdâr terakkīlülerinin el-yevm hıdmetde mevcûdları ne mikdârdır, İsm ü resimleri ve yevmiyeleri ile bi'l-berâhe yoklanup, ber-vech-i sıhhat mikdâr-ı mevcûdelerinin defterini ordu-yı hümâyûnuma irsâle ibtidâr eylemen matlûb-ı şâhânem olmağın imdi emr-i şerîfim (…) ile tarafına vusûlünde kat‘an te'hîr ü tevkīfe rızâ-dâde olmayup, fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere neferât-ı merkūmeden el-yevm ordu-yı Bender'de ma‘iyyetinde bulunanları çağırdup, zâbitleri müvâcehesinde yegân-yegân yoklanup, bu bâbda iktizâ iden taharrî ve dikkatde bir dürlü kusûr ve iğmâz itmeyüp bi'n-nefs ihtimâm-ı tam iderek hıdmetde mukīm olanları kaç neferler, zümreleri ve yevmiyelerinin mikdârı ve ism ü resimleri ile sıhhati üzere defter idüp, defter-i mezbûru ucâleten ordu-yı hümâyûn-ı zafer-merhûnuma irsâle mübâderet ve ser-i mû hilâfına rızâ ve ruhsatdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 122

Hâlâ Bender seraskeri ma‘iyyetine me'mûr dergâh-ı mu‘allâm topçular zâbiti olan on dört cemâ‘tin çorbacısı Ömer ve Bender kal‘ası muhâfazasına me'mûr topçular zâbiti olan on yedînci cemâ‘atin çorbacısı Ahmed *zîde kadre[huma]* hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede gerek serasker-i müşârun-ileyh ma‘iyyetinde ve gerek kal‘a-yı mezbûr muhâfazasında mukīm dergâh-ı mu‘allâm topçuları neferâtı vâfî ve kâfî iken mücerred tama‘-ı hâmınızdan nâşî ordu-yı hümâyûnumdan orta ve neferât talebiyle serasker-i müşârun-ileyhi ta‘cîz eylediğiniz ecilden el-yevm mevcûd ve nâ-mevcûdları rü'yet ve mikdârları ma‘rifet-i şer‘ ve ma‘rifetiniz ile ve ocak cânibinden me'mûr mübâşir ve cümle ma‘rifetleriyle sıhhati ve hakīkati üzere yoklanup, mumzâ ve mahtûm defterleri irsâl olunmak üzere şeref-bahş-ı sâdır olan fermân-ı âlişânım mûcebince (…) çavuş *zîde kadrühû* irsâl olunmağla imdi siz ki zâbit-i mûmâ-ileyhimâsız; gerek müşârun-ileyh ma‘iyyetinde me'mûr ve gerek kal‘a-yı mezkûr muhâfazasında mukīm neferâtdan el-yevm mevcûd ve nâ-mevcûd

olan neferâtınız ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetleriyle gereği gibi rü’yet ve kemâl-i dikkat ile yoklanup, her biriniz başka başka defter itdirüb mâveka‘ayı defterleriyle i‘lâm eyleyesiz deyu dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, hâlâ topçubaşı olan Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 123

İsakçı’dan Asitâne-i sa‘âdetime varınca nehren ve bahren vâki‘ olan iskelelerin tâbi‘ olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına ve voyvodalar ve iskele emînleri ve gümrükcülerine hüküm ki:

Hâlâ sadrıâ‘zam-ı sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı sadâkat-ilmim Ali Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû ve zâ‘afe bi’t-te’yîd-i iktidârehu ve ikbâlehu*nun mukaddemâ İsakçı’da olan eşyâ ve ba‘zı eskāli bu def‘a İsakçı iskelesinde bir kıt‘a sefîneye vaz‘ ve tarafından üzerine ta‘yîn olunan (…) ile Asitâne-i sa‘âdetime tesyîr olunmağla imdi sefîne-i mezbûre derûnunda olan eşyâ ve eskāl üzerine me’mûr-ı mûmâ-ileyh ile her kangı iskele[ye] varup, dâhil olur ise bir dürlü illet ve bahâne ile bir mahalde meks ü te’hîr itdirilmeyüp, emnen ve sâlimen azîmeti emrine her biriniz mu‘âvenet ve müzâheret ve ser-i mû hilâfından cümleniz tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene 1183.

Hüküm No : 124

İbrail muhâfızı vezîre hüküm ki:

İbrail muhâfazasında ma‘iyyetinde kıyâm eylemek üzere bâ-fermân-ı âli ta‘yîn olunan tîmârlulardan sağ koldan Mehemmed bin Mehemmed ve Tataroğlu Ali ve sol koldan Latîf ve Tırhala’dan İsmail, Fener ve Yanya’dan Murad nâm beş nefer kimesneler mahal-i me’mûrelerinde kıyâm ve kışlamakdan nükûl ve imtinâ‘ ve vilâyetlerine avdet eylemek gibi mugāyir-i emr-i âli harekete ictisâr ve kendülerin re’y-i sakīmlarına mütâ‘beat eylemeyen alay beyileri bağlayup, götürmek misillü hilâf-ı me’mûl ve gayr-ı mesbûk harkât-ı nâ-merziyyeye ibtidâr eyledikleri istimâ‘ olunup, zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr Devlet-i Aliyye-i ebediyetü’l-istimrârımın kadîm ve müstesna asker-i mü‘eyyid-bahâsından olmalarıyla me’mûr kılındıkları muhâfaza ve meştâlarda bu misillü harekât-ı nâ-hemvârın kendülerden zuhûr eyledigi mesbûk olmadığına binâ’en beynlerinden bu gûne mefsedete bâdî olanların terbiyeleriyle aharları terbiye ve terhîb olunmak zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârın i‘tibâr-ı kadîmelerini sıyâneten vâcib ve lâzım ve beş nefer mezbûrların ahz ve mahbûsen ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâlleri fermânım olmağın, imdi emr-i şerîfim vusûlünde sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; mezkûrdan

beş nefer kimesneleri ma‘rifetinle ahz ve mahbûsen ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâllerine mübâderet ve üslûb-ı hakîme ri‘âyet ve kusûr ile firâr ve ele girmemelerinden hazer ü mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene 1183.

Hüküm No : 125

Ocakdan bi’l-fi‘l turnacıbaşı olup, bu def‘a bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan (…) ve İbrail kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Serturnaî Süleyman *zîde mecdühûma* ve İbrail kal‘ası muhâfazasında olan zâbitân ve a‘yân ve ihtiyârlar *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Bu havâlîde asâkir-i İslâm’a yer yer kışlak tertîb ve herkes me’mûr oldukları meştâlar üzerine sevk ve tesyîr olunmak kā‘ide-i mer‘iye-i dîrîneden olup, Hotin muhâfazasından bi-kazâullahi te‘âlâ mütâreketen çıkan on iki aded dergâh-ı âli yeniçerileri ortaları ve haseki ve çorbacı teka‘üdleri ve çavuşân keşîdegân(ve bi’l-cümle zâbitânı dahı İbrail muhâfazasında meştâ-nişîn olmaları fermânım olmağın sen ki bi’l-fi‘l turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin, mübâşeretinle muhâfaza-i mezbûreye sevk ve İbrail ağası ve zâbitân ve ahâlisi ma‘rifetleriyle mahal-i meştâları ta‘yîn ve kıyâm u arâmlarına ve iktizâ-yı vakitde istihdâmlarına ale’l-ittfâk ihtimâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olup, gerekdir ki; zikrolunan ortaları bayrak ve kazgan ve neferât ve bi’l-cümle zâbitânı ve haseki ve çorbacı teka‘üdleri ve keşîdelü çavuşân ve zâbitânı ta‘allukatlarıyla kaldırılup, bir sâ‘at evvel kışlakları olan İbrail muhâfazasına îsâl ve muhâfaza-i mezbûr zâbiti mûmâ-ileyh ve zâbitân ve ahâlisi ma‘rifetleriyle kışlak gösterüp yerlerinde kıyâm ve hüsn-i intizâmlarına ihtimâm ve temşiyet-i nizâmını müş‘ir i‘lâm ile hıdmet-i me’mûreni itmâm eylemeye bezl-i makdûr ve sa‘y-ı nâ-mahsûr eyleyesin. Ve siz ki İbrail kal‘ası yeniçeri zâbiti ve sâ’ir muhâfızîn-i mûmâ-ileyhimsiz, mârü’z-zikr ortalar ve gayrıhum vürûdlarında ale’l-ittifâk münâsibi vechiyle kışlaklarına nizâm virüp, bir gûne nâ-merzi ve hilâf-ı emr-i âli hareket eylemekden her biriniz ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı C. Sene 1183

[Sayfa 33]

Hüküm No : 126

Eyâlet-i Özi’de vâki‘ sancakların alaybeylerine hüküm ki:

Serhaddât-i seniyye-i İslâmiyeden olan İbrail kal‘asının muhâfaza ve muhâresesi husûsu Devlet-i Aliyyemin akdem ve ehemm umûrundan ve Özi eyâleti askerlerinin sâ’ire nisbetle o havâlîlere karîbiyetleri ve her hâline vukûfları olmak hasebiyle muhâfaza-i kal‘a ve memleket hıdmetine bâsiret ve intibâh üzere hareket ve fevkal-me’mûl sa‘y u gayret

idecekleri meczûm ve melhûz-ı hümâyûnum olmakdan nâşî sen ki mûmâ-ileyhsin, işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlünde bir-iki gün zârfında sancaklarınız zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârını cem‘ ve seri’an ve âcilen bulunduğunuz mahallden hareket ve bir kadem akdem İbrail’e gelüp, hâlâ İbrail muhâfızı ve Haleb vâlîsi olan vezîrim Abdi Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehûnun* ma‘iyyetinde meştâ-nişîn ikāmet iderek gerek muhâfaza-i kal‘a ve vilâyet husûsunda ve gerek iktizâ-yı vak ü hâlde olan sâ’ir hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karinimde sizden ve umûmen neferâtınızdan me’mûl ve mâtlûb-ı şâhânem olan me’âsir cemîleyi izhâr ve ibrâza bezl vüs‘ u tâkat eyleyüp, mugāyir-i fermân hümâyûnum seri’an ve âcilen İbrail’e vusûlde rehâvet ve betâ’atden ve ba‘del vusûl-ı muhâfız-ı müşârun-ileyhin emr ü işareti üzere hareketde kusûr ve tekâsülden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 127

Bir sûreti:

Özi Eyâleti zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârı alaybeyileriyle ma‘iyyetine vardıklarında minvâl-ı mezkûr üzere re’y ü emri olduğ vechle i’mâl ü istihdâm ve İbrail’e vâsıl oldukları günü ordu-yı hümâyûnuma i‘lâm ve ifhâm eylemesiçün i‘lâm-ı hâl siyâkında muhâfız-ı müşârûn-ileyhe hitâben.

Hüküm No : 128

İşbu emr i şerîf ile zîrde mestûr emr-i şerîflerin buyrulduları bir olduğundan başka işbu emr-i âli buyrulduları sûret olunmak üzere tahrîr olunmakdan nâşî tesvîd olunup, tahrîr olunduğuna binâ’en tesvîdin aynı emr-i şerîf tahrîr olunduğu vech üzere tahrîr olundu.

Rakka vâlîsi olup Boğdan Seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa’ya ve müşârûn-ileyhin ma‘iyyetine me’mûr Vezîr Abaza Mehmed Paşa’ya ve Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Mehmed Paşa’ya ve Karaman ve Maraş Beyler[beyi] Ali ve sâ’ir me’mûr olan mîr-i mirân-ı kirâm *dâme ikbilehuma* ve Canik muhassılı olup Trabzon mutasarrıfı olan Ali *zîde mecdühûya* ve elviye alaybeyilerine ve sâ’ir me’mûrîn-i *zîde kadrühûma* ve Boğdan Voyvodası İskarlet-zâde Kostantin Voyvodaya hüküm ki:

Sen ki serasker-i müşârûn-ileyhsin; me’mnriyetin emr-i hümâyûnumda sana ifâde ve tenbîh-i mülûkânem olduğu üzere Yaş kasabası ve memleket-i Boğdan hudûdları ve etrâfının muhâfaza ve mûhâresesi adüvv-i li‘âmın tedmîr ve istîsâlleri husûsları matlûb-ı mülûkânem ve sen müstakilen serasker nasb u ta‘yîn ve mukaddemâ Yaş’a me’mûr vezîr-i müşârûn-ileyh Abaza Mehmed Paşa ve sâ’irleri bu husûslarda emr ü re’yin üzere hareket eylemeleri fermânım olduğundan gayrı, eyâleti askeriyle Anadolu vâlîsi vezîrim Zaralı-zâde Feyzullah Paşa *edâmallhü te‘âlâ iclâlehû* dahı bu def‘a ma‘iyyetinle tesyîr olunup, ve Kırım hanı

cenâblardan ordu-yı hümâyûn-ı nusret-mekrûnuma vürûd iden me'mûr kā'imesi hülâsâsında bu hilâlde keferenin Yaş'a bir mikdâr Katanası gelmekle kahr u tedmîrlerine Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultan *zîde uluvehuyu* sekiz bin tatar ile gurre-i cemâzilahirde Fokşandan Yaş'a tesyîr eylediğini ve kendiüsü dahı otuz binden mütecâviz tatar-ı adüv-şikâr ile mâh-ı merkūmun yirmi üçüncü mübârek yevm-i isneyyininde (23 C. 1183-23/10/1769) Yaş kasabasına ve Boğdan memleketine azîmet ve bi-avn-ı Bârî adüvvin gelen Katana'sını katl u tedmîre şedd-i nitâk-ı gayret ve şecâ'at ile teveccüh ideceğini tastîr eylediği ma'lûmun oldukda muktezâ-yı vakt u hâl üzere ucaleten Kalas'a varup, Abaza Paşa ve sâ'ir me'mûrları bir kadem akdem yanına celb ve han-ı müşârûn-ileyh ile mukaddemce her husûsu bi'l muhâbere müzâkere ve ittifâk ve ittihâd merisimine ri'âyet ve re'y-i rezînine muvâfakat ve eyâleti askeriyle Anadolu vâlîsi vazir-i müşâûn-ileyhi dahı ma'iyyetine alup, her hâlde kaviyü'l kalb olarak kemâl-i cem'iyyet ve metânet birle Yaş kasabasına azîmet ve bi-avn-ı Hüdâvend-i Nasîr katl u tedmîr-i kefere-i müşrikîne teşmîr-i bâzû liyâkat eyleyüp, senden me'mûl olan hamiyyet ve gayrete münâfi ednâ mertebe vaz'u hâlet zuhûru mesmû'-ı hümâyûnum olmakdan ba-gāyet hazer ü mücânebet ve iktizâ iden keyfiyâtı bilâ-te'hîr ordu-yı hümâyûnuma arz u i'lâma mübâderet birle izhâr-ı asâr-ı merdâneni ve şecâ'atini eylemeye bazl-i inâyet-i liyâkat ve kudret eyleyesin. Ve siz ki ma'iyyet-i müşârûn-ileyhe me'mûr vezîrim Abaza Paşa ve sâ'irlersiz; gayret-i dîn-i mübin ve tâhsîl-i rızâ-yı şâhânem içün hıdmet idecek böyle vakitde ednâ mertebe kusûr ve rehâvetden ve fütûr ve hıyânet izhârından ba-gāyet tehâşî ve mücânebet ve cümleniz bulunduğunuz mahallerden ale'l-acele serasker-i müşârûn-ileyhin ma'iyyetine varup, Kalas'da cem'iyyet ve han-ı müşârûn-ileyhe dahı bâlâda tahrîr olunduğu vech üzere Yaş ve Boğdan memleketine asâkir-i tatar ile vürûd üzere olduğuna binâ'en Kırım hanı ve seruaker-i müşârun-ileyhimânın emr ü reyleri üzere hareket iderek Yaş kasabasına ve Boğdan'a varup düşmen-ı dînin Yaş ve ol-havâlîde olan Katanası'nı bi-avnihi Bâri katl u tedmîre dikkat ve sarf-ı mâ-hasal vüs' u miknet eyleyüp, müşârûn-ileyhimânın emr ü re'ylerine muhâif ser-i mû vaz'u hareketden ve serî'an Kalas'a gelüp, serasker-i müşârûn-ileyhin cem'iyyetine luhûkda tekasül ve te'hîrde mübâderet ve cümleniz gönül birliği ile işbu dîn ü Devlet-i Aliyyeme hıdmetinde gayret kemerini miyân-ı hamiyetinize bend ü şud eyleyesiz. Ve sen ki Voyvoda-i mûmâ-ileyhsin sen dahı serasker-i müşârûn-ileyhin ma'iyyetinden ayrılmayup, ma'an azîmet ve Devlet-i Aliyyeme sadâkat üzere olan boyârân ve re'âyâya istimâlet virilerek cümlesinin yerlerinde istikrâr ve itmînânları husûsatına gayret ve Moskovlu'ya mu'în olan hâ'inler kimler ise birer tarîkle **(Sayfa 34)** cümlesini ahz ve muhkem haps ve ibret-i li's-sâ'irîn katl ve ru'us-ı maktû'alarını ordu-yı

hümâyûnuma irsâle mübâderet ve müşârûn-ileyhin re'y ü emrinden hârice vaz'u hareketden ba-gāyet hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 129

Bunun emr-i şerîfi tahrîr olunduğu tesvidden kayd olundu.

Kalas zâbiti ile Kalas'da bulunan zâbitâna hüküm ki:

İbrail kal'ası ve etrâfının ve Yaş kasabası ve Boğdan hudûdlarının muhâfazaları ve düşmen-ı dînin mürâfa'a ve istîsalleri husûsuna ihtimâm-ı mülükânem masrûf olmakdan nâşî İbrail kal'asına kadar-ı kifâye asâkir tertîb ve tesyîr ve hâlâ Rakka vâlîsi olup Boğdan seraskeri olan vezîrim Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* ma'iyyetine me'mûr vüzerâ ve mîr-i mirân ve sâ'ir asâkir-i zafer me'âsirim ile Kalas'da cem'iyyet ve Kırım hanı cenâbı dahı Bucak seraskeriyle mukaddem gönderdiği sekiz bin tatar askerinden mâ'adâ kendüsini dahı otuz binden mütecâviz tatar-ı adüvv-şikâr ile Boğdan tarafına vürûd üzere olmak han-ı müşâr ile muhâbere iderek Yaş ve Boğdan tarafına azâmet eylemeleri serasker-i müşârûn-ileyhe ve ma'iyyetine me'mûr olanlara emr-i hümâyûnumla ifâde ve tenbîh olmağla, siz ki mûmâ-ileyhimsiz, Kalas'da ve hâricinde bulunan ahâlî-i memleket ve tüccâr ve re'âyânın emniyetleri hâlâtına dikkat ve re'âyâ ve berâyâ ve tüccâr kesb ü karlarında asûde-i hâl olup avn-ı Hakk'la kendülere fikr ü vesvese virer kat'a bir hâlet olmadığını cümlesine ifâde ve iş'âra bezl-i kudret ve guzzât-ı muvahhidîni mansûr ve muzaffer olmalarıçün ed'iyye-i hayriyeye mübâderet ve Kalas havâlîsinin muhâfazası emrine nisâr u tâkat ve hilâfından ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i C. [Sene 1183]

Hüküm No : 130

Anadolu vâlîsi Zaralı-zâde Vezîr Feyzullah Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, senden her hâlde Devlet-i Aliyyeme lâyık ve rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık hıdemât-ı mebrûre zuhûru melhûz olup ve ma'iyyetine mashûb bîl-cümle Anadolu eyâletinin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı hâlâ bu tarafda mevcûd olmamalarıyla henüz kendülerden sefer-i hümâyûnumda bir hıdmet zuhûr itmeyüp, ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr Devlet-i Aliyyemin müstesnâ ve mutî' askeri olup seferde ve kışlada kendülerden esfâr-ı sâbıkada nice hıdmet ve gayret zuhûra geldüğü mesbûk iken, bu def'a Hotin'de ve avdetde mugāyir-i rızâ-yı hümâyunun perişân olmaları bir vechle me'mûl olmayan hâlâtda olduğu ve gayret-i dîn-i mübin ve rızâ-yı merhamet-karinim üzere uğur-ı padişâhânemde bezl-i tâb u kudret eylemeleri cümlenizden matlûb-ı hümâyûnum olmakdan nâşî bu esnada Yaş kasabasına küffâr-ı hâk-sârın bir mikdâr Katana'sı geldiği mesmû' oldukda havâlî-i merkūme ve İbrail ve Kalas semtlerine asker-i zafer-eser ile birer vezîr-i gayret-semîrin ta'yîninden

lâbüdd olmağla hâlâ Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa Boğdan cânibine serasker nasb u ta‘yîn ve ordu-yı hümâyûnumdan terfîk olunan asker ve mükemmel kapusu halkı ile Kalas üzerinden azîmet ideceği ma‘lûmun oldukda, sen dahı vüzeya-yı zî-şânım beyninde şecâ’at ile mevsûf olduğuna binâ’en bi’l-cümle Anadolu eyâletinin zü‘emâ ve erbâ-ı tîmârı istishâb ve vezîr-i müşârûn-ileyh ile ittifâkan Kalas’a varup, amâde üzere kalasın. İşbu mâh-ı cemâzîl-ahirin yirmi üçüncü (23 C. 1183-23/10/1769) mübârek yevm-i isneyninde Kırım hanı cenâbları dahı otuz binden mütecâviz tatar-ı sebük-reftâr ile Yaş kasabası ve Boğdan havâlîsinde olan küffâr-ı li‘âmın Katanası’nı tedmîre şedd-i nitâk-ı gayret ve şecâ’at eylediğini ve gurre-i mâh-ı mezbûrda Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultânı sekiz bin mikdârı tatar ile mukaddem tesyîr ve Yaş’a doğru tesyîr eylediğini hâvî sadrıâ‘zamım tarafına kā’imesiyle tahrîr ü iş‘âr ve cümlemizin isti’câlini iltimâs itmeleriyle, imdi ber-vech-i muharrer ordu-yı hümâyûnumdan eyâlet-i merkūme askeriyle yarınki gün behremend ve Kalas’da serasker-i müşârûn-ileyhin yanına varup, cem‘iyyet va han-ı müşârûn-ileyh ile muhâbere ve ittihâd-ı derûn ve ittifâk ile han-ı müşârûn-ileyhn emr ü re’yi üzere amel iderek küffâr-ı hak-sârın Katanaları derûn-ı memleket-i Boğdan’dan ihrâc ve katl ü tedmîre bezl-i vüs‘ u kudret eyleyesin. Şöyle ki; Anadolu’nun alaybeyleri ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından tüvânâ ve teşvîk idüp, emr-i âlişânıma adem-i ita’at sûretinde ma‘iyyetine varmamak gibi ednâ tekâsül iderler ise keyfiyeti sen iş‘âr ve ol makūlelerin ibreten-lil-gayr ze’amet ve tîmârları müstahakına virileceğinden başka dîn-i mübin uğruna ve hıdmet-i celîle-i şâhânemde tekâsül ve za’af-ı kalb izhâr eylediklerine binâ’en haklarından gelinmesini huzûr-ı âsâfiye i‘lâma mübâderet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ca. [Sene 1183]

Hüküm No : 131

Bir sûreti:

Kütahya ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Kastamonu ve Ankara ve Sultanönü ve Bolu ve Karahisar-ı Sâhib ve Karesi ve Teke ve Hamid ve Saruhan sancakları alaybeylerine; elviye-i mezbûrenin bi’l cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla Anadolu vâlîsi vezîrim müşârûn-ileyh ma‘iyyetine serasker-i müşârûn-ileyhin yanına varup, emr-ü re’yi üzere hareket eylemeleri tenbîh ve hilâfından hazer olunarak.

Hüküm No : 132

İbrail muhâfızı ve Haleb vâlîsi vezîrim Abdi Paşa’ya ve kal‘a-yı mezkûr yeniçeri zâbiti ve yerlü ağavâtı ve cümle ihtiyârlarına hüküm ki:

İbrail kal‘ası ve etrâfının muhâfazaları ehemm-i umûrdan olmağla bu tarafdan peyderpey asker tertîb ve tesyîri emrine şürû’ ve otuz kıt‘a top ve mühimmât-ı cebehâne ve

yeniçeri ortaları ve cebeci ve topçu ve humbaracı neferâtı ta‘yîn ve tesyîr olunup, ve bu def‘a Kırım hanı cenâblarından ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûruna memhûr kā’ime vürûd ve hülâsâsında keferenin Yaş’a bir mikdâr Katanası gelmekle katl u tedmîrlerine Bucak Seraskeri İslâm Giray Sultan’ı sekiz bin tatar ile gurre-i cemâzi’l-ahirde Karşan’dan(?) Yaş’a tensîb eylediği ve kendüsü dahı otuz binden mütecâviz Tatar-ı adüvv-şikâr ile mâh-ı merkūmun yirmi üçünççü mübârek yevm-i isneynde Yaş kasabasına ve Boğdan memleketine azîmet ve adüvv-i dîn-i mübinin Katana’sını bi-avn-ı Bârî katl u tedmîre şedd-i nitâk-ı gayret ve şecâ’at ile teveccüh ü azîmet ideceğini teastir eylediği ma‘lûmunuz oldukda muhâfazasına me’mûr olduğunuz kal‘a-yı merkūme derûnunda ve hâricinde kemâ fi’l-evvel kıyâm idüp, gönül birliği ile zabt u rabt-ı etrâf ve bilâd ve kal‘aya dikkat eyleyesiz ve Boğdan seraskeri nasb olunan Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa ve Anadolu Eyâleti askeriyle ma‘iyyet-i müşârûn-ileyhe mashûb Anadolu vâlîsi vezîrim Feyzullah Paşa **[Sayfa 35]** dahı mâh-ı mezbûrun ikinci ehad günü ordu-yı hümâyûnumdan asâkir-i kesîre ile Kalas’a varup, cem‘iyyet ve han-ı müşârun-ileyh ile muhâbere ve te´âzud iderek Boğdan taraflarına ve Yaş kasabasına ve Fokşan taraflarına gelen Katana kâfirlerini katl ü tedmîre bezl-i cidd ü gayret eylemeleri te’kîd olunmağla gerek İbrail’de ve hâricinde olan ahâlî-i memleket ve tüccâr ve ra‘iyyet kemâl-i emniyet ile muhâfaza-i memlekete kıyâm ve re‘âyâ ve tüccâr dahı kesb ü ticâretlerinde asûde-i hâl olup, avn-ı Hakk’la Yaş’da olan Katana-i bî-sîreden kat‘a firifte olmayup, han-ı müşârun-ileyh ve vüzerâ-yı müşâr ve asker-i zafer-me’âsirim uzlet üzere olmalarıyla cenâb-ı Hakk’dan isti‘ânet iderek cümle guzât-ı muvahhidînin mansûr ve muzaffer olmalarıçün ed‘iyye-i hayriyeye mübâderet ve cümleniz haklarında du‘â-yı fâhire-i şâhânem mebzûl olmağla gayret ve şecâ‘atinize fütûr virmeyüp, avn-ı hazret-i Fettâh ve inâyet-müyesserü’l-murâdât ve mu‘cizât-ı bâhire-i seyyidü’l- kâinât Muhammedü’l- Mustafa *sallallahu te‘âlâ aleyhi ve sellem* ile adüvv-i dîn-i makhûrdan gereği gibi ahz u intikāma himem-i kâmile-i şâhânem masrûf ve dîn-i mübîn uğurunda ve hıdmet-i celîle-i hüsrevânemde bezl-i vücûd ve gayret idenlere mekkârîm-i cezîle-i pâdişâhânem mebzûl ve ma‘tûf olduğunu tefekkür ve iz‘ân iderek ve haşyet ve ıztırâbı def‘ ve gayret kemerini miyânlarınıza bend iderek emr-i muhâfazaya nisâr-ı nakdîne-i vüs‘ u tâkat eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 133

Edirne mollası’na ve dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, husûs-ı âtîye bu def‘a mahsûs mübâşir ta‘yîn olunan Mehmed Bey ve Edirne Bostancıbaşısı (…) *dâme mecdühûmâya* ve İsakçı’dan Edirne ve Kırkkilise’ye varınca yol üzerinde vâki‘ olan kazâ ve nevâhinin kuzât ve nüvvâbına ve serdârlar ve sâ’ir bi’l-cümle zâbitâna hüküm ki:

Mâ'iyyet-i livâ-i resûl-i Hüdâ'da mevcûd bulunmaları muktezî olanlardan ve sâ'ir sınûf-ı asâkirden diyânetden bî-haber ba'zı kimesneler ba'zı gûne bâtıl ve bî-esâs tevehhümât ile dünyâ ve ahiretini harâb idüp, sancağ-ı şerîf ma'iyyetinden firâr ve kendü mel´anetlerini setr içün neşr ve îşâ'a-yı erâcif ile îka'-i fesâd misillü töhmete ictisârları izâle-i vücûd-ı habâset-nümûdlarını icâb ider hâlâtdan olmakdan nâşî ol makūlelerden İstanbul'a varır ise ahz ve mücâzât-ı lâyıkaları icrâ olunmak husûsu Asitâne-i sa'âdetimde tenbîhi iktizâ idenlere bâ-tahrîr tenbîh ve te'kîd olunmağla ordu-yı hümâyûnum İsakçı'ya geldikden sonra ve dahı mukaddemce avdet ve firâr ve firârları tavr u reftârlarından bedîdâr olanlar ma'rifet-i şer' ve zâbitân ma'rifetleriyle ahz u habsde îkā ve sâ'ire ibreten mücâzât-ı lâyıkaları icrâ olunmak üzere ism ü resimleri ve askerî tâ'ifesinin kangı sınıfından oldukları beyân ve izâh olunarak ordu-yı hümâyûn-ı zafer-merhûnuma i'lâmlarına ihtimâm olunmak bâbında Edirne mollası ve bostancıbaşısı mûmâ-ileyhimâya ve sâ'ire hitâben çend rûz mukaddemce tenbîh ve te'kîdi müştemil emr-i âlişânım ısdâr ve irsâl olunup, ve sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin, senden her vechle sadâkat ve istikāmet birle hıdmet me'mûl-i mülûkânem ve zikrolunan emr-i şerîfimin icrâ ve infâzıyla o makūle firârîlerden bir ferdîn ilerüye salıvirilmemeleri ve ahz u habs ve i'lâm-ı halleri matlûb-ı hüsrevânem olduğu ecilden bu maddeye sen hassaten mübâşir ta'yîn olunmuşsundur. İmdi serî'an hareket ve hilâl-i râhda mûceb emr-i hümâyûnumla harekete dikkat olunmak husûsunu hükkâm ve zâbitâna tenbîh ve tefhîm ve hilâfı hareketleri zuhûr ider ise ne mertebe mu'âtıb ve mu'âkıb olacaklarını ifâde ve telkīn iderek mahrûse-i Edirne'ye varup, emr-i şerîfi ba'de't- tescîl bu hutab-ı ehemmde tesâhül eylememelerini anda dahı iktizâ idenlere tefhîm eyledikden sonra kendîn Kırkkilise'ye gelüp, ve anda ikāmet ve gicelerde ve gündüzlerde yolları muhâfaza ve sedd itdirüb ber-vech-i muharrer avdet ve firâr idenlerden varanlar ne makūleden ve kangı sınıfdan olur ise ma'rifet-i şer' ve ma'rifetin ve zâbitân ittifâk ve ittihâdlarıyla ahz u habs olunup, bilâ-te'hîr ism ü resmleri ve kangı sınıfdan oldukların beyân olunarak ordu-yı hümâyûnuma i'lâmlarına mübâderet ve tenfîz-i emr-i hümâyûnuma bezl-i vüs' u tâkat eyleyüp, bu bahâne ile kimesneden akçe celbi sevdâsında olmakdan hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki Edirne mollası ve bostancıbaşısı ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan emr-i hümâyûnum mûcebince mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk bu husûsda mezîd-i sa'y u gayret ve ser-i mû hilâfından be-gāyet ihtirâz ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]183.

Hüküm No : 134

Bozok ve Teke sancakları Mutasarrıfı Vezîr Abaza Mehmed Paşa ve Selanik sancağı Mutasarrıfı Mehmed Paşa ve Karaman Beylerbeyisi Ali ve Yaş'a me'mûr sâ'ir mîr-i mîrân-ı

kirâm *dâme ikbâlehum* ve Canik muhassılı ve Trabzon Mutasarrıfı Mîr Ali *zîde mecdühû*ya ve elviye alaybeyilerine hüküm ki:

Tîmârabad Voyvodası Hüseyin'in bu def'a ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden kâğıdında yevm-ı cumartesi Kulbaşı karyesi'nde sâhil-i nehr-i Prut'da Söğüdlük karyesinde Cizyedâr Abdullah ve kolcusunu ve yanında bir küçük hıdmetkârını ve Subaşı İbrahim'i Yuta karyesi re'âyâlarının delâletleriyle haydûdlar Moskovlu ile gelüp, merkūmunı bend ve kâtibi Mehmed dimekle ârif kimesneyi katl ve mezbûrları götürüb ve Hankışlası tarafında bu makūle Boğdanlı haydûd şakīler birkaç nefer Moskovlu ve ve üç aded bayrak ile keşt ü güzâr eylediklerini tahrîr ve siz ki vezîr-i müşâr ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz; Kalas tarafında cem' ve hâlâ Rakka vâlîsi olup, Boğdan Seraskeri vezîrim Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*ya mülâki ve Yaş'a azîmet eylemen üzere bundan akdem emr-i şerîfimle me'mûr ve ta'yîn kılınmanızdan maksûd-ı aslî mücerred adüvv-i dîn-i mübîni katl u tedmîr ve ibâd ve bilâdın keyd ü muzırrat-ı a'dâdan te'mîn ve tahlîse mübteni idügi ma'lûmunuz ve bu makūle melâ'in-i bî-sîre kurb ü civârınıza geldikde üzerlerine varmayup, hasâret-i mezkûreye ictisârları husûsunda ihmâl gûne müsâmahânız me'mûl me'mûl ve melhûz değil iken husûs-ı mezbûr tesâmüh ve taksîrinize haml ile fîmâ-ba'd basîret ve intibâh üzere hareket ve sizi hâb-ı gafletden îkāz ve mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde yanınızda olan asâkir-i nusret-eser ile cümleniz hareket ve bu mel'anete cesâret idenler Moskovlu ile mahlût Boğdan hâ'inleri olduğu sahihan haber virilmekle her ne mahalde iseler bi'l-ittfâk üzerlerine varup, katl u tedmîrlerine bezl-i tâb u kudret ve fîmâ-ba'd havâlî-i mezbûrede bu misillü gerek haydûdluk nâmı ve Moskovlu mel'ûnlarının Katana'ları zuhûr itmek ihtimâli olur ise bir an ve bir dakīka te'ehhür ve tevakkufa rızâ ve cevâz göstermeyerek derhâl üzerlerine varup, kahr u tedmîrlerine ibtidâr iderek gayret-i dîn-i mübîn ve hıdemât-ı şâhânemde teşmîr-i sâ'id gayret ve dikkat ve bezl-i mâ-hasal kudret ve bu vechle etrâf-ı hudûdların ve Boğdan memleketinin ve re'âyâsının asâyiş ve râhatlarına ve adüvv-i dîn-i mübînin ve haydûdluk ile hıyânet üzere olan melâ'inin kahr u tedmîrlerine ihtimâm ve mezîd-i gayret iderek hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe nisâr-ı vüs' u tâkat ve bezl-i liyâkat ve makderet ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183 **[Sayfa 36]**

Hüküm No : 135

İsakçı ve Tolcı ve İsmail geçidi ve Kili ve Akkirman kazâlarının kuzât ve nüvvâbı *zîde fazlehûm*a ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Sefer-i hümâyûnum vuku‘ı vakitlerinde re’s-i hudûdda bulunan serhadlü yamakānın cümlesi serhadlerinde mevcûd ve hîn-i hâcetde isbât-ı vücûd eylemeleri vâcibe-i zimmetleri ve vazîfe-i hallerinden olduğundan nâşî bundan akdem serhâdât yamakānı bulunanlar ahar beldelerde meks ü ikāmet eylemeyüp, herkes serhadlerine varmalarıçün şeref-südûr olan emr-i şerîfim mûcebince ocak serkâtibi ile tenbîh ve te’kîd olunmuşiken Bender kal‘ası muhâfazasına me’mûr ve bunca zaman nân u nemek pâdişâhânem ile perveriş-yâfte yamaklım ile meşhûr olan yeniçerilerin ekserîleri karîb ve civâr olmak takrîbiyle memleket-i mezbûrlara gidüp, kendü kâr ve safâlarına meşgūl ve ulûfeleri vürûdları vakitlerinde gelüp, muhâfaza-i mezbûra mavsûl bulageldiğinden bu havâlîlere yamakān kalîl ve tamâm geldikleri hâlde dahı kesret-i askeriye ile istimâlet ve takviyet vâcibe-i umûrdan idügi müstahak oldukları i‘tâ ve irsâli husûsu dahı Bender cânibinde arz ve istid‘â olunduğuna binâ’en muhâfız-ı mezbûrun karîben mevâcibleri tesyîr ve îsâl olunacağı emr-i muhakkak olup, öteden berü Bender yamağı ve Bender ahâlisinden iken bu hilâlde kazâ-i mezbûrlarda bulunanların cümlesi me’mûr oldukları muhâfaza-i merkūmeye varup, isbât-ı vücûd ve serhadlarında mevcûd bulunmamaları şürût-ı gayret-i İslâmiyeden olmamağla imdi Bender yamağı ve Bender ahâlisinden olanları memleket ve mahallelerinizde komayup, bilâ-tevakkuf vilâyetlerinizden ihrâc ve me’mûr oldukları muhâfaza-yı mezbûreye sevk ü tesyîre dikkat ve ıskā eylemeyenleri ahz u habs ve esâmilerini terkîn ve kendüleri ibreten li’s-sâ’irîn nefy ve kal‘a-bend ve cezâ-yı meşrû‘aları icrâsı içün ism ü resimleriyle arz u i‘lâm ve vilâyetleriniz ahâlisinden cevher-i celâdet ve gayret ve hamiyyet ashâbı dilâverlerinden Bender yamaklığı mutâlebesinde olanlar doğru Bender’e varup, Bender kâtibi tarafından yamak esâmisi imzalusını ahz ve serhaddînde meks ü ikāmet ve müstahak olduğu ulûfesini alup, du‘â-yı hayr-ı pâdişâhâneme müvâzebet ve hıdmet-i muhâfazada sarf-ı kudret eylemelerini tâliblerine ve askerî yamağı olan mahallere i‘lân u işâ‘at ve bu husûsa her biriniz i‘tinâ ve gayret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın işbu emr-i şerîfim mübâşir ta‘yîn olunan (…) *zîde kadrühû* ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlünde ber-vech-i meşrûh sâdır olan fermân-ı celîlü’ş-şân mûcebince amel ü hareket ve Bender muhâfazasının karîben mevâcibleri gitmek üzere olduğundan yamakānın cümlesi mevcûd-ı serhad olup, isbât-ı vücûd eylemeleri yamaklık sevdâsında bulunanlara dahı müsâ‘ade-i hüsrevânem derkâr olup, doğru Bender’e varup, deftere kayd ve Bender kâtibi imzalusunu ahz ve bu vechle kal‘a-yı mezbûrun zihâm-ı askeriyesiyle muhâfaza ve takviyet ve kemâl-i istihkâmı mültezim-i mülûkânem olmağla siz dahı gayret-i dîniyye ve hamiyyet-i İslâmiyeyi ibrâz ve memleketinizdeki mukīm ve misâfir Bender yamakların ikrâz ve muhâfaza-i mezbûra irsâl ve muhâlefet idenleri ahz u habs ve esâmileri terkîn oldukdan sonra kendüleri ibreten li’s-sâ’irîn nefy ve kal‘a-bend ve te’dîbleri

icrâsı içün ism ü resimleriyle ve yamaklık mutâlebesinde olanları kemâl-i teşvîk ve muhâfaza-yı mezbûra imrâr ve sür‘at-i teşrîfe mübâderet ve mübâşir-i mezbûra müzâheret birle icrâ-yı emr-i şerîfimde ser-i mû kusûr ve fütûur göstermeyesiz deyu hâlâ vezâret ile dergâh-ı mu‘âllâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmıştır. Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 136

Babadağı ve Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi ve Hezargrad ve Şumnu ve ol havâlîlerin kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Sefer-i hümâyunum vuku‘unda re’s-i hudûdda serhadlu ve yamakânın cümlesi serhadlerinde mevcûd ve hîn-i hâcetde isbât-ı vücûd eylemeleri vâcibe-i zimmetleri ve vazîfe-i halleri olduğundan nâşî bundan akdem serhaddân yamakânı bulunanlar ahar yerlerde meks ü ikāmet eylemeyüp, herkes serhadlerine varmaları içün şeref-sudûr olan emr-i şerîf-i âlişânım mûcebince ocak mekâtibi ile tenbîh ve te’kîd olunmuşiken Bender kal‘ası muhâfazasına me’mûr ve bunca zaman nân u nemek-i pâdişâhânem ile perveriş-yâfte ve yamaklık meşhûr olan yeniçerilerin ekserîleri karîb ü civâr olmak takrîbiyle zikrolunan kazâlara gidüp, kendü kâr ve safâlarına meşgûl ve ulûfe vaktinde vürûd ve muhâfaza-i mezbûreye mevsûl olageldiklerinden bu hilâlde yamakān kalîl ve tamâm oldukları hâlde dahı kesret-i askeriye ile istimâlet ve takviyet vâcibe-i umûrdan idügi ve müstahak oldukları mevâciblerinin i‘tâ ve irsâli husûsu dahı istid‘â olunduğuna binâ’en muhâfaza-i mezbûrun karîben mevâcibleri tesyîr ve îsâl olunacağı emr-i muhakkak olmağın öteden Bender yamağı Bender ahâlisinden iken bu hilâlde kazâ-i mezkûrda bulunanların cümlesi me’mûr oldukları muhâfaza-i merkūma varup, isbât-ı vücûd ve serhadlerinde mevcûd bulunmamaları şurût-ı gayret-i İslâmiyeden olmamağla imdi Bender yamağı ve Bender ahâlisinden olanları memleket ve mahallerinizde komayup, bi’l-ittifâk vilâyetlerinizden ihrâc ve me’mûr oldukları muhâfaza-i mezbûra sevk ü tesyîre dikkat ve ısgā eylemeyenleri ahz u haps ve esâmileri terkîn ve kendüleri ibreten li’s-sâ’irîn nefy ve kal‘a-bend ve cezâ-yı meşrû‘ası icrâsı içün ism ü resimleriyle arz u i‘lâm ve vilâyetleriniz ahâlî sinden cevher-i celâdet ve gayret ve hamiyyet ashâbı dilâverândan Bender yamaklığı mutâlebesinde olanlar doğru Bender’e varup, Bender kâtibi tarafından yamak esâmisi imzalusunu ahz ve serhaddînde meks ve müstahak olduğu ulûfesini alup, du‘â-yı hayr-ı şâhâneme müvâzebet ve hıdmet-i muhâfazada sarf-ı kudret eylemelerini tâliblerine ve askerî yatâğı mahallere i‘lân u işâ‘at ve bu husûsa her biriniz dâmen-i dermiyân-ı gayret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın (…) mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı celîlü’ş-şânım mûcebince amel ü

hareket ve Bender muhâfazasının karîben mevâcibleri gitmek üzere olduğundan yamakānın cümlesi mevcûd-ı serhad olup, isbât-ı vücûd eylemeleri ve yamaklık sevdâsında olanlara dahı müsâ'ade-i hüsrevânem derkâr olup, doğru Bender'e varup, deftere kayd ve Bender kâtibinden imzalusunu ahz ve bu vechle zihâm askerîsiyle muhâfaza-i mezbûrun takviyyet ve istihkâmı mültezim-i mülûkânem olmağla sizler dahı gayret-i dîniyye ve hamiyyet-i İslâmiyeyi ibrâz ve memleketlerinizde mukīm misâfir Bender yamakların ikrâz ve muhâfaza-i mezbûra irsâl ve mümâna'at idenleri ahz u habs ve esâmileri terkîn olundukdan sonra kendüleri ibreten li's-sâ'irîn nefy ve kal'a-bend ve te'dîbleri edâsı içün ism ü resimleriyle i'lâm ve yamaklık mutâlebesinde olanları kemâl-i teşvîk ve muhâfaza-i mezbûra imrâr ve teşvîke mübâderet ve mübâşir-i mezbûra müzâheret birle icrâ-yı emr-i şerîfimde ser-i mû kusûr ve fütûr göstermeyesiz deyu bi'l-fiil dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 137

Babadağı kadısına ve Babadağı kasabasında kışlamaları fermân olunan ortaların üzerlerine başbuğ ve tesyîr ve tertîblerine mübâşir ta'yîn olunan Turnacıbaşı Ali *zîde mecdühûya* ve Babadağı mütevellîsine ve serdâr ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumla sefer-ber olan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından on aded ortanın Babadağı kasabasında meştâ-nişîn olması emr olunduğuna binâ'en ol makūle ortalar turnacıbaşı mûmâ-ileyh mübâşeretiyle ol savba sevk ü tesyîr ve bi-avnihi te'âlâ vusûlünde evvel bahara değin orta-yı mezkûrelere ve zâbitânına kâbil-i sükenâ olacak mahal ve menâzil tahliye ve ta'yin cümlesini münâsib ve mu'tâd olduğu vechle kışlaklara tenzîl ve zabt u rabtlarına bezl-i miknet eyleyesiz deyu bi'l-fiil dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

[Sayfa 37]

Hüküm No : 138

İbrail Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Süleyman *zîde-mecdühû*ya hüküm ki:

Bundan akdem gerek ordu-yı hümâyûnum tarafından ve gerek ol tarafda küşâd ve bâ-fermân-ı celîlü'ş-şân İbrail kal'asına me'mûr kılınan on sekiz süvârî ve üç aded piyâde serdengeçdi bayraklarının leff ve neferâtı yamakāna ilhak olunmasının vakti hulûl ve ordu-yı hümâyûnumda mevcûd ağavât ve alemdârâna imzaluları virildiğine binâ'en muhâfaza-i mezbûreye me'mûr mârü'z-zikr yirmi bir aded serdengeçdînin dahı bayrakları sarılub ber-

vech-i mu‘tad imzaluları virilmek üzere fermân-ı âlişânım sâdır olmağın zikrolunan yirmi bir aded ağa ve alemdârânın imzaluları irsâl olunmağla sâdır olan emr-i âli mûcebince zikrolunan yirmi bir bayrağı leff ve ağa ve alemdârlarının nânpâ[re]leri imzalularını yedlerine i‘tâ ve neferâtlarından mevcûd ve hıdmet-i muhâfazada kıyâmı muhakkak olanları hıdmet-i muhâfazada istihdâm ve defter-i icmâle kayd u sebt olunmaları içün tashîh oldukları esâmileriyle arz u i‘lâm ve nâ-mevcûdu tama‘-ı hâma binâ’en kaleme isbatdan ziyâde ittikāve ictinâb eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı Mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 139

Eflâk Voyvodası’na hüküm ki:

Sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin bu def‘a arzuhâl-i sadâkat- me’âliniz melfûfen ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden bir kıt‘a kā’imen mefhûmunda bundan akdem Boğdan arâzisinde zuhûr iden hayûd eşkıyâsına karîb ve civârda olan Eflak kazâları re‘âyâlarını tekdîr ve tevhîş itmeleriyle Fokşan beşlü ağasına neferâtlarıyla firâr ve tahsîldâr boyarları ahz ve eşkıyâ-yı mezbûr Fokşan taraflarından dahı Reminik ve Boza havâlîlerine duhûl ve vülûc-ı re‘âyâtı ifsâd eyledikleri hasebiyle muzammar zamîr-i sadâkat-semîrin olan vüfûr-ı gayret ve ihlâs muktezâsınca bu husûsun tedbîrini ol tarafda mevcûd ağavât ve sâ’ir iktizâ idenler ile ba‘de’l-müzâkere yüz nefer ile memleket-i Yaş destyârını(?) ve kârgüzâr âdemlerinden elli nefer ile birini ve kırk-elli nefer dahı re‘âyânın yarârlarından cem‘ ve ta‘yîn eyledğin hilâlde eşkıyâ-yı mezbûr Bükreş’e on dört sâ‘at mesâfesi olan Boloşin kazâsına vürûd ve ehl-i İslâm tüccârının erzâk-ı mevcûdelerini zabt u tahrîr ve ashâbı olan müslimîn ile kazâ-yı mezbûr beşlü ağası dahı firâren Bükreş’e vârid olmalarıyla tekrâr iktizâ-yı hâli müşâvere ve Eflak kazâlarının beşlüyân ağavâtı ve neferâtı Bükreş’e celb ve cem‘ ve Bükreş’de mevcûd ehl-i İslâm zâbitân ve neferâtlarıyla ma‘an mukaddem _____ sâlifü’z-zikr âdemlerini ilhâk ve haydûdları mukābele ve mürâfa‘aya karâr virildiği ve Silistre’den matlûb olunan elli nefer ile İbrail muhâfızı tarafından taleb eylediğin iki yüz nefer zuhûr eyledikde mukaddem ta‘yîn olunanlar ile cümlesi beş-altı yüz nefere bâliğ ve iki yüz nefer dahı re‘âyâ cem‘ ve anlara mülhak olup, eşkıyâ-yı mezbûrenin def‘ ü ref‘-i gā’ileleri me’mûl idügi tahrîr ve inhâ olunmuş, muhâfaza ve muhârese-i memleket ve emniyet ve istirâhat-ı boyarân ve ra‘iyyet husûslarında bâ‘is-i takviye-i bâzû-yı liyâkat ve kudretin olmak içün iktizâ iden ulûfe ve bahşişleri uhdende olan Eflak karyesi malından virilmek şartıyla bin nefer süvârî ve bin nefer piyâde güzîn asker tahrîr ve serî‘an tekmîl ile husûsât-ı mezkûrede i‘mâl ve istihdâm eylemen içün tahrîrâtın

vürûdunda mukaddemce mâliye tarafından mahsûsen emr-i âli ısdâr ve irsâl olunduğundan başka İbrail muhâfızı müşârun-ileyh dahı bu def‘a ve gerek bundan böyle tarafına iktizâ iden i‘ânetde bir dürlü iğmâz ve kusûr itmeyüp, vârid olacak tahrîrât ve iltimâsâtına muvâfakat itmek üzere müşârun-ileyhe bir kıt‘a emr-i şerîf gönderilüp, ve işbu mâh-ı Cemâzi’l-âhirin yirmi ikinci isneyn günü (22 C. 1183- 22/10/1769) Bucak seraskeri ve han-ı vâlâ-şân cenâbları ve Boğdan seraskeri olan Rakka vâlîsi ve Anadolu vâlîsi ve sâ’ir serasker-i müşârun-ileyh ma‘iyyetine me’mûr vüzerâ ve mîr-i mîrân elli-altmış bin mikdârı Tatar-ı adüvv-şikâr ve sâ’ir askerine nusret-i me´âl ile ol havâlîlerde haydûd eşkıyâsının mürâfa‘asına ve hudûd ve sınurların muhâfazasına ve re‘âyânın emniyet ve himâyet ve sıyânetleriyle Eflak ve Boğdan memleketlerinin keyd-i a‘dâdan muhâresesine âzim olmalarıyla keyfiyet ma‘lûmun oldukda mâliye emr-i şerîfimin mefhûmu üzere me’mûr-ı tahrîri olduğun bin nefer süvârî ve bin nefer piyâde askeri bilâ-te’hîr güzîn ve bahâdır yiğitlerden olmak üzere tahrîr ve tekmîl ve zâbitlerini ta‘yîn ve tanzîm idüp, ber-vech-i muharrer zuhûr iden haydûd eşkıyâsını oldukları mahalde ta‘kîb ve tedmîr ile def‘-i gā’ilelerine nisâr-ı cehd ü tâkat ve re‘âyânın istimâlet ve istirâhatlarına ve mülk-i mevrûsumun muhâfaza ve muhâresesine be-gāyet ihtimâm ve dikkat ve iktizâ-yı hâle göre serasker-i müşârun-ileyh ve muhâfız-ı müşârun-ileyh ile muhâbere vemîrü’l-hâcc muhâfız-ı müşârun-ileyhden isti‘ânet ve eğer hâcet his ider ise sen kendîn dahı hareket ve izhâr-ı kemâl-i gayret ve metânet ve ibrâz-ı levâzım-ı hamiyyet ve sadâkat iderek zikrolunan haydûd eşkıyâsını ve muzırr-ı re‘âyâ olan erbâb-ı fesâdı alâ külli hâl ele getirüb tenkîl ve istîsâl ile ber-vefk-i dilhâh te’min-i hükûmet ve terfî ve tazmîn ve istimâlet-i fukarâ-yı ra‘iyyet husûslarına sarf-ı vüs‘ u mecâl ve bi-avihi te‘âlâ indifâ´-ı gā’ile-i eşkiyyayı karîben ordu-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âr ile sezâvâr-ı tahsîn ve âferin olacak hıdemât-ı mergûbeyi izhâr ve sa‘y-ı bî-hemâl eylemen bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 140

Bir sûreti:

İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa’ya; ber-vech-i meşrûh, voyvoda-yı mûmâ-ileyhe bu esnâda ucâleten asker tesyîri ile dâimâ i‘ânet ve müzâharet eylemesiçün iktizâsı üzere tenbîh ve te’kîdi hâvî. **[Sayfa 38]**

Hüküm No : 141

İsti´câli mutazammın Turnacıbaşı Yeğen el-Hâc Mehmed’e hitâben emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ’il-i B. Sene [1]183

Sevâhil-i nehr-i Tuna ve etrâfı kazâlarından Silistre ve Hezargrad ve Tırnova ve Eskicuma ve ol havâlîlerin kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan bu husûsa müstakilen mübâşir

ta‘yîn olunan Turnacıbaşı (…) *zîde mecdühû*ya ve kazâ-yı mezkûrların yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri ve atîk sedengeçdi ağa ve alemdârları ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Bi-avnihi te‘âlâ ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûn avdet ve şitâ mevsimi hulûl eylemekden nâşî ber-vech-i mu‘tâd kışlaklar tertîbine temşiyet olunup, memâlik-i mahrûsemin kemâl-i emniyeti ve ehl-i İslâm’ın râhat ve refâhiyeti mutlaken serhaddân-ı hümâyûnun takviyyet ve metânetine ve hıdmet-i muhâfazalarında kesret-i asâkir ve vefret-i muhâfızîn ile hassânetine tevakkuf eylediği ecilden, cümleden evvel Bender kal‘ası muhâfazasının itmâm-ı mehhâmı ile istihkâm ve takviyyeti ehemm ve elzem ve cemî‘ umûr-ı i´zâma akdem olduğuna binâ’en Bender kal‘ası muhâfazasına atîk ve yamakānlardan mâ‘ada karîb ve civâr olmak hasebiyle memleket-i mezkûreden şimdilik tez elden kadar-ı kifâye müceddeden yamakān tertîb ve tedârik ve ucâleten tesyîr ve Bender kal‘asına idhâl ve kışlamak şartıyla darb u harbe kādir ve yamaklığa sezâ tuvâna ve bahâdır sahîh yeniçeri ve kuloğlu dilâverleri intihâb ve onar akçe yevmiye ile Bender yamağı tahrîr ve üç-beş gün zarfında tâmüs-silâh yerlerinden ihrâc ve savb-ı me’mûrelerine ucâleten sevk ve dâhil-i serhad olduklarında Bender kâtibi ma‘rifetiyle bir bir deftere sebt ve onar akçe yevmiyelü esâmîlerinin tezkereleri ocak tarafından gönderilüp, yedlerine virilmek üzere defterleri ale’t-ta‘cîl ordu-yı hümâyûna gönderilmesi emrine irâde-i aliyye ta‘allık ve bu husûsun tez elden pezîr-refte husûlü a‘yân ve eşrâfın gûş-ı dikkat ve ihtimâmlarına tahmîl ve ta‘lîk ve mecd-i temşiyyet-i nizâmı a‘yân-ı vilâyet olanlardan matlûb-ı mülûkâne olmağın imdi emr-i şehinşâhîye itâ‘at ve inkıyâd ve “*Câhidû fî-sebîlillahi hakken cihâdu ve lâ-tefku”* nazm-ı şerîfi müfâdınca umûr-ı gazâ ve cihâda sa‘y u ictihâd ve ehl-i cihâdı câ-yı cihâda îsâl ve ihtişâd ve kilid-i hudûd-ı İslâmiye olan serhaddâna istimâlet ve istimdâd cümle ihvân-ı dîn ve müselmân ve muvahhidîn üzerlerine farz-ı ayn ve gayret-i dîn olmağla bu bâbda herkes kudretleri mertebe dîn ü Devlet-i Aliyye hıdmetine bezl-i kudret ve sa‘y u i‘ânet ve husûsen a‘yân-ı memleket olanlardan vâcibe-i zimmetleri olmağla Silistre kazâsından tahrîr olunacak yamakān a‘yânı ve Hezargrad kazâsından tahrîr olunacak yamakān a‘yânı ve Tırnova kazâsından tahrîr olunacak yamakān a‘yânı Çeribaşı Hacı Ali; ve Eskicuma’dan tahrîr olunacak yamakān a‘yânı Uzun Ali ve sâ’ir mahallerin kezâlik a‘yânları ihtirâm ve ihtimâmıyla alâ eyyi-hakkın tekmîl ve her kazânın neferâtı müctemi‘an savb-ı me’mûrelerine götürülmesi içün nân-pâre-i pâdişâhâne mu‘tâd üzere virilmek şartıyla beher vilâyet birer bayrak küşâde ve cümlenin muhtârı birer ehl-i hak ve diyânet ve sadâkat sâhiblerine i‘tâ ve kazâsına ve iktizâsına göre üçer beşer yüz diğer piyâde ceng-âver neferi defteriyle bayrağı altına derc ve cem‘ ve kat‘a avk ve te’hîr eylemeksizin hareketlerine ikdâm ve bir ferd-i

müslim ve zımmîye zulm ve dıyk olunmasına rızâ-yı Allah ve rızâ-yı pâdişâhâne olmamakla vilâyetleirnde ve yollarda ve bir ahara zulm ve rencîde eylememeleriçün her birine tenbîh ve tefhîm ve gereği gibi ifhâm ve bayraklarına doğru yollarında savb-ı me'mûrelerine irişmelerini ihtimâm ve mezîd-i sa'y u dikkat ve emr-i mühim hemân bu günlerde karîn-i nizâm ve resîde-i hitâm ve tenfîz-i emr-i âli olduğu arz ve i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın mübâşir-i mâmâ-ileyh ocakdan hicret ve bu emirde mukdîm ve müdebbir olmağla müstakilen mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşallahu te'âlâ vusûlünde vech-i meşrûh [üzere] şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı celîlü'ş-şân vaâcibü'l- iz'ân mantukunca amel ü hareket ve el birliği ile neferât-ı mezkûrenin alâ vechü't-ta'cîl tedârik ve tanzîm ve üç-beş gün zarfında sevk ü tesyîrlerine temşiyyet eyleyüp, bu umûr-ı dîn ü Devlet-i Aliyyenin a'zam ahkâmından olmağla bu husûsda ser-i mû tehâvün ve kusûr karîn-i kabûl olmayup, elbet ve elbet pezîr-refte-i kusûru netîce-i mu'ârib ve aksâ-yı metâlib olmağla her kimin ve her kangı a'yânın betâ'et ve rehâveti zuhûr eylemek ihtimâli olur ise bilâ emân cezâsı tertîb olunacağını muhakkak bilüp, her biriniz çeşm-i cânı sa´y-ı bîdâr ve müsâra'aten emr-i hümâyûnun icrâsıyla neferât-ı mezkûreyi ihzâr ve savb-ı me'mûrelerine îsâl ve irsâle bezl-i iktidâr eyleyesiz. Ve siz ki memleket-i mezkûre a'yânı mûmâ-ileyhimsiz, bu emrin nizâmı mücerred sizden hüsrevâne olmağla selâmet-i canınız lâzım ise kat'a fütûr ve fısk göstermeyüp, der-akab kazânızdan ol mikdâr neferât tedârik ve tahrîr ve ber-minvâl-i muharrer mu'temed-aleyh bayrak küşâd ve zîr-i bayrağa imtisâl ve üç-beş gün zarfında savb-ı me'mûra tesyîr ve gönderildiklerin arz u i'lâma ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki: mikdâr-ı zerre ihmâl ve tekâsül misillü hareketiniz istihbâr olunur ise hiç cevâba kādir olacak haliniz olmayup, nedâmet ve şe´met-i azîmesin çekeceğiniz bî-iştibâhdır. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, senden sür'at-i hıdmet ve kemâl-i sadâkat melhûz olmağla sen dahı kemâl-i teyakkuzâne hareket ve kazâ-yı mezkûrlara vardığın sâ'at mazmûn-ı emr-i şerîfi cümleye tefhîm ve işâ'at ve der-akab neferât-ı mezkûrenin cümle ittifâkı ve a'yânların ihtirâm ve ittihâdlarıyla ber-minvâl-i muharrer tedârik ve tesyîrlerine bezl-i kudret ve bu husûsda terk-i hâb u râhat ve icrâ-yı emr-i şerîfe hasr-ı evkat eyleyüp, her kim te'hîr ve ta'tîle bâdi olur ise cezâsı tertîbi içün ism ü resmiyle keyfiyeti hâvî i'lâma mübâderet ve ahz u habsine müsâra'at eyleyüp, te'ennî ve terâhîden gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eyleyesin. Ve siz ki yamakān-ı merkūme neferâtını bayrakları altına alup0 gidecek ağalarsız; siz dahı hiç te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp, neferât-ı mezkûreyi defterleriyle zîr-i bayrağınıza alup, iki konağı bir iderek Bender kal'asına kış eyyâmından evvelce duhûl ve vusûle mâ-hasal vüs´ünüzü sarf eyleyüp, yollarda ayak sürümekden ve ma'azallahü te'âllâ kurâya zulm ü ta'addî eylemekden ziyâde hazer ü mücânebet ve ber-mantuk-ı emr-i âli amel eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm

yeniçerileri ağası olan vezîrim Sülayman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur. Fî Evâ'il-i B. Sene 1183.

Hüküm No : 142

İsti'câli hâvî mübâşiri Turnacıbaşı el-Hâc Abdullah'a hitâben bâ-mektûb emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ'il-i B. Sene [1]183.

Bir sûreti:

Sevâhil-i nehr-i Tuna kazâlarından Osmanbazarı ve Hacıoğlubazarı ve Selvi ve Prevadi ve ol havâlîlerin kuzât ve nüvvâbına ve kezalik mübâşir turnacıbaşıya ve sâ'ire yine Bender kal'ası içün Osmanbazarı kazâsından tahrîr olunacak yamakān a'yânları Hacı Turhan ve Hacıoğlubazarı kazâsından tahrîr olunacak yamakān a'yânları Besim oğlu (…) ve Prevadi kazâsından tahrîr olunacak yamakān a'yânları Kanburoğlu Osman ve Selvi ve sâ'ir kazâların a'yânları ilzâm ve ihmâmlarıyla vech-i muharrer üzere neferât tahrîr ve tekmîl ve ucâleten ve müsâra'aten savb-ı maksûda irsâl ve îsâle ihtimâm-ı tam olunması içün vech-i meşrûh üzere bâ-mektûb emr-i şerîf yazıldı. **[Sayfa 39]**

Hüküm No : 143

Başmuhasebeye ilmuhaberi yazıldı

Bu def˝a Kalas tarafına müceddeden nezl emîni ta´yîn olunan (…) *zîde mücdühuya* hüküm ki:

Mukaddema Yaş kasabasına nezl emini ta´yîn olunup, hâlâ Kalas'da serasker olan Rakka vâlîsi verzirim Mehmed Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclâlehûnun* ma´iyyetinde mevcûd askere ta´yînât vermeğe me'mûr dergâh-ı mu´allâm gedüklülerinden Abdulkadir umûr-ı me´mûresinde tekâsül ve fesâd-ı askere bâ'is olacak harekete cesâreti ihbâr olunmakla azl; yerine sadık ve mücerrebü'l-etvâr kimesne nezl emîni ta´yîn olunmak bâbında fermân-ı alişan sâdır olmağla şeref-efzâ-yı sudûr olan fermân-ı âli mucebince sen nezl emîni ta´yîn ve hil´at elbâs olunmağla bi-tevfîk-i sübhane ve te´âlâ Kalas'da vezir-i müşarun-ileyhin ma´iyyetine lede'l-vusûl mezbûr Abdalkadir'e ta´yînât içün cânib-i mîrîden verilen yirmi beş kuruşun şimdiye dek masârifinin ala-vechü'd-dikkat hesabı ru'yet ve yedinde ne mikdâr akçe mevcûd kalır ise ahz ve bundan akdemce zâhire mübâşiri ve İbrail nâzırı olan dergâh-ı mu´allâm kapucubaşılarından Ali *dâme mücdühu* tarafından irsâl olunan beş açık şa´îr ve altı açık peksimaddan mezbûr Abdulkadir'e ne mikdâr ta´yînât verilmiş ise bâkisini sen ahz u kabz ve vezir-i müşarun-ileyhün re'y ü ma´rifeti ve me'mûr olan asâkirin yedlerinde olan sûret ve evâmir mucebince ta´yînât-ı yevmiyelerini verip, kimseye zarûret çekdirmemek ve mevcûd olan şa´îr ve peksimad tekmîlinde karîb olan civârda olan Corciş anbarından iktizâsı mikdâr

şa´îr ve dakīk ahz ve yedinde mîrî akçe ile ağnam ve zehâ'iri sâ'ire mübâya´a eyleyerek bir dürlü asâkire müzayâka çekdirmememk üzere me'mûriyetini müş'ir dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i'lâm etmeğin i'lâmı mucebibce amel ü hareket ve hilâfından hazer eylemen bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 144

Babadağı ve Hacıoğlubazarı ve İsakçı'dan Kırkkilise'ye varınca menzili olan kazâların kuzat ve nüvvâbına ve bu def´a ba-fermân-ı âli menazil-i mezkûrenin nizâmına ordu-yı hümâyûnumdan müte'ayyin dergâh-ı mu´allâm gedüklülerinden ve ocakdan terfik ve ta´yîn olunan Serturnacı (…) *zîde mecdühû*ya ve menazil-i mezkûrede vâki´' yeniçeri serdârları ve a'yân ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Babadağı ve Hacıoğlubazarı menzilhânelerinde amed-şüd iden ulaklara menzil bargiri virilmediğinden, rikâb-ı istikab cânibinden ordu-yı hümâyûnuma ve ordu-yı hümâyûnumdan Âstâne-i aliye ve sâ'ir mahallere umûr-ı mühimme-i müsta'cele ile gönderilen tatarân ve hademe-i Devlet-i Aliyye, me'mûr oldukları mahalle gidemeyüp, üçer-beşer gün menzilhânede ikamet itmeleriyle mehhâm-ı Devlet-i Aliyyenin te'hîr ve ta'tîline bâdî olmakdan nâşî gerek zikrolunan Babadağı ve Hacıoğlubazarı menzillerinin ve gerek İsakçı'dan Kırkkilise'ye varınca yollarda vâki' menâzilin bundan akdem dergâh-ı mu´allâm kapucubaşılarından Ahmed *dâme mecduhû* mübâşeretiyle virilen nizâmlarının istihkâmı ve rabıta-i kaviyyeye bend ü rabtı bâbında iki kıt'a emr-i şerîfle gedüklü-i mûmâ-ileyh mübâşir ta´yîn olunan husûs-ı mezbûr, umûr-ı ahara kıyâs olunmayup, elbet ve elbet râbıta-i bend-i nizâmı matlûb-ı hümâyûn olduğu ve sâlifü'z-zikr menâzilin menzilcileri ve menzilcilerinin küfelâsı ekseriya ocaklı oldukları ecilden lâcilü't-te'kîd ve'ş-şedîd ocakdan hall ve akde kādir çeri ve cesûr bir turnacıbaşı mübâşir-i mûmâ-ileyhe terfîken ta´yîn ve mukaddemâ virilen şürût nizâmı ve bu def 'a sâdır olan evâmir-i aliye-i kaviyyü'l-ahkâm mûceblerince gerek Babadağı ve gerek Hacıoğlubazarı ve gerek İsalçı'dan Kırkkilise'ye varınca hilâl-i tarîkde olan bi'l-cümle menâzilin nizâmı virilüp, fîmâ-ba´d vârid olan ulaklara ser-i mû rencîce ve bargir yokdur deyu illet ve bir dakīka te'hîr ve ta´vîk olunmamak şartıyla istihkâmına mîrî menzilcileri ve küfelâsı ihzâr ve muktezâsı üzere hüsn-i kalbe ifrâğ ve hilâf-ı emr-i âli harekete ve menâzil-i mezkûrenin adem-i tanzîmine bâdî olanlar her kimler ise cümle ittifâkıyla ele getirülüp, ahz u habs ve cezâ-yı meşrû´aları tertîb ve terhîb olunmaları bâbında fermân-ı âlişân sâdır ve serturnaî-i mûmâ-ileyh, mübâşir-i mûmâ-ileyh ma´iyyetine terfîken irsâl olunmağla, imdi vusûlünde bu bâbda şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfem mûceblerince

amel ü hareket ve mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimâ ve cümle a´yân ve ahâlî ittifâkı ve ma´rifet-i şer´le tenfîz ve icrâsına bezl-i makdûr ve sa´y-ı nâ-mahsûr eyleyesiz. Ve sen ki serturnaî-i mûmâ-ileyhsin, sen her vechle kâr-güzâr ve böyle umûrda kaviyyü'l-iktidâr olduğun hasebiyle bu husûsa ta´yîn ve mûmâ-ileyh ma´iyyetine terfîk olunmuşsundur. İmdi mûmâ-ileyh ile ma´an menâzil-i mezkûr kazâlarına varıp, şeref-sudûr olan evâmir-i aliyyemin infâz ve icrâları husûsunda ittifâk ve ittihâd iderek murâd-ı hümâyûn üzere menâzil-i mezkûreyi nizâm-ı kaviyyeye rabt ve hilâfına hareket idenleri ahz u habs ve te'dibât-ı meşrû´alarını icrâya mübâderet ve ısrâr idenleri kal´a-bend ve haklarından gelinmek içün ism ü resmleriyle tahrîr ve i´lâmlarına müsâra´at birle senden melhûz olduğu vech üzere kemâl-i sadâkat ve hırmân-ı pesen-dîde ibrâzına sa´y u dikkat eyleyüp, ihmâl ve tesâmühden ihtirâz eyleyesüz deyu vezâretle bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahi te´âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır. Fî Evâ'il-i B. Sene 1183 **[Sayfa 40]**

Hüküm No : 145

Sâbıkā Özi kal´ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Serturnaî-yi Cedîd Mustafa *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ocağın emekdâr ve kâr-güzâr zâbitânından olup, umûr-ı mkehhâmın uhdesinde gelmeğe sâhib-i iktidâr ve zabt u rabt-ı neferât ile i´mâl-i asâkire kaviyü'l-iktidâr olduğun ecilden altmış yedi cemâ´tin ortası hıdmetinde olmak üzere avâtıf-ı aliye-i hüsrevâneden sana Kırım ve Kefe ordusu ağalığı tefvîz ve inyet ve ihsân olunmağla bir gün evvel bulunduğun mahalden hareket ve varup, Kırım cânibi seraskeri vezîrim İbrahim Paşa *edâma'llahi te´âlâ iclâlehû*nun ma´iyyetiyle muhavvel uhde-i lâzımen olan hıdemâtın küllîsinde bezl-i kudret ve ordu-yı merkūmun hıdemâtına me'mûr askeriyenin zabt u rabtıyla asâyiş-i bilâd ve selâmet-i ibâda kemâl-i sa´y u dikkat ve vez'îr-i müşârun-ileyhin re'y-i rezîn-i isâbet-karîni üzere kâffe-i mnehhâmın temşiyet-i hüsn-i nizâmına mübâderet eylemen bâbunda fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde sâdır olan fermân-ı âli mûcebince amel ü hareket ve bir gün evvel Kırım ordusuna varup, ma´iyyet-i müşârun-ileyhde bulunup, kānûn-ı kā'ide üzere tavâ'if-i askerin zabt u rabtı ve iktizâsına göre i´mâl u istihdâmı husûsunda bezl-i kudret ve müşârun-ileyhin re'y ü rızâsına mütâva´at ve hıfz u hırâset-i kılâ´ ve bukā´a sarf-ı miknet-i nâ-mahsûr eyleyesin. Ve ordu-yı mezbûra me'mûr çorbacı ve çavuşân ve bi'l-cümle zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve emekdârânın cümlesini üzerlerine zâbit bilüp, sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz´ u hareketde bulunmayup, itâ´at ve inkıyâd üzere olup, sen dahı minvâl-i muharrer üzere hareket ve cümle umûruhnu ahkâm-ı şer´-i şerîfe ve kā'ide-i kânûn ve emr-i münîfe tatbîk eylemekde ser-i mû inhırâf eylemeyüp, sıyânet-i emvâl-i mîrîyeye

dikkat birle sükkân-ı vilâyetin emn ü râhat ve selâmetlerinin hıdemât-ı meşkûre ibrâzına mucidd ve sâ´î olasın deyu vezâretle bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Paşa *edâma'llahi te´âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 146

Bir sûreti:

Ocakda zağarcıbaşı olup, kırım ordusu ağalığı ile Kefe cânibinden kıyâm üzere olan Çelebi Mustafa *zîde mecduhû*, altmış dört cemâ´atin orta gelinceye değin kırk beş cemâ´atin orta hıdmetinde olnmak üzere yüz seksen üç senesi evâ'il-i recebi târihinden zabt eylemek üzere yüz seksen senesi Özi kal´ası yeniçeri zâbitliği mûmâ-ileyhin uhdesine ihâle kılındığını hâvî bâ-mektûb yazıldı.

Hüküm No : 147

Kırım ve Kefe ordusunda yeniçeri zâbiti olan (…) *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Kırım ordusuna me'mûr bayrakları küşâd olunan (…) aded piyâde ve süvârî serdengeçdi bayraklarının edâ-yı hıdmet ile avdet ve ber-vech-i mu´tâd bayrakları leff ve nân-pâre-i mülûkânemin imzâluları ihsân olunması istid'â olunduğuna binâ'en evvel baharda sefere gelüp, mevcûd bulunmak şartıyla bu def´a bayrakları leff ve mu´tâd üzere nân-pâre-i pâdişâhânemin imzâluları ocak tarafından ba´s ve ashâbı yedlerine i´tâ olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır oplmağın iktizâ iden imzâluları memhûren (…) mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde herkes bayraklarını sarup, ve nân-pâre-i mülûkânem olan imzâlularını i´tâ ve devâm-ı ömr-i devlet ve kıvâm-ı ferr ü şevket-i şâhânem içün isticlâb-ı da´vât-ı hayriyeye mübâderet eyleyesin deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Paşa *edâma'llahi te´âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 148

Bir sûreti:

Özi kal´ası muhâfazasında yeniçeri zâbitine, muhâfaza-i mezkûreye me'mûr (…) aded piyâde ve süvârî serdengeçdi bayrakları leff ve nân-pâreleri ihsâniçün bervech-i meşrûh bâ-mektûb.

Hüküm No : 149

Bir sûreti:

Bender ordusunda yeniçeri zâbiti olan Serturnaî Yusuf *zîde mecdühû*ya, Bender ordusuna me'mûr (…) aded piyâde ve süvârî serdengeçdi bayrakları sarılup, ber-mu´tâd-ı

kadîm nân-pârelerinin şurût-ı mezkûr üzere ibtidâları i´tâsıçün bervech-i muharrer bâ-mektûb.

Hüküm No : 150

Bozok ve Teke sancaklarına mutasarrıf Vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya ve Anadolu Vâlîsi Vezîr Zaralı-zâde Feyzullah Paşa'ya ve Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Mehmed Paşa'ya ve Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali ve Delvine sancağı Mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehum*a ve Canik muhsassılı olup, Trabzon mutasarrıfı olan Mîr Ali ve husûs-ı âtîü'z-zikre mahsûsen mübâşir ta´yîn olunan (…) *zîde mecdühûmâ*ya ve elviye alaybeyilerine hüküm ki:

Yaş kasabası ve Boğdan mnemleketi hudûdları ve etrâfının muhâfaza ve muhâresesi ve a´dâ-i li´âmın kahr u tedmîr ve istîsâlleri irâdesiyle Rakka vâlîsi olup, Boğdan cânibine serasker-i zafer-rehber nasb u ta´yîn olunan vezîrim Mehmed Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclâlehû*nun bu def´a ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden bir kıt´a kā'imesinde, müşârun-ileyh Kalas'a vürûd ve etrâf ve havâlîsinde küffârın keyfiyetini tecessüs ve a´dâ-i li´âmın ol havâlîlere tasallut fikr-i fâsidinde oldukları inhâ ve siz ki vezîr-i müşâr ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bundan akdemce emr-i hümâyûnumla serasker-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine me'mûr ta´yîn olunmanız hasebiyle emr-i hümâyûnuma sür´at-i imtisâl ile bu ana dek savb-ı me'mûrenize varup, hıdemât-ı lâzımenizde kıyâm eylemeniz vâcibe-i zimmetiniz iken henüz birinizin vâsıl olmadığı ve ma´iyyetinde tevfîr ve teksîr-i askere muhtâc olduğunu tahrîr ve iş´âr eylediğine binâ'en şimdiye dek adem-i vusûlünüzden nâşî müstahak-ı eşedd-i itâb ve ikāb olmanız sizi hâb-ı gafletden îkāz ve fîmâ-ba´d betâ'et ve rehâvet misillü ednâ vaz´ u hareketden ihtirâz ve ictinâb eylemeniz şartıyla bu def´a iğmâz olunmağla, te'kîden ve isti´câlen ve ikdâmen ve ihtirâmen, mahsûsen işbu emr-i celîlü'-şânım dahı ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi emr-i hümâyûnum tarafınıza vusûl bulduğu anda yanınızda bulunan etbâ´ ve âdemleriniz ile bulunduğunuz mahalden derhal hareket ve kemâl-i sür´at ü şitâb ile bir an akdem ve bir dakīka mukaddem mübâşir-i mûmâ-ileyhle ma´an serasker-i mûmâ-ileyhşn ma´iyyetine vusûl ü luhûka müsâra´at ile telâfi-i mâfâta mübâderet eyleyesiz, şöyle ki; bundan sonra dahı emr-i hümâyûnuma ednâ vaz´ u hareketiniz zuhûra gelmek lâzım gelür ise vehâmet-i elîmesin çekeceğinizi mukarrer ve muhakka bilüp, ana göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-i mû hilâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, senin husûs-ı mezbûra me'mûriyetinden maksûd-ı aslî mukaddem ve hâlâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i hümâyûnum mûcebince vezîrân-ı müşâr ve mîr-i mîrân ve sâ'ir mûmâ-ileyhimin bir an akdem ve bir dakīka mukaddem serasker-i

müşârun-ileyhin ma´iyyetine vusûl ü luhûklarına mübtenî idügi ma´lûmun, biri,nin bir an ve bir dakīka bir mahalde meks ü tevakkuflarına ruhsat u cevâz göstermeyerek ucâleten ve müsâra´aten müşârun-ileyhin ma´iyyetine vusûl u luhûklarına bezl-i vüs‘ u makderet eyleyüp, ser-i mû hilâfından gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i B. Sene [1]183 **[Sayfa 41]**

Hüküm No : 151

İsakçı nâ’ibine ve İsakçı’da kışlakları fermân olunan ortaları üzerlerine başbuğ nasb ve İsakçı yeniçeri zâbiti olan Serturnaî Hüseyin ve İsakçı Mütevellisi (…) *zîde mecdühûmâ*ya ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri ve ocak ihtiyârlarına hükim ki

Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumla seferber olan ve dergâh-ı mu‘âllâm yeniçerileri üzerlerinde on aded ortaların İsakçı kasabasında meştâ-nişîn olması emr ü fermân olduğuna binâ’en ol mikdâr ortalara ve zâbitânına kābil-i sükenâ olacak mahal ve menâzil tahliye ve ta‘yîn ve cümlesi münâsib ve mu‘tâd olduğu kışlaklara tertîb ve ahsen vechle ikāmet ve merâsim-i misâferetlerine ri‘âyet olunmasına himmet ve bezl-i kudret eylemeniz içün fermân-ı âlişân sâdır olmağın orta-yı mezbûrdan üzerlerine turnacıbaşı-yı mâmâ-ileyh başbuğ nasb ve irsâl olunmağla gerekdir ki; sâdır olan [fermânımla] amel ü hareket ve orta-yı mezkûrlara ve zâbitânına kışlaklar içün müstevfî bilüp, ve menâzil tahliye ve tedârik ve cümlesini meştâlarına tenzîl ve tertîb ve herkes emr-i âli müfâdınca meştâ-nişîn ve istirâhat-karîn olup, devâm u ömr-i devletim ed‘iyesine müvâzebet üzere oldukların i‘lâma ihtimâm ve bu husûsda mikdâr-ı zerre tekâsül ve terâhîden be-gāyet ihtirâz ve mütebâ‘adet eyleyesiz. Ve sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin, orta-yı mezkûrları ber-minvâl-i mıharrer kışlaklarına tenzîl ve tertîb ve zabt u rabtlarına ve hüsn-i nizâm-ı hallerine bezl-i meknet eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Sülayman Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbunda.

Fî Evâ’il-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 152

İlmuhaberi virildi

Hâlâ Mısır vâlîsi Vezîr el-Hâc Mehmed Paş’ya ve Mısır kadısına ve Şeyh Es-Seyyid Ali Bey ve defterdâr ve sâ’ir ümerâ ve mütekellemîn ve yedi ocak zâbitân ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Devlet-i Aliyye-yi ebedü’l-istimrârım ile mesâlih üzere iken sene-yi maziyyeden berü münâkıs şürût-ı mu‘âhede ez-bâl hudûd-ı İslâmiyeye itâle-i dest-i ta‘arruz ve tuğyânları zâhir olan Moskovlu keferenin üzerlerine ber-nehc-i şer‘-i kavîm i‘lâ-yı kelîmetullah ve îkā-i

şerî´at-ı mutahhara içün vâki‘ olan sefer-i hümâyûnuma müctemi‘ tavâ’if-i askeriyenin hîn-i muhârebede def‘-i müzâhebe ve mürûretleri ve husûsen Bahr-i Siyâh cânibine ihrâc olunan donanma-yı hümâyûnum tertîbâtı içün esfâr-ı sâbıkada olageldiği üzere ba‘zı mahallerde tabh itdirilen beksimâddan gayrı Kahire-i Mısır’da dahı kırk bin rûmî kantar beksimâd tabh ve Âstâne-i sa‘âdetime nakl ü tesyîr etdirilmesi bâbında, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, bundan akdem hatt-ı hümâyûnum ile ma‘nûn emr-i âlişânım ısdâr ve husûsen ol havâlîde güherçile ma‘âdînî olmak hasebiyle cânib-i mîrîden külliyetli barut-ı siyâh i‘mâl ve kezâlik sefer-i hümâyûnum levâzimesiçün ma‘lûmü’l-mikdâr pirinç ve fitil-i Mısrî tedârik ve mübâya‘a ve evvel be evvel Âstâne-i sa‘âdetime nakl ü tesyîri fermânım olup, bi’d-def´a‘ât ber-muktezâ-yı hâl, evâmir-i aliyyem ile te’kîd ve isti‘câl olunduğu cihetden şimdiye dek her nev‘i tekmîl-i rütbelerinde tedârik ve îsâl olunmağın ümerâ ve ocaklu kullarım izhâr-ı gayret-i diyânet ve ubûdiyet içün sarf-ı nakdîne-i vüs‘ u kudret eylemeleri melhûz bulunduğu muhtâc-ı beyân olmayup, el-hâlet-i hazihi rûz-ı kāsım hulûlü takrîbiyle ordu-yı hümâyûnum İsakçı nâm mahalle avdet esnâsında tarafından evâsıt-ı saferü’l-hayrda Kahire-i Mısır’a vürûd ve vusûlünü hâvî ve avâtıf-ı aliyyemde ba‘zı iltimâsını muhtevî vürûd iden bir kıt‘a kā’imende husûs-ı mezbûr içün hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum ile şeref-bahş-ı sudûr olan emr-i âlişânım dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Mehmed *dâme mecduhû* mübâşeretiyle cümle müvâcehesinde kath u kırâ’at ve matlûb olan ol mikdâr beksimâdın tabhına eğerçi mübâşeret olunup, ancak nehr-i Nil’in terakkī ve kesreti vakitleri olup, kesret üzere ceryânı ile Sa´îd taraflarından alafın vefret üzere tevârüdü ve bahâsının tenezzül ve rehâ’sı mücerreb olmağla bi-tevfîk-i sübhane ve te‘âlâ cümlesini tedârik ve irsâl eylemek vâcibe-i zimmetleri olduğunu cümlesi yek-zebân ittifâk olarak i‘tirâk ve iltizâm eylediklerini inhâ ve ber-vech-i muharrer rûmî kantarın kaç vukkiyyeden ibâret olup, ve ekall mertebe yirmi bin çuvala muhtâc ve beher çuvalı yüz yirmişer akçeye ancak iştirâ olacağı ve Mısır’dan Bulak’a ve Bulak’dan İskenderiye’ye nakl içün kirâ ve navl-ı sefâyin iktizâ ider deyu takrîr ve ihbâr eylediklerin iş‘âr ve îmâ eylemişsin. İşbu sefer-i hümâyûnumda def‘-i eşirrâ-yı küffâr-ı hâk-sâr zımnında kâffe-i ehl-i İslâm’ın min külli’l-vücûh imdâd ve i‘ânetleri levâzıme-i zimmet-i diyânetleri olduğuna binâ’en Mısır kullarımdan kıymet-i râyicesiyle tedârik ve iştirâ ve îsâli matlûb-ı hümâyûnum olan kırk bin kantar beksimâd vech-i muharrer üzere şimdiye dek tedârik ve tekmîl olunmadığına binâ’en husûsât merkūmede vâki‘ olan şübehâtın indifâ´ı zımnında başmuhâsebe defterleri lede’t-tetebbu‘ Âstâne-i sa‘âdetimde cârî olan kantara rûmî ta‘bîr olunmağla kırk dört vukiyyeden ibâretdir. Hatta elli bir târihinde vâki‘ olan sefer-i hümâyûn içün ol cânibden iştirâ ve nakl olunan beksimâd ol vechle mukayyed ve beher iki kantarına kenân bezinden mensûc bir aded çuval ta‘yîn ve ol makūle çuvalların beher çifti ba‘zen elli

beşer ve ba‘zen elli birer pâreye mübâya‘a olunduğu ol vakitde Mısır vâlîsi ve kadısı taraflarından gelen defterde musarrah olup, ve Mısır’dan Bulak’a ve Bulak’dan İskenderiye’ye nakliyesi içün icârât ve navl-ı sefâyin ve ma‘âş ale’l-icmâl terkim olunmuş idügi aşikâr olunmağla lâ-muhâl Mısır rûznamçesinde bi-aynihâ mazbut ve mestûr olup, üslûb-ı sâbık üzere nizâmında tereddüd ve terâhi rızâ-yı hümâyûnuma münâfi ve vakt-i ihtiyâcda adem-i vürûduna bâdî bir keyfiyet olduğu cihetden mebâdâ ve evkât-ı sâ’ireye kıyâsen te’hîr ve tesvîfe cevâz gösterilmeyip, emr-i gazâ içün ber-minvâl-i sâbık beher kantarı kırk dört vukiyye hesâbıyla yalnız kırk bin kantar beksimâd ki ma‘rûf olan dört yüz dirhemden ibâret vukiyye ile on yedi yük altmış bin vukiyye gelmek şartıyla ucâleten gāyet pâk ve a‘lâ beksimâd tabh ve tedârik ve mevsim-i deryâ mürâr eylemeksizin ber-vech-i mu‘tâd kirâ ve navlları virilerek ceste ceste Bulak’a ve İskenderiye’ye îsâl ve evvel be evvel gelen tüccâr ve mîri sefîneleriyle Âstâne-i sa‘âdetime îsâle ihtimâm olunmak fermân-ı hümâyûnum olmağın hâssaten işbu emr-i celîlü’l-kadrim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi fî-sebîlillah sefer-i hümâyûnum içün terk-i dâr u diyâr ile cem‘ ü ihtişâd üzere olan ensâr-ı dîn-i mübîn mühimmâtından olduğuna binâ’en vakt ü zamanıyla tedârik ve tesyîrleri ber-vech-i muharrer fi’l-hakika cümlenin vâcibe-i zimmetleri olup, hasbe’l-mevsim Kahire-i Mısır’a vürûdun te’hîre kalmakdan nâşî takdîm-i ehemm kā’idesi üzere bilâ-tevkîf ittifâk ârâ-yı erbâb-ı nüfûz ile ceste ceste tedârik ve irsâlde her biri aharına ikdâm ile izhâr-ı gayret eylemeleri lâzıme-i hâlleri olduğu cihetden ba´de‘z-zîn kazâ-yı mâfât zımnında inzimâm-ı re’y ü ma‘rifetin ve cümle ittifâk-ı inâyetleriyle evvel baharda donanma-yı hümâyûnum **[Sayfa 42]** hareket itmezden mukaddem peksimâdı tâmm ve irsâl ve zikrolunan barut ve mühimmât-ı sâ’ireyi dahı mu’acccilen tedârik ve irsâl itdirmeğe bezl-i cidd ü himmet eyleyesin. Ve siz ki mevlânâ ve şeyhü’l-beled ve defterdâr-ı mûmâ-ileyhim ve sâ’irlerisiz, elli bir târihinde gelen peksimâd çuval nakliyesi vech-i meşrûh üzere muhâsebe defterlerine mukayyed olduğu ma‘lûmlarınız oldukda derhâl vezir-i müşârun-ileyhin inzimâm-ı re’y ü ma’rifetiyle fermânım olduğu üzere kat’a te’hîr ü tevakkī ruhsat ve ezmine-i esbâka kıyâs ile imrâr ve kat’a cevâz göstermeyüp, bu hıdmet-i Devlet-i Aliyye’me râhî olup, rızâ-yı hümâyûnumn lâzıme-i halleriniz ise telâkki-i vâki‘ata gayret ve birbirinizi husûl-i maslahata tahrîs ve teşvîş ile bi-eyyi vechin kâne üslûb-ı sâbık ve fermânım olduğu vechile ol mikdâr peksimâd ve mühimmât-ı sâ’ire-i seferiyeyi bir an akdem tedârik ve irsâle bi’d-defa‘ât b ezl-i vüs‘ u miknet ile ensâr-ı dîn-i mübîne imdâd ve inâyet ve iktisâb-ı ücûr-ı cezîle-i gazâya sarf-ı tâb u tâkat eyleyüp, ba‘de’z-zîn hilâf-ı emr-i hümâyûnum hâlât vukū‘ından hazer ü mücânebet eylemeniz içün dîvân-ı hüm âyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi’l

başdefterdârım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i‘lâm eylemeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183.

Hüküm No : 153

İsmail kadısına ve dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri zâbiti ve ihtiyârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

İsmail kasabasını muhâfası içün sefer-i hümâyûnum takımı mevcûdundan mükemmel mühimât-ı lâzımeleriyle bâ-fermân âli imrâr ve irsâl olunan on beş kıt‘a şâhî topların i’mâlleriçün iktizâ idecek dergâh-ı mu‘allâm topçuları neferâtlarının yevmiyeleri ordu-yı hümâyuûnumdan firâr iden neferâtın esâmîlerinden tekmîl olunmak üzere kasaba-i mezbûrdan ve havâlisinden esâmîlerin tashîh olunup, kasaba-i mezbûrede kıyâm itdirilmesiçün şeref-bahş-ı sudûr iden fermân-ı celîlü’ş-şânım mûcebince ocak tarafından mübâşit ta‘yîn ve irsâl olunmağla vusûlünde dergâh-ı mu‘allâm topçularından el-yevm İsmail kasabasında sâkin el-Hâc Ali nâm kimesneyi zâbit nâmıyla beher-yevm kırk akçe ile ismine tashîh ve derûn-ı kasabadan ocağa rağbet idenlerden beher-yevm yirmi akçe ile bir nefer odabaşı ismine tashîh ve kusûr dokuz akçe yevmiye ile altmış nefer dergâh-ı âli topçularını dahı derûn-ı kasabadan ve havâlisinden birkaç gün zarfında ma’rifet-i şer‘ ve cümle ma’rifetleriyle ber-vech-i muharrer tashîh ve ba‘de’t-tekmîl kasaba-i merkūmda kıyâm itdirilüp, neferât-ı merkūmenin esâmîleri mahalline kayd olunmak içün ale’l-esâmî mahtûm defterini mübâşir-i merkūm yediyle teslîm ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma gönderesiz deyu dergâh-ı mu‘allâm topçubaşılarından olup, hâlâ topçubaşı olan Mustafa dâme mecduhû tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene 1183.

Hüküm No : 154

Bir sûreti:

Kili kal‘asında mevcûd bulunmak üzere sefer-i hümâyun takımı mevcûdundan ikrâz olunan yirmi kıt‘a şâhî topların ve ez-kadîm mevcûd topların i’mâliçün kal‘a-i mezbûre derûnunda ve havâlisinden dokuz akçeyi tecâvüz itmemek üzere üç yüz nefer topçu neferâtı tashîh ve ocak tarafından ber-mu’tâd bir nefer zâbit ve mübâşir ta‘yîn ve neferât-ı mezkûre tamâmen ba‘de’t-tashîh isimleri mahâlîne kayd içün defteri mübâşir ile ucâleten ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmak.

Hüküm No : 155

Boğdan Voyvodası Kostantin voyvodaya ve boyarân ve papaslar ve re‘âyânın ihtiyârlarına hüküm ki:

Bi-fazlullahi te'âlâ zehâ'ir ve me'kûlât hasebiyle Hotin'den askerin avdeti sebebi ile muhâsara-i evveli ve sâniyede Boğdan kazâları re'âyâlarından havane ve haydûd Moskovlu'ya i'ânet ve zâhire virdiklerinden o makūlelerin te'dîbât ve tedmîrlerine mübâşeretde cibâl-i sa'bada mütehassıs iken asker-i İslâm'ın avdetinde kurâya ve Yaş havâlisine nüzûl ve Devlet-i Aliyye'me metbû' olan re'âyâyı ihâfa ve izlâl vâdîlerine sülûk ve Moskovlu keferelerinin fitnesin Boğdan memleketine idhâl fikr ü fâsidinde oldukları mesmû' olup, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, Devlet-i Aliyyem sâyelerinde çend def'a memâlik-i Boğdan ve Eflak'a voyvoda olup, sadâkat ve istikāmetle hıdmetin ma'lûm-ı hümâyûnum olmakdan nâşî, senden mülk-i mevrûsum olan Boğdan memleketinin sâdık ve mücerrebü'l-etvâr olan boyarları ve re'âyâları Devlet-i Aliyyemde müreffehü'l-hâl müstazıll ve mahmî olmalarıyla bu vakte dek resm-i ra'iyyet ve sadâkata münâfî hareket ve isyân misllü bir hâlet-i reddiye zuhûr eylemeyüp, bnu makūle ihtilâl-i re'âyâ ve memlekete sa'y üzere olan havane-i re'âyâ ve haydûd makūlerinin Boğdan kazâlarında ve Yaş kasabasında ve etrâfında tecemmu'ları emrine istikāmet ve hareketleri ma'lûm olan boyarân ve cemâ'atbaşıları ve papasları ve re'âyâ bir vechle rızâ-dâde olamayacakları aşikâr ve o makūleleri irsâl-iş vâdî-i kahr u dimâr idecekleri bedîdâr iken istimâ' olunan ihbâra göre o makūle haydûdlara ve Moskovlu tarafından mersûl-i şeyâtin-i mal'anet iblîsin iğvâ ve tahrîklerine firifte olarak encâmında kendüleri ve re'âyâ fukarâsı ne mertebe mutazarrır ve mütekedder olacakları vâzıh olup, ve memleket-i Devlet-i Aliyyemde izhâr-ı isyân iden havane-i re'âyânın sagīr ü kebîrinin bir ferdi iğmâz olunmayarak mücâzât-ı meşrû'aları icrâ kılınacağı muhakkakdır. El-an sen Kalas tarafında olduğun hasebiyle işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile tesyîr kılınmağla birer sûretini ihrâc ve memleket-i Boğdan'ın boyarân ve papasları ve cemâ'atbaşıları irsâl ve mülk-i mevrûsum olan memleketinin ihtiyârları ve re'âyâları sâye-i himâye-i şâhânemde asûde ve müsterîhü'l-bâl iken derûnlarının o makūle haydûd eşkıyâsını ve Moskovlu tarafından gelüp, mefsedet ve muharrikleri ihrâc ve fitne ve iz'âc ile rızâ-yı sa'd-erzâ-yı şâhânemi tahsîl eylemelerini ve haklarında inâyet-i aliye-i şâhânem masrûf olduğuna binâen boyarân ve re'âyâ fukarâsını rencîde vü ta'addîye şürû' iden haydûd ve Moskovlu muharriklerini katl ü tedmîr içün hâlâ Kırım hânı cenâbları altmış bin süvârî-i güzîde-i Tatar-ı adüvv-şikâr ile Fokşan'dan Yaş'a doğru hareket ve ordu-yı hümâyûnumda Rakka vâlisi olan vezîrim Mehmed Paşa ve Anadolu vâlisi Feyzullah Paşa *edâma'llahi te'âlâ iclâlehû* dahı Abaza Paşa ve Karaman beylerbiyisi ve Selanik Mutasarrıfı Mehmed Paşa **[Sayfa 43]** ve bir tarafdan Tuna sevâhilinden tertîb ve tesyîr olunan tüfeng-endâz piyâde ve süvârî asker-i encüm-i şumâr hâzır u âmâde ve azîmet üzere olmalarıyla bu misillü haydûd eşkıyâlarının memleket-i Boğdan'da iz'âclarına mübâderet ile Devlet-i Aliyyem'e sadâkatleri zâhir olan

boyarân ve ihtiyârân ve papaslarına işbu emr-i şerîfimin sûretlertini irsâl ve işâğat ve bend ü nasihati müştemil, tarafından rûmi kâğıd tahrîr ve o misillü müfsîleri katl ü tedmîr ile tarafına cem‘ olup, izhâr-ı sadâkat ve istikāmete mübâderet eylemelerini bir hoşca tefhîm eyleyesin. Devlet-i Aliyyeâme izhâr-ı sadâkat ve inkıyâd ve itâ’atent olan re‘âyâ fukarâsı haklarından merâhim-i celîle-i şâhânem mebzûl iken ma’azallahü te’âlâ haydûd keferelerini ve Moskovlu tarafından Yaş ve etrâfına gelen müfsîdlerin akvâl-i bî-mâl-i şeytânet istimâllerine aldanup, resm-i ra‘iyyetde ve tavr-ı edebden hâric isyân sûretini irtikâb idenlerin mücâzât-ı meşrû’aları icrâsında bir sâ‘at muvakkıf olmamağla asâkir-i zafer-medâr-ı encüm-i şumârım ile hâlâ Kırım Hanı olan Devlet Giray Han *dâmet me’âliyehû* dahı Foşan’dan hareket ve seraskerin müşârun-ileyh ve vüzerâ-yı âli-tebârım dahı Tuna sevâhilinin güzîde ve müsellah ve tuvâna tüfeng-endâz asâkir-i gayret-şi’âr ile iki üç güne dek Kalas’da cem‘iyet ve han-ı müşârun-ileyh ile ittifak ve Yaş etrâfına Moskovlu gelmiş ise anları ve Moskovlu’ya tab’iyyet iden haydûd melâ’inini tedmîr idecekleri ma‘lûmunuz oldukda imdi siz ki boyarân ve papaslar ve re‘âyânın ihtiyârlarısız, mülk-i mevrûsum olan Boğdan memleketinde bu ana dek haklarınızda mebzûl olan ni’âm-ı celîle-i Devlet-i aliyye’mi tefekkür ve isyân ve mel’anete sa‘y idenlerin cân ve mâl ve evlâd u ıyâlleri şiyem-i semender gâziyândan arasatlık ve dimâr olacağını tedbîr iderek düşmen olan melâ’in-i mesfûreyi içinizden bi’l-ittifâk ihrâc ve katl u iz’âc eyleyesiz. Ve bu bâbda tekâsül ve tevâni ve tesvîk ve terâhi vakitlri olmayup, hakkınızda merâhim ve inâyet-i pâdişâhânem masrûf olduğunu mülâhaza ve tefekkür ve voyvodanız mûmâ-ileyhin tarafından neşr olan suver-i emr-i şerîfim cümlenizim mesmû’ları oldukda gûş-ı cân ile istimâ’ iderek dâ’ire-i itâ’atent ve inkıyâddan çıkmayup, içinizden haydûdları ve Moskovlu’dan gelmiş şeyâtin var ise anları ihrâc ve katl ü tedmîr ile voyvodanızın yanına cem‘ olmağa sa‘y idesiz. Ma’azallahü te’âlâ emr-i âlişânıma mugāyir hareket ve haydûdları ve Moskovlu mel’ûnlarını tard ve katl eylemeyüp, anlara i‘ânet sûreti sizlerden zuhûr ider ise encâm-ı kârınızı mülâhaza idesiz, ıyâl u evlâdınız Moskovlu gibi kahr u dimâr ve züll-i esîre giriftâr olursuz. Avn-i hazret-i Hakk ile mevsim-i şitâda dahı düşmen-i dîne hücûmdan hâli olmayup, yüz binden mütecâviz Tatar-ı sebük-reftâr ve müceddeden Anadolu ve Rumili’nden henüz sefere gelmemiş cedîd asâkir-i encüm şumâr ile gerek şimdiden ve gerek evvel baharda kemâl-i satvet ve celâdet ile yer götürmez asker-i nusret-eser ile Moskovlu üzerlerine birkaç mahalden sevk-i asâkir ile serdâr-ı gayret-şi’ârım teveccüh ideceği ve mülk-i mevrûsum olan arâzîden bir şiberi terk olunmak değil, inâyet-i hazret-i Bârî ile mü’ebbed olan Devlet-i Aliyyem asâkir-i ihlâs-şiyem ile adû-yı Moskovlu memleketini târâc ve yağma ve niçe husûn ve kılâ’ ve bûğların tahrîb ve feth ile zamîme-i hâlin _____ kılınmak üzere himmet-nâme-i şâhânem masrûf olmağla ana göre fikr idüp, rızâ-yı hümâyûnum üzere hareket ve haklarınızda

mebzûl ve himâyetinize meşmûl olan eltâf-ı aliye-i hüsrevânemi mülçhaza idüp, kat'an haydûd eşkıyâlarının ve Moskovlu mel'ûnlarının Yaş ve etrâfa duhûllerine ruhsat virmeyüp, i'ânet idenleri derûnunuza almayup, katl ü iz'âclarına mübâderet ve kemâl-i itâ'atent ile cümleniz ve re'âya voyvodanız tarafında cem' ve emr-i şerîfimin mefhûmuyla amel olup, hilâfından ziyâde hazer eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 156

Eflak voyvodasına ve boyarlarına hüküm ki:

Bu sene-i mübârekede seferber olduğun Hotin kal'asında vukû' bulan keyfiyet sebebiyle Boğdan memleketi derûnunda zuhûr iden haydûd eşkıyâsı ve Eflak Fokşan'ına duhûl ve re'âyâyı idlâl fikr-i fâsidiyle ol havâlide keşt ü güzâr oldukları,sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, mesmû'ın oldukda makarr-ı hükûmetin olan Bükreş kasabasında ve etrâf-ı enhâsında bulunan ehl-i İslâm'dan ve Eflaklu'dan birkaç yüz süvârî tertîb ve beşlü ağaların ile eşkıyâ-i mesfûrenin Bükreş'e on iki sâ'at karîb mahale gelen fırka-i bâgiyesi üzerlerine ta'yîn ve bi-avnihi te'âlâ gönderdiğin asâkir, sâlifü'z-zikr şekāvet-pîşeleri kaçırup, sergerdelerinin sâkin olduğu mahale dek münhezimen îsâl ve ta'kīb eyledikleri ve el-yevm âdemlerin etrâf-ı eknâfın muhâfazasına kıyâm üzere oldukları reside-i sâmiğa-i hümâyûnum olup, işbu sâl-ı meyâmin-iştimâlde ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma sevk-i zehâ'ir husûsunda ve sâ'ir hıdemât-ı Devlet-i Aliyyemde ibrâz eylediğin sadâkatini bu maddede dahı sünûh idüp, gayret ve ihtimâmın te'kîd ve te'yîd eylemişdir. Hazret-i hayru'n-nâsırînin Tevfîk ve inâyetiyle bi-avnihi sübhâne ve te'âlâ evvel bahar huceste-asarda asâkir-i encüm-şumâr ve ahyân-ı celâdet-asarda taraf taraf düşmen-i dîn-i hazelân-karînin üzerine hareket ve dâr-ı diyâr-ı nekbet-medârlarını tahrîb ve a'lâm fütühçt ve gezevât-ı celîleyi zirve-i ayyûka nasb[159]ve niçe kılâ' ve bukā'ları bilâd-ı adâlet-ihtişâd-ı İslâmiyeye izâfe ve tensîb olması cenâb-ı Rabbü'l-Müste'ân'dan meâmûl olduğundan başka bundan mukaddem tarafına ifâde ve inhâ olunduğu vechle haydûd eşkıyâsının i'dâm ve tenkîllerinde sana i'ânet eylemeleri Boğdan cânibi seraskeri vezîrim Mehmed Paşa ve İbrail muhâfızı vezîrim Abdi Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehûm*a evâmir-i celîlem ile tenbîh ü te'kîd ve ma'iyyetlerine levendât ve tavâ'if-i sâ'ireden asâkir-i vâfire tertîb ve tesrîb olduğundan gayrı iktizâ iden ulûfe ve bahşîş ve ta'yînâtları uhdende olan Eflak cizyesi malından mahsûb olmak üzere ma'rifetinle iki bin nefer asker tahriri emr-i hümâyûnum olup, bu def'a dahı ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumda mevcûd levendâtdan bin nefer güzîde ve müntehab süvârî tertîb ü techîz ve bahşîşleri i'tâ ve üzerlerine Kara Mütesellim dimekle ma'rûf Ahmed *zîde mecduhû* başbuğ

[159] Metinde نصف yazılmıştırmıştır.

ta‘yîn ve ma‘iyyetine irsâl olunmağla bu esnâda ba’zı bed-havâhan ve a‘dâ-i dîn ü devlet taraflarından işâ’a olunan erâcif ve ekâzibe kat’an havâle-i sem’-i i’tibâr itmeyüp, hemân müşârun-ileyhimâ ile muhâbere ve mekâtibe iderek derûn-ı memleketi ashâb-ı şekāvet ve erbâb-ı mefsedetden tanzîfe sarf-ı makderet ve re‘âyâ ve berâyânın asûde-nişîn muzılla-i emn ü râhat olmalarına himem-i bî-emtâ-i tâcidârânem masrûf ve mebzûl idügini ve re‘âyânın içlerinden her kangısı kelimât-ı kâzibe-i a‘dâya ittibâ’ ile senin re’yinden hârice tavr u hareket ve düşmene ittibâ’ töhmet-i şeni’asına cesâret ider ise encâmından o makūleleri ne gûne nekl ü mücâzâta giriftâr olacakları bî-iştibâh idügini boyarân ve re‘âyânın her birisini tefhîm ve oda-i vahşet-i kulûblarına dikkat ve senin dahı zâhir ve hafî kizb ü sadâkatin mekşûf-ı mir’ât-ı ilhâm ayât-ı hüsrevânem olduğu emr-i celî olmağın sen dahı menhâc-ı istikāmet ve sadâkatden ser-i mû udûl ve hurûca cevâz göstermekden mübâ’adet ve şimdiye dek ve şimdiye dek izhâr ve ibrâz eylediğin nsıdk-ı ubûdiyet lâzımesini bundan böyle dahı izhâr-ı nisâr-ı nakdîne-i vüs‘ u tâkat ile celb-i teveccühât-ı mülûkâneme kemâl-i ihtimâm u gayret eyleyesin. Ve siz ki memleket boyarları mersûmunsuz, öteden berü sâye-i merhamet-vâye-i şâhânemden gûne-gûn ni’am-ı istirâhat ve refâhiyet ile müteni’am olduğunuza binâ’en siz dahı hakkınızda sünûh iden avâtıf-ı bî-gâye-i hüsrevânemin îfâ-yı şükrüne kıyâm ve voyvodanız mûmâ-ileyh ile bi’l-ittifâk muhârese-i memleket ve celb-i esbâb-ı asâyiş-i fukarâ-i ra‘iyyete sa‘y u ihtimâm ve düşmen kelâmından **[Sayfa 44] n**eş’et iden erâcife adem-i i’timâd ve tahsîl-i rızâ-yı selâmet efzâ-yı-hüsrevâneme kûşîş-i mâlâ-kelâm eyleyüp, voyvodanız mûmâ-ileyh ile ittifâk üzere hareketten ednâ rehâyet ve kusûrunuz ve istikamete münâfî ser-i mû vaz‘ u hareketiniz zuhûrundan her biriniz mücânebet ve rüsûm-ı sadâkat ve ubûdiyeti icrâya sarf-ı makderet ve liyâkat eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Fî evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 157

Rakka vâlisi ve Boğdan cânibi seraskeri Vezir Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Bu hilâlde Boğdan re‘âyâsından ba‘zı şekāvet-pîşeler haydûdluk mel‘aneti irtikâb ve memleket-i Eflak’ta vâki‘ Fokşan ve havâlisine itâle ekdâm-ı nuhûset ve re‘âyâyı idlâl kasd-ı fâsidiyle havâli-i merkūmede keşt ü güzâr ve tesâdüf eyledikleri ehl-i İslâm’ı katl ü i’dâm ve malalrını gārete icrisâr eyledikleri bundan akdemce Eflak voyvodası tarafından ordu-yı hümâyûn-ı nusret mekrûnuma tahrîr ve inhâ olduğuna binâ’en, sen ki Rakka vâlîsi müşârun-ileyhsin, hîn-i hareketinde bu makūle haydûd eşkıyâsından Kalçı anbarı civarında ba‘zı ocakları zabt ve içinde bulunan müslimini izâle ve i‘dam iden kefere-i bugātın mütecâsir

olduğu ef‘âl-i cinâyet hâllerinin tafsîlini hâvî kaleme alınan takrîrin sûreti serdâr-ı ekremim huzûrunda sana teslîm ve eşkıyâ-yı merkūmenin def‘-i muzırrât ve izâle-i şürûr ve mefsedetlerine sa‘y-ı evfâ eylemeni husus-ı sâmi’a-yı dirâyetine ilkā olduğundan başka me’mûriyetini hâvî şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı âlişânımın mazmûn-ı mehâbet meşhûnunda dahı memleket-i Boğdan kazâlarından ve etrâf ve enhâsında haber verilen gerek haydûd eşkıyâsı ve gerek Moskovlu melâ‘inin eynemâ kânû arza-i süyûf kahr u tedmîr olunmalarına sarf-ı makderet ve sa‘y-ı nâ-mahsûr olunması kemâ-yenbagī te’kîd ve tasrîh ve tebeyyün ve tastîr olunmuş idi. Ancak bu def‘a yine Eflak voyvodası tarafından vürûd iden kâğıtların me’âllerinde bâlâda mezkûr haydûd eşkıyâsının rûz be rûz tekessür ve cem‘iyyetleri mestûr olmaktan nâşî İbrail muhâfızı vezirim Abdi Paşa *edâma’llahi te‘âlâ iclâlehûya* mukaddemce kendüye hitâben sâdır olan emr-i şerîfimde tenbîh-i mülûkenem olduğu vechle Eflak voyvodası ile muhâbere ve voyvoda-yı mûmâ-ileyhe mu‘âvenet ve müzâheret iderek sâlifü’z-zikr bugāt [u] hayâdidin havâlî-i mezbûreden ref’-i vücûd-ı habâset-nümûdlarına teşmîr-i bâzû gayret ve senden Kalas cânibinde iktizâ-yı vakt ü hâle göre me’mûr-ı mâ‘iyyetin olan paşalar ve asâkir ile yerinden hareket ve şekāvet-i mezkûrenin mecmû’ları her ne mahalde ise isrâ-yı cevâsis ile sıhhati üzere haber alup, yataklandurup. İbrail muhâfızı müşârun-ileyh ve Eflak voyvodası taraflarına muktezâ-yı hareketini ifâde ve iş‘âr birle eşkıyâ-yı mezbûrenin üzerlerine varup, sıyup, cezâ-yı izâ’e ve izhâr-ı hamiyet ve vücûd-ı dîniye iderek kal‘-ı şecere-i vücûd-ı habâsetlerine teşmîr-i sâid gayret eylemeyi vâcibât-ı umûrdan ve eşkıyâ-yı mezbûrenin pâ-yı çâl gā’ileleri def‘ile ol etrâf ve enhânın ber-veh-i matlûb emniyyeti ve muktezâ-yı me’mûriyetin üzere senden matlûb-ı mülûkânem olduğu ma‘lûmun oldukda tâbi‘ande merkûz cevher-i Huda-dâd-ı hamiyet ve besâ[let]tin lâzımesini icrâ ve îfâya ihtimâm u dikkat ve muhâfız-ı müşârun-ileyh ve vovoda-yı mûmâileyh ile muhâbere merâsimine ri‘âyet ve ibrâz-ı hüsn-i tedbîr ve gayret birle hemân yanında olan rü’esâ ve efrâd-ı asâkiri istishâb ve me’mûriyetin emr-i şerîfimin mefhûmu üzere harekete sâ’y u ihtimâm iderek bî-avn-ı Bâri, Boğdan hudûdlarını Eflak ve Fokşan’ın muhâfaza, erbâb-ı şekāvet olan mahalleri gürûh-ı mekrûh eşkıyânın ve husûsen adüvv-i dîn-i mubîn olan Moskov keferesinin levs-i vücûdlarından tanzîf ü tathîre mübâderet birle îkā-yı niknâm ve celâdet ve vukû’ bulan hâlâtı ber-vech-i hakîkat ordu-yı hümâyûnuma tafsîl üzere tahrîr ve iş‘ara müsâra‘at ve mugāyir-i tenbîhât-ı şâhanem vedî’a-i uhde-i kifâyetin kılınan umûr-ı azîme-i seraskerîde ednâ mertebe tevâni ve tekâsülden ve münâfi-i azm ü ihtiyâta ser-i mû vaz‘u hâlâtdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhîr-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 158

Bir sûreti:

İbrail muhâfızı vezir Abdi Paşa'ya mukaddemce sâdır olan emr-i şerîf mûcebince Eflak voyvodasıyla muhâbere merâsimine ri'âyet ve iktizâsına göre tarafına mu'âvenet ve müzâheretde kusûr itmeyüp, kendisi dahı bu emrin temşiyetine kıyâm ve nisâr-ı vüsa' u kudret iderek eşkıyâ-yı mezkûrenin bi-eyyi hâl katl u tedmîr ve istisâl ve tenkîlleriyle levs-i vücûdlarından tathîr-i memleket ve te'mîn-i fukarâ-yı ra'iyyete şedd-i nitâk ve gayret eylemesiçün.

Hüküm No : 159

Bir sûreti:

Eflak voyvodasına; müşârun-ilehimâya bu def'a dahı siyâk-ı meşrûh üzere başka evâmir-i şerîfe gönderildiği i'lâm ve kendüsü dahı me'mûl-i hüsrev-ânem olduğu vechle hareket ederek müşârun-ileyhimânın i'ânet ve ihtimâmı ve kezâlik gayret ve dikkat-i tâmî ile bi-eyyi vechin kâne eşkıyâ-yı mezbûrenin mürâfa'a ve istisâlleriyle gā'ileleri def'ine ve te'mîn-i memleket ve tatmîn-i kulûb mergûb-ı fukarâ-yı ra'iyyete kûşiş-i tam ve sa'y-ı mâlâ-kelâm ve inhâsı muktezî hâlâtı ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma i'lâm ve iş'âr eylemesiçün bu ana dek sadâkat ve istikāamet birle vukū' bulan hıdmetleri nezd-i hümâyûnumda makbûl olduğu ve bu husûsa dahı fevke'l-me'mûl sa'y u gayret zuhûru meczûm idügini beyân ve teşvîk ve tergīb olunarak. Tarih mim. **[Sayfa 45]**

Hüküm No : 160

Kalas kasabasında Yeniçeri Zâbiti Haseki Tapus Osman *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen, zâtında yarār ve işgüzâr ve umûr-ı mehhâm uhdesinden gelmeğe müste'idd ve sâhib-i iktidâr olman hasebiyle bundan akdem hasekilik ile ocakda terfî'-i kadr ü şân ve fâ'ikü'l-akrân olup, vakt ü sefer ve hadarda dîn ü devlete nafî' hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmen her vecihle senden me'mûl ve melhûz olduğuna binâen, bir hıdmet-i cesîmede istihdâmın musahhâh iken hâlâ Yaş seraskeri vezirim Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*nun mültefiti ve hıdmet-i lâzımede ez-dil ü cân bezl-i niknet ve tedbîr-i vakt ü hâl müzâkeresinde şimdi tiz elden murahhas ve me'mûr olur isem yalnız kendü bayrağımı küşâde ve der-âkab beş yüz nefer piyâde ceng-âver tahrîr ve tedârik ve hazîr u âmâde ve hîn-i hâcetde mâ'iyyet-i müşârun-ileyhde me'mûlden ziyâde hıdmet ideceğini ve bundan mâ'adâ üç serdengeçti bayrağı küşâdına müsâ'ade olunur ise fi'l-hâl küşâde ve yüz ellişer nefer piyâde ile âmâde kalacağını velâkin mukâbelesinde dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağı tarafından turnacıbaşılık ile be-kâm olman aksâ-yı merâmın olmağla ta'ahhüd eylediğin ve nefsü'l-emr minvâl-i muharrer uhdesinden geleceğin müşârun-ileyhin meczûmu olduğundan ordu-yı

hümâyûnuma tahrîr ve matlûbun üzere müsâ'ade kılınmasını istid'â itmekle ta'ahhüd ve iktirâmın üzere kendü bayrağını küşâde ve Bender ve İbrail yamaklarından olmak şartıyla beş yüz nefer tahrîr ve amâde ve üç aded serdengeçti bayrağı dahı yüz ellişer neferleri olmak şartıyla küşâde ve müşârun-ileyhin mâ'iyyetinde hıdmed-i pâdişâhaneme ser-nihâde olduğun müşârun-ileyh tarafından ifâde ve ocaktan müte'ayyin mübâşir müşâhede eyledikde ocakdan sana turnacıbaşılık mührü gönderilmek bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağla (…) ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sen ki mûmâ-ileyhsin, senden her vechle gayret ve hamiyyet me'mûl olmağla ta'ahhüdün üzere bi'n-nefs bayrağını küşâd ve serhaddât-ı mezbûre yamaklarından olmamak şartıyla beş yüz nefer ceng-âver merd-i dil-âver tedârik ve âmâde ve yüz ellişer nefer ile üç aded serdengeçti bayrağı dahı açub ma'iyyet-i müşârun-ileyhde neferâtı tashîh ve defterlerini icmâle kayd içün irsâle mübâredet ve ta'ahhüdün üzere hıdmet-i mezkûrenin uhdesinden geldiğin lede'l-müşâhade müşârun-ileyh îmâ ve mübâşir-i merkūm gelüp, haber verdiği sâ'at turnacıbaşılık mührü i'tâ ve irsâl olunacağından kat'a iştibâh eylemeyüp, hemân evvel be-evvel ta'ahhüdünün uhdesinden gelüp, istihsâl-i nik-nâm ve ihrâz-ı merâma sa'y u mâlâ-kelâm eylemeyüb, rızâ-yı hümâyûnuma ve du'â-yı hayr-i nâ-mütenâhiye mazhâr olmak içün bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezirim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mektûb virilmekte vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâil-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 161

Eflak Voyvodası'na hüküm ki:

Sen ki voyvoda-yı mûmâ-ileyhsin, iktizâ iden ulûfe ta'yinâtları uhdende olan Eflak cizyesi emvâlinden virilmek üzere mukaddemce tahrîri fermânım olan bin nefer süvâri ve bin nefer piyâde asker üzerlerine sergerde ve başbuğ olmak üzere zabt u rabt ve i'mâl-i askere sâhib-i kudret ve etvâr-ı mücerreb hayyûr ve gayyûr bir kimesnenin ta'yîni ehem ve elzem-i hâlden idüğü takdîm ve tesyîr eylediğin tahsîsât meâlinden ma'lûm ve bu esnâlarda memleket-i mezbûreye müstevlî olan haydûd eşkıyâsının ve sâ'ir izrâr-ı ibâd ve ifsâd-ı bilâd iden mel'anet-endîşlerin tenkîl ve izâleleriyle Eflak derûnunun levs-i vücûd-ı habâset-alûdlarından tasfiye ve tathîri ve boyarân ve re'âyânın tahsîl-i esbâb-ı emn ü istirâhatleri ve a'dâ-yı dînin keyd ü mefsedetinden muhâfaza ve muhârese-i memleket husûsâtı akdem umûr-ı Devlet-i Aliyyemden olmağla bu husûslarda sana kuvvet-i kalb ve bâ'is-i miknet ve liyâkat olmak içün bu def'a dahı müceddeden bin nefer süvâri tahrîr ve ucâleten mâ'iyyetine alup, tarafına varup, senin tahrîr eylediğin iki bin ile mecmû'ı üç bin nefer askere başbuğ olup, re'y

ü tedbîrin üzere hareket ve bî-avn-ı hazret-i Bârî bu eyyâmda eşkıyâ-yı mezbûrenin üzerlerine azîmet ve külliyen kahr u istisâllerinle def‘-i şerr ü muzırrâtlarına ikdâm-ı tâm itmek üzere Kara Mütesellim Ahmed *zîde mecdühû* emr-i şerîfimle me’mûren irsâl olunmağla, i‘lâm-ı hâl içün mahsûs işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tarafına (…) ile irsâl olunmuşdur. Eşkıyâ-yı mezbûrenin izâle-i şerr ü fesâdları ve memleket-i Eflak ve boyârân ve re‘âyâsının envâ‘-i istimâletler ile teskîn ve terfîh ve tatmînleri hâlatında muktezâ-yı rüşd ve sadâkatin ve muktezâ-yı gayret ve istikāmetin üzere senden hıdemât-ı merziye zuhûru me‘mûl-i hüsrevânem olduğuna binâ’en, bu işlerin temsiyyetine dâ’ir iktizâ iden tenbihât ve rızâ-yı şâhanem, mukaddemce ale’t-tafsîl ısdâr ve tarafına irsâl olunan evâmir-i şerîfemden ma‘lûmun olmağla, imdi mûmâ-ileyhe müceddeden tahrîr ideceği bin nefer ile karîben tarafına vusûlünde ma‘rifetinle tahrîr olunan iki bin neferi dahı anlara ilhak ve sâ’ir etrâfdan i‘ânet vechiyle gelenleri ve derûn-ı memleketten tedârik olunanları dahı ilâve ve izâfe ve Boğdan seraskeri ve İbrail muhâfızı ile muhâbere ve iktizâ iden ise sen dahı hareket ile eşkıyânın üzerlerine varılub avn ve kerem-i Bâri ile cem‘iyyetleri tefrîk ü tahrîk ve katl ü tedmîr olunarak levs-ı vücûd-ı fesâd-alûdlarından mülk-i mevrûsumu tanzîf ü tathîr ve Boyarân ve re‘âyâ-yı te’mîn ve tatmîne sarf-ı miknet ve kudret ve gā’ile-i eşkıyâ mündef‘i olduktan sonra zikrolunan üç bin nefer askerin teferrüklerine bir dürlü rızâ-dâde olmayup, mûmâ-ileyh mâ‘iyyetiyle münâsib gördüğün mahallerin ve Eflak hudûdlarının muhâfaza ve muhâreselerine ta‘yîn ve takrîrleriyle her husûsun ber-vıkf-ı dil-hâh tesviye ve tanzîme dikkat ve keyfiyet-i hâli peyderpey ordu-yı hümâyûn-ı nusret-malrûnuma i‘lâm ve tahrîre mübâderet ve hilâf-ı melhûz ser-i mû rehâvet ve füturdan ve tekâsül ve kusûrdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâm-hir-i C. Sene []1183 **[Sayfa 46]**

Hüküm No : 162

Edirne bostancıbaşısına, İsakçı’dan Edirne ve Kırkkilise’ye varınca yol üzerinde vâki‘‘ kuzât ve nüvvâba ve voyvodalar ve yeniçeri serdârları ve sâ’ir zâbitân ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Herkes hudûdları dâhilini dâ’imâ muhâfaza ve muhârese ve sâ’î-yi bi’l-fesâd olan hırsız ve haramzâde makūlelerinden turuk ve mesâliki tasfiye ve tathîr ile mârrîn ve âbirîni dâhil-i hudûdlarından emniyyet ve selâmet birle imrâr eylemeleri husûsu hilâl-i tarîkde vâkî‘ kazâların hükkâm ve zâbitân ve a‘yânına evâmîr-i aliyyemle her bâr tenbîh ve te’kîd olunmakda iken, siz ki mûmâ-ileyhimâsız, vazîfe-i hâliniz olan hıfz u hırâset-i tarîkde adem-i tekayyed ve ihtimâmınız ve kazâlarınız dâhillerinde zuhûr iden eşkıyânın ahz ve izâle-i fesâdlarında te‘âmi ve tekâsülünüz sebebi ile bu esnâda haramzâde gürûhu ferec ve fırsat

bulmağla yollarda inüp, mürûr u ubûr iden ebnâ-i sebîl ve tüccârı ve ulakları ahz u katl ve mallarını nehb ü gāret misüllü şenâyi'a cesâret idüp, Âsitane-i Saadet'den ordu-yı hümâyûnuma gelen üç nefer çûkadarları ve han-ı vâlâ-şân cenâblarının Âsitane'den vürûd iden âdemlerini Prevadi'ye karîb mahallerde eşkıyâ tâ'ifesi ahz ve yanlarında mevcûd akçe ve eşyâlarını gāret itmeleriyle imdi emr-i şerîfim kazâlarınıza vüsûlünde her biriniz hudûdlarınız dâhillerinde olan yolları ve kemingâh-ı eşkıyâ olan mahalleri leylen ve nehâren mudâm bekletdürüp, gereği gibi muhâfaza ve muhârese ile tüccâr ve ebnâ-yı sebîlden ve umûr-ı mühimme ile iyâb u zihâb iden ulaklardan bir ferde ve ebnâ-yı sebîle ve bir hilâlllerine hata ve zarar gelmemek emrine ale'd-devâm dikkat ve her biriniz kazalarınız derûnunda zuhûr iden haramzâde ve kıtâ'-ı tarîk eşkıyâlarından kazâlarınız dâhilini tathîre dikkat ve siz ki Prevadi zâbitânı ve serdârısız, han-ı müşârun-ileyhin âdemiyle sâlifu'z-zikr üç nefer çükadarların mallarını gāret iden eşkıyâyı dahı her kim ise bi-eyyi hâl bulup, ahz ve emvâl-i magsûbeyi zâhire ihrâc ve hıfz, ve âsîleri olan eşkıyânın mücâzât-ı meşru'aların icrâ ve keyfiyyeti ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve i'lâma müsâra'at ve kazânız derûnunu eşkıyâdan tathîr ve tanzîfe mübâderet ve siz ki sâ'ir kazâların zâbitân ve a'yân ve serdârlarısız, cümleniz kazâlarınızın derûnunu ve hudûdlarını eşkıyâdan ve kıtâ'-ı tarîkden tathîre ve te'mîn-i turuk ve mesâlikin fevke'l-me'mûl sa'y u gayret eyleyesiz. Şöyle ki, bundan sonra hudûdlarınız dâhillerinde kimesnenin mal ve cânına zarâr u ziyân isâbeti istimâ' olunur ise gasb olunan emvâl ve bu madde-i fezihanın vukū' bulduğu kazanın a'yân ve zâbitân ve ahâlisinden bi't-tamâm tahsîl olunduğundan başka zâbitân ve a'yânın mücazât-ı lâyıkaları icrâ olunması dahı mukarrerdir. Ana göre hareket ve hilâfından tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında
Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 163

Kütahya ve Hüdavendigâr ve Aydın ve Kastamonu ve Ankara ve Kayseri ve Sultanönü ve Karahisar-ı Sâhib ve Karesi ve Menteşe ve Teke ve Hamîd ve Saruhan sancakları alaybeylerine hüküm ki:

Siz ki elviye-i merkūme alaybeyilerisiz, işbu sefer-i hümâyûnumda tavr-ı ubûdiyete ve diyânete münâfî sizden ve neferâtlarınızdan zuhûr ve sudûr iden hâlât-ı nâ-merziyeden başka mukaddemce sâdır olan emr-i hümâyûnumla ve Anadolu vâlîsi mâ'iyyetiyle Kalas tarafına me'mûr kılınmış iken, yine emr-i hümâyûnuma muhâlefet birle gitmediğiniz mâ´lum-ı hüsrevânem olmağla, imdi işbu fermân-ı âlişânım tarafınıza vüsûlünde me'mûr kılındığınız vech üzere her biriniz ale'l-umûm bayrağınız altında olan zü´emâ ve erbâb-ı timâr ile ale'l-acele Kalas'a varup, iki üç güne dek anda mevcûd ve isbât-ı vücûd itmez iseniz, ze'âmet ve

timârınız üzerlerinizden refʿ ve umûr-ı me'mûrelerine kıyâm ider müstahakına tevcîh ve emr-i hümâyûnuma adem-i itâʿat birle zümre-i asiyândan olduğunuz hasebiyle emr-i ulü'l-emre itâʿat itmeyen âsîler haklarında şerʿan icâb iden ukūbet ve cezâya mazhar olmanız şimdiye dek mutasarrıf olduğunuz zeʿâmet ve tîmârların tahvîliniz târihinden bu ana gelince hâsıl olup, ahz u kabz eylediğiniz mahsûlât ve rüsûmât dahı hisâb ve vilâyetlerinizde olan emvâl ve eşyâ ve emlâkınızdan mübâşirler taʿyîn ve neşriyle tahsîl ve ahz olunmağa karar virildiğini ifâde ve iş´âr zımnında mukaddemce işbu fermân-ı hümâyûnukm sâdır olmağın size ve neferâtınıza selâmet ve nân-pâre lâzım ise bir dakîka meks itmeyüp, cümleniz Kalas'a varup, müşârun-ileyhin yanında bulunup, meʿmûr olduğunuz hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde gayret ve sadâkat izhârına sarf-ı miknet ve kudret ve hilâfından mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 164

Ülgün kadısına ve dergâh-ı muʿallâm yeniçerileri zâbiti ve topçuları üzerlerine ağa vekili olan Yahya Çavuş ve aʿyân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Ülgün kalʿasında mevcûd olan topçuların i´mâlinde el-yevm mevcûd olan topçuları kadar-ı kifâyeden dûn olmağla bu defʿa on üç nefer topçu dokuzar akçe yevmiye ile Ülgün kazasından müceddeden tashîh ve kalʿa-yı mezbûreye kıyâm etdirilmesi bâbında şeref-sudûr iden fermân-ı âlişân mucebince ocak tarafından mübâşir taʿyîn olunmağın vusûlünde kaza-yı merkūmeden on üç nefer ceng ü harbe kādir tuvâna yiğitlerden dokuz akçe yevmiye ile dergâh-ı muʿallâm topçuların maʿrifet-i şerʿle müceddeden tashîh ve baʿde't-tekmîl neferât-ı merkūmenin esâmîleri piyâde kalemine ve iptidâları ihrâc ve atîklerine zamm olunmak içün neferât-ı merkūmenin ale'l-esâmi defteri mümzâ ve memhûr olunup, mübâşiri yediyle ordu-yı hümâyûnuma irsâl eyleyesiz deyu dergâh-ı muʿallâm kapucubaşılarından olup, hâlâ topçubaşı olan Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur.

Fî Evâ'il-i B. Sene 1183

Hüküm No : 165

Babadağı kadısına ve aʿyân ve eşrâf-ı belde ve yeniçeri serdârı ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki:

Divân-ı âlişânım ve defterhâne-i âmirem defterleriyle aklâm-ı sâ'ire defterleri ordu-yı hümâyûnumun bundan akdem İsakçı'dan hareketi esnâsında üzerlerine me'mûr kâtipler ile lâcilü'l-muhâfaza Babadağı'na irsâl ve cümlenizin nezâret-i ihtimâmlarıyla mahal-i

mahsûsaya vaz‘ ve hıfz olunmuş idi. Ancak el-hâleti hâzihi ordu-yı hümâyûnum avdet ve İsakçı’ya dâhil ve divân-ı âlişânım kalemine müte´allık olan defterlerin iktizâsı olmaktan nâşî Dîvân-ı Hümâyûnum Kîsedârı kıdvetü’l-emâcid ve’l-akrân Mustafa Semâi *zîde mecduhû* defterlerin nakliçün ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle cümleniz hâzır olduğu dîvân-ı âlişânım kalemine dâir defâtir sandukalarını mevzû´ olduğu mahalden ihrâc ve İsakçı’ya gelince leylen ve nehâren muhâfaza ve muhâreseleriçün kifâyet mikdârı musallah ve yarar âdemler ta‘yîn ve terfîki ile bir kadem akdem emnen ve sâlimen ordu-yı hümâyûnuma isâle bilâ-tevakkuf dikkat ve ihtimâm ve hilâfından ittikā ve ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i C. Sene [1]183 **[Sayfa 47]**

Hüküm No : 166

Karaman ve Maraş Beylerbeyisi Ali *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin, Karaman eyâletinin bi’l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyle bulunduğun mahalden hareket ve derhâl İbrail muhâfızı ve Haleb vâlîsi olan vezirim Abdi Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû*nun mâ‘iyyetine varup, İbrail’de kıyâma mübâderet ve seni ve eyâletinin askerini her ne mahale ta‘yîn ider ise emr ü re’yi üzere emel ü hareket eyleyüp, betâ’et üzere hareketten ve “eyâletinin askeri henüz tamam değildir” deyu te’hîr eylemeyüp, bulunan kapun halkı ve eyâlet askeriyle seri‘an İbrail’e vusûle müsâra´at ve eyâlet-i Karaman’ın timârlu ve zü‘emâları her ne mahalde iseler tarafından kâğıdlar tahrîr ve yanına celb ve gelmeyenleri ism ü resmleriyle iş‘âra dikkat ve ber-vech-i muharrer İbrail’e vusûle dikkat ve mikdâr-ı zerre hilâfına vaz‘u hareketten be gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i C. Sene [1]183

Hüküm No : 167

Trabzon mutasarrıfı ve Canik Muhassılı Mîr Ali *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mirân-ı mûmâ-ileyhsin, mukaddema Yaş muhâfazasına me’mûren Abaza Paşa mâ‘iyyetine ta‘yîn kılınmışidin. Lâkin vezîr-i müşârun-ileyh ve mâ‘iyyetine me‘mûr olanlar hâlâ Boğdan seraskeri ve Rakka vâlîsi olan vezîrim Mehmed Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû* mâ‘iyyetine ta´yîn olunmalarından nâşî senin dahı ol tarafa azîmetin iktizâ ider iken muktezâ-yı me’mûriyetine mugāyir İsmail kasabasına gelüp, anda ikâmetini hâvî i‘lâm ahz ve irsâl idüp, ancak senin kasaba-yı merkūmede meksine ahâlînin rızâları olmadığı ma‘lûm olmağla rızâ-yı hümâyûnuma mugâyir bu misillü hareket senden me’mûl olmayup, da‘vâ-yı

ubûdiyetine ve gayretine münâfi olmağla işbu emr-i şerîfim isdâr [ve] (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde kasaba-yı mezbûre ve etrâfında emr-i hümâyûnuma mugāyir bir gün ve bir sâ‘at meks ü ârâm eylemeyüp, ve esnâ-yı râhda tevakkûf ve betâ‘et ve rehâvetten hazer ü mücânebet eyleyerek mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle doğru Kalas’a varup, serasker-i müşârun-ileyhin mâ‘iyyetine vüsûl u luhûka müsâra‘at [ve] emr ü re’yi üzere amel ü harekete kıyâm u mübâderet eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, mîr-i mûmâ-ileyhi mâ‘iyyetinde olan âdemleriyle kasaba-yı merkūmeden alup, Kalas’a îsâl ve serasker-i müşârun-ileyhin mâ‘iyyetine sür‘at ü şitâb ile azîmete teşmîr-i sâk gayret eyleyüp, emr-i hümâyûnuma mugāyir ednâ kusûr ve betâ’eteniz zuhûr itmek lâzım gelür ise mu‘âtıb ve mu‘âkıb olacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp, ana göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve hilâfından gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 168

Sevâhil-i Tuna’da vâki´ kazâ ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve zâbitân ve iskeleler ümenâsına hüküm ki:

Kili ahâlisi taraflarından bu def‘a ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma takdîm olunan arz ve mahzarların meâlinde işbu sene-yi mübârekede iktizâ-yı vakt ü hâl hasebiyle misâfirîn ve mücâvirînin kesreti ve zehâ’irin bir mikdâr nedreti olduğundan akvât-ı rûz merreleri husûsunda mübtelâ-yı zahmet ve zucret olmakdan kendülerini ve Kili’de olan misâfirîn ve mücâvirîni sıyânet ve himâyet zımnında sevâhil-i Tuna’da bulunan mahallerden râyici üzere mübâya‘a ve Kili’ye nakl eylemelerine mümâna‘at olunmamak bâbında emr-i şerîfim isdârını istid‘â ve istirhâm eylemeleriyle, siz ki mûmâ-ileyhimsiz, evâmir-i aliyyemle zikrolunan kazâ ve iskelelerden Âstâne-i sa‘âdetime nakl olunacak mukāyese zâhiresine ve mîrî mübâya‘âtına bir dürlü kesr ü noksân irâs itmemek şartıyla ahâlî-i mezkûrenin ve el-yevm Kili’de mevcûd nüfûs-ı sâ’irenin rûz-merre me’kulâtlarına medâr olmak üzere kifâyet mertebesinde ancak dakîk ve hubûbât makūlesinden mukāyese ve mübâya‘aya lüzûmu olmayan zehâirin râyici üzere bâyi´ ve müşteri rızâlarıyla Kili tüccârının mübâya‘a ve Kili’ye nakl ve ibâdullaha bey´ eylemelerine tarafınızdan mümâna‘at olunmayup, lâkin bu bahâne ile Anadolu taraflarına ve taraf-ı ahâra bir habbe zâhire nakline ruhsat u cevâzdan ve emr-i hümâyûnuma muhâlif mukāyese ve mübâya‘aya lüzûmu olan zâhireden bir habbenin kesrine ve vaktiyle adem-i tekmîline sebeb olacak ednâ mertebe vaz‘ u hâletden gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i C. Sene 1183

Hüküm No : 169

Ziştovi kadısına ve bu husûsa bundan akdemce mübâşir ta‘yîn olunan dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinden el-Hac Ömer *zîde mecdühû*ya ve Ziştovili Bostanzâde Mehmed ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet ve zâbitâna hüküm ki:

Hâlâ İbrail muhâfızı olan vezîrim Abdi Paşa *edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû*nun mâ‘iyyetinde ibrâz-ı hıdemât eylemek üzere ma´rifetiniz ile kazâ-yı mezbûrdan beş yüz nefer piyâde asker tahrîr ve ucâleten İbrail’e sevk ü irsâl olunmak için çend rûz mukaddem eğerçi mâliye tarafından emr-i şerîfim sâdır olmuş idi. Lâkin asâkir-i merkūmun bir an akdem tahrîr ve tekmîl ve müsâra‘aten müşârun-ileyhin mâ‘iyyetine tesyîri matlûb ve muktezâ-yı hâlden olduğuna binâ’en, te’kîd ve isti’câli mutazammın işbu emr-i şerîfim dahı isdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, siz ki mevlânâ ve Bostanzâde Mehmed ve sâ’ir a‘yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mantûku üzere kazâ-i merkūmden tahrîrine me’mûr olduğunuz beş yüz nefer de bu harbe kādir piyâde askeri bilâ-tevakkûf bir an akdem ucâleten tahrîr ve tekmîl ve müsara’aten muhâfız-ı müşârun-ileyhin mâ‘iyyetine varup, emr ü re’yi üzere amel ü hareket iderek, me’mûr oldukları hıdemât-ı aliyyemde ibrâz-ı gayret ve hamiyet eylemek üzere mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve İbrail’e sevk ü irsâle ihtimâm ve sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, kusûr ve rehâvetden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, sen dahı ol mikdâr askeri tamâmen mâ‘iyyetine alup, bir mahalde te’hîr ve tevakkuf itmeksizin, bir kadem akdem müşârun-ileyhin mâ‘iyyetine isâle mezîd-i sa‘y u gayret eyleyüp, esnâ-yı râhda betâ‘et üzere hareketten tevakkī ve mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i C. 1183 **[Sayfa 48]**

Hüküm No : 170

Bir sûreti:

Şumnu kadısına ve bu husûsa mukaddemâ mübâşir ta‘yîn olunan hassa silahşorlarından Selim *zîde mecdühû*ya ve Şumnu Çerîbaşısı Ahmed ve a‘yân-ı vilâyet ve sâ’ir zâbitâna; kazâ-yı mezbûrden dahı beş yüz nefer piyâde asker İbrail muhâfızı müşârun-ileyh mâ‘iyyetine müsâra‘aten irsâl olunmak üzere isti’câli mutazammın vech-i meşrûh.

Hüküm No : 171

Bir sûreti:

Rusçuk kadısına ve mübâşir ta‘yîn olunan gedüklülerden Çerkeşli Seyyid Ebu Bekir *zîde mecduhû* ve Rusçuk a‘yânından Seyyid Süleyman ve Akovalı-zâde Mehmed ve a‘yân-ı

sâ'ire ve zâbıtâna; kazâ-yı merkūmdan dahı bin nefer piyâde askerin yine müşârun-ileyhin mâ'iyyetine irsâliçün isti'câli mutazammın.

Hüküm No : 172

Silistre kadısına Silistre'de kışlak husûsuna mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede top arabacıları ocağına Silistre'de kışlak fermân olunduğuna binâ'en, ocak-ı mezbûrun başçavuşuna ve mâ'iyyetinde olan iki nefer çorbacıların ve bir aded orta neferâtına iktizâ iden üç aded konağın tedârik olunmasıçün emr-i şerîfim sudûrunu Top Arabacıbaşı Mustafa *zîde mecduhû* i'lâm itmeğin iktizâsına göre kışlak içün mahal-i münâsib tahsîs olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve mübâşir-i mûmâ-ileyhimâsız, zikrolunan başçavuş ve çorbacılar ve orta neferâtına ma'rifetiniz ile iktizâsını göre kışlak içün mahal-i münâsib tahsîs olunmasına mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemeniz bâbında.
Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 173

Mukaddem sâdır olan emr-i şerîf kal'abend defterindedir.

Elçi-i mesfûr Belgrad tarafından Nemçe îsâl ve hudûdda olan cenerale teslîm olunmasının tanzîmini hâvî rikâb-ı hümâyûn cânibinden emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ'il-i S. Sene 185

Dimetoka nâ'ibi ile İsakçı'dan Dimetoka'ya varınca vâki' olan kuzât ve nüvvâb *zîde fazlehûm* ve Moskov kapu kethüdâsını muhâfazaya me'mûr dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ortalarından altıncı bölüğün çorbacısı ve sâ'ir zâbitân ve yolda vâki' kazâların serdârları ve Dimetoka'da a'yân-ı vilâyet *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Mesfûr kapu kethüdâsı mahfûz olan âdemleriyle Dimetoka kal'asında kışlamasıçün emr-i şerîfimle irsâl olunmalarıyla esnâ-yı râhda ve Dimetoka'da mesfûrun ve âdemlerinin muhâfazasına ihtimâm olunmak lâzım ve mühim olduğuna binâ'en mesfûr İsakçı'dan Dimetoka'ya varınca kendüsüne ve muhâfazasına me'mûr orta-i mezkûr zâbitânına kifâyet mikdârı konaklar tedârik ve mesfûrun ve yanında olan âdemlerinin muhâfazasına dikkat olunmak fermânım olmağın imdi siz ki yol üzerinde vâki' kazâların hükkâmı ve yeniçeri serdârları mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, balyos-ı mesfûr her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kendüsüne ve muhâfazasına me'mûr mûmâ-ileyhime kifâyet mikdârı konaklar tedârik ve mesfûrun ve yanında olan âdemlerinin muhâfazasına dikkat içün, virilen konaklar

birbirine mülâhık olmasına sa‘y u ihtimâm eyleyesiz. Ve siz ki Dimetoka nâ’ibi ve a‘yânı mûmâ-ileyhsiz, vürûdlarında diğer emr-i şerîfimde tahrîriyle olduğu üzere kapu kethüdâsı ma’ mevcûd olan âdemleriyle Dimetoka kal’sında cümle ma’rifetleriyle bir münâsib ve mahfûz mahalle vaz’ ve ba‘de’l-vaz’ ve muhâfazasıçün kal’ derûnunda veyâhud ittisâlinde vech-i lâzımı üzere kışlak tedârik ve iskân ve leylen ve nehâren mesfûrun ve âdemlerinin muhâfazalarına dikkat-i tâmm eyleyüp, emr-i şerîfime mugāyir vaz’ u hareketden tehâşî ve ictinâb, ve siz ki çorbacı ve sâ’ir orta-i mezkûr zâbitânı mûmâ-ileyhimsiz, muhâfazasına me’mûr olduğunuz kapu kethüdâsı mesfûru ve yanında olan âdemleriyle gā’ilesi çekilmeyecek vechle gerek hilâl-i râhda ve gerek Dimetoka’da muhâfaza ve muhâresesine sa‘y u ihtimâm eyleyüp, ser-i mû kusûr ve gafletden her biriniz tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 174

İşbu emr-i âli ve ocakdan virilen mektûb Silistre ve Babadağı ve Ruscuk ve Hezargrad mahkemelerine lede’l-vusûl ahâlileri da’vet-i şer‘ ve mahzarlarında kırâ’at ve mazmûnları i‘lân oldundukda sem’an ve tâ’aten merâsimini ba‘de’l-edâ mazmûn-ı emr-i âli münâdîler ile cümleye işâ‘at olunduğundan mâ’adâ tenbîhi lâzım gelenlere dahı tenbîh olunmağla ber-mûceb-i emr-i âli dinleyüp, amel ü hareket olunacağı muhtevî zikrolunan kazâların kadıları taraflarından vürûd iden dört kıt‘a i‘lâmların mazmûnları bâ-fermân-ı âli şerh virilmişdir. 10 Ş. [11]83 (08/12/1769)

Maçin ve Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi ve Hezargrad ve Cuma-i atik ve Şumnu ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Babadağı ve (…) ve ol havâlilerin kuzât ve nüvvâbına ve zikrolunan kazâların ve ol havâlilerin serdâr ve a‘yân ve zâbitâ[nı]na hüküm ki:

Sefer-i hümâyûn olduğu senelerde re’s-i hudûd olan serhaddâtın yamakān ve neferâtı me’mûr oldukları serhadlerinde bir dakîka devr ü münfekk olmayup, hıdmet-i muhâfazada kıyâmları lâzım ve lâbüdd olup, bu kā’ide-i kadîme-i müstahsene murâ’ât birle herkes serhaddinde mevcûd bulunmalarıçün iptidâ seferde şeref-sudûr olan fermân-ı celîlü’ş-şân cümleye tenbîh ü te’kîd olundukdan sonra ordu-yı hümâyûn avdetinden evvel ve ba‘de’l-avd gerek Bender ve gerek Özi ve gerek İbrail kılâ’ı muhâfazalarına me’mûr yamakān hâric-i serhadd bir mahal ve memleketde durmayup, her biri serhaddlerine varmalarıçün ve kangı vilâyetde bulunur ise ahâlî-i memleket ittifâk ikdâm ve mahallelerinden ihrâc ve alâ eyyi hâl savb-ı me’mûrelerine gönderilmeleriçün bi’d-defe’ât evâmir-i şerîfe ısdâr ve etrâfa intişâr ve hükkâm ve zâbitâna kirâren ve mirâren ifâde ve ifhâm olunmuşiken ekserîleri karâbet ve

hemşehriyetlerine murâ'ât ve himâyet birle bu emr-i diyânetde kesâlet eylediklerinden nâşî yamakān-ı mezbûre havâli-i merkūmede tevattun ve şimdiye değin bir ferdi serhaddine varmayup, ulûfeleri vâsıl-ı serhadd olacağına habir oldukları hengâmda der-akab varup, ber-takrîb ulûfelerin ahz u insırâfa mübâderet eylemeğe gayret eylediklerinde yamakān-ı[160] mezbûrelerin henüz serhaddlerine varmadıkları ve husûsen Hotin'den çıkan yamakān İbrail'e me'mûr olup, ve müceddeden dahı ordu-yı hümâyûnda imzâluları i'tâ ve İbrail'e tesyîr olunan yamakān-ı vâfire dahı doğru İbrail'e varup, hıdmet-i muhâfazada kıyâm ve arâmları surûtlarından iken anlar dahı ekall-i kalîl varup, Hotin'li ıyâllerin geçer takribiyle ve kefereden ta'yîn olunanlar etrâf-ı memleketlüden olmak hasebiyle her birisi vilâyet-i mezkûrelere münteşir ve itikrâ-i büyûtât ile pister ü istirâhatlarına meşgūl oldukları istihbâr olunmağla bu vakitlerde yamakān-ı mezbûrenin mahal-i me'mûrelerinde bulunmaları üzerlerine vâcib ve ol havâlide temekkün ve ârâmlarına rızâ-dâde olmanız câ'iz olmayup, el birliği ile yerlerinden ve evlerinden ihrâc ve serhaddlerine tesyîr eylemeniz lâzım lâzıme-i hâliniz olduğundan başka bu esnçda serhaddât-ı mezbûrenin kable'l-mevâcib yoklanup, mevcûd ve nâ-mevcûd ma'lûm ve ana göre temşiyet olunmasına irâde-i aliye ta'allık itmekle binâ'en-aleyh serhaddât-ı mezbore yamakānı ve ale'l-husûs Hotinli ve sonradan bâ-imzâlu İbrail muhâfazasına ta'yîn olunan yamakān cümlesi İbrail'e varup, mevcûd bulunmalarıçün her biriniz dikkat ü ihtimâm ve memleketiniz ve mahallelerinizi teftîş ve bulunanları ifâde ve alâ eyyi-hâl tesyîre sa'y u mâlâ-kelâm eylemeniz bâbında fermân-ı celîlü'ş-şân sâdır olmağın, (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bu husos serhaddâtın takviyet ve istihkâmı ve bilâd ve ibâdın emniyet ve raharlarına dâ'ir umûr-ı dîniyyeden olmağla bu husûsda ser-i mû tesāmüh ve tekâsül eylemeyüp, ve bir ferdi setr ü himâye ve hemşehri ve akraba deyu müsâ'ade eylemeyüp, bulunanları alâ eyyi-hâl serhaddlerine sevk ü îsâl ve yoklanup, mevcûd bulunmayanları n esâmîleri çalındıkdan sonra kendüleri ahz u kal'a-bend ve ibret-i âlem olacakların gereği gibi kendülere ifâde ve ifhâm ve ve tenfîz-i emr-i şerîfime ziyâde dikkat-i tâmm eyleyüp, hilâfından gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eyleyesüz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183 **[Sayfa 49]**

Hüküm No : 175

Kırım cânibi seraskeri vezîrim Silahdâr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

[160] Metinde serhaddât yazılmıştır.

Kırım cânibinde olan olan Ahbo ve Akındıburnu ve Kal‘a-i Cedîd ve Kefe ve Kılburun ve Temrek ve sâ’ir Kırım havâlîsinde vâki‘ kıla´ ve palangalarda mevcûd bulunmak üzere tertîb ve ta‘yîn kılınmış olan ve gerek işbu sene mübârekede müceddeden terhîs ve zamm olunan cebeci ve tobcu ve top arabacı neferâtı elyevm kılâ´-ı mezbûrede mevcûdlar mıdır, değil midir? Sen ki serasker-i müşârûn-ileyhsin, nezâret ve ihtimâmın ve ocakları tarafından bu def‘a ta‘yîn ve irsâl olunan mübâşir ma‘iyyetleriyle gereği gibi taharrî ve dikkat birle yoklanub, hakīkat-ı hâl müsâra‘aten meştâ-yı hümâyûnuma defteriyle i‘lâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve her bir kal‘anın atîk ve cedîd neferâtları mukayyed olduğu üzere ma‘lûm olmak içün piyâde mukābelesi kaleminden sûret-i defteri ihrâc ve tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde gönderilen sûret-i defter mantûkunca kılâ’-ı mezbûrede olan atîk ve cedîd cebeci ve tobcu ve top arabacı neferâtını nezâret ve taharrî ve dikkat iderek ocakları taraflarından gönderilen mübâşirler ma’rifetleriyle yoklanup, el-yevm cümlesi kılâ’ı merkūmede mevcûd mudur, değil midir? Hakīkati üzere zâhire ihrâc ve gereği gibi kesb-i ta‘yîn ve ıttılâ’ birle vâki‘-i hâli defteriyle meştâ-yı hümâyûnuma müsâra‘atdan i‘lâm ve iş‘âr eyleyüp, zâbitân ve kılâ’ ve neferâtdan akçe celbi sevdâsıyla hıdemât-ı me’mûrelerinde nâ-mevcûd olanlar mevcûd olmak üzere tahrîr olunmaktan ba-gāyet tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı B. sene 1183

Hüküm No : 176

İlmuhaber kā’imesi virilmişdir.

Nehr-i Tuna’nın ocaklık şaykalarından Vidîn Şaykası Kapûdanı Mustafa Kapûdan *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Nehr-i Tuna’nın ocaklık şaykalarından meştâda iktizâ iden hıdemât-ı mühimmede mevcûd bulunmak üzere kemâ-fî’s-sâbık mükemmal iki kıt‘ası me’mûr kılınmakdan lâbüdd olup, ve sen ki mûmâ-ileyhsin, kapûdânı olduğun Vidîn şaykalarıyla sen ve Silistre şaykasıyla kapûdânı Ahmed Kapûdân meştâda ordu-yı hümâyûnum hıdemâtına cesbân olduğunuza binâ’en işbu seksen üç senesi rûz-ı kāsımdan rûz-ı hızırına varınca hıdmet-i mezkûra me’mûr kılınup, şaykaları techîz ve tekmîl ile hıdmetde kıyâm eylemeniz içün iktizâ iden ma´iyyetân ile me’mûruna emirleri i’tâ olunmak ricâsıyla nehr-i Tuna şaykaları başbuğu Mehmed Emîn *zîde mecduhû* arz be başmuhâsebeden der-kenâr olunan emsâli kayıdlarına kıyâsen seninle ve Silistre şaykası kapûdânı mnmâ-ileyhin müddet-i merkūmede iktizâ iden kürekçi ve dümenci ücretleriyle zâhire hesâb ittirildikçe bin yüz yirmi beş guruş ile iki yüz on kîle dakīk virilmek iktizâ eylediğine binâ’en arzı mûcebince me’mûr kılınıp meblâğ-ı mezbûr ordu-yı hümâyûnum hazînesinden ve ol mikdâr dakīk İsakçı anbarından virilmek üzere me’mûriyetini muhtevî dîvân-ı hümâyûnumdan başka başka emr-i şerîfim sudûru bâbında bi’l fi‘l

başdefterdârım olan Es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i‘lâm ve i‘lâmı mucebince amel olunmak fermânım olduğu üzere mahallinden ahz ve mükemmel şaykana me’mûr olduğun hıdmete kıyâm u mübâderet ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur. Fî Evâsıt-ı B. Sene 1183

Hüküm No : 177

Bir sûreti:

Silistre Şaykası Kapûdânı Ahmed Kapûdâna vech-i meşrûh üzere.

Hüküm No : 178

Babadağı Kadısına ve Babadağı serdârı ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Bi-takdîrullahi te’âlâ vukū‘ bulan şiddet-i şîtâ ile hilâl-i râhda hıyâm kurulmak imkânda olmadığına binâ’en beher hâl İsakçı’dan hareket olunduğu gün Babadağı’na sürülmek ve kasaba-i mezkûrede mümkün mertebe konaklar ve hanlara yerleşmeğe muhtâc olunduğu bedihîdir. Ancak Babadağı kasabasında olan mesâkin ve hanlarda sancağ-ı şerîfin kuddûmuna muntazıran ordu-yı hümâyûnumdan ilerüye gidenler memlû olmakdan nâşî imdi işbu emr-i şerîfim sadrıâ‘zam çûkadarlarından bu husûsa ta‘yîn olunan (…) *zîde kadrühû* ile vusûlünde siz ki mevlânâ ve serdâr ve a‘yân-ı vilâyet-i mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer o makūle ordu-yı hümâyûnumdan ilerüye gidüp, Babadağı’nda ikāmet üzere olanlar bir sâ‘at akdem yerlerinden hareket ve liva-i resûlullahdan mukaddem meştâ ittihâz olunan Silistre’ye azîmet eylemeleriçün kasaba-yı mezbûrede sû be sû dellâllar nîdâ itdirüb bir dakīka mukaddem menâzil ve hanlar tahlîye ve âmâde etmeğe bi’l-ittifâk nisâr-ı vüs‘ u takât ve ser-i mû hilâfından ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 179

Silistre sancağı mütesellimine hüküm ki

Sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, bu def‘a vürûd iden tahrîratında Eflak Fokşanı’na hücum ve zimmetin(?) ve Muza’ya karib maallere duhûl iden haydûd eşkıyâsının ref’i izâleleri içün elli nefer olmak üzere bir bayrak küşâd ve ucâleten Bükreş’e irsâl olunmak üzere Eflak voyvodası tarafından tarafına tahrîr olunduğuna binâ’en der-akab bir bayrak süvârî ile üzerlerine bir mu’temed kimesneyi başbuğ ta‘yîn ve Bükreş cânibine irsâl eylediğin inhâ ve iş‘âr olunmağla bu hengâmda memleket-i Eflak derûnunda zuhûr iden salifü’z-zikr haydûd eşkıyâsının def’ü tedmîrleriçün voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafından istimdâd olundukda bu emr-i ehemmin ta’tiline bâdî olmamak ve der-akab taleb eylediği asker tedârik ve Bükreş’e irsâl ve îsâle müsâra‘at eylemen fermânım olmağın imdi ber-minvâl-i muharrer def’i tasallut-ı hayâdid ve eşkıyâ zımmında Eflak voyvodası tarafından istimdâd ve asker tedârik ve irsâli iltimâs olundukda derhâl iktizâ mikdârı asker tedârik ve ta‘yîn ve üzerlerine mu’temed ve

kâr-güzâr âdem nasb ve irsâl ile sâ'ir iktizâ-yı hâle göre voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafına i'ânet ve imdâd ile eşkıyânın def'i ta'addî ve izâle-i muzırrat ve hesâretleri olur hâlâta ri'âyet ve Eflak re'âyâsına bir türlü ta'addî ve muzırrat eylemelerini ta'yîn eylediğin kimesnelere tenbîh ve te'kîde mübâderet eyleyüp, ihmâl ve tekâsülden ve ser-i mû hilâfından hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183 **[Sayfa 50]**

Hüküm No : 180

Babadağı kadısına ve serdârına ve a'yân-ı vilâyete ve iş erlerine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum İsakçı sahrâsından hereketi muhakkak olup, ancak siddet-i şitâ takarübüyle birkaç gün Babadağı'nda ikāmet olunmak muktezî ve ricâl-î Devlet-i Aliyyem ve sâ'irler içün iktizâsına göre ilerüye âdem gidüp, konaklar tahliye ve tedâriki elzemm olmakdan nâşî, imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlünde, siz ki mûmâ ileyhimsiz, kırk dokuz senesinde Babadağı meştâ ittihaz olundukda dâ'ire-i ricâl ve sâ'irlerin ikāmetleriçün tehyi'e olunan konaklar mahkeme sicilinde mukayyed olunduğuna binâ'en sicilden kaydı ihrâc ve ana kıyâsen bir dakīka akdem mesâkin ve menâzil tedârîk ve tehyi'esine bi'l-ittifâk nisâr-ı vüs' u kudret ve ordu-yı hümâyûnuma kable'l vürûd bu kısmın temşiyyet ve ikmâline bezl-i ma-hasal liyâkat ve te'hîr ve tekâsülden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 181

İsakçı anbar emînine ve mütevellîsine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnum İsakçı'dan hareket ideceği âvânda Mahzar Ağa mahbesinde olan mahbûsları kapu kethüdâsı ve harbeciler mübâşeretleriyle sefîne ile Silistre cânibine gönderilmek üzere iken el-hâlet-i hazîhi mahbûsûn-ı mezkûrûnun Babadağı meştâsına gelmeleri muktezî olmağla, imdi siz ki mûmâ-ileyhâsız, ol tarafda olan mahbûsları mübâşirleri ma'rifetiyle iktizâsı üzere arabalar vaz' ve Babadağı meştâsına irsâl ve îsâllerine ihtimâm u dikkat ve hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene 1183

Hüküm No : 182

Sâbıkā kul kethüdâsı olup, hâlâ Trabzon'da meks ü ikāmet üzere olan Yeğen Ali *zîde mücdühû*ya hüküm ki

Sen, ocağın emekdâr ve kâr-güzâr ve ihrâz-ı rütbe eylemiş zâbitânından olup, zabt u rabt ve i'mâl-i askere ve hıdemât-ı lâzıme uhdesinden gelmeğe kaviyyü'l iktidâr olduğundan nâşî, on dört cemâ'atin hıdmetinize olmak üzere avâtıf-ı aliyye-i şahinşâhî ve avârif-i behiyye-i cihândârîden bin yüz seksen dört senesinin Kars kal'ası muhâfazası zâbitliği sana tevcîh ü inâyet ve ihsân olunup, bir gün evvel hareket ve muhâfaza-i mezbûreye varup, kal'a-i

pâdişâhîyi hıfz u hırâset ve zabt u rabt-ı neferât ve def' ü ref'-i muzurrâtı ile te'mîn ve irâha-i ibâda bezl-i kudret eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın, imdi vusûlünde sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel ü hareket ve bir gün evvel muhâfaza-yı mezbûreye varup, zabt u rabt-ı neferât ile tanzîm-i bilâd ve terfîh-i ibâda bezl-i makdûr ve sarf-ı miknet-i nâ-mahsûr eyleyesin. Ve muhâfaza-i merkūmeye me'mûr çorbacı ve zâbitân ve çavuşân ve beşlüyân ve ağavât ve alemdarân ve yamakān ve neferât ile hüsn-i imtizâc ve cümlesini üzerlerine zâbit bilüp, sözünden taşra ve re'yinden hârice vaz' u hareketde bulunmayup, ita'at ve ınkıyâd üzere olanlar ve sen dahı cemî' umûrunu ahkâm-ı şer' ü şerîfe ve kānûn ve emr-i münîfe tatbîk iderek ser-i mû inhirâf eylemeyip, sükkân-ı vilâyet ve kuttân-ı serhaddin emn ü râhât ve selâmetlerine bâ'is olacak hıdemât-ı mebrûre ve mesâi-i meşkûre vücûda getürmeğe mucidd ü sa'î olarak cümlesi devâm-ı ömr-i devlet ve kıvâm-ı ferr ü şevketim ed'iyyesine müvâzebet eyleyeler deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* vach-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 183

Tolcı Kadısına ve kazâ-yı merkūme a'yânına ve zî[k]ri âti kurânın sipâhisine ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Tolcı kazâsına tâbi' Breslav ve Müselman Beştepesi ve Reâyâyâ Beştepesi nâm karyeler hâlâ sipâhi ağasının dâ'iresiyle hayvanâtlarına kışlak virilmek üzere fermân olunduğuna binâ'en kurâ-yı mezbûre, mûmâ-ileyh dâ'ire ve hayvanâtınız içün tahliye olunmak bâbında Babadağı Kadısı Mevlânâ İbrahim Şeyhî *zîde fazlehû* tarafından merâsele-i şer'iyye virilmekle, siz ki mûmâ-ileyhimsiz, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 184

Anadolu'nun sağ kolu yemîn ü yesâranıyla nihâyetine varınca vâkî' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve serdâr ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve ağavât ve alemdârân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Bundan akdem Moskov keferesi Leh memleketini temellük Lehlüyü kendüye tabriyyet da'iyyesiyle mugāyir-i şürût, hudûd-ı İslâm'a su'i kasd ve nakz-ı ahd eylediğine binâ'en ve *"Câhidu fî sebîlillâh"* ayet-i kerimesi müfâdınca berâ-yı ikāmet fariza-yı cihâd üzerine sefer ve kahr u tedmîrleriyle şer ü şûrundan te'mîn-i bilâd ve ibâd içün tertîb-i mehhâm öküz ve techîz-i asâkir-i nusretme'âsirim ile livâ-i hazret-i Resûl-i Ekrem *sallallahu te'âlâ aleyhi ve sellim* sâye-i hümâ-vâyesiyle vekîl-i saltanat ta'yîn ve sâl-sâbık nevrûz-ı firûzunda Âstâne-i sa´âdetden hareket ve mahal-i mücemmi´i asâkir-i nusret-şi´âr olan İsakçı sahrâsında çend rûz

ikāmet ve etrâf u eknâftan sefer-î hümâyûnuma me'mûr cünûd-ı nusret-mev'ûd gelüp, cem' ü ihtişâdları akibinde mütevekkilen ale'llahi te'âlâ bi'l-umûm nehr-i Tuna cisrinden ubûr ve düşmen-ı dîn üzerine azîmet ve mürûrlarından sonra cânib-i Hak'dan istid'â-yı fevz ü nusret ve intihâz-ı vakt ü fursat zımnında te'ennî ve te'emmül üzere hareketlerinde henüz orta _____ eyyâmı ve sahrâlar şeb [ü] rûz ikāmet ve her zâd u zevâyidin kesret ve miyâh hengâmı iken ve nice bir sıklet müşâhade olunmamış iken vakt ü muhârebede ve düşmen-ı dûzah-karîn ile mukābele ve mukāteleden evvel, ba'zı dîn ve **[Sayfa 51]** İslâm'ını bilmez erâcif ve câsûs makūlelerinin ilkā-i vesveseleriyle bilâ-sebeb asâkir-i müslimîn ceste ceste teferrük ve birer tarîkle kable edâ-i'z-zuhr memleket ve ma'berlerine avdet eylediklerinden nâşî ordu-yı hümâyûnda asâkir-i İslâm'ın kılletini düşmen-i la'îne tefehhüm ve ol vechle Hotin ve havâlîsine hücûma cesâret ve bâkī kalan cünûd-ı nusret-mev'ûd-ı İslâm dahı mukābele ve muhârebede kusûr itmeyüp, dilâverâne ceng ve birkaç kere tabûr-ı makhûru münhezimen râh-ı idbâra girizân olmuşiken, bi-kazâ'ilah tengî-i eyyâm ve kıllet-i asâkir-i İslâm sebebi ile Hotin kal'ası terk ve ordu-yı hümâyûn avdet ve hasbel-iktizâ Babadağı'nda hâlâ meştâ-nişîn ikāmet ve civârında olan Özi ve Bender ve İbrail serhadlerine takviyet virilüp, ancak "*el-küfrü millet-i vâhildetün"* muktezâsınca Boğdan re'âyâsı hâ'inleri küffâr-ı mesfûra tabi'iyyet birle isyân ve bu vechle küffâr-ı haksâr tuğyân ve dâ'imâ serhaddat-ı mezbûreyi tazyîke mübâderet ve serhad-nişîn dilâverleri dahı bî-müheyyâ ceng ü cihâda ikdâm ve ekseriyâ küffarı tu'me-i şimşîr intikām ve ihzâm eylemekden eğerçi hâli olmamalarıyla el-hâletü hâzîhi küffâr-ı hâk-sârın tuğyânı ve Boğdan re'âyâsı kâfirlerinin isyânı bu mertebe zâhir olup, *"kātilü'l-müşrikine kâffeten kemâ yukātilûneküm kâffe"*[161] ayet-i sa'âdet-inâyeti mûcebince üzerlerine alel-umûm sell-i süyûf gazâ ve cihâd farz u vâcib olmakdan nâşî üzerlerine sefer-i hümâyûn emr-i muhakkak olup, memâlik-i mahrûsede mütemekkin asâkir-i İslâm-ı selâmet-fercâmın darb u harbe kādir bahâdırları bir ferdi girüye kalmamak şartıyla evvel bahar huceste-asâr-ı nevrûz-ı firûzda umûmen hareket ve cümlesi gelüp, Babadağı sahrâsında sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf sâyesine dâhil ve ordu-yı hümâyûna mülhak olmalarıçün cümlesi hâzır u amâde ve ekserîleri kānûn-ı kâdîme üzere yaya ve piyâde gelmeleriçün her vilâyetin cemî'ü'n-nâs olan mevzî' ve mahallerinde münâdîler nidâ itdirilüp, ihtiyâr ve ağavât ve tavâ'if-i askeriyenin küllîsine tenbîh ve ifhâm ve bir ferdi girü kalmak ihtimâli olur ise şer'an cezâsı tertîb olunacağını dahı gûş-ı hûşlarına ilkā ve i'lâm ve bu [va]kitler sâ'ire kıyâs olunmayup, can u baş ile sa'y u ihtimâm herkesin üzerine farz ve mütehattim olduğunu vuzûhan iş'âr ve dikkat-i mâlâ-kelâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın (…) *zîde kadrühû* mübâşir ta'yîn ve

[161] Müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı topyekün savaşın. Tevbe-36

ucâleten irsâl olunmuşdur. Vusûlünde bu bâbda şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı celîlüş-şân mûcebince amel ü hareket ve memleketlerde mevcûd yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve tüvânâ kuloğulları bi'l-cümle vakt-i nevrûzda Babadağı sahrâsında sancak-ı şerîf-i şefâ'at-redîf tahtında bulunmak üzere ve ekser yaya ve piyâde gelmek şartıyla hâzır u amâde olup sürücü mübâşirleriyle evâmir-i aliyye vardığı sâ'at mecmû´ı memleketlerinin serdârlarıyla bayrağıyla hareket ve ordu-yı hümâyûna doğru yollarında teveccüh ü azîmet eylemeleriçün kesret-i baş olan yerlerde dellâllar çağırup, ber-minvâl-i meşrûh tenbîh ve ifhâm ve işbu sene-i mübâreke sinîn-i sâ'ire kıyâs olunmayıp, düşmen-ı dîn-i hazelân-karînden gereği gibi ahz-ı intikām olunmak cenâb-ı Melik-i Müste'ândan mercû´ ve müsted'a olmağla binâ'en-aleyh teksîr-i cünûd muvahhidîn ve tevfîr-i asâkir-i müslimîn matlûb ve mühim ve muktezî olmağla tavâ'if-i askeriyeden eli ve ayağı sağ ve meşye kādir yiğitlerden bir ferdi girüye kalmamak şartıyla sefere me'mûr oldukların ve bu seferden her kim imtinâ' ider olur ise beherhal askerîlikden çıkub, ra'iyyeti irtikâb eylemiş olmakdan nâşî te'dîb ve cezâsı tertîb olunacağını dahı zihinlerine ilkā ve tefhîm ve seferliyüz deyu zinhâr ve zinhâr re'âyâ ve fukarâya zülm ü cevr ve ser-i mû hilâf-ı şer'i şerîf ve mugāyir-i emr-i münîf evzâ' ve etvârlarına kat'a ruhsat ve cevaz göstermeyüp, cümle ahâlî-i memlekat ittifâkıyla gereği gibi nizâm-ı kaviyyeye rabt ve fukarâya ref'et ve şefkat ve her hâlde himâyet ve sıyânete mu´âmeleleri vesîle-i selâmet ve a'dâ-yı dîn üzerine bâ'is-i gālibiyetleri olacağı dahı sem'-i canlarına resîde ve idrâk ve hülâsâ bu sene-i mübârekede ziyâde ihtimâm ve çâbük ve çâlâk olmalarına te'kîd ve gāyetü'l-gāye tenbîh ve te'yîd ve her hâlde asâkir-i İslâm'ın düşmen-ı dîn üzerine galebe ve mansûr ve muzaffer olmalarıçün pişkâh-ı vahdaniyet-penâhına teveccüh birle gayret-i dîn-i İslâm'a sezâ mesâ'i-i celîle ibrâzıyla dünyâ ve ukbâda ser-efzâ olmasına mücidd ve sâ'î olup, bu dîn hıdmeti olmağla ser-i mû ihmâl ve kusûr eylemekden ba-gāyet ittikā ve tehâşî eyleyesiz deyu vezâretle bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 185

Bir sûreti:

Anadolu'nun sol koluna sürücü mübâşirler yediyle vârid olan evâmir-i aliyye mantûkunca semtlerine münâsib Kırım cânibinden Kefe ordusuna ve Akkirman ve Bender ordusuna me'mûriyetleri vechiyle azîmete müsâra'at eylemeleri hâvî ber-vech-i muharrer bâ-mektûb.

Hüküm No : 186

Bir sûreti:

Anadolu'nun orta koluna vech-i meşrûh üzere bâ-mektûb.

Hüküm No : 187

Sol koluna ber-vech-i meşrûh bâ-mektûb.

Hüküm No : 188

Bir sûreti:

Rumilinin sağ koluna ber-vech-i muharrer bâ-mektûb.

Hüküm No : 189

Bir sûreti:

Rumili'nin orta koluna vech-i meşrûh üzere bâ-mektûb.

Hüküm No : 190

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından olup, hâlâ topcubaşı olan Mustafa *dâme mücdühuya* ve ocağ-ı mezbûr kethüdâsına hüküm ki:

İnşallahü te'âlâ evvel bahar-ı huceste-asârda Moskov keferesi üzerine sefer-i hümâyûn-ı zafer-makrûnum mukarrer olup, avn u nusret-i Melik-i Müste'ân ve kuvvet-i kahîre-i İskender-ünvânım ile a'dâ-yı dîn-i Devlet-i Aliyyem olan küffâr hâksârdan fevka'l-matlûb ahz-ı sâr u intikām olunmasını dergâh-ı hazret-i Vâhibü'l-a´mâl ve nâsırü'l-İslâm'dan ümîd-vâr olduğuma binâ'en esbâb-ı aliyyeden olan teksîr-i ecnâs-ı cünûd-ı zafer mev'ûd-ı muvahhidîn eğerçi matlûb-ı şâhânem olup, ancak herkes hıdmetde izhâr-ı sadâkat ve hamiyyet ve farîza-yı zimmet-i diyânet olmağla siz ki topçubaşı ve kethüdâ-yı mûmâ-ileyhsiz, bu def'a takdîm olunan arz mefhûmu ve piyâde mukābelesi kuyûdâtı mantûkı üzere hâlâ mukayyed olan müteka'id ve seferber beş bin beş yüz bir nefere müceddeden evvel baharda ordu-yı hümâyûnuma bir neferi nâkıs olmamak üzere cümlesi gelüp, yetişmek şartıyla bin dört yüz doksan dokuz seferber nefer dahı Tophâne ve Asistane-i sa'adetim havâlîsinden tashîh-i bölükân eylemenize ruhsat virilmişdir. Lâkin gelecek sene ve bu def'a tashîh ideceğiniz ve gerek işbu sene-i mübâreke seferinde Âstâne ve Edirne ve Kartal'da teahîh olunan neferâtın seferberlerinden noksan nefer zuhûr ider ise cevâba kādir olamayacağınızdan gayri esâmilerine i'tibâr olunmayacağı muhakkaken ma'lûmunuz oldukda ana göre muktezâ-yı diyânet ve sâdakatiniz ve gayret ve hamiyyetiniz elzemesince bu def'a teshîh ideceğiniz neferât, fenninde mâhir, ocakda terbiye görmüş, yol ve erkân bilür zâbitlerine muti' nefer olmak üzere ocakdan tashîhe me'mûr ideceğiniz zâbitâna gereği gibi tenbîh ile nizâmına mübâşeret ve diyânet ve sâdakat muktezâsını izhâra dikkat ve ocakda rüsûm-ı müsterîhasına

ri'âyet eyleyüp, hilâfından gâyetü'l-gāye hazer ü mücânebet ve tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene 1183 **[Sayfa 52]**

Hüküm No : 191

İsakçı kadısına ve mütevellisine hüküm ki:

Bu def'a bâ-fermân-ı âli İsakçı'da meştâya me'mûr dergâh-ı mu'allâm cebecilerinden altı aded ortalara ve altı nefer çorbacılarına ve neferât-ı merkūmun üzerlerine zâbit ta'yîn olunan ocağ-ı âmirem oduncu kethüdâsına ve mühimmât tahrîrine me'mûr iki nefer hulefâya sâkin olacak menziller tedâriki elzem olmağla zikrolunan altı aded ortalara ve çorbacılara ve zâbit nasb olunan kethüdâya ve hülefâya vakt-i şitâdan davarlarıyla sâkin olacak menzilleri tahliyye ve teslîme ihtimâm eyleyesiz deyu hâlâ cebecibaşı olan Mehmed *zîde mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmeği vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183.

Hüküm No : 192

İsakçı Kadısına ve İsakçı mütevellisi (…) hüküm ki:

Topçiyân ocağına İsakçı meştâsında umûmen kışlak fermân olunduğuna binâ'en İsakçı mahkemesi sicillâtında mestûr ve mukayyed olduğu minvâl üzere dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından hâlâ topçubaşı olan Mustafa *dâme mecdühû*ya ve tevâbi´ât ve davarlarına ve ocak kâtibine ve ocak kethüdâsına ve ağa kâtibi çorbacıya ve sarâcbaşı ma´ kollukcıyân ve otuz bir aded ortalara ve yirmisekiz nefer çorbacı ve sâlifü'l-beyânın tevâbi´ât ve davarlarına vefâ idecek konaklar tedârik olunmağa muhtâc olduğın topcubaşı-i mûmâ-ilşeyh i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve mütevellî-i mûmâ-ileyhimâsız, topçubaşı-yı mûmâ-ileyhe ve ve tevâbi´ât ve davarlarına ve kazâlik sâ'ir zikrolunan gerek kendülerine ve tevâbi´ât ve davarlarına kifâyet mikdârı konaklar tedârikine ihtimâm u dikkat eyleyüp, ihmâl ve iğmâzdan ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 193

Silistre Kadısına ve Silistre'de yeniçeri Zâbiti olan (…) *zîde mecdühû*ya ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Bu def'a bâ-frmân-ı âli Silistre'de meştâya me'mûr topçiyan ortalarından üç aded ortalara ve iki nefer çorbacılarına ve gerek sadrıâ'zamım ma'iyyetine me'mûr ocakbaşı çavuşuna sâkin olacak konaklar tedârik olunması bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın, şeref-sudûr olan fermân-ı âlişânım mûcebince ocağ-ı mezbûr ortalarına ve çorbacılarına ve

davarlarına vefa' idecek konak tedârik eylemeğe cümleniz ihtimâm eyleyesiz deyu dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından hâlâ topçubaşı olan Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âli yazılmıştır. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 194

Nehr-i Tuna'nın Ocaklık şaykalarından İpek şaykası kapûdânı Yahya *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, seninle Filordin şaykası kapûdânı Ali *zîde kadrehû* cisr-i kebîrin inşâsından berü hıdemât-ı me'mûrenizde me'mûren istihdâm ve sadâkatkâr olduğunuza bina'en ba'de-zîn cisr-i mezbûrun feshinde tombâzlar ile edevât-ı sâ'irelerini mü'emmen mahallere vaz' ve hengâm-ı şitâda çiftliğiniz i´tâ olunmak ricâsıyla nehr-i Tuna Başbuğu Mehmed Emin *zîde mecduhû* arz ve elli bir târihinde dahı cisr-i kebîr feshinde iki kıt´a şaykalarıyla me'mûr kılınan kapûdânlara virilen meştâ'iyeleri başmuhâsebeden der-kenâr olunup, sâbık ve emsâline kıyâsen iktizâ iden dümenci ve kürekçi ücretleriyle zâhiri hesâb itdirildikde bin yüz yirmi beş guruş ile iki yüz on kîle dakīk virilmek lâzım gelmekle mûmâ-ileyhin arzı mûcebince me'mûr kılınup, meblâğ-ı mezbûr ordu-yı hümâyûnum hazînesinden ve ol mikdâr dakīk İsakçı anbarından virilmek üzere divân-ı hümâyûnumda me'mûriyetiniz evâmir-i şerîfesi tahrîri bâbında bi'l-fi´il başdefterdârım olan Es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* dahı i'lâm eylediğine bina'en i'lâm ı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, ber-minvâl-i muharrer rûz-ı hızıra dek kemâ-fi's-sâbık hıdmet-i me'mûrende ibkā olmağla bîlâ-izin cîsr-i merkūmun feshinde tombazlarla ile edevât-ı sâ'irelerini me'men mahallere[…]. ve hengâm-ı şitâda incimâd ve sâ'ir haseretden gereği gibi rûz-ı hızıra dek muhâfazaya kıyâm ve ihtimâm-ı mâlâ-kelâm idüp, ser-mü kusûr ve rehâvetden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 195

Bir sûreti:

Tuna'nın ocaklık şaykalarından Filordin şaykası kapûdânı Ali *zîde kadrehû*ya ber-vech-i meşrûh. **[Sayfa 53]**

Hüküm No : 196

Tolcı nâ'ibi Molla Hasan *zîde ilmehû* ve a'yân-ı vilâyet *zîde kadrühû*ya hüküm ki.

Sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, ordu-yı hümâyunuma mektûb gönderüp, İsakçı'da ordu-yı hümâyûnum içün iktizâ iden zahâ'ir ve eşyâ-i sâ'ire nakliçün yetmiş eded araba tertîb ve ücretleri Babadağı A'yânı Seyyid Eyyüb *zîde kadrühû* tarafından virilmek üzere sâdır olan

buyruldular mübâşeretleriyle Tolcı mahkemesine lede'l-vusûl bi'l-cümle ahâlî ve re'âyâ meclis-i şer'e da'vet ve müvâcehelerinde feth ü kırâ'at ve mazmûnu cümleye i'lân ve işâ'at olundukda sem'an ve tâ'a, merâsimini ba´de'l-edâ kazâları üç aded harab karyeye münhasıra olup, bu esnâ-yı seferde ol-mikdâr arabayı tedârike iktidârları olmadığı ihbâr ve ol bâbda vâki´-i hâli bi'l-iltimâs arz ve siz ki Tolcı nâ'ibi ve a'yânı mûmâ-ileyhimâsız, ordu-yı hümâyûnum levâzımesiçün İsakçı'dan gelecek zehâ'ir ve eşyâ içün kazânızdan istîcâr olunan yetmiş aded arabayı mübâşir ma'rifetiyle bir gün evvel bi-eyyi-hâl tedârik ve zehâ'ir-i merkūmeyi nakle ihtimâm u dikkat ve tekâsül ve müsâmahadan ictinâb eylemeniz fermânım olmağın, imdi ber-minvâl muharrer ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum lâzımesiçün İsakçı'dan naklolunacak zehâ'ir ve eşyâ-yı sâ'irenin tahmîli içün kazânızdan isticârı matlûb olan ol mikdâr aded arabayı mübâşir-i mûmâ-ileyh ucâleten tedârik ve tekmîl ve İsakçı'ya irsâle mezîd-i ihtimâm ve dikkat-i tâmm eyleyüp, ser-i mû kusûr ve tekâsülden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene 1183

Hüküm No : 197

Tolcı kazâsı nâ'ibi Mevlânâ Mehmed *zîde ilmehû*ya ve kazâ-yı mezbûr a´yânı (…) *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, ordu-yı hümâyûnuma mektûb gönderip, Tolcı kazâsına tâbî' Katolovi(?) karyesine arabacıbaşı yediyle ve Babadağı a'yânı Seyyid Eyyüb *zîde kadrühû* ma'rifetiyle irsâl olunan hayvanâtın kışlaması ve gerek yevmiye alafları ve hıfz olunmaları bâbında sâdır olan fermân-ı âli Tolcı mahkemesine vusûl ve ahâlî-i kazâ meclis-i şer'e davet ve feth ü kırâ'at ve mezmûnu cümleye i'lân ve işâ'at olundukda, re'âyâ-yı mersûmlar hayvanât-ı merkūmeye kifâyet idecek alafımız kalmayup, cümlesini İsakçı'ya nakl etmişidik deyu cevâb itmeleriyle ol bâbda vâki´'i hâli bi'l-iltimâs arz eylediğin ecilden, siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimâsız, ordu-yı hümâyûnum tarafından kazânıza kışlak içün irsâl olunan mandaların alâf ve hıfzı lâzıme-i hâlden olmağla hayvanât-ı mezkûrenin yevmiye alafı ve hıfz-u hırâseti husûsuna ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı emr-i âlî vaz' u hareketden gāyetü'l-gāye mücânebet olunmak fermânım olmağın, imdi ber-vech-i muharrer irsâl olunan mandaların alaf ve hıfzları lâzıme-i hâlden olduğu ma'lûmunuz oldukda hayvanât-ı merkūmenin yevmiye alafı ve hıfz u hırâseti husûsuna ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı emr-i âli vaz'u hareketden gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 198

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı Anbar emîni (…) *dâme mecdühû*ya ve Silistre serdârı ve İsakçı’dan Silistre’ye varınca Tuna’nın iki tarafına vâki‘ serdârlar ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki:

Bundan akdem Edirne’de ahz olunup el-yevm Mahzar Ağa hapsinde mahbûs olan zehirci hekim zımmîler ile hâlâ kul kethûdâsı (…) *zîde mecdühû*nun Hotin cânibinden gelür iken esnâ-yı tarîkde zâyi’ olan iki re’s sisâne bargirlerine mahmûl eşyâ ve nükûdundan yedlerinde ba´zı eşyâ zuhûr ve mazama olmak üzere mahbûs olan Kastamonu erbâb-ı tîmârından dokuz nefer ve sâ’ir mahbûsları bu def‘a ordu-yı hümâyûnum ile kışlak mahalline gönderilmeye araba tedâriki adîmü’l-imkân olmağla bir nefer kapu kethüdâsı ve iki nefer arabacı ta‘yîn ve muhâfaza olunarak bir münasib sefineye vaz’ ve Silistre tarafına gönderilüp, ve ordu-yı hümâyûnuma vürûd idînce serdâr habsinde mahfûz olmak üzere emr-i şerîfim südûru kā’ime birle istid’â olunmağla, vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki emîn-i mûmâ-ileyhsin, kapu kethüdâsı mübâşeretiyle mahbûsûn-ı merkūmlar rü’esâ-yı sefâyinden bir mu’temed-aleyh re’isin sefinesine vaz’ u irkâb ve nehr-i Tuna sevâhilinde bulunan serdâr ve zâbitsiniz mesfûrları gereği gibi zabt u hıfz ve kangımızın taht-ı kazâsında olan iskelelere ve ne mahalde dâhil olur ise mahbûslardan bir ferd fîrâr eylememek vechiyle cümlesinin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma’rifetiyle muhafâza ve muhârese üzere emnen ve sâlimen Silistre’ye irsâl ve îsâllerine ve bir mahalde beyhûde tevakkuf itdirilmekden mübâ’adet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 199

İsakçı kadısına ve İsakçı Mütevellisi (…) *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Dergâh-ı muallâm top arabacıları ocağına işbu sene-i mübarekede İsakçı’da kışlak fermân olunmağla, top arabacıbaşı ve kâtip ve kethüdâ yeri ve ocak kethüdâsı ve yirmi dört nefer çorbacı ve üç aded orta neferâtı ve sarâcbaşı ve kollukcıyân neferâtına on beş aded konağın tedârik ve tehyi’e olunması içün emr-i şerîfîm sudûrunu, dergâh-ı mu‘allâm Top Arabacıbaşısı Mustafa *zîde mecdühû*ya arz eylediğine binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve mütevelli-i mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer top arabacıbaşı ve kâtip ve kethüdâ yeri ve yirmi dört nefer çorbacı ve bâlâda mestûr neferâta on beş aded konak tehyi’e ve tedârik eyleyüp,, ta’allül ve tereddüd olunmamak bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene 1183

Hüküm No : 200

İsakçı’dan Silistre’ye varınca yol üzerinde olan kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Sancağ-ı şerîf-i meymenet-redîf ile ordu-yı hümâyûnum İsakçı’dan hareket idüp, ancak şiddet şîtâ sebebi ile hilâl-i tarikde hıyâm kurulmak mümkün olmadığı hâlde ser-i râhda

bulunan kurâya nüzûl olunmak muktezî ve nüzûl olunacak kurâ re‘âyâsının bir vechle arazda olmayup, sıyânetlerinde ihtimâm olunacağı bedîhi olmakdan nâşî, imdi işbu emr-i şerîf (…) ile her kangınızın kazâsına dâhil olur ise, ber-vech-i meşrûh o misillü ser-i râhda bulunan karyelerin vech-i kıyâs üzere şimdiden tehyi’e ile bu mühimmin temşiyetine her biriniz ihtimâm u dikkat ve hilâfdan ziyâde hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene 1183 **[Sayfa 54]**

Hüküm No : 201

Rakka vâlîsi ve Boğdan cânibi seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Bundan akdem Boğdan derûnunda Serez□de sâha-zuhûr olup, Eflak Fokşan‘ı ve sâ’ir mahallerine vürûd ve îsâl-i hasâret iden bugāt hayâdidin keyfiyetleri ve ucâleten def’i şer ü mekîretleri elzem hâlden idüği evâmir-î aliyye ve tahrîrât-ı sâ’ire ile, sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, sana ifâde ve tenbîh-i hümâyûnum olmağla, bu def‘a Eflak voyvodasının vürûd iden bir kıt‘a kā’imesi me’âlinde Eflak ile Boğdan beynlerini fâsıl olan Fokşan kazâsında Kazak keferesi ve sâ’ir eşkıyânın rûz be-rûz cem‘iyetleri münkesîr olmak hasebiyle ol taraflarda bulunan boyârân ve tahsîldarânı katl ü i’dâm ve re‘âyâyı ihâfa ve idlâl ile rüsûmât-ı mîrîyeyi cem‘ ve ahz-ı mel’ânete ictirâ ve _____ ve Boza□dan içerü mahallerde dahı keşt ü güzâr ve innen fe-innen hîle ve desîselerine nizâm virmeğe ikdâm üzere olmalarıyla Eflak hudûdlarının muhâfazası muktezî mahaller muhâfaza ve sedd ü bend ile eşkıyâ-yı mezbûre derûn-ı Eflak’a duhûlden men’ ve gereği gibi kahr u tedmîr olunmayup, mefsedetleri mütemâdî kaldığı sûretde boyârân ve re‘âyânın emn ü râhatlarna def’ ve hıdemât-ı mühimmenin temşiyyet ve ru’yetinde su’ûbet zâhir olacağını inhâ ve iş‘âr ve inbâ ve ihbâr idüp, bu husûsda te’hîr ve ihmâli mü’eddî hasaret mûcib-i teşvîş-i ahvâl-i re‘âyâ-yı memleket olacağı bâhir ve hüveydâ olmağla mukaddemce tarafına gönderilen emr-i hümâyûnum mûcebince müte’ayyinân-ı ma‘iyyetini yanına cem‘ ve hâlâ İbrail muhâfızı ma‘iyyetinde olan Binbaşı Karaca Ali bölükbaşıyı yanında bulunan levendâd ile taleb ve yanına celb ve dâ’iren bölükbaşılarından iki nefer bölükbaşılarının müsâ’ide olduğu üzere tahrîr idecekleri levendâtı bir an akdem tekmîl itdirdüp, ve hitâm-ı hıdmetde kendüye turnacıbaşılık i’tâsıyla mev‘ûd ve ma‘iyyetinde hıdmetde bulunmak üzere bayrak küşâdına me’mûr olan Kalas serdârı Topusoğlu’nu dahı cem‘le ideceği neferât ile ucâleten getürdüp, ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin yanında mevcûd üç bin nefer askere başbuğ ve sergerde ta‘yîn olunan Kara Mütesellim dimekle ma’rûf Ahmed *zîde mecduhû* ve voyvoda-yı mûmâ-ileyh ile iktizâ-yı hâli muhâbere ve onlara dahı münâsib mahallerden eşkıyâ-yı mezbûrenin tazyîk ve tedmîrleri husûsuna mübâderet eylemelerini müzâkere idüp, sen bu üslûb üzere hey’et-i mecmû’ana der-akab nizâm ve metânet virüp, avn-ı inâyeti Bârî’ye ittikâ ve istinâd ile yerinden hareket ve Siret suyunu ubûr ve nehr-i mezbûr

sâhiliyle Fokşan tarafına varup, eşkıyâ-yı mezbûrenin ol taraflarda merâhil ve mehâricleri olacak mahalleri ve Fokşan havâlîsini gereği gibi muhâfaza ve sedd ü bend ve cümlesinin bulundukları mahalde tedmîr ve istîsalleriyle oda nâm nişanlarına dikkat ve levs-i vücûd-ı habâset-alûdlarından Fokşan havâlîlerini tathîr ve te'mîne şitâb-u gayret ve keyfiyyeti hitâm-ı maslahatı bir sâ'at mukaddem ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş'âra müsâra'at eyleyesin. Bu bâbda iğmâz ve imhâl ma'azallahi te'âlâ niçe muzırrat ve mâhzûrat-ı mûcib olacağı beyândan müstağnî olmağla zâtında merkûz olan hamiyyet ve hamâset ve gayret ve liyâkat muktezâsınca bi-avnihi subhânehu ve te'âlâ bu gā'ile-i hâ'ilenin bir sâ'at akdem indifâ' ve intifâsı vedî'a-i uhde-i kifâyet ve ihtimâmın kılınmağla hemân vürûd-ı emr-i hümâyûnumda minvâl-i sâbıkü'z-zikr üzere ucâleten hey'et-i mecmûğana nizâm virüp, nehr-i mezbûru ûbur ve sâhiliye Fokşan tarafına vusûl ile eşkıyâ-yı mezbûrenin şeml-i(?) cem'iyyetlerin tahrîk ve tenkîl ü istisâllerine ve ber-vech-i muharrer muhâfazası akdem-i umûrdan olan mahallerin ve Fokşan tarafının hücûm-ı eşkıyâ ve a'dâ vâhimesinden me'mûnü'l-gā'ile olacak vechle muhâfaza ve sedd ü bendiyle ol tarafların ve Eflak derûnunun dil-hâh-ı şâhânem üzere emniyete ve boyârân ve re'âyânın mutme'innü'l-bâl olmalarına nisâr-ı nakdîne-i kudret ve ibrâz-ı levâzım-ı hamiyet ve şecâ'at ile tahsîl-i rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı mülükâneme sarf-ı hâsıl miknet ü liyâkat eyleyüp,, hilâf-ı me'mûl vaz' u hareket ve su'-i tedbîr ve rehâvet birle gā'ile-i mezbûrenin temâdisinden ve işbu husûs-ı mühim ü müsta'cel zımmında irsâl-i tahrîrat ve intizâr-ı ecvibe ile ifâne-i vakitden ba-gāyet ittikā ve ictinâb eylemen bâbında.

Hüküm No : 202

Bir sûreti:

Merkūm Karaca Ali Bölükbaşı'yı serasker-i müşârûn-ileyh taleb eyledikde derhâl yanında bulunan levendâd ile tarafına irsâl ve iktizâ-yı hâle göre madde-i merkūmenin temşiyeti hâlâtına sa'y u behemâl eylemek üzere İbrail muhâfızı Vezîr Abdi Paşa'ya hitâben bir kıt'â emr-i şerîf.

Hüküm No : 203

Karaharman ve Mangalya ve Köstence ve Balçık ve Varna ve Kavarna ve Prevadi ve ol havâlîlerin kuzât ve nüvvâbına ve kazâ-yı mezkûrun serdâr ve a'yân [ve] iş erlerine ve ağavât ve alemdârân ve ocak ihtiyârlarına ve bi'l cümle il ve memleket dilâverlerine hüküm ki:

Boğdan re'âyâsı hâ'in-i bî-dîn kâfirleri *"el-küfrü milletün vahidetün"*[162] mefhûmu üzere Moskov keferesine tab'iyyet ve şaka ber-î zırâr isyân ve tuğyân ile Bender ve İbrail

[162] Küfür tek millettir. Hadis-i Şerîf.

muhâfızlarına hücûm ve tazyîke mübâderet eyledikleri zâhir olmakdan nâşi üzerlerine sell-i süyûf kahr u tedmîr ve emvâl ve eşyâlarının iğtinâmı meşrû' olduğunu ordu-yı hümâyûnum kadısı i'lâm eylediğine binâ'en usât-ı mesfûrelerin üzerlerine varılup, avn u inâyet-i Rabbâniye ile akd ü ittifâkları kesr ü tedmîr ve mâmelekleri iğtinâm ve teshir olmasıçün kurb ü civârda bulunan memleketlerde mütemekkin müslimîne sâ'ir müselmânlardan evvel farz-ı ayn olmakdan nâşî Balkan'dan berü vâki' kazâlarda mevcûd cünûd-ı nusret-menûd-ı müslimîn farîza-i zimmetleri olan gazâ ve cihâda müsâra'at ve ale'l umûm gelüp, Boğdan Seraskeri vezîrim Mehmed Paşa ve İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa ma'iyyetleriyle azîmet ve dîn ü devlet uğuruna bezl-i kudret eylemeleri bâbında li-ecli't-te'kîd ve't-ta'cil her kazâya başka başka evâmir-i şerîfe ile hassaten birer mübâşir ta'yîn ve tesyîr ve te'kîd olunmuş idi. Ba'dehu usât-ı mersûm melâ'inlerinin kendüleri katl u tedmîr ve nisâ ve sıbyânları seby ü esîr olunmasını muhtevî hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûna matvî fetevâ-yı şerîfe-i şeyhü'l-İslâmî şeref-rîz-i vürûd idüp, takviyet-i mesâlihaya teşmîr-i bâzû dikkat ve te'yîd olunur iken Boğdan re'âyâsının tuğyân ve isyânlarını hem-civârları ve hem-âyinleri olan Eflak re'âyâsı Hırvat mel'ûnları **[Sayfa 55]** dahı onlara mağrûren baş kaldırup, isyân ve tuğyân üzere olduklarının Niğbolu tarafından haberi vürûd ve bagī ve tuğyân ve isyânları tevâtür ve meşhûd olduğu ecilden Eflak muhâzâtında vâki' Ruscuk ve Hezargrad ve Selvi ve ol havâlîlerde olan asâkir-i nusret-müzâhir hasbe'l-iktizâ Yergöğü ve Filibe cânibine tahvîl ve kaziyyet olunup, müsâra'aten irişmeleriçün müte'addid evâmir ve mübâşirler tesyîr olunup, ma'azallahi te'âlâ kış ve iş gibi teşvîşe bakmayup, ihmâl ve müsâmaha olunmak ihtimâli olur ise sevâhil-i Tuna memleketlerinden emniyet-i selb ve bilâd-ı İslâm'a hasâret olacağı mevhûm olmağla bundan akdem sâdır olan evâmir-i aliyye mûcebince zikrolunan kazâların ceng ü harbe kādir yiğitleri bir ferdi girüye kalmamak şartıyla yine İbrail cânibine azîmet ve müsâra'aten Boğdan cânibi seraskeri ve muhâfız-ı müşârun-ileyhimânın ma'iyyetlerine varup, fetevâ-yı şerîfe ve hatt-ı hümâyûn mûcebince Kalas kasabası'ndan Yaş'a varınca memleket-i Boğdan'da olan Moskovlu ve onlara tâbi' usât-ı re'âyâ-yı Boğdan kâfirlerinin katl ü tedmîr ve eşyâları iğtinâm ve nisâ' ve sıbyânlarını giriftâr-ı kayd-ı esîr ve vücûd-ı müfsid-nümûdlarından memleket-i mezbûre tathîr eylemekle kemâl-i gayret ve hamiyyet ve hiç durmayup mütevekkilen ale'lallah ve müsta'inen billahî te'âlâ bu gazâ-yı ekbere azîmet ve bu cihâd-ı azîme müsâra'at eylemeniz bâbında te'kîd ve isti'câlen fermân-ı âli sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlûnde siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, keyfiyet ber-vech-i meşrûh ma'lûmunuz oldukda, mukaddemâ ve bu def'a sâdır olan evâmir-i aliyye mûcebince amel ü hareket ve bu vakitler vakt-i sâ'ire kıyâs olmayup, gazâ ve cîhâdın ricâl-i müslümin ve husûsen bu civârda memleketde üzerlerine farz-ı ayn olduğu vakitler olmağla hemân ceng ü

harbe kādir olanlar her kimler olur ise olsun, nefîr-i âm tarîkiyle bi-eyyi hâl il ve memleketlerinden çıkarup, atlu ve yaya tesyîr ve ta'cîl-i ale't-ta'cîl sevk ü irsâle her birleriniz dâmen-i gayreti der-miyân ve bezl-i tâb û takât eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra her kim gelmeyüp, ve yahûd bir bahâne ile girüye kaldığı münfehim olur ise ahz ve tertîb-i cezâsına mübâderet eyleyerek minba'd ihmâl ve müsâmaha eylemeyüp, ve bir ferdi himâyet ve setr eylemekten be-gāyet ittikā ve ihtirâz ve memleketlerinizden ihrâc ve irsâl olunan asâkirin vakt-i tesyîrlerin ve ne mikdâra bâliğ oldukların sıhhati üzere inhâ ve i'lâm ve bu dîn-i mübîn hıdemâtında fevkü'l-tasavvur sa'y u ihtimâm-ı mâlâ-kelâm ve hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allam yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında Fî Evâhir-i B. Sene 1183

Hüküm No : 204

Bir sûreti:

Silistre ve Hırsova ve Fereclü ve Hacıoğlubazarı ve Osmanbazarı ve Eskicuma ve (…) ol havâlîlere ber-vech-i meşrûh bâ-mektûb

Hüküm No : 205

Dergâh-ı âli gedüklülerinden olup, husûs-ı âtîye mübâşeretle Silistre'de ikāmete me'mûr olan (…) ve Silistre mütesellimi (…) *zîde mecdûhümâ*ya ve Silistre serdârlarına hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnumun Silistre'de kışlayacağı haberi vürûdundan berü ahâlî-i Silistre'den ve sâ'ir ol tarafda bulunanlardan matrabaz ve muhtekir makūleleri Eflak yakasına geçüp, kurâ be kurâ keşt ü güzâr ve re'âyâda buldukları zâhireyi ve yumûrta ve tavuk ve hayvanât makūlesini ve re'âyânın biçüp, cem' etdikleleri otlaklarını gasb u yağma ve Silistre tarafına nakl ve ordu-yı hümâyûnum vardıkdan sonra diledikleri bahâya füruht içün şimdiden birer mahalle vaz' u cem ve iddihâr ile meşgûl oldukları tahkīk olunmağla mezbûrların bu hareketleri mergûbü'l-kulûb olan re'âyâ fukarâsını vahşet ve ma'dûriyetlerine ve kâr u kesblerinden me'yûs olmalarına bâ'is bir keyfiyyet olduğundan başka re'âyânın vatanlarından firâr idecekleri dahı melhûz ve re'âyâ fukarâsı vatanlarında karâr üzere olmayup, havâlî-i mezbûre kurâsı sevâkinden hâlî olduğu sûretde ordu-yı hümâyûnumun Silistre'de hilâl-i meks ü ârâmında Eflak tarafından varûd idecek hayvanât ve levâzımât-ı sâ'irenin adem-vürûduyla nedret ü kılletine ve terakkī-i bâhâsına sebeb olacağı nümâyân olduğuna binâ'en o misillü matrabaz ve muhtekirlerin Eflak'a ubûr ile re'âyânın kendü yedleriyle getürüp rahîs bahâ ile

ibâdullaha bey' idecekleri hayvanât makūlesini ve otluğu cebren ahz ve nakl ile re'âyâya gadrden bi eyyi vechin kâne men'leri ve memnû' olmayanların te'dîbleri bâbında eşedd-i emr-i şerîfîm ısdâr ve bu madde içün gedüklü-i mûmâ-ileyh Silistre'de ikāmet ve bi'l ittifâk tenfîz-i emr-i şerîfime sa'y u tâkat eylemek üzere mahsûs mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mumâ-ileyhimsiz, bu husûsda bir ferdi himâye etmeyüp, emr-i şerîfimin infâz ve icrâsına ale'l-ittifâk sa'y u gayret iderek ber-vech-i muharrer matrabaz ve muhtekir tâ'ifesinden bir ferdîn Eflak'a ubûrlarına rızâ ve cevâz göstermeyüp, re'âyânın kendü yedleriyle getürüp, rahîs bahâlarıyla bey' idecekleri zâhirelerine ve otluklarına kimesneyi ta´arruz itdirmeyüp, bi eyy-i vechin kâne men' ü defleriyle re'âyânın istimâletleri husûsuna her biriniz kemâl-i ihtimâm ve sa'y-ı mâlâ-kelâm ve memnû' olmayup, mugāyir-i emr-i hümâyûnum hareketde ısrâr idenlerin ahz ve te'dibât-ı lâyıkaları icrâsına cidd ü tâmm eyleyüp, bu bâbda kimesneyi himâyeden ve celb-i mâl sevdasında olmakdan be-gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet bâbında. Fî Evâ'il-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 206

Ru[m]ilinin sağ ve sol ve orta kollarında vâki' kazâların kuzât ve nûvvâbına ve Asitâre-i sa'âdetimden zikrolunan kollardan bâ-emr-i âlî asâkir-i İslâm ihrâcına me'mûr turnacıbaşılar ve bu def'a asâkir-i mezbûrenin isti'câliçün ordu-yı hümâyûn cânibinden bâ-fermân-ı âlî tesyîr ve ocakdan hassaten mübâşir ta'yîn olunan Emîn-i Beyti'l-mâl Osman *zîde mecdühû*ma ve mahal-i mezkûrenin serdârları ve a'yân ve iş erleri ve agavât ve alemdârân ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Bundan mukaddem ordu-yı hümâyûnuma gelüp, düşmen-ı dîn Moskov keferesi la'în-i hazeldan-karîn üzerine azîmet iden asâkir-i nusret-me'âsir hitâm-ı sefer değil, düşmeni görmeksizin ve edâ-i farîza-i cihâd itmeksizin ba'zı erâcif ve mürted ve câsûs makūlesinin kelâm-ı dürûğ-ı bî-encâmlarına firifte ve ekserîleri teferrük ve ceste ceste memleketlerine rücû' ve avdet eylediklerinden nâşî küffâr-ı hâk-sâr kıllet-i asker-i İslâm'ı tefehhüm ve Hotin ve havâlîsine hücûma ictisâr ve ordu-yı hümâyûnumda kalan cünûd-ı nusret-mev'ûd dahı eğerçi uğur dîn ü Devlet-i Aliyyemde dilâverâne ceng ve makdûrların nisâr ve birkaç kere tabur-ı makhûrunu hezimeten girizân-ı râh-ı edyâra sarf-ı vüs' u iktidâr idüp, lâkin bi-kazâ'illahi te'âlâ tengi-i eyyâm ve kıllet-i asker-i İslâm sebebi ile Hotin kal'asını terk ve ordu-yı hümâyûnuma avdet ve meştâ-nişin ikāmet ve kurb ü civârında olan serhaddâta takviyet virilmeğe mübâderet olunup, bu esnâda *"el küfrü milletün vahidetün"* müfâdınca Boğdan re'âyâsı hâ'inleri kâfirler dahı Moskovluya tab'iyyet ve izhâr-ı isyân eyledikleri sem'-i hümâyûnuma resîde ve usât-ı mersûme mel'ûnlarının dahı kahr u tedmîr ve emvâl u eşyâları iğtinâm ve nisâ ve sıbyânları seby ü esîr olunmasıçün fetvâ-yı münîf ile hatt-ı şerîf şeref-

vürûd ve mazmûnı üzere etrâf ve eknâfa haberleri neşr ve tahrîk-i asâkire ikdâm ve gāyetü'l-gāye ihtimâm ve Eflak re'âyâsı dahı bu hengâmda Boğdanlı misillü isyâna kıyâm eylediklerinin i'lâmı ordu-yı hümâyûna vâsıl ve ol kâfirleri dahı kahr u tedmîrleriyle mürâfa'a-i şerr ü şûrlarına ta'yîn-i asâkir ile mâ-hasal makdûr mevsûl kılınup ancak düşmen-i dînin ve usât-ı mesfûre mela'inlerinin bu mertebe tuğyânlarına göre vefret-i asâkir-i nusret-medârın etrâf u eknâftan ta'cil-i alet-ta'cîl tevârüd **[Sayfa 56]** müsâra'atlarına muhtâc ve mea'zallahi te'âlâ i'tizâr-ı evkat ve sâ'ir bahâne ile mikdâr-ı zerre te'hir ve te'ennî üzere hareket ihtimâli olur ise Tuna sevâhilinden selb-i emniyet ve sonra ele getirülmesinde usret olacağı bedîdâr olmağla elbet ve elbetde bu gazâya irişmek ceng ü harbe iktidârı olan yiğitler üzerlerine farz-ı ayn olduğu ve siz ki Âstâne-i aliyyemde me'mûr turnacıbaşıyân-ı mûmâ-ileyhimsiz, sizler me'mûr ve ta'yîn olunalı müddet-i vefire olup, şimdiye dek mübâşeretiniz ile ihrâc olunacak asâkir-i zafer-şi'âr-i müslimîn bu tafraflara irişmeleri mühim ve muktezî ve yedînizde olan evâmirin siyâk-ı ber-mazmûnları ve sizler ne mahallere vâsıl ve ne mikdâr asâkir hâsıl eylediklerinizi tahrîr ve ordu-yı hümâyûnuma i'lâm ve iktizâ-yı vakt ü hâle göre dikkat ve ihtimâm farizâ-yı zimmetleriniz iken, henüz bir haber ü eserleriniz zuhûr eylemeyüp, müstahak-ı itâb ve ikāb olmuşsuzdır. el-hâletü hâzihi bu vakit evkat-ı sâiereye kıyâs olunmayup, ucâleten ve müsâra'aten asâkir-i İslâm'ın Boğdan seraskeri ve Eflak seraskeri ma'iyyetlerine vâsıl ve mevsûl ve bir sâ'at evvel avn-ı inâyet-i Rabbânî ve merdkârî-i hazret-i Samedânî ile gerek Moskovlu keferesinin ve gerek usât-ı re'âyâ kâfirlerinin kahr u tedmîr ve vücûd-ı habâset-alûdlarından memleket-i mezbûreler tathîr olunması akdem-i me'ârib ve a'zam-ı metâlib-i mülûkânem olduğuna binâ'en te'kîd ve isti'câl zımnında hâssaten ocakdan emîn-i beyti'l-mâl mûmâ-ileyh Osman *zîde mecduhû* mübâşir ta´yîn ve seyr ü sür'at ile teshîr ve lede'l-vürûd ale'l-ittifâk sevk-i asâkire dikkat ve ta'cîl-i ale't-ta'cîl bezl-i kudret ve terk-i hâb ve râhat ve dîn ü devlete ancak içün böyle vakitlerde hıdmet ve gayret ve hamiyet eylemeniz fermânım olmağın imdi vusûlünde siz ki bi'l-cümle mevlânâ ve mübâşirân ve sâ'ir mûmâ-ileyhhimsiz, keyfiyet ma'lâmunuz oldukda, ber-minvâl-i muharrer amel ü hareket ve iş ve memleket-i mezbûrlarda ceng ü harbe kādir olan yiğitlerin üzerlerine bu gazâ farz olmağla ikāmet-i fariza-i cihâd içün hiç ferdi kalmayup, yaya ve atlı tiz elden hareket ve ber-vech-i ta'cîl serasker-i müşârun-ileyhânın ma'iyyetlerine irişmeğe her biriniz sa'y-i evfâ eyleyüp, bundan sonra avk ve arâm ve imrâr-ı evkāt itdirilmekden zinhâr ve zinhâr ittikā ve ihtirâz eyleyesiz. Ve siz ki turnacıbaşıyân-ı muma-ilayhimsiz mübâşir-i mûmâ-ileyh vusûlü anında yedînizde olan evâmirin siyâk ve sûretleri ve ne mahalde olduklarınızı ve ne gûne iş gördüklerinizi ve sâ'ir lâzımü'l-inhâ olan husûsları tahrîr ve ucâleten ordu-yı hümâyûnuma irsâliyle ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittiâd emr-i me'mûrenizde temşiyet

ve takviyet ve aslâ ve kat‘a durmayup, hemân cünûd-ı muvahhidînin bir an ve bir sâ‘at evvel ihrâc ve irsâllerine mübâderet eyleyüp, terâhi ve te’ennîden ziyâde hazer eyleyesiz. Ve sen ki emîn-i beyti’l-mâl-ı mûmâ-ileyhsin, sen dahı müsâra´aten hareketle mübâşirân-ı mûmâ-ileyhimin bulundukları mahallere varup, ber-minvâl-i muharrer keyfiyet-i me’mûriyetleriyle sûret-i hıdmetlerin müş‘ir i‘lâmların seri‘an ordu-yı hümâyunuma irsâl ve ihrâc-ı asâkir husûnda sen dahı dikkat ve refakat ve taraf taraf temşiyet-i husûl-i matlûbeye mübâderet ve ba‘dehu ordu-yı hümâyunumdan ne vechle emr-i âli sâdır olur ise ana göre müsâra‘at eyleyüp, ser-i mû tehâvün ve taksîrden ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Sülayman Paşa *edama’llahü te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 207

Ruscuk Kadısına ve gedüklülerden bu husûsa mübâşeretle hâlâ ol tarafda olan Çerkeşli Es-Seyyid Ebubekir *zîde mecduhû* ve Ruscak a‘yânından Seyyid Süleyman ve Akovalızâde Mehmed ve a‘yân ve sâ’ire ve zâbitâna hüküm ki:

Kazâ-yı mezbûrdan tahrîr ve hâlâ İbrail muhâfızı vezîrim Abdi Paşa edamallahü *te´âlâ iclalehu* ma´iyyetinde iktizâ eden hıdemât-ı aliyyemde mevcûd bulunmak üzere ucâleten mübâşir-i mûmâ-ileyh ma´rifetiyle tesyîri fermânım olan bin nefer piyâde asker şimdiye dek İbrail’e vâsıl olmaları me’mûl ve muntazır olup, ve Ruscuk kazâsı Tuna sevâhilinde vâki‘ olmakdan nâşî asâkir-i mezkûrun nehren İbrail’e âcilen vusûllerinde her vechle suhûlet aşikâr iken siz ki mevlânâ ve a‘yândan Seyyid Süleyman ve sâ’irlersiz, bu emr-i mühim ve müsta‘celde _____ ihtimâm ve ikdâm-ı tam eylemediğiniz hasebiyle asker-i mezbûr henüz İbrail’e vârid olmayup, ve bu askerin ta‘yini ve bir sâ‘at akdem tesyîri ne mertebe mühim olduğu bu tarafda gûş-ı hûşuna ilkā olunmuşiken bu vakte dek adem-i tesyîri senin tekâsülünden ve mübâşirlerin tesâmühlerinden zâhir olmuşdur. Bir dürlü cevâba kādir olamayacağınızı hazm ve iz‘ân birle bu eyyâmda ucâleten ve müsâra‘aten tamâmen ve kâmilen irsâl ve îsâllerine sa‘y u gayret ve hilâfından tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında isti’câlen ve istidâ’an hâssaten işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vürûd-ı emr-i hümâyûnuma dek tahrîrine me’mûr olduğun bin nefer askeri tahrîr ve tesyîr itmemiş iseniz bir an ve dakīka meks ü arâm etmeyüp, hemân mecmû‘ını darb u harbe kādir müsellah yiğitlerden olmak üzere tahrîr ve tekmîl ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle seri’an ve âcilen İbrail’e tesyîr ile te’diye-i emr-i matlûba bi’l-ittifâk şedd-i nitâk-ı gayret

eyleyesiz. Şöyle ki: fîmâ-ba‘d dahı kusûr ve rehâvet birle asâkir-i mezbûr üç-beş güne değin ol tarafdan İbrail’e gönderilmemek ikitzâ ider ise müstahak-ı eşedd-i itâb olacağınız bî-iştibâhdıur. Ana göre hareket ve hilâfından her biriniz be-gāyet hazer ü mücânebet eyleyüp, ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, sen dahı bu husûs-ı müsta‘celde rehâvet üzere hareketden mübâ‘adet ve asker-i mezkûru bir dakīka mukaddem alüp, İbrail’e getirüp, edâ-i hıdmet-i me’mûrene mezîd-i ihtimâm ve dikkat eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183.

Hüküm No : 208

Bir sûreti:

Ziştovi kadısına ve gedüklülerden mübâşeretle ol tarafda olan el-Hâc Ömer *zîde mecduhû* ve Ziştovili Bostanzâde Mehmed ve sâ’ir a‘yân-ı vilâyet ve zâbitâna, kazâ-yı mezbûrdan tahrîri fermân olunan beş yüz nefer piyâde askerin ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe irsâl ve îsâlleriçün.

Hüküm No : 209

Bir sûreti:

Şumnu kadısına ve mübâşeretle hâlâ ol tarafda olan Hassa Silahdârlarından Selim *zîde mecdühû*ya ve Şumnu Çeribaşısı Ahmed ve a‘yân-ı vilâyet ve sâ’ir zâbitâna kazâ-yı mezbûrdan tahrîri fermân olunan beş yüz nefer piyâdenin dahı ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe irsâl ve îsâlleriçün. **[Sayfa 57]**

Hüküm No : 210

Ruscuk ve Yergöğü kadılarına ve zikrolunan kazâların a‘yânları ve iş erlerine hüküm ki:

Moskov keferesinin tuğyânına mağrûren Boğdan hâ’in-i bî-dînleri ve *“el-Keferetü milletni vâhidetün”* müfâdı üzere ittihâd-ı âyin ve edyân-ı bâtılaları hasebiyle Eflak re‘âyâsı dahı seferber-endâz bagī ve isyân olduklarından nâşî, der-akab def‘-i gā’ileleriçün Ruscuk ve etrâfı kazâların ahâlisi dilâverleri semend-i himmet ve gayrete süvâr ve Ruscuk A‘yânı Çelebi Es-Seyyid Süleyman *zîde mecduhû* dahı zâtında merkûz şecâ‘at ve hamiyyeti derkâr birle fi’l-hâl bin nefer piyâde ve bin nefer süvârî asâkir-i ceng-âver-i İslâmiye ile nehr-i Tuna’yı mürûr ve ana göre ol havâlîde dört bin beş yüz nefer mikdârı asâkir-i şecâ‘at-şi‘âr Yergöğü cânibine ubûr ve kahr u tedmîr-i usât -ı kefereye müsâra´at eyledikleri ihbâr ve tiz elden teksîr-i cünûd içün üçer yüz nefer piyâde ile altı nefer serdengeçdi bayrağı Ruscuk kazâsında

ve iki aded bayrak Yergöğü kazâsında küşâd ve der-akab neferâtı celb ve Yergöğü tarafına müsâra´at ve mûmâ-ileyh Çelebi Es-Seyyid Sülayman *zîde mecdühû*nun ma´iyyetine varup, Eflak tarafına me'mûr Karaman ve Maraş Vâlîsi Vezîr Ali Paşa'nın emr ü re'yi üzere hareket ve tedmîr usât-ı mesfûra müsâra´at eylemeleriçün istad'â-yı inâyet olunduğu ecilden ocakdan mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer' ve cümle ahâlî-i memleket ma'rifetleriyle Ruscuk kazâsında altı bayrak ve Yergöğü'de iki bayrak üçer yüz nefer piyâde olmak şartıyla küşâde ve erbabına i'tâ ve mükemmel neferâtlarıyla savb-ı me'mûrelerine tesyîr itdirilmek bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ü hareket ve şürût-ı mezbûre ile Ruscuk kazâsında altı ve Yergöğü'de iki, cem'an sekiz serdengeçdi bayrağı küşâde ve erbâbına i'tâ ve mükemmel neferâtlarıyla ucâleten ve müsâra´aten savb-ı me'mûrelerine tesyîr ve gönderildiklerinin ve neferâtlarının mükdârını müş'ir i'lâma mübâderet eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâ-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Sülayman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 211

İsakçı kadısına ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki:

İsakçı kazâsına tâbi' Alibey ve Veli ve Cafer ve Meydan ve Tapıca nâm karyelerden Babadağı meştâsına hatab nakl olunagelmekden nâşî râyici üzere bahâları an-takrîr ashâbına teslîm olunmak şartıyla kurâ-i mezkûre re'âyâsına hatab kat' itdirüp, Babadağı'na nakl itdirilmek lâzıme-i hâlden olduğuna binâ'en, siz ki mevlâna ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, nakli matlûb olan hatabın râyici üzere bahâları nezl emîni yedînden ashâbına nakden edâ ve teslîm olunmak şartıyla kurâ-i mezkûr re'âyâsına ber-vech-i muharrer hatab nakl itdirülmesine ihtimâm u dikkat ve tekâsül ü tesâmühden hazer ü mücânebet olunmak fermânım olmağın, imdi vech-i meşrûh üzere nakli matlûb olan hatabın râyici üzere bahâları nezl emîni yedînden ashâbına nakden edâ ve teslîm olunmak şartıyla kurâ-yı mezkûr re'âyasına hatab kat' ve nakl itdirilmesine ihtimâm u dikkat eyleyüp, tekâsül ü taksîrden ve iğmâz u müsâmahadan ve mikdâr-ı zerre hilâfından gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 212

Bir sûreti:

Tolcı kazâsı nâ'ibine ve a'yânına Tolcı ve civârında vâki' sekiz aded kurâdan ber-vech-i meşrûh hatab kat' ve nakli içün.

Hüküm No : 213

Bir sûreti:

Maçin kadısına ve a‘yânına, Maçin ve etrâfı kurâlardan ber-vech-i muharrer hatab kat‘ ve nakliçün.

Hüküm No : 214

Bir sûreti:

Hırsova kadısına ve a‘yânına Hırsova kazâsı karyelerinden vech-i meşrûh üzere hatab kat‘ ve nakliçün.

Hüküm No : 215

Boğdan Seraskeri İsakçı’da olmağla işbu emr-i şerîf ___ fermân-ı âli battâlde hıfz olunmuşdur.

Mukaddemâ İsakçı cisri muhâfazasına me’mûr olup, bu def‘a Rumili Beylerbeyiliği ihsân ve mahal-i mezbûrda kışlağa kalan tavâ’if-i askeriye üzerine başbuğ nasb u ta‘yîn olunan Alaiye sancağı Mutasarrıfı Mehmed Sadık Paşa *dâmet maaliyehûya* hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, mîr-i mîrân-ı kirâmımın güzîn ve namdârlarından ve me’mûr olduğun hıdemâtın uhdesinden gelmeğe liyâkat ve iktidârın olup, senden dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi‘ ve dilhâh-ı bî-iştîbâh-ı hüsrevâneme muvâfık hıdemât-ı celîle zuhûru me’mûl-i tab‘-ı hüsrevânem olduğuna binâ’en, hâlâ İsakçı’da kışlamaya me’mûr olan tavâ’if -i askeriye üzerlerine başbuğ nasb u ta‘yîn ve Sadrâ’zam ve vekîl-i mutlağım sancağ-ı şerîf-i sa´âdet-redîfi Babadağı’na îsâl eyledikden sonra Babadağı ve etrâfı kazâlardan ucâleten cem‘ olunacak asâkir-i zafer-eser ile üç-dört tarafından İsakçı’ya yeniçeri ocağıyla teveccüh eylemek üzere olmağla imdi hâlâ ol tarafda olan topçubaşı ve top arabacılarıbaşı ortaları çorbacıları ve cebeciyân zâbitânı ile hüsn-i ittifâk merâsimine ri‘âyet iderek İsakçı kal‘ası derûnunda olan cebehâne ve sâhilde olan topları gereği gibi tanzîm ve leyl ü nehâr muhâfaza ve muhâreselerine kıyâm ve ol tarafa kılağuzlar ta‘yîn ile küffâr-ı hâk-sâr ne mahalle hareket ideceğini isticlâb olunan havâdisâtdan tahkīk ve tashîh idüp, peyderpey i‘lâm ve iş‘âra müsâra´at ve kemal-i ihtimâm u dikkat birle sadrâ’zam-ı müşarunileyhin ber-vech-i muharrer ol tarafa vürûd idînceye dek mûmâ-ileyhim ile bi’l-ittifâk hareket iderek muktezâ-yı me’mûriyetin üzere bu bâbda kemâl-i gayret ve sadâkat izhârına sarf-ı vüs‘ u kudret, ve ser-i mû hilâfından hazer ve mübâ‘aded eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183

Hüküm No : 216

Boğdan seraskeri Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Levendât bölükbaşılarından Zibo Osman ve Abdi ve Develüoğlu ve Karaca ve sâ'ir bölükbaşıları hâlâ İsakçı'da olup, mevsim-i şitâ hulûl itmekle mîrîden binbaşılık ve beşyüzbaşılık mâliye emri mûcebince refʿ olunmağla zikr olunan bölükbaşılardan birer neferini levedâtlarıyla sen ve Abaza Mehmed Paşa ve Karaman Vâlîsi Vezîr Ali Paşa ve Selanik Mutasarrıfı Mehmed Paşa kapularına tevzîʿ ve taksîm eyleyesin. Mârü'z-zikr bölükbaşılardan vüzerâ kapusuna gitmeyip, muhalefet ider olur ise vebâlleri boyunlarına her tarafda te'dîblerinin nizâmı virilmekle hemân öteden berü vüzerâ kapusunda ne vechle hıdmet idegelmişler ise ol vechle hıdmetde kā'im olmalarını beyân ve tefhîm ve taksîm edip, taʿallül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183 **[Sayfa 58]**

Hüküm No : 217

Rumili mütesellimine ve eyâlet-i Rumili'de vâkiʿ kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlet-i merkūmenin zü´emâ ve erbâb-ı tîmârından öteden berü muhâfaza ve muhârebelerde vukuʿ bulan saʿy u gayret muktezâsı üzere me'mûl olan hıdmet işbu sene-i mübârekede zuhûr eylediğinden başka, gerek Hotin muhârebesinden firâr ve gerek Hantepesi ve İsakçı'dan evâmir-i aliye-i pâdişâhânemle taʿyîn olundukları mahallere varmayup, cebânet ve rehâvet izhârıyla diyânet ve ubûdiyete münâfi ve rızâ-yı hümâyûnumun hilâfı hareketi irtikâb ve bilâ izn ve fermân-ı hümâyûnum eskserîsi firâren vilâyetlerine vardıkları maʿlûm ve mesmûʿ-ı mülükânem olmağla, bunların bu vakte gelince eyâlât-ı askerîsinde zuhûru mesbûk ve mesmûʿ olmayan bu gûne sû'-i hareketleri beher hâl bulundukları mahallerde ahz ve cezâları tertîb olunup, ze´âmet ve tîmârları erbâb-ı istihkāka virilmesini iktizâ etmişidi. Ancak şimdikilere ol vechle müstahak oldukları cezâ-yı iʿmâllleri icrâ olunmasına merâhim-i aliyye ve avâtıf-ı celîle-i şâhânem rızâ-dâde olmayup, bi-mennihi sübhâne ve teʿâlâ evvel baharda düşmen-ı dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesi üzerine birkaç koldan hücûm olunmak ve avn-ı Bârî ile düşmendan intikām alınmak karâr-dâde-i re'y-i pâdişâhânem olmağla, sen ki eyâlet-i mezbûre mütesellimi mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer Rumili zü´emâ ve erbâb-ı tîmârından bilâ-izn vilâyetlerine varanlar ne mahallerde ve ne mikdâr ise cümlesi bu rûz-ı firûzda İsakçı sahrâsında mevcûd bulunmak ve nevrûzdan akdem vilâyetlerinden çıkup, vaktiyle İsakçı'ya gelmeyenler ahz ve cezâ-yı mâyelıkları icrâ olunmak muhakkak idügini cümleye iʿlân ve işâʿat ve bu husûsa şimdiden ihtimâm u dikkat iderek, bi-avnihi teʿâla nevrûzdan akdem yerlerinden ihrâc ve İsakçı sahrâsına irsâllerine mübâderet eyleyüp, şöyle ki; fermân-ı hümâyûnuma muhalif hareket birle nevrûzdan mukaddem yerlerinden hareket ve İsakçı'ya gelmekden betâ'et ve kusûru zuhûr idenlerin, bi-eyyi vechin kâne mücazât-ı lâyıkaları icrâ olunmak iktizâ eylediğine binâ'en, bu makūleleri sirran ve

alenen tecessüs ve tefahhus birle haber alup, derhâl ahz u habs idüp, cezâları tertîb olunmak içün ucâleten rikâb-ı kâm-yâb-ı hüsrevâne arz u i‘lâma ihtimâm ve siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, siz dahı bu husûs-ı ehemde mütesellim-i mumuaileyh ile ale’l-ittifâk sa‘y u ikdâm idüp, ser-i mû hilâfına rızâ ve cevâzdan ve neferât-ı merkūmeden bir ferdîn bir dürlü özr ü bahâne ile vilâyetlerinde kalmasından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 218

Bir sûreti:

Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Adana ve Maraş ve Haleb ve Diyarbekir ve Rakka eyâletlerinde olan mütesellimlere ve hükkâmın her birine.

Hüküm No : 219

Hâlâ Filibe kal‘asında yeniçeri zâbiti olan Çerkesli Seyyid Mehmed *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Bu hilâlde Moskov keferesi melâ‘ininin tuğyânına mağrûren *“el-küfrü milletün vâhidetün”* me´âlince Boğdan re‘âyâsı kâfirleri isyân, ve anları görüp, Eflak re‘âyâsı dahı başka bir endâz-ı isyana kıyâm ve ol havâlîlere îsâl-i hasârete cesâret eyledikleri mesmû‘ ve meşhûd ve üzerleirne varılup, kahr u tedmîrleriyle şerr ü şûrlarından ibâdullahı te’mîn ve memleket-i mezbûrları tathîr eylemek içün tiz elden serdengeçdi bayrakları küşâd ve celb-i neferât ile karşuya ubûr ve keyd ü gezend-i usât-ı mersûmeden muhâfaza ve muhâreseye müsâra´at olunması iktizâ eylediğine binâ’en Niğbolu kazâsından mütemevvil ve i‘mâl-i asâkire kādir kimesnelerden altmış dört cemâ´atin dahı İbrahim Ağa-zâde Mustafa Ağa dimekle ma‘rûf kimesne süvârî ve vekîli İsmail Ağa-zâde Mehmed Ağa dimekle ma‘rûf kimsene süvârî ve Kalyoncu Memiş Ağa ve Bahtiyâr Ahmed Ağa ve Kahveci-zâde Ebu Bekir Ağa ve Voyvoda Sülayman Ağa ve el-Hâc Yusuf Ağa-zâde Hüseyin Ağa ve Yukarubazarlu Ahmed Ağa ve Es-Seyyid Ahmed Ağa ve Laz el-Hâc Hüseyin Ağa ve Kuleli Ömer Ağa ve on bir bölüğün Cibilzâde İbrahim ve Uzun Osman Ağa ve Kalenderizâde Ahmed Ağa ve Uzun Ahmed Ağa ve Arab Osman Ağa ve Hacı Osman Ağa ve Es-Seyyid el-Hâc Mehmed Ağa ve dördüncü cemâ´atin Şâtırzâde Ömer Ağa ve Mustafa Ağa ve Kadıoğlu Hacı Ahmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneler cümlesi piyâde serdengeçdi bayrağı küşâde ve cümle ittihâdıyla yüzer nefer mevcûd ceng-âver ile karşuya geçüp, Kule kal‘ası muhâfazasında hâzır ve âmâde oldukları ordu-yı hümâyunuma arz ve i‘lâm ve neferâtlarının tashih-i be-dergâhlarıyla gerek serdengectiyâna teslîk ve cerağ olmalarıçün istirhâm ve istid‘â ve müsâ‘ade-i aliyye olmakdan nâşî böyle dîn ü Devlet-i Aliyye ugrunda bezl-i kudret ve izhâr-ı şecâ´at idenler hakkında inâyet-i hürevânem derkâr ve sıdk u hulûs ile cihâd ve gazâya mübâderet idenler avâtıf-ı

cihân-bânîden behremend ve berhurdâr olageldiklerine binâ'en zikrolunan iki aded süvârî ve on dokuz piyâde, ki cem'en yirmi bir serdengeçdi bayrağı mahalline kayd ve neferâtı kā´ide-i ocak üzere taksîm olunması bâbında müsâ'ade-i aliyye-i mülûkâne erzânî ve beher bayrakda yüzer nefer bahadır darb u harbe kādir yiğitler olmak şartıyla taksîm olunmak içün fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ü hareket ve zikrolunan yirmi bir aded serdengeçdi ağalarının yüzer neferlerini aslı yeniçeri ve kuloğullarından olmak şartıyla Niğbolu ve sâ'ir sehadların mûcibü'l-esâmi yamaklarından olmak üzere taharri ve ma'rifetin ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kānûn üzere taksîm eyleyüp, muhâfaza-i mezbûre hıdemâtında kıyâm ve iktizâ iden hıdemât-ı padişâhîde istihdâm ve her hâlde kavîyyü'l-kalb ve celîü'l-hâtır birle ittifâk ve ittihâdane hareket ve metânet ve istihkâm ve usât-ı mersûme kâfirlerinin kesr-i ittifâk ve gurûrlarına inâyet-i Hakkile müsâra'at ve ihtimâm eyleyesin. Ve siz ki bayrakları küşâde kılınan serdengeçdi ağa ve alemdârları-i mûmâ-ileyhimsiz, siz dahı ber-minvâl-i muharrer hareket ve metânet ve ağa-yı mûmâ-ileyhin re'yine râzı ve itâ'at üzere olup, dîn-i mübin uğrunda tahsîl-i nik-nâm birle gazâ ve cihâda sa'y-i tâmm eyleyüp, ihmâl ve tesâmühden ittikā eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183 **[Sayfa 59]**

Hüküm No : 220

Hâlâ Âstâne-i aliyyemde dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından topçubaşı Vvkîli olan (…) *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnum Bender sahrâsında hayme-nişîn ikāmetde iken degâh-ı mu'allâm topçuyânından bi-emrullahi te'âlâ hastalanıp, Âstâne-i sa´âdetime avdet iden dört yüz elli ve Hantepesi'nden dahı dört yüz yetmiş, ve İsakçı cânibine avdet olundukda kezalik esnâ-i râhda hastalanup, der-aliyyeme ric'at iden iki yüz beş nefer ki cem'en bin iki yüz beş[163] nefer topçu neferâtından sıhhat bulanları evvel bahar huceste-asârda musahhah olan sefer-i hümâyûnum içün Âstâne-i aliyyemden ceste ceste ihrâc ve bir an akdem ortaları tarafına müsâra'aten tesyîr olunmaları bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ topçubaşı olan Dergâh-ı Mu´allâm Kapucubaşılarından Mustafa *dâme mecduhû* memhûr arzuhâliyle istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki topçubaşı vekîli-i mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i meşrûh hastalıkları hasebiyle Âstâne-i sa´âdetime avdet iden ol mikdâr dergâh-ı mu´allâm topçu neferâtından sıhhat bulanlarının der-aliyyemden bilâ-mucib meks ü

[163] Toplam 1125 yapıyor. Hesapta yanlışlık var.

tevakkuflarına ruhsat ve rızâ virilmeyüp, evvel bahar huceste-asârda musahhah olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum içün fevc fevc ihrâc birle bir kadem akdem ucâleten ve müsâra´aten ortaları tarafına irsâl ve tesyîrlerine ihtimâm u dikkat-i tâmm eyleyüp, mikdâr-ı zerre tehâvün ve rehâvetden gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 221

Sâbıkā kethüdâ-yı sadrıâ'zamî olup, kāmet-i liyâkat ve iktidârı hil'at-i seniyye-i vezâret ile tezyîn ve Aydın Muhasallığı kendüye tevcîh ve Bemder cânibi seraskerliği dahı uhde-i gayretine ihâle ve ta'allık olunan İbrahim Paşa-zâde Vezîr Mustafa Paşa'ya hüküm ki:

Bender [ser]askeri olan el-Hâc Ali Paşa bu hilâlde hulûl-i ecel müsemmâsıyla âzim-i dârü'l-bekā olup, yerine ucâleten fikr-i dakīk ve re'y-i serîr sahibi bir vezîr-i gayret-semîrin serasker nasbı Devlet-i Aliyyemin umûr-ı azîme ve hutûb-ı cesîmesinden olduğu zâhir ve hüveydâ ve sen ki vezîr-i müşarunileyhsin, senin rüşd ü rezin ve gayret ve hamiyetin nezd-i hümâyunumda mücerreb ve ma'lûm ve bu esnâda cânib-i mezkûre seraskerliği uhde-i liyâkatine ihâle olunmasını bi-avnihi te'âlâ niçe havâsları müstelzim olacağı melhûz-ı mülûkânem olmakdan nâşî avâtıf-ı aliyye-i hüsrevâne ve avârif-i kâmile-i mülûkânemden kadr ü şânın rütbe-i vezâret ile terfî' ve a'lâ ve hastretü'l-vüzerâ olan Aydın muhassıllığı mansıb-ı celîlesi sana tevcîh ü ihsân ve cânib-i mezbûr seraskerliği ihâle-i uhde-i ihtimâmın kılınmağın serî'an ve âcilen Bender'e varup, han-ı vâlâşân ve Bender'de mevcûd Diyarbekir vâlîsi ve mîr-i mîran-ı kirâm ve mîrlivâ ve zâbitân ve sâ'ire ile hüsn-i ittihâd merâsimine ri'âyet iderek tanzîm-i ahvâl-i tavâ'if -i askeriyeye ve Bender kal'asını ve ol havâlîleri muhâfaza ve muhâreseye bezl-i kudret ve düşmen-ı dînden ol taraflarda zuhûr iden melâ´in-i hâsırîni kahr u tedmîre gayret birle asâr-ı merdânegî vü celâdeti nev be nev izhâr ve ibrâza nisâr-ı vüs' u tâkat eylemen bâbında işbu fermân-ı hümâyûn-ı mekremet-makrûnum inâyet-rîz-i sudûr olmuşdur. İmdi bu vakitler sâ'ir vakte kıyâs olunmayup, serhad-ı azîm olan Bender kal'asının muhâfazası umûr-ı seraskerliğine dâ'îr umûrun idâre ve temşiyyeti zımnında senin alâ cenâhü'l- isti'câl Bender'e varup, hâlâ anda olan Diyarbekir vâlîsi müşâr ve mîr-i mîran-ı kiram ve mîrlivâ ve zâbitân ve rü'esâ-yı asâkir ile ittifâk üzere hareket ve Kırım hanı cenâbları ile dahı muhâbere ve ittihâd levâzımına ri'âyet ve dâ'imâ ma'iyyetinde olanlar ile icrâ-yı sünnet-i seniyye meşveret idüp, dâ'imâ etrâf ve eknâfına çeşm ü gûş tutarak adüvv-i dîn düşmen-i mekkârın ne tarafda ve kasdı ne cânibe ve ne vechle olduğunu sıhhati üzere haber alup, sen dahı iktizâ-yı hâlden olan tedâbir ve tedârikâtda bir dürlü kusûr itmeyip, ale'l-ittisâl hâzır ve mühayyâ bulunup, adüvv-i dînden Bender kal'asına ve sâ'ir ol havâlîlere gelenleri bi-avn-ı Bârî merdâne ve dilîrâne mukābele ve mürâfa'aya kıyâm u ikdâm ve

Bender'de ihtişâd üzere olan asâkir-i nusret-me'âsirimin tesviye-i umûr ve tanzîm-i hâllerine ihtimâm ve hass u tergībleri levâzımına cidd-i mâlâ-kelâm iderek, gerek muhâfaza-i kal'a ve memleket emrinde ve gerek zuhûr iden düşmenın def' ve tedmîrlerinde ittifâk-ı kulûb ile hareket ve nihâyet sebât ve metânet birle sa'yî ve gayretü'l-müslimîni himmet ve akvâ-yı vesâ'ili husûl-ı maslahat olan bezl-i mekârîm ve inâyetle cümlesinin tahrîk-i urûk-ı hamiyet ve gayretlerine dikkat ve hıdmet-i dîn mübînde izhâr-ı gayret ve rehâvet idenlerin zâbitleri ma´rifetiyle terhîb ve te'dîblerine mübâderet ve iktizâ-yı hâle göre Özi taraflarına dahı imdâd ve i´ânetde kusûr itmeyüp, herhalde üslûb-ı mergūba ri'ayet birle seraskerliğe dâ'ir cüzvî ve küllî umûr-ı husûslarda ve hıfz u hırâset-i kal'a ve memleketde şedd-i nitâk-ı hamiyyet eyleyüp, hakkında olan hüsn-i zan ve i'timâd-ı şâhânemi tasdîken liyâkat ve kudret nev be nev vâki´ olan keyfiyâtı bilâ-tevakkuf meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş'âra müsâra'at ve hilâf-ı me'mûl ednâ vaz' u hâletden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 222

Karaman ve Maraş vâlîsi olup bu def'a memleket-i Eflak'a me'mûr Vezîr Ali Paşa'ya ve Ruscuk'da başa'yân olan Seyyid Süleyman *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

A'dâ-yı dîn-i mübîn Moskovlu la'inin Eflak tarafına su'-i kasdı olduğu haber virildiğine binâ'en Bükreş ve etrâfının muhâfazası ve zuhûr iden düşmenin mürâfa'ası husûsu ehemm-i umûr-ı saltanat-ı seniyyemden olup, ve sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, senden dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi' hıdemât-ı pesen-dîde ve ef'âl-i merziye zuhûru me'mûl ve melhûz ve gayret ve hamiyetin nezd-i mülûkânemde mücerreb ve ma'lûm olduğu hasebiyle avâtıf-ı sâmiye-i hüsrevânemden rütbe-i âliye-i vezâret ihsânıyla be-kâm ve magbûtü'l-akrân kılınmanla imdi; işbu fermân-ı celîlü'l-ünvânım (…) ile tarafına vusûlunde kat'a meks ü ârâm itmeyerek bulunduğun mahalden mükemmel ve muntazam kapun halkıyla derhâl hareket ve Tuna **[Sayfa 60]** sevâhilinden serî'an Ruscak'a varup, başa'yan olan mûmâ-ileyhi el-yevm yanında cem' ve amâde olan beş-altı bin mikdârı asâkir ile ma'iyyetine istishâb ve Ruscuk'da ve bir mahalde eğlenmeyüp, müsâra'aten Bükreş'e vusûle ibtidâr ve anda ikāmet ve her tarafa havâle-i nigâh-ı basîret ve isrâ-yı cevâsis ile keyfiyet-i hareket ve niyet-i düşmena dâ'imâ istidlâ'dan hâlî olmayup, Eflak voyvodası ve boyarlarına ve re'âyâya istimâlet içün tertîb kılınan üç bin nefer mîrî askeri emr ü re'yin üzere i'mâl ve istihdâm iderek ol taraflara îsâl-i hasâr kasdıyla vürûd iden melâ'in-i hâsırîni dilîrâne mukābele ve tedmîr ü istîsâl ile ol havâlîleri ve Bükreş kasabası'nı mekr-i adûden muhârese ve te'mîne şedd-i nitâk-ı gayret ve nev be nev ve vuku' bulan keyfiyât, ve isticlâb ve istidlâ' olunan

havâdisâtı meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âra müsâra‘at eyleyüp, senden me’mûl ve meczûm-ı şâhânem olan gayret ve hamiyyete münâfi muhâfaza-i memleket ve mürâfa‘a-i düşmen-i bâhirü’l-habâset mehhâmında ednâ rehâvet ve kusûrdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet, ve sen ki a‘yân-ı mûmâ-ileyhsin, Ruscuk’a vardıkda sen dahı kat‘an eğlenmeyüp, yanında müctemi‘ olan ol mikdâr asâkir ile hemân hareket ve müşârun-ileyh ma‘iyyetiyle Bükreş’e varup, fermân-ı hümâyûnum olduğu vechle hıdemât-ı mergûbe vücûda getürmeğe nisâr-ı vüs‘ u kudret ve bu vakti evkat-ı sâ’ireye kıyâs ile mikdâr-ı zerre betâ’et ve kusûrdan ve müşârun-ileyhin re’y-i rezînine muhâlefetden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene 1183

Hüküm No : 223

Bir sûreti:

Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfimle memleket-i Eflak’a me’mûr kılınmışidîn. Ancak, Moskovlu kâfirinin Eflak tarafına su’-i kasdı haber virilüp, hâlâ Karaman ve Maraş beylerbeyisi vezîrim Ali Paşa, Bükreş ve etrâfını muhâfazaya me’mûr kılınmağla her ne mahalde isen derhâl mükemmel kapun halkıyla hareket ve Tuna yalısından münâsib olan mahalden Niğboılu’ya varup, Tırnova ve Şumnu ve sâ’ir ol havâlîden gelecek asâkiri yanına cem‘ ve etrâfa havâleye çeşm-i basîret ve ihtiyât idüp, etrâfdan gelecek asâkirin vürûd ve cem‘ ve âmâde olduklarını ve isticlâb eylediğin havâdisâtı ucâleten meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âr ve ba‘dehu bu vechle emr-i şerîfim vârid olur ise muktezâsı üzere harekete kıyâm ve edâ-yı emr-i me’mûrene teşmîr-i bâzû sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyesin deyu

Hüküm No : 224

Niğbolu ve Kule kal‘aları kadılarına ve Niğbolu kal‘ası muhâfazasına me’mûr dergâh-ı mu‘allâm cebecileri üzerine zâbit vekîli olan Hamza *zîde kadrühûya* hüküm ki:

Muhâfaza-i mezkûra me’mûr dergâh-ı mu‘allâm cebecilerilerinden Kule kal‘ası muhâfazasıiçün beş aded serdengeçdi ağaları müceddeden alem küşâd eyelediklerini ordu-yı hümâyûnuma inhâ etmeleriyle fermân-ı âlişân sâdır olmağın, imdi vusûlünde Kule ve Niğbolu ve ol havâlîlerden şecî‘ ve bahâdır ve tüvânâ kuloğulalrından ve garîb yiğitlerden beher alemin neferi kā‘ide-i ocak muktezâsınca yüzer nefer olmak üzere beş aded serdengeçdi ağalarına beş yüz nefer dergâh-ı mu‘allâm cebecileri tashîh ve be-dergâh olunup, defterini kayd-ı şer‘den mumzâ ve mahtûmen mahalline kayd içün ocak tarafına irsâl ve tesyîre müsâra‘at ve zikrolunan mahallerin gereği gibi hıfz u hırâsetleri emrine kemâl-i basîret ve gayret birle uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyeme bezl-i tâb u kudret ve sudûr iden emr-i celîlü’ş-şân

mûcebince amel ü hareket eyleyesin deyu cebecibaşı olan Mehmed *zîde mecduhû* tarafından mühürlü maktûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 225

Selanik mütesellimine ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan (…) ve evlâd-ı fâtihân zâbitine hüküm ki:

Miyân-ı firâk-ı asâkir-i müslimînde ahd-ı ba'îdden berü kemâl-i salâbet ve şecâ'at ile ma'rûf ve niçe niçe muhâfazalarda kıyâm ile me'mûr oldukları hıdemât-ı Devlet-i Aliyye'mde sadâkat ve istikāmet ile hıdmet itmekle meftûr ve mecbûr ve min külli'l-vücûh hıdmetleri meşkûr olduğu beyne'l-enâm mütevâtir ve meşhûr olan Rumili'nde vâki' evlâd-ı fâtihân tâ'ifesinin şürût-ı nizâmları muktezâsınca bu makūle sefer-i hümâyûn vuku'unda bedel-i mu'afiyet-i maktû'ları mutâlebe olunmamak üzere aynî eşkincileri evvel be-evvel ihrâc ve emr-i muhâfaza ve sâ'ir hıdemât-ı mühimmede istihdâm olunageldiğine binâ'en bu def'a mu'ayyen olan aynî eşkencileri evvel baharda sefer-i hümâyûn hıdmetinde mevcûd bulunmalarıçün ber-muktezâ-yı vakt ü hâl şimdiden ber-vech-i ta'cîl tekmîlen ihrâc ve Babadağı meştâsına sevk ü îsâl olunmaları tasvîb olunup, tertîb ve tanzîmi bâbında fermân-ı âli şeref-rîz-i sudûr olmağla sâdır olan fermân-ı âli mucebince hîn-i sâbıkalarda olageldiği vechle fi'l-asl tâ'ife-i merkūmenin altı bin üç yüz doksan altı nefer piyâdeleri olup, kadîmden berü seferler askeri misillü olmalarından nâşî hâne-i avârız ve bedel-i nezl ve celeb-keşân ağnâmı ve araba ve deve ve zâhire mübâyaası ve sâ'ir tekâlif-i örfiye ve şâkkanın cümlesinden mu'âf ve müsellemler olmalarıyla, sefere me'mûr oldukları senelerde her altı nefer piyâdelerinden bir eşkenci ihrâc olunmak de'b-i kadîm idügi hâslar kaleminde mukayyed olduğu cihetden ber-mu'tâd-ı kadîm iktizâ iden eşkencilerinden sene-i sâbıkada hasbe'l-iktizâ Hotin kalası muhâfazası şartıyla bin altmış altı neferin ihrâcı vakt-i şitâda fermân olunup, vâcibü'l-ihtiyâc anlardan ber-vech-i mu'tâd mîrîden bahşîş ve ulûfe ve ta'yînât ve mühimmât bahâlarıyla tahrîr oluna levendât ile me'mûren ihrâc ve techîz ve tesyîri olanlar lâzıme-i zimmet-i sadâkatleri olduğu üzere vaktiyle savb-ı me'mûrelerine azîmet ve avdetlerinde ve hıdemât-ı aliyyemde zabt u rabt ve i'mâl-i istihdâmlarına muvaffak olacakları yerlü ve yurdlu ve kefillü ve büyûtlu sahîh evlâd-ı fâtiân'dan kırk ve temiz ve vakt-i hâcetde te'dîb ve gûş-mâl ve zuhûr iden firârîleri ikmâl itdirilmek üzere me'mûr olan çeribaşılarının ma'iyyet ve ma'rifetleriyle cümlesi tâ'ife-i mezbûre içlerinden müsellah ve mütedeyyin ve esfâr-ı **[Sayfa 61]** sâbıkada ba'zen abâ vü ecdâd ve akraba ve ta'allukatlarının şecâ'at ve nik-nâmları meşhûr ve müte'ayyin olanlardan tefrîk ve akraba ve ta'allukat ve sâ'ir ihtiyâr ve söz

sâhipleri ittifâklarıyla güzîn ve müntehab yiğitler olmak üzere intihâb ve ihrâc itdirilmesi lâzıme-i hâl ve muktezâ-yı vakt ü ahvâlden iken şürût-ı mezkûreye adem-i mürâ'at ile ba'zı kıptî ve rencber makūlesi tahrîr ve tesyîr eyledikleri cihetden zâbitlerine inkıyâd ve itâ'at ve hıdemât-ı me'mûrelerinde kıyâm u sebâtları mutasavvur olmayup, hem ta'tîl-i umûr-ı mühimmeye sebeb ü illet ve hem beytü'l-mal-ı müslimîne mûcib-i hasâret olduğuna binâ'en ibtidâ-i emrde şürût-ı nizâm-ı kadîmlerine kemâ-hüve hakkın ri'âyet ve zâbitleri ve çeribaşıları ve ihtiyârları kefâlet ve ittifâklarıyla cümlesi evsâf-ı mezbûr ile müttasıf ve ma'lûm ve mücerreb olan tâ'ife-i Evlâd-ı Fâtihândan intihâb ve ta'yîn olunup, inşallahi te'âlâ seksen üç senesi mal-i maktû'ları mütâlebe olunmamak üzere afv u ref' olunmak şartıyla mu'accelen ihrâcları hâlâ Selanik sancağı mütesellimi ve Evlâd-ı Fâtihân zâbitinin uhde-i tekayyed ve ihtimâmlarına ihâle ve tefvîz ve taraf-ı Devlet-i Aliyyemden dahı bir mu'temed ve kâr-güzâr ve müstakīm mübâşir ta'yîn ve irsâl olunup, bi-tevfîk-i sübhâne ve te'âlâ ol tarafa ba'de'l-vusûl kat'a te'hîr ve tevakkufa cevâz ve ruhsat göstermeksizin, ber-vech-i muharrer, cümle ittifâkı ve ittihâdlarıyla şürût-ı sâbıkalarına ihtimâm u dikkat olunarak tâ'ife-i merkūmenin ol mikdâr piyâdelerinin her altı neferinden bir eşkinci hesâbıyla ihrâcı iktizâ iden bin altmış altı nefer aynî eşkincileri hâricden alîl ve marîz ve sabı ve ihtiyâr olmayup, kendü cinslerinden yarar ve tüvânâ ve şecî' ve bahâdır ve darb u harbe kādir, güzîn ve müntehab ve müsellah yiğitlerinden olmak üzere zâbitleri ve çeribaşıları ma'rifetleriyle bir an akdem ihrâc ve ber-vech-i mu'tâd bayrakların küşâde itdirdüp, cümlesi çeribaşıları altında mevcûd itdirildikden sonra bir ferdi ve bir neferi cins-i ahar olmayup, ve girüye kalmamak şartıyla tamâmen medîne-i Selanik'e cem' ü istishâb ve sahîfe-i hallerine imrâr-ı nazar ile şürût-ı mer'iyyelerine muvâfık ihrâc olundukları tebeyyîn ve ta'dâd olundukdan sonra bir sâ'at mukaddem yola teveccüh ü azîmet ve esnâ-yı râhda nüzûl olunan menâzil ve merâhilde bir ferde ta'addî ve tecâvüz olunmayup, ve bir ferdînin firâr ve gaybubet eylememesiçün leylen ve nehâren muhâfaza ve mıuhâreselerine ihtimâm eyleyerek, sürüp, ve götürüp, hey'ât-ı mecmû'alarıyla Babadağı meştâsına irsâl ve arz olan ta'dâd ile bilâ-kusûr hıdemât-ı me'mûrelerinde kıyâm itdirilmek ve sene-i sâbıkada adem-i nizâm ve sebâtları me'mûr ihrâcı olanlar hilâf-ı mu'tâd ziyâde avâid ve cevâ'iz ve mübâşiriye mutâlebesiyle şürût-ı mezkûrdan iğmâz ve adem-i tekayyedlerinden neş'et eylediği cihetden bu def'a o makūle hâlâtdan hazer ü mücânebet ve ma'âzallahü te'âlâ sene-i sâbıkā misillü tama'-ı hâma tab'iyyetden nâşî bir hâlet-i gayr-i merziye zuhûr ider ise o makūleler bilâ-aman katl ile mücâzât olunduklarından gayrı bedel-i mu'âfiyetlerinin birkaç katı emvâl ve eşyâ ve emlâklarından tahsîs olunacağı emr-i muhakkak olduğu i'lân ve iş'âr birle ve'l-hâsıl tâ'ife-i mezbûrenin cümlesi kendü cinslerinden ihrâc itdirilüp, içlerine ecânib ve ağyâr makūlesi idhâl olunmamak maddesi asl-ı

mu‘âfiyetleri şürûtunda mukayyed ve musarrah olduğuna binâ’en ber-mûcib-i şürût-ı mer‘iyye ol mikdâr eşkincilerinin cümlesi kendü cinslerinden olmak üzere güzîn ve tüfenk-endâz ve ma‘reke-perdâz yiğitlerden intihâb ve ihrâc ve bir ferdi noksan olmamak, bi’l-cümle tamâm olmak iktizâ-yı amâl-i şehinşâhânem olmağla vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘âzallahü te‘âlâ tama‘-ı hâma tab‘iyyet ile mugāyir-i rızâ-yı hilâfet-penâhî harekete cesâret ve şürût-ı mezkûra mugāyir mefsedetden hazer ü mücânebet şartıyla neferât-ı merkūmeyi bir gün evvel tamâmen ihrâc ve savb-ı me’mûrelerine îsâle müsâra‘at ve hilâfına vaz‘ u hareketden ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemeniz içün size hitâben dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘l başdefterdârım olan Es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i‘lâm itmeğin i‘lâmı mûcebince kalem-i mezbûrda emri tahrîr olunmak üzere hâslar kaleminden memhûr kā’ime vürûd itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak [bâbında] emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 226

Bir sûreti:

Tâ’ife-i mezbûrenin sâkin oldukları kazâların kadılarıyla çeribaşılarına ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 227

Yergöğü kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti ve ol havâlîye ubûr iden asâkire başbuğ nasb u ta‘yîn olunan Turnacıbaşı Hüseyin *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Bu def‘a ol havâlînin emr-i muhâfaza ve usât-ı re‘âyâ kâfirlerinin mekîdetlerinin mürâfa‘alarıçün Ruscuk A‘yânı Çelebi Es-Seyyid Süleyman *zîde kadrühû* ma‘iyyetinde olmak üzere Ruscuk kazâsından altı bayrak ve Yergöğü’nden iki bayrak cem‘an sekiz aded serdengeçdi bayrağı üçer yüz nefer piyâde pâk olmak şartıyla küşâde olunması arz ve istid‘â olunduğuna binâ’en taraf-ı mülûkâneden müsâ‘ade birle şürût-ı mezkûre ile küşâde olunması bâbında bundan akdem emr-i celîlü’ş-şân şeref-sudûr olmağla, zikrolunan bayraklar ber-minvâl-i muharrer mükemmel neferâtlarıyla sâfî piyâde olmak üzere Yerğöğü’ne duhûllerinde kānûn-ı kā‘ide üzere tashîh ve be-dergâh ve hıdmet-i muhâfazada muktezâ-yı vakt ü hâle göre istihdâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın, (…) vusûlünde sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ü hareket ve neferât-ı mezbûre bayraklarıyla geldiklerinde İbrail Kâtibi sâbık Mehmed Halîfe *zîde kadrühû* kalemi ve ma‘rifetiyle bizzat sen tashîh [ü] be-dergâh eyleyüp, pâk ü piyâde ve ol havâlînin serhaddâtı yamaklarından olmamak ve asl-ı yeniçeri ve kuloğullarından tüvânâ ve bahâdır ve cenge kādir yiğitleirnden olmak üzere tahrîr ve defter tashîhleri mahâlline kaydiçün ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve tesyîr eyleyüp, yeniçeri ve

askerîlikde alakası olmadık mechûlü'n-neseb kimesneleri tahrîrden ziyâde taharrî ve hazer eyleyesin deyu bi'l-fi'l dergâh-ı Ma'allâm yeniçerileri ağası olan Ka'imakām Süleyman Paşa tarafından mühürlü maktub virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 62]**

Hüküm No : 228

Müteveffa Bender seraskerinin kethüdâlık hıdmetinde bulunan İbrahim *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ki mâmâ-ileyhsin, mücerrebü'l-etvâr olduğuna binâ'en müteveffâ-i müşârun-ileyhin yerine bu def'a rütbe-i vâlâ-i vezâret ihsânıyla serasker nasb olunan vezîrim İbrahim Paşa-zâde Mustafa Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehûnun* dahı kethüdâlık hıdmetinde istihdâm olunman muhakkak olmağla müteveffâ-i müşârun-ileyhin Bender'de mavcûd kapusu halkına istimâlet virerek, halefi müşârun-ileyhin Bender'e vusûlüne muntazaran anda meks ü kıyâm eylemen içün müşârun-ileyhin bâ-arzuhal istid'âsı mûcebince işbu emr-i şerîf ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi, müşârun-ileyhin Bender'e luhûkuna değin selefinin kapusu halkına istimâlet virerek bir ferdîni dağıtmayup, müşârun-ileyh Bender'e dâhil olduğunda kethüdâlığı hıdmetine bezl-i vücûd idüp, hilâfı hareketden ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 229

Tolcı kadısına ve serdârına ve zikri atî kurâ subaşıları *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Hâlâ Sipâhlu Ağası Ali Bey *dâme mecdühû*nun ve sipâh ocağı ve ve çavuşân ve hulefâ ve şâkirdânın hayvanâtlarına tahsîsen Babadağı mahkemesinden virilen mürâselede meştâ olmak üzere Tolcı kazâsından üç karye tahrîr ve emr olunup, lâkin kurâ-i mezkûre re'âyâsının şa'îr ve saman ve ecnâs-ı zehâ'ir iştirâsına muhtâc olduğuna binâ'en muhtekir tâ'ifesi eşyâ-yı mezkûreyi haps ve ihtikâr eyleyüp, revâcı üzere füruht eylemelerini hâvî size hitâben emr-i şerîf sudûrunu mûmâ-ileyh arzuhâliyle inhâ ve istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi berveh-i muharrer eşyâ-yı mezkûreyi erbâb-ı ihtikâra haps ve idhâr itdirmeyüp, revâcı üzere mûmâ-ileyhin ve çavuşân ve hülefâsının ve şâkirdânının etbâ' ve hayvanâtlarıçün füruht itdirmeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 230

Boğdan seraskeri olup, hâlâ İsakçı'da ikāmet üzere olan vezîrim Mehmed Paşa'ya ve mîr-i mîrân ve yeniçeri zâbitine ve bu def'a ordu-yı hümâyûnumdan ve ocak tarafından bu husûsa ta'yîn olunan mübâşirlere ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki:

Emr-i hümâyûnum ve fetevâ-yı şerîfe mûcebince igare-i Boğdan zımnında bundan mukaddemce şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyem mantûkları üzere etrâf u eknâfdan İbrail cânibine mürûr içün İsakçı'dan ve Maçin taraflarından gelüp, tecemmü' ve ihtişâd iden gerek müretteb ve gerek nefîr-i âm asâkir-i mansûrem muktezâ-yı me'mûriuyet ve lâzıme-i zimmet-i ubûdiyetleri üzere bilâ-te'hîr nehr-i Tuna'yı mürûr eylemeleri lâzım iken bilâ-mûcib mürûrda betâ'et gûne hareket idüp, asâkir-i mansûrenin bu gûne betâ'et üzere hareketleri etrâfın ihtilâfına mûcib bir ma'nî olmağla, siz ki vüzerâ ve mîr-i mîrân-ı mâmâ-ileyhimsiz, farizâ-i cihâd ve gazâda bu misillü hareket, münâfi-i diyânet ve mugāyir-i şerî'at olduğunu asâkir-i İslâm'a i'lân ve işâ'at birle düşmen-i dîn ve usât-ı re'âyâ-yı hazelân-karînden ahz u sâr u intikām içün el'an İsakçı'da müctemi' olan ve bir tarafdan vürûd iden gerek müretteb ve gayrı müretteb bi'l-cümle asâkir-i masûremi fevc fevc ve kol kol zâbitân ma'rifetleriyle nush u bend ve iğrâ' ile müsâra'aten cümlesini imrâr ve mübâşirleri ma'rifetleriyle İbrail'e varup, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde iş'âr ve beyân olunduğu mahalden virilen fetevâ-i şerîfe mûcebince kahr u tedmîr-i a'dâ ve usât-ı re'âyâ-yı fukarânın iğrâ'sı üzere izhâr-ı gayret ve şecâ'at birle edâ-yı farizâ-i gazâya ikdâm eylediklerinde dâreynde nâ'il-i mesûbât-ı evfer olacaklarını mesâmi'-i intibâhlarına bir hoşca vaz' u ilkā iderek bilâ-mûcib tevakkuflarına rızâ ve cevâz gösterilmeyüp, mübâşirleri ma'iyyetleriyle müsâra'aten nehr-i Tuna'yı imrâr ve İbrail'e îsâllerine bi'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ve sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, ednâ kusûr ve rehâvetden be-gāyet tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 231

Bir sûreti:

Anadolu vâlîsi olup, hâlâ Maçin'de ikāmet üzere olan vezîrim Feyzullah Paşa'ya ve yeniçeri zâbitânına ve ordu-yı hümâyûnumdan ve ocakdan bu husûsa ta'yîn olunan mübâşirlere ve ol tarafda mevcûd bulunan zâbitân ve sâ'ireye ber-vech-i meşrûh, Maçin'de olan asâkirin imrârı zımnında.

Hüküm No : 232

İşbu emr-i şerîf tatar yediyle mahallerine lede'l-vürûd sicil-i mahfûza kayd oldundukdan sonra ahâlî müvâcehesinde feth ü kırâ'at olundukda her biri merâsim-i itâ´atı

ba´de'l-edâ ber-mûcib-i emr-i şerîf harekete ta´ahhüd eylediklerini nâtık Balçık ve Kavarna ve Mangalya nâ'iblerinin şukkasınca vürûd iden arzlarının mazmûnu bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 10 Ş Sene [1]183

Karaharman ve Köstence ve Mangalye ve Kavarna ve Balçık ve Hacıoğlubazarı kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve sâ'ir zâbitân ve evkāf mütevellîleri ve a'yân-ı vilâyet ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Sancağ-ı şerîf-i saâdet-redîf ile sadra'zamım ve ricâl-i Devlet-i Aliyyem ve yeniçeri ocağı Babadağı'nda meştâya kalmaları musahhah ve işbu mâh-ı recebü'l-ferdîn on dokuzuncu [günü] (19 B. 1183-17/11/1769) mahal-i mezbûra duhûlleri muhakkak olmağla böyle eyyâmda etrâf kazâlardan ahâlî ve re'âyâ araba ve hayvanâtlarıyle şa'îr ve saman ve yumûrta ve tavuk ve dakīk ve sâ'ir me'kûlâtdan gönderüp, râyici üzere rızâlarıyla füruht etmeleri hem kendülere menfa'at hâsıl ve hem meştâ-yı mezbûrede bulunanlara i'ânet misillü bir hâlet olmağla mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, vusûlünde siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sancağ-ı şerîf ma'iyyetinde olanlara bu misillü hıdmetinizin semeresi zâhir olacağı ve me'kûlât-ı mezbûre ve şa'îr ve saman getürenlere bir dürlü ta'addî ve ta'arruz olunmayup, rızalarıyla bay' ü şirâ olunacağı yakīnen ma'lûmunuz bulundukda kemâl-i emniyet ile kesb-i mefa'at ve ticâret ve tahsîl-i mi'e bereket ideceklerini dahı re'âyâya tefhîm iderek bu bâbda kat'a te'hîr ü tevakkuf ve ihmâl ü tekâsül eylemeyüp kazâlarınozdan Babadağı'na lâ-yenkatı' ve bilâ-fâsıla araba ve hayvanât ile peyderpey şa'îr ve saman ve me'kûlât-ı sâ'ire irişdirmeğe mübâderet birle hıdemât-ı makbûle ibrâzına nisâr-ı cehd ü kudret ve kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene [1]183 **[Sayfa 63]**

Hüküm No : 233

İbrail Muhâfızı vezîrim Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Hâkim ve müfti-i vilâyet olanlar böyle eyyâmda guzzât-ı muvahhidîni gazâ ve cihâda tahrîs ve tergib zımnında ayât-ı kurâniye ve ehaddîs-i nebeviye ile ücûr-ı cezîle-i gazâyı ifâde ve iş'âr iderek asâkir-i İslâm'a gayret ve metânet virmeleri lâzıme-i hallerinden iken, hâlâ İbrail kadısı ve müftüsü za'îfü'l-kalb olduklarından bu esnâda İbrail Kal'ası'ndan Maçin'e doğru firâr eyledikleri hasebiyle müstahak-ı te'dîb olmalarıyla merkūmân, ma'rifetin ve dîvân-ı hümâyûn çavuşlarından (….) zîde kadrühû mübâşeretleriyle bulundukları mahalde ahz ve serî'an ve âcilen mahbûsen İbrail'e îsâl ve yerlerinde ikāmet itdirilmek bâbında işbu emr-i şerîfim ısdâr ve çavuş-ı merkūmile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, ber-vech-i mauharrer İbrail'den firâr iden kadı ve müfti-i merkūmân ma'rifetin ve çavuş-ı merkūm mübâşeretiyle bulundukları mahalden alâ eyyi hal ve serî'an ve âcilen

mahbûsen İbrail'e îsâl ve yerlerinde ikāmet itdirilmesine ihtimâm u dikkat ve senden her hâlde me'mûl ve meczûm-ı şâhânem olan asâr-ı mergūbeyi izhâr ve ibrâza nisâr-ı liyâkat ve kudret iderek İbrail kal'asından bir ferdîn bir taraflara firârlarına ruhsat virilmeyüp, gayret-i dîn-i mübîn içün muhâfaza-i kal'a ve vilâyete ve mürâfa'a-i düşmen-ı dîne şîrâne ve merdâne kıyâm u mübâderet ile nâ'il-i du'â-yı hayr-ı pâdişâhânem olmağa bezl-i mâ-hasal miknet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 234

Silistre kadısına ve nâzırına ve a'yân-ı vilâyet ve mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Babadağı'nda meştâ konaklarını ta'mîr ü termîm içün ücretleriyle Silistre ve etrâfından yüz nefer dülger ve hamamcı ve sıvacı tedârik ve ihrâc ve serî'an ve âcilen mübâşir-i mûmâ-ileyh ile Babadağı'na irsâl olunmak fermânım olmağın, imdi mübâşir-i mûmâ-ileyh işbu emr-i şerîfimle vusûlünde bir sâ'at mukaddem Silistre ve etrâfından yüz nefer dülger ve hamamcı ve sıvacı tedârik ve derhâl mübâşir-i mûmâ-ileyh ile yola ihrâc ve serî'an ve âcilen Babadağı'na irsâl ü îsâllerine bilâ-tevakkuf ihtimâm u dikkat, ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, bir an akdem Silistre'ya varup, fermânım olduğu üzere ol mikdâr ameleyi derhâl tamâmen tedârik itdirüp, yanına alup, ucâleten cümlesini Babadağı'na îsâle sa'y-ı bî-hemâl eyleyüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 235

Varna kadısına ve a'yân ve zâbitâna ve bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Leh müttefiklerinden Potoşky ve Frasensky nâm boyârların yanlarında mevcûd bin beş yüz nefer mikdârı âdemleri ve hayvanâtlarıçün Varna karyelerinden münâsibi üzere kışlak mahalleri tahliye ve tahsîsi ile serî'an meştâ-yı hümâyûnuma arz u i'lâm olunmak fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mûmâ-ileyh mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bu bâbda kat'a tereddüd ve tevakkuf olunmayup, fermânım olduğu üzere ol mikdâr âdemleri ve hayvanâtlarıyla mûmâ-ileyhimâya meştâ olmak üzere kazâ-i mezbûr kurâsından münâsib vechiyle kifâyet mikdârı mahaller tahliye ve tehyiyye olunduğunu mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ucâleten meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma arz u i'lâma mübâderet ve tahliye olunan mahaller mertebe-i kifâyede olup, noksan olmamasına dikkat ve hilâfından mübâ'adet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer boyarân-ı merkūmân içün meştâ ittihaz olunacak mahalleri bir an akdem tahliye ve tehyi'e itdirildiğini müş'ir arz u

i‘lâm idüp, serî‘an avdet eylemeğe ihtimâm ve tesâmüh ve tekâsülden ittikā-i tâmm olunmak bâbında Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 236

Ruscuk kadısına ve mübâşeretle hâlâ ol tarafda olan (…) *zîde mecdühû*ya ve kazâ-i mezbûr a‘yânı Seyyid Süleyman ve sâ’ir a‘yân ve iş erlerine hüküm ki:

Sen ki a‘yândan Seyyid Süleyman *zîde kadrühûsun*; kazâ-i mezbûrdan İbrail kal‘ası muhâfazasıçün matlûb ve tahrîri fermân-ı hümâyûnum olan bin nefer mîrî asker sana lisânen ifâde ve te’kîd olunduğu üzere on gün zarfında tekmîlen tahrîr ve muhâfaza-i mezbûreye tesyîrleri lâzım ve el-hâleti hazihi İbrail ve etrâfında teksîr-i asker husûsu vâcibât-ı umûr-ı diyânetden olduğu zâhir ve aşikâr iken, sen ordu-yı hümâyûnumdan azîmet ideli ve emr-i şerîfimle mübâşir-i mûmâ-ileyh ol tarafa irsâl olunalı eyyâm-ı vâfire olmuşiken, hilâf-ı fermân ve tenbîh-i hümâyûnum bu bâbda kemâl mertebe tehâvün ve tekâsürün zuhûruyla, asker-i mezbûr henüz İbrail’e vusûl bulmayup, ve elan Boğdan’da olan Moskovlu ve kendülere tab‘iyyet iden re‘âyâ keferesi İbrail ve havâlîsinin askeri vâki‘ olmadığını haber aldıklarından bu hilâlde Kalas üzerine hücûm ve icrâ-yı mel‘anet ve şekāvete cesâret ve îsâl-i keyd ü hasâret itmeleriyle bu emr-i ehemmde bu mertebe tekâsül ve iğmâzının alâ eyyi hâl senin ve sâ’ir bu maddede seninle ihtimâm-ı vazîfesi bulunanların tertîb-i cezâlarını icâb ider keyfiyet olduğu ve eğer iki-üç gün zarfında bin nefer mîrî asker tamâmen İbrail’e gelmemek lâzım gelür ise sana selâmet mutasavver olmadığından başka asker-i mezbûrun tahrîrleri ve ucâleten tesyîrleri husûsunda kazâ-i mezbûrun sâ’ir a‘yân ve iş erlerinden tesâmühâne hareketi zuhûr idenleirn dahı mübtelâ-yı eşedd-i ukūbet olmaları muhakkak olmağın mücerred i‘lâm-ı hâl içün işbu fermân-ı fezâ-cereyân ısdâr ve alâ cenâhi’l-müsta‘cel (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûl-i emr-i şerîfime değin asker-i mezkûr İbrail’e irsâl olunmamışlar ise bir dakīka ve bir lahza tevakkuf ve ârâm itmeyüp, hemân cümlesini mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle ber-vech-i isti‘câl İbrail’e irsâl ve idhâl ile temşiyyet-i kâne cidd-i bî-şumâr ve sa‘y u bî-hemâl idüp, giribân-ı cânını pençe-i gazâb-ı mülûkânemden tahlîs eyleyesin. Ve illâ böyle vakitde bu gûne kusûrun töhmeti bir dürlü afva karîn olmayacağı bî-iştîbâhdır. Ana göre amel ü hareket ve selâmet-i halin içün dâmen-i der-miyân-ı gayret eyleyesin. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, sen dahı encâm-ı kârın neye müncer olacağını muhakkak bilüp, bir an akdem asâkir-i mezbûru tamâmen ve kâmilen İbrail’e îsâl ve İbrail muhâfızına teslîm eylediğini muhtevî **[Sayfa 64]** sened alup, edâ-yı hıdmete ikdâm ve hilâfından ittikā-i tâmm eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 237

Bir sûreti:

Ziştovi kadısına ve hâlâ mübâşeretle ol tarafda olan (…) *zîde mecdühû*ya ve kazâ-i mezbûrun a‘yân ve iş erlerine ber-vech-i muharrer iktizâsı üzere tahdîd ve te’kîdi hâvî, kazâ-yı mezkûrdan İbrail’e gelecek beş yüz nefer mîrî askeri ucâleten irsâl ve îsâl eylemeleriçün.

Hüküm No : 238

Bir sûreti:

Şumnu kadısına ve mübâşire ve iş erlerine ber-vech-i muharrer, kazâ-i mezbûrdan İbrail’e gelecek askerin ucâleten irsâl ve îsâliçün.

Hüküm No : 239

Bender cânibi seraskeri el-Hâc Ali Paşa’ya hüküm ki:

El-hâleti hazihi rûz-ı kāsım hulûl idüp, inşallahü’l-Melikü’l-Mennân evvel bahar huceste-asârda düşmen-i dûzah-makāmın kahr u tenkîlleriçün birkaç koldan sevk-i ketâib-i celâdet ve a‘dâ-yı dînden gereği gibi ahz-ı intikām olunmak üzere karâr-dâde-i re’y-i şâhânem olmakdan nâşî sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf ile ma‘iyyetinde mevcûd bulunmaları muktezî olan ricâl-i devlet ve rü’esâ ve hüddâm-ı saltanat-ı seniyyem içün kā‘ide-i esfâr-ı sâbıkā üzere bu def‘a medîne-i Silistre meştâ-nişîn ve tahsîs kılınup, çend rûz zarfında sahrâ-yı İsakçı‘dan hareket ve meştâ-yı ordu-yı hümâyûnum olan Silistre’ye azîmet olunacağı ve ocaklardan ağavât ve zâbitân ve neferâtı dahı İsakçı ve Babadağı ve Kili ve İsmail taraflarında ve sâ’ir Tuna sevâhilinde kışlamak üzere ta‘yîn ve tesyîr olundukları, sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, ma‘lûmun oldukda sen dahı uhde-i gayret ve liyâkatına ihâle olunan idâre-i umûr-ı seraskerîyede be-gāyet intibâh üzere hareket ve hıdmet-i muhâfazada olan zâbitân ve efrâd-ı askeriyenin şîrâze-i icrâ-i hamiyet ve nizâm-ı hallerine teferruka ve ihtilâl virir hâlde zuhûr etmemek üzere cümlesinin zabt u rabt ve hıdemât-ı me’mûrelerinde kıyâm itdirilmelerine mezîd-i ihtimâm ü dikkat ve inhâsı mühim keyfiyâtı meştâ-yı hümâyûnuma arz u i‘lâma müsâra‘at eylemen bâbında hâssaten işbu emr-i âlişânım ısdâr ve (…) ile vusûlünde keyfiyet malûmun oldukda cebîn-i şecâ‘at mübîninde vâkı‘ olan etvâr-ı liyâkat ve istikāmet muktezâsınca vazîfe-i uhde-i kifâyetin kılınan muhâfaza-i kal‘a ve memleket husûslarında teşmîr-i bâzû gayret ve ibrâz-ı levâzım-ı fütuvvet ve dirâyet birle a‘zam-ı serhaddân-ı seniyye-i İslâmiyeden olan Bender kal‘ası muhâfazası hıdmetinde olan rü’esâ ve zâbitân ile ittifâk ve itthâd merâsimine ri‘âyet ve tavâ’if -i askeriyenin iktizâ-yı vakt ü hâle göre zabt u rabt ve istimâlet birle mecmû‘ının muhâfaza-i kal‘a ve hudûd ve mürâfa‘a-i keyd ü gezende dâ’ir vuku‘ bulan hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde i‘mâl ü istihdâmlarına fevke’l-me‘mûl ihtimâm u dikkat ve cemi‘ hâlet-i basîret ve ihtiyât vechiyle hareket ile seraskerlik emr-i azîminin dilhâh-ı hüsrevânem üzere idâresine nisâr-ı nakdîne-i kudret ve ifâde ve inhâsı

lâzım ve lâbüdd olan hâlâtı nev be nev meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âr ile îkā-i nik-nmi ve celâdete sarf-ı cehd ü tâkat ve hilâf-ı melhûz, ser-i mû vaz‘ u hâlet zuhûrundan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 240

Bir sûreti:

Özi vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa’ya

Hüküm No : 241

Bir sûreti:

Rakka vâlîsi ve Boğdan seraskeri vezîrim Mehmed Paşa’ya me’mûriyeti üzere Boğdan ve Eflak derûnunu adüvv-i dînden ve haydûd eşkıyâsından tathîr ve tanzîfi husûsuna dikkat ve sâ’ir ihâle-i uhde-i ihtimâmı kılınan seraskerlik umûrumda kendüden me’mûl olan himmet ve ihtimâmı icrâya nisâr-ı kudret ve ifâde ve inhâsı muktezî olan mühim husûsâtı meştâ-yı hümâyûna tahrîr ü i‘lâma mübâderet eylemek içün.

Hüküm No : 242

Bir sûreti:

Kırım cânibi Seraskeri Vezîr İbrahim Paşa’ya, Kalgay Sultan ile muvâfakat ve ittifâk üzere hareket ve muhâfaza-i kılâ‘ ve melekete ihtimâm ü dikkat ve inhâsı muktezî hâlâtı meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm ve iş‘âra müsâra‘at eylemek içün.

Hüküm No : 243

Bir sûreti:

İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa’ya siyâk-ı mezkûr üzere.

Hüküm No : 244

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan hâlâ Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı olup, bu def‘a mahsûs emr-i hümâyûnumla memleket-i Eflak muhâfazasına me’mûr kılınan Ahmed Paşa-zâde Mehmed Paşa *dâmet meâliyehûya* hüküm ki:

El-yevm Boğdan derûnunda olan Kazak eşkıyâsı ve bu esnâlarda yine ol taraflarda zuhûr iden şikāt-ı hayâdi[d]lerin Eflak taraflarına geçüp, niçe gûne habâset ve şekāvete tasaddîleri hasebiyle Eflak voyvodası ile bi’l-ittifâk muhâfaza-i memleket ve te’mîn-i zü‘efâ-yı ra‘iyyete ihtimâm olunmak üzere Kara Mütesellim Ahmed *zîde mecduhû*, voyvoda-i mûmâ-ileyhin tahrîr ideceği iki bin nefer ile ve kendüsünün tahrîr ideceği bin nefer mîrî asâkire başbuğ olmak vechiyle ordu-yı hümâyûnumdan me’mûr kılınup, Eflak tarafına tesyîr olunmuşidi. Ancak memleket-i mezbûrenin keyd-i a‘dâ ve muzırrat-ı eşkıyâdan muhâfazası voyvoda-i mûmâ-ileyhin uhde-i istikāmetine ihâle olunan umûr-ı mühimmenin te’diye ve temşiyetleri husûsu el-hâleti hazihi umûr-ı a‘zam-ı Devlet-i Aliyyemden olup, ve sen ki paşa-

yı mûmâ-ileyhsin, sen miyâne-i akrânında gayret ve besâlet ve hamiyet ve şecâ‘atile mevsûf olduğundan gayri re’y-i sedîd ve fikr-i dakīkin i‘timâd-ı hümâyûnum olmakdan nâşî zikrolunan üç bin nefer asker emr ü re’yinle i‘mâl ü istihdâm olunarak muktezâ-yı rüşd ü fetânetin üzere her husûsda kemâl-i gayret ve basîret birle derûn-ı memleket-i Eflak’ı keyd ü gezend-i haydûd ve adüvvden muhâfaza ve muhârese ve boyârân ve re‘âyâyı kemâ-yenbagī te’mîn ve irâha ile voyvoda-i mûmâ-ileyhin ihâle-i uhde-i ihtimâmı kılınan gerek umûr-ı zehâ’ir ve gerek hıdemât-ı sâ’irenin temşiyet ve tanzîmlerine cidd ü ihtimâm ve sa‘y u mâlâ-kelâm eylemen fermânım olmağın me’mûriyetini hâvî işbu fermân-ı âlişânım ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi senin Eflak muhâfazasına ta‘yîn olunman hakkında olan hüsn-i i‘tikâd ve i‘timâd-ı şâhânemden nâşî her husûsda âki‘lâne ve merdâne hareket eylemen melhûzuyla idügi ma‘lûmun oldukda, vürûd-ı emr-i hümâyûnumda bulunduğun mahalden bilâ-tevakkuf kalkup, Eflak’a varup, zikrolunan üç bin nefer askerden henüz tahrîrden **[Sayfa 65]** tekmîl olunanları var ise der-akab tahrîr ve tetmîm ve mütesellim-i mûmâ-ileyh ile ma‘an cümlesini ve ma‘iyyetine alup, mürâfa’a-i eşkıyâ ve a‘dâ ve muhâfaza-i memleket ve re‘âyâya münâsib olan mahalde firçr ve bu esnâda Boğdan seraskeri vezîrim Mehmed Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû* dahı ma‘iyyetine me’morlar ile Prut suyu sâhiliyle Fokşan‘a varup, ol havâliyi vücûd-ı eşkıyâdan tathîr ve te’mînm eylemek üzere kılınmağla müşârun-ileyh ile peyderpey mükâtebe ve muhâbere ve kendüsü ile ittihâd ve re’y-i rezînine muvâfakat ve etrâf u eknâfa itâre-i câsûs basîret iderek kemâl-i ihtimâm ve ihtiyât vechile memleket-i merkūmenin muhâfaza[sına] kıyâm ü mübâderet ve iktizâ-yı hâle göre harekete dikkat iderek derûn-ı Eflak‘a Kazak ve haydûd eşkıyâsından bir ferd vaz’-ı pâ-yı hasâret idememesine ve gelenlerin derhal mukābele ve i’dâm ve istîsâlleriyle boyarân ve re‘âyânın hîle ve ta’addîlerinden sıyânet ve muhâreselerine sa‘y-ı mâlâ-kelâm ve voyvoda-i mûmâ-ileyhin te’diye-i hıdemât-ı mühimmine nümûde-i takviyete bâzû-yı iktidârı olur harekâta dahı ihtimâm ve vukû’ olan hâlâtı nev be nev i‘lâm u iş‘âr eyleyüp, fermân-ı hümâyûnuma muhâlif ve muktezâ-yı hamiyet ve gayrete münâfi ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve nâ-merzi bir emr hâdis ve zâhir olmakdan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı B. Sene 1183.

Hüküm No : 245

Bir sûreti:

Kara Mütesellim Ahmed Ağa’ya ve Eflak voyvodasına i‘lâm-ı hâl zımmında mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re’y ü emri üzere hareket eylemeleriçün.

Hüküm No : 246

Karasu ma’ Köstence ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Kozluca ve Osmanbazarı kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve nefîr-i âm askeri cem‘iyetiçün mukaddemce evâmir-i

şerîfemle ocakdan kazâ-i mezkûrlara ta‘yîn olunan mübâşirler ve serdçrlara ve Köstence kazâsı Başa‘yânı Nogayzâde Ahmed ve Osmanbazarı Başa‘yânı Serdâr (…) ve Hacıoğlubazarının (…) ve prevadi’nin (…) ve Kozluca’nın başa‘yânları ve a‘yân-ı sâ’ireye ve umûmen il erlerine hüküm ki:

Adû-yı dîn-i mübîn olan Moskov la’ini Boğdanlu kâfirleriyle müttefikan memleket-i İslâmiyeye hücûm eylediklerine binâ’en virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince Boğdan âsîlerinin katl ü tedmîr ve seby ü istirkāklarıçün nefîr-i âm vechiyle ehl-i İslâm askeri ve il erleri “*infiru hifâfen ve sıkālen*”[164] nass-ı kerîmi üzere küffârı tedmîr üzerlerine farz-ı ayn olmağla çend rûz mukaddem gönderilen evâmir-i şerîfimde tafsîlen ifâde vü beyân olunduğu üzere zikrolunan kazâlardan darb u harbe kādir umûmen il erleri ve yeniçeri serdengeçdileri hâzır ve müheyyâ oldukları melhûz olmakdan nâşî bir kadem akdem her bir kazânın başa‘yânı cümle ma’rifeti ve mübâşirleriyle bi’l-ittifâk mçrü’z-zikr nefîr-i âm askerlerini cem‘ ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhim dahı ma‘an Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi ve Niğbolu iskelerlerine serî’an ve âcilen vusûle mübâderet ve ol taraflarda cem‘ olan asâkir ile cümlesi bir yere gelüp, cem‘iyet ve hâzır u müheyyâ durup, bundan mukaddem sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münifi mûcebince amel ü hareket ve emr ü işâret olunan mahalden virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince Boğdan kâfirlerini katl ü tedmîre azîmet eylemeleri fermân-ı hümâyûnum olmağınmahsosen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve müsâra‘aten (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi küffâr-ı hâk-sârı usât-ı re‘âyâyı tedmîr eylemek asâkir-i İslâmiyenin üzerlerine farz-ı ayn olduğunu ve her kim bu gazâ ve cihâda gelmez ise dünyâ ve ahretde mu’atıb olacağını mübeyyin mesâ’il-i şerîfe ve delâ’il-i şer‘iyesini kazâların müftüleri ve kadıları ale’l-infirâd ahâlî-i vilâyete gereği gibi tefhîm birle mukaddemce sâdır olan evâmir-i aliyyem mefhûmları üzere kazâ-i mezkûrların darb u harbe kādir il erlerinden ve yeniçeri serdengeçdilerinden bir ferd girüye kalmamak şartıyla her bir kazânın başa‘yânları ale’l-acele cümle ma’rifeti ve mübâşirleriyle bi’l-ittifâk cümlesini yerlerinden ihrâc ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhim dahı ma‘an zikrolunan iskelelere vusûle mübâderet ve ihtimâm ve siz ki mârü’z-zikr kazâların başa‘yânları mûmâ-ileyhimsiz, kazâlarınızdan ihrâc olunacak cem‘ ve serî’an Silistre ve havâlisinde nefîr-i âm askeri tecemmü’ idecek mahallere vusûlü sizden matlûb olup, ve Moskovlu ve Boğdanlu hâ’inleri Eflak memleketi re‘âyâsını dahı ifsâda şürû’ üzere oldukları mesmû’ olunduğuna binâ’en bu emr-i dînde her kim kusûr ider ise cezâsı tertîb ve ahretde dahı mes’ûl olacağı bî-iştibâh olmağla ana göre kemer-i gayret-i İslâmiyeyi miyân-ı hamiyetinize ben ile edâ-yı farîza-i gazâ vü cihâdiçünasâkir-i merkūmeyi bir kadem akdem yerlerinden ihrâc ve cemî‘ birle mahal-i

[164] (Ey müminler!) Gerek hafif...(gerek ağır olarak savaşa çıkın.)Tevbe-41

mezkûreye ma‘an vusûle cümleniz ikdâm-ı tâmm idüp, ser-i mû hilâfdan ittikā ve ihtirâz, ve siz ki ocakdan ta‘yîn olunan mübâşirlersiz, bu me’mûriyetiniz me’mûriyet-i ahara kıyâs olmadığı ma‘lûmunuz oldukda bir dakīka akdem havâli-i mezbûrenin il erleri ve askerî tâ’ifesini başa‘yânnlarıyla bi’l-ittifâk yerlerinden ihrâc ve cem‘ birle mahal-i merkūme taraflarına îsâl ve havâli-i merkūmenin nefîr-i âm askerleriyle ihtişâd ve hâzır u âmâde olup, mukaddemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince cümlesini ta‘yîn olunan mahalden ve “câhidu fî-sebîlillahi Hakkan cihâde velâ teferreku” nass-ı kerîmi üzere düşmen-i dîn ve usât-ı re‘âyâ-yı hazelân-karîn üzerlerine cümleniz bi’l-ittifâk gayret iderek sevk ü tesyîrlerine sâ’y u bî-şumâr eyleyüp, mikdâr-ı zerre kusûr ve tekâsülden be-gāyet hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 247

Silistre ve Ziştovi ve Ruscuk ve Niğbolu kadılarına ve nefîr-i âm askeri cem‘içün mukaddemce kazâ-i mezbûrlara evâmir-i şerîfemle ocakdan ta‘yîn olunan mübâşirler ve serdârlar ve Silistre Başa‘yânı el-Hâc Alemdar ve Ziştovi A‘yânı Bostan-zâde ve Ruscuk Baş[a‘yânı] Çelebi Ağa ve Niğbolu Başa‘yânı (…) ile a‘yân-ı sâ’ireye ve umûmen il erlerine hüküm ki:

Adüvv-i dîn-i mübîn olan Moskovlu la’îni Boğdanlu kâfirleriyle müttefikan memleket-i İslâmiyeye hücûm eylediklerine binâ’en virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince Boğdan âsîlerinin kahr u tedmîr ve seby ü istirkāklarıçün nefîr-i âm vechiyle bi’l-cümle asâkir-i İslâm’a “*infirû hifâfen ve sıkālen”* nass-ı kerîmi üzere küffârı tedmîr eylemek üzerlerine farz-ı ayn olmağla mukaddemce gönderilen ahkâm-ı şerîfemde tafsîlen ifâde vü beyân olunduğu üzere zikrolunan kazâların umûmen il erleri ve yeniçeri serdengeçdileri hâzır u âmâde olup, Karasu ma’ Köstence ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Kozluca ve Osmanbazarı ve Eskicuma taraflarından her kazânın başa‘yânlarıyla ma‘an Silistre ve sâ’ir ol havâliye gelecek nefîr-i âm askerleriyle ittifâk ve cem‘iyet ve bundan mukaddem sâdır olan emr-i âlişânım mazmûn-ı münîfi mûcebiyle amel ü hareket ve emr ü işâret olunan mahalden virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince Boğdan kâfirlerini katl ü tedmîre azîmet eylemeşleri fermân-ı hümâyûnum olmağın, mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve müsâra‘aten (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi Moskovlu ve Boğdanlu hâ’inleri Eflak memleketi re‘âyâsını dahı ifsâda şürû’ üzere olduğu ma‘lûmunuz oldukda **[Sayfa 66] s**iz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemce sâdır olan evâmir-şerîfem mefhûmları üzere kazâ-i mezkûrların il erlerinden, yeniçeri serdengeçdilerinden bir ferd girüye kalmamak şartıyla ale’l-acele hâzır u âmâde olup, ber-vech-i muharrer Karasu ve ol havâlîden mübâşirleri ve başa‘yânları ma‘iyyetiyle vârid olanlar ile cem‘ ü ihtişâd ve bundan mukaddemce sudûr iden emr-i hümâyûnumda tefhîm ve

iş‘âr olunduğu üzere cümlesi, ta‘yîn olunan mübâşirler ma‘iyyetlerine koşulup, tenbîh ve işâret olunan mahalden düşmen-ı dîn ve usât-ı re‘âyâ-yı hazelân-karîn üzerlerine sevk ü irsâllerine ale’l-ittifâk ihtimâm ve bu emr-i dînde hulûs-ı kalb ve kemâl-i geyret birle cümleniz ikdâm ve *“Câhidu fî sbîlillahi Hakkan cihâde ve lâ-teferreku”* nass-ı kerîmi üzere teşmîr-i sâ‘id gayret-i tâmm idüp, ser-i mû hilâfından ittikā ve ihtirâz ve siz ki ocakdan ta‘yîn olunan mübâşirlersiz, bu me’mûriyetiniz me’mûriyet-i ahrâya kıyâs olmadığı ma‘lûmunuz oldukda bir dakīka akdem havâlî-i mezbûrenin il erleri ve askerî ta‘ifesi cem‘ ve ihzâr ve bundan sonra sâdır olacak emr-i şerîf mûcebince me’mûr oldukları taarafdan savb-ı maksûda îsâllerine sa‘y-ı bî-şumâr eyleyüp, mikdâr-ı zerre tekâsülden be-gāyet hazer ü mücânebet eylemeniz bâbunda. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 248

Hacıoğlubazarı kadısına ve kazâ-i mezkûrun başa‘yânı Pîroğlu’na ve serdârına ve sâ’ir a‘yân ve iş erlerine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûn-ı sa‘âdet-makrûnum sancağ-ı şerîf-i sa‘âdet-redîfim ile dört-beş güne dek Silistre meştâsına azîmet üzere olup, bu misillü mevsim-i şitâda sancağ-ı şerîf ma‘iyyetinde olan asâkir-i nusret-me’âsirime akçeleriyla etrâf kazâlardam me’kûlât ve şa‘îr ve saman ve alaf ve envâ‘-i zehâ’ir getürüp, orduda bey‘ ü şirâ eylemek ve bu makūle hıdemâtda bulunmak ve i‘ânet eylemeleri mertebe-i vücûbda olmakdan nâşî, siz ki kazâ-i mezkûrun başa‘yânı ve sâ’irleri mûmâ-ileyhimsiz, ma‘rifetiniz ve ma‘rifet-i şer‘le kazâ-i mezbûrdan yüz elli araba tertîb ve araba ashâbı rızâlarıyla arabaları derûnlarını me’kûlât ve şa‘îr ve saman ve alaf ile tahmîl ve değer bahâlarıyla getürüp, herkes orduda olan ricâl ve asâkire değer bahâlarıyla füruht eyleyüp, arabaları kāriğ oldukda ordu-yı hümâyûnumda ve gerek yeniçeri ocağında ba‘zı hasta ve piyâde ve eskāl tahmîl ve ücretleri arabacılara teslîm olunmak üzere Silistre’ye îsâl itdirüp, teslîm eyledikleri gibi herkes kurâ ve kazâlarına avdet ve ancak bu vechle bir sefer idecekleri kendülere tefhîm olunup, ve bu arabalar mahallerinden zehâ’ir ve şa‘îr ve saman ile memlû gelmek ve Silistre’ye ordudan eşyâ ve piyâde nakl ve bir sefer ve mahallerine avdet idecekleri ocak tarafından kul çavuşları mübâşeretiyle cem‘ ve sevk ü tesyîrlerine ihtimâm u dikkat eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 249

Bir sûreti:

Karasu, nâm-ı diğer Tekfurgölü kadısına ve serdâr ve a‘yân ve sâ’ir zâbitânına, kazâ-i mezbûrdan elli araba tedârik ve ashâbı derûnlarını me’kûlât ve şa‘îr ve saman ve alaf ile tahmîl ve ordu-yı hümâyûnum Babadağı’nda iken îsâl eylemelerini hâvî ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 250

Rakka vâlîsi ve Boğdan Seraskeri olan vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Abaza Mehmed Paşa'ya ve ber-vech-i arpalık Alanya sancağı Mutasarrıfı Mehmed Sadık Paşa'ya hüküm ki:

İsakçı'da ma'iyyetinizde bulunan sınûf-ı askeriye ve levendât ve sâ'irleri kemâ-kân İsakçı'da ma'iyyetinizde meks ü kıyâm eyleyüp, ve bi-mennihi te'âlâ etrâf kazâlardan dahı karîben Boğdanlu üzerine gidüp, urmak üzere ber-mûcib-i fetevâ-yı şerîfe gelecek asâkir ve ehl-i darb u harb dahı karîben cem' ve Kalas ve etrâfında âsî ve Moskovlu'ya tâbi' ve müttefik olan Boğdanlu'yu urup, emvâl ve eşyâların iğtinâm ve seby ü istirkāk içün vürûd eylemek üzere oldukları ma'lûmunuz oldukda cümleniz hâzır u âmâde durup, ve Cisr Binâ Emîni Süleyman *zîde mecduhû* ba´zı husûslar içün bu tarafa gelüp, yine cisrin a´zâ ve kerestelerini mü'emmen mahalle vaz' ve hıfz eylemesi mü'ekkiden tefhîm ve tesyîr olunmakla siz dahı nezâret ve bir kıt'a kereste ve tombazları zâyi' olmak emrine dikkat ve tenbîh-i ekîd iderek infâz-ı emr-i şerîfime ihtimâm u dikkat eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 251

Babadağı kadısına ve müftüsüne ve ocakdan nefir-i âm askerini Boğdan seraskeri ma'iyyetine îsâle me'mûr (…) ve Babadağı kazâsının yeniçeri serdârı ve kethüdâ yeri ve a'yân-ı vilâyet ve umûmen il erlerine hüküm ki:

Boğdan re'âyâsı "*el-küfrü milletün vahidetün*"[165] muktezâsı adüvv-i dîn-i mübîn Moskovlu la'ine tab'iyyet ve kasaba-i Yaş'a da'vet ve i'ânet idüp, kasaba-i mezbûre derûnuna ve etrâf manasturlara toplar vaz' ve zu´m-ı fâsidleri üzere melâz ve melce' ittihâz eyledikleri mahallere istihkâm virdiklerinden sonra melâ'in-i mesfûrını Bender kal'ası ve Kalas üzerlerine sevk ve zehâ'ir ve levâzım-ı sâ'ire virüp, kendüleri dahı râyet efrâz-ı gavâyet olup, düşmene delâlet iderek Moskovlu ile mahlûten bundan mukaddemce Bender kal'ası üzerine vardıklarında avn u kerem-i Yezdânî ile bâd-ı sarsar-ı hızy u hezelân, cânib-i küffâra vezân olup, derûn-ı kal'ada bulunan şüc'ân ve dilîrân-ı İslâm kefere-i sakar-makarrın üzerine hücûm u iktihâm ve ceng ü cidâle ikdâm-ı tâmm idüp Kırım hanı cenâbı dahı ma'iyyetlierinde olan asâkir-i tatar-ı adüvv-şikâr ile irişüp, düşmeni ta'kib ve katl ü tedmîr iderek levs-i vücûdlarını ol havâlîden ref' eyledikleri mesmû' ve ma'lûm-ı hümâyûnum oldukda bu vechle dîn yolunda duruşup, gayret ve metânet izhârıyla sıyânet-i nâmûs-ı dîn ü devlet iden guzât-ı pâk-i'tikādın iki cihânda yüzleri dil-şâd olmaları dergâh-ı icâbet-penâh-ı cenâb-ı rabbü'l-âlemînden niyâz ve temenni olunmuşdur. Ancak re'âyâ-yı Boğdan'dan bu vakte meşhûd olan isyânlarını

[165] Küfür tek millettir. Hadis-i Şerif.

bundan böyle terk ve içlerinden a‘dâ-yı dîn olan Moskovlu keferesini ihrâc ve Devlet-i Aliyyem cânibine meyl iderler ise cerâyim-i sâbıkalarından iğmâz olunur ve illâ bu gûne hareketleri Devlet-i Aliyye’me muzırr ve nizâm-ı hâl-i ra‘iyyete muhill olduğuna binâ’en kahr u tedmîr ve malları iğtinâm olunacağı emr-i hümâyûnum ve buyruldular ile ifâde ve sûret-i pend-i şer‘î icrâ ve men‘ ü zecr olunmuşiken, bu misillü sebeb-i selâmet ve necâtları olan nush u pendîn kendülere te’sîri müşâhade olunmayup, cevap dahı virmediklerinden tedmîrleri ve malları iğtinâmı meşrû‘ ve nusûs-ı şer‘iyye ile sübût-yafte olan kazâyâdan ve zikri mürûr itdiği vech üzere Boğdanlu keferesinin el-yevm isyân ve tuğyân üzere olduklarına binâ’en dâ’imâ icrâ-yı mal‘anet ve izhâr-ı hıyânet ve habâsetden hâlî olmamalarıyla işbu mâh-ı Recebü’l-ferdîn on yedînci hamîs günü (17 B. 1183- 15/11/1769) Boğdan seraskeri vezîrim Mehmed Paşa ma‘iyyetinde mevcûd olan Abaza Mehmed Paşa ve Trabzon Mutasarrıfı Canikli Ali Bey ve sâ’irleriyle yanlarında bulunan sekiz bin mikdârı süvârî asker ile **[Sayfa 67]** Kalas kasabasında ikāmet üzereler iken Boğdanlu kâfirlerinin kasaba derûnunda mevcûd havane-i re‘âyâ sirran muhâbere ve ittifâkları ve delâlet ve irâ’eleriyle küffâr-ı hâk-sâr ale’l-gafle kasabayı basup, serasker-i müşârun-ileyh dahı cünûd-ı müslimîn ile vakt-i zuhra dek mukābele ve muhârebeye ikdâmdan sonra bi-kazâ’ullahi te’âlâ Corcoloş anbarı anbarı tarafına avdet eyledikleri haberi vârid olup, Kalas’dan Yaş’a varınca Boğdanlu kâfirleri bi’l-cümle Moskovlu’ya tâbi’ ve isyân ve tuğyânları Yaş kasabası ve etrâfında olan han cenâblarıyla vüzerâ ve sâ’irlerinin tahrîrât ve cümle zâbitân, asker ve ricâl ve İsakçı ve Babadağı ahâlîlerinin takrîr ile zâhir ve ayân olmakdan nâşî üzerlerine sell-i süyûf kahr u dimâr ile Moskov keferesinin ve anlara tâbi’ olan usât-ı re‘âyânın kahr u tedmîr ve emvâl ü eşyâları iğtinâm olunmağa cevâz-ı şer‘i şerîfi nâtık ordu-yı hümâyûnum kadısı tarafından i‘lâm-ı şer‘î i’tâ olunduğu ve keferenin bu mertebe tuğyânı zâhir olmağla ale’l-acele tedârikât-ı asker-i zafer-eser ile üzerlerine varılup, kesrü’-şeref ve kibr ü gurûrlarına müsâra‘at olunduğu halde ıyâzen billahi te’âlâ Tuna sevâhilinde emniyet meslûb ve ahâlî ve sükkânına hasâretleri zuhûr ideceği melhûz olduğuna binâ’en kefere-i mesfûre ile ceng ü cidâl sâ’ir müslimînden akdem kurb ü civârda bulunan kâffe-i ehl-i İslâm’a farz-ı ayn olmağın, i‘zârdan bir özr ile girükalmayup, “*infirû hifâfen ve sıkālen”* nass-ı kerîmi mûcebince dîn-i Muhammedî ve şer‘-i Ahmedî’ye temessük iden ehl-i İslâm’ın darb u harbe kādir olanlar on beş gün zarfında gelüp, irişüp, serasker-i müşâr ve İbrail muhâfızı Abdi Paşa ile keferenin üzerine teveccüh-i azîmet idüp, Kalas ve Yaş kasabalarında ve Kalas’dan Yaş’a varınca Boğdan derûnunda olan Moskovlu keferesini ve usât-ı re‘âyâyı muktezâ-yı şer‘-i mutahhar üzere katl ü tedmîr ile tathîr-i memleket içün nefîr-i âm vechiyle umûmen gazâya gelmeleri bâbında Hırsova ve Ruscuk ve Niğbolu ve Ziştovi ve Şumnu ve Hezargrad ve Osmanbazarı ve Prevadi ve

Hacıoğlubazarı ve Kozluca ve Eskicuma ve Balçık ve Karaharman ve Köstence ve Varna ve Mangalya ve Kavarna ve Tolcı ve İsakçı ve Maçin kazâlarına başka başka evâmir-i şâhânem ısdâr ve ocakdan mübâşirler ta'yîm ve irsâl olunmağın, siz ki mevlânâ ve a'yân ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, Babadağı kasabasında ve etrâfında bulunan esliha i'mâline kādir yiğitlerdne ve il erlerinden bir ehad girüye kalmamak şartıyla münçdîler nidâsıyla cümlesini serî'an cem' u ihzâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle Eflak toprağına varmamak üzere süvârî olanları Daya karyesi ve Maçin iskelelerinden karşu İbrail'e ve piyâdeleri dahı Varoşvar ve Hırsova ve sâ'ir iskelelerden doğru İbrail ve Kalas tarafına ubûr itdiriliüp, serasker ve İbrail muhâfızı müşârun-ileyhimânın ma'iyyetlerine irsâl u îsâllerine müsâra'at ve kazânızdan ne mikdâr asker ihrâc ve irsâl olunur ise ordu-yı hümâyûnuma i'lâma mübâderet eylemeniz içün size dahı işbnu fermân-ı hümâyûn-ı mevhebet-makrûnum ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi fermân-ı hümâyûnum mübâşir-i mûmâ-ileyh yediyle vusûlünde *"Yâ eyyühennebiyyü, harrizi'l-mü'minîne ale'l-kıtâl"*[166] âyet-i Furkâniye ve kelâm-ı Rabbâniyesine cümleniz an samîmü'l-bâl imtisâl ile şeci'ân-ı İslâm'ı gazâya tahrîs ü teşvîk ve mefhûm-ı emr-i hümâyûnumu kasaba ve etrâfında iktizâ iden mahallerde münâdîle nidâ itdirüp, bu vakitler sâ'ir vakte kıyâs olunmamağla bu emr-i dînde betâ'et ile hareket ve iğmâz ve rehâvet ile farz-ı ayn olan gazâya azîmetde kusûr idenlerin ma'âzallahi te'âlâ iki cihânda eydi-i hüsrânda kalacakları nusûs-ı katı'a ile mansûs ve medlûl olunduğu kadı ve müftü-i belde mûmâ-ileyhimâ beyân ve iş'âr iderek kazânız derûnunda eslihâ i'mâline ve darb u harbe kādir ne mikdâr yiğitler ve il erleri var ise ale'l-acele hâzır u müheyyâ olup, *"innallahe yuhibullezîne yukātilûne fî-sebîlehu saffan ke'ennehüm bünyânün mersûs"*[167] nass-ı şerîfi üzere farîza-i zimmetleri olan cihâdı edâ içün mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'an hemân hareket ve birkaç güne değin ma'iyyet-i müşârun-ileyhimâya vusûle müsâta'at ve îsâl-i hasârete intihâz-ı fırsat dâ'iyyesinde olan Moskovlu ve Boğdanlu kâfirlerini katl ü tedmîre azîmet ve bi-avnihi te'âlâ Kalasâdan Yaş'a varınca ve Yaş etrâfında vâki' kurâ ve kasabât-ı Boğdan'da olan usât-ı re'âyâyı katl ve emvâlleri ahz u iğtinâm ile Boğdan derûnunu levs-i vücûd-ı fesçd-alûdlarından tathîr içün bu hıdmet-i din ü Devlet-i Aliyyemde gāyetü'l-gāye ihtimâm u dikkat eylemelerini ve Kırım hanı müşârıun-ileyh dahı firâvân-ı asker-i Tatar ile ber-vech-i ta'cîl gelüp, ta'yîn olunan asâkir-i nusret-me'âsirim ile ale'l-ittifâk adüvv-i dîn ve anlara tâbi' olan bugāt-ı re'âyânın tedmîr ve istîsâllerine mübâderet eylemek üzere me'mûr kılındığını dahı cümleye ifhâm ve i'lân ve içlerinde münâfi-i diyânet hareket ve savb-ı me'mûre azîmetde

[166] Ey Peygamber! Müminleri savaşa teşvik et. Enfal-65
[167] Hiç şüphe yok ki Allah kendi yolunda duvarları birbirine kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak çarpışanları sever.Saff-4

izhâr-ı kusûr ve rehâvet sûretinde olanların envâ-i ukūbet ve beliyyâta giriftâr olacaklarını, dünyevî mücâzâtları icrâdan mâ'adâ uhrevî vâsıl olacakları cezâ nusûs-ı kat'i ile ma'lûm idügini gûş-ı hûşlarına vaz' u ilkā ile mûceb-i emr-i hümâyûnum harekete ale'l-ittifâk teşmîr-i sâk iktidâr eyleyesiz. Ve siz ki kazâ-i mezkûrun umûmen erlerisiz,, el hâleti hazihi üzerlerinize farz-ı ayn olan gazâ ve cihâda azîmetde birinizden kusûr ve ihmâl zuhûr ider ise dünyâ ve ahretde bir dürlü selâmet ve necât bulamayacağınızı tefekkür ve gayret-i İslâm'ı tezekkür ideüp, emr-i hümâyûnum mefhûmu ma'lûmunuz olduğu anda kat'a tevakkuf itmeyüp, birbirinizi gazâya tergīb ve tahrîs iderek bir iki gün içinde cümleniz cem' ve âmâde olup, mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ma'an bir kadem akdem serasker-i müşârun-ileyh ma'iyyetine luhûka müsâra'at ve izzet-i dâreyni şâmil olan bu husûs-ı hayriyet-mansûsda birbirinize mütâbe'at ve yüz aklıkları tahsîli ile du'â-yı hayr-ı şâhâne ve mekkârîm-i seniyye-i hüsrevâneme nâ'il olmağa bezl-i mâ-hasal vüs' u kudret ve emr-i hümâyûnuma ve serasker-i müşârun-ileyhin re'y ü emrine muhâlif vaz' u hâletden mübâ'adet ve hâlâ sükkânı itâ'atent üzere olup, tavr-ı ra'iyyete münâfi hareketleri zuhûr eylemeyen memleket-i Eflak ve toprağına ayak basmakdan ve re'âyâsından bir ferde ve kurâlarına hilâf-ı şer'-i şerîf vechen mine'l-vücûh îsâl-i hasâret ve muzırratdan be-gāyet hazer ü mücânebet ve cemî'-i hâlde şer'-i şerîfe mutâbık hareket iderek fermân-ı hümâyûnum mûcebince Yaş ve Kalas ve etrâflarını adüvv-i dîn ve usât-ı re'âyâ-yı hazelân-karînden gereği gibi tanzîf ve tathîre sarf-ı külli miknet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 252

İşbu emr-i şerîfin bir sûreti dahı:

Hırsova ve Ruscuk ve Niğbolu ve Ziştovi ve Şumnu ve Hezargrad ve Osmanbazarı ve ve Prevadi ve Hacıoğlubazarı ve Kozluca ve Eskicuma ve Silistre ve Balçık ve Karaharman ve Köstence ve Varna ve Mangalya veKavarna ve Tolçı ve İsakçı ve Maçin kazâlarına başka başka yazılacakdır. **[Sayfa 68]**

Hüküm No : 253

İsmail ve Kili kadılarına ve yeniçeri zâbitânı ve a'yân-ı vilâyet ve darb u harbe kādir il erlerine hüküm ki:

Boğdan re'âyâsı Moskovlu la'în ile ittifâk ve ittihâd idüp, havane re'âyânın i'ânetleriyle kâh Bender ve etrâfına hücûm ve mukaddemce Kalas kasabasında olan asker-i İslâmı ale'l-gafle basup, isyânlarını izhâr eylediklerine binâ'en Kalas'dan Yaş'a ve Yaş kasabası ve etrafında olan Boğdanlı usâtı ile Moskovlu la'înleri katl ü tedmîr ve emvâl ü eşyâları iğtinâm olunmak husosunu ordu-yı hümâyûnum kadısı Molla Nimetullah *zîde fezâilehû* i'lâm eyleyüp, evâmir-i şerîfem ısdârı esnâsında Boğdanlu'nun keyfiyet ve isyânları

Kırım hanı cenâbı ve ordu-yı hümâyûn tarafından mukaddemce der-aliyyeme i‘lâm olunmakdan nâşî Boğdanlu asîlerini katl ü tedmîr ve emvâl ü eşyâları iğtinâm ve nisâ ve sıbyânları esîr olmasına hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve fetevâ-yı şerîfe vürod itmekle bi’l-cümle Tuna sevâhilinde ve Karadeniz sevâhilinde olan sınûf-ı asâkir ve darb u harbe kādir olanlara gazâ farz-ı ayn olmağla gayret-i dîn-i mübîn içün yerlerinden hareket ve nefîr-i âm vechiyle Boğdanlu ve Moskovlu üzerine sell-i süyûf gayret eylemeleri içün evâmir-i aliyyem ısdâr ve Kırım hanı cenâblarına dahı sûret-i emr-i şerîf ve fetevâ-yı münîf irsâl olunmağla han-ı müşârun-ileyh dahı külliyetli asker-i Tatar ile Boğdanlu üzerlerine teveccüh üzere olmağla imdi kurb ü civârda olan müslimîne küffârı tedmîr içün gazâ ve cihâd farz-ı ayn olup ve Boğdanlı usâtını katl ü tedmir ve emvâl ü eşyâlarını iğtinâm ve nisâ ve sıbyânları esîr olunmak içün cenâb-ı şeyhü’l-[islâ]mîden fetvâ-yı şerîfe virmekle cümleniz dîn-i mübîn uğruna gayret birle gazâ ve cihâd içün serî’an ve âcilen han-ı müşârun-ileyh ile gazaya şitâb u azîmet ve izhâr-ı gayret eyleyesiz. Bu vakt sâ’ir vakte kıyâs olunmayup, havane re‘âyâya ihmâl ile ruhsat mahza hata olmağla düşmen-i dîn Boğdana bir semtden hemân üzerlerine varup, tedmîrlerine teşmîr-i sâ‘id gayret eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183.

Hüküm No : 254

Babadağı ve Silistre ve Hırsova ve Rıscak ve Niğbolu ve Ziştovi ve Şumnu ve Hezargrad ve Osmanbazarı ve Pravadi ve Hacıoğlubazarı ve Kozluca ve Eskicuma ve Zağra-i Cedîd ve Atik ve Çeryân ve Kızanlık ve İslimiye ve Filibe ve Tatarbazarı ve İhtiman(?) ve Tuna sevâhilinden Sofya’ya varınca vâki‘ olan sâ’ir bi’l-cümle kazâ ve nevâhinin kuzât ve nüvvâbına ve ma‘iyyetlerine ve yeniçeri zâbitlerine ve serdârları ve kethüdâ yerleri ve a‘yân-ı vilâyet ve umûmen il erlerine hüküm ki:

Boğdan re‘âyâsı “*el-Küfrün milletin vahidetün”* muktezâsı üzere adüvv-i dîn-i mübîn olan Moskov keferesine tâbi‘ olup kefere-i mesfûreyi Yaş kasabasına da‘vet ve zehâ’ir ve levâzım-ı sâ’ire virüp i‘ânet ve kendüleri dahı râyen-i efâz-ı şekāvet olarak izhâr-ı isyân ve şekāvet eylediklerine binâ’en, re‘âyâ-i mesfûre bu vakte dek meşhûd olan isyânlarını bundan böyle terk ve Moskov keferesini içlerinden tard u ihrâc ile kemâ fi’l-evvel dâhil-i havza-i itâ‘at olurlar ise cerâyim-i sâbıkalarından iğmâz olacağı ve evvel bu gûne hareketleri Devlet-i Aliyyeme muzırr ve nizâm-ı hâl-i ra‘iyyete muhal olduğuna binâ’en bi-tarîkü’l-istîsâl âsî olanların karîn-i kahr u dumâr ve malları ganîmet-i guzzât-ı düşmen-şikâr ve ıyâl ü evlâdları keşîde-i kemend-i üsâr olacağı emr-i hümâyûnum ve buyruldılar ile ifâde vü iş‘âr ve sûret-i bend-i şer‘î ____ olunmuşiken bu gûne sebeb-i necât ve selâmetleri olan nush u bendîn kat‘an te’sîri müşâhade olunmayup, cevâb dahı virmediklerinden, kendüleri katl ü istîsâl ve malları iğtinâm ve nisvân ve sıbyânları esîr olunması şer‘an câ’iz olduğuna fetevâ-i şerîfe i‘tâ ve

ordu-yı hümâyûnum kadısı dahı i‘lâm eylediğine binâ’en nefir-i âm tarîki üzere sevâhil-i Tuna’nın ve Sofya’ya varınca sâ’ir kazâların umûmen il erleri cem‘ ve Kalas ve Yaş ve o havâlîde olan Moskovlu’yu ve usât-ı re‘âyâyı ber-mûceb-i fetevâ-i şerîfe kahr u tedmîr içün azîmet eylemeleri üzerlerine farz-ı ayn olan umûr-ı dîniyyeden olmakdan nâşî şeref-yafte-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince bu husûs içün ale’t-tafsîl evâmir-i şerîfem ısdâr ve birkaç gün zarfında etrâfa neşr ü irsâl olunmak üzere olmağla mukaddemce keyfiyet ma‘lûmlarınız olup, evâmir-i şerîfemle ocakdan ta‘yîn olunan mübâşirler varınca her bir kazânın il erleri hâzır ve müheyyâ olmalarıçün lâcilü’l-ihtimâm hâssaten işbu emr-i âlîşân ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde keyfiyet-i hâl ma‘lûmunuz oldukda kazâların il erlerini münâdîler nidâsıyla habîr ü ağâh idüp, üç-dört güne değin ocakdan evâmir-i aliyyemle ta‘yîn olunan mübâşirler varınca cümlesi hâzır ve müheyyâ olup, mübâşirler vardığı gibi bilâ-meks ü tevakkuf yerlerinden hareket ve mübâşirlere virilen evâmir-i aliyyemde tenbîh olunduğu üzere iktizâ iden mahallerden savb-ı me’mûra azîmet ve gayret-i dîn-i mübîn içün her biri kemer-i gayreti miyân-ı câna bend ile fî-sebîlillah gazâ vü cihâda sarf-ı cehd ü tâkat idüp, darb u harbe kādir olanlardan, yeniçeri ve sâ’ir zümreden bir ferd girüye kalmakdan be-gāyet hazer ve tehâşî eylemeleri bâbında. Fl Evâhir-i B. Sene 1183

Hüküm No : 255

Silistre ve Ruscuk ve Niğbolu ve Şumnu ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve (….) kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zikrolunan kazâların yeniçeri serdârları ve a‘yān-ı vilâyet ve sâ’ir zâbitâna hüküm ki:

Anadolu levendâtından Karaca (….) Bölükbaşı ve ma‘iyyetinde olan bölükbaşıları Hotin’de küffâr ile muhârebede firâr idüp, ve İsakçı’dan ulûfe ve bahşîş ve ta‘yînâtları i‘tâ ve İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa ma‘iyyetine ____ ile tesyîr olunmuşlar iken İbrail havâlisine henüz küffâr-ı hâk-sâr gelmeyüp, ve muhârebe vâki‘ olmaksızın cebânetlerinden nâşî İbrail’den çıkup, firâr ve kazâ-i mezbûrlarda keşt ü güzâr üzere olmalarıyla levendât-ı merkūme zalemeden sâ‘î-yi bi’l-fesâd olup, işbu sene-i mübârekede nice kurâyı ihrâk ve re‘âyâ fukarâsına gûnâ-gûn hasâret eylediklerine binâ’en bu tasallutlarından ibâdullahı tahlîs bâ‘is-i ücûr-ı cezîle olmağla mezbûrlar Karaca ve yanında olan birkaç nefer bölükbaşılarının üslûb-ı hakîme ri‘âyet ve taraflarına kat´a serreşte virilmeksizin yataklandırup, konaklarında cezâ-yı mâyelıkları icrâ ve ser-i maktû‘ların Babadağı meştâsında ordu-yı hümâyûnuma îsâl olunmak emrine be-gāyet ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Ancak levendât-ı merkūme müfsid makūlesinden olmalarıyla taraflarına kat‘an serreşte virilmeyüp, ancak mezbûr Karaca’yı ve yanında olan birkaç nefer bölükbaşıları yataklandırup, gice konaklarında ale’l-gafle basup tertîb-i cezâ ile re’s-i menhûselerini kat‘ ve Babadağı meştâsında ordu-yı hümâyûnuma irsâl ü

îsâle ale'l-ittifâk ihtimâm u dikkat ve mugāyir-i fermân-ı hümâyûn taraflarına serreşte virilmekle firâr u gayyubet ve ma'âzallahi te'âlâ hilâf-ı rızâ-yı hümâyûnum ednâ nâ-merdî vaz' u hâlet husûsundan gāyetü'l-gāye tehâşî ve mübâ'aded ile tenfîz-i emr-i âlîşâna mübâderet eylemen bâbında. Fi Evâhir-i B. Sene [1]183 **[Sayfa 69]**

Hüküm No : 256

Hâlâ Rakka vâlîsi ve Boğdan Seraskeri vezîrim Mehemmed Paşa'ya hüküm ki:

İsakçı sâhilinde ve kal'asında olan toplar ve mühimmât ve cebehâne ve barutun muhâfazaları akdem umûr-ı vâcibü'l-ihtimâmdan olmağla tanzîm ve muhâfazalarına ihtimâm-ı tamm olunmak husûsu sadrıâ'zamım tarafından mukaddem ve mu'ahhar buyruldular ile iş'âr ve sana tenbîh-i hümâyûnum olup, ve Boğdanlu keferesi Moskovlu melâ'îni ile müttefik ve Kalas'dan Yaş'a varınca ve Yaş etrâfında olanları âsî olmalarıyla ve Kalas'da ale'l-gafle üzerinize gelmekle hıyânet eyledikleri hasebiyle melâ'în-i mesfûrenin katl ü tedmîrleri ve emvâl ü eşyâlarının ahz u iğtinâmı meşrû' olduğunu İstanbul Kadılığı pâyesiyle ordu-yı hümâyûnum kadısı olan Nimetullah *zîde fezâ'ilehu* i'lâm ve i'lâmı mûcebince evâmir-i şerîfesi ısdârı esnâsında Âstâne-i sa'âdetimden hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ve fetevâ-yı münîfe-i itâ'at-menûn şeref-vürûd ve isyânla Moskovlu'ya tâbi' olan Kalaslu ve Yaşlu ve sâ'ir Boğdanlu usâtını katl ü tedmîr ve emvâl ü eşyâları iğtinâm ve nisâ ve sıbyânları esîr olunması musarrah olmağla fetevâ-yı şerîfenin bir sûreti derûn-ı emr-i âliye mevzû'an irsâl olunup, ve Tuna sevâhilinde ve sevâhil-i Bahr-ı Siyâh'da olan kazâların darb u harbe kādir bi'l-cümle yeniçeri ve il erleri nefir-i âm vechiyle gayret-i dîn-i mübîn içün serî'an ve âcilen gelecekleri ve Kırım hanı cenâblarına dahı başka hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn ile fetevâ-yı şerîfenin bir sûreti tesyîr olunmağla anlar dahı elli-altmış bin Tatar-ı adüvv-şikâr ile Boğdanlu ve Moskovlu üzerlerine sell-i süyûf gayret idecekleri ve Alaiye Mutasarrıfı Sadık Paşa ve Canikli Ali Bey İsakçı'da ma'iyyetinde kalmak ve Abaza Mehemmed Paşa, İsmail muhâfazasına gidüp, anda kıyâm ve Anadolu vâlîsi vezîrim Feyzullah Paşa dahı ma'iyyetinde olan asker ile Maçin'e varup, ol tarafları muhâfaza eylemek üzere her birine başka başka evâmir-i şerfîfemle tenbîh olunduğu ma'lûmun oldukda İsakçı'da olan ağavât ve zâbitân ve asâkir ile kaviyyü'l-kalb durup, asâkir-i merkūma hücûm eylediği gibi adüvv-i dîn-i mübînden ahz-ı intikāma mübâderet içün cümle ile bi'l-ittifâk teşmîr-i sâ'id gayret ve İsakçı cisrinden feth olan tonbazları Binâ Emîni Süleyman ve Anbar emîni ve Mütevelli Feyzullah ve Ahmed ve cümle ma'rifetiyle mü'emmen mahalle hıfz u hırâset idüp, muhâfazasına dikkat eylemelerini tenbîh-i ekîd ve ber-vech-i muharrer amel ü harekete sa'y-i mezîd eylemen bâbında. Fî Evâhir-i B. Sene 1183.

Hüküm No : 257

Bir sûreti:

Abaza Mehemmed Paşa'ya, kapusu halkıyla İsmail'e varup, anda olan zâbitân ve ahâlî ile hüsn-i ittihâd ve vifâka ri'âyet iderek etrâf u eknâfa çeşm ü gûşiş tutarak şitâdan muhâfaza emrine kıyâm u mübâderet eylemesiçün.

Hüküm No : 258

Mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh Sadık Paşa İbrail muhâfazasına me'mûr ve ta'yîn kılınmışdır. Evâsıt-ı Ş.

Bir sûreti:

Alaiye Mutasarrıfı Sadık Paşa *dâmet meâliyehû*ya ve Trabzon Mutasarrıfı Ali Bey'e, kapuları halkı ve yanlarında olan asâkir ile İsakçı'da serasker-i müşârun-ileyh ma'iyyetinde kıyâm ve emr ü re'yi üzere harekete ihtimâm ve bi-mennihi te'âlâ usât-ı re'âyâyı tedmîr ve istîsâl içün etrâfda cem' ve âmâde kılınan asâkir hücûm eylediği gibi kendüleri dahı iktizâ-yı hâle göre serasker-i müşâtun-ileyhin tedbîrine muvâfakat iderek adüvv-i dîn-i mübînden ahz-ı sâr u intikāma teşmîr-i bâzû iktidâr eylemeleriçün bir kıt'a .

Hüküm No : 259

Bir sûreti:

Anadolu vâlîsine, kapusu halkıyla Maçin'e varup, dâ'imâ etrâf u eknâfa havâle-i nigâh-ı basîret iderek anda mesştâ-nişîn ikāmet ve muhâfaza-i memlekete sarf-ı tâb u tâkat eylemesiçün.

Hüküm No : 260

Hâlâ Boğdan voyvodası Kostantin Voyvoda'ya ve boyarân ve papaslara ve cemâ'atbaşılara ve söz sâhiblerine hüküm ki:

Öteden berü Devlet-i Aliyyeme mutî' vü münkād olan memleket-i Boğdan re'âyâsından ba'zı havane re'âyâ, a'dâ-yı dîn-i mübîn olan Moskovlu la'înin tahrîk ü iğvâlarıyla Moskovlu haydûd makūlelerine zehâ'ir ile i'ânet ve rüsûm-ı ra'iyyet ve sadâkate münâfî adem-i itâ'at sûretini izhâr birle hilâf-ı me'mûl-i mülûkânem ef'âl-i reddiyeye ictisâr eyledikleri ihbâr olunduğuna binâ'en, o makūle re'âyâ-yı Boğdan haydûd ve Moskov tarafından gönderilen ba'zı muharrik melâ'inin iğvâ vü tahrîklerine firifte ile dâ'ire-i itâ'atden hurûc eyleyüp, içlerinde olan küffâr-ı bed-tebârı bi'l-ittifâk ihrâc ve ib'âd birle sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, yanına cem' ve izhâr sadâkat ve istikāmete mübâderet eylediklerinde mekkârîm-i seniyye-i şâhânem haklarında mebzûl olacağını ve ol makūlelerin sagîr ve kebîrinin mücâzât-ı meşrû'aları icrâ kılınacağını tefhîm ü işâ'at zımnında boyarân ve papaslar ve ihtiyârlarına tarafından pend ü nushu şâmil rûmî kağıdlar tahrîr ü irsâl ile dâ'ire-i

itâ‘ate celb ü idhâllerine ihtimâm eylemen içün taltîf ve inzârı muhtevî bundan akdemce emr-i şerîfim ısdâr ve tesyîr olunup, bu ana dek sâye-i himâyet-vâye-i pâdişâhânemde müstezill ve ni´am-ı inâyet-i mülûkânemle müteni´am olduklarının îfâ-yı teşekkürü zımnında o misillü düşmen-i dîn olan küffâr-ı hâksârın iğvâlarına firifte ile merkez-i itâ‘at ü iskāmetden ser-i mû inhirâf itmeyüp, içlerinden tard u ib‘âdlarına ale‘l-ittifâk sarf-ı tâb u tuvân eylemeleri farâiza-i zimmet-i ubûdiyet ve vâcibe-i uhde-i sadâkatleri iken bu esnâda dahı re‘âyâ-yı Boğdan’dan ba‘zı mel‘anet-pîşeler melâ‘in-i mesfûrûna tab‘iyyet ile Yaş kasabasına da‘vet idüp, kasaba-i merkūme derûnuna ve etrâf manastırlara toplar vaz‘ ve zu‘m-ı fâsidleri üzere melâz ve melce’ ittihâz eyledikleri mahallere istihkâm virdiklerinden sonra Bender kal‘ası ve Kalas üzerlerine sevk ve zehâ’ir ve levâzım-ı sâ’ire ile i‘ânet eyledikleri tahrîr ü inhâ olunduğuna istinâden bilâ-imhâl o makūle mefsedet-pîşe re‘âyânın evlâd u ıyâlleri seby ü istirkāk olunmak lâzım gelmişidi. Ancak, fîmâ-ba‘d akıllarını başlarına devşürüp, merâsim-i rıkkıyyet sadâkate münâfî ve rızâ-yı şâhâneme muhâlif o gûne ef‘âl ü hareket-i kabîhadan rücû‘ ve dâ’ire-i itâ‘ate duhûl ve hıdemât-ı aliyye-i pâdişâhânemde ke’l-evvel bezl-i vücûd ve tuvân eylemeleri şartıyla şimdilik imhâl olunmağın, imdi memleket-i Boğdan mülik-i mevrûs-ı pâdişâhânem olmakdan nâşî **[Sayfa 70]** bir siper mahallinden ve bir re‘âyâsından geçilmeyüp, avn-ı Hak ile keyd ü muzırrat-ı a‘dâdan muhâfaza ve muhâresesi ve el’an devlet-i seniyyeme itâ‘at üzere olan sadâkat-kâr re‘âyâ-yı acezenin ___ hasâretden himâyet ü sıyânetleri matlûb ve mültezim-i mülûkânem olduğu cihetden bi-avnullahi’l-Melikü’l-Kahhâr ol makūle melâ‘inin müsâğ-ı şer‘î üzere kahr u tedmîr ve istîsâlleriyle memleket-i Boğdan’ın tathîri ve dâ’ire-i itâ‘at ve sadâkatden hurûc eylemeyen re‘âyânın muzırrat u hasâretden vikâye vü himâyeleriçün, bu def‘a dahı yüz binden mütecâviz Tatar-ı adüvv-şikâr ve yüz bin mikdârı Rumili bahadırları üzerlerine irsâl olunmağla küffâr-ı felâket-karînin ne mertebe _____ fikret ve iblîs-hıdmet olduğunu ve kendü umûr-ı mel‘anet mevfûrunu zâhiren temşiyyet virinceye dek re‘âyâyı iğfâl ve ba‘dehu mallrını ahz ve gice gündüz hıdmetlerinde i‘mâl ideceğini adem-i derk ile izhâr-ı sûret-i isyân iden re‘âyâ-yı Boğdan mukaddemâ mutasaddî oldukları ef‘âl-i reddiye ve harekât-ı kabîhalarından nükûl u rücû‘ birle müceddeden dâ’ire-i itâ‘ate duhûl ve ____ ve dâmet-i afv u emân olarak o makūle düşmen-i dîni alâ-eyyi hâl içlerinden bi’l-ittifâk tard u ib‘âd ile yanına cem‘ ve fîmâ-ba‘d o makūle melâ‘ini bir tarîkiyle derûnlarına kabûl ve himâye ve i‘ânet eyleyüp, bi’l-mukābele men‘ ü zecrlerine sa‘y u gayret ile her hâlde Devlet-i Aliyyeme izhâr-ı itâ‘at ve sadâkat ve ibrâz-ı levâzım-ı ubûdiyet eyledikleri nümâyân ve ma‘lûm-ı mülûkânem olduğu sûretde haklarında bahr-ı bî-pâyân mekkârîm-i şâhânem mevc-engîz olup, kendülerden tahsîli mu‘tâd olan beş senelik tekâlif-i ___leri afv ve kendülere ihsân-ı hümâyûnum olacağı ve eğer hal‘-i rıbka-i itâ‘at ve melâ‘in-i hâsırîne tab‘iyyet birle

devlet-i seniyyeme izhâr-ı sûret-i isyân ve harekât-ı kabîhalarında bâ-bercâ-yı ısrâr eyledikleri hâlet-i encâmında nedâmet ü pişmanlık kā'in-mend olmayup, bilâ-tevakkuf o makūle hâ'in-i Devlet-i Aliyyem olan mel'ûnların bi'l-külliye kahr u tedmîr ve evlâd u ıyâllerinin seby ü istirkākları emrine müsâra'at u ikdâm olunacağı bî-rayb aksâ-yı murâd-ı şâhânem olmağın, sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, Devlet-i Aliyyeme sadâkatleri zâhir olan boyarân ve papaslar ve cemâ'atbaşılar ve ihtiyârlar ve söz sâhiblerine işbu emr-i şerîfimin birer sûretini irsâl ve tarafından dahı muktezâ-yı rüşd ü ru'yet ve tedbîr-i dil-pezîr ile pend ü nasîhat-amîz bu def'a dahı rûmî kağıdlar tahrîr ve neşr ile celb-i itâ'ate bezl-i nakdîne-i vüs' u mübâderet eyleyesin. Ve siz ki boyarân ve papaslar ve re'âyâ ihtiyârları ve söz sâhibleri ve cemâ'atbaşıları mersûmunsuz, siz dahı voyvodanız mûmâ-ileyh tarafından ber-vech-i muharrer size gönderilen sûr-ı emr-i şerîfimi ve voyvodanın pend-amîz rûmî kağıdlarını ibrâz ile va´d-ı va´îd-i şâhânemi bi'l-cümle re'âyâ-yı Boğdan'a i'lân u işâ'at ve mazmûnlarını gûş-ı hûşlarına bir hoşlıca vaz' u ilkā ile melâ'in-i hâsırînin tahrîk ü iğvâlarıyla irtikâb ve tecâsür eyledikleri ef'âl-i reddiyeden bi'l-külliye rücû' birle merkez-i itâ'at ve istikāmkete idhâllerine ve fîmâ-ba'd merâsim-i ubûdiyet ve sadâkate münâfî taraflarından bir hâlet hudûs eylememesine bi'l-ittifâk nezâret ve ihtimâm ve el'an içlerinde olan Moskovlu kâfirlerini alâ-eyyi hâl tard u ib'âd ile tathîr-i memlekete ikdâm ve fîmâ-ba'd dahı ol makūleleri bir dürlü kabûl ve i'ânet eylememeleri husûsuna dahı dâ'imâ havâle-i çeşm-i basîret ve intibâh üzere olup hâsılı sizden me'mûl ve muntazır olan sadâkat ve ubûdiyeti ibrâz ve icrâ-yı merâsim-i ubûdiyet ve istikāmet birle bundan böyle dahı nâ'il-i inâyet-i şâhânem olmağa sarf-ı tâb u tâkat eyleyüp, mikdâr-ı zerre kusûr ve rehâvetden ve tavr-ı ra'iyyet ve sadâkatden ser-i mû meyl ü inhirâfdan be-gāyet tehâşî ve mübâ'ad eylemeniz bâbunda. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 261

Silistre ve Ruscak ve Ziştovi ve Niğbolu kadılarına ve nefir-i âm askeri cem'i içün mukaddemce evâmir-i şerîfemle ocakdan kazâ-i mezbûrlara ta'yîn olunan mübâşirlere ve serdârlar ve a'yân-ı vilâyet ve umûmen il erlerine hüküm ki:

Mukaddemce gönderilen ahkâm-ı şerîfemde tafsîlen ifâde vü beyân olunduğu üzere zikrolunan kazâların umûmen il erleri ve yeniçeri serdengeçdileri hâzır u âmâde olup, Karasu ve Köstence ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Kozluca ve Osmanbazarı ve Eskicuma taraflarından Silistre ve sâ'ir o havâliye gelecek nefir-i âm askeriyle ittifâk ve cem'iyyet ve bundan sonra ne vechle emr-i âlişânım vârid olur ise mûcebince amel ü hareket ve emr ü işâret olunan mahallare virilen fetevâ-yı şerîfe mûcebince Boğdan kâfirlerini kahr u tedmîre azîmet eylemeleri fermânım olmağın, mahsûsen işbu emr-i şerfim ısdâr ve müsâra'aten (…)

ile irsâl olunmuşdur. İmdi, keyfiyet ma´lûmunuz oldukda siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemce sâdır olan evâmir-i şerîfem mefhûmları üzere kazâ-i mezbûrların il erlerinden ve yeniçeri serdengeçdilerinden bir ferd girüye kalmamak şartıyla ale'l-acele mecmû'ı hâzır u âmâde olup, ber-vech-i muharrer Karasu ve ol havâlîlerden mübâşirleri ma'iyyetlerine koşulup, tenbîh ve işâret olunan mahalden düşmen-i dîn ve usât-ı re'âyâ-yı hazelân-karîn üzerlerine sevk ü irsâllerine ale'l-ittifâk ihtimâm ve bu emr-i dînde hulûs-ı kalb ve kemâl-i gayret birle cümleniz ikdam ve "*Câhidu fi-sebîlillahi Hakka cihâde ve lâ-tefrekū"* nas-ı kerîmi üzere teşmîr-i sâ'id gayret-i tamm idüp, ser-i mû hilâfından ittikā vü ihtirâz ve siz ki **[Sayfa 71]** ocakdan ta'yîn olunan mübâşirlersiz. Bu me'mûriyetiniz me'mûriyet-i ahara kıyâs olmadığı ma'lûmunuz oldukda bir dakīka akdem havâlî-i mezbûrenin erleri ve askerî ta'ifesini cem' ü ihzâr ve bundan sonra sâdır olacak emr-i hümâyûnum mûcebince me'mûr oldukları tarafdan savb-ı maksûda îsâllerine sa'y u bî-şumâr eyleyüp, mikdâr-ı zerre kusûr ve tekâsülden be-gāyet hazer ve mübâ'adet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır. Fî Evâhir-i B. Sene [1]183

Hüküm No : 262

Bir sûreti:

Karasu ma' Köstence ve Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Kozluca ve Osmanbazarı kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve kazâ-i mezkûrlara mukaddemce evâmir-i şerîfe ile nefir-i âm askeri cem' içün gönderilen mübâşirlere ve sâ'ir zikrolunan kazâların nefir-i âm askerini bir kadem akdem cem' ve bilâ-tevakkuf yerlerinden tahrîk ve mübâşirleriyle ma'an Silistre ve Ruscuk ve Ziştovi ve Niğbolu taraflarına îsâl ve ol taraflara cem' olan asker ile cümlesi bir yere gelüp, hâzır u müheyyâ durup, sâdır olacak emr-i şerîf mûcebince harekete ihtimâm eylemeleriçün iktizâsı üzere.

Hüküm No : 263

Karaharman kadısına ve dergâh-ı âli kapucubaşılarından mukābele zâhiresinin sevk ü tesyîrine me'mûr Es-Seyyid Mehemmed *dâme mecduhû* ve ordu-yı hümâyûnumdan mübâşir ta'yîn olunan (…) ve a'yân ve zâbitân ve sâ'ir iş erleri *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Babadağı kazâsı ahâlilerinin Âstâne-i sa'âdetim tekmîl-i mukābelesiçün yirmi bin kîle mikdârı şa'îr ile mahlût hıntaları hengâm-ı şitâ takrîbi ile Dersaadet'ime nakli müte´assır olduğundan Karaharman iskelesinde mevcûd anbar olduğu ordu-yı hümâyûnumda mevcûd ba'zı erbâb-ı vukūfun ihbârlarıyla rütbe-i tahkīke resîde olup, ve Babadağı meştâsında asâkir-i İslâm ta'yînâtıçün zehâ'irin eşedd-i lüzûmuna binâ'en kazâ-i mezbûre ahâlilerinin mukāyeselerine halel gelmeyüp, evvel baharda tekmîl eylemeleri şartıyla yirmi bin kile hıntanın icâb iden bahâları ahâlî-i kazâ tarafına ordu-yı hümâyûnum hazînesinden virilmek

üzere kazâ ahâlileriyle nizâmı virilmek üzere mevcûd-ı anbar olan mahlût hıntayı Babadağı'na nakl içün icâb iden ücret-i nakliyyeleri mübâşir-i mûmâ-ileyhin yedînde olan mîrî akçeden virilerek, mikdâr-ı kifâye arabalar tedârik ve isticâr ve tahammülleri mertebe vaz' u tahmîl ve ucâleten ordu-yı hümâyûnuma nakl ü tesyîr itdirilmek fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki kapucubaşı ve zâhire mübâşiri mûmâ-ileyhsin, mezkûrü'l-mikdâr hıntanın erbâb-ı ta´yînâta virilmek içün lüzûm ve iktizâsı olup, bir gün evvel Babadağı meştâsına nakli senden matlûb olmağla, bu bahâne ile kazâ-i mezbûr ahâlilerinin üzerlerine edâsı lâzım gelen mukāyese hisselerine bir dürlü halel gelmeyüp, evvel baharda tekmîl eylemeleri şartıyla el-yevm mevcûd-ı anbar olan yirmi bin kile mahlût hıntanın icâb iden bahâları ahâlî-i kazâya ordu-yı hümâyûn hazînesinden i'tâ olunmak üzere ücret-i nakliyyeleri mübâşir-i mûmâ-ileyhin yedînde olan mîrî akçeden virilerek mikdâr-ı kifâye arabalaer tedârik ve isticâr ve tahammülleri mertebe vaz' u tahmîl ve Babadağı meştâsına nakl ü tesyîre ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Siz ki mevlânâ ve mübâşir ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sefer-i hümâyûnuma me'mûr tavâ'if-i askeriye ta'yînâtıçün matlûb olan zehâ'iri cem' ü tahsîl ve naklinde ihtimâm u dikkat cümlenin lâzıme-i zimmetleri olmağla ba'zı a´zâr-ı vâhiye ibrâzına teşebbüs ile hınta-i mezkûrenin adem-i vürûduyla zarûret ve müzâyakaya sebeb ü illet olacak hâlât vukū'ından tevakkī ve mübâ'adet ve Âstâne-i sa'âdetim mukāyesesini tekmîl eylemeleri şartıyla el-yevm mevcûd-ı anbar olan yirmi bin kile hıntayı ma'rifetleriniz ve mûmâ-ileyh mübâşeretiyle mikdâr-ı kifâye arabalar tedârik ve isticâr ve tahammülleri mertebe vaz' u tahmîl ve ordu-yı hümâyûnuma nakle ale'l-ittifâk ihtimâm u dikkat ve hilâf-ı rızâ-yı hümâtûnum vaz' u hareketden mücânebet eylemeniz içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i'lâm eylemeğin i'lâmı mûcebince amel olanmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 264

Hâlâ Eflak Voyvodası İskerlet-zâde Ligor Voyvoda'ya ve memleket-i Eflak'ın boyarlar ve papaslarına ve cemâ'atbaşılarına ve söz sâhiblerine hüküm ki:

Öteden berü Devlet-i Aliyyeme itâ'at ve inkıyâd üzere olan memleket-i Eflak re'âyâsından ba'zı bî-akıl ve behâyim makūlesi Moskovlu la'înin hîle ve hud'a ve deń ü desîsesine aldanup, Moskovlu ile sûret-i ittifâkda irtikâb-ı isyân ve kasaba-ı Bükreş'de ve etrâfında olan re'âyâyı kendülerine uydurup, idlâl ve güyâ zu'm-ı fâsidelerince dâ'ire-i dârü'l-emân-ı itâ'atden hurûc ile mülk-i mevrûsum olan memleket-i Eflak'ı ifsâd kaydında oldukları zâhir-i hallerinden nümâyân-ı bir ma'nâdır. Ancak memleket-i merkūme arâzî ve levâhıkının bir siper mahallinden ve bir nefer re'âyâsından geçmek imkânda olmayup, avn u inâyet-i Bârî

ile ol misillü irtikâb-ı şenâ‘at-ı isyân eyleyen cinûne-i re‘âyâ mazhar-ı kahr-ı kahramânî-i hüsrevânem kılınmak ednâ himmet-i mülûkânemle vücûd-pezîr olacağı zâhir ü nümâyân ve re‘âyâdan mürtekib-i isyân olup, Moskovlu’ya mütâbe‘at eyleyenler Moskovlu’dan lâ-fark olmak hasebiyle cânib-i şeyhü’l-İslâmîden fetevâ-i şerîfe mefhûmu ve şeref-sudûr bulan hatt-ı şerîf-i müvehheb-redîfim mü’eddâsı üzere kahr u istîsâl ve emvâlleri iğtinâm olunmak içün asâkir-i fezâvân irsâl olunmak iktizâ idüp, lâkin re‘âyâ-yı merkūme Moskovlu mel‘ūnun ne mertebe iblis fikirde olduğunu ve bu vechle kendü umûr-ı mel‘anet-mevfûruna temşiyet virinceye dek kendülerini iğfâl ve ba‘dehu mâmeleklerini ahz ve gice ve gündüz i‘mâl ideceklerini derk ü iz‘ān idemedikleri dahı zâhir-i hâlden olmakdan nâşî evvel emirde nihâyet kârları yine müncer olacağı kendülere ifâde ve iş‘âr ile tarîk-i selâmet ve necât irâ’e olunnaksızın üzerlerine sell-i süyûf cezâ olunmağa merâhim-i aliyye-i pâdişâhânem rızâ-dâde olmadığına binâ‘en re‘âyâ-yı merkūmeden Moskovlu’nun hîl ü desâyis-i muzırrat-encâmından gaflet ile izhâr-ı sûret-i isyân idenler bundan sonra kendülerine gelüp, sudûr u zuhûr iden ef‘āl-i reddiye ve hareket-i kabîhadan nükûl ü rücû‘ ve müceddeden havza-i itâ‘ate duhûl idüp, ber-siyâk-ı mezkûr hîleleriyle derûnlarına girüp, kendülerini varta-i helâka ilkā ve ihtilâl iden düşmen-i dîni ale’l-ittifâk tard u ihrâc ve sen ki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin, cümlesi yanına cem‘ olup, cürm ü kusûrlarından istiğfâr ve levâzımm-ı sadâkat ve ubûdiyeti îfâ ve izhâr iderler ise hakalrında mu‘āmele-i afv u safh-ı mülûkânem zuhûr ideceğinden başka mücerred terfi-i halleriçün mekkârîm-i seniyye-i şâhâneme dahı mazhar olup, beş seneye değin tekâlif-i örfiyeleri alınmayup, kendülere ihsân-ı mülûkânem olacağı ve eğer bu lutf u inâyeti bilmeyüp ve selâmet-i hallerine vesîle olan pend ü nasîhat-ı şâhânemden müte’essir olmayup, Moskovlu’ya tabi‘iyyetde ısrâr sûreti izhâr iderler ise sonra nedâmet ü pişmânlığın kat‘a fâ‘ide vü te’sîri olmamamğla fetevâ-i şerîfe mûcebince sudûr idecek hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum müfâdı üzere ol makūle havane-i re‘âyânın kahr u istîsâl [ve] iğtinâm-ı emvâlleriçün hâzır u müheyyâ olan asâkir-i İslâm’a izn ü icâzet virileceğini el-yevm sadâkat üzere merkez-i itâ‘atde sâbit-i kadem olan boyarân ve papaslar ve cemâ‘atbaşılar [ve] ihtiyârlar ve söz sâhipleri vesâsetleriyle işbu emr-i şerîfimin birer sûretini irsâl ve tarafından dahı va‘ad ü va‘îdi nâtık rûmî kâğıdlar tahrîr ve neşr iderek cümlesine i‘lâm u ifhâm **[Sayfa 72]** ile dâ’ire-i itâ‘ate celb ü idhâllerine sa‘y u ihtimâm ve sûret-i hâli bilâ-te’hîr meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş‘âr eyleyesin. Ve siz ki boyarân-ı memleket ve ve papaslar ve re‘âyâ ihtiyârları ve [cemâ‘at] başıları ve söz sâhiblerinden Devlet-i Aliye’min sadâkatkâr kullarısız, ber-vech-i meşrûh voyvodanız mûmâ-ileyh tarafından gönderilen sûret-i emr-i şerîfim ile pend ü nushu şâmil rûmî kâğıd size vâsıl oldukda mazmûn-ı selâmet-nümûtlarını cümle re‘âyâya i‘lân u işâ‘at ve mesâ’im-i adâlet-vâye-i hüsrevânemde nâ’il oldukları inâyet ve

ni‘meti ve ıyâzen billâhi te‘âlâ […]. oldukları hıyânet ve isyânda ısrâr ideri olur ise bu misillülerin giriftâr olacakları cezâ vü ukūbeti kendülere ifâde vü beyân iderek, Moskovlu mel‘unlarının tahrîk ü iğvâ ve idlâli sebebi ile zuhûr iden ef‘âl-i reddiyeden izhâr tövbe vü istiğfâr ile kemâ fi‘l-evvel dâ’ire-i itâ‘ate dâhil olmalarına ve merâsim-i ubûdiyet ve istikāmete münâfî bundan böyle bir gûne vaz‘ u hâlet hudûs itmemesine bi’l-ittifâk ihtimâm ve bu vechle ittihâd-ı kulûb-ı sadâkat-mashûb ile el-yevm Bükreş ve ol havâlîlerde olan Moskovlu’yu tard u ihrâca ikdâm ile merâsim-i istikāmeti icrâ ve levâzım-ı ubûdiyeti îkāya say‘ u mâlâ-kelâm ideceklerini arzuhalleriyle inhâ vü istirhâma mübâderet ve işbu emr-i âlişâna itâ‘at iderler ise haklarında mebzûl olan eltâf ve merâhim-i şâhâneme mazhâr ve himâyet olacakları, ve eğer adem-i itâ‘at ve sûret-i hıyânetde ısrâr ve inâd iderler ise Moskovlu ve Boğdanlu hâ’inleri gibi katl ü tedmîr ve istirkāk u esîr olacakları muhakkakdır. Ana göre encâm-ı kârlarını mülâhaza eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve bundan böyle dahı münâfî-i rüsûm-ı itâ‘at vü istikāmetde ednâ vaz‘ u hâlet zuhûra gelemsinden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i B. Sene 1183.

Hüküm No : 265

Hassa Silahşörlerinden Telhisi-i sâbık Ali ve Ruscuk a‘yânı olup, asker tahrîrine me’mûrlar Es-Seyyid Süleyman ve Karamütesellim ve sâ’ir rü’esâ-yı asâkir ve zâbitâna hüküm ki:

Derûn-ı Bükreş’de ba‘zı usât ve haydûd makūlesi müfsidlerin habâset ve mel‘anetleri ve ba‘zı hâ’in ve mel‘anet-pîşe boyarların tahrîk ü ifsâdlarıyla vukū‘ bulan ihtilâlden mahal-i mezbûrda mütemekkin asâkir-i mansûre müteferrik ve gelüp Yergögü’de ikāmet üzere oldukları ve bu haber fi’l-asl mîrî asker tahrîrine me’mûr Çelebi Ağa’ya resîde oldukda gayret idüp, Yergöğü’ye vâfir asker cem‘ eylediği ecilden ordu-yı hümâyûna lâcilü’l-imdâd ve’l-i‘âne ol taraflardan arz ve mahzarlar vürûd eylediğine binâ’en, ol tarafda tecemmü‘ iden askeri başına alup, müste‘înen billah Bükreş’e hücûm ve isyân u tuğyân izhâr iden melâ‘in-i hâsırîni kahr u tedmîr iderek Bükreş’i zabta Karaman Vâlîsi Vezîr Ali Paşa me’mûr olduğundan gayrı işbu hâdiseye binâ’en Selanik Mutasarrıfı Ahmad Paşa-zâde Vezîr Mehmed Paşa dahı gerçi Niğbolu cânibine me’mûr kılınup, ancak müşârun-ileyhâ ol taraflara vârid oluncaya dek usât ve bugāt Bükreş’te temekkün idüp, ihrâcları fi’l-cümle külfeti îcâb ideceği mülâhazadan ba‘îd olmamağla müşârun-ileyhin vürûduna tevakkuf olunmayup, ihtişâd iden cünûd-ı zafer-mev‘ûd, nusret-i cenâb-ı Nâsır ve Fettâh’a ittikâ’en te’mîn-i mecmû‘alarıyla Bükreş’e ılgār ve usâtların her kim olur ise olsun, cünûd-ı muvahhidîni mürâfa‘aya ibtidâr ider ise bi’l-ittifâk kahr u tedmîr olunarak ol tarafı levs-ı vücûd-ı a‘dâdan tathîr ve tanzîfe ve

isyân izhâr idenleri katl ü i‘dâma ve varup, Bükreş’i zabt ve Bükreş’te temekkün-i karâra sarf-ı tâb u tûvân iderek bi’l-ittifâk uğur-ı dîn-i Devlet-i Aliyyemde hıdemât-ı pesen-dîde ve ef‘âl-i ber-güzîn ibrâz ve izhârına nisâr-ı cehd ü tâkat eyleyüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 266

Rumili Mütesellimine ve eyâlet-i Rumili’nde vâki‘ kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlât askeri Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmımın mu’temed ve mu‘tenâ askeri olmaları hasebiyle me’mûr oldukları Moskov seferinde vâcibe-i zimmet-i diyânet ve ubûdiyetleri olduğu vechle arz-ı musâberet ve metânetde cümlesi sâka-i vâhid üzere kıyâm iderek te’diye-i hıdemât-ı me’mûrelerine cidd ü mâlâ-kelâm eylemeleri iktizâ ider iken mezbûrlar şân-ı erkân-ı diyânet ve vezâ’if-i ubûdiyeti fehm ü idrâk itmeyen ba’zıları şidet-i şitâ takrîbi ile bilâ-izn-i fermân-ı hümâyûnum me’mûr oldukları mahallarden vatanlarına avdet eylemeleri sâ’irlerinin dahı teferrükleriyle ve bu husûs cümlemin perîşânlığına bâ‘is olduğuna binâ’en el-yevm ordu-yı hümâtûnumda fıkt (فقط) eylemekde Anadolu’nun elviye alaybeyileri mevcûd ve anların dahı neferâtları olmadığı inhâ olunmakdan nâşî Anadolu ve Rumili’nden bu misillü vilâyetlerine avdet iden zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr nevrûz-ı firûzda İsakçı sahrâsında sene-i atiye seferinde bayrakları altında mevcûd bulunmak üzere vaktiyle ucâleten yerlerinden ihrâc ve irsâl olunmalarıçün çend rûz mukaddemce eğerçi ekîd ve şedîd evâmir-i şerîfem neşr ü irsâl olunmuşidi. Ancak bu husûsa ikdâm ve ihtimâm olunmak, sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, hâssaten senden ve cümleden matlûb-ı hümâyûnum olmağın, te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi mukaddemce ve bu def‘a şeref-rîz-i sudûr olan emr-i hümâyûn-ı itâ‘at-makrûnum eyâlet-i Rumili’de vâki‘ ze‘âmet ve tîmâr eshâbından bayrakları altında mevcûd olmayup, bilâ-izn vilâyetlerine gidenler nevrûz-ı firûzda İsakçı sahrâsında bayrakları altında hâzır ve mevcûd bulunmalarını cümleye i‘lân u işâ‘at ve bundan böyle her kim emr-i hümâyûnuma itâ‘at itmeyüp, bir kadem akdem tedâriklerin görüp, İsakçı sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunmaz ise bunların ze‘âmet ve tîmârları havâs-ı hümâyûnuma tashîh ve zabt olunduğuna kanâ‘at olunmayup, üç senelik mahsûlâtı dahı kendülerden redd ü tahsîl ve evzân-ı itâ‘at leri olmayanların cezâ-yı mâyelıkları icrâ olunacağı dahı muhakkaken ma‘lûmları olmak içün mefhûm-ı emr-i hümâyûnumu cümlesine gereği gibi tefhîme dikkat ve bu bâbda fevka’l-gāye sa‘y u gayret eyleyüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet hazer ü mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 267

Bir sûreti:

Anadolu ve Karaman ve Sivas ve Adana ve Maraş ve Haleb ve Diyarbekir ve Rakka eyâletlerine başka başka. Bunlardan el-yevm bayrakları ile Bender'e me'mûr olanlara nevrûzda bayrakları altına lâhık olmaları ve mâ'adâsına Rumili misllü İsakçı'ya vâsıl olmaları te'kîd olunarak. Adana ve Maraş ve Haleb ve Diyarbekir [vâlîleri] Bender seraskeri ma'iyyetine me'mûrlardır.

Hüküm No : 268

Rumili vâlîsine hüküm ki:

Priştan sâkinlerinden olup, hâlâ sağ kol Alaybegisi Ömer ve Petran sâkinlerinden Ohrili Selim ve Vize sâkinlerinden Elbasanlı İsmail nâm üç nefer alaybeyileri müfsid ve muhill-i asâkir-i İslâm olup, Rumili zü'emâ ve erbâb-ı tîmârından Harvenişte sâkinlerinden Tataroğlu Ali ve Kesre kazâsında Terlakoş sâkinlerinden Macarzâde Mehmed ve Deyre sâkinlerinden Kara Hasan Bey ve Pirizrin sâkinlerinden Lüleoğlu Ahmed ve Avlonya sancağında Perver **[Sayfa 73]** sâkinlerinden Çulluk Cafer ve Tırhala sancağında Priştan sâkinlerinden İsmail ve Yanya sâkinlerinden Murad ve sol kol sancağında sâkin Latif ve Üsküb sancağında Deyre sâkinlerinden Veç İbrahim nâm dokuz nefer şekāvet-pîşeler ile ittifâk ve Hotin'de ibtidâ askere pîş-rev olup, orduların bilâ muhârebe avdetine ve Hotin gibi kal'a-i pâdişâhînin yed-i küffâra giriftâr ve memleket-i Boğdan'ın ihtilâline bâ'is ü bâdî olup, ve bi'l-cümle Rumili eyâletinin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârının Hantepesi'nde ve İsakçı'da durmayup, firârları cümle merkūmların tahrîkleriyle olmakdan nâşî ol makūle sâ'î-yi bi'l-fesâd muzır olanların şer'an mücâzât-ı meşrû'aları icrâsı akdem umûrdan ve tanzîm-i asker içün ehem-i mehhâmdan olduğuna binâ'en her birileri ne mahalde sâkin oldukları işbu emr-i şerîfimde tasrîh u beyân olunmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mârü'z-zikr üç nefer alaybeyiler ziyâde müfsîd ü şedîd olmalarıyla evvel baharda tanzîm-i asker içün suhûlet ile tarafına celb ve cezb ile mi mümkündür, yâhud ____ mahfî ve memhûr kâğıdın ile ol tarafda mı esheldir, gerek alaybeyilerin ve gerek dokuz nefer müfsid ve muharriklerin üslûb-ı hakîmâne ile sâ'ire ibret içün cezâ-yı mâyelıkları te'hir-i icrâ ve bir ferdi firâr itdirmeksizin cümlesinin ser-i maktû'ları ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunmak emrine be-gāyet ihtimâm-ı tâmm olunmak senden matlûb-ı hüsrevânem olmağla işbu emr-i şerîfim mahfiyyen ve mektûmen ısdār ve (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde kat'a birine serreşte virilmeksizin her birilerini gerek sen ve gerek mütesellimin ne vechle enseb ise getirdüp, zâhirde istimâlet virerek terkīn ve cümlesini birden yâhud sâkin oldukları mahallerde taraflarına serreşte virilmeksizin birer takrîb ile her biri ahz ve mahallerinde katl ve re's-i maktû'alarıyla ordu-yı hümâyûnuma irsâle ihtimâm u dikkat ve merâsim-i hazm ü ihtiyâta

ri‘âyet ve üslûb-ı hakîm üzere hareket olunarak cümlesinin i’dâm ve izâlelerine müsâra‘at ve taraflarına serreşte virilmekle bir ferdîn firâr ve gaybetinden be-gāyet hazer ü mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 269

Rakka Mütesellimine ve Raha a‘yânından el-Hâc Fîrûz Bey *zîde mecdühûmâ*ya hüküm ki:

El-yevm sefer-i hümâyûnumda mevcûd olan vüzerâ ve mîr-i mîrân kapuları halkını mansıblarının tahammülüne göre tanzîm ve tekmîl eylemek üzere kethüdâlarını veyâhûd kethüdâlarına mümâsil birer ademlerini menâsıblarına irsâl ve evvel bahar-ı fevz-istimâlet nevrûz-ı firûzunda herkesin kapusu halkını ma‘iyyetlerinde mükemmelen mevcûd bulunmak üzere evâmir-i şerîfimle cümlesine tenbîh-i ekîd olunnakdan nâşî, ber-vech-i muharrer kapusu tekmîl olmasıçün hâlâ Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *iclâlehû*ya dahı emr-i şerîfim sâdır olmağla bu def‘a müşârun-ileyhin vârid olan tahrîrâtında mefhûm-ı emr-i şerîfim üzere tarafından mansıbına âdem irsâline vaktin müsâ‘adesi olmadığından mâ‘adâ, sen ki a‘yândan mûmâ-ileyhsin, mukaddemâ müşârun-ileyhin Malatya cânîblerine me’mûriyeti esnâsında kethüdâlık vekâleti hıdmetinde müstahdem ve zâtında bahâdır ve idâre-i asâkire kādir olduğuna binâ’en mütesellim-i mûmâ-ileyhin i‘ânet ve müzâheretiyle müşârun-ileyhin kapu halkını fermânım olduğu üzere tertîb ve tanzîm ve ikitizâ iden devâb ve sâ’ir levâzım-ı mukteziye ve me’net-i seferiyesini tetmîm ve tekmîl birle ma´iyyetine istishâb ve nevrûz-ı firûzda getirüp, müşârun-ileyhe îsâl ve sen dahı kethüdâlığı hıdmetine kıyâm eylemen içün emr-i şerîfim sudûrunu istid‘â itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mûmâ-ileyhsin, mütesellim-i mûmâ-ileyhin i‘ânet ve müzâheretiyle müşârun-ileyhin kapusu halkını işe yarar ve ceng-âver güzîn ve müntehab olmak üzere gereği gibi tanzîm ve tekmîl ve iktizâ iden devâb ve sâ’ir levâzım ve me’net-i seferiyesini rü’yet ve tetmîm ve cümlesini ma‘iyyetine istishâb ile ol tarafda ve esnâ-yı râhda fukarâ ve zü‘efâya zulm ü ta‘addî vukū‘ından ictinâb iderek nevrûz-ı firûzda cümlesi taraf-ı müşârun-ileyhe îsâl ve sen dahı kethüdâlığı hıdmetine kıyâm ve müşârun-ileyhin hakkında olan hüsn-i şehâdetini tasdîk ve te’mîne müdâderet birle tahsîl-i ___ rif‘at eylemeğe be-gāyet ihtimâm eyleyüp, söyle ki; bu husûsda özr ü cevâbın zuhûr ve vakt-i merkūmda ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe luhûkda kusûrun zuhûr itmek ve ma‘iyyetinde olan askerden mürûr u ubûr eylediğin mahallerden bir ferde ser-i mû zarar u hasâret vâki‘ olmak ihtimâli olur ise mazhar-ı eşedd-i ikāb olacağını ve fermânım olduğu vechle harekete müsâra‘at ider isen mazhar-ı hüsn-i iltifât olacağını bî-iştibâh bilüp, ana göre amel ü hareket ve hilâfından ziyâde tehâşî ve mübâ‘adet eyleyesin. Ve sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, vezîr-i müşârun-ileyhin kapusu halkını ve

sâ'ir levâzım-ı seferiyesini tekmîl ve tanzîm husûslarında ve vaktiyle mûmâ-ileyh ma'iyyetle yola ihrâc ve irsâlleri kemâ-yenbagī i'ânet ve müzâheret ve ihmâl ve iğmâzdan be-gāyet tevakkī ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 74]**

Hüküm No : 270

Dergâh-ı mu'allâm Kapucubaşılarından olup, husûs-ı atîye mahsûs mübâşir ta'yîn olunan Ahmed *dâme mecdühû*ya ve Karasu kadısına ve kazâ-i mezbûrun yeniçeri zâbitine ve serdâr ve a'yân-ı vilâyet ve ihtiyârlarına hüküm ki:

Sancağ-ı şerîf-i sa'âdet-redîf ile vezîr-i a'zam-ı sütûde-şîmim Babadağı meştâsında karâr idüp, etrâf kazâların menzilleri nizâmına ve ahâlilerin refâh-ı halleri isithsâline mübâderet üzere iken, kazânızın a'yân ve ahâlisi kasabayı bırakup, etrâf kurâya perîşân oldukları ve bu hareketleri mücerred ve umûr-ı mühimmenin adem-i temşiyeti zımmında münâfi-i rızâ bir hareket olduğu zâhir olmağın, kazânın kurâlarına müteferrik olan ahâlî ve re'âyâ her ne mahalde iseler kemâ-kân kasaba ve kurâlarında yerlerine gelüp, kemâl-i itminân ve emniyet ile sâkin olmalarıçün mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir ta'yîn olunan kapucubaşı mûmâ-ileyh ve ocak tarafından ta'yîn olunan (…) *zîde mecduhû* ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, siz ki kazâ-i mezbûrun kadısı ve yeniçeri zâbiti ve serdâr ve a'yân-ı vilâyet ve ihtiyârlarısız, içinizden bu emr-i nâ-mülâyime cesâret ile ahâlî ve ra'iyyeti perîşân idenlerin mücâzât-ı lâyıkaları icrâsı muktezî iken evvel emirde afv u safh olunduğu ma'lûmunuz oldukda herkes hânelerine gelüp, karâr eylemelerini işâ'at ve i'lân ve cümlesini mahallerine iskân eyleyesiz. Şöyle ki; bu husûsda emr-i âlişânıma mugāyir rehâvet ile hareket ve herkes hânelerine gelmeyüp, zü'efâ ve fukarâ-yı ra'iyyet dehşet üzere olurlar ise mücâzât-ı lâyıkaları icrâsıçün mübâşir-i mûmâ-ileyhe ruhsat virilmekle ana göre harekete dikkat eyleyüp, ve sen ki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin, ocakdan ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ile bi'l-ittifâk hareket iderek, kazâ-i mezbûrun a'yânlarından ve yeniçerilerinden o misillü hareket-i nâ-mülâyime cesâret idenler kasaba ve yerlerine gelmeyüp, inâd üzere olurlar ise içlerinden muharrik olanları bilâ-te'hîr ahz ve muhkem haps ve cezâ-yı mâyelıkları icrâ kılınmak üzere derhâl sadrıâ'zam tarafına i'lâma mübâderet ile ahâlî ve ra'iyyet fukarâsının asâyiş ve istirâhatleri istihsâline ve beldenin refâh ve intizâmına bezl-i vüs' u tâkat ve bir ferde ve re'âyâ fukarâsına zerre kadar kimesne ta'adî ve ta'arruz eylememek hâlâtına dikkat olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 271

Varna Kadısına ve Babadağı'ndan Varna'ya varınca vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve zikr-i atî Leh marşalına meştâ-yı hümâyûnum tarafından mihmandâr ta‘yîn olunan (…) ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâuyete hüküm ki:

Leh müttefiklerinden Mareşal Potoşky ve refîki ve yanında mevcûd âdemlerinin zarûret-i müzâyakaları olmak hasebiyle bundan akdemce sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bu esnâda Varna havâlîsinde meştâ-nişîn ikāmet olmak üzere azîmet murâd itmekle mahal-i meştâya varınca esnâ-yı râhda nüzûl ideceği mahallerden yanına ta‘yîn olunan çavuş ve mihmândâr ma‘rifetleriyle iktizâ iden yem ve yiyecekleri akçesiyle tedârik ve meştâya vardıklarında dahı iskânlarıçün tehyi'e olunan konaklarda emniyet ve istirâhatlerine tekayyed ve ihtimâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu Marşal mersûm Potoşky takrîriyle istid‘â eylediğine binâ'en Potoşky ve refîki Frasensky ve âdemleri Varna havâlîsinde münâsib kefere re‘âyâ kurâlarında meştâ-nişîn olmak ve misâfir olmalarıyla himâyet olunmak ve Babadağı'ndan meştâ mahalline varınca esnâ-yı râhda ve meştâda iktizâ iden me'kûlât ve alaf ve şa‘îr zehâ'iri kendü akçeleriyle rızâları üzere satanlardan iştirâlarına mu‘âvenet olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, siz ber-minvâl-i muharrer meştâ-yı hümâyûnum tarafında olan mersûmân Potoşky ve refîki Frasensky misâfir oldukları cihetden yanlarında olan âdemleriyle Babadağı'ndan Varna havâlîsinde meştâ-nişîn olacakları mahallere varınca, gerek esnâ-yı râhda ve gerek mahal-i meştâlarında iktizâ iden me'kûlât ve alaf ve şa'îr ve sâ'ir zeh'iri ma‘iyyetlerine ta‘yîn olunan mihmândâr-ı mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle rızâlarıyla satanlardan kendü akçeleriyle iştirâlarına tarafınızdan mu‘âvenet ve müzâheret ve Varna havâlîsinde kefere re‘âyâsı kurâlarından meştâ-nişîn olmak üzere münâsib olan karyelerde konaklar tahliye ve iskân birle himâyet ve sıyânetlerine ihtimâm u dikkat eyleyesiz. Ve sen ki mihmândâr-ı mûmâ-ileyhsin, mersûmân ve yanlarında olan âdemlerinin esnâ-yı râhda iktizâ iden me'kûlâtlarını akçeleriyle iştirâ birle emnen ve sâlimen imrâr ve mahal-i meştâya îsâl ve kurâ-i merkūmede münâsib olan zımmî konakları tahliye ve iskânlarına sen dahı ihtimâm idüp, mahal-i meştâya îsâl ve iskânlarını müş‘ir taraf-ı şer‘den yedîne sened ahz ile avdete mübâderet eylemen bâbında. Fî Evâir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 272

Hırsova Kadısına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Hâlâ sadra‘zam ve serdâr-ı ekremimin dâ'iresine mahsûs iki yüz re's deve Hırsova kazâsına tâbi‘ Daye karyesine ve iki yüz re's katır ve bargirler dahı yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Devriş karyesine meştâ içün çend rûz mukaddem götürülmüşidi. Lâkin zikrolunan karyeler

ahâlileri akçe ile şa‘îr ve saman virmekden imtinâ‘ itmeleriyle ahâlî-i merkūme sefer râyici üzere katır ve develere **[Sayfa 75]** iktizâ iden arpa ve samanı virüp, bahâlarını üzerlerine me’mûrlardan ahz u kabz eylemeleri fermânım olmağla, imdi siz ki mevlâna ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, sadrıâ‘zam-ı müşârun-ileyhin dâ’iresine mahsûs olup, meştâ içün karyeteyn-i mezbûreteyne irsâl olunan ol mikdâr re’s deve ve katır ve bargirler içün iktizâ iden arpa ve samanı sefer râyici üzere akçelerini üzerlerine me’mûrlardan ahz u kabz eylemek üzere tedârik ve me’mûrlara bilâ-ta‘allül virmeleriçün karyeteyn-i mezbûreteyn ahâlî lerine tenbîh ü te’kîde dikkat ve hilâfına vaz‘ u hareketden men‘ ü tahzîre mübâderet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 273

Başmuhâsebeye ilmuhaber kā’imesi virilmişdir.

Vidîn Şaykası Kapûdânı Mustafa *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Tertîb-i kulûb-ı ahâlî zımnında Hırsova kal‘asının ta‘mîr ve istihkâmı ve esbâb-ı muhâfazası ihzâr olunmak üzere ahâlî-i kasaba tarafından ordu-yı hümâyûnuma gelen Şeyh Osman ve İmam Seyyid Mustafa’nın arzuhalleri mefhûmunda nehr-i Tuna’nın şaykalarından dahı kasaba-i merkūme muhâfazasına iki aded şayka ta‘yîn ve rûz-ı hızıra dek pişkâh-ı kasabada emr-i muhâfaza ve hırâsetde kıyâm itdirilmesini istid‘â, ve sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, seninle Silistre Şaykası Kapûdânı Ahmed Kapûdân rûz-ı kāsımdan rûz-ı hızıra dek ordu-yı hümâyûnum Silistre’de kışlamak üzere tasmîm olunduğu esnâda mahal-i mezbûrda ikāmete me’mûr kılınup, müretteb olan neferâtınızın altı aylık ücretleriçün bin elli guruş hazîne-i âmîremden ve me’kûlâtlarıçün iki yüz on kîl dakīk İsakçı anbarından i‘tâ olunduğu eğerçi başmuhâsebeden ihrâc olunup, lâkin el-hâleti hazihi ordu-yı hümâyûnum Silistre cânibine gitmediğinden şaykalarınızın Silistre’de lüzûmu olmamağla istid‘âları üzere Hırsova’ya me’mûriyetleriçün dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi’l-fi‘l başdefterdârım olan Es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i‘lâm itmeğin i‘lâmı mûcebince me’mûr-ı mahalliniz fermânım olmağın, imdi sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, ber-minvâl-i muharrer muktezâ-yı me’mûriyetin üzere ucâleten şaykan ile Hırsova’ya varup rûz-ı hızıra dek pişkâh-ı kasabada gereği gibi emr-i muhâfaza ve muhâreseye kıyâm ve ihtimâm-ı mâlâ-kelâm idüp, kusûr ve rehâvetden hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene 83

Hüküm No : 274

Bir sûreti:

Silistre Şaykası Kapûdânı Ahmed Kapûdân *zîde kadrühûya* ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 275

Hâlâ Çirmen sancağı Mutasarrıfı olup, Hırsova muhâfazasına me'mûr Abdi Paşa *dâmet meâliyehû*ya ve Sipâh Ocağı ağası Mîr Ali ve Silahdâr Ocağı [ağası] Mustafa *dâme mecdühûmâ*ya hüküm ki:

Hotin cânibine me'mûr olan sipâh ve silahdâr ocağı terakkīlü ve serdengeçdi neferâtı bundan akdem Boğdan cânibi seraskeri ma'iyyetine bâ-fermân-ı âli ta'yîn ve itâ'aten bilâ-emr ___ Kalas'a varup, bi-hikmetulllahi te'âlâ me'yûsen ric'at ve İsakçı'ya geldiklerinde fakat beş günlük ta'yînâtları virilüp, sonra ta´yînât virilmediğini arzuhalleriyle inhâ ve henüz kışlak mahalleri dahı ma'lûm olmamağla kışlakları olacak mahal ta'yîn ve ta'yînâtları ihsân olunmak bâbında inâyet ricâ ve husûs-ı mezbûr ocağ-ı mezkûrândan su'âl ve isti'lâm olundukda neferât-ı merkūmeye, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, ta'yîn olunduğun Hırsova'da kışlak virilmesi münâsib görüldüğü ve ta'yînâtları husûsu dahı şimdiye değin vukū' bulan mahlûlâtları mukābeleden tashîh ve tenzîl ve mâ'adâsının ta'yînâtlarıçün fermân-ı âlişân sudûru lâzıme-i hâlden idügi ifâde ve i'lâm olunduğuna binâ'en ber-vech-i meşrûh neferât-ı merkūme ma'iyyetine ta'yîn ve mahallerine vardıklarında ta'dâd ve mikdârlarını mübîn i'lâm vürûdundan sonra ta'yînâtları tertîb olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki ocağ-ı mezkûrân ağaları mûmâ-ileyhimâsız, ber-vech-i muharrer neferât-ı merkūmeyi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ma'iyyetine tesyîre ihtimâm u dikkat, ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, neferât-ı merkūmeyi ma'iyyetine vusûllerinde ta'dâd ve mikdârlarını zabt idüp, ta'yînâtları tertîb olunmak üzere i'lâmı meştâ-yı hümâyûnuma irsâl ve neferât-ı merkūmeyi ol tarafda ma'iyyetinde iktizâ iden hıdemât-ı aliyyemde i'mâl ü istihdâm eylemen bâbında. Fî Evâ'il- Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 276

Zağra-i Atîk ve Akçakızanlık ve Uzuncaabad Hasköy ve Çirmen ve Keşan kazâlarının kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Bu sene-i mübârekede ordu-yı hümâyûnumla meştâda mevcûd bulunmak üzere bundan akdem tertîb olunan lağım bağlayıcı neferâtından Paşa sancağından Zağra-i Eskihisâr nâhiyesinde Karacadağ nâm karye ve gayriden beş bin yedi yüz kırk akçe tîmâra mutasarrıf Lağımcı Salih ve Çirmen sancağında Akçakızanlık nâhiyesinde Okçular-ı büzürk nâm karye ve gayriden üç bin akçe tîmâra mutasarrıf Lağımcı İbrahim veled-i Lağımcı Osman ve yine nâhiye-i mezbûrda Zarlıklı(?) nâm karye ve gayriden altı bin sekiz yüz akçe tîmâra mutasarrıf

Lağımcı Mehmed veled-i Lağımcı Ali ve Hasköy nâhiyesinde Doncu nâm karye bin yedi yüz seksen akçe tîmâra Lağımcı Hüseyin veled-i Lağımcı Mustafa ve Çirmen sancağında ve nahiyesinde İnceli nâm karye ve gayriden üç bin beş yüz akçe tîmâra mutasarrıf Lağımcı Hamza veled-i Lağımcı Ali ve Niş sancağında Keşân nâhiyesinde Abdalca nâm karye ve gayriden üç bin beş yüz yetmiş üç akçe tîmâra mutasarıf Lağımcı Osman veled-i Lağım bağlayıcı İbrahim nâm altı nefer lağımcılar vatanları cânibine râhî olmaları ile meştâ-yı hümâyûnum cânibine gelüp, ikāmet eylemeleriçün emr-i şerîfim sudûru ricâsına hâlâ Lağımcıbaşı olan el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû* i'lâm itmeğin, mezbûrlar bilâ-izn vatanlarına avdet eylemeleriyle ucâleten meştâya avdete sür'at ü şitâb eylemeleri fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i meşrûh mezkûrân altı nefer lağımcılar ordu-yı hümâyûnumla meştâda mevcûd bulunmak üzere tertîb olunmuşlar iken bilâ-izn vatanlarına avdet eylemeleri mezkûrlara töhmet-i azîm olduğuna binâ'en, mezkûrları vatanlarında bir an meks ü tevakkuf itdirmeyüp, iktizâ iden hıdemât-ı hümâyûnda mevcûd bulunmalarıçün ucâleten ve müsâra'aten meştâ-yı hümâyûnuma gelüp, isbât-ı vücûd idüp, betâ'et ve rehâvetden ve imrâr-ı vakt misillü vaz'-ı nâ-hemvâra cür'etden ihtirâz ve ictinâb eylemelerini kendülere gereği gibi tenbîh ü te'kîd ile bir an akdem ve bir sâ'at mukaddem meştâ-yı hümâyûnuma vürûd ve vusûllerine mezîd-i ihtimâm u dikkat idüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz [bâbında.] Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 277

Karaman ve Maraş vâlîsi olup, Bükreş'e gelen Moskovlu ve Boğdanlu cânîlerini memleket-i Eflak'dan ihrâc ve re'âyâ-yı Eflak'ı himâyete me'mûr Vezîrim Ali Paşa'ya ve Silistre kadısına ve mütesellimine ve yeniçeri zâbitine ve sâ'ir zâbitân ve kazâ-i mezbûrun umûmen darb u harbe kādir il erlerine hüküm ki:

Bundan mukaddem Boğdan re'âyâsı kâfirinin Moskovlu'ya tab'iyyet ve izhâr-ı bagī ve şekāvet eyledikleri hasebiyle usât-ı re'âyâyı katl ü tedmîr ve emvâl u eşyâları ahz u iğtinâm ve ıyâl u evlâdları esîr olunmak kazâ-i mezbûrun umûmen il erleri nefîr-i âm vechiyle etrâfdan cem' olunacak asâkir-i müslimîn ile İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri ma'iyyetlerine azîmet eylemeleriçün mufassal ve meşrûh mehâbet-rîz-i sudûr olan fermân-ı cihân-mutâ'ım mûcebince Silistre ve nevâhisinde sâkin gayret-keşân-ı İslâm kayd ve gam'-ı urûk-ı a'dâ-i li'âm ve tedmîr ve tenkîl-i usât-ı re'âyâ-yı hazelân-encâm içün bi'l-cümle kıyâm ve kemer-bend ittihâd ve ittifâk olarak savb-ı me'mûrelerine **[Sayfa 76]** azîmete hâzır u âmâde olup, ancak bu esnâlarda Moskovlu ve Boğdanlu keferesi Eflak re'âyâsını dahı idlâle tasaddî birle kasaba-i Bükreş'e itâle-i deste cesâret eylediklerinden gayrı ordu-yı hümâyûnum lâzımesiçün bundan akdem ol taraflarda cem' ü âmâde ve sevâhil-i Tuna'da vâki' Eflak

kurâsında, Eflak voyvodasının mal-ı mîrîyle ahz u cem‘ ve kapulara vaz‘ ve hıfz olunan ve re‘âyâ-yı Eflak’dan izhâr-ı sûret-i isyân idenlerin yedlerinde bulunan ecnâs-ı zehâ’iri zabt içün Bükreş tarafından ta‘yîn ve irsâl olunan kefere askeri Silistre’ye üç sâ‘at mesâfesi olan Çukaş nâm karyeye vürûdlarında Silistre’de mevcûd cünûd-ı muvahhidîn avn u inâyet hazretü’n-Nâsırîn’e ittikâ ve inkâl ile kefere-i dûzah-mekînin üzerlerine hücûmda eğerçi bî-tereddüler olunup, ancak bu gûne cem‘iyetle derûn-ı Eflak’a duhûllerine ruhsatı hâvî emr-i şerîfim olmadığından cesâret olunmadığı ve vech-i mezkûr üzere Moskovlu ve re‘âyâ usâtı yevmen fe-yevmen ittifâkların teşyîd ve cem‘iyetlerini teksîr üzere olmalarıyla cümle ile bi’l-ittifâk ol havâliye vaz‘-ı kademle nuhûset eyleyen Moskovlu ve Boğdanlu eğer bunlara mütâbe‘at eylemiş Eflaklu var ise sâ’ir itâ‘atde olan re‘âyâ-yı Eflak’a ta‘aruz olunmamak üzere ancak itâ‘atden hurûc ile asker-i İslâm’ı mukābeleye cesâret ider hâ’in ve haydûd var ise kahr u tedmîr ve zehâ’ir-i mevcûdeyi tahlîs içün emr-i âlişânım sudûru bu def‘a gönderilen arzuhallaerde ale’t-tafsîl tahrîr ve istid‘â olunup, bu husûs umûr-ı dîniyyeden olduğuna binâ’en adüvv-i dîn-i mübîn olan Moskovlu’yu ve bunlara mütâbe‘at ile isyân iden Boğdanlu ve haydûd keferelerini tedmîr ve Eflak kurâsında ve sâ’ir ol havâlîlerde olan zehâ’ir-i mevcûdeyi tahlîs ve zabt ve Silistre tarafına nakl ve hıfza ihtimâm-ı tâm eylemeniz vâcibât-ı umûrdan olmağın mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve müsâra‘aten (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mevlânâ ve mütesellim ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, kazâ-i mezbûr ve nevâhisinde olan bahadırân-ı İslâm’ı ve ahar mahallerden gelüp, ol cânibde tehaşşüd üzere olanları bi’l-cümle ma‘iyyetinize alup, üslûb-ı cem‘iyyetinize hüsn-i nizâm virerek, avn u inâyet-i Perverdigâr ile ol havâlîye vürûdları i‘lâm olunan gerek Moskovlu ve gerek Boğdanlu ve usât haydûd üzerlerine varılup, gayret-i dîn-i mübîn içün merdâne ve dilîrâne mukābele ve mürâfa‘aya ikdâm ve cümlesini kahr u istîsâl iderek Moskovlu ve Boğdanlu ve haydûd hâbislerinin levs-ı vücûdlarını ol taraflardan ref‘ ü mahv itmeğe teşmîr-i sâ‘id gayret ve Eflaklu’dan ra‘iyyet üzere imrâr idenlerin karyelerine ve mal ve eşyâlarına ve ıyâl u evlâdlarına kat‘a ta‘arruz olunmayup, istimâlet birle himâyetlerine dikkat ve Eflak re‘âyâsı Moskovlu ve Boğdanlu cânilerinin vesâves-i şeytâniyelerine firifte olmamak ve Moskovlu’yu ve Boğdanlu cânilerini derûnlarına idhâl itmemek ve resm-i ra‘iyyetden hâric hareket eylememelerini mukaddemce cümlesine ifhâm içün emr-i şerlfimin mazmûnunu kendülere irsâl ve işâ‘at eyleyüp, mütenebbîh olmazlar ise keyfiyeti i‘lâma mübâderet ve ber-vech-i meşrûh Eflak kurâsında bulunan mîrî mübâya‘a zehâ’iri zabt ve tahlîs ve berü tarafa nakl ve hıfza bi’l-ittifâk teşmîr bâzû kudret ve liyâkat ve bundan akdem vârid olan emr-i şerîfimin mefhûmu üzere İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri ma‘iyyetlerine gönderilecek nefîr-i âm askeri kat‘a te’hîr olunmayup, bir an akdem ihrâc u irsâlleriyle temşiyet-i emr-i matlûbeye

nisâr u cehd u tâkat eyleyüp, bi-avnihi te‘âlâ ol tarafa gelen Moskovlu ve Boğdanlu keferelerinin izâle ve zehâ’ir-i mezbûrenin zabt olunduğunu ve nefîr-i âm askerinin mübâşirleriyle savb-ı maksûda tesyîrlerini meştâ-yı hümâyûnuma arz u i‘lâma müsâra‘at ve re‘âyâ-yı Eflak’dan isyâmları zâhir olmayup, ra‘iyyetlerinde musırr olanlara ve bunların mallarına ta‘rruzdan dahı mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 278

Silistre kadısına ve yeniçeri serdârına ve sâ’ir zâbitân ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Ez-kadîm vüzerâ ve mîr-i mîrân kapularına hıdmet ile me’mûr dîvângân ve gönüllü ve levendât tâ’ifesinden ve sâ’ir sınûf-ı asâkirden ba‘zı müfsid-pîşe makūleleri hıdmet eyledikleri kapulardan ve me’mûr oldukları mahallerden bilâ-emr-i âli hareket ve icrâ-yı mezzâk(?) ve izrâr-ı ibâd kasdıyla ol havâlîlere varup, kurâ be-kurâ keşt ü güzâr ve fukarâ ve zü‘efâyı rahnedâr eylemeleri ihtimâlden ba‘îd olmayup, ve fukarâ-yı ra‘iyyetin kimesne tarafından ednâ vechle zarar u ziyân görmemek vechi üzere dâ’imâ muhâfaza ve sıyânetleri emrine ihtimâm-ı mülûkânem masrûf olmağla imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlünde, ber-vech-i muharrer ol makūlerden taht-ı hükûmet ve kazâlarınıza varup, re‘âyâya cevr ü ezâya tasaddî ve ıyâl u evlâd ve emvâllerine hâsılı bir hardallarına itâle-i dest-i ta‘arruz ve ta‘addî iden eşkıyâ ve yaramazları ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ittifâkıyla derhâl ahz u haps ve te’dîblerin icrâya mübâderet ve şenâ‘at ve fesâdlarında ısrâr ile sâ‘î-yi bi’l-fesâd fi’l-arz olan eşkıyânın dahı bilâ-amân ahz ve şer‘an icâb iden cezâların tertîb ü icrâ ile erâzil ve eşkıyâdan tasfiye-i memlekete ve min külli’l-vücûh ahâlî ve re‘âyânın esbâb-ı arâmiş ve râhatları istihsâline dikkat ve külli sa‘y u gayret eyleyüp, bu bahâne ile şenâ‘at ve şekāveti zâhir olmayanlara hilâf-ı şer‘-i şerlf ta‘arruzdan ve ber-mûcib-i emr-i hümâyûnumla amel ü hareket ve ser-i mû tehâvün ve tekâsülden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 279

Bir sûreti:

Hacıoğlubazarı ve Varna ve Ester ma‘ Karasu kadılarına dahı başka başka dört kıt‘a.

Hüküm No : 280

Hırsova kadısına ve a‘yânına hüküm ki:

Kastamonu Alaybeyisi Ahmed ve Ankara Alaybeyisi Mustafa ve Sultanönü Alaybeyisi Hasan *zîde kadrühûm*un bir mahal-i meştâları olmayup, kendülerine meştâ tahsîs içün emr-i şerîfim sudûrunu arzuhalleriyle istid‘â itmeleriyle, merkūmûn üç nefer alaybeyi

Hırsova muhâfazasına me'mûr Abdi Paşa'nın ma'iyyetinde meştâ-nişîn olmak üzere me'mûr olmalarıyla kışlak içün konak ta'yîn ve tahsîs olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 77]**

Hüküm No : 281 [168]

Sahven keyd olmağla mahalline nakl olunmuşdur.

Kütahya kadısı ve eyâlat-i Anadolu'da vâki' sâ'ir kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Anadolu eyâleti işbu bin yüz seksen üç senesi şâbânının on üçüncü gününde (13. Ş. 1183-11/12/1769) hâlâ Kırım cânibi Seraskeri vezîrim İbrahim Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehûya* tevcîh ü ihsânım olup, eyâlet-i mezbûreye tarafından zabt u rabta kādir mütesellim nasb u ta'yîn lâzım u lâbüdd olmakdan nâşî a'yândan Seyyid Abbas *zîde mecduhû* kâr-güzâr ve irâde-i umûr-ı memleketde ve himâyet fukarâ-yı ra'iyyetde sâhib-i dikkat olduğuna binâ'en vezîr-i müşârûn-ileyh tarafından eyâlet-i mezbûra mütesellim nasb u ta'yîn olunmağla mütesellimlik taraf-ı müşârûn-ileyhden mûmâ-ileyhe zabt u rabt ve vâridât ve ____ ahz u kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu vezîr-i müşârûn-ileyhin kapu kethüdâsı oan Bayburdî Mustafa *zîde mecduhû* arzuhaliyle istid'â itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi mütesellimlik-i mezbûr tarih-i mezkûrdan müşârûn-ileyh tarafından mûmâ-ileyhe zabt ve a'idât ve vâridâtı olıgeldiği vech üzere ahz u kabz itdirilüp, mütesellimlik umûruna ahardan bir ferdi müdâhale ve muhâlefet itdirilmemek bâbında. Fî Evâsıt. Sene 1183

Hüküm No : 282

İbrail Muhâfızı Vezîr Abdi Paşa'ya ve İbrail kal'ası muhâfazasına me'mûr yeniçeri zâbitâna yerlü agavât ve sâ'ir a'yân ve zâbitâna hüküm ki:

Kalasdan Yaş'a varınca Boğdanlu ha'inleri Moskovlu keferesine tab'iyyet ile izhâr-ı sûret-i isyân u tuğyân eylediklerine binâ'en virilen fetevâ-yı şerîfe ve mehâbet-rîz-i sudûr olan hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnum mûcebince üzerlerine varılup, kahr u tedmîr ve evlâd u iyâlleri esîr ve emvâl ü eşyâları iğtinâm olunmak içün sevâhil-i Tuna ve mahal-i sâ'ireden nefir-i âm terîkiyle sâdır olan evâmir-i şerîfe-i celîletü'l-kadrim mûceblerince asâkir kesîre cem' ü ihtişâd ve İbrail tarafına nakl ü irsâl ve Kul kethüdâsı (…) *zîde mecduhû* dahı zikrolunan cünûd-ı muvahhidîni savb-ı me'mûrelerine îsâl eylemek üzere bundan akdemce

[168] Hükmün üzeri çizilmiştir.

mübâşir ta‘yîn ve tesyîr olunup, celb ve sevk-i asker husûsunda ihtimâm-ı tâmm ve sa‘y u ma’lâkelâm olunmakda tecvîz-i kusûr olunmayup, ancak bu hilâlde İbrail ve havâlîsinden asâkir-i mezkûreden ba’zılarının avdetleri sahîhen ihbâr olunmağla, bu keyfiyyet, siz ki vezîr-i müşâr ve sâ’ir-i mûmâ-ileyhimsiz, sizin asâkir-i mansûreye adem-i i‘ânet ve nevâziş ve iltifâtınızdan neş’et eylediği zâhir ve celî olmağla, böyle evkâtda tecemmü’ ve ihtişâd üzere olan asâkire iktîzâ-yı vakt ü hâle göre ibrâz-ı istimâlet ve nevâziş birle kahr u temdir-i a‘dâ-yı li‘âm ve İbrail kal‘ası ve ol hâvâlînin muhâfazalarında i’mâl ve istihdâm ile bir ferdîn avdet ve insırâfına ruhsat u cevâz gösterilmeyüp, mukaddema ve hâlâ şeref bahşâ-yı sudûr olan evâmî-i aliyyem mûceblerince Moskovlu ve onlara tabi’iyyet iden Boğdanlu usât re‘âyânın kahr u tedmîr ve tenkîl ü istîsâlleriyle tathîr-i memleket ve muhâfaza-i kal‘aya sa‘y u dikkat eylemeniz fermânım olmağın te’kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (….) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde celb ve sevk-i asâkir ve vücuhân-ı sa’ireleriyle ol havâlînin tanzîm ve tesviye-i umûrunda ve a‘dâ-yı li‘âm-ı dûzâh-mekânın kahr u tedmîrlerinin esbâb u levâzımı istihsâline kat’a kusûr olunmadığı ve olunmayacağı ma‘lûmunuz oldukda, cümleniz kemer-i gayreti miyân-ı câna bend idüp, bu cânibden ve havâlî-i sâ’ireden ol tarafa süvâr ve tesyîr olunan asâkir mensûreme izhâr-ı nevâziş ve isimâlet iderek ve *“Câhidî fî sebîlillahi ve lâ teferreku”* nass-ı kerîmi üzere gayret-i dîn-i mübîn içün ibrâz-ı gayret ve muhâfaza-i kal‘a ve memleket ve Moskovlu ve onlara tâbi’ olan Boğdanlu hâ’inlerinin ve eşkıyâ-yı hayadid ve sâ’ir Kalas’dan Yaş’a varınca isyân u tuğyân üzere olan Boğdanlu ve Moskovlu’nun katl ü i’dâmlarında i’mâl u istihdâm ve nisâ ve sıbyâûların seby ü istirkāk ve emvâl ü eşyâların iğtinâm eylemelerini kendülere bir hoşca iflâm ile hıdemât-ı mebrûre ve sa‘y u meşkûre izhârına ihtimâm-ı tâmm ve cidd ü mâlâ-kelâm ve ol tarafa vürûd iden askerden bir neferinin avdetine ruhsat virilmeyüp cem‘ ve nevâziş ve i‘ânet iderek adüvv-i dîn-i mübinden ahz u intikāma teşmîr-i bâzû şecâ’at ve tekâsül ve te’hîrden ba-gāyet hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. sene 1183

Hüküm No : 283

Eyâlet-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârı bi’l-cümle Erzurum vâlîsi Vezîr Hafız Mustafa Paşa’nın ma‘iyyetine me’mûriyetleriçün emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâhir-i Ş.S. [1]183

Erzurum mütesellimi (…) *zîde mecdühû*ya ve eyâlet-i Erzurum’da vâkî’ kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlet askeri Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmımın mu'temed ve mu'tenâ askeri olmak hasebiyle me'mûr oldukları Moskov seferinde vâcîbe-i zîmmet-i diyânet ve ubûdiyetleri olduğu vechle ariza-i musâberet ve metânetde cümlesi sâk-ı vâhid üzere kıyâm iderek bâdiye-i hıdemât-ı me'mûrelerine cidd ü mâlâ-kelâm eylemeleri iktizâ ider iken, eyâlet-i merkūmenin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârından meşâkk ve erkân-ı diyânet ve vazâ'if-i ubûdiyeti fehm ü idrâk itmeyen bâ'zıları şiddet-i şitâ tâkribiyle bil'â-izn ve fermân-ı hümâyûnum me'mûr oldukları mahallerden vatanlarına avdet eyledikleri mesmû' olmağla bu misillü vilâyetlerine avdet iden zü'emâ ve erbâb-ı tîmârdan nevrûz-ı firûzda sene-i âtiye seferinde mahall-i me'mûrlarında bayrakları altında mevcûd bulunmak üzere vaktiyle ucâleten yerlerinden ihrâc ve irsâl olunmaları fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer eyâlet-i mezbûrede vâkî' elviye zü'emâ ve erbâb-ı tîmârından bilâ-izn vilâyetlerine gidenler bî-mennihi te'âlâ sene-i âtiye seferinde nevrûz-ı firûzda mahal-i me'mûrelerinde bayrakları altında mevcûd bulunmalarını cümleye i'lân u işâ'at ve bundan böyle her kim emr-i hümâyûnuma adem-i itâ'at birle bir kadem akdem tedâriklerin görüp, mahal-i me'mûrelerinde nevrûz-ı fırûzda bayrakları altında hâzır-ı mevcûd bulunmaz ise bunların ze'âmet ve tîmârları havass-ı hümâyûnuma tashîh ve zabt olunduğuna kanâ'at olunmayup, üç senelik mahsûlâtı dahı kendülerden redd ü tahsîl ve ulü'l emre ita'atlerî olmayanların cezâ-yı mâyelıkları icrâ olunacağı dahı muhakkakan ma'lûmları olmak içün mefhûm-ı emr-i hümâyûnum cümlesine gereği gibi tefhîme dikkat ve bu bâbda fevkü'l-gâye sa'y u gayret eyleyüp, ser-i mû hilâfından ba-gāyet hazer ve mücanebet olunmak bâbında Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 284

Eyâlet-i mezbûrede vâkî' Niğbolu sancağının askerîsinden vilâyetlerinden celb olanlar evvel baharda me'mûr oldukları mahalle vürûdları müddetine değin Niğbolu karşusunda Kule kal'asını muhâfazaya kıyâm eylemeriçün emr-i şerîf yazılmıştır. Fî Evâhir. Ş. S. [1]183

Bir sûreti:

Silistre mütesellimine ve eyâlet-i Özi'de vâkî' kuzât ve nüvvâba ber-vech-i meşrûh

Hüküm No : 285

Bir sûreti:

Trabzon mütesellimine ve eyâlet-i Trabzon'da vâkî'kuzât ve nüvvâba ber-vech-i meşrûh. **[Sayfa 78]**

Hüküm No : 286

Karaman vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya ve Silistre ve sâ'ir ol havâlîde vâki' kuzât ve nüvvâba ve Slistire mütesellimi ve bundan mukaddem ol havâlîye me'mûr turnacıbaşı *zîde mecdühûmâya* ve ol tarafdan Slistire'ye ve havâlî-i merkūmeye vürûd iden serdârlar ve sâ'ir zâbitân ve a'yân ve il erlerine hüküm ki:

Fetevâ-yı şerîfe ve hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum mûcebince Boğdan usâtının katl ü tedmîr ve seby ü istirkāklarıçün Tuna sevâhili ve Deliorman taraflarından dergâh-ı mu'allam yeniçerileri serdengeçdileri ve nefîr-i âm askeri vürûd ve hâlâ Silistre ve Daya ve Boğaz karyelerinde ve İbrail taraflarında cünûd-ı kesîre cem' olup, ve han-ı vâlâşân cenâblarından iki gün mukaddem gelen tahrîrâtda han-ı müşârun-ileyh ma'iyyetinde olan elli binden mütecâviz Tatar-ı adüvv-şikâr ile Hantepesi'ne inüp, ve birâderi Nureddîn Sultan'ı yirmi bin mikdârı güzîn Tatar askeriyle Kalas üzerine tesyîr eylediği ifâde ve ihbâr olunduğu ve hâlâ Rumili vâlîsi vezîrim Halil Paşa asâkir-i vâfire ile çend rûz zarfında Silistre'ye vâsıl olmak üzere olmağla vezîr-i müşârun-ileyhin vürûduna bakmayup, hâlâ cem' olan askere fütûr îrâs itdirmeyüp, sen ki vizîr-i müşârun-ileyhsin, çend rûz mukaddem sâdır olan emr-i âlişânımla Karasu cânibinde vâki' Boğaz karyesine olmuşidîn. Ancak han-ı müşârun-ileyhin ber-vech-i meşrûh Prut kenârına vürûdu ve karındaşı sultân-ı mûmâ-ileyhin Kalas üzerine azîmeti muhakkak ve hâlâ Silistre ve Daye karyesi ve havâlîlerinde ve İbrail'de gerek serdengeçdi ve gerek gazâ vü cihâda havâhişleri olan nefîr-i âm askeri kesret üzere olmalarıyla fırsatı fevt eylemedin derhâl iktizâ idenlere muhâbere ve Silistre ve Daye karyesi ve etrâfında cem' olan asâkiri turnacıbaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle cem' ve kayıklar ile İbrail tarafına imrâr, ve sen dahı mürûr idüp, İbrail tarafında cem' olan serdârlar ve asâkir-i muvahhidîn ile gönül birliği ile gayret idüp, ve Tatar askeri öte tarafından hücûma mübâşeret itmekle hemân sizler dahı cümle askerler ile müsta'inen billahi te'âlâ Boğdan usâtı ve Moskovlu kâfirleri üzerlerine hücûm ve inâyet-i hazret-i Kayyûm ile a'dâ-i li'âmı katl ü tedmîr ve nîsâ ve sıbyânların esîr idüp, mü'esser-i cezîle izhârına sarf-ı vüs' u tâkat, ve siz ki kuzât ve nüvvâb ve a'yân-ı vilâyetsiz, etrâfdan gelen askeri eğlendirmeyüp, vezîr-i müşârun-ileyh ile imrâr eylediklerinden sonra bir tarafdan gelenleri dahı gayret virerek bir an akdem mürûr itdirüp, ser-i mû rehâvet ve taksîrden mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, me'mûr olduğuın husûslarda rehâvet ve betâ'eti terk ve dâmen-i geyreti teşmîr ve a'dâ-yı dîn-i mübîn üzerlerine sell-i süyûf şecâ'at eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 287

Ayıntab sâkinlerinden Battal Ağa-zâde Hacı Mehemmed *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Avn u inâyet-i hazret-i Mu‘în ü Müste‘ân ile gayret-i dîn-i mübîn içün adüvv-i dîn-i mübîn Moskovla la‘înden ahz u intikāma himmet-i tâmme-i hüsrevânem mebzûl olmağla böyle eyyâm-ı meserret-encâmda gazâ vü cihâda teşmîr-i sâ‘id gayret cümleye vâcib olmağla *“kātilü’l-müşrikîne kâffeten”*[169] nass-ı şerîfi üzere memâlik-i mahrûsemde olan asâkir-i nusret-me’âsirimin ve zî-kudret ve kendüden hıdmet ve gayret me’mûl olanların sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma güzîn ve müsellah süvâri ile vürûdları fermân-ı hümâyûnum olup, ve inâyet-i hazret-i Bârî ile sefer-i hümâyûnuma bezl-i kudret idenler haklarında mekkârîm-i bî-gāye-i şehinşâhânem şâyân ve mebzûl olmakdan nâşî, sen ki mûmâ-ileyhsin, senden gayret ve şecâ‘at ve hıdmet me’mûl olmağla, sen bin nefer güzîn ve müsellah süvârî ile Ayıntab’dan hareket ve rûz-ı hızırdan akdem İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma mülhak ve mülâki olmağa gayret ve şitâb eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın işbu emr-i şerlfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunduğu bi-mennihi te‘âlâ ol mikdâr asker ile İsakçı’ya vusûlünde kā‘ide-i sefer üzere neferâtının ta‘yînâtları ve bahşişleri ol târihden i‘tâ olunacağı ma‘lûmun oldukda ol havâlîden minvâl-i muharrer üzere bin nefer güzîn süvârî ile ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra‘at eyleyesin. Ve sen[den] dahı bu vechle himmet ve gayret me’mûl olup, sefer-i hümâyûnumda bezl-i makedderet ve izhâr-ı geyret ve ibrâz-ı hıdmet eyledğin hâlde inâyet-i aliyye-i şâhâneme mazhar olacağını ve ma‘azallahi te‘âlâ mugāyiri hareket ile sefer-i hümâyûnuma şitâb eylememen ve vakt-i merkūmda ordu-yı hümâyûnuma vâsıl olmaman misillü kusûr ve betâ’et üzere hareketin zuhûr ider ise hakkında mu‘âmele-i ahar zuhûr ideceğini cezmen bilerek ana göre gayret ve müsâra‘at eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 288

Bir sûreti:

Siverek Voyvodası olan Fettah oğlu Abdarrahman *zîde kadrühû*ya kezalik bin nefer süvârî göndermek üzere.

Hüküm No : 289

Mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Çirmen sancağı Mutasarrıfı Abdi Paşa *dâmet meâliyehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, eyyâm-ı şitâ tekarrüb eylediğine binâ’en, sen, yanında olan etbâ‘ ve âdemlerini istishâb ve Hırsova’ya varup, işbu şitâ derûnunda anda

[169] Haram aylar çıkınca bu Allah’a ortak koşanları artık bulduğunuz yerde öldürün. Tevbe -5.

meştâ-nişîn ikāmet birle ol havâlînin muhâfaza ve muhâresesine ihtimâm u dikkat ve etrâfından tecemmü‘ iden nefîr[-i âm] asâkirinin me’mûr oldukları mahallere imrâr u îsâllerine ve Hırsova ve etrâfını leyl ü nehâr keyd-i a‘dâdan muhâfazaya ve sâ’ir fermân-ı hümâyûnumla vâki‘ olan husûsât ve umûr-ı mühimmenin temşiyet ve tetmîmlerine sa‘y u mâlâ-kelâm eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim tarafına vâsıl oldukda, derhâl etbâ‘ ve ademlerini yanına istishâb ve ucâleten ve müsâra‘aten Hırsova’ya varup, anda meştâ-nişîn ikāmet ile ol havâlînin muhâfaza ve muhâresesine ve nefîr-i âm asâkirini me’mûr oldukları mahallere sevk ü tesyîr ve îsâle dikkat ve ber-vech-i muharrer Hırsova ve etrâfını ley ü nehâr keyd ü muzırrat-ı a‘dâ-i li‘âmdan gereği gibi muhâfaza ve muhâreseye ve sâ’ir fermân-ı hümâyûnumla vâki‘ olan husûsât ve umûr-ı mühimmenin temşiyet ve tekmîllerine ihtimâm ve sa‘y-i mâlâ-kelâm idüp, ser-i mû kusûr ve terâhîden gāyetü’l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i Ş. Sene 83

Hüküm No : 290

Meştâ-yı ordu-yı hümâyûnum olan Babadağı’ndan Âstâne-i aliyyeme varınca tarîk-i cadde ve yemîn ve yesârında vâki‘ bi’l-cümle kazâ ve nevâhinin kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve sâ’ir zâbitân ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Ber-fehvâ-yı âyet-i kerîme “*Vahfiz cenâhake limeni’t-tebe’ake mine’l-mü’minîne*”[170] ve hâlıku’l- berâyâ olan âmme re‘âyâ ve ve kâffe-i zîr-i destân fukarâ üzerlerine hıfz-ı cenâh-ı re’fet ve bast-ı bisât merhamet lâzıme-i zimmet-i hüsrevânî ve kā‘ide-i hasene-i kadîme-i cihân-bânîden olmağla ref‘-i zulâm-ı zülm ü fesâd ve icrâ-yı merâsim-i adl ü dâd ile bi’l-cümle memâlik-i mahrûsemde olan ahâlî-i bilâd ve fukarâ-yı ibâdın ale’d-devâm asûde-nişîn muzılla-i emn ü emân olmaları emrine ihtimâm-ı mülûkânem masrûf ve mebzûl olduğu beyândan müstağnî bir keyfiyetdir. Ancak esnâ-yı seferde tavâ’if -i askeriyenin mürûr u ubûrları kesret ü tevâlîsi hasebiyle yol üzerinde ve yemîn ü yesârlarında vâki‘ kasabât ve kurâ ahâlileri ve re‘âyâ fukarâsı ve bunların mezrû‘ât ve ve mahsûlât ve sâ’ir emvâl ü i‘râzları sıyânetinde ve sâ’ir gûne himâyet ve emniyetleri levâzımına sâ’ir vakitlerden ziyâde ihtimâm u dikkat olunmak cümleye vâcibe-i zimmet olan kaziyeden iken, ba‘zı vükelâ ve zâbitânın zabt u rabt-ı askerde adem-i dikkatlerinden ve siz ki mevlânâ ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâyet mûmā-ileyhimsiz, sizin dahı kazâlarınızda olan ahâlî ve re‘âyâyı muhâfaza ve sıyânet emrinde tekâsülünüzden nâşî askerî tâi’fesinden ve sâ’ir ba‘zı zuhûr iden erâzil ve eşkıyâ zümresinin ta‘addî ve izrârlarından ba‘zı mertebe renc ü meşakkate düçâr oldukları bi’l-istimâ‘ ma‘lûm-ı ilm-i merâhim şümûl-i hüsrevânem olup, inşallahü’l-Melik iftâh-ı evvel

[170] Sana tâbi olan mü’minlere karşı şefkat kanadını indir. Hicr-88

bahar-ı huceste-asârda yine Moskov keferesi üzerine mütevekkilen ale'llah sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum vukū'ı muhakkak olmağla, bundan sonra sefere gelecek tavâ'if-i askeriye doğru yolda edebleriyle savb-ı me'mûrelerine gitmek ve iktizâ iden yem ve yemek ve malzemelerin narh rûzi akçeleriyle alup, fukarânın mahsûlât ve emvâl ve i'râzlarına ser-i mû ta'arruz ve zarar itmemek ve bu tenbîhât-ı hümâyûnuma muhâlif her kimden hareket ve fukarâya cevr ü eziyet zuhûr ider ise kat'a aman ve zaman virilmeksizin cezâları tertîb ve ra'iyyet fukarâsı her hal ile mutmâ'inü'l-bâl ve müreffehü'l-hâl kılınmak emrine cidd ü mâlâ-kelâm ve basîret-i tâm ile ihtimâm eylemeleriçün sefere gelen rü'esâ ve zâbitân-ı asâkire an-vechü't-te'kîd tenbîh-i hümâyûnum olduğundan mâ'ada bu madde taraf-ı şâhânemden mahsûs tecessüs ve taharrî ile dikkat olunacağı dahı bî-rayb ü iştibâhdır. Lâkin ba'zılardan mesmû'-ı mülûkânem olduğu üzere, bu esnâlarda ba'zı serhadlerde ve muhâfazalarda mukīm vüzerâ ve mîr-i mîrân hıdmetlerinde olan delü ve gönüllü ve levendât tâ'ifesinden ve sâ'ir sınûf-ı askerden niçeleri me'mûr oldukları mahallerden bilâ-izn ü emr-i âli hareket ve mürûr u ubûrları esnâsında fukarâya cevr ü eziyet ve ba'zı karyelerde devr ü dirâz meks ü ikāmet ile re'âyânın müft ü meccânen yem ve yiyeceklkerin ahz ve ıyâl ü emvâllerine ta'arruz misillü şenâ'at ve mefsedete cesâret idecekleri melhûz olduğuna binâ'en, bunların dahı beher hâl izâle-i cevr ve izâlelerine teşmîr-i sâ'id ihtimâm olunmak matlûb-ı hümâyûnum olmağla, imdi işbu fermân-ı hümâyûn-ı ma'dalet-nüşûrum (…) ile kazâlarınıza vardıkda, zâbitân ve a'yân-ı vilâyet ve iş erbâbından olanlar mahfel-i kazâya cem' ve emr-i şerîfimi kırâ'at ve mefhûm-ı inâyet-mersûmunu cümleye i'lân u işâ'at iderek, ol misillü ta'addiyât ve mü'ezziyât hasebiyle karyelerinde perîşân olmuş olan re'âyâyı zâbitleri ma'rifeti ve cümlenizin ittifâk u ittihâdlarıyla getürüp, herkesi kadîmî mesken ve yurdlarında iskân ve vücûh-ı setre ile kendülere i'ânet ve öküzü ve tohumu olmayanlara öküz ve tohum ve kuvvet virüp, ve dâ'imâ cümlesini sıyânet üzere olup, cemî'-i mezâlim ve ta'ddiyâtdan mahfûz ve me'mûn kılınarak zer' ü hars ve kâr u kesbe iştigāllerine dikkat ve içlerinden birisine gerek mürûr u ubûr iden tavâ'if-i askeriyeden ve sâ'ir ecnebîden ve yerlüden ednâ vechle zarar u ziyân vukū'ı ma'lûmunuz olduğu anda ol gûne zarar u ta'ddî her kimden sudûr itmiş ise yoklandırdmayup, derhâl askerîden ise re'is ve zâbiti ma'an mevcûd ise ahz ve hakkından gelinmesini ihbâr ve eğer ba'de'l-ihbâr te'âmî ve iğmâz kaydında olur ise kat'a tevakkuf olunmaksızın keyfiyeti arz u i'lâm ile serdâr-ı ekrem tarafına ifâde ve inbâ olunup, ve gerek askerîden ve sâ'ir ecnebîden olmayup, yerlüden ise bunların haklarımda a'yân ve zâbitâna ta'allık ve nisbet aratmayup, ve kat'a şefâ'at ve ricâya bakmayup, hemân ahz ve sâ'ire ibreten müstahak olduğu cezâyı icrâda bir dürlü kusûr olunmamak ve ber-vech-i muharrer, bilâ izn ü fermân, bu esnâlarda mahal-i me'mûrelerinden hareket ve fukarâyı izrâra cesâretleri haber virilen delü ve

gönüllü ve levendât tâ'ifesinden ve sâ'irden erbâb-ı şekāveti kat'a bir mahalde eğlendirmeyüp, ve cesâret eyledikleri şekāvet ve şenâ'atde muktezâsı olan cezâdan bir dürlü iğmâz olunmayup, ____ cevr ü fesâdlarıyla irâhe-i ahâlî ve re'âyâya fevkü'l-matlûb ikdâm ve sa'y u ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki; bu husûs şimdiden ber-vech-i tafsîl emr-i şerîfimle size tenbîh olunmakdan maksûd-ı hümâyûnum, bu esnâlarda ve bundan böyle dâ'imâ ve müstemirran fukarânın sıyânet ve terfîh-i hallerine ve bu vesîle ile memleketin umrânına sa'y u dikkat eylemeniz içün olduğu ma'lûmunuz iken ıyâzen billahi te'âlâ ednâ mertebe kusûr u ihmâliniz zuhûr idecek olur ise re'âyâya cevr ü zararı zuhûr idenlere olacak ukūbete siz mazhar olacağınızı cezmen ve yakīnen bilüp, ana göre bi'l-ittifâk sa'y u dikkat ve hilâfından ziyâde hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 80]**

Hüküm No : 291

İsakçı'da Boğdan Seraskeri Vezîr Mehemmed Paşa'ya ve Sadık Paşa'ya ve cebecibaşı ağaya ve topcubaşı ve top arabacıbaşısı ve ba-husûs mübâşir olan Tunc-zâde Abdurrahman *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Etrâf ve İsakçı'dan bir mikdâr asker ile altı kıt'â şâhî top, mikdâr-ı kifâye barut ve yuvarlak ve mühimmâtıyla ve yirmi nefer üstâd topcu ve top arabacılara seri'an ve âcilen Kalas karşusuna tesyîri ve Kalas'a endahte olunmasını hâlâ İbrail muhâfızı vezîrim Abdi Paşa tahrîr ü istid'â ve bu husûs İbrail'de ve etrâfında olan cünûd-ı muvahhidîn ve asâkir-i mansûreye bâ'is-i tefvîn-i kulûb ve istimâlet olduğundan bu husûsun ber-vech-i muharrer temşiyeti ve top cebehâne mühimmâtı ve barut ve yuvarlak tesyîri emri Teşrîfâtı Ebu Bekir irsâl ve tefhîm olunmuşiken ba'zı i'tirâz-ı vâhiye ile teşvîk ve te'hîr olunduğu ve beher-hâl mahal-i mezbûra asker ile top ve mühimmat ve barutun tesyîri ve Kalas'a endahte olunması ba-gāyet mühimm ü muktezî olduğunu İbrail muhâfızı müşârûn-ileyhe tekrâr arz ve inhâ olunmağla sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, İsakçı'dan bir mikdâr asker ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh Sadık Pasa'yı cümle üzerine başbuğ ta'yîn ve İsakçı'da mevcûd toplardan üçer vukkiye atar iki kıt'a ve birer buçuk vukkiye yâhud birer vukkiye atardan dört kıt'a mecmûrı altı kıt'a toplar, derhâl ikrâz ve mu'tâd üzere yuvarlak ve barut ve mühimmâtları ile topcu ocağının baş kethüdâsı ve bi'n-nefs arabacıbaşı ağayı ve cebehâneden ikinci kethüdâsını mühimmât-ı malzeme ile ve kifâyet mikdârı asker ve yirmi nefer topcu üstâdları ve kifâyet mikdârı cebeci ve top arabacıları ile mahal-i merkūma tesyîr ve bu tarafdan toplar içün (…) çif câmuslar toplar içün tesyîr olunmağla vusûlünde bu maddeyi kat'a te'hîr ü avk eylemeyüp, ve câmuslar varıncaya dek cümle top ve mühimmât ve barut ve yuvarlağı ve topcu askeri hâzır u âmâde ve vusûlünde cümlesini ihrâc ve Kalas'a karşu Maçin'e münâsîb olan karîb

mahalden toplar vaz'u endahte ve İbrail muhâfızı ile muhârebe iderek hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeni cümlesine tefhîm ü te'kîde mübâderet ve te'hîr ve teşvîkden ve ta'tîl-i umûr-ı mühimmeden ziyâde hazer ve tavakkī ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. S. 1183

Hüküm No : 292

Rumili vâlîsi vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, ordu-yı hümâyûnum tarafına bir sâ'at mukaddem vusûle me'mûr olmanla işbu şa'bânü'l mu'azzam gurresinde Edirne'den bu cânibe azîmet ideceğini hâvî Babadağı meştâsında sadrıâ'zamım tarafına vürûd iden mektûbunda tahrîr eylemişsin. Senin ma'iyyetinde olan asker ile bir gün mukaddem Silistre'ye vusûle mübâderetin iktizâ itmekle işbu emr-i şerîfim ısdâr (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i muharrer tarîk-i caddeden Silistre'ye bir gün akdem ve bir sâ'at mukaddem vusûle mübâderet ve dikkat ve Silistre'ye vusûlüne iki merhale kalarak vusûl ideceğini iş'âr ve i'lâm eylemen bâbında

Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 293

Müşârûn-ileyh İbrail'de mürûr ve onda cem' olan serdârlar ve asâkir-i muvahhidîn ile ma'an Boğdan usâtı ve Moskovlu'nun üzerlerine hücûm ve katl ve nisâ ve sıbyânları esîr itmek üzere me'mûriyetiçün tekrar emr-i şerîf sâdır ve bâlâda evâsıt-ı Ş. Târihiyle mukayyeddir.

Hâlâ Karaman vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya ve Karasu ve civarında vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve sâ'ir zâbitân ve ayân-ı vilâyete hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, İsakçı'dan ucâleten hareket ve Ruscuk a'yânı Es-Seyyid Süleyman'ı yanına alup, Bükreş'e azîmet eylemek üzere emr-i hümâyûnumla me'mûr kılınmışidîn. Ancak hâlâ Rumili vâlîsi vezîrim Halil Paşa *iclâlahunun* Edirne'den hareketi haberi vürûd ve vezîr-i müşârun-ileyh bu vak'ayi mahsûs emr-i şerîfimle Silistre tarafına ta'yîn ve ol tarafların iktizâ iden husûsatı kendüye tavsiye ve telkîn olunup, va ba'zı mukāt-ı sahîhatü'l-kelimâtın ifâde ve takrîrleri üzere Eflak Boyarlarından Felekban(?)oğlu Zapnol nâm mel'ûn hâlâ Karasu kazâsında Boğaz karyesi karşusunda vâki' Prede adasına gelüp, re'âyâyı ada-i mezkûra Moskovlu'ya tab'iyyet ve beynlerinde otuz beş bayrak küşâd ve üç binden ziyâde melâ'in iyâl u evlâd ve emvâl-i eşyâlarını arabalara tahmîl ve ada-i mezbûreden hareket ve Eflak voyvodasının zâhîre vaz' eylediği İstonka nâm mahalle vürûd ve ol havâlîde olan re'âyâ bunları görerek yanlarında ictimâ' idüp, mesfûrların beş yüzden ziyâde kayıkları olmakdan nâşî cem'iyyetlerine nizâm virdikten sonra kayıklar ile Boğaz karyesine mürûr ve

Karasu'ya doğru hücûm irâdesinde oldukları meczûm ve Boğaz karyesi ve etrâfı askerden hâlî olmağla karye-i mezkûre cânibinden kefere-i mesfûrenin üzerlerine birkaç gün zarfında asker ta'yîn ve kahr u tedmîrlerine mübâderet olunmadığı hâlde, gitdikçe cem'iyyetleri müteyâzid ve berü câniblere îsâl-i hasârete cesâretleri ihtimâlden ba'îd olmayup, bu husûsu Karasu kadısı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhe dahı i'lâm itmekle sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, oduğun mahalden hareket ve ucâleten mârü'z-zikr Boğaz karyesine varup, iktizâ-yı hâl ü kareket ve a'yân ve zâbitân ve ahâlî-i belde ile istişâre ve civâr kazâlara buyuruldular tahrîr ü tesyîriyle nefir-i âm askerini yanına celb ve cem' ve mukaddem sana yazılan evâmir-i şerîfemde ifâde ve ta'kîd olunduğu üzere Eflak re'âyâsının dâ'ire-i itâ'te dâhil olmalarını evvelen tahrîr ve teklif idüp, eğer itâ'at eylemeyüp, isyânlarını izhâr iderler ise hemân cem' olan asker-i gayret-eser ile karşu tarafa geçüp isyânlarında ısrâr iden melâ'in-i mesfûrûnu katl ü tedmîr ve emvâl u eşyâarını ahz u iğtinâm ve Eflak voyvodası ma'rifetiyle ol mahalden anbarda cem' olunan zehâ'ir-i mîriyeyi mîrîçün berü tarafa nakl itdirmeğe mezîd-i ihtimâm u dikkat eyleyesin. Sana vezâret ihsânı senden bu misillü mehhâm-ı saltanat-ı seniyyemde sâ'irden ziyâde gayret eylemen melhûzuyla olduğu zâhir olmağla, göreyim seni edâ-yı şükür ve ihsâna ne vechle dikkat idersin. Heman bu emr-i ehemmin temşiyetine kıyâm ve bi-avnihi te'âlâ itmâm-ı kâra cidd-i mâlâkelâm eyleyüp ve siz ki mevlânâ ve sâ'ir mumâ-ileyhimsiz ,ber-vech-i meşrûh müşârûn-ileyh ile muvâfakat ve ittihâd ve re'y ü tedbîri üzere amel ü harekete bi'l-ittifâk ihtimâm ve kazâ-i mezbûrların nefîr-i âm askerlerini bir dakīka akdem ma'iyyetine irsâl ile ol havâlide olan usâtın gā'ileleri def'iyle te'mîn-i ahâlî-i vilâyete nisâr-ı vüs' u kudret ve mugāyir-i emr-i hümâyûnum ser-i mû vâz' u hareketden ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183 **[Sayfa 81]**

Hüküm No : 294

Livâ-i mezbûr, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe ibkā'en tekrâr ihsân olunmuşdur. Fî Evâhir-i Ş.

Hâlâ İskenderiye sancağı mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

İnşâ'allahü vâhidü'l-Kahhâr evvel bahar huceste asârda düşmen-ı dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesi üzerine birkaç koldan sefer-i hümâyûn-ı nusret makrûnum muhakkak ve mukarrer olduğuna binâ'en, yeniçeri ve sâ'ir tavâ'îf-i askeriye nevrûz-ı frûzda ale'l-umum ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra'at itmeleriçün taraf taraf Anadolu ve Rumili memâlikine ahkâm-ı şerîfem neşr ü irsâl ve bi' avnihi te'âlâ sene-i âliye seferine işbu sene-i mübârekeden ziyâde külliyetli mühimmât ve edevât-ı ceng ü pîkâr ile azîmet olunması emrine irâde-i aliye-i hüsrevânem ta'alluk eylemekden nâşî tavâ'if-i askeriyenin harb u darbe kādir

olanlarından bir ferd girüde kalmamak ve mühimmât tedârikât-ı seferiye fevke'l-âde tehyi'e ve a'dâd olunmak üzere her işe şimdiden vech-i lâzımı üzere temşiyet virilmesine teşmîr-i sa'id ihtimâm olunup, ancak sefere me'mûr asâkirin muhâfaza ve muhârebelerde münâsibi üzere tertîb ve tanzîm esbâb-ı i'mâl ü istihdâmları vükelâ-yı saltanat-ı seniyyemin re'y ü tedbîrlerine menût ve vüzerâ-yı i'zâm ve mîr-i mirân-ı kirâmım dahı temşiyet ve te'diye'i umûr-ı me'mûreleri zımmında beher hâl evvelâ dâ'ireleri halkını mansıblarının tahammülüne göre tertîb eylemeleri ve ale'd-devâm kapuları halkı mükemmel ve muntazam olması muktezî ve mühimm olduğu hasebiyle memâlik-i Anadolu ve Rumili'de olan eyâlat ve elviye mutasarrıfları olan vüzerâ ve mîr-i mirân ve mîrlivânın kapuları halkının mikdâr-ı ma'iyyetleri ve me'mûriyetlerini muhtevî ibtidâ şeref-riz-i sudûr olan evâmir-i aliyyemde tasrih ü beyân olunmuş olup, ve sen ki mîr-i mirân mûmâ-ileyhsin, tarafından bi'l-vekâle sefere gelen oğlun Mustafa *dâme izzehun*un el-yevm yanında olan askeri ekall-i kalîl olduğu zâhir ve nümâyân olup, şimdiden tanzîm-i da'iresine mübâşeret ve bi-fazlühu te'âlâ nevrûz-ı firûzda mükemmel ve güzîde müntehab kapun halkıyla oğlun mûmâ-ileyhin sefer-i hümâyûnda mevcûd bulunmasına gayret eylemen bâbında işbu fermân-ı hümâyûnum mevhebet riz-i sudûr olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sene-i atiyye seferinde mükemmel ve müretteb kapun halkını dâ'imâ ve müstemirran ve tamâmen oğlun mûmâ-ileyhin yanında mevcûd olmamak ve dâ'iren askeri kalîldür deyu bir dürlü özr ü cevâbı zuhûr etmek lâzım gelür ise senin mîr-i mîrânlığın ref'iyle iktifâ olunmayup mazhâr-ı gazâb ve sahat-ı pâdişâhânem olacağını cezm ü tahkīk iderek ol mikdâr kapun halkını işe yarar ve cenge kādir kimesnelerden olmak üzere bir an akdem tedârik ve oğlun mûmâ-ileyhin yanına irsâl ve dā'iresini kemâ-yenbağī tertîb ü tanzîm ile nevrûz-ı firûzda pâk u muntâzam kapun halkını ve levendâtınla sene-i âtiye seferinde hâzır u mühayyâ bulunmasına nisâr-ı cehd ü gayret ve etbâ'ını zabt u rabt husûsuna dahı ba-gāyet ihtimâm u dikkat ile dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi' harekât ve etvâra ri'âyet eyleyesin. Şöyle ki; bu husûs emr-i hümâyûnumla şimdiden sana tenbîh ü ifhâm olunmuşiken iğmâz ve imsâk ve mansıbının irâdını beyhûde yere sarf u isrâf ile mugāyir-i emr-i hümâyûnum nevrûzda mu'tâd üzere kapun halkı tamâmen oğlun mûmâ-ileyhin yanında mevcûd olmamak ve hîn-i iktizâda yanında asker kalîl olmak ve yahud zabt u rabtlarına adem-i dikkat birle mürûr u ubûrda kasabât ve kurâ ahâlilerine ser-i mû ta'addî ve zarar u hasâretleri zuhûr eylemek lâzım gelür ise ve oğlundan ve etbâ'ından bir ferd şikâyet ve ta'allum ider ise sen ve oğlun geriyân-ı hayâtınızı niçe gazâb-ı hüsrevânemden halâs idemeyeceğinizi tefehhüm ve teyakkun idüp ana göre dâreynde bâ'is-i selâmet-i hâl olan etvâr-ı mergûbe îrâzına bezl-i kudret ve bu husûsu oğlun mûmâ-ileyhe ve ma'iyyetle göndereceğin asker üzerine ta'yîn ideceğin âdemine dahı bir hoşca tefhîm ü te'kîde

mübâderet ile oğlun mûmâ-ileyhin temşiyet-i emr-i ve tanzîm-i da'iresine nisâr-ı cehd ü tâkat ve ser-i mû hilâfında tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 295

Silistre'ye varınca Tuna sevahilinde vâki' kuzât ve nüvvâba ve nefîr-i âm askerleri mübâşirleri ve serdârlar ve sâ'ir zâbitân ve a'yân-ı vilâyet ve il erlerine hüküm ki:

Nusret-i bâhire-i Gālib ve Kahhâr ile bu Corçuş anbârından mürâfa'a-i düşmene me'mûr dergâh-ı mu'âllam kapucubaşılarından Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* ve sâ'ir ol tarafa ihtişâd iden nefîr-i âm askeriyle Tatar-ı adüvv-şikâr askerini başına alup hüner-berân(?) ile Kalas'a teveccüh ve nezd-i cenâb-ı Kayyûm'a bi'l-istinâd işbu şehr-i şabân-ı azîmin on birinci (11 Ş. 1183 -09/12/1769) Pazar günü küffâr ile mürâfa'aya ibtidâr ve ertesi yevm-i isneyn bî-bâhâne küffâr tuğme-i şimşir-i âbdâr ve bakıyyetü's-süyûf-ı hâsırîn-i reh-neverd-i vâdi-i firâr ve top ve cebehâneleri zabt ve hâne ve büyût-ı melâ'in ihrâk-bi'n-nâr olunup, hamden sümme hamden ol vechle kasaba-i Kalas hâsırine penâh u menâs olamayup zabt u teshîri müyesser olduğu akabinde gerek kapucubaşı mûmâ-ileyh ve gerek ma'iyyetinde olan rüesâ-yı âsker-i Tatar askerleriyle üsarâ-yı bisyâr ve ganâ'im-i bî-şumâra mazhar olup, der-akab bilâ tavakkuf Yaş'a dahı teshîr ile nâ'il-i envâ-i ganâ'im olmağa cezm eyledikleri haber-i meserret-eseri vârid olmağla mahal-i mezkûrede müctemî' olan asker dahı müsârâ'aten Tuna'yı geçüp kapucubaşı-yı mûmâ-ileyhe ilhâk bîrle cümlesi haîz-i rehine-i ganîme olmağa nitâk-ı gayret ve temşiyet-i kâra nisâr-ı vüs' u tâkat ve ser-i mû te'hîr ve tevakkufdan ba-gāyet tehâşî vü mücâebet olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 296

.

Bir sûreti:

Karaman vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya, asâkir-i mezkûreyi sürüp kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ma'iyyetinde olan askeriyle cümlesini bir idüp avn-ı Hak'la müsâra'aten Yaş'a teshire gayret-i tāmm ve cidd ü mâlâ-kelâm eylemek üzere me'mûriyetini muhtevî.

Hüküm No : 297

Bir sûreti:

Ruscuk a'yânından Bükreş teshîrine me'mûr Es-Seyyid Süleyman *zîde mecduhû* ve ma'iyyetiyle gelecek askerin re'esâ ve zâbitânına bâlâda mezkûr mukaddem büst ü temhîd olunarak Yergök'de müctemî' olan asker-i nusret esere tevkîf etmeyüp avn-ı inâyet-i Melik ü Müste'an ile Bükreş'i zabt u tesyîre dâmen-i dermiyân gayret eylemesiçün teşvîk ve iğrâbı mutazammın. **[Sayfa 82]**

Hüküm No : 298

Ağa-yı müşârun-ileyhim mektûbu mûcebince isti‘câli muhtevî emr-i şerîf yazıldı**.** Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Anadolu’nun sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan sürücü ve mahal-i mezkûrun asâkir-i nusret-şi‘ârını ihrâc u tesyîre bâ-fermân-ı âli mübâşir ta‘yîn olunan turnacıbaşı (…) *zîde mecdühû*ya ve kazâ-i mezbûrların dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erleri ve cümle zâbitân ve ağavât ve alemdarân ve ocak ihtiyârları ve umûr görmüş ihtiyârları zîde kadrühûma hüküm ki:

Bundan esbak düşmen-i dîn-i hazelân-karîn olan Moskov keferesi mugāyir-i şürût-ı musâlaha Leh memleketini temellük ve Lehlüyü kendüye tab‘iyyet itdirmek da‘iyyesiyle nakz-ı ahd ve hudûd-ı İslâmiyeye su’i-kasd eylediği zâhir oldukda fermûde-i makbûle ve hüdâniyet ____ ve *“Câhidû fî-sebîlillah”* hükmü muktezâsınca kahr u tedmîrleriyle ikāme-i farîza-i cihâda ve şerr ü şûrlarından te’mîn-i ibâd u savâda ikdâm birle tertîb-i nehâm ve techîz-i asâkir-i İslâm kılınup, bi’l-umûm sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf-i hazret-i resûl-i Ekrem *aleyhi efdalü’s-selâm* sâyesiyle Âstâne-i aliyyeden ihrâc u irsâl olunup, cemmiyet-gâh-ı asâkir olan İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûn lede’l-vusûl etrâf u eknâfda sefer-i hümâyûnuma me’mûr olan ecnâs-ı cünûd-ı zafer-mev‘ûdun ucu gelüp, ordu-yı hümâyûna mevsûl ve ardı dahı gelüp, erişmek me’mûliyle cem‘iyyet-i bîrâ-yı leşker-i nusret-esmân ile ordu-yı hümâyûn hareket ve a‘dâ-yı li‘âm-ı hezîmet-encâm üzerine azîmet ve birkaç merhale gitdikden sonra henüz asâkirin ardı ordu-yı hümâyûnuma mevsûl ve vakt ü ceng ü muhârebeye duhûl itmeksiz cem‘iyyet-i asâkire teferrük târî ve ba‘zı erâzil ve câsûs makūlesinin kelâm-ı dürûğ ve beyân-ı bî-fürû‘larıyla gayrı zarûrî her biri birer tarîkle vilâyetlerine avdet ve bilâ cihâd u gazâ sancağ-ı şerîfi terk ve semtlerine ric‘at eylediklerinden nâşî küffâr-ı hâksâr Hotin ve havâlîsini istilâ ve ihtisâra ictisâr eyleyüp, bakiyye-i cünûd-ı nusret-nümûd ile *“ve’sta‘inû bi’llâhi vasbirû”*[171] ayet-i kerîmesi medlûlünce ikdâm-ı sabr u sebâtı temkîn ve kahramânî ceng ve bi’d-defâ‘at tabur-ı küffârı şikest ve hezîmet-karîn eylemişler iken inkıtâ‘-ı imdâd ve kıllet-i ihtiyâd hasebiyle Hotin kal‘ası terk ve sancağ-ı şerîf ile ordu-yı hümâyûn Babadağı’na vürûd ve meştâ-nişîn olup, etrâf serhadlere takviyet ve mehmâ emkene imdâd ve i‘ânet ve kemâ-yenbagī sefer-i hümâyûn mehhâmı ziyâdesiyle tertîb ve zehâ’ir ve askerin i‘dâdına temşiyet olunduğu bundan evvel ısdâr ve irsâl olunan tenbîh ihtiyâr ol mertebe zikr ve her memleketin askeri hâzır u âmâde olup evvel bahar huceste-asâr nevrûz-ı firûzda cümlesi gelüp, Babadağı sahrâsında ordu-yı hümâyûna mülâkī olmaları

[171] Allah’tan yardım isteyin ve sabredin.

ocakdan çavuşlar mübâşeretleriyle iş‘âr olunmuşidi. El-haletü hazihi a‘dâ-yı dîn bu mertebe tuğyân ve *“El küfrü milletüni vahidetün”* fehvâsınca Moskovlu’ya tab‘iyyeten Boğdan re‘âyâsı hâ‘in-i bî-dînleri isyânların izhâr idüp ve eğer anlara mağrûren Eflak re‘âyâsı dahı başka ber-ibtidâr-ı isyân olur ise *“katilü’l-müşrikîne kâffeten kemâ yukātiluneküm kâffe”* nass-ı azîmi müfâdınca ale’l-umûm üzerlerine tecrîd-i(?) tîğ-i gazâ ve kahr u tedmîrleriyle i‘lâ-yı tevhîd-i kelimetu’llâhi __ ___ himmet olunmak farîza-i zimmet-i ümmet-i Mehemmed olup, ve usât-ı re‘âyâ-yı mesfûrların kendüleri katl ü tedmîr ve eşyâları iğtinâm ve nîsâ ve sıbyanları girift ü esîr olunması şer‘en iktizâ eyledügin hâvî hatt-ı hümâyûn-ı mevhebet-makrûn ile fetevâ-yı şerîfe-i şeyhü’l-İslâmî şeref-vürûd, ve muktezâsınca memleket-i Boğdan’ın iğâresine ve Eflak kâfirlerinin i‘dâm u izâlesine civârda vâki‘ cünûd-ı gayret-nümûd-ı müslimîn ile alâ kadrü’t-tâka iftihâm u istîsâllerine dikkat ü ihtimâm olunmakda herkes el-yevm bâ-bercâ-yı merkez-i ihtimâmdır. Velâkin bu sene-i mübâreke senîn-i sâ’ire kıyâs görülmeyüp, eltâf-ı bî-pâyân-ı cenâb-ı Melikü’l-Müste‘ân ile düşmen-i dînden ahz u intikām ve usât-ı re‘âyâ kâfirlerin dahı tuğme-i şemşîr-i ehl-i İslâm olmak dergâh-ı vâhibü’l-Hâlıkdan mes’ûl ve müsted‘â olunduğuna ittibâ‘an küffâr-ı dûzah-karâr sevâd-ı sevâhil-i Tuna’ya îsâl-i zarar u hasâr eylemeksizin mansûre-i muvahhidîn bir yerden hareket ve bir gün ve bir sâ‘at evvel kesret ü vefret ile kavl-i ordu-yı hümâyûn ve me’mûr oldukalrı mahallere irişmelerine müsârâ‘at ve mübâderetleri vâcib ve netîce-i ____ u me’ârib olup ve her memleketin askeri ihrâc u irsâl olunmasına sa‘y u dikkat eylemek hükkâm ve zâbitân ve a‘yân ve bi’l-cümle ihtiyârân üzerlerine farz ve musahhah ve iğmâz u ihmâl idenler günahkâr ve ____ olacakları vâzıh ve cümlenin ma‘lûmu olmağla imdi zikrolunan sağ kolda vâki‘ kazâlarda mütemekkini mukīm ve misâfir sahîhü’l-esâmî ve esâmîleri çalık dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri ve cebeci ve topçu ve top arabacısı ve gılmân-ı acemi ve darb u harbe kādir ve bahâdır kul oğullarından bir ferdi girüye kalmamak ve umûmen serdârları bayrağıyla piyâde ve yayan olmak şartıyla atîk, ağa ve alemdârlarlar kendi etbâ‘ ve levâhıklarıyla il ve memleketlerden hareket ve ucâleten ordu-yı hümâyûna teveccüh ü azîmet ve nevrûz-ı firûzda ordu-yı hümâyûna irişüp, senîn-i sâbıkda olan taksîrâta mükâfât ve telâfî-i mâfât eylemeğe müsâra‘at ve izhâr-ı şecâ‘at ve celâdet ile tekmîl-i nâmus-ı İslâm ve tahsîl-i niknâm eyleyüp, münâfî-i diyânet ve muhâlefet-i şerî‘at olan adem-i gayret ü miknet ve ma‘âzallahu te‘âlâ kemâkân sancağ-ı şerîfi terk ve kalbe’l-hitâmü’s-sefer der-akab avdet misillü sû’i hareketden gāyetü’l-gāye hazer eylemeleri bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın mübçşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde, siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, mazmûn-ı emr-i âli üzere keyfiyet-i hâl ma‘lûmunuz oldukda bu vakitleri vakt-i sâ’ire kıyâs eylemeyüp, cümle itthihâd u ittifâkıyla heman asâkir-i merkūmenin bir an ve bir sâ‘at akdem ihrâc ve sevk ü

tesyîr husûsına nizâm ve mezîd-i sa‘y u ihtimâm ve ber-minvâl-i muharrer serdârları bayrağıyla kānûn üzere yaya ve cümlesi piyâde olmak şartıyla ve bir ferde zulüm eylemeyüp, ırz-ı edebleriyle ve ferâiz-i hamse edâ iderek ve Allah Allah diyerek doğru yoldan azîmet eylemek üzere cümlesine tenbîh ü te’kîd ve her kim bu gazâdan nükûl ü imtinâ‘ ve birer bahâne ile bilâ özr-i şer‘î girüye kalur ise ağa ve alemdârdan ise esâmîleri reft ve neferâtdan ise irtikâb-ı ru‘bet ve izhâr-ı hıyânet eylemiş olduğundan nâşî cezâ-yı meşrû‘ası bilâ emân tertîb olunacağını ifhâm u te’yîd ve buna göre mücemmi‘ü’n-nâs olan mahallerde dellallar çağırdup, halkı hâb-ı gafletten peydâr ve ele’d-devâm gazâ vü cihâda teşvîk ü teşrîke ihtimâm eyleyüp, bu dîn-i mübîn hıdmeti şürûtunu icrâ ve bu hilâlde subh u mesâ ceng ü cidâle müntehî dîn karındaşlarımıza imdâd u i´ânete sa´y-ı tevakkī ile istihsâl-i rızâ-yı Hüdâ’ya nâ’il mesvûbât-ı rûz-ı cezâya bezl-i mechûd eyleyüp, bundan sonra vakit var deyu bir ferde ruhsat ve avk u te’hîrlerine müsâ´ade ve cevâz ve mühlet virilmekten ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki serdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, emr-i âli vusûlünde der-akab serdâr bayrağını küşâd ve beş-on gün zarfında memleketlerde mevcûd tavâ’if-i askeriyeyi bayrağın altına alup, ordu-yı hümâyûnuma gelmeğe âmâde ve neferât-ı umûmu yaya ve piyâde olmak üzere rûz-ı firûzdan evvel hareket ve bir sâ‘at evvel ordu-yı hümâyûna mülhak olmağa mübâderet ve ne mikdâr asâkir ile vilâyetden çıkdıklarınızın defter ve i´lâmını getürüp, doğru yoldan gelüp, kurâya uğramayup, fukarâya zulm itdirmekden ve yollarda ayak sürümekden be-gāyet ihtirâz u ictinâb eyleyesiz. Ve sen ki sürücü mûmâ-ileyhsin, dizdâr ve bu hıdmetde mücerrebü’l-etvâr olduğundan hâssaten zikrolunan kola sürücü ve ihrâc-ı askere mübâşir ta´yîn olunmuşsundur. Gerekdir ki; sen ucâleten mahal-i mezbûrda vâki´ kazâlara varup, zikrolunduğu minvâl ve meşrût-ı mezkûre ile her vilâyetin asâkir-i nusret-müzâhirini ihrâc, ve serdârları bayraklarıyla ordu-yı hümâyûna sevk ü irsâle mübâderet ve atîk ağalar ve alemdârları etbâ´ ve levâhıklarıyla tesyîre dikkat ve her kim muhâtala ve muhâlefet ider ise ahz u kal´a-bend ve cezâ-yı meşrû´ını icrâ ve keyfiyet-i hâlini arz u inhâ eyleyerek, asâkirin ardını alup, kol kol cünûd-ı müslimîni sevk ü tesyîr ve her memleketin ne mikdâr olduğunu ve gelen ve gelmeyenler ma´lûm olup, ana göre ra´iyyeti kabûl idüp, gelmeyenlerin cezâ-yı şer´îleri icrâsıçün defter ile i´lâmlarına alup, ez-vakit hıdmet-i mezkûre ile tahsîl-i rızâ-yı hümâyûnda müsâra´at eyleyüp, sen ve serdârlar bu bâbda tama´ı terk ve ocak gayretini ve hamiyet-i dîn-i İslâm’ı ele alup, hilâfıyla hareketden mezîd-i mücânebet eyleyesiz deyu, vezâretle dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehhem, nizâmü’l-âlem Vezîr Süleyman Paşa edâma’llahü te‘âlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel ü hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Fî Evâ’îl-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 299

Bu dahı

Bir sûreti:

Anadolu‘nun sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki´ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve ocakdan sürücü ve mahal-i mezkûrenin asâkirini ihrâc u tesyîrlerine mübâşir ta´yîn olunan Turnacıbaşı (…) *zîde mecduhû* ve kazâ-i mazbûrların yeniçeri serdârları ve a´yân-ı vilâyet ve iş erleri bi’l-cümle zâbitân ve ağavât ve alemdarân ve ocak ihtiyârları ve umûr görmüş emekdârlarına hüküm ki:

Zikrolunan Anadolu‘nun sol kolunun Sabancı ve Ereğli’sinden yukarı, Kastamonu ve Samasun’a varınca vâki´ kazâların umûmen askeri Akkirman ve Bender ordusuna me’mûr olup, serdârları bayrağıyla semtlerine karîb, Ereğli ve Sinob ve tevâbi´i iskelelerden sefâyine süvâr ve Akkirman cânibine güzâr, ve Kastamonu ve Tosya ve Samsun’dan yukaru Erzurum ve İspir ve Trabzon ve Rize’ye varınca vâki´ kazâların askeri dahı serdârları bayrağıyla semtlerine münâsib, Trabzon ve Giresun ve tevâbi´i iskelelerden birinde müheyyâ sefîneye süvâr ve Kırım ve Kefe ordusuna me’mûr olmalarıyla bilâ-te’hîr imrâr itdirilmek üzere kazâ-i mezkûrlarda mukīm ve misâfir dergâh-ı **[Sayfa 83] mu‘allâ**m yeniçerileri ve cebeci ve topcu ve top arabacısı ve gılmân-ı acemi ve darb u harbe kādir ve bahadır kul oğullarından bir ferdi girüye kalmamak ve umûmen serdârları bayraklarıyla cümlesi piyâde ve yaya ve silâhları yeni olmak şartıyla ve atik ağa ve alemdârlar dahı etbâ’ ve levahıklarıyla il ve vilâyetlerinden hareket ve ucâleten cümlesi mahal-i me’mûrelerine azîmet ve nevrûz-ı firûzda vusûllerine müsâra‘at eylemeleriçün ber-vech-i meşrûh bâ-mektûb emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 300

O dahı isti’mâl olunmuşdur.

Bir sûreti:

Anadolu’nun orta kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve bi’l-cümle bâlâda mezkûrlara hüküm ki:

Zikrolunan orta kolun yemin-i evsâtında olan kazâların askeri ordu-yı hümâyûnuma ve cânib-i yesârında sol kola mülâhık kazâların sol kolun askeri misillü Sabancı’dan Kastamonu havâlîsinde olanlar Akkirman ve Bender cânibi ordusuna me’mûr olmalarıyla semtlerine münâsib Ereğli iskelesinden ve Sinob iskelesinden mîrîden tutulmuş sefînesine süvâr ve savb-ı me’mûrlarına güzâr ve Kastamonu’dan yukaru Tokad ve Divriği havâlîsinde olanlar dahı semtlerine münâsib Trabzon havâlîsi iskelelere nüzûl ve Kırım ve Kefe ordusuna me’mûr olmalarıyla ber-minvâl-i meşrûh orta kolda vâki‘ kazâlarda mukīm ve misâfir sahihül-

esâmileri çalık dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve topcu ve top arabacı ve gılman-ı acemi ve darb u harbe kādir kul oğullarından bir ferd girüye kalmamak ve umûmen serdârları bayraklarıyla piyâde ve yayan olmak üzere ve atik ağa ve alemdârlar dahı kendü etbâ ve levâhıklarıyla il ve memleketlerinden hareket ve ucâleten me’mûr oldukları vech üzere sol kola mülâhık kazâların askeri Sabancı’dan Kastamonu havâlîsinde olanlar Akkirman ve Bender ordusuna ve ondan yukarusu Kırım ve Kefe ordusuna ve yemîn ü vasatı kazâlarının askeri dahı ordu-yı hümâyûna teveccüh ü azîmet ve nevrûz-ı firûzda cümlesi savb-ı me’mûrlarına irişmeğe müsâra‘at eylemeleriçün ber-vech-i meşrûh ba-mektûb emr-i şerîf.

Hüküm No : 301

Hâlâ Bender Kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Turnacıbaşı Ahmed *zîde mecduhû* ve ocakdan bu husûs içün ta‘yîn olunan mübâşir (…) ve tahrîre me’mûr kılınan kâtib (…) *zîde kedrehumâ*ya hüküm ki:

Bundan akdem Bender kal‘asına gelen küffâr-ı hâk-sârın tedmîr ü mürâfa’asıyla kal‘a-yı mezbûrun muhâfazasıçün bender civârında vâki‘ kazâ ve kasabât ve kurâdan dîn ü devlet uğruna bin beş yüz nefer mikdârı bilâ-esâmi Bender’e vürûd ve ceng ü mücâhede emrinde Bender yamakānıyla beraber sa‘y ve bezl ü mechûd ve avn-ı Bâri ile mazhar-ı nusret-i pür-sûd oldukları hasebiyle hallerine inâyeten birâz yamak esâmîleriyle çerâğ ve Bender kal‘ası yamakānına ilhâk olunup, dâ’imâ kal‘a-yı mezbûre hıdemâtına kıyâm ü istihdâm olunmalarını istid‘â ve istirhâm eyledikleriçün, sen ki Bender zâbiti mûmâ-ileyhsin, sen arz u i‘lâm eylediğin huzûr-ı âsâfiye arz u ifâde ve neferât-ı mezkûre hakkında inâyet-i seniyye zuhûr ve ricâlarına müsâ’ade birle ol mikdâr açık imzalu kaleminden bir emin ve mu’temed-aleyh kâtib ve ocakdan bir dîndar ve doğru ve sadâkatkâr mübâşir ta‘yîn ve Bender’e lede’l vürûd ma’rifetin ve ma’rifetleriyle neferât-ı mezkûreden zâtında bilâ-esâmî ceng ü cihâdā sahib-i iktidârları temyîz ve aslı yeniçeri ve kul oğullarından olan tuvâna ve yamaklığa sezâ yiğitleri yer yer tashîh ve dâ’imâ hıdmet-i muhâfazadan ayrılmayup, ala’d-devâm kıyâm eylemeleri şartıyla isimleri imzalularına imlâ ve yedlerine i’tâ ve ne mikdârı hıdmet-i muhâfazaya intihâb ve zümre-i yamakāna zamm u ilhâk olunur ise esâmileriyle defteri ordu-yı hümâyûnuma îsâl ve mahalline kayd olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın kâtip ve mübâşir ve yamakān ta‘yîn ve ol-mikdâr imzalu irsâl olunmasına inşallahü te’âlâ vusûlünde sen ki yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyhsin, mazmûn-ı emr-i celîlü’ş-şânımı bir hoşca idrâk u iz’ân ve neferât-ı mezbûreden mücerrred bilâ-esâmî ve yeniçeri ve kul oğulları olup, mutlaka ceng ü cihâda kādirlerine dâ’ima hıdmet-i muhâfazada kıyâm eylemeleri şartıyla tashîh-i defterleri ve ana göre müstehâklarının isimlerini imlâ ve imzalularını i’tâ eylemeye mübâderet ve kâtib ve mübâşire muvâfakat ve hilâf-ı emr-i şerîf hareketden ziyâde hazer ve mübâ’adet eyleyesiz. Ve

siz ki bu husûsa mahsûs mübâşir ta‘yîn olunan mübâşir ve kâtib-i mûmâ-ileyhimsiz, şürût-ı emr-i âli üzere ba-gāyet taharri ve tedkīk ve beher neferi tefahhus eyleyerek bilâ-esâmilerden olanlara ve yamaklığa sezâ ve yarar ve bahadır yiğitlerine imzalu-i mezkûreden imlâ ve i’tâ ve ism-ü resimleriyle defterlerini ordu-yı hümâynnuma îsâl ve mahalline kayd olunmasına bezl ü kudret eyleyüp hilâf-ı emr-i âli ve mugāyir rızâ harekâtden ve bir ferde nâ-müstahaklara ve ceng ü muhârebeye iktidârı olmayanlara imzalu virmekden ziyâde hazer ve mübâ’adet sizden me’mûl ve mehûz olan sadâkat ve istikāmeti ibrâza mucidd ü sa’î olasız deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilerek vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 302

Ağa-yı müşârûn-ileyhin mektûbu mûcebince isti’mâli hâvî emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Rumilin’nin sağ kolu yemin ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve mahal-i mezkûrenin asâkir-i nusret-şi’ârın ihrâc ve sevk ü tesyîrlerine ocakdan sürücü ta‘yîn olunan Turnacıbaşı (….) zîde mecduhû ve kazâ-i mezkûrların serdâr ve a‘yân-ı vilâyet ve işerleri ve bi’l cümle zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve ocak ihtiyarları ve umûr görmüş emekdârlarına hüküm ki.

Bundan esbak düşmen-ı dîn-i hazelân-karîn olan Moskov keferesi mugāyir-i şurût-ı musâlaha Leh memleketini temellük ve Lehlü’yü kendüye tab’iyyet itdirmek dâ’iyyesiyle nakz-ı ahd ve hudûd-ı İslâm’a su’i-kasd eylediği zâhir oldukda fermûde-i ma’bûd-ı hakkaniyet-penâh-ı “*ve câhidû fî-sebîlillah”* hükmü muktezâsınca kahr u tedmîrleriyle ikâme-i farîzâ-i cihâd ve şûr u şerlerinden te’mîn-i ibâd ve bilâda ikdâm birle tertîb-i mehhâm ve techîz-i asâkir-i İslâm kılınup, bi’l-umûm sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf-i hazret-i resûl-i Ekrem *aliyyü’l-fezlüs-selâtü’s-selâm* sâyesiyle Âstâne-i aliyyeden ihrac u irsâl olunup cem‘iyyet-gâh-ı asâkir olan İsakcı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-mekrûna lede’l-vusûl etrâf u eknâfdan sefer-i hümâyûna me’mnr olan ecnâs-ı cünûd-ı zafer-mev‘ûdun ucu gelüp ordu-yı hümâyûna vusûl ve ardı dahı gelüp irişmek me’mûlüyle cem‘iyet-pirây-ı leşker-intimâ ile ordu-yı hümâyûn hareket ve a‘dâ-yı-li‘âm-ı hezîmet-encâm üzerine azîmet ve birkaç merhale mürûrdan sonra henüz askerin ardı ordu-yı hümâyûna vâsıl ve vakt-i ceng ü muhârebe duhûl eylemeksizin cem‘iyyet-i asâkire teferruk târî ve ba’zı erâcif ve câsus makūlesinin kelâm-ı düruğ ve peyâm-ı bi-fürûğlarıyla zarûrî her biri birer tarîkle vilâyetlerine avdet ve bilâ-cihâd u gazâ sancağ-ı şerîfi terk ve semtlerine ric’at eylediklerinden nâşî küffâr-ı hâk-sâr Hotin ve hâvâlîsini istilâ ve ihzâra ictisâr eyleyüp, bakiyye-i cünûd-ı nusret-nümûd ile ve *“ve’sta’inu*

billahi va'sbiru"[172] ayet-i kerimesî medlûlince ikdâm-ı sabr u sabâtı telkin ve kahramâne ceng bi'd -defâ'at tabur-ı küffârı şîkest ve hezimetine **[sayfa 84]** karin eylemişler iken inkıtâ'-ı imdâd ve kıllet-i ihtiyâd sebebiyle Hotin kal'ası terk ve sancağ-ı şerîf ile ordu-yı hümâyûn Babadağı'na vürûd ve meştâ-nisîn olup, etrâf serhaddlere takviyet ve mühimmât ile imdâd u i'ânetde ve kemâ-yenbagî sefer-i hümâyûn mehhâmı ziyâdesiyle tertîb ve zehâ'ir ve asâkirin a'dâdına temşiyet virildiği bundan akdem ısdâr u irsâl olunan tenbîh u ihbâr evâmirinde zikr ve her memleketin askeri hâzır u âmâde olup, evvel bahar huceste-asâr nevrûz-ı firûzunda cümlesi gelüp, Babadağı sahrâsında ordu-yı hümâyûna mülâkī olmaları ocakdan çavuş mübâşeretiyle iş'âr olunmuşidi. el-hâleti hazihi a'dâ-yı dîn bu mertebe tuğyân ve *"el-küfrü milletü'l- vahdehu"* fehvâsına Moskovlu'ya tab'iyyeten Boğdan re'âyâsı hâ'in-i bî-dînleri isyânların izhâr idüp, ve anlara mukarreren Eflak re'âyâsı dahı takrîr-i endâz-ı isyân olurlar ise *"Kātilü'l-müşrikîne kâffeten kemâ yukātilûneküm kâffe"*[173] nusûs-ı azîmi müfâdınca ale'l umûm üzerlerine tecdîd-i tîğ-ı gazâ ve kahr u tedmîrleriyle i'lâ-yı tevhîd-i kelimetullahi hiye'l-ulyâya himmet olunmak farizâ-i zimmet-i ümmet-i Mehemmed olup ve usât-ı re'âyâ-yı mesfûrelerin kendüleri katl ü tedmîr ve eşyâları iğtinâm ve nîsâ ve sıbyânları esîr olunması şer'an iktizâ eylediğin hâvî hatt-ı hümâyûn-ı mevhebet-mekrûnla fetevâ-yı şerîfe vârid ve muktezâsınca memleket-i Boğdan'ın igāresine ve Eflak kâfirlerinin i'dâm u izâlesine civârda vâki' gayret-nümûd-ı müslimîn ile âlâ-kadrü't-tâka iftihâm ve istîsâllerine dikkat ve ikdâm olunmağın herkes el-yevm pâ-bercâ-yı merkez-i ihtimâmdır. Velâkin Bu sene-i mübâreke sinîn-i sâ'ireye kıyâs görülmeyüp eltâf-ı bî-pâyân-ı cenâb-ı Melikü'l-Müste'ân ile düşmen-ı dînden ahz-ı intikām ve usât-ı re'âyâ kâfirlerinin dahı tu'me-i şimşîr-i ehl-i İslâm olmak dergâh-ı vâhibü'l-âmâlden mes'ûl u müsted'â olduğuna binâ'en küffâr-ı dûzah-karâr süvâd-ı sevâhil-i Tuna'ya îsâl-i zarar u hasar eylemeksizin asâkir-i mensûre-i muvahhidîn bir yerden hareket ve bir gün ve bir sâ'at evvel kesret ü vefret ile kol kol ordu-yı hümâyûn ve me'mûr oldukları mahallere erişmelerine müsâra'at ve mübâderetleri vâcib ve netîce-i merâm u me'ârib olup, beher memleket askeri ihrâc u irsâl olunmasına sa'y u dikkat eylemek hükkâm ve zâbitân ve a'yân ve bi'l-cümle ihtiyârân üzerlerine farz u mütehattim ve iğmâz u ihmâl idenler günahkâr ve âsî olacakları vâzıh ve cümlenin me'lûmu olmağla imdi zikrolunan sağ kolda vâki' kazâlarda mütemekkin ve mukīm ve misafir sahîhü'l-esâmî, esâmîlerini çalık dergâh-ı âli yeniçerileri ve cebeci ve topcu ve top arabacısı ve gılmân-ı acemi ve darb u harbe kādir ve bahadır kul oğullarından bir ferdi girüye kalmamak ve umûmen serdârları bayrağı

[172] Allah'tan yardım dileyiniz ve sabrediniz. A'raf-128
[173] Müşrikler nasıl sizinle topyekün savaşıyorlarsa siz de onlara karşı topyekün savaşın. Tevbe-36

piyâde ve yayan olmak şartıyla ve atîk ağa ve alemdârlar kendü etbâ' ve levâhıklarıyla il ve memleketlerinden hareket ve ucâleten ordu-yı hümâyûnuma teveccüh ü azîmet ve nevrûz-ı firûzda ordu-yı hümâyûna irişüp, sene-i sâbıkda olan taksîrâta mükâfât ve telâfî-i mâfât eylemeğe müsâra'at ve izhâr-ı şecâ'at ve celâdet ile tekmîl-i nâmus-ı İslâm ve tahsîs-i nik-nâm eyleyüp münâfi-i diyânet ve muhâlif-i şer'-i şerîf olan adem-i gayret ve metânet ve ma'azallahi te'âlâ kemâ-kân sancağ-ı şerîfi terk ve hitâmü's-sefer der-akab avdet misillü su'-i hareketden gāyetü'l-gāye hazer eylemeleri bâbında fermân-ı âlişân sudûr ve hâssaten mübâşir-i mûmâ-ileyh sürücü ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, mezmûn-ı emr-i celîlü'ş-şân ma'lûmunuz oldukda bu vakitleri vakt-i sâ'ire kıyâs eylemeyüp cümle ittihâd ve ittifâkıyla hemân asâkir-i merkūmenin bir sâ'at akdem ihrâc ve sevk ü tesyîrleri husûsuna nizâm ve mezîd-i sa'y u ihtimâm ve ber-minvâl-i muharrer serdârları bayrağıyla kānûn üzere yaya ve cümlesi piyâde olmak şartıyla bir ferde zulm eylemeyüp ırz ve vâdîleriyle ve ferâ'iz-i hamseyi edâ iderek ve gülbâng-ı Muhammedî eyleyerek doğru yollardan azîmet eylemek üzere cümlesine tenbîh ve te'kîd ve her kim bu gazâdan nükûl u imtinâ' ve bir bahâne îrâdıyla bilâ özr-i şer'î girüye kalur ise ağa ve alemdârdan ise esâmîleri reft ve neferâtdan ise irtikâb ve gāyet izhâr-ı hıyânet eylemiş olduğundan gayri cezâ-yı meşrû'ası bilâ-amân tertîb olunacağı ifhâm ve te'kîd ve buna göre mecmû'u'n-nâs olan mahallerde dellâllar nidâ itdirüp halkı hâb-ı gafletden bîdâr ve ale'd-devâm gazâ vü cihâda teşvîk ü tesvîke ihtimâm eyleyüp, bu dîn-i mübîn hıdmet-ü şürûtunu icrâ ve bu havâlîde subh u mesâ' ceng ü cidâle müteheyyi', dîn karındaşlarına imdâd u i'ânetde sa'y u evfâ ile istihsâl-î rızâ-yı Hüdâ ve nâ'il-i mesvûbât-ı rûz-ı cezâ ve cehd-i lâ-yuhsâ eyleyüp bundan sonra vakit vardur deyu bir ferde ruhsat ve avk u te'hîrlerine müsâ'ade vü cevâz ve mühlet virmekten ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki serdârân-ı mûmâ-ileyhimsiz, emr-i âli vusûlünde der-akab serdâr bayrağını küşâde ve beş –on gün zarfında memleketinizde mevcûd tavâ'if-i askeriyeyi bayraklarınız altına alup ordu-yı hümâyûna **[Sayfa 85]** gelmeğe amâde ve neferât-ı umûmî yaya ve piyâde olmak üzere nevrûzdan evvel hareket ve bir sâ'at evvel ordu-yı hümâyûna mülhak olmağa mübâderet ve ne mikdâr asâkir ile vilâyetden çıkdıklarınızın defter ve i'lâmını getürüp ve doğru yollardan gelüp, kurâlara uğrayup, fukâraya zulm itdirmekden ve yollarda ayak sürümekden ba-gāyet ihtirâz u ictinâb eyleyesiz. Ve sen ki sürücü mübâşir-i mûmâ-ileyhin, sen dîndar ve böyle hıdemâtda mücerrebü'l-etvâr olduğundan hâssaten zikrolunan kola sürücü ve ihrâc-ı asâkire mübâşir ta'yîn olunmuşsundur. Gerekdir ki; serî'an ve âcilen ve ucâleten ve mahal-i mezbûrede vâki' kazâlara varup ve zikrolunduğu minvâl şürût-ı mezkûr ile her vilâyetin asâkir-i nusret-müzâhirini ihrâc ve serdârları bayraklarıyla ordu-yı hümâyûna sev ü irsâle

mübâderet ve atîk ağa ve alemdârları dahı etbâ' ve levâhıklarıyla tesyîre dikkat ve her kim mümâtale ve muhâlefet ider ise ahz ve kal'a-bend olunmaları meşrû'ını icrâ ve keyfiyet-i hâleti arz u inhâ eyleyerek asâkirin ardını alup, kol kol cünûd-ı müslimîni sevk ü tesyîr ve her memleketin asâkirini ne mikdâr olduğunu ve gelen ve gelmeyenler ma'lûm olup, ana göre ra'iyyeti kabûl idüp, gelmeyenlerin cezâ-yı şer'îleri icrâsıçün defter ile i'lâmların alup, az vakitde tekmîl-i hıdmet-i mezkûre ile tahsîl-i rızâ-yı hümâyûna müsâra'at eyleyüp, sen ve serdârlar bu bâbda tama'ı terk ve ocak gayretini ve hamiyet-i dîn-i İslâm'ı ele alup hilâfıyla hareketden ziyâde tevakkī ve mücânebet eyleyesüz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 303

Bu dahı

Bir sûreti:

Rumili'nin orta kolu yemin ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' kuzât ve nüvvâb ve ocakdan sürücü ve mahal-i mezkûrenin asâkirini ihrâc u tesyîre mübâşir ta'yîn olunan turnaıbaşıya ve kazâ-i mezkûrların yeniçeri serdârları ve a'yân ve iş erleri ve bi'l-cümle zâbitân ve agavât ve alemdârân ve ocak ihtiyârlarına ve kârgüzâr emekdârlarına ber-vech-i meşrûh

Hüküm No : 304

Bu dahı icmâl olunmuşdur.

Bir sûreti:

Rumili'nin sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki' kuzât ve nüvvâb ve ocakdan sürücü ta'yîn olunan turnacıbaşı ve sâ'ir mûmâ-ileyhime ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 305

Tuna sâhilinde vâki' kuzât ve nüvvâba ve nefîr-i âm askerini ihrâca me'mûr mübâşirlere hüküm ki:

Tuna sevâhilinden ve sâ'ir mahallerden ihrâcı fermânım olan nefîr-i âm askerinin muktezâ-yı me'mûriyetleri mübâşirleri yedleriyle vârid olan evâmir-i aliyyem mefâhîminden ma'lûm ve hilâfına harekete tasaddîleri mugāyir-i rızâ-yı hümâyûnum iken bu hilâlde hademe-i Devlet-i Aliyyemden Tuna sevâhiline gidüp avdet idenlerin takrîrlerinden ma'lûm olduğu vech üzere nefîr-i âm askerinden bir tâ'ife Karasu kazâsı tevâbi'inden Tuna'nın berü tarafında vâki' Boğazköyü karyesi re'âyâsını gasb u gāret irâdesinde olmalarıyla bu husûs vâki' ise Tuna'nın berü cânibinde olan kurâ re'âyâsına dehşet târî ve perîşânlıklarına bâdî

olacağı melhûz olduğuna binâ'en men' ü tahzir ü terhîbi mutazammın emr-i ekîd yazılmıuşdır. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 306

Hacıoğlubazarı kadısıyla Babadağı'ndan kazâ-i mezbûre varınca hilâl-i râhda vâki' sâ'ir kuzât ve nüvvâb *zîde fazlehûm*a ve Hacıoğlu kazâsının a'yân ve eşrâfıyla sâ'ir kazâların a'yân ve zâbitâna hüküm ki:

Divân-ı Hümâynnum kalemine dâ'ir mühime ve ahidnâmeler ve nâme-i hümâyûn ve şikâyet defteriyle tevcîhât ve rü'ûs kuyudât defterleri aklâm-ı sâ'ire defterleriyle ma'an Hacıoğlubazarı kasabasına nakl ve anda hıfz olunmak fermânım olmakdan nâşî defâtir-i merkūme dokuz aded sandukaya vaz' ve üzerlerine me'mûr kalem-i mezbûr kâtiblerinden kıdvetey-i erbâbi't-tahrîr ve'l-kalem (…) ve (…) *zîde kadrühûmâ*ya ve bir nefer mümeyyiz ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki hilâl-i tarîkde vâki' kazâların hükkâm ve zâbitân ve a'yânı mûmâ-ileyhimsiz, zikrolunan defâtir sandukaları üzerlerine me'mûrlar ile her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise, emin mahallere konup, gicelerde bekletdirilmesine ve hilâl-i râhda dahı kadar-ı kifâye yarar kulaguz ve muhâfazacılar koşulup, emîn ü sâlim kasaba-i merkūmeye irsâl u îsâline her biriniz ihtimâm ve cidd ü ikdâm eyleyesiz, ve siz ki kasaba-i merkūmenin kadı ve a'yân ve eşrâfı mûmâ-ileyhimsiz, zikrolunan defter Devlet-i Aliyyemin hazinesi müsâbesinde olmağla muhâfazasına takayyed ü ihtimâm cümlenize **[sayfa 86]** vâcib ü lâzım idüği ve ıyāzen-billahi te'âlâ bir varakına ve bir harfine hata vü zarar irişmek lâzım gelür ise cevâba kādir olamayacağınızı gereği gibi mülâhaza iderek defâtir-i merkūmeyi kasaba derûnûnda metîn ve mehfûz kâgir bir mahalle ma'rifet-i şer' ve cümle ma'ifetiyle vaz' idüp, leyl ü nehâr muhâfazasına ihtimâm ve mûmâ-ileyhümâ kâtibler ile br nefer mümeyyizi dahı defterler civârında bir münâsib menzîl tahliye ve iskân ve malzeme ve iktizâ iden husûslarında i'ânet eyleyüp, ser-i mû iğmâz ve kusûrdan ba-gāyet tehâşi ve mücânebet ve deflerlerin kazâ-be- kazâ muhâfaza olunarak emnen ve sâlimen kasabamıza tamâmen vâsıl ve hıfz olunduğunu meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ü i'lâma mübâderet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 307

İşbu emr-i şerîf mûcebince tekrâr emr-i şerîf yazıldı.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 184

Bi'l-fi'l defter emîni olan Abdullah *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

Ba’zı havalât-ı mîriye kâğıd bîrûn emâneti hıdmetinde bulunanlar yadlerine müctemi’ olan mîrî akçeden virilegelüp, ve kağıd emîni bulunanların te’âyyüşleri dahı ancak ahz olunacak harc-ı mîrîden olup gelmişiken işbu sene-i mübârekede iktizâ-yı hâli hasebiyle mâl-ı mîrî ta’tîl olunduğundan gayrı hâlâ kağıd birûn emîni olan Mustafa Vuslati *zîde mecduhû* dahı mansıbı irâdı olmak üzere bir seneye dest-i res olamadığı zâhir olmağla fîma-ba‘d vâki‘ olan tevcîhâtın tahvîlleri ashâbı yedlerine virilmeyüp, misl-i mesbûkuna kıyâsen tezkere olmak üzere topdan defleriyle defterhâne-i âmireme gönderilmek içün bi’l-fi‘l reisü’l-küttâbım olan el-Hâc Mehemmed Recai *dâme mecdühûya* hitâben sıdır olan emr-i âlişanımın mefhûmu üzere zikrolunan tahvîl defterhâne-i âmireme vardıkda kazâllik ashâbı yedlerine virilmeyüp, ba‘de’t-tezkere harc-ı mîri ahz ve temhîr içün defteriyle topdan kağıd emîni mûmâ-ileyhe irsâl ü teslîm olunup erbâb-ı mesâlih yedlerine kable’l-edâ’ül mîri defterhâne-i âmirem tarafından bir aded tahvîl virilmek bâbında sana hitâben emr-i şerîfimin sudûrunu emîn-i mûmâ-ileyh takrîr ü istid’â itmekle mîriye münkazî olduğuna binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi sen ki defter emîni mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i meşrûh beher yevm tezkere olmak içün topdan defterhâne-i âmireme giden bi’l-cümle tahvîlat ve ba‘de’t-tezkere kat’an bir adedîni ashâbı yedlerine virdirmeyüp, harc-ı mîrisi ahz ve temhîr olunmak üzere yine topdan defteriyle kağıd emîni mûmâ-ileyhe irsâl ve teslîm olunmak üzere defterhâne-i âmirem kîsedârı ve kitâbete gereği gibi tenbîh ü ekîd ve sen dahı dâ’imâ bu husûsa nezâret ve emr-i şerîfimin infâz u icrâsına ihtimâm u dikkat ve mal-ı mîriye gadri mûcib bir ferdîn vaz’u hareketine izn ü ruhsat göstermeyüp, hilâfından ba-gāyet hazer vü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhil-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 308

Hacıoğlubazarı kadısına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Piyâde mukābelesi kaleminde dergâh-ı mi’âlâm yeniçerileri ve cebeci ve topcu ve top arabacı ve sâ’ir ocaklar neferâtlarının esâmileri defâtirinin beş aded sandukalarının Babadağı meştâsında lüzûmu olmağla Hacıoğulları kasabasına nakl ve kârgir bir mahal-i mehfûza defâtir-i mezkûre sandukaları vaz’ ve ta‘yîn olunacak kâtibe bir bâb menzîl tahliyesine muhtâc olduğu inhâ olunduğuna binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olunmağın. İmdi siz ki mevlânâ ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhimsiz. kasaba-i mezbûre naklolunan mârü’z-zikr beş aded defâtir-i mezbûre sanduklarını ma’rifetiniz ve ma’rifet-i şe’ile vaz’ ve hıfz ve bir dürlü gā’ilesi çekilmeyecek vechle leyl ü nehîr muhâfaza vü muhâresesine cümleniz mezîd-i ihtimâm u dikkat ve defâtir-i mezkûre ile irsâl olunan bir nefer kâtibe dahı bir bâb menzîl tahliye ve iskân idüp, tehâvün ve taksîrden ve mikdâr-ı zerre hilâfına vaz’ u

hareketden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eyleyesiz deyu emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 309

Hacıoğlu bazarı Kadısına ve a'yânına hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnum içün meştâ ta'yîn ü tahsîs kılınan Babadağı'nda vâki' menziller zayıf olmakdan nâşî aklâm-ı defâtirin rûzmerre müsta'mel olmayanları mahal-i vâsi'a naklve hıfzına ihtimâm olunması mühimm ü muktezî olduğundan gayri esnâ-yı terîkde defâtir-i aklâm sandıkları tâhmîl olunan şütürân dahı ahar mahalle kışlaya gönderilmek fermânım olduğuna binâ'en defterhâne-i âmirem defâtirinden dâ'imâ isti'mâl olunacak cebe defterlerinden ma'âdâsı zikrolunan develer ile bir münasib mahalle nakl ve kadı ve a'yân ma'rifetleriyle bir kârgir mahalde hıfz ve mu'tâd üzere defterler muhâfazasıçün kalem **[Sayfa 87]** tarafından gönderilecek iki nefer defterci ve iki nefer kâtib dahı defterler civârında bir menzîl tahliye ve iskân itdirilmek üzere emr-i şerîfim sudûru istid'â olunduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere zikrolunan defâtir sandıkları Hacıoğlubazarı kasabasında bir kârgir ve mü'emmen ve mahfûz mahalde ma'rifet-i şer ve a'yân ma'rifetleriyle vaz' ve hıfz olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vevh-i meşrûh lâcilü'l-muhâfaza kasaba-i mezbûra irsâl olunan defâtir-i mezkûre sandukaları kasaba-i mezbûrede bir kârgir ve mü'emmen ve mahfuz mahalle ma'rifetiniz ile vaz' ve hıfz ve bir dürlü gāilesi çekilmeyecek vechile leyl ü nehâr gereği gibi muhâfaza vü muhâresesine bi'l-ittifâk ihtimâm u dikkat ve ber-vech-i mu'tâd irsâl olunan defterci ve kâtibler içün defterler civârında bir menzîl tahliye ve iskân idüp, ser-i mû tehâvün ü taksîrden ve mikdâr-ı zerre hilâfına ruhsat u cevâz göstermekden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eyleyesiz deyu emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 310

İşbu emr-i şerîfi tesvîd ba'zı mevâd zammıyla tekrâr emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâhir-i M. Sene 185

Bi'l-fi'l re'isü'l-küttâbım olan el-Hâc Mehemmed Recai *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

Aklâm defâtirinin rûz-merre müsta'mel olmayanlarıyla defterhâne-i âmiremde dahı dâ'imâ isti'mâl olunacak cebe defterlerinden ma'âdası lacilü'l-muhâfaza diğer emr-i şerîfim mûcebince Hacıoğlubazarı kasabasına nakl ü tesyîr olunmak üzere olup, lâkin fimâ-bad vâki' olan tevcîhâtın tahvîlâtını tahrîr iden kâtib erbâb-ı mesâlih yedîne virdikleri sûretde erbâb-ı mesâllih yalnız tahvîl ile iktifâ idüp tezkere itdirmediklerinden nâşi defter eminlerine â'id olarak harc-ı tezkere münkati' olmağın emîn bulunanların te'ayyüşü bir vechle mümkün

olmamağla zikrolunan tahvîller erbâb-ı mesâlih yedlerine virilmeyüp, fi'l-asl men'-i mesbuk olduğu üzere külli yevm tahrîr olunan tahvîller topdan defterhâneme gelüp emr-i tezkerelerinde câri olduğu üzere mûceblerince defterhâne-i âmiremde tahrîr olunacak tezkereler ile ma'an ashâbı yedlerine virdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûru takrîr birle istid'â olunduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi fimâ-ba'd vâki' olan tevcîâtın tahrîrleri erbâb-ı mesâlih yedlerine virilmeyüp defterhâne-i âmiremden tahrîr olunacak tezkereleriyle ma'an ashâbı yedlerine virilmek üzere külli yevm tahrîr olunan tahvîlât topdan defterhâne-i âmireme gönderilmek üzere tahvîl kisedârına tarafından muhkem tenbîh ü te'kîd ve hilâfına vaz' u hareketden tahzîre dikkat ve dâ'imâ bu husûsa nezârat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 311

Hacıoğlubazarı kadısına ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki.

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin sekiz aded atik esâmi defâtiri sandukalarının Babadağı meştâsında lüzûmu olmayup, Hacıoğlubazarı kasabasında bir mü'emmen ve mahfûz mahalle vaz' olunması re'y-i müstahsen olduğuna binâ'en, zikrolunan defâtir sandukları Hacıoğlubazarı kasabasında bir kârgir ve mü'emmen ve mahfûz mahalle ma'rifetiniz ile vaz' ve hıfz olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer meştâ-yı hümâyûnumdan kasaba-i merkūmeye irsâl olunan defâtir-i mezkûre sandukalarını ma'rifetiniz ile kasaba-i merkūmede bir kârgir ve mü'emmen ve mahfûz mahalle vaz' ve hıfz birle gā'ilesi çekilmeyecek vechle ala'd-devâm muhâfazasına ihtimâm ve nezâret-i tâmm idüp, tehâvün ve taksîrden mikdâr-ı zerre hilâfına vaz' u hareketden gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Sene [1]183

Hüküm No : 312

Ocağı tarafına i'lâm-ı hâl zımmında kā'ime virilmişdir.

Niğbolu ve Kule kal'aları kadılarına ve Niğbolu kal'ası muhâfazasına me'mûr zümre-i topçuyân üzerlerine zâbit vekîli olan Mehmed *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Bu esnâda Kuman nam mel'ûn Bükreş'i istilâ ve Favalfol nâm Bayâr dahı vâfir Eflak usâtı cem' ve memleket-i Eflak derûnunda keşt ü güzâr ve İslante nam karyeyi basup, derûnunda bulunan ehl-i İslâm'dan ba'zılarını katl ve ba'zılarını esîr eylediklerinden gayrı Kule kal'asına dahı sû'-i kasd idecekleri kal'a-i merkūm ahâlisine haber virilmekden nâşî der-akab dâmen-i gayreti der-miyân ve cümle ittifâkıyla kal'a-i merkūme muhâfazasıçün ahâlinin ordu-yı hümâyûnuma vûrud iden arz u mahzarlarına binâ'en kā'ide-i ocak muktezâsınca beher

alemin neferât-ı yüzer olmak üzere zümre-i cebeciyândan beş aded serdengeçti bayrakları küşâdı içün izni müş'ir emr-i âlişânım sâdır olup, topçu ocağından dahı iki aded serdengeçti bayrakları küşâd olunmak elzem ve iktizâ-yı hâlden olmağla ahâliden zümre-i topçuyândan birinci bölüğün Çolak el-Hâc Abdullah ve Uzun el-Hâc Halil *zîde kadrühûm*a birer bayrak küşâd ve mûmâ-ileyh Abdullah ve yine topçuyandan ikinci cemâ'atin el-Hâc Ahmed ve mûmâ-ileyh el-Hâc Halil'e dahı on dokuzun Hacı Ahmed alemdârlar nasb ve kal'a-i merkūmeye muhâfız ta'yîn olunmasıçün emr-i şerîfim sudûrunu kal'a-yı mezkûrede topçubaşı vekîli mûmâ-ileyh arzuhalinde istid'â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi vusûlünde zümre-i cebeciyân misillü mûmâ-ileyhimâ el-Hâc Abdullah ve el-Hâc Halil birer bayrak küşâd ve mezbûrân alemdâr nasb u ta'yîn ve beher alemin neferâtı tahrîri ve mikdârları kā'ide-i mer'iyye-i ocağa tatbîk olunarak ucâleten kā'ide-i kadîme üzere iki bayrak topçu neferâtı defterini kablü's-şerden mumzâ ve memhûren mahalline kayd içün ocak tarafına irsâl ü tesyîre müsâra'at ve kal'a-yı merkūmeyi gereği gibi hıfz u hırâsete ihtimâm ve kemâl ü gayret ve basiret birle uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyeme bezl-i tâb u kudret eyleyüp, mugāyir-i kā'ide-i ocaklar ve münâfi-i resm-i hamiyet ednâ vaz' u hareketden ziyâde hazer vü mücânebet eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183 **[Sayfa 88]**

Hüküm No : 313

Üsküdar ve anadolu'nun sağ ve sol ve orta kolları yemîn ü yesârıyla nihâyetlerine varınca vâki' olan mevâli-i izâm ve kuzât ve nüvvâb ve kethüdâ yerleri ve a'yân-ı vilâyet [ve] iş erlerine hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke nevrûz-ı fîrtûz duhûlünde sene-i mçziyeden ziyâde ordu-yı hümâyûnumda asâkir-i nusret-encâmımın tevfîr ve teksîri muktezî mühim ve muktezî olmağla sipâh ocağı neferâtı Devlet-i Aliye-i ebed-karârımın mu'temed ve mukayyed askerinden olduğuna binâ'en bu def'a İsakçı sahrâsında müceddeden bin nefer serdengeçdi ağası olmak üzere Sivas a'yânından hâlâ kethüdâ yeri olan Kara Mesud-zâde Ömer *zîde kadrühû*ya hila'at elbâs olunmağla binçşen-aleyh şeref-bahş-ı sudûr olan fermân-ı âli mûcebince bin nefer sipâh serdengeçdisi tahrîr olunup, inşallahu te'âlâ nevrûz-ı firûz duhûlünde ordu-yı hümâyûnumda livâ-i hazret-i fahrü'l-mürselînde mevcûd bulunup, bir sene tamâmına değin iktizâ iden ceng ü harb ve muhâfaza ve muhâsara ve sâ'ir hıdemât-ı aliyyemde serdâr-ı ekremimin re'y-i rezîni üzere amel ü hareket eylemek ve senedleri tamâmında tezkereleri virilmek ve tezkereleri tarihinden işleyecek ulûfelerini müstahak olmak şartıyla elli beşer akçe ve ibtidâ dörder akçe terakkī ile müceddeden bin nefer serdengeçdi tahrîr olunup, pîr ü ihtiyâr olmayup, ceng ü harbe kādir yarar ve bahadır ve şecî' ve tâmü's-silâh yiğitlerden olmak üzere münâsib olan

mahallerden bir gün evvel tahrîr ve tekmîl ve nevrûz-ı fîrûzda ordu-yı hümçyûnumda İsakçı sahrâsında mevcûd bulunmak üzere mü'ekkid ve müşeddid fermân-ı âli sâdır ve ocağın ez-kadîm emekdâr ve kâr-güzâr çavuşân ve ____ kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (…) ve (…) *zîde kadrühûmâ* neferât-ı mezkûrûnu tahrîre me'mûr kılınmışlardır. İnşallahü te'âlâ vusûlünde ber-mûcib-i emr-i âli matlûb olan bin nefer sipâhî serdengeçdisi bir gün evvel tahrîr ve tekmîl ve ber-vech-i müsâra'at ağaları bayrağı altına cem' ü ihtişâd ve nevrûz-ı firûzda ordu-yı hümâyûnuma tesyîre kemâl ü ihtimâm eyleyesin. Ve sen ki Sivas a'yânından mûmâ-ileyhsin; sen ocağın emekdâr ve i'mâl-i neferâta kādir ve mücerrebül-etvârından olup, herhalde senden hıdemât-ı pesen-dîde zuhûru me'mûl olduğunu binâ'en efrâtın ____sını intihâb ve huzûr-ı sadrâ'zamîde hil'at elbâs ile neferât-ı mezbûre üzerine binbaşı nasb u ta'yîn olmanla sen dahı gayret ü hamiyyeti dermiyân birle tahrîr ve tekmîl-i neferâta sa'y ve bayrakların küşâde ve ocak tarafında ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ve ma'rifetinle tahrîr olunan neferât esnaf makūlesinden ve pîr ü ihtiyâr ve za'if ve bargirli olmayup, kul oğlu bahâdırlarından yarar u tuvâna ve şeci' atlu, her vechle darb u harbe kādir dilâverlerinden tahrîr eyleyüp, ve tahrîr olunan neferât vatanlarından bilâ-tavakkuf ihrâc ve bayrağın altına cem' ü ihtişâda kemâl u sürât ü şitâb ile nevrûz-ı firûzda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmağa sa'y u ikdâm eyleyesin. Ve esnâ-yı râhda me'kulat ve meşrûvâtınızı müş'ir yedînize i'tâ olunan emr-i şerîfimin mentûkuna mugāyir te'yînâtınızdan ziyâde zâhire talebi ve vech-i ahar ile mikdâr-ı zerre fukarâ-yı ra'iyyete rencide vü remîdeden ihtirâz eyleyesin. Ve siz ki neferât-ı merkūmeyi bâ-fermân-ı âli tahrîre me'mûr çavuş ve halife *zîde kudrehumâ*sız ocağın emekdâr ve kâr-güzârları olduğunuz ecilden bu emr-i ehemm-i müsta'cale sizin uhde-i ihtimâmınıza ihâle ve tefvîs olmuşdur. Siz dahı şeb ü rûz hâb u rahatı terk ve kemer-i gayreti miyân-ı câna bend idüp, fermân-ı âli buyurulan bin nefer sipâh serdengeçdisi pir ü ihtiyâr olmayup, yarâr ve tuvâna bahâdır ve tüfenk-endâz ve tamü's-silâh yiğitlerden tuvâna atlu kuloğulları dilâverlerinden ve sâ'ir tehrîre sezâ olanlardan olmak üzere birgün evvel ve bir sâ'at mukaddem tahrîr ve tekmîl ve bilâ tavakkuf yerlerinden hareket ve bayrakları altına cem' ü ihtişâda kemâl-i dikkat ü ihtimâm eyleyesiz. Iyâzen billahi te'âlâ ber-vech-i muharrer gerek binbaşı ve gerek serdengeçti ve yüzbaşıları ve zâbitânı ve gerek sizin me'mûr olduğunuz hıdmet-i mezkûrede ihmâl ve tekâsül ve vakt ü zamanıyla ordu-yı hümâyûnuma irişmekde ihmâliniz ve ta'tîl-i maslahata bâdi ednâ mertebe hareketiniz her kangınızdan zuhûr idecek olur ise vechen mine'l-vücûh özr ü illetiniz kat'a iskā olunmayup muhkem hakkınızdan gelineceğini muhakkak bilüp ve nân-pârelerinizin hebâ olunacağını ve encâm-ı kârı mülâhaza iderek kemâl-i basiret üzere hareket ve sadâkat ve istikāmet birle itmâm-ı hıdmete dikkât-i tâm ve sa'y u ihtimâm eyleyüp, hilâfından ihtirâz eyleyesiz deyu dergâh-ı

mu‘allâm kapucubaşılarından olup hâlâ sipâhlar ağası olan Ali *dâme mecduhû* tarafından mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel oluna deyu emr-i şerîf. Fî Evâsıt-ı. Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 314

Ruscuk a‘yânı olup, Bükreşi zabt u teshîrine me’mûr kılınan Es-Seyyid Süleyman zîde mecdühûya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, senden bu esnâlarda muvâfık-ı rızâ-yı hümâyûnum hıdemât-ı pesen-dîde zühûru me’mûl-ü ve muntazır olmakdan nâşî Moskovluya tâbi’ olan Boğdanlu ussatûyla sûret-i ittihâdda kasaba-i Bükreş’i istilâ iden melâ’in-i hâsırînin dest-i istilâlarından kasaba-i merkūmeyi tahlîs ve ber-vech-i muberrer Moskovlu ve Boğdanlu keferesi ve Eflaklu’dan ancak isyânlaru zâhir olanları tedmîr ü tenkîl ve emvâllari ahz olunmağla gerek nisâ ve sıbyânları esîr olunarak ol tarafı levs-ı vücûdlarından tathîr ü tanzîf içün yanında cem‘ olan asker ile Karaman vâlîsi ma‘iyyetiyle Bükreş tarafına me’mûr olmuşidîn. Ancak müşârûn-ileyh bi-hasebü’l-vakt ü hâl Karasu cânibinde Boğaz karyesinde ikāmet ve ol taraflara müteferri’ ba’zı nizâma me’mûr olup, ve Bükreş tarafı takviyesi zımmında Rumili vâlîsi olup karîben vusûlü muntazır olan vezîrim Halil Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû* karîben vurûd eyledikde Bükreş cânibine ta‘yîni melhûz olup ancak bir kadem akdem Bükreş’in zabt u teshiri matlûb olduğuna binâ’en müşârûn-ileyhin vürûduna intizâr olunmayup Silistre ve sâ’ir ol cânîblerde te’emmü iden askerî tâ’ifesi evâmir-i aliyyemin hilâfı berü cânîblerde itâ’at üzere yerlerinde ve yurdlarında ikāmet eyleyen re‘âyâ-yı Eflak’ın nüfus ve emvâl ü eşyâlarına itâle-i dest-i ta’arruz ve hasâr eyledikleri i‘lâm u iş‘âr olunduğundan başka, ucâleten Bükreş’in istihlâsı ehem-i mehhâm-ı Devlet-i Aliyyemden olmakdan nâşî bu def‘a Silistre ve Niğbolu ve Ruscuk taraflarına gönderilen evâmir-i şerîfem mantûklarınca ol tarafların askerini yanına alup, sen hemân Bükreş tarafına azîmet ve bî avnihi te’âlâ kasaba-yı merkūmeyi istihlâsa teşmîr-i sa’id gayret ve hamiyyet eylemen fermânım olmağın te’kîden ve isti’câlen işbu fermân-ı âlişânım ısdâr ve (…) ile ırsâl olunmuşdur. İmdi asâkir-i merkūmenin **[Sayfa 89]** yerlerinden ihrâclarıçün ocakdan (…) *zîde mecduhû* zikrolunan evâmir aliyyemle ta‘yîn ü irsâl olunduğu ma‘lûmun oldukda müşârûn-ileyhin vürûduna intizâr itmeyüp, gayret kemerini miyân-ı câna ber ve her hâlde âki‘lâneve mütebassırâne vaz’ u hareket iderek yanında ve sâlifü’z-zikr kazâlarda cem‘ ü âmâde olan asâkirini serî’an bi’l-cümle alup, ve itâ’at üzere olan Eflak re‘âyâsını te’mîn ve cânib-i mütâva’ata sevk ve nizâma rabt iderek hemân Bükreş’e azîmet ve bi-avnihi te’âlâ derûn-ı Bükreş’te olan Moskovlu ve Boğdanlu hâ’inlerini ve Eflak boyarlarından ve re‘âyâsından isyânları âşikâr olan habâset-kârları katl ü tedmîr ve emvâlleri ahz u iğtinâm ve ıyâl u

evlâdları esîr olunarak kasaba-i mezbûre ve etrâfı levs-i vücûdlarından tasfiye ve zabta ikdâm ve inşallahür-Rahman ba‘dehu ol tarafdan dahı bir ucundan tecemmü idecek cüyûş-ı deryâ-hurûş ile Yaş cânibine doğru ılgâr ve nisâ ve sıbyânlarını esîr ü istirkāk ve bi’l-cümle emvâl ü erzâklarını cünûd muvahhidîn ile iğtinâm ve müşârûn-ileyh ol-tarafa vardığında kendüsüyle merâsim-i ittihâda ri’âyet ve emr ü re’yine mütâbe’at husûsuna dahı ihtimâm-ı tâmm idüp, ser-i mû tereddüd ve tevakkufdan mazmûn-ı emr-i şerîfime muhâlif, tarafından ve askerî tâ’ifesi taraflarından ednâ vaz’ u hareket südûr u zuhûr itmesinden hazer ü mücânebet ve iktizâ iden hâlâtı meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm u iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 315

Silistre kadısına ve Silistre Mütesellimi (…) *zîde mecdühû*ya ocakdan turnacıbaşı olup, ol tarafa me’mûr olan (…) *zîde mecdühû*ya ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâyet *zîde kedruhum*a hüküm ki:

Kalas’dan Yaş’a varınca ol havâlîde olan usât-ı re‘âyâ-yı Boğdan’ın Mıskovlu’ya tab’iyyetleri hasebiyle bugāt re‘âyâyı tedmîr ü tenkîl ve malları ahz u iğtinâm ve nisâ ve sıbyânları esîr olmasının meşrû’iyyetini mübin fetevâ-yı şerîfe-i şeyhü’l-İslâm-i ile hatt-ı hümâyûn-ı mevbehet-makrûnum sâdır ve vârid olduğuna binâ’en, evâmir-i aliyyemle İbrail muhâfzı ve Boğdan seraskeri ma‘iyyetlerine varmak üzere etrâfdan ve sevâhil-i Tuna‘dan nefîr-i âm askeri cem‘ ve celbî ancak Boğdan âsîlerini ve adüvv-i dîni ber-vech-i meşrûh tedmîr ü istîsâl içün olduğu zikrolunan evâmir-i aliyyemin nusosunda zâhir ve bundan mukaddem haber vrildiği üzere kasaba-i Bükreş’de Eflak boyârlarından ba’zı mel’ûnlar dahı Boğdanlu kâfirleri ve derûn-ı Boğdan’da olan Moskovlu ile sûret-i ittifâkda irtikâb-ı isyân eylediklerine binâ’en mesfûr âsîlerin Bükreşî zabt u tesyîre me’mûrlara muhâlefet ve izhâr-ı isyân idenleri kahr u istîsâl ve Bükreş’i zabt ve bu makūleler esîr ü istirkāk ve emvâli iğtinâmıyla cümlesini isyândan men’ ve semt-i mutâve’ata sevk ve iddi’â-yı itâ’atent idenleri te’lîf ve isyânı zâhir olmayan Eflaklu re‘âyâsının bir ferdîne ve ıyâl u evlâd ile emvâl ü eşyâ ve hayvanâtlarına ehad-ı asâkirden bir ferd ta’arruz eylememesi ve mezâmin-i evâmir-i aliyyemle amel ü hareket olunması iktizâ ve vech-i meşrûh üzere ol tarafın nizâmı Ruscuk A‘yânı Seyyid Süleyman *zîde kadrühû*ya fermân-ı âlişânım ile tenbîh olunmuşiken, Silistre ve sâ’ir Tuna sevâhilinde ba’zı mahallerin askerîsinden ba’zıları başlu başlaruna Eflak tarafına gelüp hilâf-ı şer‘i şerîf ve mugāyir-i mefâhim-i ahkâm-ı münîfem hâlâ itâ’at üzere yurdlarına karâr iden Eflak re‘âyâsını urup, mal ve eşyâlarını ahz u gāret ve ıyâl u evlâdlarını esîr olmak üzere ahz eyledikleri ve matlûb olan maslahat girü kalup, herkes bu hâli kâr ittihâzıyla sehel

olan mahalleden ve mutî olanlardan mal almağı iğtinâm add ve usâtın tedmîrine re'âyet itmedikleri ve bu def'a mahallerinden i'lâm olunmuş muti' olan re'âyâ makūlesine âsî misillü mu'âmele ile bu gûne gadr ü hayfa şer'an ve emren bir gûne müsâ'ade olmadığından gayri mutî' olanlara istimâlet ve sıyânet-i hallerine dikkat ile ancak Silistre havâlîsinde cem' olan nefîr-i âm askeri ve sâ'ir cünûd-ı zafer-mev'ûdu bu gûne serseri hareketden mem'nu, ve mukaddem fermân olunduğu üzere ol tarafın askeri semt ve münâsib olan mahalden Tuna'yı imrâr ve Yaş'a doğru usâtı kahr u tedmîr içün İbrail tarafında ihtişâd iden asker ile ittihâd ve Moskovlu ve Boğdan âsîlerini kahr u tedmîr ve emvâlîni iğtinâm u iğtisâm ve Yaş'ı zabt u teshîr emrine bir kadem akdem ikdâm kat'î matlûb-ı hümâyûnum olmağla, siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddem ve mu'ahhar bu husûslara dâ'ir sâdır ve vârid olan ahkâm-ı şerîfemi gereği gibi tetebbu' iderek, mefhûmu itâ'at-mersûmlarına mehâsibü'l-vukūf ve ıttılâ' idüp, ana göre harekete mübâderet birle ol tarafa me'mûriyeti melhûz olan vezîrin vürûduna tavakkuf olunmayup, hemân bir kadem akdem semt ve münâsib olan n-mahalden Tuna'dan tecemmü' iden askeri imrâr ve fermân olunduğu üzere Moskovlu ve usât-ı Boğdan'ı kahr u tedmîr ve emvâllerini iğtinâm ve evlâd u ıyâllerini esîr ü istirkāk ile Yaş kasabasının zabt u tesyîri emrine ihtimâm içün kazânızın askerîsini cem' ve turnacıbaşı mûmâ-ileyh ve zâbitleri ma'rifetleri ve cümlenizin ittihâdlarıyla ber-vech-i muharrer Yaş'da ve etrâfında olan Moskovlu ve Boğdanlu hâ'inlerini katl ü tedmîr ve ol havâlîyi levs-ı vücûdlarından tathîre ikdâm ve min-ba'd tenbîhât-ı seniyye-i şâhâneme muğayir bir ferdden ednâ vaz'u hâlet sudûr itmemesine cidd ü mâlâ-kelâm ve sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin, işbu fermân-ı hümâyûnumun mefhûmunu infâz ve edâ ile muktezâ-yı me'mûriyetini îfâya ihtimâm-ı tâmm idüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan mübâ'adet ve iktizâ iden hâlâtı sıhhât ve hakīkati üzere meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş'âra müsara'at eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 316

Ruscuk a'yânı Seyyid Süleyman *zîde kudrehû*ya hüküm ki:

Bükreş'in avn-ı inâyet-i Melik-i Müste'ân ile zabt u teshîri kat'i metlûb olunduğuna binâ'en nefîr-i âm askeri maslahat-ı mezbûre zımmında ol tarafa tecemmü' ve ihtişâd eylemeleri bâbında sâdır olan evâmir-i şerîfem mûcebince ol hâvâlîye cünûd-ı muvahhidîn tecemmü' vü teksîr eyledikleri ve tekrâr emr-i şerîfim sudûru intizârında oldukları ihbâr u inhâ olunup ve Bükreş'in zabt u teshîri ve a'dâ-yı dînin tedmîri zımmında eğerçi emr-i şerîfim ısdâr olunup, ancak bu bâbda bir dakīka tevakkuf ile imrâr u vakt ve fevt-i fursata ve asâkir-i muvahhidîne îrâs-ı fütûra ruhsat u cevâz gösterilmek mugāyir-i rızâ ve irâde olmağla kat'a ve katiyyen bir an tavakkuf u ârâm olunmayup, ol tarafa tecemmü' iden cünûd-ı muvahhidîni yanına alup, nusret-i bâhire-i Kādir ü Kayyûm'a istinâd ile bilâ-ârâm düşmen üzerine hücûm

u iftihâm ve varup, Bükreş'i zabt u teshîr ile hıdmet-i dîn ü edvlette kıyâm eylemen bâbında te'kîd ve isti'câli hâvi fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 90]**

Hüküm No : 317

Ruscuk Kadısına ve ocakdan bi'l-fi'l Saksoncubaşı olup bu def'a me'mûriyet ile ol tarafa irsâl olunan (…) *zîde mecduhû* ve a'yânı vilâyet *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Kalas'dan Yaş'a varınca ol hâvâlîde olan usât-ı re'âyâ-yı Boğdan Moskovlu'ya tab'iyyetleri hasebiyle bugāt-ı re'âyâyı tedmîr ü tenkîl ve malları ahz u iğtinâm ve nisâ ve sıbyanları esîr olunmasının meşrû'iyyetini mübeyyin fetevâ-yı şerîfe-i şeyhü'l-İslâmi ile hatt-ı hümâyûn-ı mevhebet-makrûnum sâdır ve vârid olduğuna binâ'en evâmir-i şerîfemle İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri ma'iyyetlerine varmak üzere etrâfdan ve sevâhil-i Tuna'dan nefîr-i âm askeri cem' ve celbi ancak Boğdan âsîlerini ve adüvv-i dîni ber-vech-i meşrûh tedmîr ü istîsâl içün olduğu zikrolunan evâmir-i aliyyemin nusûsunda zâhir ve bundan mukaddem haber virildüği üzere kasaba-i Bükreş'de Eflak boyarlarıyla ba'zı mel'ûnlar dahı Boğdanlu kâfirlerini derûn Boğdan'da olan Moskovlu ile sûret-i ittifâkda irtikâb-ı isyân eylediklerine binâ'en mesfûr āsîlerin dahı kahr u istîsâl olunmaları ve isyân itmeyüp ra'iyyetlerinde ikrâr üzere olan re'âyâ-yı Eflak'ın sıyânet ü vikâ'yetleri iktizâ eylemekden nâşî, bu husûs iktizâ idenlere mukaddem ve mu'ahhar evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olunduğu cümlenin ma'lûmu olmağla usâtı zâhir olmayan Eflaklu re'âyâsının bir ferdîne ve ıyâl ü evlâdına emvâl ü eşyâlarına ve hayvânatlarına ehad-ı askerden bir ferd tarruz eylemesini ve mezâmin-i evâmir-i aliyyemle amel ü harekete dikkat olunması iktizâ ider iken Ruscuk ve sâ'ir Tuna havâlîsinden ba'zı mahallerin askerîsinden ba'zıları başlu başlarına Eflak tartafına geçüp, hilâf-ı şer'-i şerîf, ve mugāyir-i mefâhim-i ahkâm-ı münîf hâlâ itâ'at üzere yurdlarında kârâr iden Eflak re'âyâsını urup, mal ve eşyâlarını ahz u gāret ve ıyâl u evlâdlarını esîr olmak üzere ahz eyledikleri ve bu takrîb maslahat-ı mühime girü kalup, bu hâli herkes kâr ittihâzıyla Moskovlu'dan ahz u intikām ve usâtları tedmîr ü kahrı müyesser olmayup, işbu hâlet dahı bir gûne ihtilâle mu'di olduğu bu def'a mahallerinden i'lâm olunmasından, mutî' olan re'âyâ makūlesine âsi misillü mu'âmele ile bu gûne gadr ü hayfa şer'an ve emren bir dürlü müsâ'ade olunmadığından gayri mutî' olanlara istimâlet ve sıyânet-i hallerine dikkat ile ancak Bükreş kasabasında ve etrâfında Moskovlu'ya tab'iyyetleri zâhir olan Boğdanlu ve Moskovlu'yu ve Eflak boyarlarından ve re'âyâsından isyân idenler katl ü tedmîr ve seby ü esîr olunmak ve eğer Eflak re'âyâsı beynlerine giren Moskovlu ve Boğdanlu Kazaklarını terd u ihrâc ve sıdk u istikāmet birle kemâ fi'l evvel re'âyâtîlerinde musırr olmak

üzere yerlerinde ve yurdlarında karâr idenler ise cerâyim-i güzeştelerinden, iğmâz ve rahmeten li-hâlihim beş senelik tekâlif-i örfiyeleri dahı kendülere in'âm ve ihsân-ı hümâyûnum olacağı papaslar ve cemâ'at başılar vesâsetleriyle cümlesine i'lân u işâ'at olunmak husûsları ale'l-tafsîl iktizâ idenlere bu def'a dahı tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğu ve bundan sonra düşmenden ahz u intikām ve maslahat-ı lâzıme temşiyyet bulup, mugāyir-i rızâ hareket-i fāhişe olmamak ve mûcib-i perişânî ve ihtilâl-i hâlet vukû' bulmamak içün ocakdan soksoncu başı mûmâ-ileyh mübâşir ta'yîn ü tesyîr olunduğu ma'lûmunuz oldukda siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddem ve mu'ahhar bu husûslara dâ'ir sâdır ı vârid olan ahkâm-ı şerîfemi gereği gibi tetebbû' iderek mefhûm-ı itâ'at-mersû'ına tahsîl-i vukûf ve ıttılâ' idüp, ana göre harekete mübâşeret birle Bükreş'e me'mûr vezîr varıncaya dek ol tarafların askerîsini alup, Bükreş'i tahlîse azîmete Ruscuk a'yânı Seyyid Süleyman *zîde mecduhû* me'mûr kılınmağın, bu def'a fermânım olduğu vech üzere kazânız askerîsini cem' ve saksoncubaşı mûmâ-ileyh ve zâbitleri ma'rifetiyle ve cümlenizin ittihâdlarıyla ber-vech-i muharrer Bükreş ve etrâfında olan Moskovlu ve Boğdanlu hâ'inlerini ve bunlara mütâbe'at birle hıyanetleri âşikâr olan Eflak boyarlarını ve taraflarından olan isasâtı katl ü tedmîr ve ol havâlîyi levs-i vücûdlarından tathîr ile itâ'at üzere olan re'âyâyı ifsâd ve izrârlarından sıyânet içün bir gün akdem a'yân-ı mûmâ-ileyh ile tesyîrlerine ikdâm ve min ba'd şer'-i şerîfe muhâlif ve tenbîhât şerîfe mugāyir bir ferdden ednâ vaz'u hâlet sudûr itmâmasine cidd ü mâlâ-kelâm eyleyesin. Ve sen ki saksoncubaşı mûmâ-ileyhsin, işbu fermân-ı hümâyûnumun mefhûmunu infâz ve icrâ ile muktezâ-yı me'mûriyetini ifâya ihtimâm-ı tâmm idüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan mübâ'aded ve iktizâ iden hâlâtı sıhhat-i hakīkati üzere meştâ-yı hümâyûna tahrîr ü iş'âra müsâra'at eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. S. [1]183

Hüküm No : 318

Vidim muhâfızı vezîre ve Varna'dan Vidîn'e varınca yol üzerinde vâki' kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Leh mütlefiklerinden hâlâ Varna havâlîsinde meştâ-nişin ikāmet olan Potoşky'nin kendü memleketinde ı'yâl ü evlâdı olduğuna binâ'en bu def'a kendü maslahatı içün Çefsekoski nâm âdemini dokuz nefer etbâ'ıyla Vidîn cânibinden Macar tarafına irsâl murâd itmekle ma'iyyetlerine me'mûr dîvân-ı hümâyûnum çavuşu mübâşeretiyle esnâ-yı râhda mürûr u ubûrlarına ve hin-i avdetlerinde amn ü sâl olmak üzere i'ânet ve himâyet olunması fermânım olmağın imdi siz ki vezîr ü müşâr ve mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer mersûn Potoşky kendü maslahatı içün bu def'a Vidîn cânibinden Macar tarafına irsâl eylediği bir nefer âdemini mesfûrlarıyla yanında olan dokuz ademlerinin ma'iyyetlerine me'mûr çavuş-ı mûmâ-ileyh ma'rifetiyle esnâ-yı râhda îyâb u zihâblarında

iktizâ iden me'kulât ve lâzıme-i sâ'ireleriyle kendü akçeleriyle işti'âlarına mu'avenet ü müzheret birle hümâyet ve sıyânet olunarak emnen ve sâlimen iyâb u zihâblarına ihtimâm olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evail'i Ş. S. 83

Hüküm No : 319

Selanik mutasarrıfı olup, Niğbolu tarafına me'mûr olan Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Niğbolu Kadısına ve Ocakdan bi'l-fi'l Saksoncubaşı olup, bu def'a me'mûriyet ile ol tarafa irsâl olunan (…) *zîde mecdühû*ya ve zâbitân ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki:

Kalas'dan Yaş'a varınca ol havâlîde olan usât-ı re'âyâ-yı Boğdan'ın Moskovluya tab'iyyetleri hasebiyle bugāt-ı re'âyâyı tedmîr ü tenkîl ve malları ahz u iğtinâm ve nisâ ve sıbyanları esîr olunmasının meşrû'iyetini mübeyyin fetevâ-yı şerîfe-i şeyhül-İslâm'ı ile hatt-ı hümâyûn-ı mevhebet-mekrûnum sâdır ve vārid olduğuna binâ'en evâmir-i aliyyemle İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri ma'iyyetlerine varmak üzere etrâfdan ve sevâhil-i **[Sayfa 91]** Tuna'dan nefir-i âm askeri cem' ve celbi ancak, Boğdan âsîlerini ve adüvv-i dîni ber-vech-i meşrûh tedmîr ü istîsâl içün olduğu zikrolunan evâmir-i aliyyemin nusûsundan zâhir ve bundan mukaddem haber virildiği üzere kasaba-i Bükreş'de Eflak boyarlarından ba'zı mel'unlar dahı Boğdanlu kâfirleri ve derûn-i Boğdan'da olan Moskovlu ile sûret-i ittifâkda irtîkâb-ı isyân eylediklerine binâ'en mesfûr âsîlerin dahı kahr u istîsâl olunmaları ve isyân itmeyüp, ra'iyyetlerinde ısrâr üzere olan re'âyâ-yı Eflak'ın sıyânet ve vikāyetleri iktizâ itmekden nâşî, bu husûs iktizâ idenlere mukaddem ve mu'ahher evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te'kîd olunduğu cümlenin ma'lûmu olmağla isyânı zâhir olmayan Eflaklu re'âyâsının bir ferdîne ve ıyâl ü evlâd ve emvâl ü eşyâ ve hayvanatarına ehad-ı askerden bir ferd ta'arruz eylememesi mezâmin-i evâmir-i aliyyemle amel ü harekete dikkat olunması iktizâ ider iken, Niğbolu ve sâ'ir Tuna sevâhilinden ba'zı mahallerin askerîsinden ba´zıları başlu başına Eflak tarafına geçüp, hilâf-ı şer'i şerîf ve mugāyir-i mefâhim-i ahkâm-ı münifem hâlâ itâ'at üzere yurdlarına karâr iden Eflak re'âyâsını urup, mal ve eşyâlarını ahz u gāret ve ıyâl ü evlâdlarını esîr almak üzere ahz eyledikleri ve bu takrîb maslahat-ı mühimme girü kalup, bu hâli herkes kâr ittihâzıyla Moskovlu'dan ahz-ı intikām ve usâtın tedmîri müyesser olmayup, bu dahı bir gûne ihtilâle mu'dî olduğu bu def´a mahallerinden i´lâm olunmuş mutî´ olan re´âyâ makūlesine âsî misillü mu´âmele ile bu gûne gadr ü hayfa şer´an ve ermen bir gûne müsâ'ade olmadığından gayrı mutî' olanlara istimâlet ve sıyânet-i hallerine dikkat ile ancak Bükreş kasabasında ve etrâfında Moskovlu'ya tab´iyyetleri zâhir olan Boğdanlu ve Moskovlu'yu ve Eflak boyaranlarından ve re'âyâsından isyân idenler katl ü tedmîr ve seby ü esîr olunmak ve eğer Eflak re'âyâsı beynlerine giren Moskovlu ve Boğdanlu Kazaklarını tard u ihrâc ve sıdk u

istikāmet birle kemâ fi'l evvel ra'iyyetlerinde musırr olarak yerlerinde ve yurdlarında karâr iderler ise cerâyim-i güzeştelerinden iğmâz ve rahmeten li-hâlihim beş senelik tekâlif-i örfiyeleri dahı kendülere in'âm ve ihsân-ı hümâyûnum olacağı papaslar ve cemâ'at başıları vesâsetleriyle cümlesine i'lân u işâ'at olunmak husûsları ale't-tafsîl iktizâ idenlere bu def'a dahı tenbîh ü te'kîd olunmuş olduğu ve bundan sonra düşmendan ahz u intikām ve maslahat-ı lâzıme temşiyet bulup, mugāyir-i rızâ hareket-i fâhişe olmamak içün ocakdan saksoncubaşı-i mûmâ-ileyh mahsûsen mübâşir ta'yîn ve tesyîr olunduğu ma'lûmunuz oldukda siz ki vezîr-i müşâr ve mollâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddem ve mu'ahhar bu husuûslara dâ'ir sâdır ve vârid olan ahkâm-ı şerîfemi gereği gibi tetebû' iderek mefhûm-ı itâ'at rüsûmlarına tahsîl-i vukûf ve ıttılâ' idüp, ana göre harekete mübâder-i birle Bükreş'e me'mûr vezîr varınca ol tarafın askerisini alup, Bükreş'i tahlîse azîmete Ruscuk A'yânı Seyyid Süleyman *zîde mecduhû* me'mûr kılınmağla bu def'a fermânım olduğu üzere kazâ-i mezbûrun askerîsi cem' ve soksoncubaşı mûmâ-ileyh ve zâbitleri ma'rifeti ve cümle ittifâklarıyla ber-vech-i muharrer Bükreş ve etrâfında olan Moskovlu ve Boğdanlu hâ'inlerini ve bunlara mütâbe'at birle isyânları âşikâr olan Eflak boyarlarını ve taraflarında bulunan usâtı katl ü tedmîr ve ol havâlîyi levs-ı vücûdlarından tathîr ile itâ'at üzere olan re'âyâyı ıfsâd ve izrârlarından sıyânet içün birgün akdem a'yân-ı mûmâ-ileyh ile tesyîrerine ikdâm ve min bâ'd şer'î-şerîfe muhalefet ve tenbîhât-ı seniyye-i şâhâneme mugāyir bir ferdden ednâ vaz'u hâlet sudûr itmemesine cidd ü mâla-kelâm ve sen ki saksoncubaşı-i mûmâ-ileyhsin, işbu fermân-ı hümâyûnum mefhûmunı infâz ve icrâ ile muktezâ-i me'mûriyetini îfâya ihtimâm-ı tâmm idüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan mübâ'adet ve iktizâ iden hâlâtı vezîr-i müşârûn-ileyh ile sıhhat ü hakīkati üzere meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş'âra müsâre'at eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 320

Hâlâ Rakka vâlîsi olan Vezîr Mehemmed Paşa'ya ve Alaiye sancağı mutasarrıfı Sâdık Paşa *dâmet mecdühû*ya ve Cebecibaşı ve topcubaşı ve top arabacıbaşıya ve bu def'a mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Bunden akdem emr-i âlide beyan olunduğu üzere İsakçı'da olan toplardan altı kıt'a kebir ve sagir topları Alaiye Mutasarrıfı paşa-yı mûmâ-ileyh ve topcu ocağının kethüdâsı ucâleten ikrâz ve top ve yuvarlak ve yirmi nefer tıpcu ve cebeci ve top arabacılarıyla kaldırup, Maçin'den Kalas'a mukābil kurb-i düşmen olan mevzi'e ____ leylde ta'biye hazır u âmâde ve lisânen mübâşire tefhîm olunduğu üzere vakt-i musahhahda Kalas kasabasına endaht olunması bundan mukaddemce fermân-ı âlişânımla tenbîh ve Babadağı'nda araba câmusları

gönderilmişiken henüz topların mahal-i me'mûra tesyîr ü isâl olunduğu haberi vürûd itmemekle sen ki vezîr-i müşârûn-ileyhsin, işbu emr-i âlişânım mübâşir-i mûmâ-ileyh yediyle vâsıl olduğu gibi mârûz-zikr toplar henüz İsakçı'dan Maçin'e tesyîr olunmamış, yâhûd esnâ-yı râhda ise ağavât-ı merkūmeyi gönderüp, işbu emrin ne mertebe lüzûmu olduğu mübâşirin takrîrinden me'lûmun oldukda bi'n-nefs sen İsakçı'dan hareket ve mârûz-zikr topları Kalas'a mukābil Maçin kurbünde tavsiye olunan mahalle vaz' ve ta'biye ve mübâşir lisânından tefhîm olunan vakitlerde Kalas üzerine endaht ve İbrail muhâfızı ve Anbar Emîni Ali *dâme mecduhû* ile muhâbere iderek asâr-ı mergūbe izhâr ve düşmen-ı dîni Kalas'dan ihrâc u iz'âc ve katl ü tedmîre mübâderet eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 321

Hırsova nâ'ibine ve kazâ-i mezbnrda Taya köyü ve sâ'ir karyelerinin yeniçeri zâbitine ve darb u harbe kadır il erlerine ve etrâfdan cem' olunanlara hüküm ki:

Hâlâ Eflak cânibine Palamiçe sevâhilinde Adaköyü nâm mahalde Eflak voyvodası tarafından bâ-fermân-ı âli ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum içün mahzenlere cem' ve izhâr olunan ecnâs-ı mîrî zehâ'iri bu def'a Bükreş tarafından iki bayrak haydûd ve Moskovlu ve Eflaklu'dan hâ'in olanlar gelüp, ecnâs-ı zehâ'iri [zabt] eylediklerini kasaba-i merkūme sükkânından Galaşoğlu Süleyman ve Ahmed oğlu Süleyman ve Himmet oğlu Ali nâm kimesneler huzûr-ı şer'e gelüp, küffâr u hâk-sâr zehâ'ir-i merkūmeyi zabt eylediklerini haber virmeleriyle, siz ki kazâ-i mezbûrda olun cünûd-ı muvâhhidîn ve darb u harbe kādir il erlerisiz, karşunuzda Moskovlu ve haydûd keferesi zehâ'ir-i merkūmeyi zabta tesaddi eylemeleriyle ucâleten kalkup, kefere-i mesfûreyi mahzen-i mezbûr üzerinden ref' ve katl ü tedmîr ve zehâ'iri berü tarafa nakl ü tesyîr eylemeğe cümleniz gayret-i dîniyye üzere teşmîr-i sâ'id gayret eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 322

Canik muhassılı ve ber-vech-i mâlikâne Trabzon Mutasarrıfı el-Hâc Ali *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mûmâ-ileyhsin, işbu şitâ derûnunda yanında olan etbâ' ve âdemlerinle Kili'ye varup, meştâ-nişin ikāmet ve ol havâlînin hıfz u hırâsetine mübâderet eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bulunduğun mahalden bi'l cümle etbâ' ve âdemlerinde hareket ve Kili'ye varup, meştâ-nişin ikāmet ve senden me'mûl olan gayret ve hamiyyet muktezâsınca ol tarafların hıfz u hırâsetine dahı ihtimâm u dikkat ve kemâl-i basiret ve intibâh üzere hareket ve âdemlerini bir hoşca zabt

ve ahâlî ve re´âyâya cevr ü ta´addîden hazer ü mücânebet idüp, mikdâr-ı zerre kusûr ve tekâsûlden tehāşi ve mübâ´adet eylemen bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 323

Vilâyetine varup, kapusu halkını tertîb ve idâresini tanzîm ve kırk güne değin gelmek üzere izni mutezemmin emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1183

Bir sûreti:

Bevech-i arpalık İlbasan sancağına mutasarrıf olup, hâlâ İsakçı'da ikāmet üzere olan Süleyman *dâme ikbâlehu*ya yanında mevcûd bi'l-cümle etbâ´ıyla kalkup, Hırsova kasabasına varup, meştâ-nişîn ikāmet ve emr-i muhâfâzaya ihtimâm u dikkat eylemesiçün. **[Sayfa 92]**

Hüküm No : 324

Hacıoğlıbazarı kadısıyla kazâ-i mezbûrdan meştâ-yı hümâyûnum olan Babadağı'na gelince yol üzerinde vâki' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve bi'l-cümle zâbitin ve a'yân-ı vilâyete hüküm ki:

Bundan akdem defâtir-i kuyûd-ı aklâm eğerçi Hacıoğlubazarı kasabasına naklolunmuş olup, ancak idâre-i umûr-ı Devlet-i Aliyyem defâtir-i kuyûdun ordu-yı hümâyûnumda vücûduna mütevakkıf ve ol tarafa nakli abes ve bi-münâsib olmağla ordu-yı hümâyûnuma kemâ-kân nakli vâcüb ü müstahsen olduğunu binâ'en mukaddem naklolunan gerek kuyyûd-ı divân-ı hümâyûn ve gerek defter-i hakâni ve rûznâmçe ve başmashâsebe ve aklâm-ı sâ'ire kuyyûd defâtiri emnen ve sâlimen muhâfaza ve muhârese olunarak müsâra'atan ordu-yı hümâyûnuma nakl u tesyîre bi'l-cümle zâbitân ve ahâlî tarafından i'ânet ve mezîd-i ihtimâm u dikkat olunmak fermânım olmağın, imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde siz ki, Haccoğlubazârı kazâsının hâkim ve zâbitân ve a'yânı mûmâ-ileyhimsiz ber-vech-i meşrûh mukaddem ol tarafa irsâl olunan defâtir-i aklâmın cümlesini üzerlerine me'mûr Divân-ı Hümâyûnum Kalemi Kîsedârı Mustafa Semâî *zîde mecduhû* ve sâ'ir küttâb ve defterciyân ile ma'an ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma irsâle bi'l-ittifâk ihtimâm u dikkat ve siz ki hilâl-i râhda vâki' hükkâm ve zâbitân ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz Aklâm defâtiri Devlet-i Aliyyemin hazînesi misillü olup, muhâfazasına dkkat i tâmm olunarak emnen ve sâlimen Babadağı'na isâli cümlenizden matlûb idüği ma'lûmunuz oldukda defâtir-i mezkûreyi hilâl-i tarikde ve konak mahalleninde mezîd-i ihtiyât u ihtimâm vechiyle muhârese iderek bir kadem akdem bu tarafa nakl ü îsâle ale'l-ittifâk ihtimâm ve cehd-i mâlâ-kelâm eyleyüp ser-i mû rehâvet ve iğmâzdan ba-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 325

Rumili'nin sağ ve sol kolları yemîn ü yesârlarıyla nihâyetlerine varınca yol üzerinde vâki‘ mevâlî-i izâma ve sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve kethüdâ yerleri ve a‘yânı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

İşbu sene-i amîmetü'l-mümecceme nevrûz-ı firûzu duhûlünde sene-i mâziyyeden ziyâde ordu-yı nusret makrûnun sâkir-i cerrâr-ı düşmen-şikârın tevfîr ü teksîri ehemm-i mehhâm-ı Devlet-i Aliyye ve elzem-i levâzım-ı saltanat-ı seniyyemden olmağla silâhdar ocağı neferâtı, Devlet-i Aliyye-i ebedîü'l karârın mûteber ve mu'temed askerinden olduğuna binâ'en silâhdâr ocağından bir nefer serdengeçti tahrîri fermânım olmağın, inşallahu te'âlâ nevrûz-ı firûz duhûlünde İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda ve zîr-i livâ hazret-i fahrü'l-mürselinde mevcûd bulunup, sadrıâ‘zam u efham ma‘iyyetine me'mûr oldukları günden bir sene tamâmına değin iktizâ iden ceng ü harbde ve hıdmet-i muhâfaza vü muhâresede ve'l-hâsıl her ne hıdmete ta‘yîn olunurlar ise müşârun-ileyhin emr ü rezînleri üzere amel ü hareket ve bilâ-tereddüd kıyâm eylemek ve bir sene tamâmından iptidâ tezkereleri yedlerine virilmek ve tezkereleri târihinden işleyecek ulûfelerine müstehâk bulmak şartıyla pîr ü ihtiyâr olmayup ceng ü harbe kādir yarâr ve bâhadır tâmü's-silâh tüvânâ yiğitler olmak üzere altışar akçe ibtidâ ve dörder akçe terakkī onar akçe ile müceddeden bin nefer silâhdar serdengeçtisi tahrîr ve bunların zabt u rabt ve i'mâl ü istihdâmıçün, ocağın emekdârlarından olup, öteden berü kârgüzâr ve mücerrebül-etvâr ve asker i'mâlinde mâhir hâlâ İslimiye ethüdâ yeri olan Hüseyin *zîde mecduhû* serdengeçti ağası nasb u ta‘yîn ve hil'at-ı fâhire ile mültefit ve mübâhî kılınup, neferât-ı mezkûreyi tahrîr ü tekmîl ve zabt u rabt ve i'mâl ü istihdâmı mûmâ-ileyhin uhde-i ihtimâmına îhâle ve tefvîz olunup, bi-avnullahi te'âlâ neferât-ı mezkûreyi tahrîr ü tekmîline i‘ânet içün ocağın emekdâr ve kârgüzâr çavuşlarından (…) Çavuş ve (…) Çavuş ve (…) halife *zîde kedrehûm* ta´yîn olunmağla husûs-ı mezbûr ehemm-i umûr-ı Devlet-i Aliyye ve akdem mehhâm-ı saltanat-ı seniyyemden olmağın gerekdir ki; şeref-sudûr bulan fermân-ı âlişânımın mazmûn-ı itâ'at-makrûnu üzere yârâr ve bâhadır ve ceng ü harbe kādir tâmü's-silâh yiğitler olmak şartıyla müceddeden bin nefer silâhdar serdengeçdisi neferâtını bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem tahrîr ü tekmîl ve serî'an ve âcilen nevrûz-ı firûz duhûlünde İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmağa her biriniz gereği gibi dikkat ü ihtimâm eyleyesiz. Ve siz ki; serdengeçti tahrîrine me'mûr olan çavuşân ve hulefâ *zîde kudrehûm*suz ocağın emekdâr ve kârgüzârlarından olduğunuz ecilden bu emr-i vâcibü'lihtimâmda şeb ü rûz hâb u rahâtı terk ve cümleniz ittifâk u ittihâd ile neferât-ı mezkûreyi bir gün evvel ve bir sâ‘at akdem tahrîr ve ağası bayrağı altına cem‘ ü ittihâd ve ucâleten nevrûz-ı firûz duhûlünde İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmalarına bezl-i tâb u kudret eyleyüp, ve bu makūle umûr-ı mühimmenin taksîr

ile te'îrine bādi ü bâ'is olan kimesneler sâ'ire mûceb-i ibret içün dirlikleri kat' ve diyâr-ı ahara nefy ü iclâ olunacakları muhakkak olduğunu cümleye tefhîm ve ucâleten ve müsâra'aten neferât-ı mezkûrları ihrâc ve tesyîrine ihtimâm u dikkat ve hilâfından tevakkī vü mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki serdengeçti ağası *zîde mecdühû*sun bundan akdem lefh-i Devlet-i Aliyye ile perveriş-yâfte olduğundan gayri hayır-hâh-ı devlet ve müstakîmü'l etvâr ocakda emeğim seyyi´at eyleyüp i'mâl-i neferâta **[Sayfa 93]** kādir olduğun ecilden serdengeçti ağası nasb u ta'yîn olunmuşdur. Evâmir-i vâcibü'l ihtimâmda sa'y u tâm ve dikkat ü ihtimâm idüp, yarar ve bahâdır ve ceng ü harbe kādir tâmü's-silâh yiğitler olmak üzere bin nefer silâhdâr serdengeçtisi tahrîr ve bir gün evvel tekmîl ve bir sâ'at akdem nevrûz-ı firûz duhûlünde İsakçı sahrâsından ordu-yı hümâyûnuma irişmeğe sa'y u ihtimâm eyleyüp, esnâ-yı râhda dahı mahsûs olan ta'yînātlarınızdan ziyâde müft ü meccânen me'kûlat ve meşrûbat mütâlebesiyle re'âyâ fukarâsını rencîde ve ta'addî itdirmekden ziyâde ihtirâz u ictinâb eyleyüp, ve bu emr-i mehhâmı sâ'ire kıyâs eylemeyüp, bir yerde meks ü tavakkuf itmeyüp, sür'at ü şitâb ile mârü'z-zikr vakt ü zamanıyla ordu-yı hümâyûnumda mevcûd, hıdemât-ı aliyyemde bezl-i vücûd ve sarf-ı mukadderat eyleyüp, ıyâzen billâhi te'âlâ şeref-yafte-i sudûr olan fermân-ı vâcibü'l-imtisâlimin hilâfına vaz' u hareket senden ve gerek neferâtnızdan zuhûr idecek olur ise vechen-mine'l-vücûh cevâba kādir olamayup, eşedd-i itâb ile mu'âtıb ve muhkem hakkınızdan gelineceğini yakīnen bilüp, ana göre encâm-ı kâri mülâhaza iderek husûs-ı mezbûrda ser-i mû tesâmüh ve tekâsülden ihtirâz ve sâdır olan emr-i şerîfim mentûku üzere amel ü hareket ve hilâfından ba-gāyet tehâşî vü mücânebet eyleyesüz deyu hâlâ silahdâr ağası olan el-Hâc Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 326

Bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan Osman Çavuş ve İbrail Yeniçeri Kâtibi (…) Halife Ziştovi cânibinden bin nefer tüfenkçiyân-ı sadrâ'zamî tüfekçibaşıları *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Bu hilâl-i meymenet-iştimakda hâlâ İbrail muhâfızı düstûr-ı mükerrem, müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem vezîrim Abdi Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclâlehû* ma´iyyetinde mevcûd cünûd-ı nusret-nümûd ile bi-avnullahi'l-Melikü'l-Müste´ân Kalas kasabasını eyâdi-i a´dâdan tenezzu' ve tahlîs ve ol havâlide olan Moskovlu ve usât-ı Boğdan kâfirleri tu´me-i şimşîr-i gāziyân olup, fe-lillâhi'l-hamd ve'l-minne ol gazâda bulunan asâkir-i İslâm nâ'il-i mezîd-i iğtinâm olmuşlardır. Ancak ol havâliden küffâr-ı hâk-sâr ve usât-ı bî-dîn-i hezîmet-asârın vücûdları külliyen ref´ ü i´dâm ve bu vakt-i fursatta avn-ı inâyet-i rabbü'l mekremet ile

gā'ileleri tiz elden ber-tarâf olmasına ziyâde ihtimâm, lâzıme-i vakt ü hâlden olduğundan nâşî bu esnâda vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine tesviye-i nefer asâkir-i İslâm irişdirilmekle istihkâmı mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en zikrolunan bin nefer tüfengciyân-ı sadr-ı âli bi'l-cümle tüfengcibaşılarıyla İsmail'e varup, vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine me'mûr kılınup, bi-mennihi te´âlâ İbrail'e vardıklarında ocakdan mübâşir ve İbrail kâtibi ma´rifetiyle ber-vech-i mu´tâd tashîh ve ve ba´de'l-hitâmü'l-hıdme neferât-ı mezbûre ordu-yı hümâyûna vürûd ve kā'ide üzere mevâcibleri yedlerine i´tâ olunmak için defterleri meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâl olunması bâbında fermân-ı âlişân sâdır ve çavuş-ı mûmâ-ileyh ta´yîn ve irsâl olunmuşdur.vusûlünde sâdır olan evâmir-i âli mûcebince amel ü hareket ve siz ki tüfengcibaşıları mûmâ-ileyhimsiz, mübâşir-i mûmâ-ileyh vardığı sâ'at kat´a te'hîr ü tevakkuf eylemeyüp, emr-i şerîfimin mantûku üzere me'mûr olduğunuz İbrail muhâfızı vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine teveccüh ve sür´at-i seyr ile savb-ı me'mûrenize varup, neferât-ı mezkûreyi ber-minvâl-i muharrer mübâşir ve kâtib-i mûmâ-ileyhimâ ma´rifetleriyle tashîh-i be-dergâh ve ba´de'l-hıdme ordu-yı hümâyûnuma mülhak olduğunuzda mevâcibiniz i´tâ olunacağını neferâta ifhâm ve ucâleten harekete dikkat ü ihtimâm ve te'ennî ve terâhîden ziyâde ittikā eyleyüp, müşârun-ileyh ile dîn ü Devlet-i Aliyyem uğurunda cidd ü tâm ve tahsîl-i nîk-nâm eylemeğe sa´y u mâlâ-kelâm eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir çavuş mûmâ-ileyhsin, bir sâ'at evvel mahal-i mezbûra varup, sâlifü'z-zikr tüfengci neferâtını tüfengcibaşılarıyla ucâleten kaldırup, vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine îsâle müsâra´at, ve sen ki kâtib-i mûmâ-ileyhsin, ber-minvâl-i muharrer neferât-ı merkūmeyi tashîh ve defterlerini ordu-yı hümâyûnuma göndermeğe dikkat u ihtimâm eyleyüp, hilâfından ihtirâz eyleyesüz deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 327

Maçin ve Tolcı ve İsakçı ve Hırsova ve Karasu ve Mangalya ve Balçık ve Hacıoğlubazarı ve Silistre kazâlarının kuzât ve nüvvâbına hüküm ki:

Babadağı meştâsında olan asâkirin hatab tedâriki husûsunda zahmetleri olmağla bulup aldıkları hatabı iki kat bahâlarıyla alup, mefûr oldukları ma´lûm olmağla, ibâdullaha terahhümen Babadağı'nda mevcûd araba ashâbı beher yevm hatab getürüp, değer bahâsıyla füruht eylemeleriçün fermân-ı âlişân sâdır olduğuna binâ'en a´yân ve ahâlî-i vilâyet ma´rifetleriyle araba ashâbı defter olundukda nefs-i Babadağı'nda yüz on araba zuhûr ve ashâbı beher yevm cibâlden odun kat´ ve arabalarına vaz´ ve getürüp beher araba hatabı otuzar pâreye ümmet-i Muhammed'e bey´ ve ziyâdeye füruht ideri olur ise a´yân-ı vilâyet

ma´rifetleriyle arabası ahz ve kapuya teslîm ve te'dîbi icrâ olunmak üzere tensîk olunup, lâkin nefs-i Babadağı ve kazâsı arabaları kifâyet eylemeyüp, etrâfında vâkli´ siz ki mollâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, kazâlarınızda olan ashâb-ı arabalar dahı sürsat vechiyle zehâ'ir getürüp, füruht ve ba´dehu cibâlden birer def˝a odun getürmek üzere bâ-emr-i âli tenbîh ve tanzîme muhtâc idügine dahı ba´zı erbâb-ı vukūf ihbâr eyledikleri bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *iclâlehû* bir kıt´a takrîr kağıdıyla inhâ ve istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer kazâlarınızda olan ashâb-ı araba sürsat vechiyle getürdükleri zzehâ'iri füruht eyledikden sonra cibâlden birer def˝a odun getürmek üzere her birine tenbîh ü te'kîde mübâderet ve hilâfına ruhsat u cevâzdan be-gāyet hazer ü mücânebet olunmak içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

[Sayfa 94]

Der-zamân-ı sadr-ı sudûri'l-vüzerâ hazret-i Halil Paşa *yesserallahü te´âlâ mâ-yûridû ve mâ-yeşâ'* ve fî-ibbâni Re'isi'l-küttâb el-Hâc Mehmed Recâi Efendi *tâle bekāhu ve nâle mâ-yetemennâhû el-vâki´* fî evâhir-i şehr-i şa´bâni'l-mu´azzam li sene selâse ve semânîn ve mie ve elf. [174]

Hüküm No : 328

Ağaları mektûbları mûcebince isti´câli hâvî emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâhir-i L. Sene [1]183.

Tekrâr ağaları mektûbları mûcebince isti´câli muhtevî emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183.

Anadolu'nun sağ kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca yol üzerlerinde vâki´ olan kuzât ve nüvvâb ve kethüdâ yerleri ve a´yân-ı vilâyet ve iş erleri *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Tahrîb-i bilâd-ı müslimîn ve sefk-i dimâ-i mü'minîn niyet-i fâsidesiyle taraf taraf memâlik-i İslâmiyeye hücûm ve istilâ ve kemâl-i hîle vü hud´a ile îsâl-i hasârete ictirâ iden Moskov keferesinin bi-inâyetillahi'l-Meliki'l-a´lâ nâ'ire-i fitne vü fesâtları âb-ı şimşîr-i garrân ile itfā ve ahmâl(?) ve eyâdi-i menhûselerine giriftâr olan bilâd-ı İslâmiyeyi tahlîs ü istirdâd niyet-i hâlisesiyle gāle Allahü te´âlâ *"kātilü'l müşrikine kâffeten kemâ yekātiluneküm kâffe"* ayet-i kerîme mç-sadakına imtisâl ile emr-i rabbâniyeye mutâva´at ve icrâ-yı farîza-i cihâda müsâra´at zımmında i´zâz-ı dîn-i mübîn ve îfâ-yı sünnet-i fahrü'l-mürselîn içün ber-muktezâ-

[174] Sadrâ'zam Halil Paşa ve Re'isü'l-küttâb el-Hâc Mehmed Recâi Efendi dönemi. Fî Evâhir-i Şa□bân 1183.

yı fetevâ-yı şerîfe üzerlerine varmak kātıbeten ve kâffeten ehl-i İslâm'a farz ve vâcib olmağla müsta´înen billah ve müstemidden an-ruhâniyet-i resûlullah işbu sene-i amîmetü'l-meymene evvel baharında livâ-yı zafer-ihtivâ-yı hazret-i resûl-i Yezdân ve asâkir-i bî-pâyân ve ecnâs-ı zehâ'ir ve top ve mühimmât-ı ferevân ile hareket ve istihsâl-i esbâb-ı kahr u i´dâmlarına şürû´ ve mübâşeret olunup, ancak Moskov keferesi hadî´at-kâr ve mel´anet-şi´âr bir gürûh-ı mekrûh olduklarına binâ'en ber-vıkf-ı matlûb gereği gibi ahz-ı sâr u intikām olunmak sene-i sâbıkadan birkaç kat ziyâde ve tedârikât-ı kaviye ve asâkir-i bî-nihâye ile gidilmeğe muhtâc olduğu vâreste-i kayd-ı ta´rîfdir. Binâ'en-aleyh sizler sipâh ve silahdâr ve bölükân-ı erba´a neferâtlarısız, sizler öteden berü Devlet-i Aliye-i ebediü'l-karârın perverde-i ni'am-ı azîzü't-tevâlî olduğunuz hasebiyle uğur-ı dîn ü devlet-i ebed-karînde terk-i cân u baş iden asâkir-i hamiyet-şi'ârından olduğunuza binâ'en bu kadar müddetden berü zîr-i sâye-i devlet-i seniyyede kesb-i te'ayyüş ve tereffüh eylediğinizi yâd u tezkâr iderek sene-i maziyeden ziyâde ve mükemmel ve müretteb tedârikleriniz ile şimdiden hâzır u müheyyâ olup, ve içlerinizden bir ferd vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâm ve ahar kapularında levend ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr yanlarında hıdmetkâr olmayup, başlı başınıza merdâne ve dilîrâne vaktiyle gelüp, isbât ve vücûd ve bu cihâd eğer esfâr-ı uhrâya kıyâs olunmamağla bu sefer-i nusret-asârda ekserîniz uzun boylu tüfengler ile bir mikdârınız dahı mu'tâd üzere mızraklar ilke vürûd itmekle eslçfda mürûr eyleyen guzât misillü tekmîl-i gayret ve ırz-ı ocak zımmında cümleniz bilâ-noksan sefer-i hümâyûn hıdmetinde kıyâm ve avn-ı Bârî'ye bi'l-istinâd düşmen üzerine gider iken esnâ-yı râhda bir iki def'a yoklama ve inşallahu te'âlâ mansûren avdetde bi'd-defâ'at yoklanup, sefere hâzır olmayanların esâmileri çalınacağını ve terk-i hıdmet ihtiyâr idenlere ref'lerinden tevcîh olunacağını tefhîm ve cümleye i'lân ve bâb-ı dînde olan cihâd ve gazâya iğrâ zımnında bezl-i mâ-hasal kudret ve tekmîl-i nâmûs ve gayret eyleyesiz. Ve sizler ki kethüdâ yerlerisiz, neferâtınızı tâmü's-silâh olmak üzere istishâb ve bi-avnihi te'âlâ vaktiyle ordu-yı hümâyûna gelüp, alay göstererek hıdemât-ı aliyyede bulunmağa gayret ve şitâb itmek vâcibe-i zimmetiniz olmakdan nâşî kā'ide-i kadîm-i ocak üzere bayrağınızı açup, neferât-ı merkūmenin önüne düşüp, inşallahü te'âlâ nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn ve sancağ-ı şerîf sâyesinde mevcûd bulunmanız bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın, sipâh ve silahdâr ocağı emekdâr ve müstakīm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân (…) ve (…) çavuş *zîde kadrühûmâ* ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsiz, her kangınızın taht-ı kazâsına varup, dâhil olur ise şeref-rîz-i sudûr olan fermân-ı âlişânımın mazmûn-ı itâ'atent-makrûnu üzere mücemmi'-i nçs olan mahallerde münâdîler nidâ itdirerek guzât-ı müslimîne keyfiyeti ifâde ve i'lân ve herkesi habîr-i agâh idüp, kibâr ve sıgāra dâ'imâ fezâî'il-i cihâdı ta'lîm ve tezkîr ile emr-i cihâda

tahrîs ve tergīb ve mugāyir-i emr-i âli hareket idenlerin haklarından gelineceğini tefhîm iderek tahvîl ve terhîb ile kazâlarınızda bulunan sipâh ve silahdâr ve bölükân-ı erba'a neferâtını hâzır u âmâde ve vaktiyle yerlerinden hareket ve kethüdâ yerleri ma'iyetleriyle tarîk-i caddeden doğru ocaklarına gelmek emrini cümleye işâ'a ve tenbîh ile sizler dahı mesvûbât-ı gazâ vü cihâddan hisse-yâb olmaya sa'y u mübçderet eyleyesiz. Ve sizler ki sipâh ve silahdâr ocakları gtarafından mübâşir ta'yîn olunan mûmâ-ileyhimsız, sizin emsâl ve akrânınız beyninden intihâb ve işbu emr-i ehemme ta'yîn olunmanız sizden her halde nân u ni'met-i Devlet-i Aliyye'ye ri'âyet iderek ibrâz-ı hıdmete nisâr-ı tâb u gtâkat eylemeniz maslahatını mebnî idüği ma'lûmunuz oldukda siz dahı neferât-ı mezbûreyi ale'l-infirâd agâh idüp, bu sefer-i hümâyûnda ekserî bunlar tüfengler ile ve ba'zıları dahı mu'tâd üzere mızraklarıyla bulunmak üzere şimdiden hçzır u âmçde olup, vaktiyle kethüdâ yerleri bayrağı altında tecemmü' ve inşallahü te'âlâ nevrûz-ı firûzda İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf sâyesinde mevcûd bulunmalrını te'kîd ve tenbîh-i ekîd ile tekmîl-i emr-i me'morenize ve sizlerden me'mûl olan sadâkat ve gayreti izhâra dikkat eyleyesiz, ve sizler ki kethüdâ yerleri *zîde kadrühûm*suz, böyle vakitlerde akran ve emsâlinizden hıdmet ve sadâkat meşhûd olanlar çerâg-ı bekâm ile âhirü'z-zaman kendüleri ve kendülerden sonra evlâdları zîr-i sâye-i himâyet-vâye-i saltanat-ı seniyyede nâ'il-i ümniye ve merâm olageldikleri esfâr-ı sâbıkada mesbûk olduğuna binâ'en siz dahıu sebîl-i dîn-i mübînde dâmen-i gayreti der-miyân idüp, **[Sayfa 95]** ve umümen sipâh ve silahdâr ocakları neferâtlarını sene-i maziyeden ziyâde ve mükemmel ve müstevfî olmak ve şimdiden cümlesi hâzır u müheyyâ olmup, ve vakt ü zamanıyla cümlesi mevcûd bulunmak ve mecmû´ını bayraklarınız üzere cem´ ve önlerine düşüp, ve esnâ-yı tarîkde bir mahalde meks ü ârâm itmememek ve ordu-yı hümâyûnuma luhûk u vusûllerine dek re´âyâya ve ferde hilâf-ı şer´-i şerîf cevr ü ta´addî olunmamak ve kemâl-i âdâb üzere hareket ettirerek bi-mennihi te´âlâ nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûna mülhak ve livâ-yı reaûlullah sâyesinde mevcūd olunup, edâ-yı hıdmet-i hümâyûnda bezl-i makdûr itmeğe sa'y u tâmm ve dikkat eyleyesiz. Ve vech-i muharrer üzere hareket iderek ibrâz-ı hıdmet ve istikāmet eylediğiniz sûretde mazhar-ı mükâfa´at olacağınız bî-iştîbâh olduğu misillü ´ıyâzen billâhi te´âlâ bu babda ihmâl ve tekâsülden nâşî mugāyir-i emr-i âli hareket olunmak ve neferât-ı merkūmeden bir ferdi girüye kalur ise vayâhud hilâl-i tarîkde fukarâ-yı ra´iyyete îsâl-i ta´addî ve hasâret olunmak lâzım gelür ise ol makūle neferât bir dürlü cevâba kādir olmayup, nâ'il oldukları yevmiyeleri ahara virileceğinden mâ'adâ sizler dahı eşedd-i itâb ile mu´âtıb olunup, muhkem haklarınızdan gelineceğini emr-i muhakkak bilüp, ana göre kemâl-i basîret ü intibâh üzere hareket ve ocaklarınızın tekmîl-i ırz ve tezâyüd-i şân u ref'etine bezl-i mâ-hasal kudret ve hilâf-ı emr-i âli vaz´ u hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eyleyesiz

deyu bi'l-fi´il sipâhîler ağası olan Ali ve silahdâr ağası olan el-Hâc Mustafa *dâme mecdühûma* taraflarından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No: 329

Bu dahı isti´câl olunmuş. Fî Evâsıt-ı Z. Sene [1]183

Bir sûreti:

Anadolu'nun orta koluna ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 330

Bu dahı kezalik tekrâr bu dahı isti´câl olunmuşdur.

Bir sûreti:

Anadolu'nun sol koluna ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 331

Bu dahı tekrâr bu kere isti´câl emri yazıldı.

Bir sûreti:

Rumili'nin sağ koluna ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 332

Bu dahı vech-i muharrer üzere isti´câl emri yazıldı.

Bir sûreti:

Rumili'nin sol koluna ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 333

Sevâhil-i Tuna'da vâki´ iskelelerin kuzât ve nüvvâba ve gümrükçüler *zîde kadrehûma* hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnum ricâline Babadağı meştâ'sında füruht içün ba´zı tüccârın getürmek irâde eyledikleri hubûbât ve zehâ'irlerinden nehr-i Tuna iskelelerinin gümrükçüleri resm-i gümrük mütâlebesiyle gelecek zehâ'irin inkıtâ´ına bâdî oldukları haber virilmekle o makūle orduya gelecek zehâ'irden gümrük mütâlebe ettirilmemek fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, o makūle

tüccârın ordu-yı hümâyûnuma bey´ içün getürecekleri zehâ'irden gümrük mütâlebe eylememek üzere gümrükçülere tenbîh ü te'kîd ve hilâfından tahzîr ü terhîb eyleyesiz. Ve siz ki gümrükçülersiz, vech-i meşrûh ordu-yı hümâyûnuma gelecek zehâ'irden gümrük nâmıyla akçe mütâlebesiyle tüccârı ta´addî ve ucâleten vürûduna mümâna´at eylemeyüp, hilâfından gāyetü'-gāye ihtirâz u ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 334

Varna Kadısına hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Ali Hulûsî zîde *fazlehû*sun. Sen Babadağı meştâsından dîvân-ı hümâyûnuma mektûb gönderüp, medîne-i Varna'da sâkin ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir ahâlî bi-ecme'ihim meclis-i şer´e varup, Leh boyârlarından Potoşky ve Frasensky nâm boyârların yanlarında mevcûd bin beş yüz nefer mikdârı âdemleri ve hayvanâtlarıçün Varna kazâsına tâbi´ zımmî karyelerinden münâsib olan mikdâr-ı kifâye mahaller tahliye ve iskân olunmak bâbında sâdır olan emr-i âlişânım vürûd ve mefhûm-ı münîfi cümlesinin ma´lûmu olup, boyârân-ı mûmâ-ileyhimâ bu esnâda ol mikdâr âdem ile kazâ-i mezbûra duhûl eylemek lâzım gelür ise Devlet-i Aliyyemin ehem-i umûru olan mukāyese zâhiresi nakli külliyen munkatı´ olacağından gayrı emniyetlerimiz meslûb olduğu muhakkak olmağla "vâki´-i hâli i´lâm ediver" deyu ilhâm eylediklkeri bi'l-iltimas arz ve boyârân-ı mûmâ-ileyhimâ Devlet-i Aliyyemin misâfirleri olduğuna binâ'en kâffeten levâzım ve me'kulâtları ber-kemâl cânib-i mîrîden tertîb ve tanzîm olunmuş olduğuna binâ'en mûmâ-ileyhimâ ve tevâbi´lerinin mahallinize vechen mine'l-vücûh bir gûne bâr u sıkleti olmamak hasebiyle evhâm-ı vâhiye ve iğdâr-ı beyhûde ile def´leri dâ´iyyesi mahal-i şân-ı devlet-i i´zâzdan ferâgat ile mukaddemâ şeref-efzâ-yı sudûr olan emr-i şerîfim mûcebince boyârân-ı mûmâ-ileyhimâyı tevâbi´iyle ivâ vü iskân ile resm-i mühimmât-ı nevâzîye ri´âyet olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, ber-minvâl-i muharrer boyârân-ı mûmâ-ileyhimâ Devlet-i Aliyyemin misâfirleri ve kâffeten levâzım ve me'kûlâtları ber-kemâl cânib-i mîrîden tertîb ve tanzîm olunmuş olduğuna binâ'en ahâlî-i memlekete vechen mine'l-vücûh bir gûne bâr u sıkleti olmamak hasebiyle mukaddemâ şeref-sudûr olan emr-i âlişânım mûcebince boyârân-ı mûmâ-ileyhimâyı tevâbi´iyle dahı karyelerinde îvâ vü iskân ile resm-i mühimmât-ı nevâzîye ri´âyet olunup, hilâfından ittikā vü mücânebet olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 335

Dergâh-ı mu´allâm top arabacıları ocağının ortalarından Otuz Yedi Bölüğün Çorbacısı Osman *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Moskov keferesi sarâhaten nakz-ı ahdi iş´âr itmekle bu def´a dahı üzerine varılmak ve şerr ü şûrundan bilâd ve ibâd tahlîs kılınmak meşrû´ olup, ve işbu sene-i mübâreke evvel-bahar huceste-asârında kefere-i Moskovlu'nun kahr u tedmîrlerine azîmet ve ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûn ile ikāme-i farîza-i cihâd ve gazâ ve i´lâ-i kelimetullahi'l-ulyâ içün du´â ve fâtiha okunup, binâ'en bu def´a dahı ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum hareket ve neferâtı müceddeden tashîh-i be-dergâh ve hâzır u âmâde olanları ve hıdemât-ı hümâyûnumda mevcûd bulunmaları ehem-i mehhâm-ı lâzımü'l-ihtimâm-ı saltanat-ı seniyyemden olmağın, imdi vusûlünde bu vakti evkāt-ı sâ'ireye kıyâs itmeyüp, sen ki çorbacı-yı mûmâ-ileyhsin, ma´rifetinle Gerede kazâsında bayrak küşâd ve yemîn ü yesârında vâki´ nevâhî ve kasabât ve kurâda işe yarâr ceng ü harbe kādir yiğitlerden tâlib ve râgıb olanlardan top arabacı neferâtı tashîh-i be-dergâh eyleyüp, bir orta neferâtını tekmîlen tahrîr ve ordu-yı hümâyûnuma irişdirmek senin üzerine vâcib ve lâzım olmağla gereği gibi sa´y u dikkat-i tâmm eyleyüp, kazâ-i mezbûrda beyhûde meks ü te'hîr itmeyüp, sene-i cedîd evvel baharında bir orta neferâtını alâ eyyi hâl bir sâ'at evvel ve bir dakīka mukaddem tahrîr ve tekmîl ve İsakçı sahrâ'sında ordu-yı hümâyûnumda hıdemât-ı pâdişâhîde mevcûd olumağına bezl-i vücûd ve sarf-ı kudret idüp, avk u te'hîrden ve esnâ-yı râhda gerek sen ve gerek neferât-ı merkūme fukarâ ve zü´efâya bir dürlü zulm ü ta´addî ve rencîde itdirmekden be-gāyet ihtirâz eyleyesin deyu hâlâ Top Arabacıbaşı Mustafa *zîde mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 96]**

Hüküm No : 336

Bir sûreti:

Yine ocağ-ı merkūmdan On dört Bölüğün Çorbacısı Mehmed *zîde kadrühûya*; mumâ-ileyh Çerkeş kazâsında bayrak küşâd ve yemîn ü yesârında vâki´ nevâhî ve kasabât ve kurâda işe yarar tâlib yiğitlerden top arabacı neferâtı tashîh ve be-dergâh ile bir orta neferâtı tahrîr ve tekmîl ve İsakçı sahrâsına göndermek üzere ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 337

Mangalya ve Karasu kazâsı nâ'iblerine hüküm ki:

Siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, bu def´a meştâ-yı hümâyûnuma vârid olan i´lâmlarınızda Boğdan re´âyâsı *"el-küfrü milletün vâhidetün"* muktezâsınca adüvv-i dîn-i mübîn olan Moskovlu la´îne tab´iyyet ve Yaş kasabasına da´vet ve i´ânet idüp, Tuna sevâhilinde emniyet meslûb ve ahâlî-i sükkâna hasâret idecekleri melhûz olduğuna binâ'en, üzerlerine varmak kurb u civârda bulunan kâffeten ehl-i İslâm'a farz-ı ayn olmağla darb u harbe kādir olanlar üç-beş gün zarfında irişüp, hâlâ İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa ma´iyyetiyle Kalas'dan Yaş'a varınca Boğdanlu derûnunda olan Moskov keferesini ve usât-ı re´âyâyı muktezâ-yı şer´ üzere katl ü tedmîr ve tathîr-i memleket içün nefîr-i âm vechiyle Maçin ve Rasvat iskelelerinden doğru İbrail ve Kalas tarafına ubûr ve umûmen gazâya gelmeleri bâbında bundan mukaddemce sâdır olan emr-i âlişânım ocakdan mübâşir ta´yîn olunan çavuş yediyle Mangalya mahkemesine vürûd ve cümle ahâlî-i kazâ müvâcehesinde feth ve kırâ'at ve mazmûn-ı münîfi tefhîm olundukda cümlesi *"sem´an ve tâ´aten"*[175] deyüp, ber-mantûk-ı emr-i âli hareket üzere iken kurb u civârda vâki´ Karasu kazâsına tâbi´ Tuna sevâhilinde Rasvat karyesi karşusında Eflak re´âyâsı baş kaldırup, beş-on bayrakları zuhûru haber virdikde, der-akab Mangalya kazâsında iki bayrak küşâd ve altı-yedi yüz mikdârı asker-i İslâm ile ma´an sen ki Mangalya kazâsı nâ'ibi mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin, sen Rasvat karyesine vusûlünde ahâlî-i karye ol mikdâr asker-i İslâm ile bayrakları meks itdirdüp, ne gûne emr-i âli vârid olur ise ana göre hareket itmek üzere oldukları tahrîr ü inhâ olunmuş, neferât-ı mezkûre fi'l-asl İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetiyle Boğdan usâtının tenkîl ü tedmîrleri ve Yaş kasabası'nın nez' u teshîriçün tertîb olunan asâkir-i mansûreden olup, havâlî-i mezkûrenin tanzîf ve tathîri ile berü câniblerin husûl-i emniyeti emr-i âşikâr olmağla vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine ucâleten vürûd ve luhûklarında gayret ve ihtimâm eylemeleri fermânım olmağın, imdi siz ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, ber-minvâl-i muharrer Rasvat karyesinde meks üzere olan askerleriyle ol tarafda mevcûd sâ'ir asker-i İslâm'ı ol havâlîde bir an meks ü tevakkuf ittirmeyüp, ucâleten vezîr-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine sevk ü tesyîr ve vürûd u luhûklarına mezîd-i ihtimâm u dikkat eyleyüp, hilâfından gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 338

[175] İşittik ve itâ□at ettik

Belgrad kal´ası muhâfazasında yeniçeri Zâbiti (…) *zîde mecdühû*ya ve muhâfaza-i mezbûra me'mûr zâbitân ve odalu ve yamakān ve iş eskiler ve bi'l-cümle ihtiyârân ve emekdârâna hüküm ki:

Öteden berü sefer-i hümûyûn-ı nusret-makrūnum hengâmında serhaddât mahâfazalarına me'mûr bi'l-cümle mütekā´idîn ve ____ me'mür olduğu serhadde bulunup, hitâm-ı sefere değin mahal-i me'mûresinde kıyâm eylemeleri lâzıme-i hâlden ve kā´ide-i kadîmden olduğuna binâ'en bundan akdem bâ-fermân-ı âli ocak her serhaddın yamakānı ticâret ve sılâ ve ziyâret tarîkiyle taşrada bulunmayup, cümlesi serhadlerinde mukīm olmaları bi'd-def´a´ât tenbîh ü t'ekîd olunmuşiken ne zâbitân ve ihtiyârları rızâsıyla ba´zı yamakān ticâret ve ziyâret bahânesiyle serhaddînde durmayup, hilâf-ı mu´tâd ve mugāyir-i rızâ herekete cesâretleri ve husûsen Belgrad gibi bir serhadde me'mûr sâhibü'l-esâmî yamakānından dahı ba´zıları civâr palangalara ve diyâr-ı ba´îdelere gidüp, kendü ticâret ve safâsına iştigālen tavattun birle böyle evkāt-ı lâzımede hıdmet-i muhâfazada bulunmadıkları istimâ´ ve istihbâr olunmağla bu makūle su'-i hareketleri hilâf-ı kānûn ve mugāyir-i rızâ-yı hümâyûnum olmağın fîmâ-ba'd muhâfaza-i mezbûreye mem'mûr yamakāndan bir ferdîn muhâfaza-i mezbûreden hurûcuna ruhsat göstermeyüp, herkes emr-i muhâfazada mevcûd bulunmasına cümle baş eskiler ve ihtiyârlar ittihâdıyla tenbîh ü tanzîm ve taşrada olanlar dahı ihtiyârları ve neferâtları **[Sayfa 97]** ma´rifetiyle mekâtib tahrîr ve serhadde celb ve eğer mektûb ile ihbâra i´tibâr eylemeyüp, serhadde gelmezleri olur ise ol makūlelerin mutasarrıf oldukları esâmîleri serhadde mevcûd ve mukīm ve bilâ-esâmi olanlarına virilüp, bu vechle dahı mahalline kayd ve üzerlerine şerh virileceğini taşarada bulunanlara tahrîr ü iş´âr ve eskileri dahı keyfiyeti kendülere ihbâr eylemelerini ifhâm-ı mâ-tefhîm ve husûs-ı mezkûru bu vechle râbıta-i kaviyyeye tanzîm eyleyüp, keyfiyet-i nizâmını bir gün evvel meştâ-yı hümâyûnuma arz u i´lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın siz ki Belgrad zâbiti ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ü hareket ve hitâm-ı sefere dek bir ferdîn me'mûr olduğu serhadden hâric mahallerde bulunduğuna rızâ-yı hümâyûnum olmamağla zinhâr ve zinhâr bir ferde rızâ vü cevâz göstermeyüp, ve bi'l-ittifâk taşrada bulunan yamakān serhadde celb olunup, adem-i itâ´at birle gelmezleri olur ise esâmîleri serhadde mukīm bilâ-esâmî olanlarına virilüp, ba´dehu yine bulunduğu mahalde ahz u te'dîbâtı icrâ ve sâ'ire ibret olacakların gûş-ı hûşlarına ilgā ve husûs-ı mezbûrı ber-minvâl-i muharrer nizâma rabt ve keyfiyet-i nizâmı arz u i´lâma mübâderet eyleyüp, hilâfından tehâşî vü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrūh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 339

Anadolu vâlîsi ve Kırım cânibi Seraskeri Vezîr (…) Paşa'ya hüküm ki:

İnşallahü'l-vâhidü'l-Kahhâr evvel bahar huceste-asârda düşmen-i dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesi üzerine birkaç koldan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum muhakkak ve mukarrer olduğuna binâ'en, yeniçeri ve sâ'ir tavâ'if-i askeriye nevrûz-ı fîrûzda ale'l-´umûm ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra´at eylemeleriçün taraf taraf Anadolu ve Rumili memâlikine ahkâm-ı şerîfem neşr ü irsâl ve bi-avnihi te´âlâ sene-i âtiye seferine işbu sene-i mübârekeden ziyâde külliyetlü mühimmât ve edevât-ı ceng ü pîkâr ile azîmet olunması emrine irâde-i aliye-i hüsrevânem ta´alluk eylemekden nâşî tavâ'if-i askeriyenin darb u harbe kādir olanlarından bir ferd girüye kalmamak ve mühimmât ve tedârikât-ı seferiye fevka'l-âde tehyie ve i´dâd olunmak üzere her işe şimdiden vech-i lâzımı üzere temşiyet virilmesine teşmîr-i sâ´id ihtimâm olunup, ancak sefere me'mûr asâkirin, muhâfaza ve muhârebelerde münâsibi üzere tertîb ve tanzîm-i esbâb-ı a´mâl ü istihdâmları vükelâ-yı saltanat-ı seniyyemin re'y ü tedbîrlerine menût ve vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâmım dahı temşiyet ve te'diye-i umûr-ı me'mûreleri zımmında beher hâl evvelâ dâ'ireleri halkını mansıblarının tahammülüne göre tertîb eylemeleri ve ale'd-devâm kapuları halkı mükemmel ve muntazam olması muktezî ve mühimm olduğu hasebiyle memâlik-i Anadolu ve Rumili'nde vâki´ eyâlât ve elviye mutasarrıfları olan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mirlivânın kapuları halkının mikdâr-ı mu´ayyenlerin me'mûriyetlerini muhtevî ibtidâ şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyemde tasrîh ü beyân olunup, ve Erzurum eyâleti, eyâlât-ı sâ'irenin mümtâz ve müstesnâsı ve vâlîlerinin tayyârât-ı kesîrelerinden başka ta´yîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı seferiyesi dahı vâlîlerinin mesârif-i seferiyelerine medâr olacak mertebeden olduğu zâhir ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, yanında askerin ekall-i kalîl olduğu ve anlar dahı işe yarar asker dimeğe şâyân olmadığı zâhir ve nümâyân olup, şimdiden tanzîm-i dâ'irene mübâşeret ve bi-fazlihi te´âlâ nevrûz-ı fîrûzda ma´iyyettinde mevcûd tavâ'if-i askeriyeden mâ'adâ yalnız kapun halkı bin nefer güzîn ve müntehab olmak üzere me'mûr olduğun sefer-i hümâyûnumda mevcûd bulunmağa gayret eylemen bâbında işbu fermân-ı hümâyûnum mevhebet-makrûn sudûr olur (…) ile irsâl olunmuştur. İmdi vusûlünde sene-i âtiye seferinde ol mikdâr kapun halkı dâ'imâ ve müstemirran tamâmen yanında mevcûd olmamak ve "dâ'irem askeri kalîldir" deyu bir dürlü özr ü cevâbın zuhûr itmek lâzım gelür ise vezâretin ref´iyle iktifâ olunmayup, mazhar-ı gazab ve sahat-ı pâdişâhânem olacağını ve fîmâ-ba´d sana ve sâ're cânib-i mîrîden karz nâmıyla bir akçe virilmeyeceğini cezm ü tahkīk iderek kethüdânı veyahud ana mümâsil âkil bir ağanı şimdiden mansıbına irsâl ve ol mikdâr kapun halkını işe yarar ve cenge kādir

kimesnelerden olmak üzere bir an akdem tedârik ve tekmîl ve tarafına celb idüp, dâ'reni kemâ-yenbagī tertîb ü tanzîm ile nevrûz-ı fîrûzda ma´iyyetine me'mûr asâkirden başka ol mikdâr yeni ve muntazım kapun halkı ve levendâtınla sene-i âtiye seferinde hâzır u müheyyâ olunmağa nisâr-ı cehd ü tâkat ve etbâ´ını zabt u rabt husûsuna be-gāyet ihtimâm u dikkat ile dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi´ ve şân-ı vezârete lâyık olan sadâkat ve etvâra ri´âyet eyleyesin. Şöyle ki; tanzîm-i dâ'irene ihtimâm eylemen husûsu emr-i hümâyûnumla şimdiden sana tenbîh ü ifhâm olunmuşiken, iğmâz ve imsâk ve mansıbının îrâdını beyhûde sarf u itlâf ile mugāyir-i emr-i hümâyûn, nevrûzda mu´tad üzere kapun halkı tamâmen mevcûd olmamak ve hîn-i iktizâda yanında asâkirin kalîl olmak veyahud zabt u rabtlarına adem-i dikkat ile mürûr u ´ubûrda kasabât ve kurâ ahâlilerine ser-i mû ta´addî ve zarar u hasâretleri zuhûr eylemek lâzım gelür ise ve senden ve etbâ´ından bir ferd şikâyet ve tazallum ider ise giribân-ı hayâtını pençe-i gazâb-ı hüsrevânemden hulûs eylemek mümkün olmadığını tefhîm idüp, ana göre dâreynde bâ´is-i selâmet-i hâl olan etvâr-ı mergūbeyi ibrâza bezl-i liyâkat ve bu husûsı asker celbi içün mansıbına göndereceğin âdemine dahı bir hoşca tefhîm ü te'kîde mübâderet ile temşiyet-i emrine ve tanzîm-i dâ'irene nisâr cehd ü tâkat ve ser-i mû hilâfından tehâşî ve mübâ´adet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 340

Bir sûreti:

Aydın Muhassılı ve Bender cânibi Seraskeri Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı mükemmel ve müntehab olmak üzere seferde mevcûd olunmak içün.

Hüküm No : 341

Bir sûreti:

İbrail Muhâfızlığıyla Rumili vâlîsi ve Boğdan cânibi seraskeri Vezîr (…) Paşa'ya bunun dahı kapusu mükemmel ve müntehab olmak üzere.

Hüküm No : 342

Bir sûreti:

Diyarbekir Vâlîsi Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı bin iki yüz neferdir.

Hüküm No : 343

Eyâlet-i Haleb, sâbıkā Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Ahmed Paşa-zâde Vezîr Mehmed Paşa'ya virilmekle bu vechle tebdîl olunmuşdur.

Bir sûreti:

Haleb Vâlîsi Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı mükemmel ve müretteb ve müntehab olmak üzeredir.

Hüküm No : 344

Bir sûreti:

Özi vâlîsi Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı mükemmel ve müretteb ve müntehab olmak üzeredir.

Hüküm No : 345

Bir sûreti:

Beyşehri ve Aksaray ve Akşehir sancakları ilhâkıyla Karaman Vâlîsi Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı mecmû´ı bin seksen nefer güzîde ve müntehab olmnak üzeredir.

Hüküm No : 346

Bir sûreti:

Niğde ve Bozok sancakları Mutasarrıfı Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı mükemmel ve müretteb ve müntehab olmak üzere.

Hüküm No : 347

Bir sûreti:

Selanik ve Kavala sancakları Mutasarrıfı Vezîr (…) Paşa'ya kapusu halkı üç yüz neferdir. **[Sayfa 98]**

Hüküm No : 348

Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Sultanönü sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

İnşallahü'l-Vâhidü'l-Kahhâr evvel bahar huceste-asârda düşmen-i dîn ü Devlet-i Aliyyem olan Moskov keferesi üzerine birkaç koldan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum muhakkak ve mukarrer olduğuna binâ'en yeniçeri ve tavâ'if-i askeriye nevrûz-ı fîrûzda ale'l-umûm ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra´at eylemeleriçün taraf taraf Anadolu ve Rumili

memâlikine ahkâm-ı şerîfem neşr ü irsâl ve bi-avnihi te´âlâ sene-i âtiye seferine işbu sene-i mübârekeden ziyâde külliyetlü mühimmât ve edevât-ı ceng ü pîkâr ile azîmet olunması emrine irâde-i aliye-i hüsrevânem ta´lluk itmekden nâşî tavâ'if-i askeriyenin darb u harbe kādir olanlarından bir ferd girü kalmamak ve mühimmât ve tedârikât-ı seferiye fevka'l-´âde tehyie ve a´dâd olunmak üzere her işe şimdiden vech-i lâzımı üzere temşiyet virilmesine teşmîr-i sâ´id ihtimâm olunup, ancak sefere me'mûr asâkirin muhâfaza ve muhârebelerde münâsibi üzere tertîb ve tanzîm esbâb-ı i´mâl ü istihdâmları vükelâ-yı saltanat-ı seniyyemin re'y ü tedbîrlerine menût ve vüzerâ-yı izâm ve mîr-i mîrân-ı kirâmım dahı temşiyet ve te'diye-i umûr-ı me'mûreleri zımmında beher-hâl evvelâ dâ'ireleri halkını mansıblarının tahammüllerine göre tertîb eylemeleri ve ale'd-devâm kapuları halkı mükemmel ve muntazam olması muktezî ve mühim olduğu hasebiyle memâlik-i Anadolu ve Rumili'de vâki´ eyâlât ve elviye mutasarrıfları olan vüzerâ ve mîr-i mîrân ve mirlivânın kapuları halkının mikdâr-ı ma´iyyetleri me´mûriyetinizi muhtevî ibtidâ şerfe-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyemde tasrîh ü beyân olunup, ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, senden gayret ve hamiyet birle uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde hıdemât-ı pesen-dîde zuhûru me'mûl-i hümâyûnum olduğundan gayrı livâ-i mezbûrdan ta´yîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı seferiye dahı masârifât-ı seferiyene karâr olacak mertebede olduğu zâhir iken işbu sene-i mübârekeden me'mûr olduğun sefer-i hümâyûnumda kapun halkı me'mûriyetin emr-i şerîfimde beyân olunan mikdârdan noksân ve anlar dahı işe yarar asker dimekle şâyân olmadığından henüz düşmen ile mukābele ve muhârebe vakti olmazdan evvel yanından ayrılup, perîşân ve el-yevm yanında askerin ekall-i kalîl olduğu zâhir ü nümâyân olmağla, şimdiden tanzîm-i dâ'irene mübâşeret ve bi-fazlihi te´âlâ nevrûz-ı fîrûzda seksen nefer güzîde ve müntehab kapun halkıyla me'mûr olduğun sefer-i hümâyûnamda mevcûd bulunmağa gayret eylemen bâbında işbu fermân-ı hümâyûnum mevhebet-rîz-i sudûr olup, (…) ile irsâl kılınmıştır. İmdi vusûlünde sene-i atiye seferinde ol mikdâr kapun halkı dâ'imen ve müstemirran tamâmen yanında mevcûd olmak ve "dâ'irem halı kalîldir" deyu bir dürlü özr ü cevâbın zuhûr itmek lâzım gelür ise mîr-i mîrânlığının, üzerinden ref´ile iktifâ olunmayup, mazhar-ı gazâb ve sahat-ı pâdişâhânem olacağını cezm ü tahkīk iderek kathüdânı veyâhud ana mümâsil âkil bir âdemini şimdiden mansıbına irsâl ve ol mikdâr kapun halkı işe yarar cenge kādir kimesnelerden olmak üzere bir an akdem tedârik ve tekmîl ve tarafına celb idüp, dâ'ireni kemâ-yenbagī tertîb ü tanzîm ile nevrûz-ı fîrûzda yeni ve muntazam kapun halkı ile sene-i atiye seferinde hâzır u müheyyâ olmağa nisâr-ı cehd ü tâkat ve etbâ´ını zabt u rabt husûsuna dahı be-gāyet ihtimâm u dikkat ile dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfi´ ve şân-ı saltanat-ı seniyyeme lâyık olan harekât ve etvâra ri´âyet eyleyesin. Şöyle ki; tanzîm-i dâ'irene ihtimâm itmek husûsu emr-i hümâyûnumla şimdiden sana tenbîh ü ifhâm

olunmuş iken iğmâz u imsâk ve mansıbının irâdını beyhûde yere sarf u itlâf ile mugāyir-i emr-i hümâyûnum nevrûzda mu´tâd üzere kapun halkı tamâmen yanında mevcûd olmamak ve hîn-i iktizâda yanımda âdemlerim noksan olmak veyahud zabt u rabtlarına ´adem-i dikkat ile mürûr u ubûrda kasabât ve kurâ ahâlîlerine ser-i mû ta´addî ve hasâretleri zuhûr eylemek lâzım gelür ise ve senden ve etbâ´ından bir ferd şikâyet ve tazallum ider ise giribân-ı hayâtını pençe-i gazâb-ı hüsrevânemden hulûs eylemen mümkün olmadığını tefehhüm ve teyakkun idüp, ana göre dâreynde bâ´is-i selâmet-i hâl olan etvâr-ı mergūbeyi ibrâza bezl-i liyâkat ve bu husûsu mansıbına göndereceğin âdemine dahı bir hoşca tefhîm ü te'kîde mübâderet ile temşiyet-i emrine ve tanzîm-i dâ'irene nisâr-ı cehd ü tâkat ve ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183

Hüküm No : 349

Bir sûreti:

Ankara sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı iki yüz neferdir.

Hüküm No : 350

Bir sûreti:

Kangırı sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı mükemmel ve müretteb olmak.

Hüküm No : 351

Bir sûreti:

Hüdavendigâr sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı üç yüz elli neferdir.

Hüküm No : 352

Bir sûreti:

Karesi sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı yüz elli neferdir.

Hüküm No : 353

Bir sûreti:

Karahisar-ı Sâhib sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı yüz elli neferdir.

Hüküm No : 354

Livâ-i mezbûr Osman Paşa-zâde Hüseyin *dâme ikbâlehu*ya tevcîh ve sefere me'mûriyeti emri yazıldıkdan sonra Niğde ve etrâfını eşkıyâdan muhâfaza eylemek üzere seferden me'mûriyeti afvolunduğunu müş´ir me'mûriyeti emri üzerine fermân-ı âli sâdır olmağla emr-i mezkûr kayd olunmayup battâla hıfz olunmuşdur.

Bir sûreti:

Niğde sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı iki yüz elli neferdir.

Hüküm No : 355

Bir sûreti:

Kayseriye sancağı Mutasarrıfına; iki yüz elli neferdir.

Hüküm No : 356

Bir sûreti:

Kırşehri sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı iki yüz neferdir.

Hüküm No : 357

Bir sûreti:

İçil sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı dört yüz neferdir.

Hüküm No : 358

Bir sûreti:

Alaiye sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı iki yüz neferdir.

Hüküm No : 359

Bir sûreti:

Amasya sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla.

Hüküm No : 360

Bir sûreti:

Avlonya sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı dört yüz neferdir.

Hüküm No : 361

Bir sûreti:

Üsküb sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı iki yüz neferdir.

Hüküm No : 362

Bir sûreti:

Konya sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; kapusu halkı dört yüz neferdir.

Hüküm No : 363

Bir sûreti:

Ohri sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; iki yüz nefer kapusu halkıyla.

Hüküm No : 364

Bir sûreti:

Yanya sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya, mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla.

Hüküm No : 365

Bir sûreti:

İlbasan sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; üç yüz nefer kapusu halkıyla.

Hüküm No : 366

Bir sûreti:

Prizrin sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; iki yüz nefer kapusu halkıyla.

Hüküm No : 367

Bir sûreti:

Çorum sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; mukaddemâ hîn-i tertîbde livâ-i mezbûr hâlâ mutasarrıfının üzerinde olduğuna binâ'en bu def´a iktizâsı üzere yazılmışdır. Yüz elli nefer kapusu halkıyla.

Hüküm No : 368

Bir sûreti:

Köstendil sancağı Mutasarrıfı (…) *dâme ikbâlehu*ya; iki yüz nefer kapusu halkıyla. Livâ-i mezbûr dahı mukaddemâ hîn-i tertîbde hâlâ mutasarrıfının üzerinde olduğuna binâ'en buna dahı iktizâsı üzere tahrîr olunmuşdur. **[Sayfa 99]**

Hüküm No : 369

Rumili Beylerbeyiliği pâyesiyle hâlâ Alaiye sancağı Mutasarrıfı olup, bu def´a İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa'nın ma´iyyetiyle ta´yîn olunan Mehmed Sadık Paşa'ya hüküm ki:

İbrail muhâfızı vezîr-i müşârun-ileyh bu def´a sâdır olan emr-i hümâyûnum mûcebince vekâleten ve asâleten muhâfaza-i serhadd-i İbrail, gerde-i ihtimâmına müfevvaz olmak ve temşiyet-i maslahat akabinde makarrı yine İbrail olmak şartıyla Boğdan cânibine serasker ve sipehsâlâr nasb u ta´yîn ve ol havâlîlerin kâffeten umûru uhde-i liyâkat ve ihtimâmına ihâle ve ta´lîk olunup, müşârun-ileyh serasker olmak takrîbiyle bi'l-iktizâ Yaş ve sâ'ir taraflara azîmeti lâzım geldikde, İbrail kal´ası muhâfazadan hâlî kalmak lâzım geldikde, kal´a-i mezbûrenin muhâfazasıçün yâhud ahar hıdemât-ı mühimmede istihdâm içün ma´iyyet-i müşârun-ileyhde mîr-i mîrân-ı kirâmdan birkaçı bulunmak îcâb itmekle, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, mîr-i mîrân-ı kirâmımın a´kil ve erşedi ve muhâfaza-i kal´a ve memlekete ve muhârese-i ahâlî-i ra´iyyete ve sâ'ir hıdemât-ı mühimmeye liyâkat ve iktidârın olduğu meczûm u melhûz ve senden niçe niçe hıdemât-ı pesen-dîde bürûzı me'mûl-i hüsrevânem olmağın, serasker-i müşârun-ileyhin re'yi üzere gerek muhâfaza-i kal´a ve gerek ahar hıdemât-ı mühimmede dâmen-i der-miyân ve ihtimâm eylemen üzere me'mûr ve ta´yîn kılındığını muhtevî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, vusûlünde seri´an varup, müşârun-ileyhin re'y ü tenbîhi üzere amel ü hareket iderek, gerek muhâfaza-i kal´a ve gerek ahar ta´yîn ideceği hıdmet-i mühimmeye kıyâma mübâderet ve me'mûriyetin husûsunda âki'lâne ve mütebassırâne vaz´ u hareket ile umûr-ı muhâfazaya müteferri´ hâlâta nisâr-ı nakdîne-i kudret ve liyâkat eyleyüp, re'y ü emrinden hâric ednâ vaz´ u hareketden ve ser-i mû hilâfından tevakkī vü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 370

Hâlâ Haleb vâlîsi olup, Boğdan cânibine me'mûr asâkir-i İslâm'a serasker ve sipehsâlâr ta´yîn ve ol havâlîlerin kâffe-i umûru uhde-i gayret ve liyâkatine ihâle ve tefvîz kılınan vezir-i hamiyet semîrim Abdi Paşa´ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i dilîrim müşârun-ileyhsin, zâtında merkûz olan hamiyet-i vâfiye ve istikāmet ve gayret-i gayr-ı kisbiye muktezâsınca uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyyemde me'âsir-i

meşkûre ibrâzına nisâr-ı nakdîne-i iktidâr eylemen hulâsa hibâl ve nukāve efkâr-ı sadâkat-iştimâlin olmakdan nâşî bundan akdem Moskovlu melâ´ini ile ittifâk [ve] irtikâb-ı şenâ´at-i isyân iden Boğdan re´âyâsı usâtı beynlerinde olan Moskovlu ile nehr-i Prut sâhilinde Bozageçidi nâm mahalde Serlin nâm karyede asâkir-i muvahhidîne sedd-i râh mümâna´at ve İbrail kal´ası üzerine hücûma intihâz-ı vakt-i fırsat dâ´iyyesiyle mahal-i mezbûrda tahaşşüd üzere olduklarına binâ'en def´-i gā'ilelerine kıyâm u ihtimâm üzere olduğun mukaddemce tarafından vârid olan tahrîrâtında ma´lûm olmuşidi. Avn u inâyet-i Melik-i Müste'ân'a ittikâ'en işbu mâh-ı Şa´banü'l-mu´azzamın on birinci ehad günü (11 Ş. 1183-9/12/1769) bi'l-ittifâk karar virdiği üzere İbrail cânibinde mevcûd cüyûş-ı müslimînden yedi-sekiz yüz mikdârı piyâde ve süvârî ile kethüdâlık hıdmetinde olan Abdullah *zîde mecdühû*yu _____ü'l-ceyş olmak üzere yevm-i mezkûrda ale's-seher ta´yîn ve irsâl ve akablerince sen dahı kapun halkı ve levendâtından dokuz yüz mikdârı süvârî-i ma´reke-perdâz ile hâzır u âmâde ve üzerlerine âzim olacağını küffâr-ı dûzah-karâr istimâ´ itmeleriyle kethüdân mûmâ-ileyh ile muhârebeye ibtidâr, ve bir sâ'at nücûmu mikdârı nâ'ire-i ceng ü cidâle istigāl üzere olduğu esnâda ma´iyyetinde olan süvârî ve piyâde ibtâl-i ricâl-i girüdâr ile sen dahı irişüp, düşmen-i dîn üzerlerine sell-i süyûf hücûm u iftihâm ve avn u inâyet-i hazret-i Müntakîm ü Kahhâr ve feyzü'l-ihsân müyesserü'l-merâm ile a´dâ-yı dîn hücûm-ı guzzât kûh-ı tamkîne tâb-aver mukāvemet olamayup, Moskovlu ve usât-ı re´âyâdan kanı vâfir kefere-i hazelân-encâm tu´me-i şemşîr ebrâr ve üç kıt´a top ve dört kıt´a cebehaâe arabaları ve bayrakları ahz u zabt ve re´âyâ usâtının evlâd u ıyâl ve eşyâ ve hayvanâtları nasîb-i guzzât-ı adüvv-şikâr ve hâne ve emlâkları ihrâk-ı bi'n-nâr ve karye-i mezkûre vücûd-ı e´âdiden tathîr olunduğu bu def´a silâhdârın Kâsım *zîde kadrühû* ile gönderdiğin kā'imen mefhûmundan ma´lûm ve mârü'z-zikr toplar ve cebehâne arabaları ve katlolunan rü'us-ı menhûse-i müşrikîn vâsıl olup, ve Kalas kasabasının dahı mâh-ı mezbûrun on ikinci yevm-i isnâsında (13 Ş. 1183-11/12/1769) bi'l-muhârebe teshîr olunduğu haberi dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* tarafından vârid olmağla fe hamden sümme hamden bu vechle şîrâne ve merdâne hücûm u iftihâm ile düşmen-i dîn ve usât-ı re´âyânın kahr u istîsâlleri bâbında fevka´l-me'mûl zuhûr ve vukû´ bulan harekât-ı dilîrâne ve neberd-i muzafferâneniz sezâvâr-ı sitâyiş ü istihsân olup, sen ve seninle bu gazâda kûşiş ü ikdâm iden rü'esâ ve zâbitân ve efrâd-ı asâkir-i nusret-peymâ mazhar-ı du´â-yı hayr-ı pâdişâhânem olmuşsuzdur. Berhurdâr ve ni´am-ı izz-i dünyâ ve ukbâdan her biriniz hisse-mend ve behredâr ve nân u ihsân-ı pâdişâhânem size helâl ü hoşgüvâr ve hemîşe fırka-i müşrikîn üzerine kılıçlarınız keskin ve berrâk olsun. İnşallahü te´âlâ senin hüsn-i tedbîr ve ihtimâmın ve gayretinden İslâm'ın ittifâk-ı havâtır-ı hamiyet ve müzâhirleri Yaş ve ol havâlîde olan fi'e-i kerîha-i keferenin dahı karîben tefrîk ü tedmîrleriyle

derûn-ı Yaş ve havâlîlerinin ve Boğdan'ın sâ'ir mahallerinin levs-ı vücûd-ı habâset-nümûd-ı e'âdîden tanzîf ü tathîri ve tanzîm ü tensîk-i kâffe-i umûru ve İbrail kal´asının muhâfazası bi-avnihi te´âlâ matlûb-ı merâm-ı hüsrevânem olup, ve hâlâ Karaman vâlîsi vezîrim Ali Paşa *edâma'llâhü te´âlâ iclâlehû* Tuna sevâhili askerîsi ve kapucubaşı mûmâ-ileyh dahı yanında olan asker ile bu husûs içün me'mûr olduklarından gayrı, mîr-i mîrân-ı kirâmdan Alaiye Mutasarrıfı Sadık Paşa dahı senin Yaş'a hareketinde tarafından İbrail kal´ası muhâfazasına tevkîl yâhud ahar mühimmede istihdâmın içün ma´iyyetine ta´yîn olunmağla cümleyi iktizâsına göre i´mâl ü istihdâm iderek asâleten ve vekâleten muhâfaza-i İbrail ve idâre-i kâffe-i umûr-ı sethadd-i mezbûreye kemâ-kân kendüsi ihtimâm u istihâline mufavvak olarak ve İbrail ve ol havâlînin muhâfaza ve sâ'ir mehhâm-ı lâzımesine dikkat ü ihtimâmda tarafından bir dürlü tecvîr tasavvur olunmamak ve avn-ı cenâb-ı Kādir ü Müntakim ile Yaş'ı teshîr Moskov keferesi ve usât-ı re´âyâyı tedmîr ile ol havâlîyi levs-ı vücûd-ı a´dâ-yı dînden tathîr ü tanzîf şerâitiyle Boğdan seraskerliği, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, uhde-i liyâkatine ihâle ve ta´yîn olunmağla avâtıf-ı aliye-i bî-gāye ve avârıf-ı behiyye-i mâlâ-nihâye-i hüsrevânemden semûr fâ'izü's-sürûra duhte bir top hil´at-i mûrisü'l-ferhat-i sultânî ve esyâf-ı fâtihatü'l-eknâf-ı hidîvânemden bir kabza seyf-i sârım-ı kahramânî inâyet ü ihsân-ı pâdişâhânem olup, (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde hil´at-i behiyyemi takdîm-i hatevât ta´zîm ve tebcîl ile istikbâl ve dûş-ı hamiyet-pûşına vaz´ u iksâ' ve samsam-ı neheng-iltikāmı bend-i miyân-ı hamiyet ile izhâr-ı mübâhât-evfî idüp, hasîsa-i zâtın olan cevher girânhâ-yı şecâ´at ü besâleti ibrâz zımmında seraskerliğe tertîb ü nizâm ve tamşiyet-kârî müstetbi' olan hâlât u esbâbı mülâhaza ve müşâvere ve işe gönül birliği ile mübâşeret ve dâmen-i der-miyân-ı gayret eyleyüp, ve sen serasker nasb olunman takrîbi ile iktizâ-yı hâle göre Yaş tarafına ve ol havâlîlere hareketin lâzım geldikde İbrail kal'ası muhâfazadan hâlî kalmak münâsib olmadığına binâ'en, Yaş'a hareketin hengâmında tarafından vekâleten ma´rifetinle İbrail muhâfazasına hâlâ Alaiye sancağı Mutasarrıfı Mehmed Sadık Paşa *dâmet me´âliyehû* veyâhud bu def´a mîr-i mîrânlık virilen kethüdân Abdullah Paşa veyâhud aharı münâsebetini mübeyyin ve tahsîs emri sana mufavvas olup, ve han-ı vâlâşân **[Sayfa 100]** cenâbı bu günlerde asker-i Tatar-ı encüm-şumâr ile hâzır ve tazyîk-i a´dâ zımmında Hantepesi'ne vârid olduğu ve minvâl-i sâbıkü'z-zikr üzere Tuna sevâhili askerîsi dahı bir taraftan fevc fevc Tuna´yı ubûr üzere oldukları ma´lûmun oldukda bir maddede fütûr u kusûr itmeyüp, her hâlde inâyet-i Bârî'ye istinâd ve ervâh-ı tayyibe-i enbiyâ-yı kirâm *aleyhimü's-selâm*dan istimdâd iderek dâ'imâ han-ı müşârun-ileyh ile bi'l-muhâbere münâsebât-ı vakt ü hâli müzâkere ve Karaman vâlîsi müşâr ve kapucubaşı mûmâ-ileyhimâ ve rü'esâ-yı askeriye ile merâsim-i vifâk ve ittihâda ri´âyet ve şüc'ân-ı askeri, dîn-i mübîn uğruna gazâya tahrîs ve

iğrâ' levâzımına dikkat ile inşallahu te´âlâ Moskovlu ve Boğdanlu usâtı kahr u i´dâm ve ıyâl u evlâdları istirkāk ve emvâl ü eşyâları nasîb-i guzât-ı İslâm olmak üzere Yaş ve Boğdan derûnunun vücûd-ı a´dâ ve vücûd-ı ihtilâlden tasfiyesine ve İbrail muhâfazasına isâle ve nikâle muktezâ-yı istiklâl ve istirdâdın üzere kıyâm ve cidd ü mâlâ-kelâm iderek "bir gazâ itdîn, beni hoşnûd eyledîn" peygamberî mısdâkına mâ-sadak ve ser-levhâ-i merâhim ve megāzî olmağa ehakk, sebîl-i dîn-i mübînde mefâhir-i cezîle vücûda getürüp, hâssaten cenâb-ı hilâfet-me'âbıma ve âmme ´ibâd-ı müslimîne sebeb-i sürûr u hubûr olacak asâr-ı celîleyi ibrâza ve asâkir-i me'mûrenin ol tafarlara vürûd ve tecemmü´lerini ve iktizâ-yı hareketini peyderpey meştâ-yı hümâyûnuma arz u i´lâma müsâra´at eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 371

İki bin nefer âdem getürmekden afvolunup, eslâfı misillü sekiz yüz âdem ile rûz-ı hızırda İsakçı sahrâsında mevcûd bulunmak üzere emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâhir-i Za. Sene [1]183.

Rakka sâkinlerinden a´yân ve mütesellim olup, bu def´a rütbe-i celîle-i mîr-i mîrânî ile Maraş Beylerbeyiliği kendüye tevcîh ü ihsân ve sefer-i hümâyûna me'mûr kılınan Hamal-zâde Ahmed Paşa'nın oğlu Ömer *dâme ikbâlehuya* hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, senden uğur-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde muvâfık-ı rızâ-yı şâhânem nice hıdemât-ı sa´îde ve harekât-ı merziyye zuhûru melhûz olup, şâyeste-i iltifât ve inâyet olduğuna binâ'en, inşallahü'l-Melikü'l-Fettâh iki bin nefer musallah ve müntehab süvârî kapun halkıyla rûz-ı hızırdan akdem İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma luhûka sür´at ü şitâb ile sefer-i hümâyûnumda dîn ü Devlet-i Aliyyeme nâfî´ hıdmet ü gayret izhârına sa´y u ___yâb eylemen şartıyla avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden rütbe-i celîle-i mîr-i mîrânî ile kadr ü i´tibârın terfî´ ve i´lâ ve Maraş eyâleti dahı sana tevcîh ü ihsân-ı mülûkânem olmağla ber-vech-i meşrûh me'mûriyetini muhtevî işbu emr-i âlişânım şeref-efzâ-yı sudûr olup, tevcîh emr-i şerîfimle ma´an (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma´lûmun oldukda eyâlet-i mezbûre târih-i tevcîhinden tarafından zabt u rabt ve umûr-ı ibâdı tesviye vü ru'yet içün cerî ve cesûr bir mütesellim ta´yîn ve sen de ve muktezâ-yı me'mûriyetin üzere iki bin nefer güzîn ve bahâdır süvârî kapun halkını tanzîm ü tetmîm idüp, vaktiyle yola hurûc ve rûz-ı hızırdan akdem sahrâ-i İsakçı'da ordu-yı zafer-bûya luhûka müsâra´at ve senden me'mûl olan gayret ü hamiyyeti izhâr u ibrâza nisâr-ı vüs'u tâkat eyleyesin. Şöyle ki; emr-i hümâyûnum olduğu üzere hıdemât-ı mebrûre izhâr ider isen, mekkârîm-i bî-pâyân-ı pâdişâhâneme mazhar olacağın ve eğer mugāyir-i emr-i şerîfim betâ'et

üzere hareket ve iki binden noksân asâkir ile gelür isen hakkında mu´âmele-i ahar zuhûr ideceği yakīnen ve tahkīken ma´lûmun olarak ana göre vakt-i mezkûrda ol mikdâr kapun halkıyla ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra´at ve hilâl-i râhda tarafından ve kapun halkından ahâlî vü re´âyâya ednâ mertebe zulm ü ta´addî zuhûrundan be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 372

Sâbıkā Haleb vâlîsi olup, bu def´a eyâlet-i Rumili müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân olunan İbrail Muhâfızı ve Boğdan Seraskeri Vezîr-i hidâyet-masîr Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i celâdet-semîr-i müşârun-ileyhsin, cebîn-i şecâ´at-mübîninde vâki' ve sâtı' olan pür-nev-i salâbet ve liyâkat muktezâsınca bi-avnihillahi'l-Meliki'l-Fettâh uğur-ı dîn ü devlet-i ebedîü'l-devâmımda senden asâr-ı cemîle zuhûru meczûm ve melhûz-ı şâhânem olup, her hâlde sezâvâr-ı âtıfet ve mekremet-i bî-gāyet-i hüsrevânem olduğuna binâ'en avâtıf-ı seniyye-i mülûkânemden mücerred terfîh-i hâl ve teksîr-i dâ'irene medâr olmak içün, hüsrev-i vüzerâ olan Rumili eyâleti mansıb-ı celîlesi sana tevcîh ve ihsân-ı şâhânem olmakdan nâşî i'lâm-ı hâl zımmında işbu emr-i şerîf-i mekremet-redîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma´lûmun oldukda zabt u rabt-ı vilâyet ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-yı ra'iyyete kādir eyâlet-i mezbûreye tarafından bir mütesellim ta´yîn ve irsâl ve diğer emr-i hümâyûnumda ale't-tafsîl sana tefhîm ü iş´âr olunduğu üzere idâre-i umûr-ı seraskerîye be-gāyet dikkat ü ihtimâm iderek, sebîl-i dîn-i mübînde me'âsir-i mergūbe vücûda getürüp, nâ'il-i du'â-yı hayr-ı pâdişâhânem olmağa teşmîr-i sâk iktidâr eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 373

Sûretleri karşu sâhifede mukayyeddir.

İşbu emr-i şerîfde mestûr olanlar ile sûretlerde olan ağaların cümlesine hitâb ile bâ-mektûb isti´câli mutazammın bir kıt´a emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâhir-i L. Sene [1]183.

Sevâhil-i Bahr-ı Siyâhda vâki´ kazâlardan ma´rûfü'd-dâr ve ma´lûmü'l-esâmî ağalara bayrak küşâd itdirmesine ocakdan mübâşir ta´yîn olunan (…) *zîde mecdühû*ya Of kazâsından (…) ve (…)ve (…) ve (…) *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Bu sene-i mübâreke bâ-fermân-ı celîlü'ş-şân memâlik-i mahrûsede vâki´ dergâh-ı mu´âllâm yeniçerileri ale'l-umûm sefer-i hümâyûna me'mûr olup, bundan böyle askerlik ve

yeniçerilik iddi´âsında olanlardan bir ferd girüye kalurları olur ise iddi´â eylediği dirlik ve yeniçerilik ve askerîliğe i'tibâr olunmayup, tertîb-i cezâ olunmasına irâde-i aliye ta´lluk ve bu nizâm düstûrü'l-amel olunduğu ittifâk ve ale'l-ıtlâk olmağla, siz ki zikrolunan ağa-yı mezbûrûn mûmâ-ileyhimsiz, siz memleketinizde i'mâl-i asâkire dahı kudret ve serdengeçdi ağalığı bayrağına sezâ ve ehl-i liyâkat olup, her biriniz ednâ mertebe beşer altışar yüz neferden ziyâde ceng-âver ile sefer vireceğiniz ve ocağın ve sâ'ir ehl-i vukūfun ma´lûmu olup, ve bu vakte değin vilâyetlerinizde serbestiyet üzere icrâ-yı mezâk eyleyüp, ve haklarınızda gerçek ve gerek iftirâ şimdiye değin inhâ olunan mevâdlarda iğmâz olunup, bir tarafdan size ta'addî olunmadığı ocaklı olduğunuzdan ocak şerefine i´tibâren idügi ve şimdi ocaklılığı icrâ ve sefer ile isbâta mevkûf eylediği ma´lûmunuz oldukda gayret-i ocağı ibrâz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma´rifetiyle bayrağınız küşâd ve ve şân u şöhretiniz mikdârı ihmâmla ednâ mertebe beşer altışar yüz müsellah ve bahâdır neferât-ı ceng-âverân ile mutlakā sefere me'mûrlarsız. Dilerseniz Kırım ordusuna ve dilerseniz ordu-yı hümâyûna gelmeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın mûcebince mübâşir-i mûmâ-ileyh ta´yîn ü irsâl olunmuşdur. İnşallahu te´âlâ vusûlünde emr-i âli mûcebince ve ocak mektûbu mantûkunca amel ü hareket **[Sayfa 101]** ve mübâşir-i mûmç-ileyh ma´rifetiyle i´tâ olunan bayrağınızı küşâd, ve sizden me'mûl ve matlûb olduğunda ziyçde yeni ve müsellah beşer-altışar yüz nefer tedârik ve bayrağınız altına alup, dilerseniz Kırım ordusuna ´âzim ve dilerseniz ordu-yı hümâyûna gelmeğe mezîd-i müsâra´at eyleyesiz. Cerâyim-i sâbıkā zımmında sefere bir tarafdan rencîde ve mu'âheze olunmamasına ocağ-ı ´âmire mütekeffil ve müte´ahhiddir. Siz dahı ´ırz u nâmûs-ı ocağı tekmîle mübâderet ve gayret eyleyüp, ol mikdâr neferâtile sefer-i hümâyûnuma gelüp, gazâ vü cihâda ihtimâm ve evvelkiden ziyâde istihsâl-i niknâm eyleyesiz. Lâkin sâkinup, seferliyüz deyu ser-i mû bir ferde siz ve neferâtınıza zulm itdirmeyüp, üslûb-ı edeb ü erkân üzere harekete müsâra'at eyleyesiz. Şöyle ki bundan sonra ma´azallahi te´âlâ sefere gelmemek ihtimâliniz olur ise ocak size sâhib olmayup, askerîlik iddi´ânıza i´tibâr olunmayacağı emr-i muhakkakdır. Ana göre dîn-i mübîn ve ocak gayretini elden komayup, hemân rızâda bulunmağa sa´y u mâlâ-kelâm eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, me'mûriyetin üzere zikrolunan ağalara bayrak virüp, ol mikdâr neferât ile sefere tesyîr ve gittiklerinin i´lâmlarını getürmeğe ihtimâm ve itâ´at itmezleri olur ise anların dahı keyfiyeti hâvî i´lâmını ordu-yı hümâyûnuma îsâle dikkat-i tâmm eyleyüp, zikrolunan ağaları ucâleten tesyîre sa´y u mâlâ-kelâm eyleyüp, ihmâl ü tesâmühden ittikā ve ber-mantûk-ı emr-i âli amel ü hareket eyleyesiz deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa edâmullahî te´âlâ iclâlehû tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel ü hareket olunmak bâbında. Fî Evçsıt-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 374

Haleb vâlîsine ve eyâlet-i Haleb'de vâki´ sâ'ir kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlet-i mezbûre işbu bin yüz seksen üç senesi mâh-ı Şa´bânının yirminci gününde (20 Ş. 1183-18/12/1769) avâtıf-ı aliye-i şâhânemden Ahmed Paşa-zâde vezîrim Mehmed Paşa'ya tevcîh ü ihsânım olmakdan nâşî zabt u rabt-ı memleket ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra´iyyet zımmında tarafından bir mütesellim nasbı lâbüdd ve mühim olduğuna binâ'en vâridât u tayyârâtı(?) taraf-ı müşârun-ileyhe edâ ve hıfz u hırâset-i vilâyet ve ra´iyyete sa´y-ı evfâ itmek şartıyla (…) zîde mecduhû eyâlet-i mezbûra mütesellim nasb u ta´yîn olunmağla mütesellimlik-i mezbûre târih-i mezkûrda mûmâ-ileyhe zabt ve tayyârât(?) u vâridâtı ahz u kabz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ Mektûbî-i Sadâret-penâhi ve müşârun-ileyhin kapu kethüdâsı olan el-Hâc Abdullah-zâde zîde mecduhû bâ-arzuhâl istid'â ve inhâ itmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fernânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, mütesellimlik-i mezbor ber-vech-i meşrûh târih-i merkūmede taraf-ı müşârun-ileyhden mûmâ-ileyhe zabt-ı vâridât ve â'idâtı olageldiği vech üzere ahz u kabz itdirilüp, mütesellimliği umûruna hilâf-ı fermân-ı hümâyûnum bir ferdi müdâhale ve mümâna´at itdirilmemek bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 375

Bir sûreti:

Sevâhil-i Bahr-ı Siyâhda vâki' kazâlardan ma'lûmü'l-esâmî ağalara bayrak küşâd itdirmesine ocakdan mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde mecdühû*ya ve Yomra kazâsında Mamuçoğlu Mehmed *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Ednâ mertebe üç-dört yüz nefer ceng-âver ile bayrak küşâd, diler ise Kırım'a, diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini mutazammın, bâ-mektûb.

Hüküm No : 376

Bir sûreti:

Yine mübâşire Trabzon kazâsından Bayburdluoğlu Ahmed ve Hacıoğlu Mehmed ve İloş Mehmed ve Burhan'a serdârları Hasan *zîde kadrühûm*a, ednâ mertebe üç-dört yüz nefer müsellah ceng-âver bayrak küşâd, diler ise Kırım'a, diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini mutazammın, bâ-mektûb.

Hüküm No : 377

Bir sûreti:

Mübâşire İpekli(?) kazâsında Emanetoğlu Mehmed ve Çavuşlu'da Kuğuzâde Süleyman ve Dedeoğlu Hüseyin *zîde kadrühûm*a, ednâ mertebe beşer-altışar yüz nefer

müsellah ve ceng-âver ile bayrak küşâd, ve diler ise Kırım ordusuna, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini hâvî, bâ-mektûb.

Hüküm No : 378

Bir sûreti:

Mübâşire ve Şarlı kazâsında Hacı Hasan-zâde Mustafa ve Uzunoğlu Mehmed ve Bahadıroğlu Mehmned ve Hacı Fettah oğlu Mehmed'e, her biri ednâ mertebe üçer-dörder yüz müsellah nefert ile bayrak küşâd, ve diler ise Kırım'a, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini mutazammın, bâ-mektûb.

Hüküm No : 379

Bir sûreti:

Mübâşire ve Karahisar kazâsında Alıcaralı (Alucralı) Mahmud ve Oga'dan (Ova) (…) *zîde kadrühûm*a, ednâ mertebe beşer-altışar yüz nefer müsellah ve ceng-âver ile bayrak küşâd, ve diler ise Kırım ordusuna, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini hâvî, bâ-mektûb.

Hüküm No : 380

Bir sûreti:

Mübâşire ve Trabzon sükkânından olup, ocakda turnacı olan Falcızâde Serturnaî (…) *zîde mecdühûy*a, ednâ mertebe bib ve bin beş yüz nefer piyâde ve ceng-âver ile bayrak küşâd, ve diler ise Kırım ordusuna, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere me'mûriyetini hâvî, bâ-mektûb.

Hüküm No : 381

Bir sûreti:

Mübâşire ve Giresun kazâsında Derdarzâde Abdi *zîde kadrühûy*a, ednâ mertebe bin ve bin beş yüz nefer piyâde ve ceng-âver ile bayrak küşâd, ve diler ise Kırım, ve diler ise orduya gelmek üzere me'mûriyetini mutzammın bâ-mektûb.

Hüküm No : 382

Bir sûreti:

Sevâhil-i Bahr-ı Siyâh kazâlarında ma'rufü'z-zât kimesnelere bayrak küşâd itdirilmesine ocakdan mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde mecdühûy*a, ve Tirebolu Voyvodası Seyyid Ali *zîde kadrühû*ya bin beş yüz nefer ile diler ise Kırım'a, ve diler ise orduya gelmek üzere bayrak küşâdıçün ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 383

Bir sûreti:

Sevâhil-i Bahr-ı Siyâh kazâlarında ma'rufü'z-zât olan ağalara bayrak küşâd itdirilmesine ocakdan mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde mecdühûy*a, ve İskefiye (Çarşıbaşı) kazâsında atîk serdengeçdi ağalarından Sakazâde Mustafa *zîde kadrühû*ya, bin ve bin beş yüz nefer piyâde ile diler ise Kırım cânibine ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere bayrak küşâdıçün ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 384

Bir sûreti:

Mübâşire ve Rize kazâsında Turnacıoğlu İsmail ve Banikoğlu(?) Osman ve Ekşioğlu Mehmed'e hüküm:

Her birleri beş-altışar yüz neferât ile diler ise Kırım cânibine, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma azîmet eylemek üzere bayrak küşâdıçün ber-vech-i muharrer üzere. **[Sayfa 102]**

Hüküm No : 385

Bir sûreti:

Mübâşire ve Sürmene kazâsında Küçük el-Hâc Hasan ve Kara Ali ve Hasan Çelebi oğlu Mahmud ve Sekban Ali'ye hüküm:

Her birleri üçer yüz nefer ile diler ise Kırım cânibine, ve diler ise ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere bayrak küşâdıçün ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 386

Hâlâ Sivas Vâlîsi olan Vezîr Sarım İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, kapun halkı ve ma'iyyetinde olan tüfengciler ve sâ'ir asker ile bulunduğun mahalden hareket ve tarîk-i cadde ile serî'an Silistre'ye varup, anda meştâ-nişîn ikāmet ve etrâfa havâle-i nigâh-ı intibâh u basîret eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi emr-i hümâyûnum sana her ne mahalde vâsıl olur ise ber-vech-i muharrer kapun halkı ve sâ'ir asâkirinle derhal hareket ve cadde-i tarîk ile serî'an ve âcilen Silistre'ye varup, anda meştâ-nişîn ikāmet ve dâ'imâ etrâf u enhâya havâle-i çeşm-i basîret ve ihtiyât iderek lâzımü'l-inhâ olan keyfiyât ve hâlâtı peyderpey meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ve inhâya müsâra'at eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 387

Niğbolu kadısına ve mütesellimine [hüküm ki:]

Siz ki mevlânâ ve müteselim-i mûmâ-ileyhimâsız, bu def‘a meştâ-yı hümâyûnuma vârid olan arz u i‘lâm ve mahzarda bu esnâda Eflak boyarlarından Falkoyan Boyaroğlu nâm mel’ûn isyân idüp, başına cem‘ eylediği Hırvat ve Moskov Katana’larıyla mukābelede vâki‘ Kule kal‘asına karîb Eflak memleketinde keşt ü güzâr ve sû’-i kasd üzere olmağla Niğbolu ve Kule’de bulunan ehl-i İslâm eğerçi muhâfaza-i kal‘aya ihtimâm üzere olup, lâkin el-yevm vefret ü kesret üzere asâkire eşedd-i ihtiyâç ile muhtâç ve kemâl mertebe muzdaribü’l-ahvâl olduklarından Niğbolu sancağı sipâhîlerinden vilâyetlerinde bulunanların cümlesi getürdülüp, el-yevm kal‘a-i mezkûre muhâfazasına kıyâm üzere oldukları inhâ olunmakdan nâşî sancağ-ı mezbûr askeri evvel bahar huceste-asârda me’mûr oldukları mahalle vürûdları müddetine dek şimdilik muhâfaza-i mezbûrede kıyâm eylemeleri fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde vilâyetlerinden celb olunan livâ-i mezbûr sipâhîlerinin evvel baharda me’mûr oldukları mahalle vürûdları müddetine dek şimdilik muhâfaza-i mezbûrede kıyâm eylemelerine izn ü ruhsat virildiği kendülere ifâde ve ifhâm ile ale’l-ittifâk muhâfaza-i kal‘a ve vilâyete sa‘y u ihtimâm ve ser-i mû tekâsül ve kusûrdan ittikā-i tâmm olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 388

İşbu emr Boğdan seraskerine hitâben tashîh olundu. Zîrde sıhhati üzere kayd olunmuşdur. Evâhir-i Ş.

Libka Ağası Yakub *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, yanında mevcûd bi’l-cümle neferâtınla Corciş anbarını ve etrâfları muhâfaza ve muhâreseye me’mûr kılınmanla bulunduğun mahalden serî’an yanında mevcûd neferâtınla anbar-ı mezkûra varup, hâlâ ol taraflarda olan dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı Anbar ve Zâhire Mübâşiri Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* ile ittifâk ve ittihâd vechiyle hareket dikkat ve leyl ü nehâr teyakkuz ve intibâh levâzımına ri’âyet iderek anbar-ı mezkûru ve etrâfını muhâfaza ve muhâreseye mübâderet ve bundan mukaddem Kalas ve ol havâliden firâr iden küffârdan havâli-i mezkûrede keşt ü güzâr iden olur ise senden me’mûl olan gayret ve hamiyet muktezâsınca ale’l-ittifâk kahr u tedmîr ve teb’îdleri husûsunda dilîrâne ve merdâne hareket eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve tekâsülden ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ile ittifâk merâsimine ri’âyetde kusûrdan hazer ü mücânebet eylemen içün emr-i şerîf yazılmışdır. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 389

Hâlâ Selanik ve Kavala sancaklaır mutasarrıfı olup, Niğbolu muhâfazasına me’mûr olan Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Nusret-i bâhire-i cenâb-ı Gālib ve Kahhâr ile İbrail muhâfızı olup, Boğdan cânibi seraskerliği uhde-i kifâyet ve liyâkatine ihâle olunan vezîrim Abdi Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* nehr-i Siret karşusunda Buğra geçidi nâm mahalde ma'iyyetinde mevcûd cünûd-ı zafer mev'ûd ile mukābelelerine ictisâr iden tabur-ı makhûr-ı küffârı bi'l-muhârebe tefrîk ve temzîk ve bu hilâlde Kapucubaşı Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* dahı yanında tehaşşüd iden cüyûş-ı İslâmiye ile Kalas kasabasına hücûm ve bî-nihâye küffâr tu'me-i şimşîr ebrâr olarak kasaba-i mezbûra dahi zabt ve teshîr olunduğu haberleri müşârun-ileyh ve kapucubaşı mûmâ-ileyh tarafından bu def'a meştâ-yı hümâyûnuma vârid ve kefereden ahz olunan toplar ve cebe-hâne arabaları ve kat' olunan rü'ûs-ı memhûse-i e'âdî vâsıl olup lillâhi'l-hamd ve'l-minne cânib-i mezbûrda bu gûne zuhûr iden nusret-i celîle amme ma'rifetiyle husûsen kahr-ı a'dâ-yı dîne me'mûr asâkir-i Müslimîne vesîle-i inşirâh sürûr ve bâ'is-i takviyet-i kulûb olmagla bi-avnihi teâlâ bu esnâlarda Bükreş kasabasının dahı teshîri emrine ihtimâm ve ol havâlide olan adüvv-i li'âmın kahr u i'dânına ihtimâm-ı tâmm olunmak aksâ-yı me'ârib ve metâlib-i hüsrevânemden olmakdan nâşî Ruscuk A'yânı es-Seyyîd Süleyman *zîde mecduhû*, Ruscuk ve Niğbolu ve sâ'ir ol havâlilerin nefîr-i âmm askeriyle kasaba-i mezbûreyi zabt ve teshîre me'mûr olmağın, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin; sen dahı münâsib olan tarafdan Bükreş üzerine azîmetin ve a'yân-ı mûmâ-ileyh ile ale'l-ittifâk temşiyet-i maslahata mübâderet ve müsâra'atın vâcibât-ı umûr-ı saltanat-ı seniyyemden olduğuna binâen me'mûriyetini muhtevî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve alâ cenâhü'l-isti'câl (…) ile irsâl olunmuştur. İmdi minvâl-i sâbıkü'z-zikr üzere serasker-i müşârun-ileyhin ve kapucubaşı mûmâ-ileyhin mashar oldukda fütûhat-ı celîleden başka hâlâ Vidin Muhâfızı vezîrim **[Sayfa 103]** Mehmed Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından ta'yîn olunan asker dahı Krayova kurbünde vâki' Braşgovan nâm karye havâlîsinde olan küffâr-ı hâk-sârı kahr u tedmîr ve perîşân eyledikleri müşârun-ileyhin gelen tahrîrâtında mezkûr ve münderic olduğuna binâ'en, bundan böyle dahı perîşânî-i küffâra bâ'is harekât-ı dilîrâneye mübâderet ve kapusu halkı ve sâ'ir asker ile Bükreş teshîrine me'mûrlara i'ânet husûsuna ihtimâm u dikkat eylemesi vezîr-i müşârun-ileyhe bu def'a mahsûs emr-i şerîfimle tavsiye ve te'kîd olunduğu, ve inşallahü'l-Melikü'l-Müte'âl karîb olan Bükreş kasabasının teshîri kat'an ve cezmen matlûb-ı mülûkâne idügi şecâ'at ve liyâkati izhâr u ibrâz zımmında derhal kapun halkı ve ol tarafların askerîsi ile Bükreş üzerine azîmet ve a'yân-ı mûmâ-ileyh bir tarafdan ve sen bir tarafdan dâmen-i dermiyân-ı gayret iderek kasaba-i mezbûreyi feth ü teshîre ikdâm ve kasaba-i mezbûrede ve ol havâlîlerde olan Moskovlu ve usât-ı re'âyâyı kahr u i'dâm idüp, emvâl ü eşyâları ahz u iğtinâm ve ıyâl u evlâdları istirkāk ile levs-i vücûdlarından tathîr-i memlekete ve mutî' olan re'âyâyı te'mîn ve himâyet ile nizâm-ı vilâyete cidd-i mâlâ-kelâm ve bi-avnihi te'âlâ karîben

kasaba-i mezbûrenin teshîri haberini irsâl ve bu maslahat-ı mehhâmı itmâm ile nâ'il-i du'â-yı hayr-ı pâdişâhânem olmağa bezl-i mâ-hasal kudret ü liyâkat ve ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve te'hîr-i maslahatı mûcib olacak vaz' u hareketden be-gāyet ittikā eylemen bâında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 390

Bir sûreti:

Vidin Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa'ya; müşârun-ileyhin bu def'a vürûd iden tahrîrâtı mefhûmu üzere Kazâk tâ'ifesinden niçe melâ'in Boğdan ve Eflak re'âyâlarından mürâfıkları olan zümre-i hâsırîn ile Vidin serhaddine on beş-yirmi sâ'at mesâfesi olup, memeleket-i Eflak'a tâbi' olan nehr-i Olta sâhilinde vâki' İslatna nâm karyeyi basup, îsâl-i hasâret eyledikleri taraf-ı müşârun-ileyhe inhâ olundukda derhal mürâfa'a ve istîsâlleriçün silah ağasını ve silahdârını kapusu halkı ve yerli neferâtıyla üzerlerine ta'yîn ve Krayova kurbünde Braşgovan nâm karye havâlîsinde kefere ile mukābele ve avn-ı Hakk ve inâyet-i Kādir-i mutlak ile keferenin dört bayrakları ahz ve niçesi katl ü tedmîr ve bakiyyetüşş-süyûfları münhezîmen firâr ve mârü'z-zikr İslatna karyesine tahassun eylediklerine binâ'en silah ağası ve silahdârıyla gönderdiği askere i'ânet ve kuvvet-i kalîl olmak içün kethüdâsı dahı tesyîr eylediği ve Vidin muhâfazasında mevcûd ocaklu dahı muktezâ-yı gayret-i dîniyyeleri üzere Edirne'den onar ve on beşer merd ü mümtâz intihâb ve kethüdâ-yı mûmâ-ileyh ile küffâr üzerine irsâl eyledikleri tafsîlen tahrîr ü iş'âr olunmağla perîşânî-i küffâra bâdî olan hâlâta teşvîk ve iğrâ'ya ve zuhûr iden hıdmet ve gayreti, pesen-dîde ve makbûl olduğunu müncer ve kapusu halkı ve sâ'ir askeri ile Bükreş teshîrine me'mûrlara dahı imdâd u i'ânete dikkat eylemesini muhtevî müşârun-ileyhe dahı bir kıt'a. Mutî' olan re'âyâ-yı Eflak'ı himâyet ü sıyânet husûsu derc ve tenbîh olunarak.

Hüküm No : 391

İşbu emr-i şerîf rikâb-ı hümâyun tarafından tatar vesâtetiyle Vidin ve ____ ve Tırhala ve Yenice-i Karasu ve Yenice-i Vardar ve Selanik ve Yenişehir-i Fener ve Ağnos ve Gümülcine ve Karaferye kazâlarına varup, zikrolunan kazâlarda bulunan zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr meclis-i şer'e da'vetle da'vet müvâcehelerinde feth ü kırâ'at olundukda semūan ve tâ'atenten merâsimini ba'de'l-icrâ vakt-i mezbûrda ordu-yı hümâyûnda mevcûd olunmağa ta'ahhüd eylemenizi nâtık mârü'z-zikr kazâların kuzât ve nüvvâblarının vârid ola arzlarının mazmûnları şerh olundu. Fî 3 Za. Sene [1]183.

İşbu emr-i şerîfim tatar-ı hazret-i sadrâ'zamî ile irsâl olundukda feth ü kırâ'at ve suver-i emr-i âli ile bâ-buyruldu evâmir neşr ü irsâl ve mûcebince ta'ahhüdleri imtisâl buyrulur

olacağını hâvî mübâşir-i sâni Tatar-zâde Mustafa'nın arzının ve itmâm-ı hıdmetle tatar-ı merkūmun avdet iderler iken sâbık Rumili Mütesellimi Mustafa Ağa'nın vârid olan mektûbunun mazmûnları bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 18 Za. Sene [1]183.

Mezbûrların İbrail Muhâfızı ma'iyyetine nevrûz-ı fîrûzda vusûl ü luhûka ihitmâm eylemelerini hâvî emr-i şerîfim yazıldı. Fî Evâhir-i L. Sene [1]183.

Rumili mütesellimine ve eyâlet-i Rumili'nde vâki' kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlât askeri Devlet-i Aliyye-i ebed-kıyâmımın mu'teber ve mu'tenâ askeri olmaları hasebiyle, me'mûr oldukları Moskov seferinde vâcibe-i zimmet-i diyânet ve lâzıme-i uhde-i ubûdiyet ve istikāmetleri olduğu vechle arz-ı musâberet ve metânetde cümlesi sâk-ı vâhid üzere kıyâm iderek te'diye-i hıdemât-ı me'mûrelerine cidd-i mâlâ-kelâm eylemeleri iktizâ ider iken, mezbûrlardan şân ve erkân-ı diyâneti ve vezâ'if-i ubûdiyeti fehm ü idrâk etmeyen ba'zıları bundan akdem bilâ-izn ü fermân-ı hümyûn vatanlarına avdete cesâret eylediklerine binâ'en, o misllü vilâyetlerine ric'at iden zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında sene-i âtiye seferinde mevcûd bulunmak üzere vakityle ucâleten yerlerinden ihrâc ve irsâlleri te'kîd ve teşdîdi mutazammın bundan akdemce evâmir-i şerîfe ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Ancak bi-mennihi te'âlâ sene-i âtiye nevrûz-ı fîrûzu duhûlünde bir ferdi girüye kalmamak ve cümlesi bayrakları altında hâzır u âmâde bulunup, ve girüye kalanları dahı olur ise geçen sene gibi cürümlerinde iğmâz ve afv ve tesâmüh olunmayup, der-akab nân-pâreleri ref' ve kendüleri ve alaybeyilerinin haklarından gelinmesi kat'an ve cezmen murâd-ı mülûkânem olmağla te'kîd ve isti'câli zımmında işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mütesellim ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, mukaddemce ve bu def'a şeref-rîz-i sudûr iden evâmir-i şerîfem mûceblerince eyâlet-i mezkûre zü'emâ ve erbâb-ı tîmârından bayrakları altında mevcûd olmayup, bilâ-izn ü fermân-ı hümâyun vilâyetlerine avdete cesâret idenlerden inşallahü'r-Rahman sene-i âtiye nevrûz-ı fîrûzu duhûlünde bir ferdi girüye kalmamak vechle gelüp, İsakçı sahrâsında bayrakları altında hâzır u âmâde olmak üzere mukaddemce ucâleten yerlerinden ihrâc u irsâllerine mezîd-i ihtimâm ve dikkat-i tâmm eyleyüp şöyle ki; işbu tenbîh-i hümâyûnuma mugāyir vakt-i mezbûrda gelmeyüp, girü kalanları olur ise geçen sene misllü cürmlerinde iğmâz ve afv u imhâl bir dürlü mutasavver olmamağla o misillülerin ze'âmet ve tîmârları üzerlerinden ref' ve havâs-ı hümâyûnuma tashîh ve zabt olunduğuna kanâ'at olunmayup, üç senelik mahsûlâtı kendülerden tamâmen redd ü tahsîl olunduğundan başka, ulü'l-emre adem-i itâ'atlerine binâ'en gerek merkūmların ve gerek alaybeyilerinin bilâ-imhâl mücâzât-ı lâyıkâları icrâ

olunacağı dahı cümlesine gereği gibi ifhâm ve i‘lân iderek mûceb-i emr-i hümâyûnumun tenfîz ve icrâsına ale’l-ittifâk ikdâm ve sa‘y u mâlâ-kelâm eyleyüp, hilâfına bir dürlü ruhsat u cevâzdan be-gâyet ittikā ve ictinâb eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 104]**

Hüküm No : 392

İşbu emr-i şerîf tatar-ı sadâret-penâhî ile Reha vürûdunda cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr meclis-i şer‘e da’vet ve müvâcehelerinde feth ü kırâ’at olundukda sem’an ve tâ’aten merâsimini ba‘de’l-icrâ zâyi’ olan esbâb-ı seferiyeleri ba‘de’t-tekmîl savb-ı me’mûrelerine azîmetde bezl-i makdûr ideceklerini ta’ahhüd eylediklerini nâtık Reha nâ’ibi el-Hâc Mehmed Said Efendi’nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 17 M. Sene 184.

Bir sûreti:

Karaman ve Sivas ve Rakka eyâletlerine başka başka nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında mevcûd bulunmalarıçün ber-vech-i meşrûh üç kıt‘a.

Hüküm No : 393

İşbu emr-i şerîf tatar-ı sadâret-penâhî yediyle medîne-i Haleb ve Adana ve Maraş mahkemelerine ba‘de’l-vürûd cümle müvâcehelerinde feth ü kırâ’at olundukda, cümleten sem’an ve tâ’aten deyu mazmûn-ı emr-i âli cümleye i‘lân u işâ‘at olundukda her biri savb-ı me’mûrelerine azîmete müsâra‘atda bezl-i makdûr ta’ahhüd eylediklerini nâtık Haleb ___ Kadısı Surre Emîni-zâde es-Seyyid İbrahim ve Adana Kadısı el-Hâc İbrahim ve Maraş Nâ’ibi es-Seyyid Ahmed efendilerin ve Haleb hâsları ve Haleb Mütesellimi el-Hâc Ahmed’in vârid olan arzuhâllerinin mazmûnları bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 17 M. Sene 184.

Bir sûreti:

Adana ve Maraş ve Haleb ve Diyarbekir ve Trabzon ve Özi eyâletlerine dahı başka başka; nevrûz-ı fîrûzda mahal-i me’mûrelerinde bayrakları altında hâzır u âmâde olmalarıçün yedi kıt‘a.

Hüküm No : 394

İşbu emr-i şerîf tatar-ı sadâret-penâhî ile medîne-i Kütahya’ya vârid ve cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr ve zâbitân müvâcehelerinde feth ü kırâ’at ve mazmûnu cümleye i‘lân u işâ‘at ve tatar-ı merkūm itmâm-ı hıdmet-i me’mûresiyle avdet itdirildiğini nâtık Kütahya Nâ’ibi el-

Hâc Mahmud Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-fermân-ı âli şerh virildi. Fî 17 M. Sene 184.

Bir sûreti:

Anadolu eyâletinin bi'l-cümle züʻemâ ve erbâb-ı tîmârı hâlâ Anadolu vâlîsi olup, Kırım cânibi seraskeri Vezîr Silahdâr İbrahim Paşa maʻiyyetlerine taʻyîn olunup, bulundukları mahalden cümlesi hareket ve vezîr-i müşârun-ileyh maʻiyyetlerine varup, emr ü işâreti üzere amel ü harekete mübâderet eylemelerini hâvî bir kıtʻa; ve iʻlâm-ı hâl ancak vezîr-i müşârun-ileyhe dahı bir kıtʻa evâmir-i şerîfe tahrîr ve alaybeyileri bu tarafda bayrakları altında mevcûd bulunan züʻemâ ve erbâb-ı tîmâr ile derhal hareket ve serasker-i müşârun-ileyhin maʻiyyetine azîmet eylemeleri derc olunarak ve elviye-i mezbûre züʻemâ ve erbâb-ı tîmârından bilâ-izn vilâyetlerine gidenlerin dahı nevrûz-ı fîrûzda müşârun-ileyhin maʻiyyetinde bayrakları altında hâzır olmak üzere vaktiyle yerlerinden ihrâc ve maʻiyyet-i müşârun-ileyhe irsâlleriçün eyâlât-ı sâ'ireye tahrîr olunduğu misillü Kütahya mütesellimine'ne ve kuzât ve nüvvâba başka bir kıtʻa.

Hüküm No : 395

Bir sûreti:

Erzurum eyâletinin züʻemâ ve erbâb-ı tîmârı bu esnâda Erzurum eyâleti tevcîh ve hâlâ Erzurum'a azîmet üzere olan Malatya ve Mollaömer Mutasarrıfı Hâfız Mustafa Paşa maʻiyyetine varup, emr ü re'yi üzee amel ü hareket eylemeleriçün mukaddemâ bilâ-izn vilâyetlerine gidenleri dahı bayrakları altına celb eylemeleri dahı derc olunarak.

Hüküm No : 396

İbrail Muhâfızlığı ile Rumili vâlîsi ve Boğdan cânibi seraskeri olan Vezîr Abdi Paşaʻya hüküm ki:

Dergâh-ı muʻallâm kapucubaşılarından İsakçı Anbar Emîni ve Zâhire Mübâşiri Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* İsakçı cânibine gelüp, cemʻ ü idhârına me'mûr olduğu üzere zehâ'iri bi'n-nefs ru'yet itmek ehem ve muktezî olmak hasebiyle İsakçı tarafına vürûda me'zûn olduğuna binâ'en Corcuş anbarlarının muhâfaza ve mhâresesi îcâb itmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, bundan akdem maʻiyyetine taʻyîn olunan Lika tâ'ifesini ağaları Yakub *zîde kadrühû* ile Corcuş anbarı muhâfazası zımmında tâ'ife-i mezbûreyi hey'et-i mecmû'a ile Çorcuş'a sevk ü irsâl ve leyl ü nehâr teyakkuz ve intibâh levâzımına ri'âyet iderek anbar-ı mezkûru ve etrâfını muhâfaza ve muhâreseye mübâderet ve bundan mukaddem Kalas ve ol havâlîden firâr iden küffârdan havâlî-yi mezbûrede keşt ü güzâr ider olur ise kahr

u tedmîr ve teb'îdleri husûsunda dilîrâne ve merdâne hareket eyleyüp, emr ü re'yinden hâric ser-i mû rehâvet ve tekâsülden hazer ü mücânebet eylemesini Libka ağası mûmâ-ileyhe ifâde ve tefhîme mübâderet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 397

Hırsova kadısına ve a'yân-ı vilâyet *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlileri muhâfazalarıçün istimdâd eylediklerine binâ'en, sipâh ve silahdâr terakkīlüleri ve serdengeçdileri kazâ-i mezbûrede kışlamak üzere ta'yîn olunup, Hırsova'ya vardıkda ahâlisi kabûl itmeyüp, ve karyelerinde dahı kışlak virmedikleri ekserî a'yân çiftlikleri olduğuna mübteni olmakdan nâşî olmağla a'yân-ı merkūme çiftliklerini sıyâneten neferât-ı merkūmeyi bundan akdem deve ve katırlara kışlak ta'yîn olunan Daye ve Saray karyelerine irsâl idüp, ancak karyeteyn-i merkūmeteyn hem deve ve katırlara ve hem neferât-ı mezkûreye kışlak olmağa muhtemel olduğunu ahâlileri meştâ-yı hümâyûnuma arzuhalleriyle inhâ ve neferât-ı mezkûre Hırsova'da ve yâhud civârında kışlak ta'yîn olunan karyelerde kışlatmanız bâbında emr-i şerîfim sudûru Sipâh Ocağı Ağası Mîr Ali ve Silahdâr Ocağı Ağası Mustafa *dâme mecdühûm*a i'lâm itmeleriyle, siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, zikrolunan terakkīlü nefertını Hırsova kazâsında kışlak ta'yîn olunan karyelerde kışlatmanız bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 105]**

Hüküm No : 398 [176]

Hâlâ Anadolu vâlîsi ve Kırım cânibi serakeri olan vezîrim İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, hâlâ vâlîsi olduğun eyâlet-i merkūme zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı alaybeyileriyle ma'iyyetine me'mûr kılınup, Erzurum eyâletinin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı dahı hasbe'l-iktizâ hâlâ Erzurum vâlîsi *düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem* vezîrim Hâfız Mustafa Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetine ta'yîn olundukları hasebiyle bundan akdem eyâlet-i Erzurum tarafına gönderilen cebe defteri ve tahvîl kuyûdâtıyla bu ana dek[…] olan battalları memhûren ve mahtûmen meştâ-yı hümâyûnuma irsâl ü îsâl ve eyâlet-i merkūme za'îm ve sipâhîlerini ve alaybeyilerini muktezâ-yı me'mûriyetleri üzere serî'an ve âcilen ol tarafdan sefâyine irkâb ve Erzurum vâlîsi müşârun-ileyhin ma'iyyetine tesyîrlerine ihtimâm u tâmm eylemen fermânım olmağın, mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. Anadolu eyâletinin askerîsinin cebe defterleri bundan sonraca ihrâc ve hâlâ ma'iyyetinde olan re'isü'l-küttâb vekîli ve defter emîni vekîli ma'rifetleriyle kemâ-kân tahrîr ü tanzîm olunmak üzere tarafına irsâl olunacağı

[176] Sayfanın satır başları çıkmamıştır.

ma‘lûmun oldukda, vürûd-ı emr-i şerîfimde Erzurum eyâletinin cebe defteri ve tahvîl kuyûdâtı Erzurum vâlîsi müşârun-ileyh tarafına gönderilmek içün şimdye dek cem‘ olan battallarıyla ma‘an bir gün evvel meştâ-yı hümâyûnuma memhûren ve mahtûmen irsâle ihtimâm ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr ve alayabeyilerini dahı serî’an ol tarafdan sefâyine irkâb ve ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe tesyîrlerine ikdâm ve sa‘y u mâlâ-kelâm idüp, bir neferi girüye kalmakdan ve mugāyir-i emr-i şerîfim ser-i mû hareketden ihtirâz u ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 399

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı anbar emîni olup, hâlâ Boğdan seraskeri vezîr-i dilîr ma‘iyyetine me’mûr olan Dağıstânî Ali *dâme mecdühûya* ve Mirlivâ Mustafa *dâme izzehuya* ve Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan İsakçı Mütevellisi Feyzullah *zîde mecdühûya* hüküm ki:

Sen ki Devlet-i Aliyye’min abd-ı sadâkat-kârı Kapucubaşı mûmâ-ileyhsin, bu def‘a vârid olan tahrîrât-ı beşâret-hateminin me’âli üzere kasaba-i Kalas‘da tecemmü’ iden a‘dâ-i dîn-i dûzah-mekîni kahr u tedmîr iderek kasaba-i mezbûrenin feth ü teshîri emrinde zuhûra gelen hıdmet-i mebrûren ve seninle reşte-___ ittihâd olarak husûs-ı mezbûrede sa‘y u ikdâm iden mûmâ-ileyhimâ Mîr Mustafa *dâme izzehu* ve Feyzullah *zîde mecdühû*nun ibrâz eyledikleri mesâi-i meşkûreleri ve husûsen asker-i Tatar adüvv-şikârın size mürâfa’at birle gayret ve ihtimâmları alâ-vechi’l-ekmel ma‘lûm-ı mülûkânem olmağla bu gün levâzım-ı sıdk-ı ubûdiyet ve istikāmeti icrâda bi’l-ittifâk teşmîr-i sâk kudret iderek zuhûr u birûz iden me’âsir-i pesendîde ve mefâhir-i cezîleniz karîn-i sitâyiş ve tahsîn olmağın cümleniz du’â-yı hayr-ı pâdişâhâneme mazhar olmuşsuzdur. Dünyâlarınız ak ve sebîl-i dîn-i mübînde mücâhedet-i sâdıkāneniz mukābelesinde nân u etmek-i pâdişâhânem sizlere helâl ve hoşgüvâr olsun. Ancak bi-avn-i Hüdâvend-i Feyyâz kasaba-i Yaş‘ın dahı bu esnâlarda emr-i teshîri itmâmıyla ol tarafların dahı levs-i vücûd-gerde-i müşrikînden tathîr ü tanzîf ve tezannumu husûsu iktizâ-yı metâlib ve me’âerib-i hüsrevânemden olmakdan nâşî, İbrail muhâfızı olup, bu def‘a Boğdan seraskerliği ihâle-i dûş-ı iktidârı kılınan vezîr-i sâ’ibü’t-tedbîr salâbet-masîrim Abdi Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehûya* husûs-ı mezbûr, seraskerliği emr-i hümâyûnumda gereği gibi tavsiye ve te’kîd olunmağla, müşârun-ileyh ile bi’l-ma’iyye kasaba-i Yaş’ın teshîri hıdmetinde dahı sizden gayret ve hamiyet ibrâzı me’mûl ve matlûb-ı mülûkânem olduğu ma‘lûmunuz oldukda, yanınızda mevcûd cünûd-ı muvahhidînin taltîf ve tergībleri husûsâtına dikkat ve dîn-i mübînde gayret ve rızâ-yı hümâyûnum istihsâliçün gönül birliği ve kemâl-i hâhiş ve metânet birle işe kıyâm u mübâderet zımmında hemân cümleniz hey’et-i mecmû’anız

ile müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde mevcûd ve amâde olup, re’y-i rezîn-i isâbet-karînine muvâfakat ve mütâbe’at birle Yaş üzerine azîmet ve inşallahü’l-Melikü’l-Fettâh ol tarafda olan gürûh-ı müşrikîni kahr u tedmîr iderek kasaba-i mezbûreyi feth ü teshîr ile bu hıdmetiniz dahı Kalas’ın teshîri emrinde zuhûr-ı hıdmet karînü’l-mu’temedinize ilâve olmasına sarf-ı bezl-i liyâkat ve bezl-i gāyet-i vüs‘ u istiâ’at eyleyüp, müşârun-ileyhin re’y-i rezînine muvâfakatda ser-i mû kusûr ve rehâvetden her biriniz be-gāyet mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 400

Sâbıkā Erzurum vâlîsi olup, hâlâ Kırım cânibi seraskeri olup, bu def‘a eyâlet-i Anadolu müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân olunan Vezîr İbrahim Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, hasîsa-i zâtın olan gayret ve şecâ’at muktezâsınca cânib-i mezbûr seraskerliği uhde-i liyâkat ve iktidârına ihâle ve tefvîz kılındıkdan berü ol havâlîde vâki‘ kılâ’ ve bukā’ ve hudûdların muhâfaza ve muhâreseleriyle tatmîn ve te’mîn kılup, ahâlî ve re‘âyâda gûşiş-i tâmın ve zuhûr iden düşmen-i dînin mukābele ve istîsâllerinde gayret ve ikdâmın ma‘lûm ve hıdmetin makbûl ve meşkûr olup, sezâvâr-ı inâyet ve mekremet-i şâhânem olmandan nâşî terfî-i hâl ve teksîr-i dâ’irene vesîle-i medâr olmak içün avâtıf-ı behiyye-i hüsrevânemden hasretü’l-vüzerâ olan eyâlet-i Anadolu sana tevcîh ü ihsân-ı mülûkânem olduğuna binâ’en, i‘lâm-ı hâlî muhtevî işbu fermân-ı hümâyûnum şeref-efzâ-yı sudûr olup, (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde menâsıbın olan eyâlet-i mezbûreyi zabt u rabt ve re‘âyâ ve bere‘âyâyı himâyet ü sıyânet içün tarafından mütesellim nasb u ta‘yîn ve ma‘iyyetinde olan askerden mâ’adâ kapun halkı bin nefer olmak üzere tetmîm iderek zâtında merkûz olan vakûr ve gayret ve sadâkat lâzımesince dâ’imâ basîret ü intîbâh vechile harekete dikkat ve ma‘iyyetinde olan asâkir-i mansûrenin tanzîm-i ahvâllerine nisâr-ı cehd ü kudret birle muhâfaza-i kılâ’ ve hudûd ve mürâfa’a-i keyd-i adûya bundan böyle dahı sarf-ı vüs‘ ü tâkat ve inhâsı muktezî hâlâtı peyderpey meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş‘âra müsâra‘at ve hilâf-ı me’mûl ednâ vaz’ u hareketden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 401

Eyâlet-i Diyarbekir’de vâki‘ Hazo ve Cezîre ve Eğil ve Tercil ve Palu ve Gence ve Çermik ve Hasankeyf ve Siverek ve Kulb ve Atak ve Mihrani ve Sincar ve sâ’ir hükûmet ve elviye mutasarrıflarından el-yevm sefer-i hümâyûnda mevcûd olmayup, hâlâ ol taraflarda ____ ve Çıldır taraflarına Moskov keferesinin envâ’-i desâ’is-i şeytâniyesiyle Tiflis Hanı Erekli Han bî-îmân ba’zen itâle-i dest-i mefsedet eylediği tahkīk olunduğuna binâ’en hâ’in-i

mesfûrun def'-i mekr ü keydi **[Sayfa 106]** ve Kars ve Çıldır taraflarının muhâfazası hâlâ Erzurum vâlîsi olup ma'denler emâneti dahı uhdesinde olan vezîrim Hâfız Mustafa Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû*ya rikâb-ı hüsrevânemden emr-i hümâyûn-ı şevket-makrûnumla ihâle ve tefvîz olunup, takviye-i bâzû-yı iktidâr ve teksîr-i süvâd cem'iyeti lâzıme-i hâlden olmakdan nâşî imdi siz ki mârü'zzikr hükûmet ve elviye mutasarrıfları mûmâ-ileyhimsiz, vezîr-i müşârun-ileyh tarafından buyruldusu gelüp, sizi her ne vechle istihdâm eyler ise vârid olan buyruldusu mûcebince amel ü hareket iderek derhal emr ü işâreti üzere hıdemât-ı aliyede kıyâm ve sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, ser-i mû emrine muhâlefetden ve ta'yîn eylediği hıdmeti îfâda kusûr u rehâvetden ve tekâsül ve betâ'atden her biriniz be-gāyet ictinâb u ihtirâz eylemeniz bâbında. Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 402

Bir sûreti: eyâlet-i Çıldır'da vâki' Oltu ve Şavşad ve ____ ve Ardahan Bezergâ ve Haçil(?) ve Ede-i (?) ulyâ ve Ede-i(?) Süflâ ve Emîrhoy ve _____ ve _____ ve Harnos ve ____kal'a ve Hacirga ve ____ ve Zaruşad ve Geçvan ve Ardahan gücrâ ve Nısf-ı Livane ve _____ ve Ardanuç ve ____ ve ____ Ardahan ve hükûmet ve elviye mutasarrıfları *dâme izzehum*a ____.

Hüküm No : 403

Bir sûreti:

Eyâlet-i Erzurum'da vâki' Hınıs ve Tekman ve Bayezid ve Eleşgird ve ____ ve Diyadin sancakları mutasarrıfları *dâme izzehum*a.

Hüküm No : 404

Üsküdar'dan İznik ve Sabancı ve Hendek ve Bolu ve Düzce ve Gerede ve Za'afranbolu ve Devrek ve Kastamonu ve Taşköprü ve Boyabâd ve Sivas ve Tokad ve (…) kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş-erlerine *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûn-ı meymenet-makrûnum içün asâkir-i nusret-şi'ârın tevfîr ü teksîrleri mühim ve muktezî olmakdan nâşî cebehâne-i âmirem ocağından altı kıt'a bayrak küşâd olunmak içün irsâl olunmağla imdi zikrolunan kasabât ve kurâda yemîn ü yesârında vâki' ve temekküs iden atîk serdengeçdi ağalarından ve gerek kâr-güzâr müceddeden ağalığa râğib olanlarda zikrolunan bayrakları küşâd ve her bayrağa atîk ve emekdâr esâmîleri çalık neferâtlardan ve kuloğullarından ve sâ'ir dirliğe rağîb ider şecî' ve

bahâdır ve ceng ü harbe kādir müsellah ve müretteb piyâde ve yüzer nefer müceddeden tashîh ve be-dergâh ve amâde itdirlmesi femân olmağla inşallahi te'âlâ evvel bahar huceste-asâr nevrûz-ı fîrûzunda Babadağı sahrâsında ve ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mevcûd olmalarına mezîd-i dikkat ü ihtimâm eyleyesiz. İnşallahü'r-Rahman ber-mûcib-i emr-i âli sâkin olduğunuz mahallerden mücerred niyet-i cihâd ve gazâ içün hareket ve Babadağı sahrâsına vâsıl olunmaya değin esnâ-yı râhda neferâtlarınızdan re'âyâ fukarâsına cevr ü ezâdan ve tecziye ve tekdîr itdirmekden ziyâde mücânebet ve ittikā idrek ordu-yı hümâyûnuma îsâle şitâb u sür'at ve müsâra'at eyleyesiz. Ve sen ki bu husûsa ocağ-ı mezkûrdan ta'yîn olunan mübâşir (…) *zîde kadrühû*sun, tevzî'i cümle re'yi ile sana ihâle kılınan bayrakların neferâtlarını tekmîl itdikden sonra esnâ-yı râhda fukarâ-i ra'iyyeti himâyet ü sıyânet eyleyerek bir kadem akdem ve bir sâ'at mukaddem me'mûr olduğun Babadağı sahrâsında mevcûd itdirmeğe teşmîr-i sâk gayret idüp, sâdır olan fermân-ı vâcibü'l-ittibâ'ın mazmûn-ı itâ'at-makrûnuyla harekete ihmâm eyleyesiz. Ve siz ki ağayân ve alemderân ve neferât-ı sâ'irelersiz, bi-avnihi te'âlâ hitâm-ı hıdemât-ı aliyyemde atîk ağa ve alamdarlâra kanun üzere terakkīleri ve cedîd serdengeçdiye kırkar ve alemdârlarına yirmişer akçe neferât-ı sâ'ireye dahı tashîd ve be-dergâh i'tibârıyla nân-pâreleri avâtıf-ı aliye-i hüsrevânemden ihsân olunacağı nümâyân olmağın ubûrân-ı hareket birle tekmîl-i nâmus-ı ocağa sarf-ı vüs' u kudret eyleyesüz deyu bi'l-fi'l çorbacıbaşı olan Mehmed *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 405

Bir sûreti:

Üsküdar'dan İznikmid ve Sabancı ve Hendek ve Bolu ve Kastamonu ve Gerede ve Hersek ve Karacaviran ve Koçhisar ve Osmancık ve Kangırı ve Çerkeş ve Tosya ve Amasya ve Tokad ve Sivas ve (…) kadılarına ve kethüdâ yerlerine ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitâben; zikrolunan kasabât ve karyeleirnde ve yemîn ü yesârında vâki' atîk serdengeçdi ağalarından müceddeden ağalığa râğib olanlardan on aded bayrak küşâd ve beher bayrağa ceng ü harbe kādir müretteb yüzer nefer piyâde müceddeden tashîh ve be-dergâh ve nevrûzda Babadağı sahrâsında mevcûd bulunmalarıçün bâ-mektûb.

Hüküm No : 406 [177]

Bir sûreti:

[177] Satır başlarındaki ilk kelimeler çıkmamış. Doğru olduğu tahmin edilenler yazıldı. Eksik kalan yerler "…" işaretiyle gösterildi.

Varna ve Filibe ve Sofya kadılarına ve Karînabâd ve İmros ve Pirevadi ve Kızanlık ve (…) ve (…) ve (…) kadılarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitâben; zikrolunan kasabât ve kurâlardan ve yenîn ü yesârında atîk serdengeçdiler yüzer nefere müceddeden teshîh-i be-dergâh iderek iki kıt‘a bayrak küşâdıçün ber-vech-i meşrûh Babadağı sahrâsına nevrûzda gelmeleriçün.

Hüküm No : 407

Bir sûreti:

… Çenberlik ve Lefke ve Söğüt ve Eskişehir ve Kütahya ve Karahisar ve Akşehir ve Konya ve Ayaş ve (…) ve (…) ve (…) kadılarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitâben; yüzer nefer müceddeden tashîh-i be-dergâh iderek altı kıt‘a bayrak küşâdı içün serdengeçdi ağalara Babadağı sahrâsına nevrûzda gelmeleriçün.

Hüküm No : 408

Umûrfakih kadısına ve ocakdan bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan (…) ve kazâ-i mezkûr serdârı ve a‘yân ve ocak ihtiyârları *zîde kadrühûm*a ve Dimetoka kal‘ası dizdârına hüküm ki:

Evvel bahar huceste-asarda sefer-i hümâyûnuma me’mûr asâkir-i İslâm ferhunde-fercâmın ta‘yînatlarıün Umûrfakih kazâsından mübâyaası emr olan beksimâd tabhına iki bin beş yüz kîl hınta ve bin yedi yüz elli kîl dakīk ve elli bin beş yüz kîl şa’îrin cem‘ ü tahsîl ve Silistre iskelesine nakl ü tesyîr olunması bâbında sâdır olan emr-i âli, kazâ-î mezbûra vürûdunda mazmûn-ı münîfi cümleye i‘lâm u işâ‘at olunmak üzere bâ-mürâsele-i şer‘iyye ahâlî-i kazâ huzûr-ı şer‘e da’vet olundukda kemâl-i huşûnet ve adem-i itâ’atlerinden nâşî bir ferdi da’vete icâbet eylemeyüp, ta’tîl-i maslahat-ı mühimmeye bâdî ve asâkir-i nusret-şi’âr içün tertîb olunan zehâ’ir-i mezbûrenin te’hîrine[…] su’-i harekete cesâret eyledikleri meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma zahîre mübâşiri tarafından sahihan ihbâr ve bu gûne huşûnete sebeb Umûrfakih karyesinde Koca Ahmed ve Cafer oğulları Ahmed ve Halil[…] karyesinden Tataroğlu Hasan ve Ortakarye’de Abdaloğlu Ali ve Ermenakoğlu Mehemmed ve Gani karyesinden Şaban oğlu İbrahim ve Yenikarye’de Molla Hasan nâm şakīler olduğu i‘lâm olunmağla bu gûne ehem-i mehhâm-ı asâkir-i İslâm’ın ta’tîline mü’eddî oldukları içün te’dîbât-ı meşrû’aları icrâ zımmında ahz u kal‘a-bend birle te’dîb olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (….) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ü hareket ve sâlifü’z-zikr şekāvet-pîşeleri ma’rifet-i şer‘ ve cümle ma’rifeti ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma’rifetiyle alâ eyyi hâl ele getürüp, zehâ’ir-i mezbûrenin adem-i vusûlüne mü’eddî oldukları hasebiyle kal‘a-bend ve tertîb-i cezâ olunacakların kendülere ba‘de’l-ifhâm zehâ’ir-i mezbûreyi emr-i âli mantûkunca edâ vü teslîme müte’ahhid olurlar ise

fihâ[…] huşûnet birle adem-i edâya musırr olurlar ise mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve ibreten li's-sâ'irîn mahbûsen kal'a-i mezbûreye irsâl ü îsâle dikkat ü ihtimâm eyleyüp, setr ü himâye itmekden ziyâde hazer eyleyesiz. Ve sen ki dizdâr-ı merkūmsun, mezbûrları, vusûlünde dizdârı olduğun kal'a-i mezbûrede muhkem habs ü kal'a-bend eyleyüp, bilâ emr-i âli ve mektûb-ı ocak, ber-takrîb ıtlâklarından ve gaybet… lerinden ittikā ve vürûdlarını i'lâma ihtimâm eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 409

Hâlâ Özi vâlîsi olup, Silistre'den Yaş üzerine asker ile me'mûr Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Silistre'de nefîr-i âm ve sâ'ir sunûfdan asâkir-i kesîre cem' olup, ve Yaş derûnunda olan Moskovlu melâ'inin ve Boğdanlu usâtının katl ü tedmîr ve istîsâlleri ehem-i umûrdan olduğuna binâ'en Boğdan seraskerliği[…] Rumili vâlîsi olan vezîrm Abdi Paşa'ya tefvîz olunmakdan nâşî ma'iyyetinde olan ve bir tarafdan varan asâkir-i nusret-me'âsir ile İbrail'den Yaş üzerine azîmet eylemesi ve Kırım hanı cenâbları dahı yetmiş bini mütecâviz tatar-ı adüvv-şikâr ile Boğdan'a teveccüh ve Yaş kasabasında ve etrâfında olan Moskovlu ve Boğdanlu asîlerini katl ü tedmîr ve ihrâc eylemek üzere bi'l-muhâbere ittfâk ve hareket eylemeleri bundan akdemce tefhîm ve tavsiye ve olunduğuna binâ'en hâlâ Silistre'de cem' olan asâkir-i nusret-me'âsire fütûr u kelâl gelmemek ve heman senin ile mâ'an cümlesi İbrail tarafına geçüp, Boğdan seraskeri vezîrim Abdi Paşa ma'iyyetine vusûl ü luhûka mübâderet ve bi-avn-i hazret-i Rabbi'l-izze ile adüvv-i dîn-i mübînden ahz u intikāma teşmîr-i sâ'id gayret ü liyâkat eylemeniz matlûb-ı hümâyûnum olduğu ve du'â-yı hayr-ı şâhânem cümle asâkir-i zafer-eserim ile bile olmağla dîn-i mübîn uğûrunda yüz aklıkları idüp, Boğdan memleketine duhûl ve re'âyâyı ifsâd iden Moskovlu'yu ve Boğdanlu usâtını katl ü temdir ve usât-ı merkūmenin nisâ ve sıbyânların esîr ve eşyâların iğtinâm eylemeğe bezl-i tâb u tākat eylemelerini[…] iderek asâkir-i müctemi'ayı Silistre'den alup, serasker-i müşârun-ileyhin ma'iyyetine vusûle mübâderet ve re'y ü tedbîri üzere hareket eyleyüp, te'hîr ü tevakkīden hazer ü mücânebet ve ber-vech-i meşrûh Silistre tarafına müctemi' olan asâkiri alup, İbrail'e azîmet eylediğini meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş'âra müsâra'at eyleyüp, ser-i mû hilâfından tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 108]**

Hüküm No : 410

Sehven kayd olunmağla mühime defterine nakl olunmuşdur.

Sâbıkā Musul vâlîsi olup, bu def´a Adana eyâleti müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân olunan Vezîr Hüseyin Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezir-i müşarun-ileyhsin, zâtında merkûz gayret ve hamiyet iktizâsınca bu ana dek bulunduğun merziyet-i fukarâ ve zîr-i destânî himâyet ve ashâb-ı şenâ'at ve şekāveti te'dîb ü tenkîle mübâderet ile te'mîn-i vilâyet ve terfîh-i hâl-i ahâlî ve ra'iyyete cidd ü cehdin ve her hâlde muvâfık-ı rızâ-yı mülûkanem vaz' u hareket iderek hıdemât-ı meşkûre ibrâzına ihtimâm u dikkatin mücerreb ve ma'lûm olup, bundan böyle dahı senden niçe niçe me'âsir-i fâ'ika ve hıdemât-ı lâyıka zuhûru me'mûl ve melhûz-ı hüsrevânem olmakdan nâşî, hüccâc-ı müslimîni tüccâr ve ebnâ-i sebîli ve re's-i hudûdundan nihayet-i hudûduna değin sâlimen imrâr ve ahvâlîni ve sâ'ir hükûmetin dâhilinde vâki' mahalleri ve yolları eşkıyâdan tathîr ü tanzîf ve ahâlî ve re'âyâyı terfîh ü tatmîne sa'y-i bî-şumâr eylemen şartıyla Adana eyâleti avâtıf-ı sâmiye-i şâhâne ve avârıf-ı sâmi'a-i şehinşâhânemden bu def'a sana tevcîh ü ihsân-ı hümâyûnum olmağla bir kadem akdem mansıbına gelüp, şurût-ı teveccühün üzere zabt u rabta mübâderet ve kemâl-i ihtimâm u dikkat eylemen bâbında me'mûriyetini şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh emr-i şerîfimle mâ'an (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda Adana eyâleti cevelân-gâh-ı terâkime ve eşkıyâ olmadkdan nâşî senin bu hilâlde ucâleten gelüp, mansıbına vusûl ü luhûkun ve fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere hareketin mühim olmağla, bulunduğun mahalden hareket ve hilâl-i râhda etbâ' ve levendâtını zabt u rabt husûsuna dikkat ve ahâlî ve re'âyâya cevr ü zulmden hazer ü mücânebet iderek bir kadem akdem Adana'ya vusûl ve makarr-ı hükümetine kıyâm u mesûl ile yolların tathîr ve emniyetine ve hüccâc-ı müslimîn ve tüccâr ve sâ'ir ebnâ-i sebîli re's-i hudûduna değin selametle imrar u isale ve ahâlî-i vilâyet ve zu'afâya vücûh-ı mezâlim ve ta'addiyâtdan sıyânet ü himâyete sarf-ı mâ-hasal kudret ve liykat eylyesin. Şöyle ki; müddet-i velâyetinde dâhil-i hudûdunda eşkıyâ nâmı mesmû' olmak ve kimesnenin mal ve canına zarar u gezend irişdirilmek lâzım gelür ise, zuhûr iden zâyi'ât senden tahsîl ve tazmîn olunmakla iktifâ olunmayacağını bir hoşça fehm ü derk idüp ana göre hareket ve mugāyir-i tenbîhât-ı mülükânem, ser-i mû vaz' u hareketden ve mansıbında ve hilâl-i râhda bir ferde zulm ü ta'addîden ziyâde ittikā ve mücânebet eylemen babaında. Fi Evahir-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 411

Eyâlet-i Erzurum'da vâki´ elviye mutasarrıflarından _____ sancağıbeyi (…) *dâme izzuhu*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, senin me'mûr olduğun Kırım cânibinden hareket ve sefîneyle Anadolu tarafına geçüp, bir kadem akdem Erzurum'a vusûl ve hâlâ Erzurum vâlîsi vezîrim Hafız Mustafa Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclalehu*nun ma'iyyetinde sâ'ir me'mûrlar ile ma'an iktizâ iden hdemat-ı aliyyemde bezl-i vücûd ve sarf-ı mechûd eylemen fermânım olmağın me'mûriyetini şâmil işbu emr-i şerîfim ısdar ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda Kırım tarafında kat'a tevakkuf ve ârâm itmeyüp, vürûd-ı emr-i şerîfimde derhal sefineye süvar ve Anadolu cânibine geçüp, müsâra'aten Erzurum vâlîsi vezir-i müşarun-ileyhin ma'iyyetine varup, emr ü reyine mütâva'at ve imtisâl iderek iktizâ-i hâle göre hıudemat-ı aliyyeme kıyâm u mübâderet ve bezl-i vüs' u tâkat eyleyüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve müşârun-ileyhin emr ü re'yine muhâlif ednâ vaz' u hâletden be-gāyet hazer ve mücenebet eylemen bâbında. Fi Evahir-ı Ş. Sene 1183.

Hüküm No : 412

Bir sûreti:

Yine eyâlet-i Erzurum'da vâki' Malazgird sancağı beyi olup, Kırım tarafında olan (…) *dâme izzuhu*ya kezalik ma'iyyet-i müşarun-ileyhe me'mûriyetiçün.

Hüküm No : 413

Bir sûreti dahı:

Hâlâ Anadolu vâlîsi olup, Kırım cânibi seraskeri olan Vezir İbrahim Paşa, mîr-i mûmâ-ileyhimâyı sefîneye irkâb ve Erzurum valisi ma'iyyetine irsâl eylemesiçün bir kıt'a; mûmâ-ileyhin maiyyetine vusûllerinde sâ'ir me'mûr-ı ma'iyyeti kılınanlar ile ma'an iktizâ iden hıdemât-ı aliyyede emr ü re'yi üzere i'mâl ve istihdâm eylemek üzere i'lâm-ı hâl siyâkında. Erzurum vâlîsi müşârun-ileyhe hitâben dahı başka bir kıt'a.

Hüküm No : 414

İbrail muhâfızlığı ile Rumili vâlîsi ve Boğdan cânibi seraskeri Vezir Abdi Paşa'ya ve Hırsova kadısına ve kazâ-i mezbûrun a'yân ve zâbitânına hüküm ki:

Hırsova kazâsına dört sâ'at mesâfe Eflak hudûdunda olan Yaya ve Batnış nâm adalarda iki yüz hâne mikdârı re'âyâ fukarâsı sâkin ve mütemekkin ve kendü hallerinde zer' ü harslarıyla meşgûl ve her vechle mutî' ve münkâd olup, bu ana dek kendülerden nâ-hemvâr hareket zuhûr u sudûr itmemekle, bundan böyle dahı kendü hallerinde ada-yı mezkûrelerde yerlerinde ve yurdlarında ikāmet idüp, cümlesi arabalarıyla nakl-i zehâ'ir-i mîrîyede ve edâ-yı hıdemât-ı sâ'îrede bezl-i vücûd ve cizye ve sâ'ir tekâlifâtı edâ ve merâsim-i ra'iyyeti icrâ eylemek üzere müte'ahhidler olduklarını ve keyfiyetleri bu vechle olduğunu kazâ-i mezbûr a'yânı mûmâ-ileyh ve sâ'irleri dahı tasdîk ideceklerini re'âyâ-yı mesfûreden otuz kıt'a kereste

arabalarıyla meştâ-yı hümâyûnuma vürûd iden re‘âyâ fukarâsı takrîr ve Eflak hudûdunda sâkinlersiz deyu emvâl ve evlâdlarına itâle-i dest-i ta’arruz olunmayup, himâyet u sıyânet olunmaları husûsunu, sen ki serasker müşarun-ileyhsin, sana ve Hırsova ve Rasova ahâlîlerine emr-i şerîfimle tavsiye olunması bâbında istirhâm ve istid’â-yı inâyet itmeleriyle vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın **[Sayfa 109]** imdi cizye-i şer‘iyelerini edâ ve merâsim-i ra‘iyyeti icrâ iden re‘âyâya ve evlâd ve mallarına kimesne taraflarından ta’arruz olunduğuna vechen mine’l-vücûh rızâ-yı hümâyûnum olmadığına binâ’en bu husûs mukaddem ve mu’ahhar sudûr iden evâmir-i şerîfemde derc ve cümleye tenbîh olunmuş olmağla, ber-vech-i muharrer itâ’at üzere olan re‘âyâ-yı mesfûreye ve emvâl ve evlâd u ıyâllerine hudûd-ı Eflak‘ta sâkinlersiz deyu askerî tâ’ifesi ve gayrılar taraflarından hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugāyir-i mezâmîn-i evâmir-i aliyyem kat’a ta’arruz ve ta’ddî vukû’a gelmemek üzere muhâfaza ve himâyet ve sâ’ir misllü itâ’atleri zâhir olan re‘âyânın dahı himâyet ü sıyânetleri hâlâtına ihtimâm u dikkat ve bu husûsu iktizâ idenlere tenbîh ü te’kîde mübâderet ve hilâf-ı rızâ vü cevâzdan mübâ’adet olunmamak bâbında. Fi Evahir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 415

Dergâh-ı mu´allâm kapucubaşılarından olup, rikâb-ı hümâyûnumda topcubaşı vekîli olan es-Seyyid Mehmed Emin *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

Hâlâ Kırım cânibi seraskeri olan İbrahim Paşa *edâma’llahü te´âlâ iclâlehû*nun ma´iyyetinde mevcûd olan kebîr ve şahi topları remy ü i’mâlleriçün Kefe kal‘asında mukîm topçular üzerlerine zâbit vekîli nasb olunan dördüncü Mustafa Çorbacı *zîde kadrühû* kendü tarafından yerine bir vekîl nasb u ta´yîn idüp, işe yarar neferâtıyla serasker-i müşarun-ileyhin ma´iyyetinde mevcûd olmak üzere ocak tarafından ta´yîn olunmağla mûmâ-ileyhin ma´iyyetine taşra ortalarından on üçüncü Halil Çorbacı yüz nefer topçular ile Âstâne-i sa´âdetimden sefîneye vaz’ u irkâb ve Kefe iskelesine tesyîr olunması lâzıme-i hâlden olmağla imdi Âstâne-i sa´âdetimde mukaddem topçu olup, esâmîleri çalık ve kuloğullarından ceng ü harbe kādir tuvâna yiğitlerden dokuz akçeyi tecavüz eylememek üzere yüz nefer topçu müceddeden tashîh ve be-dergâh olup, Kefe iskelesine evvel bahar huceste-asârda ucâleten gönderilmesi bâbında şeref-bahş-ı sudûr olan fermân-ı celîl-i âli ile ocak tarafından mübâşir yediyle irsâl olunmağla vusûlünde sudûr iden fermân-ı âli mûcebince Âstâne-i sa´âdetimde mukaddem topçu olup, esâmisi ve kuloğulalrından ceng ü harbe harbe kādir tuvâna yiğitlerden dokuzar akçeyi tecavüz eylememek üzere yüz nefer topçu müceddeden tashîh-i be-dergâh itdirüp, ta‘yîn olunan sefîneye vaz’ ve Kefe iskelesine ucâleten irsâl olunmuşdur. Mezîd-i ihtimm eyleyüp, sâdır olan fermân-ı celîlü’l-kadrim mucebince amel ü hareket

eyleyesiz deyu dergâh-ı mu´allâm kapucubaşılarından olan el-Hâc Mustafa *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak baında. Fi Evail-i N. Sene 1183.

Hüküm No : 416

Çirmen sancağı mutasarrıfı olup, hâlâ Hırsova kasabasını muhâfazaya me'mûr Abdi Paşa ve Hırsova kadısına ve a'yân-ı vilâyet ve zâbitâna hüküm ki:

Hırsova kasabasına dört sâ'at mesafe Eflak hudûdu dâhilinde olan Yaya ve Batnış nam adalarda iki yüz hâne mikdârı re'âyâ fukarâsı sâkin ve mütemekkin ve kendü hallerinde zer' ü hars ile meşgūl ve her vechle muti' ve münkâd olup, bu ana dek kendülerden nâ-hemvâr hareket zuhûr u sudûr itmemekle bundan böyle dahı kendü hallerinde ada-yı mezkûrlarda yerlerinde ve yurdlarında ikāmet idüp, cümlesi araba ile nakl-i zehâ'ir-i mîrîyyede ve edâ-yı hıdemât-ı sâ'irede bezl-i vücud ve cizye ve sâ'ir teklifâtı edâ ve merâsim-i ra'iyyeti icrâ eylemek üzere müteahhidler olduklarını ve keyfiyetleri bu vechle olduğunu kazâ-i mezbûr a'yânı ve sâ'ireleri tasdik ideceklerini re'âyâ-yı mesfûrûndan otuz kıt'a kirâsına araba ile meştâ-yı hümâyûnuma vürûd iden re'âyâ fukarâsı takrîr ve Eflak hudûdunda sâkinsiz deyu emvâl ve evlâdlarına itale-i dest-i ta´arruz olunmayup, himâyet u sıyânet olunmaları husûsu Hırsova ve Rasova ahâlîlerine tenbîh olunmasını istirham ve istid'â-yı inayet ve bu makūle cizye-i şer'iyelerini eda ve merâsim-i raiyyti icrâ iden re'âyâya ve evlâd ü ıyâl ve mallarına kimesne tarafından ta´arruz olunduğuna bi-vechin mine'l-vücûh rızâ hümâyûnum olmadığına binâ'en bu husûs mukaddem ve mu'ahhar sudûr iden evâmir-i şerîfemde derc ve cümleye tenbîh olunmuş olduğundan mâ'adâ re'âyâ-yı mesfûrenin ada-i mezkûrelerde yurdlarında ikāmet ve ıyal u evlâd ve emvâllerine itâle-i dest-i ta´arruz olunmalarına ruhsat u cevâz gösterilmeyüp, himâyet ü sıyânet olunmaları hâlâtına ihtimâm u dikkat itmesiçün hâlâ İbrail muhâfazı ve Boğdan cânibi seraskeri vezîrim Abdi Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclalehu*ya dahı bu def'a başka emr-i şerîfimle tavsiye olunmağla siz ki mir-i miran ve mevlânâ ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, siz dahı ber-vech-i muharrer itâ'at üzere olan re´âyâ-yı mesfûreye ve emvâl ve ıyal u evlâdlarına hudûd-ı Eflak'da sakinsiz deyu askerî tâ'ifesi ve sâ'ir etrâflarından hilâf-ı şer-i şerîf ve mugāyir-i mezâmîn-i evâmir-i aliyyem kat'a ta´arruz ve ta´addî olunmamak üzere tenbîhi iktizâ idende gereği gibi tenbîh ü te'kîd ile işbu emr-i şerîf kazâ-i mezbûrun sicll-i mahfûzuna ba'de'l-kayd a'yân-ı mesfûre yedlerinde ibkā-yı himâyet ve sıyânetleri hâlâtına ihtimâm ve sâ'ir bu misillü itâ'atları zâhir olan re'âyânın dahı vikāyelerine dikkat eyleyüp, hilâfına rızâ ve cevazdan be-gāyet tevakkî ve mücânebet eylemen bâbnda. Fi Evahir-i Ş. Sene 1183

Hüküm No : 417

Bir sûreti dahı:

Boğdan cânibi seraskeri paşaya ada-yı mezkûrelerin re‘âyâsı mesfûrların yurdlarında ikāmet ve ıyal u evlâd ve emvâllerine ta´arruz olunmamak husûsu ikitiza idenlere tenbîh ü te’kîd olunmak üzere i‘lâm- hâl siyakında te’kîdi hâvi bir kıt‘a.

Hüküm No : 418

Hâlâ Âstâne-i aliyyemde sersekbânî-i dergâh-ı mu´allâm el-Hâc es-Seyyid İbrahim *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnumda bulunan ocak zâbitânı ve çavuşân yazıcıların her biri bir hıdmete ta´yîn ve etrâfa neşr ü irsâl olunduklarından ordu-yı hümâyûnumda umûr-ı mehhâma ta´yîn ve istihdâm olunacak ocak zâbitânı ve çavuşân ve yazıcıyân ekall-i kalîl olup, Âstânede şimdiye değin istirahat-nişîn yarar ve işgüzâr ve rükûb u nuzûle sâhib-i iktidâr turnacıbaşı ve hasekiler ve çavuşân ve çorbacı ve yazıcılar ordu-yı hümâyûnuma gelmeleriçün bundan akdem tarafına tahrîr ve cümlesini çağırup, tenbîh ü te’kîd ve ucâleten İstanbul’dan ihrâc u irsâle mübâderet eylemen dikkat tehdîd olunmuşidi. Bu vakte dek bir eserleri zuhûr itmeyüp, bu hilâlde Serturnaî Sakızlı Mehmed ve Bostan Ahmed ve Ysuf Paşa Çerağı Osman gibi seksen sâllarını tecâvüz itmiş rükûb u nuzûlden kalmış pîr-i nâ-tuvânlar hareket ve ordu-yı hümâyûnuma nâ-çâr mütevelli oldukları ve hıdmete yarar ve sefer-i hümâyunumda istihdâma sezâvâr zâbitlerden sâbıkā Belgrad Zâbiti Hasan ve Kandiye Zâbiti Yeğen Mahmud ve İlnekıran(?)-zâde Mehmed ve Şam Zâbiti Abdullah ve Kara Salih gibi müte’ayyin zâbitân mücerred İstanbul’da ikāmet irâdesiyle her biri bir şefî’-i mücbere iltikâ ile kolluklarda istihdâm ve istkrâr üzere oldukları istihbâr olunmağla imdi sâlifü’z-zikr **[Sayfa 110]** pîr ü ihtiyâr zâbitleri Asitâne-i aliyyemde ol misillü hıdmetlerde istihdâm ve mâ’adâ zikrolunan hıdmete yarar turnacıbaşıları ve hasekileri ve çavuşân ve çorbacı ve yazıcıları bir sâ‘at evvel alâ eyyi hâl İstanbul’dan ihrâc ve bir gün evvel ordu-yı hümâyûnuma sevk ü tesyîre müsâra´at eylemek bâbında fermân-ı alişan sâdır olmağın, imdi vusûlünde vech-i meşrûh üzere şeref-sudûr olan fermân-ı âli mûcebince amel ü hareket ve İstanbul’da olan işe yarar ve sefere sâhib-i iktidar sâlifü’z-zikr zâbitânı ve anlar gibi turnacı ve hasekileri ve çavuşân ve çorbacı ve yazıcıları bir sâ‘at evvel ordu-yı hümâyûnma göndermeğe mezîd-i cidd ü ihtimâm eyleyüp, hiç kesi[178] himâyet eylemeyesin ve eğer gelmekden imtinâ‘ ideri olur ise te’dîlberi icrâsıçün ism ü rsmleriyle ordu-yı hümâyûnuma arz u i‘lâma ihtimâm eyleyüp, mârü’z-zikr ihtiyâr ve alîl zâbitlerin ve anlar misillülerin ordu-yı hümâyûnuma gelmeleriçün ser-i mû îrâm

[178] Hiç kimseyi.

eylemeyüp, Asitâne-i aliyyem hıdmetlerinde münâsibi vechle istihdâm ve kezâlik ihtiyâr ve çavuşân ve yazıcılardan olanları dahı ol tarafda istihdâm eyleyüp, ihmâl ve tesâmühden mübâ'adet eyleyesin deyu dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fi Evâ'il-i N. See [1]183

Hüküm No : 419

Hâlâ İskenderiye sancağı Mutasarrıfı olup, bu def'a livâ-i mezbûr kemâ-kân kendüye îkā vü ihsân olunan Mehmed *dâme ikbâlehu*ya hüküm ki:

Sen ki mir-i miran-ı mûmâ-ileyhsin, sen mir-i miran-ı kiramın erşedd ve nâmdârı olduğun hasebiyle bu ana dek muhavvel-i uhde-i diyânet ve liyâkatin kılınan zabt u rabt-ı vilâyet ve muhâfaza vü muhârese-i ahâlî ve ra'iyyet ve sâ'ir umûr ve husûslarda sa'y ü dikkatin mücerreb ve ma'lûm olup, müstahak-ı inâyet ve re'fet-i hüsevânem olduğuna binâ'en avâtıf-ı aliye-i hüsrevânemden livâ-i mezbûr kemâ-kân sana inbâ vü ihsânım olduğundan gayrı, oğlun Mustafa *dâme ikbâlehu*dan bi-avnullahi te'âlâ hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde ve me'âsir-i mergûbe zuhûr me'mûl-i mülûkânem olmakdan nâşî, kadr ü i'tibârı rütbe-i mîr-i mîrânî ile terfî' vü i'lâ ve Üsküb sancağı kendüye tevcîh ü ihsânım olup, evvel bahar nevrûz-ı fîrûzda senin kışlak halkından mâ'adâ kendü kapusu halkını dahı mükemmel tertîb ve İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma mülhak ve mülâkī olmak üzee bu def'a ol tarafa avd u insırâfa me'zûn olmağla ber-vech-i meşrûh livâ-i mezbûrun sana îkāsını ve oğlunun mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin avdına me'zûn olduğunu müş'ir işbu emr-i şerîf-i inâyet-redîfim isdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde hakkınızda mebzûl ve erzânî kılınan inâyet ve iltifât-ı sâmiye-i hüsrevânemin levâzım-ı hamd ü senâsını edâ ve muktezâ-yı sıdk u ubûdiyetinizi îfâ ve izhâr zımmında kendü kışlak halkını geçen senede ezîd ü ekmel olmak vechiyle güzîde ve müntehab yiğitlerden tertîb ü tanzîm ve oğlun mîr-i mîrân-ı mûm-ileyhin kapusı halkını dahı başkaca tertîb ü tanzîm olunmasına nisâr-ı cidd ü kudret ve bâ-Hüdâvend-i Feyyâz vaktiyle cümlesini ol tarafdan tahrîk ve yola ihrâc ve nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnuma vâsıl ve lâhık olmak üzere tesyîr ve erişmelerine sarf-ı cell-i himmet ve sen dahı vâcibe-i uhde-i istikāmet ve gayretin olduğu üzere ale'd-devâm teyakkuz ve intibâh u basîret ve ihtiyât merâsimine ri'âyet iderek hıfz u hırâset-i memleket ve himâyet ü sıyânet-i fukarâ-i ra'iyyete be-gāyet ihtimâm u dikkat ve lâzımü'l-inhâ olan keyfiyâtı meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş'âra mübâderet eyleyüp, mugāyir-i tenbîh-i hümâyûnum ser-i mû rehâvet ve gafletden ve senin ve oğlunun başka başka mükemmel ve muntazam kapularınız halkıyla oğlun mûmâ-ileyh nevrûzda ordu-yı hümâyûnuma lâhık olmayup, girü kalmakdan ve hilâl-i râhda fukarâ-i ahâlî ve ra'iyyete

mikdâr-ı zerre cevr ü ta'ddî olunmakdan be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında evâmir. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 420

İşbu sene-i mübârekede vâki' olan sefer-i hümâyûnum hıdemâtına me'mûr olan nehr-i Tuna'nın ocaklık şaykalarından Semendire şaykası kapûdânı Hasan Kapûdâna hüküm ki:

Süvâr olduğun şaykanla rûz-ı hızır ibtidâsında me'mûr olduğun üzere Corciş ve Hantepesi ve Çoçon anbarlarına nehren zâhire nakli ve muhâfazası hıdmetlerinde istihdâm ve rûz-ı kāsıma dek hıdemât-ı lâzımeni kemâ-yenbagī edâ vü itmâm eyledikden mâ'adâ İsakçı anbar emîni olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Ali *dâme mecduhû* ma'iyyetiyle Tîmârabad ve Corciş ve Kalas taraflarında hıdmetin sebkat eylediğine binâ'en rûz-ı kāsımdan fimâ-ba'd rûz-ı hızıra değin İsakçı anbarlarına nakl-i zehâ'ir ve muhâfaza ve sâ'ir umûr-ı mühimmede istihdâm içün kemâ fi's-sâbık mükemmel şaykanla İsakçı iskelesinde kışlamak üzere ma'iyyetine me'mûr kılınup, ber-vech-i mu'tâd ta'âmiye ve ulûfe ve neferât ücretleri cânib-i mirîden i'tâ olunmak üzere mûmâ-ileyha arz ve şayka-i mezbûrun yirmi iki nefer kürekçi ve dümenci ve topculardan beş yüz elli kuruş ücretleriyle kendünün yüz on sekiz kuruş ulûfen İbrail nezâreti yüz elli kuruş ta'âmiyen dahı âdet-i ağnâm Niğbolu mukāta'ası mallarından ber-vech-i ocaklık ta'yîn olunmuş olduğu başmuhasebeden ihrâc olunmağla ber-muktezâ-yı hâl arz mûcebince me'mûr kılınub, ber-vech-i ocaklık aldığın müte'ayyinâtından ibrâz-ı sâliyâne-i sûret-i me'mûriyetine mahsûben iktizâ iden matlûbun cânib-i mîrîden virilmek üzere divân-ı hümâyûnum tarafından me'mûriyetin içün emr-i şerîf tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan es-Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i'lâm itmeğin i'lâmı mûcebince amel ü hareket olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı N. Sene [1]183.

Hüküm No : 421

Hâlâ Sivas vâlîsi vezîrim Sârım İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Silistre ahâlisinden ba'zı şekāvet-mahmûl oldukları tıynet-i habîse ve cibilliyet-i reddiyeleri muktezâsınca zahîre mübâya'asına ve beksimâd tabhı maslahat-ı mühimmesine me'mûr Kefken(?)-zâde el-Hâc Halilî'i katl ile zahîre emr-i mühimi mu'attal olduğundan gayrı mehhâm-ı sâ'irenin ihtivâsını dahı bu emr-i kerîme gayrı merzi müstevcib ma'azallahi te'âlâ ahar kazâlara dahı sirâyet ile serâze-i nizâm münhal olacağı mukarrer olduğuna binâ'en bu emri cümleye takdîm lazım geldiği hasebiyle bu keyfiyet-i kerîhe bâdî olan şekāvet-pîşelerin tertîb-i cezâ-yı lâyıkalarıyla tahsîl-i nizâm içün ocakdan bi'n-nefs turnacıbaşı ta'yîn ve zâhire ve beksimâd maddelerine dahı dergâh-ı mu'allâm **[Sayfa 111]** kapucubaşılarından es-Seyyid Mehmed *dâme mecduhû* eğerçi tahsîs olunup, ancak sâhib-i tedbîr ve kuvvet bir vezîrin mûmâ-ileyhimâya i'âneti ile istihsâl-i nizâm, kat'î matlûb, ve sen ki vezîr-i müşârun-

ileyhsin, bu husûs-ı ehemm ve akdemde senden mezîd-i dikkat ve hamiyet zuhûru me'mûl olduğundan başka, bundan mukaddem mahsûs emr-i hümâyûnumla Silistre tarafına me'mûr kılınmış olmanla keyfiyet-i mezbûr ma'lûmun oldukda, takdîm-i ehemm kā'idesine ri'âyet ile asker sürmek maslahatına mübâşeret üzere isen dahı iki konağı bir iderek, bu emr-i ehemmin temşiyeti içün Silistre tarafına müsâra´at eylemen bâbında işbu fermân-ı celilü'ş-şânım ısdâr ve (…) ile irsal olunmuşdur. İmdi vusûlünde istihsal-i nizâm-ı matlûbe ile idâre ve temşiyet-i mehhâm-ı mühimmeye bezl-i miknet ve ihtimâm olunmak kat'î matlûb ve murâd-ı hüsrevânem olmakdan naşi, başta sen ki vezir-i müşarun-ileyhsin, eğer asker sevki maslahatına mübaşeret üzere isen dahı takdim-i ehemm kaidesine ri'âyet ve bu emrin te'hîr ve imhâli ne mertebe muzırr olduğunu mülâhaza ve derk ile bir mahalde tevakkuf itmeyüp, iki konağı bir iderek ale'l-acele Silistre tarafına vusûle müsâra´at ve ba'de'l-vusûl muktezâ-i hüsn-i pezîr ve fikr ü mübtegā-yı gayret ve liyâkatin üzere nizâm ve zahîre ve beksimâd maddelerine me'mûr kapucu ve turnacıbaşı mûmâ-ileyhimânın umûr-ı me'mûrlarına vücûh-ı lâzımesi üzere mu'âvenet ve müzâheret birle matlûb-ı nizâm-ı memleketin istihsâli ve ihtilâlin külliyen ref'-i terâfu'uyla umûr-ı mühimme-i seferiye ve mevâd-ı sâ'renin temşiyet ve istikmâlleri husûsâtına bezl-i cidd-i himmet ve sarf-ı külli miknet ve liyâkat eyleyüp, hilâf-ı me'mûl bu maddelerde ser-i mû betâ'et ve kusûrdan be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı N. Sene [1]183

Hüküm No : 422

Ocakda bi'l-fi'l tunacıbaşı olup, bu def'a Silistre'ye me'mûr kılınan (...) *zide mecdühû*ya hüküm ki:

Silistre serdarı olan (…) ve refiki (…) diğer emr-i şerîfimde tafsîlen zikr ü beyân olunduğu üzere bu def´a belde-i merkūmede hudûs iden fitne vü fesâdın muharrikleri olup, izâle-i vucud-ı fesad-alûdlarıyla tathîr-i belde ve tahsîl-i nizâm lâzım ve mühimm olmakdan naşi, sen ki turnacıbaşı-i mumaileyhsin, muktezâ-yı me'mûriyetin üzere belde-i merkūma vardığında üslûb-ı hakîm-i dil-firîb ile, serdâr-ı merkūm ve refîk-i mezbûru her ne vechle mümkün olur ise ele getürüp, cezâ-yı mâyelıklarını tertîb ü icrâya ihtimâm u dikkat eylemen bâbında fermânım olmağın, imdi fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere sebeb-i zuhûr-ı fitne vü fesâd ve mü'eddî-i ihtilâl-i umûr-ı belde olan serdâr-ı mezbûru ve refîkini hakîmâne hareket birle alâ eyyi vechin kâne ahz ve cezâ-yı mâyelıklarını tertîb ü icrâya mübâderet ve me'mûriyetini hâvî yedine i'tç olunan diğer emr-i şerifimin mefhûm ve mü'eddâsınca sâ'ir erbab-ı fesâddan dahı belde-i merkūmeyi tasfiye ve tathîr ve her husûsu ber-vıfk-ı dil-hâh tanzîm ile temşiyet-i umur-ı me'mûrene cidd-i azîm eyleyüp, mugāyir-i fermân-ı hümâyûn ednâ kusûr ve rehâvetden ve su'-i tedbîr ve tekasülden be-gayet hazer ü mücânebet ve

mezbûranın cezâları tertîb olunduğu ve sâ'ir keyfiyâtı meşta-yı hümâyûnuma i'lân u iş'âra müsara'at eylesin deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası Vezîr Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel ü hareket eylemen bâbında. Fi Evâsıt-ı N. Sene 1183.

Hüküm No : 423

Hâlâ İlbasan sancağı Mutasarrıfı Süleyman *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, el-yevm yanında âdemlerin kalîl olup, dâ'ireni tertîb ve tanzîm içün mansıbına azimete muhtac olduğuna binaen, imdi ordu-yı hümâyûnumdan mansıbına varup, kapun halkını mükemmel olmak üzere tertîb ü tanzim idüp, işbu emr-i alişânımın sudûru tarihinden sonra kırk gün li-ecli'n-nizâm mansıbında ba'de'l-ikāme fermânım olunduğu üzere müretteb ve muntazam güzîn kapun halkıyla ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûl ü luhûka müsâra´at eyleyüp, hilâf-ı emr-i mülükânem mansıbında ziyâde meks ü tevakkufdan ve hilâl-i râhda betâ'et üzere hereketden ve fukarâ ve zu'afâya ser-i mû ta'addi ve zulmden ve kapun halkı kalîl olmakdan be-gāyet tevakkī ve mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı N. Sene 1183

Hüküm No : 424

Varna kadısına ve voyvodasına hüükm ki:

Hacıoğlupazarı a'yânından Besim-zâde el-Hâc Mehmed *zîde kadrühû* ma'rifetiyle mübâya'ası fermânım yüz bin şa'îrin mûmâ-ileyhin re'y ü ma'rifetiyle Hacıoğlupazarı ve Dobruca ve Balçık ve Mangalya ve Varna kazâlarına ber-mûceb-i evâmir-i şerife tevzî' ve her kazâ hisse-i mübâya'alarını bir gün evvel edâ ve teslim ve iskelelerde amâde olunmak muktezi olduğunu mûmâ-ileyh tahrîr ü inha eylediği, bi'l-fi'l başdefterdarım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvühu* takririyle inhâ ve Varna kazâsı ahâlîlerinin istid'âları üzere kazâ-i mezbûrdan kapan-ı dakīk yazıcılarının hırsen ve tama'an der-mahzen eyledikleri şa'irleri ahz olunmak üzere siz karîn-i sıdk olan fermân-ı âli mûcebince dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında başdefterdarım mûmâ-ileyhe i'lâm itmeğim i'lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı N. Sene 1183

Hüküm No : 425

Bundan akdem Kalas kasabası teshîrine dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Anbar Emîni Dağıstânî Ali *dâme mecduhû* ma'iyyetinde olup, elyevm Corcuş anbarında memhûrlarına müterakkiben emânet üzere olan serdengeçdi ağalarından üç yüz sekiz cematin

Halil ve otuz iki bölük diğer Halil ve altmış bir cemâ´atin İsmail ve Hasan ve üçüncü bölüğünün Feyzullah ve yirmi beş bölüğün Osman ve Mehmed ve diğer Osman ve altmış dört cemâ´atin Hasan ve Ömer ve Mehmed ve yetmiş beş cemâ´atin Abdi ve yetmiş bir cemâ´atin Mustafa ve on bir bölüğün İbrahim ve dokuzuncu cemâ´atin Abdi nâm serdengeçdi ağa ve alemdârları ve tîmârlu piyâde ta'yin olan serdengeçdiyân ve alemdârlarına hüküm ki:

Çend rûz akdem bâ-emr-i âli Corcuş anbarının muhâfazsına me'mûr klılınan Libka Ağası Yakup *zide kadrühû*yu bu esnada Boğdan Seraskeri Vezir Abdi Paşa ma'iyyetine celb ve sâ'ir Libkaları dahı yanına taleb eyledüğün anbar-ı mezkûrda ancak sizler memhûrlarınız vüruduna müterakkiben bayrakdâr ve bir mikdâr neferâtınız ile kalkup memhûrlarınız vardıkda siz dahı ahar mahalle ta´yîn olunmak ihtimâli olur ise, anbar-ı mezkûr muhâfızdan hâli kalacağı zâhir olduğunu kapucubaşı mûmâ-ileyh meşta-yı hümâyûna arz u inhâ ve kemâ fi'l-evvel anbar-ı mezkûr muhâfazasına me'mûren ikāmeti iktizâ etmekle bi-avnihi te´âlâ memhûrlarınız vardkkdan sonra dahı mahal-i mezbûrda ikāmet ve kapucubaşı mûmâ-ileyhin re'y ü tedbîri üzere anbar-ı mezkûrun muhâfazasına bezl-i kudret ve Tîmârabad'a me'mûr serdengeçdiler kemâ-kân Timarabad'da ikāmet ve dîn ü Devlet-i Aliyye'm uğrunda gayret ve hamiyet eyleüp, ve mevcûdunuza göre ta'yînâtınız dahı temşiyet-yâb olması bâbında fermân-ı âli sâdır olmağın imdi (…) ile vusûlünde vech-i meşrûh üzere şeref-sudûr olan **[Sayfa 112]** emr-i âli mûcebince me'mûr olduğunuz anbar-ı mezkûr mhâfazası hıdmetinde kıyâm ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyhin re'y ü rızâsı üzere emr-i muhâfazada mezîd-i ihtimâm ve tahsîl-i niknâm eylemeğe her biriniz sa'y u mâlâ-kelâm eyleyüp, hilâfına vaz' u hareketden ihtirâz eyeleysiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ım- mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâsıt-ı N. Sene [1]183

Hüküm No : 426

Tolcı kadısına ve kazâ-i mezbûrun a'yânı Hacı Mehmed ve iş erlerine hüküm ki:

Babadağı kazâsı kurâsı harâb ve re'âyâsı perîşân olmak takrîbi ile el-hâletü hazihi meştâ-yı hümâyûnumda mevcûd olanlara dahı hatab ve saman tedârik ve ihzârı mertebe-i imkândan hâric olduğundan gayrı, esfâr-ı sâbıkada dahı meştâ-yı hümâyûn vukū'ında civâr kazâlardan hatab ve saman ve bunun emsâli malzemenin ihzârıyla def'-i müzâyaka ve zarûret olunageldiğini Babadağı kasabasında sâkin müsinn ü ihtiyâr ve e'imme ve ulemâ ve a'yân ve sâ'irleri haber virüp, asâkir-i İslâm'ın def'-i müzâyakalarına medâr olur hâlâtına ihtimâm ve sükkân-ı memleket üzerlerine vâcib ü lâzım olan kazayâdan olduğu muhtâc-ı ifâde vü beyân olmağla, Babadağı kazâsı havâlîsinde vâki' kazâların a'yânları ve yâhud taraflarından birer vekîlleri dâ'imâ meştâ-yı hümâyûnıumda mevcûd bulunup, her biri kazâlarının

tahammüllerine göre tertîb olunduğu üzere mâh be-mâh arabalar ile saman ve saman getüren arabalar ile Babadağı etrâfında vâki‘ cibâlden hatab kat’ ve nakl itdirmeleriçün her bir kazâya başka başka evâmir-i şerîfemle tenbîh ü te’kîd olunmağla sen ki Tolcı kazâsı a‘yânı mûmâ-ileyhsin, kazâ-i mezbûrdan dahı mâh be-mâh nakli tertîb kılınan elli araba saman ve iki yüz araba hatab serî’an ve âcilen Babadağı meştâsına nakl ve râyici üzere bey’ itdirmek maslahatıçün sen ve yâhud tarafınızdan vekîlin dâ’imâ Babadağı’nda mevcûd olup, ber-vech-i muharrer ma’rifetin ve ta‘yîn olunan mübâşir (…) *zîde kadrühû*nun ma’rifet ve mübâşeretiyle ve kazâ-i mezkûrun iş erleri ittifâkıyla ibtidâ’en elli araba samanı kazâ-i mezbûrdan beher hâl arabalara tahmîl ve Babadağı’na nakl ve ba‘dehu Babadağı kurbünde olan cibâlden dahı iki yüz araba hatab kat’ ve nakl ve râyici üzere asâkir-i muvahhidîne bey’ ü füruht itdirmeğe ihtimâm ve bu hıdmet-i müstevcibü’l-hayretde fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere bezl-i tâb u tuvân eyleyüp şöyle ki; ahâlî-i kazâdan araba ve saman ashâbından bu hıdmetde tekâsül ve tereddüd gûne hareket ve senden dahı ser-i mû iğmâz ve rehâvet zuhûr ider ise, sen derhal ahz u te’dîbin icrâ olunacağından başka ahâlî-i kazâdan o misllü mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum hareket idenlerin dahı muhkem haklarından gelinmesi muhakkak ve mukarrerdir. Ana göre bu husûsa cümleniz ale’l-ittifâk ihtimâm u dikkat iderek nizâm virdiği üzere beher mâh ol mikdâr araba saman ve hatabın tamâmen Babadağı’na nakl ve füruht itdirilmesine bezl-i tâb u tâkat ve mikdâr-ı zerre tekâsül ve kusûrdan her biriniz be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 427

Bir sûreti:

Maçin kadısına ve kazâ-i mezbûr a‘yânları Hâcı Halil ve Ahmed ve iş erlerine. Saman: 100 Araba , Hatab: 300 Araba

Hüküm No : 428

Bir sûreti:

Hırsova kadısına ve kazâ-i mezbûr a‘yânı Osman ve iş erlerine. Saman: 150 Araba , Hatab: 500 Araba

Hüküm No : 429

Bir sûreti:

Karasu kadısına ve kazâ-i mezbûr a‘yânı Hacı İbrahim ve iş erlerine. Saman: 100 Araba , Hatab: 200 Araba

Hüküm No : 430

Bir sûreti:

Babadağı kadısına ve a‘yânı Eyyüb ve iş erlerine. Saman: 100 Araba , Hatab: 3000 Araba

Hüküm No : 431

Bir sûreti:

Mangalya kadısına ve k a‘yânı Tataroğlu Süleyman ve iş erlerine hüküm ki: Saman: 150 Araba, Hatab: 300 Araba.

Hüküm No : 432

Bir sûreti:

Balçık kadısına ve a‘yânı İsmail ve iş erlerine. Saman: 150 Araba , Hatab: 300 Araba

Hüküm No : 433

Bir sûreti:

Hacıoğlupazarı kadısına ve a‘yânı Nesim-zâde Hacı Mehmed ve iş erlerine. Saman: 150 Araba , Hatab: 300 Araba

Hüküm No : 434

Bir sûreti:

Silistre kadısına ve a‘yânları Hasan Alemdâr ve Veli Alemdâr ve iş erlerine. Saman: 3000 Araba , Hatab: 600 Araba

Hüküm No : 435

Ruscuk kadısına ve Ruscuk A‘yânı es-Seyyid Süleyman *zîde mecdühû*ya hüükm ki:

Bundan akdem Leh cânibinden ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vürûd ve ba‘dehu vilâyeti tarafına avdete me’zûn olan Letova boyârlarının ba’zı su’âl ve cevâb zımmında ordu-yı hümâyûnuma ircâ’ ve ihzârı muktezî olduğuna binâ’en boyâr-ı mersûm Ruscuk‘ta meks itdirildiği bu def‘a inbâ ve inhâ olunmağın, imdi siz ki mevlânâ ve a‘yân mûmâ-ileyhimsiz, boyâr-ı mersûmu bu def‘a ta‘yîn ve irsâl olunan dîvân-ı hümâyûnum çavuşu mübâşeretiyle muhâfaza itdirilerek bir kadem akdem meştâ-yı hümâyûnuma ihzâra müsâra‘at ve hilâfına rızâ vü cevâzdan mübâ’adet eylemeniz bâbında. Fî Evâ’il-i N. Sene [1]183

Hüküm No : 436

Sâbıkā Karaman vâlîsi, kal‘ası muhâfazası şartıyla Özi eyâleti müceddeden kendiye tevcîh ü ihsân olunan Vezîr Hazînedâr Ali Paşa’ya hüküm i:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen vüzerâ-yı i’zâmım beyninde gayret ve şecâ’atle ma’rûf ve namdâr ve hıfz u hırâset-i memlekete sâhib-i liyâkat ve iktidâr olup, senden uğûr-ı dîn ü Devlet-i Aliye-i ebed-karînimde niçe niçe hıdemât-ı celîle zuhûr u birûzu me’mûl-i hüsrevânem olduğına binâ’en, avâtıf-ı aliye-i şâhânemden Özi eyâleti, kal‘ası muhâfazası şartıyla müceddeden sana tevcîh ü ihsân-ı hümâyûnum olmağla, me’mûriyetini hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde Özi kal‘ası serhaddât-ı seniyye-i hakaniyemden olup, senin ucâleten kal‘a-i mezbûra vusûlün muktezâ-yı vakt ü hâle göre ne mertebe ehem-i umûrdan idügi muhtâc-ı ifâde vü beyân olmamağla emr-i şerîfim tarafına vusûlünde bulunduğun mahalden mükemmel ve müretteb kapun halkıyla mu’accelen hareket ve bir sâ‘at mukaddem Özi kal‘asına varup, muhâfazasında olan ağavât ve zâbitân ile hüsn-i ülfet ve mu’âşeret levâzımına ri’âyet ve tanzîm-i ahvâl-i tavâ’if-i askeriyeye nisâr-ı vüs‘ u kudret iderek hıfz u hırâset-i kal‘a ve memlekete kıyâm u mübâderet ve dâ’imâ basîret ü intîbâh üzere hareket ve etrâf u eknâfa havâle-i çeşm-i basîret iderek mürâfa’a-i keyd ü mazarrat-ı düşmen-i dîne ve himâyet u sıyânet-i ahâlî ve ra‘iyyete cidd-i mâlâ-kelâm ve vukū‘ bulan ahvâl u asârı peyderpey meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü i‘lâm **[Sayfa 113]** eyleyüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve kal‘a-i mezbûra serî’an vusûlde tekâsülden ve mugāyir-i hazm u ihtiyâta ednâ vaz’ u hâletden gāyetü’l-gāye hazer ü mücânbet eylemen bâbında. [Fî Evâsıt-ı Ş. Sene [1]183

Hüküm No : 437

Bir sûreti:

Sâbıkā Özi vâlîsi olup, bu def‘a Karaman eyâleti mülhakātıyla kendüye tevcîh ü ihsânım olan Vezîr Süleyman Paşa’ya halefi müşârun-ileyh Ali Paşa Özi kal‘asına verdığı gibi mu’accelen Özi’den hareket ve (…) mahalle vürûda müsâra‘at ve Karaman eyâletinden ve mülhakātından tertîb olunan bin seksen nefer kapusu halkı mükemmel ve tanzîme mübâderet eylemesini muhtevî.

Hüküm No : 438

Bir sûreti:

Sâbıkā Selanik mutasarrıfı olup, bu def‘a Haleb eyâleti kendüye tevcîh ü ihsân ve Bükreş üzerine me’mûr olan Ahmed Paşa-zâde Vezîr Mehmed Paşa’ya me’mûriyetini hâvî ve

kapusu halkı mükemmel ve müretteb olmak üzere tanzîme dikkat eylemesi derc ve te'kîd olunarak.

Hüküm No : 439

Bir sûreti:

Sâbıkā İnebahtı muhâfızı olup, bu def'a Selanik ve Kavala sancakları kendüye tevcîh ü ihsân olunan Derbendler Başbuğu Vezîr Ali Paşa'nın me'mûriyeti[ni] mutazammın, kemâkân muhâfaza-i derbendâna dahı ihtimâm eylemesi derc ve te'kîd olunarak.

Hüküm No : 440

Bir sûreti:

Bu def'a rütbe-i mîr-i mîrânî ile Üsküb sancağı müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân olunan İskenderiye sancağı Mutasarrıfı Mehmed Paşa-zâde Mustafa *dâme ikbâluhu*ya evvel bahar nevrûz-ı fîrûzda babasının ma'iyyetinde göndereceği kapusu halkından başka iki yüz nefer kendü kapusu halkı dahı ___ ve cümlesini ma'iyyetine alup, İsakçı ordu-yı hümâyûnuna luhûka müsâra'at eylemek üzere avdete izin virilmesini ve ber-vech-i meşrûh me'mûriyetini şâmil iktizâsı üzere bir kıt'a

Hüküm No : 441

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kā'imakāmı olan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüükm ki:

Sipâh ve silahdâr ve bölükât-ı erba'a ocakları çavuşânı, ocaklar kalemi hülefâ ve şâkirdânı ve mukābele ve süvârî hulefâ ve şâkirdânı ordu-yı hümâyûnumda me'mûr oldukları zîr-i livâ-i hazret-i fahrü'l- enbiyâ *aleyhi efdalü't-tahiyyâ*da mevcûd meştâ-nişîn olmaları ez-kadîm ocaklarının kanûnu olmağla bundan akdem İsakçı sahrâsında ve Babadağı meştâsında bu makūle ocakların çavuşân ve hulefâ ve şâkirdânlarındn ba'zılarının bilâ-izn ve bilâ-özr-i şer'î Asitâne-i aliye tarafına gitmeleri hilâf-ı kanûn olduğundan başka, neferâtın dahı betâ'et üzere hareketlerini mûcib bir keyfiyet olmağla, imdi Asitâne-i aliyyem tarafına avdet iden sipâh ve silahdâr ve bölükât-ı erba'a ocakları kalemi hülefâ ve şâkirdânı ve mukābele ve süvârî hulefâ ve şâkirdânı işbu bin yüz seksen üç senesi mâh-ı Şevvâl-i şerîfinin Evâhir-inde her biri bulundukları mahalden hareket ü azîmet ve sene-i mezbûre zilka'desinin Evâsıt-ında ordu-yı hümâyûnumda me'mûr oldukları zîr-i livâ-i fevz ihtivâ-yı hazret-i resûl-i Ekrem'de mevcûd bulunmaları muktezî olduğuna binâ'en vakt-i mezbûrdan sonra gelenleri esâmîleri

hazîne-mânde olmaklığla kanâ'at olunmayup, her birilerinin ibret-i li's-sâ'irîn cezâ-yı mâyelıkları icrâ olunacağı cümleye işâ'at ü i'lân olunup, ana göre ta'yîn olunan vakt ü zamandan mukaddem serî'an ve âcilen ta'cîl-i ale't-ta'cîl me'mûr oldukları hıdmet-i celîlede ordu-yı hümâyûnuma mülhak ve mevcûd bulunmalarıçün Asitâne-i aliyyemde mukīm kethüdâ yerleri ma'rifetiyle tenbîh ü ekîd ve işâ'at ü i'lân eylemen bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ sipâhîler ağası olan Ali ve slahdar ağası olan Mustafa *dâme mecdühûmâ* i'lâm eylemeleriyle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 442

Ruscak a'yânı olup, Bükreş teshîrine me'mûr es-Seyyid Süleyman *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, zâtında merkûz olan mezîd-i hamiyet ve dirâyet muktezâsınca senden dîn ü Devlet-i Aliyye'me nâfî' hıdmet ve zabt u rabt ve i'mâl-i asker ile te'diye-i emr-i me'mûriyetinde ihmâm u dikkat me'mûl-i şâhânem ve bi-avnihi ve keremihi te'âlâ bu esnâda me'mûr olduğun Bükreş teshîri maslahat-ı lâzımesi karîn-i hüsn-i itmâm olmak matlûb ve muntazır-ı hüsrevânem olup, hâlâ Haleb vâlîsi olan vezîrim Mehmed Paşa *[edâm]a'llahi te'âlâ iclâlehû* dahı mukaddemce tarafına gönderilen emr-i şerîifm mûcebince bir koldan Bükreş üzerine azîmet ve bu emrin temşiyet ve temîmine sa'y u gayret eylemesi kendüye tavsiye ve te'kîd olunmuş olmağla hemân dâmen-i gayreti miyân-ı hamiyetine bend ve ma'iyyetinde olan tavâ'if-i askeriyeyi te'lîf ve tergīb levâzımına ri'âyet zabt u rabtları husûsuna dahı dikkat ve etvâr u harekâtleri rızâ-yı hümâyûnuma tatbîk iderek bi-avn-ı Hüdâvend-i Nasîr bir kadem akdem Bükreş üzerine varup, kasaba-i mezbûre derûnunda ve etrâfında olan Moskovlu'yu ve Moskovlu ile mahlûten mukābele-i asâkir-i müslimîne cesâret ve hal'-i rıbka itâ'at iden boyarân ve re'âyâ usâtını tedmîr ve tenkîl ve itâ'at üzere olan boyarân ve re'âyâyı yerlerinde karâr ve istimâlet iderek, kasaba-i mezbûreyi zabt u teshîr ile ol havâlîyi levs-i vücûd-ı e'âdîden gereği gibi tanzîf ve tathîr hıdmetine muvaffak olmağa nisâr-ı cehd ü kudret ve itâ'at ile yerlerinde ve yurdlarında karâr ve ra'iyyetde ikrâr üzere olan aceze-i re'âyânın nüfûs **[Sayfa 114]** ve emvâllerine askerî tâ'ifesi trafından vechen mine'l-vücûh ta'arruz vukū'a gelmemek üzere te'lîf ve istimâlet ve himâyetleri hâlâtına sarf-ı vüs' ü tâkat ve inşallahu te'âlâ uhde-i iktidârına ihâle olunan bu hitab-ı ehemde sezâvâr-ı tahassün ve aferin olacak me'âsir-i meşkûre vücûda getürüp, tahsîl-i niknâm eylemeğe şedd-i nitâk-ı gayret eyleyüp, ifâne-i vakt-i fırsatdan ve ser-i mû rehâvet ve tekâsülden be-gāyet hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 443

Bir sûreti:

Haleb vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh dahı ber-vech-i muharrer fermân olunduğu üzere ma‘iyyetinde olan asâkir ile ucâleten hareket ve Bükreş’i zabt u tesyîre bezl-i vüs‘ ü tâkat ve gayret eylemesini hâvî mü’ekked emr-i şerîf yazıldı.

Hüküm No : 444

Karînabâd kazâsı na’ibi ile kazâ-i mezbûrdan Babadağı‘na gelince yol üzerinde vâki‘ sâ’ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Karînabâd A‘yânı es-Seyyid el-Hâc Ali ile kazâ-i sâ’irenin a‘yân ve zâbitânı *zîde kadrühûma* hükü ki:

Hâlâ vezîrâ’zam-ı sütûde-şiyem ve serdâr-ı Ekrem efham-ı alâ-ileyhim el-Hâc Halil Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû ve zâ’afe bi’t-te’yîd-i iktidârehû ve ikbâlehû*nun Edirne’den hareket ve bu câniblere teveccüh ü azîmeti esnâsında bâ-defter zehâ’ir ve eşyâlarıyla mahmûl olup, girüde kalan iki aded mukan arabaların sen ki Karînabâd a‘yânı mûmâ-ileyhsin, âdemlar ta’yini ile buldurdup, derûnlarında mevcûd zehâ’ir ve eşyâlarıyla Karînabâd’a nakl idüp, hâlâ anda olduğu ve araba-i mezkûrelerin birisi meksûr bargîrleri amel-mânde olmakdan nâşî tesyîri mümkün olduğunu kazâ-i mezbûr nâ’ibi mevlânâ-i mûmâ-ileyh bu def‘a tahrîr ü inhâ itmekle eşyâ ve zehâ’ir-i mezbûrenin Babadağı kasabasına gelince nakliye ücreti bu def‘a mübâşir ta‘yîn olunan (…) *zîde kadrühû* yediyle i’tâ olunarak arabalar ile ucâleten kazâ be-kazâ tesyîr ü irsâl ve Babadağı kasabasına îsâline bi’l-ittifâk ihtimâm eylemeniz içün işbu emr-i şerîfim ısdâr ve mübâşir ma’rifetiyle irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mevlânâ ve a‘yân ve zâbtân mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer zehâ’îr ve eşyânın iktizâ iden ücret-i nakliyesi mübâşir-i mûmâileyh tarafından virilmek üzere bir gün akdem defteri mûcebince tamâmen arabalar ile kazâ be-kazâ nakl ü irsâl ve kasaba-i mezbûra îsâline her biriniz mu’âvenet ü müzâheret ve mezîd-i ihtimâm u dikkat eyleyüp, iğmâz ve tekâsülden tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 445

Hırsova kadısına ve voyvoda ve a‘yânına hüküm ki:

Vezîrâ’zam-ı sütûde-şiyem ve serdâr-ı Ekrem ve efhamım el-Hâc Halil Paşa *edâma’llâhü te’âlâ iclâlehû ve zâ‘afe bi’t-te’yîd-i iktidârehû ve ikbâlehû*nun dâ’iresine mahsûs deve ve katırlarıçün kazâ-i mezbûra tâbi’ Dâye ve Derzi karyeleri meştâ ta‘yîn olunmağla, imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz, râyici üzere iktizâ iden akçesi nakden ashâbına

teslîm olunmak üzere zikrolunan deve ve katırların yem ve samanları, üzerine me'mûr (…) *zîde kadrühû* tma'rifetiyle mübâya'a ile hayvanât-ı mezkûrenin karyeteyn-i mezkûreteynde iskân ve muhâfazlarına bi'l-ittifâk ihtimâm-ı tâmm olunup, hilâfından be-gâyet ihtirâz olunmak bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 446

Sâbıkā Özi vâlîsi olup, bu def'a mülhakātıyla Karaman eyâleti müceddeden kendüye tevcîh ü ihsânım olan Vezîr Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Bu hilâlde Özi eyâleti hasbe'l-iktizâ kal'ası muhâfazası şartıyla sâbıkā Karaman Vâlîsi vezîrim Ali Paşa'ya, eyâlet-i Karaman dahı mülhakātıyla sana tevcîh ü ihsânım olup, ve kal'a-i Özi merâsit-i İslâmiye ve serhaddât-ı hakaniyeden olmakdan nâşî bu esnâlarda bir an muhâfazadan hâlî kalması münâfi-i hazm ü ihtiyât olmağla imdi işbu fermân-ı hümâyûnum (…) ile tarafına vusûlünde halefin vezîr-i müşârun-ileyh Özi'ye dâhil ve muhâfaza-i kal'aya kā'im olmadıkça, sen derûn-ı kal'adan bir hatve hârice hareket itmeyüp, kemâ fi's-sâbık muhâfaza-i kal'a ve hudûda ve idâre ve temşiyet-i umûr-ı serhadde nisâr-ı vüs' ü tâkat ve bi-avnihi te'âlâ halefin müşârun-ileyh Özi kal'asına ba'de'l-vusūl bundan sonra sâdır olacak emr-i şerîfim mûcebince me'mûr olduğun tarafa azîmet eyleyüp, tenbîh-i mülûkâneme mugāyir ednâ vaz' u hâletden ve muhâfaza-i kal'a ve hudûd ve idâre-i umûr-ı serhadde ser-i mû tekâsül ve rehâvetden be-gâyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183.

Hüküm No : 447

Edirne bostancıbaşısına ve Edirne havâlîsinde vâki' kadılara ve a'yânlarına hüküm ki:

Sadrâ'zam sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı sadâkat-alemim el-Hâc Halil Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehû ve zâ'afe bi't-ye'yîd-i iktidârehû ve ikbâlehû*nun Edirne'den hareketinin ikinci günü Derbend ile Papaslı karyesi beyninde ber-mûceb-i defter dâ'ireisinin zehâ'iri ve sâ'ir ba'zı eşyâ mahmûl iki kıt'a mukan arabaları eşyâlarıyla ol havâlîde zâyi' olup, henüz meştâ-yı hümâyûnuma vâsıl olmamağla, sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, tarafından dahı mu'temed mübâşir ta'yîn ve mârü'z zikr arabalar ve derûnlarında olan zehâ'ir ve eşyâ her ne ise hayvanâtlarıyla ma'an ber-mantûk-ı defter tamâmen zâhire ihrâc ve mübâşir ta'yîn olunan (…) *zîde kadrühû*ya teslîm ve bir an akdem Babadağı'na irsâl itdirmeğe ihtimâm-ı tâmm ve dikkat olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, havâlî-i merkūmeye tarafından kâr-güzâr ve mu'temed-aleyh mübâşir ta'yîn idüp, mârü'z-ikr mahallrde zâyi' olan iki kıt'a mukan arabaları havâlî-i merkūme kadıları ve a'yânları mûmâ-ileyhim ile bi'defa'ât gereği gibi tecessüs ve tefahhus iderek derûnlarında

olan zehâ'ir ve eşyâ her ne ise bir hardalı zâyi' olmksızın hayvanâtlarıyla ma'an defteri mûcebince tamâmen ve kâmilen zâhire ihrâc ve ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve meştâ-yı hümâyûnuma ucâleten irsâl ü îsâle mezîd-i sa'y ü ihtimâm idüp, ser-i mû iğmâz ve tesâmühden ve iğrâb-ı gayr-ı makbûle irâdından gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında. Fî Evâhir-i Ş. Sene [1]183 **[Sayfa 115]**

Hüküm No : 448

Filibe kadısına ve müftüsüne ve nâzırı (…) *zîde mecdühû*ya ve a'yânına hüküm ki:

Meştâ-yı ordu-yı hümâyûnum olan Babadağı'nda mevcûd asâkir-i İslâm'ın tevsî'-i dâ'ire-i ma'âşları lâzıme-i hâlden ve el-yevm pirincin ziyâde lüzûmu olduğuna binâ'en kazâ-i mezbûrda ve nevâhisinde çetlik ashâbı ve sâ'ir yedlerinde bulunan pirincin bir kîlesini mahal-i ahara bey' ve nakl olunmayup, cümlesi meştâ-yı hümâyûnuma getüren tüccâra râyici üzere bey' ve nakl ü tesyîr itdirilmesi emrine bi'l-itifâk ihtimâm ve cidd-i tâmm olunmak fermânım ve bu husûsa dikkat ü ikdâmınız matlûb-ı hümâyûnum olmağın, mahsûsen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki, mevlânâ ve nâzır ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu husûs asâkir-i İslâm'ın kût-ı yevmiyeleri tevsî'ine vesîle bir hıdmet-i celîle olmakdan nâşî, fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere harekete mübâderet ve dikkatiniz matlûb-ı mülûkânem idügi ma'lûmunuz oldukda ber-vech-i muharrer kazâ-i mezbûrda ve nahiyelerinde çeltik ashâbı ve sâ'ir tüccâr yedlerinde bulunan pirincin bir dânesini ahar mahallere bey' ve nakle ruhsat virilmeyüp, meştâ-yı hümâyûnum trafına getüren tüccâra râyic olduğu üzere bey' itdirilerek bu esnâlarda böyle peyderpey kesret ü vefret üzere ordu-yı hümâyûnuma pirincin nakl ü irsâli emrine bi'l-ittifâk sa'y u gayret eyleyüp şöyle ki; ordu-yı hümâyûnumda pirincin lüzûmu vesîlesiyle el-yevm ol tarafda râyic olan bahâsına terakkī birle iştirâ idecek tüccârdan ziyâde bir akçe mutâlebe ve muhtekir tâ'ifesinin gadr u illeti ısgā olunmak ve bundan sonra mahal-i ahara bir dâne pirinç nakl olunduğu istimâ' olunmak lâzım gelür ise siz mu'âtebât-ı giriftâr olacağınızdan başka pirinci ihtikâr ve ahar taraflara nakline ictisâr idenler dahı bi-eyyi hâl haber alınup, te'dîbât-ı lâyıkalrı icrâ olunacağı bî-iştîbâhdır. Ana göre bu husûs-ı eheme ale'l-ittihâd ihtimâm ve mazmûn-ı emr-i şerîfimi çeltikler ashâbına ve sâ'ir iktizâ idenlere gereği gibi ifhâm eyleyüp, ser-i mû tekâsül ve rehâvetden ve hilâfına rızâ vü cevâzdan be-gāyet hazer ve ittikā eylemeniz bâbında. Fî Evâ'il-i N. Sene [1]183

Hüküm No : 449

Bir sûreti:

Tatarpazarı kadısına voyvoda ve a'yânına ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 450

Kili nâ'ibine hüküm ki:

Sen ki mevlânâ-i mûmâ-ileyh Ahmed Nuri *zîde ilmehûsun*, meştâ-yı hümâyûnuma mektûb gönderüp, medîne-i Kili ahâlisi cem'iyetle meclis-i şer'e varup, bu hilâlde evkātlar hatar-nâk olmak hasebiyle kal'a-i merkūme derûnunda vâki' barut-ı siyâh vaz' olunan "Çatlakkule" ta'bîr olunan kule harâbe-müşrif olup, me'men ve mahfûz mahal olmayup, bir dürlü emniyet olmadığından mâ'adâ civârında Filkulesi ta'bîr olunan kulede dahı barut-ı siyâh olmağla, kule-i mezbûr birkaç mahalden ____ olup, ve cevânib-i erba'asında on beş rûzenleri olmağla anlardan dahı kemâl mertebe emniyet olmayup, muhterik olduğundan cebehâne-i mezbûrun derûnunda olan zîr-i zemîn-i mahzen metîn ve müstahkem ve me'men ve mahfûz mahal olduğuna binâ'en kal'a-i mezbûrede sâkin bi'l-cümle ahâlî ve ağavât ve zâbitân hâkimü'l-vakt ile bi'l-ittifâk mahal-i mezbûra varup, ma'rifet-i şer'le rü'yet olundukda ahâlî-i mezkûre, mezbûrân kulelerde olan barut-ı siyâhın zîr-i zemîn olan mahal-i mezbûra vaz' olunmasını müstahsen gördüklerinde, hâlâ belde-i mezbûrede cebeci zâbiti olan Mustafa *zîde kadrühû*ya keyfiyet-i hâl ifâde olunup, mezbûrân harâbe kulelerde barut-ı siyâhı ihrâc ve derûn-ı cebehânede me'men ve mahfûz olan zîr-i zemînin mahzene nakl ve vaz' eyle deyu bi'l-ittifâk haber virdikleri mûmâ-ileyh cevâbında mahzen-i mezbûr nem-nâkî mahal olmağla vaz' olunan barut-ı siyâhın nem-nâk olmsına bâ'is olur deyu özür beyân eyledikde ahâlî-i beldeden ehl-i vukūf kimesneler mahzen-i mezbûra varup, mahal-i mezbûrı rü'yet eylediklerinde bir dürlü zarar isâbet itmez deyu ihbâr ve kule-i mezbûrânda olan barut-ı siyâh ihrâc olunup, me'men ve mahfûz olan zîr-i zemîn mahzene vaz' olunmsıçün emr-i şerifim virilmek ricâsına vâki'-i hâli bi'l-iltimâs arz ve sâdır olan fermân-ı âlişâna imtisâlen husûs-ı mezbûr vukūf-ı tâmmı üzere olanlardan tefahhus olundukda zîr-i zemînde olan mahzenâtın tahta döşemesi olmadığından barut-ı siyâhın vaz' olunması iktizâ eyledikde nem-nâk olacağın inhâ itmeleriyle, ancak mehzen-i mezbûra ahâlî-i kal'a tahta ferş iderler ise, barut-ı siyâh nemden mahfûz olacağı dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından olup hâlâ cebecibaşı olan Mehmed *dâme mecduhû* i'lâm itmeğin, nakl olunacak mahalden barut-ı siyâh fenâ-pezîr olmayacağını ahâlî cezm ü ta'ahhüd iderler ise nakl ve eğer fenâ-pezîr olacağı mütekarrer olur ise cebecibaşı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcebince zîr-i zemîne tahta ferş ve ba'dehu nakl emrine mübâderet olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i N. Sene [1]183

Hüküm No : 451

Kefe Ordusu Zâbiti Serturnayî Mustafa *zîde mecduhû* ve ocakdan bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan (…) Çavuş ol tarafda bâ-memhûr esâmîleriyle Kırım kılâ'ı veAçe kal'ası

muhâfazasına me'mûr olan ağavtât ve alemderân ve neferât ve yamakān *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Kırım cânibinde vâki' kılâ'-i pâdişâhânemin keyd ü gezend-i küffâr-ı hâk-sârdan muhâfazaları emr-i akdem umûr-ı dîniyyeden olduğuna binâ'en bundan esbak her serhaddin yamakānı vâcibe-i zimmeti olan muhâfaza hıdmetlerini rü'yet ve bu vechle ol etrâfın kılâ'ına istihkâm ve metânet virilmek içün bi'd-defe'ât evâmir-i şerîfem sudûr ve cümleye tenbîh ü te'kîd olunduğuna binâ'en herkes mahal-i me'mûresinde ve serhaddinde bulunmak üzerlerine farz u vâcib iken, ekserîsi Kefe ve ol havâlîde ârâm ve kâr u kesblerine meşgūlen kıyâm eylediklerinden serhaddât-ı mezbûrede katî kalîl neferât olduğu veAçe kal'ası civârında sâkin Çerkes tâ'ifesini Moskov keferesi iğfâl ü tahrîk ve kendüye bend ve bu esnâda kal'a-i mezbûre üzerine hücûm itdirmek sevdâsında olup, ma'azallahi te'âlâ kasd-ı fâsidlerini icrâ lâzım gelür ise kal'a-i mezbûrede zâbitândan gayrı kimesne olmayup, kal'a-i mezbûre muhâfazasına me'mûr neferât ve memhûrları olan ağavât ve alemdârlar kefe taraflarında olduğu ve cümlesinin kal'a-i mezbûrede varup kıyâmları mûcib-i metânet ve istihkâm olduğu muhâfaza-i mezbûre zâbitânı arz u mahzarlarıyla ve sâ'ir ehl-i vukūf dahı tahrîr ve meştâ-yı hümâyûnuma **[Sayfa 116]** inhâ vü ihbâr ve emr-i muhâfazaya me'mûrların cümlesi kal'a-i mezbûra sevk ü îsâl olunmsını istid'â vü istirhâm eylemeleriyle, imdi böyle vakitlerde serhadlerinde bulunmamak lâyık-ı diyânet ve sezâvâr-ı gayret ü hamiyet olmayup, beher hâl cümlesi me'mûr oldukları serhadlerine tesyîr ve husûsenAçe kal'asına me'mûr zâbit ve alemdâr ve neferât-ı mezbûr bir ferdi girüye kalmamak şartıylaAçe'ye sevk ve mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle vâsıl-ı serhad olduklarının ilmuhaberi i'lâmı müsâra'aten gönderilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın, mübâşir-i mûmâ-ileyh ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde gerekdir ki; sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrim mûcebince amel ü hareket veAçe kal'asına me'mûr ağa ve alemdâr ve yamak ve neferâtın min-ba'd ol havâlîde komayup, alâ eyyi hâl serî'an ve âcilen savb-ı me'mûrlarına sevk ü tesyîr ve muhâfaza-i mezbûreye idhâl ve tavsîl ve kal'a-i mezbûreye vücûhla takviyet ve iktizâsına göre metânet virüp, bi-avnihi ve hıfzıhi te'âlâ kal'a-i mezbûru Çerkes ta'ifesi ve ol havâlînin kılâ' ve bukâ'ını keyd ü küffâr-ı hezîmet-girdârdan min külli'l-vücûh muhâfaza ve muhârese ve kemâl-i emn ü selâmetlerine mâ-hasal makdûrunuzu bezl ü îsâr eyleyüp, betâ'et ve gafletden cümleniz ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu, bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır. Fi Evâ'il-i L. Sene [1]183.

Hüküm No : 452

Rumili vâlîliği ile hâlâ İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri olan Vezîr Abdi Paşa‘ya hüküm ki:

Sen ki serasker-i müşarun-ileyhsin, bundan mukaddem ma‘iyyetinde olan Libka tâ’ifesi, ağaları Yakub *zide kadrühû* ile Çorcus anbarı muhâfazasına ta´yîn ü irsal eylemek bâbında sâdır olan emr-i şerifim tarafına vasıl olup, ancak merkūm Yakub, neferâtıyla ma‘an mukaddemce baş ağan ile Fokşan cânibine tesyir olunmuş olduğundan gayrı bu esnâda yanında lüzumu olmakdan naşi kemâ-kân ma´iyyetine me’mûriyetini havi işbu emr-i şerîfim sudurunu bu def´a vürûd iden maktobunda tahrîr ü istid‘â eylediğin hasebiyle mûmâ-ileyhe Libka tâ’ifesiyle kemafi’l-evvel ma´iyyetinde kalup, emr ü re’yin üzere hıdmetde bulunmak bâbında işbu emr-i şerifim ısdar ve (…) ile irsal olunmuşdur. İmdi vusûlünde keyfiyet-i me’mûriyetini mûmâ-ileyhe ifâde ve ifham ile Lebka tâ’ifesini ve sâ’ir ma´iyyetinle cüm’ ü ihitşad iden asâkir-i nusret me’âsiri muktezâ-yı rüşd ü gayretinin üzere dîn-i mübîn hıdmetinde i’mal ü istihdâm ederek, bi-avnullahi’l-Meliki’l-Müste‘ân bu eyyamda Yaş‘ın teshiri ve Boğdan derûnun levs-ı vücud-ı e’âdiden tanzîf ü tathîr ve tanzîmi asâr-ı celilesine muvafık olmasına şedd-i nitâk liyâkat ve kudret ve sarf-ı mâ-hasal miknet ve istita’ât eylemen bâbında. Fi Evâ’il-i L. Sene [1]183.

Hüküm No : 453

Silistre ve Ruscuk ve sâ’ir Tuna sevahilinde memleket-i Eflak mukābelesinde vâki‘ iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâ’ir zabitân ve a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Eflak re‘âyâsının ekseri itâ’at üzere ra‘iyyetde ısrâr eyledikleri hasebiyle Bükreş ve etrâfında olan Moskovlu ile mahlût ve müttefik olmayup itâ’atte olanların ve istîmân idenlerin emvâl ü eşyâ ve ıyâl ü evlâd ve hayvanâtlarına ta´arruz ve ta´addî olunması şer‘an memnû’ ve mahzûr olan kazâyâdan ve hilâfı şer‘-i şerif olan mevâddan ta´arruz olunduğuna bir vechle rızâ-yı mülükânem olmamağla cesaret idenlerin haklarında mu’âmele-i şedide-i şâhânem zuhûr ideceği Eflak tarafına me’mûr asâkirin rü’esa ve zâbitânına evamir-i ekîde-i hüsrevânem ile tanbîh ü tefhim ve te’kîd olunmuşdur. Ancak el-haleti hazihi avn u inayet-i Bârî ile asâkir-i me’mûre üzerine me’mûr Haleb vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa ve Ruscuk A‘yânı Çelebi Ağa dimekle mevsûf es-Seyyid Süleyman *zide mecduhû* ma´iyyetleriyle Bükreş üzerine teveccüh ü azimet eylediklerine binâ’en içlerinden ba´zı bi-fehm ü idrâk makūlesi şer‘-i nebevînin ve emr-i hümâyûnumun hilâfı muti’ olan re‘âyâyı istirkāk ve malların ihtilâsı ile berü tarafa imrâr kaydında olmaları ihtimâlden ba‘îd olmayup, bu keyfiyet ise mutî’ olanlara mûcib-i vahşet olacağından başka asâkir-i me’mûrenin ıyazen billahi te´âlâ ganâ’im tama’ıyla teferrüklerine bâ’is bir emr-i reddî olmakdan nâşî bu takdirde muhâzî,

memleket-i Eflak'ta Tuna sevahilinde mürâfi' iskelelerin bu esnâlarda kemâl mertebe mahfûz ve mesdûd olmasına bi'l-ittifâk ihtimûm u dikkat olunarak ve vezir-i müşâr ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimâ taraflarından yedlerinde tezkeresi olmayanların bir ferdin eğer esîr ve eğer hayvanât ve eşyalarıyla berü tarafa mürûruna ruhsat virilmemek lazıme-i hâlden olmağla bu emr-i vacibü'l-_____ size ifâde ve tenbîh içün işbu fermân-ı hümâyûn ısdâr ve alâ cenahi'l-isti'cal (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmunuz oldukda taht-ı hükümet ve kazânızın vâki' iskeleleri ve sâ'ir kayık yanaşur mahalleri leyl ü nehâr ber-vech-i ihtimâm muhâfaza ve muhâreseye ihtimâm ve nisar-ı vüs' u mâlâ-kelâm eyleyesiz. Şöyle ki; mukaddem bi'd-defa'ât südur iden evamir-i şerîfede minvâl-i sâlifü'z-zikr itâ'atte olan re'âyâyı istimâlet ve te'lîf ile ancak Bükreş ve etrâfında Moskovlu ile mahlûtan mukābele-i asker-i İslâm'a cesâret iden usâtın katl ü tedmîr ve esir olunmaları bi't-te'kîd ale't-te'kîd rü'esâ-yı asâkire ve sâ'ir iktizâ idenlere tenbîh-i hümâyûn olduğu ve itâ'atde imrâr idenlerden üç sene tekâlif-i örfiye mutâlebe olunmayacağı dahı re'âyâya i'lan u ifhâm olunduğunu cümlenizin ma'lûmu olmağla fermân-ı hümâyûnuma muhâlif taht-ı kazânızdan gazâ niyetine Eflak'a gidenleri ve Yergöğü ve sâ'ir mahallarden gelenlerden bir ferdi himâyeye binâ'en veyahud akça ahzı mülâhazasıyla vezir-i müşârun-ileyhin ve a'yân-ı mûmâ-ileyhin yedlerinde izin tezkeresi olmadıkça Eflak tarafından aldıkları eşyanın ve emvâl ve hayvanat ile berü tarafa mürur itdirdiğiniz haber alınur ise, bu vechle hilâf-ı şer' ve hilâf-ı emr-i hümâyûn hareket idenler kangı mahalde iseler alâ eyyi hal ahz ve mücazatları **[sayfa 117]** icrâ olunacağından başka bilâ tezkere bunları mürûr itdirmek töhmeti sizlerin dahı hakkınızdan gelinmesini iktizâ ideceği bî-iştibâh olmağın, ana göre bu husûs ile ale'l-ittifâk teşmir-i sâk kudret ile bu esnâlarda ale'l-ittisal iskelerinizi muhâfaza ve sedd eylemeğe ihtimam u dikkat ve ser-i mû hilâfından be-gāyet tehaşi ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fi Evasıt-ı N. Sene 1183

Hüküm No : 454

Bir sûreti:

Yergöğü kadısına ve yeniçeri serdârı ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitaben. Yergöğü Eflak ile berren hem-hudûd olmağla ahâlisine bu husûsun tenbîhi sûreti şöyle ki; Eflak memleketi ile kazânızın ittisâli hasebiyle memleket-i mezbûrenin her tarafına vukûfunuz olduğu zâhir bir ma'nâ olmağın mukaddem ve mu'ahhar bi'd-defâ'at sâdır olan evâmir-i şerîfede tenbîh ü te'kîd olduğu üzere Ruscuk a'yânı mûmâ-ileyhin ma'iyyet ve yanında re'y ü emri üzere Bükreş ve etrâfında Moskovlu ile mahlût olup, isyân ve mukābele-i asker-i İslâm'a cesâret idenlerden başka, itâ'at üzere olan re'âyâ fukarâsına ve emvâl ü eşyâ ve hayvanât _____ ve nisvânlarına ta'arrûz ve îsâl-i zarar u ta'addî olunmak ve sâ'ir mahallerden gelen askerîye delâlet ile itâ'atde olanların tekdîrlerine tasaddî olunmak lâzım gelür ise sonra bir

dürlü cevâba kādir olamayup, vâki‘ olan zarar u zâyi’ât-ı fukarâ sizlerden tazmîn ve bâdî olanlar muhkem te’dîb olunacağı bî-iştibâhdır. Ana göre amel ü hareket ve bu husûsa cümleniz fevka’l-gāye ihtimâm u dikkat ve hilâfından ihtirâz u mücânebet eyleyesiz deyu.

Hüküm No : 455

Re’is-i eşkıyâlar muhkem tertîb-i cezâlarıçün sâdır olan evâmir, mühimme defterine kayd olunmuşdur.

Silistre kadısına ve ocakdan bi’l-fi‘l turnacıbaşı olup, bu def‘a Silistre tarafına me’mûr (…) dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden mûmâ-ileyh ile ma‘an ta‘yîn ü irsâl olunan (…) *zîde mecdühûmâ*ya ve a‘yân-ı vilâyet ve ihtiyârân-ı belde ve iş erleri *zîde kadrühûmâ*ya hüküm ki:

Bundan akdem bâ-fermân-ı âli asâkir-i İslâm ta‘yînâtıçün Silistre kazâsında matlûb üzere mübâya’a tahsîli temşiyetine me’mûr nâzır el-Hâc Halil ve Muhâsebe-i Evvel Osman *zîde mecduhû* ve sâ’ir hademe-i Devlet-i Aliye’m bu emr-i mühimme şürû’ üzereler iken, mâh-ı Ramazanın sekizinci günü (8 Ramazan 1183-04/01/1770) sefer takrîbi ile etrâf u eknâfdan Silistre’ye müctemî’ olan erâzil ve eşkıyâ makūlesi hudûd-ı emr-i şer‘îyi tecâvüz ve mahkemeyi basup, mûmâ-ileyh el-Hâc Halil ve e’imme-i beldeden ma‘lûmü’l-esâmi birkaç kimesneyi bi-gayr-ı hak katl ü i’dâma cesâret misillü fezâhât ü mefsedete tasaddî eylemeleriyle bu makūle hilâf-ı rızâ-yı Bârî irtikâb itdikleri mefsedet ve şekāvetin der-akab haklarında mücâzât ve mükâfâtı zuhûruyla hademe-i Devlet-i Aliyye’mden kasaba-i mezbûrede mevcûd bulunan Abdulkadir Bey ve Ahmed Bey ve sâ’irleri kadı-i belde ve ahâliden ehl-i ırz âdemlar ile ittifâk iderek bu şekāvete tasaddî ideri olanları taraf ve taraf, ahz u habs ve on dört nefer şekāvet-pîşelerin cezâları tertîb ve mâ’adâsı kal‘ada ibkā ve fîmâ-ba‘d ele girenlerin cezâ-yı sezâları îfâ olunnak üzere olduğu ve maktûl-i mezbûr Hacı Halil’in hânesinde mevcûd olan mal-ı mîrî ve sâ’ir eşyâsı ve der-mahzen olan mübâya’a zâhireleri telef ve yağmadan sıyânet ile hıfz ve temhîr olunduğu bu def‘a kadı-i belde ve hademe-i Devlet-i Aliyye’m ve Silistre mütesellimi tarafından vârid olan i‘lâm ve tahrîrâtdan münfehim olmağla bu fitnenin indifâ’ına bezl-i gayret ve şekāvet-pîşelerin katl ü i’dâmına sarf-ı makderet idenler mefhûm-ı emr-i pâdişâhâneme ri’âyet ile umûr-ı mühimmenin nizâmını ihtilâlden sıyânet eyledikleriçün _____ ve tahsîne sezâvâr ve hilâf-ı şer‘ fesâda cesâret idenler cezâ-yı sezâların bulmağla mazhar-ı hezelân ve bevâr olmuşlardır. El-hâlet-i hazihi bu fitneye cesâret idenlerin ahz u istîsâlleri ve ehl-i ırz tâ’ifesinin te’mîn ve tazmînleri emrini itmâm içün sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin, gedüklü-yi mûmâ-ileyh ile bi’l-ma’iyye sen hâssaten mübâşir ta‘yîn olunduğundan mâ’adâ bu eyyâmda Edirne’den bu taraflara doğru teveccüh üzere olan hâlâ Sivas vâlîsi vezîrim Sarm İbrahim Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû*ya belde-i merkūmeyi eşkıyâdan tathîr ü tanzîm maslahatı içün ma’iyytinde olan iki bin nefer

tüfengciyân ve üç bin mikdârı süvârî levendât ve kapusu halkı ile iki konağı bir iderek alâ-cenâhü'l-isti'câl Silistre'ye vusûle ibtidâr eylemesini hâvî mü'ekked ve mufassal emr-i şerîfim irsâl olduğu ma'lûmun oldukda ber-siyak-ı mezkûr muharrik-i silsile-i fitne vü fesâd olup, ahz olunanlardan mâ'adâ sâ'ir şekāvet-pişeleri belde-i merkūma ve etrâfında sirran ve alenen tecessüs ve tefahhus iderek bi-eyyi vechin kâne cümlesinin ahz ve tertîb-i cezâlarına ikdâm birle belde-i mezkûreyi vezir-i müşarunileyh varıncaya dek tathîr ve tanzîm hıdmetine muvaffak olmağa ve fimaba'd belde-i merkūmede bu misillü mel'anet ve şekāvet zuhûr eylememek ve mübâya´a-i zehâ'ir ve beksimâd tabhı ve sâ'ir mevadd-ı mühimmemin te'diye ve temşiyetlerine ihtimâm-ı tam olunmak üzere ma'rifet-i şer' ve cümle ma'rifetiyle belde-i merkūmeyi hüsn-i nizâma rabt ve senedât-ı lâzımesin irsâl ile itmâm-ı kâra dikkat ve mübâya´a ve beksimâd ve binâ maslahatlarına şimdiye dek ne sûretde nizâm bulup, ve fîmâ-ba'd işini ne vechle mübâşeret olunduğu dahı meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü i´lâm olunmasına müsâra´at ve siz ki kadı ve a´yân ve ihtiyaran-ı belde ve iş erlerisiz, ber-vech-i mezkûr erbab-ı şenaat ve mefsedetden henüz ahz u habs olunmayup, kasaba-yı mezbûre ve etrâfında bulunan şekāvet-pişelerin dahı avn-ı Hak ile **[sayfa 118]** ahz u izâleleri emrinde ve kasaba-i merkūmenin ber-vech-i matlûb istihsâl-i nizâmında turnacıbaşı ve gedüklü mûmâ-ileyhüma ile bi'-ittifâk sa'y u gayret ve umûr-ı mühimmeden olan mübâya´a ve beksimâd ve binâ maslahatlarının temşiyetlerine gönül birliği ile mübâşeret ve lâ-te'hir ve ihmâl ferman-ı hümâyûnum olduğu üzere tekmîal ve itmâmlarına müsâra´at ve kasba-i merkūma bervech-i meşrûh eşkıyâdan tasfiye ve tathîr ve matlûb olan nizâmın tahsîl olunduğunu arz u mahzar birle meştâ-yı hümâyûnuma siz dahı inhâya mübâderet ve ser-i mû kusûr ve rehâvetden her biriniz be-gāyet hazer ve mübâ´adet eylemeniz bâbında. Fi Evasıt-ı N. Sene 1183.

Hüküm No : 456

İlmuhaberi virilmişdir.

Akkirman sâkinlerinden kal'a-i mezbûre zehâ'irini tedârik ve irsâl ile me'luf Hilmi Halil *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

İntihâ'-i serhaddât-ı İslâmiyede vâki´ Özi kal'ası defterdârı hâcegân-ı divân-ı hümâyûnumdan Mehmed *zîde mecdühû*nun ordu-yı hümâyûnumda lüzûm ve iktizâsı olup, bundan mukaddemce vürûd iden tahrîratında ba'de-zin umûr-ı defterdârlık sen ki Hilmi Halil *zîde mecdühû*sun, sana ihâle ve tefvîz olunmak ber-vech-i suhûlet idâre ve rü'yetine medâr ve ensebü'l-lâyık olduğunu inhâ ve istirhâm etmekden nâşî bi-mennihi te'âlâ mûmâ-ileyh Mehmed *zîde mecduhû* Babadağı meştâsına geldikde, iktizâ iden levâzımına nizâm virilmek şartıyla sen ki mûmâ-ileyh Hilmi Halil *zîde mecdühû*sun, seni kal'a-i mezbûreye celb ü ihzar

birle umûr-ı defterdârlık sana ihâle ve tefvîz olunduğunu ifâde ve derhal yedinde mevcûd gerek nükûd ve gerek zehâ'ir ve mühimmât-ı mîrîye her ne ise ma'rifet-i şer'le sana bî-kusûr redd ü teslîm ve rûz-merre virilen ta´yînat-ı mühimme ile sâ'ir hafî ve celî umûr-ı defterdârlığı sana ifâde ve tefhîm birle min-ba'd gerek tedarik-i zehâ'ir ve gerek i'mâl ve tevzi'-i ta´yînat ve umûr-ı mühime-i sâ'irede senden me'mûl ve matlûb olan gayret ve sadâkat üzere ihtimâm u dikkat ve bilâ-fermân ve bila-sened min gayr-ı lüzûm ziyâde ta´yînat ve masârif ve izâ´atdan cânib-i mîrîyi himâyet u sıyânet ve bi-tevfik-i sübhânehû ve te´âlâ ve bu bâbda senden melhûz olduğu vechle hıdemât-ı pesen-dîdeye mvaffak olduğun sûretde min külli'l-vücûh hüsn-i mükâfât ve inâyât-ı aliyyeme mazhar olacağını dahı iş´âr u işâ´at eyleyerek, kâffe-i umûr-ı levâzımını tavsiye ve rü'yet birle ber-vech-i muharrer teslîmâtının senedâtını kā'ide-i mîrîye üzere ahz ve senedât sâ'iresiyle bilâ-tevakkuf meştâ-yı mezkûreye azîmet ve iyâb eylemek şartıyla defterdârlık-ı mezbûr sana tefvîz ve me'mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi´il başdefterdârım olan Seyyid İbrahim *dâme uluvvehu* i´lâm eylemeğin i´lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fi Evail-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 457

Bir sûreti:

Özi defterdâr-ı sabıkı Mehmed *zîde mecdühû*ya bervech-i meşrûh.

Hüküm No : 458

Eyâlet-i Rumili'nde vâki´ mevâlî-i fihhâm ve sâ'ir kuzât ve nüvvâb ve Rumili Mütesellimi (…) ve asâkir sevkine me'mûr mübâşirler *zîde mecdühûm* ve voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâ'ir zâbitân ve a´yân-ı memlekete hüküm ki:

İnşallahü'l-Vâhidü'l-Kahhâr evvel bahar huceste-asârda düşmen-i dîn-i dûzah-karâr Moskov keferesi üzerine nevrûz-ı fîrûzdan mukaddem livâ-i nusretü'n-nûr-ı fahrü'l-enbiya *aleyhi ekmeli't-tahiyya* ile vezirâ'zam ve serdâr-ı Ekrem ve vekîl-ı sadâkat-alemim Babadağı meştâsından İsakçı'ya ve anda dahı meks eylemeyüp nehr-i Tuna'yı mürur ve teveccüh ü azîmet eylemesi fermân-ı hümâyûn-ı şâhânem olmağla, sefer-i hümâyûn-ı zafer-nümuneme ceng ü harbe kādir bi'l-cümle cüyûş-ı müslimîn kemâl-i gayret ve hulûs ile azîmet ve her biri gayret kuşağını birkaç yerden miyân-ı hamiyetlerine bend ve ebvâb-ı huzûr ve rahâtı vechen min teveccühlerine sedd ile nass-i celîlü'n-nâs *"inallahe yuhibullezîne yukātilûne fî-sebîlehu saffan ke'ennehüm bünyânün mersûs"* mazmûn-ı münîfine ri'âyet ve *"câhidū fî sebîlillahi ve lâ-teferrekū"* emr-i şerfine imtisâl ile gazâ ve cihâda teşmîr-i bâzû gayret eylemeleri zimmet-i diyânetlerine farz u vâcib ve ale'l-husûs Moskof keferesi Boğdan derûnunda ihtilâl eylediği havane re'âyâ ile ittihâd üzere dâ'imâ izhâr-ı melânet ve ifsâd-ı memleketden hâlî olmamağla

"uktuluhüm haysü sakıftümuhüm"[179] mazmûn-ı münîfi üzere avn-ı hazret-i Bârî ile hemân kudüm-i baharda üzerlerine hareket ve şerr ü fesâdlarından tasfiye-i memleket ve ahz-ı sâr u intikāma mübâderet olunması ehemm-i umûr-ı dîniyyeden ve gayret-i İslâmiyeden olduğuna binâ'en memalik-i Anadolu ve Rumili'nden sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan bi'l-cümle tavâ'if-i askeriyenin her fırkası inşallahu te´âlâ nevrûz-ı fîrûzda sâye-i livâ-i rasûl-i Hüdâ' da ve sâ'ir ta´yîn olundukları mahallerde mevcûd ve müheyyâ bulunmaları şimdiye değin bir iki def´a evâmir-i celîle-i şâhânemle tenbîh ü ekîd olunup, ancak Rumili eyâleti dâhilinde olan cünûd-ı muvahhidînin kurb-i mesâfelerine göre Anadolu'dan gelecek asâkirden mukaddem sefer-i hümâyûnuma vürûdları me'mûl ve matlûb ve be-gāyet mühim ve muktezî olmakdan nâşî, siz ki mevlânâ ve Rumili mütesellimi ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, düşmen-i dîn-i hazelân-karînden ahz-ı intikām farz u vâcib olmağla, bu hıdmet-i dîniyyede cümleniz kemal mertebe ihtimâm ve cidd ü mâlâ-kelam ile eyâlet-i mezbûre dâhilinde olan yeniçeri ve sipâhî ve silahdâr ve cebeci ve topçu ve tîmârlu ve'l-hâsıl tavâ'if-i askeriyeden bir ferd geçen sene misillü nevrûzdan sonraya vilâyetlerinde kalmayup, her bir sınıfın tesyîrlerine ta´yîn olunan mübâşirler ve zâbitleriyle ittihâd olunarak, kudüm-i bahardan evvel ta´cîl-i ale't-ta´cîl yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma ve mahal-i me'mûrelerine sevk ü tesyîllerine ve efrâd-ı askeriyeden bir ferd-i vâhid vilâyetlerinde kalmamasına ale'l-ittifâk sâ'y u ikdam ve nisâr-ı tâb u tuvân eyleyesiz. Şöyle ki; mütemessikin-i şer'-i nebevî olan kâffe ehl-i İslam üzerlerine adüv-i dîn ve gürûh-ı müşrikin ile cihâdın **[sayfa 119]** farzıyeti nusûs-ı kātı'a ile sâbit olduğundan gayrı asker tertîbi ve askerî nâmı ıtlâkı bu maslahat-ı dînde hıdmet içün olduğın ifâde vü beyândan müstağnî bir keyfiyet olmağla, ıyâzen billahi te'âlâ eyâlet-i mezbûre dâhilinde sefer-i hümâyûnuma me'mûr tavâ'if-i askeiyenin tecemmü'i fermân-ı şâhânem olduğu üzere nevrûz-ı fîrûzdan evvel sefere gelüp, dâhil olmamaak lâzım gelür ise vaktiyle gelüp, irişmeyenlerin ve mübâşir ve zâbitlerinin bi-eyyi hâl te'dîlberi icrâ olunması musahhah ve mukarrerdir. Kaldı ki; seferden imtinâ' ile vilâyetlerinde ve yerlerinde ve yurdlarında kalanları olur ise ba'de'l-yevm anların kat'iyyen dirlikde ve askerlikde alâkaları ve askerî lafzıyla yâd olunmazlar. Ve dirlikleri ref' olup, fimâ-ba'd bir tarîk ile askerî zümresine idhâl olunmayacakları emr-i muhakkak olduğu her beldenin mahallât imâmları ile herkese işâ'at u i'lân ve ifhâm oldunmak ve ba'de't-tefhîm sefere azîmet eylemeyüp, bilâd ve kasabât ve kurâda girü kalur olur ise, bu makūleleri resmleriyle kimler ise her mahallenin imâmları kadı-i beldeye defterini virüp, derhal tescîl ve sûret-i sicillâtını imzâ ve ordu-yı hümâyûnuma serî'an ve âcilen tesyîre mübâderet olunmak ve bu misillü emr-

[179] Onları yakaladığınız yerde öldürün. Bakara-191

i hazret-i Hüdâya imtisâl ve sünnet-i seyyidü'l-enbiyâya iktidâ itmeyüp, nükûl idenler indallah merdûd oldukları hasebiyle indellah sen dahı i'tîbârdan sâkıt ve matrûd ve dâreynede mahzûl olacaklarını cümleye ifâde ve iş´âra dikkat ve sizler dahı bu hâlâtı i´lân u tefhîmde kusûr u rehâvet ve adem-i tekayyüd ve dikkat iderseniz mansıblarınızdan azl ile iktifâ olunmayup, te'dib olunacağınız muhakkak olduğunu cezm iderek emr-i hümâyûnumun mefhum-ı itâ'at mersûmu üzere asâkir-i me'mûrenin ucâleten ve müsâra´aten yerlerinden ihrâc ve tesyîllerine fevka'l-me'mûl say u mübâderet ve hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında. Fi Evahir-i N. Sene 1183.

Hüküm No : 459

Re'is-i eşkıyâ olanların isimleri tasrîhiyle tertîb-i cezalarıçün sâdır olan emr-i şerîf mühimme defterine kayd olunmuştur.

Sivas vâlîsi olup, Silistrenin nizâmına me'mûr Sarım İbrahim Paşa ya hüküm ki:

Bundan akdemce Silistre de olan ehl-i fesâd u şenâ´at hilâf-ı şer' ve rızâ harekete cesâret ve Nâzır el-Hâc Halil'i ve sâ'ir mazlûmu katl ü i´dâm ve zehâ'ir ve sâ'ir umûr-ı mühimmeyi ta'tile bâdî sû'-i harekete ictisâr eyledikleri hasebiyle, ocakdan bi'l-fi´il turnacıbaşı olan (…) *zîde mecduhû* mufassal ve meşrûh emr-i şerîfimle ol tarafa mübâşir ta´yîn ve tesyîr olunup, bu fesâda mütecâsir olanların icrâ-yı mücâzâtlarıyla belde-i mezbûre ve etrâfının tanzîm-i kâffe-i umûru ve ba-husûs umûr-ı mühimme-i müsta'cele ve mevâdd-ı lâzıme-i müstesre'adan olan zehâ'ir [ve] beksimâd maddelerinin serî´an ve âcilen temşiyet ve tetmîmeleri, sen ki vezir-i müşarun-ileyhsin, bi'l-istiklâl vedi'a-i uhde-i kifâyetin kılınmış olduğuna binâ'en temşiyet-i nizâm ve tensîk-i umûr-ı sâ'ire zımmında bir kadem akdem Silistre'ye vürûda müsâra´atın husûsu fesâd-ı mezbûrun zuhûru haberi vürûdunda bervech-i icmâl sâdır olan istical emr-i hümâyûnumda sana ifâde ve tefhîm ve te'kîd olunup, bi-tevfîkullahi te´âlâ senden her husûsda gayret ve himmet ve idâre ve temşiyet-i hutûb-ı cesîmeye liyâkat ve kudret me'mûl ve muntazır-ı mülukanem olmakdan nâşî, ber-siyak-ı mezkûr ale'l-istiklal ihâle-i uhde-i iktidârın kılınan mevâddın temşiyeti ve belde-i mezbûre ve etrâfının levs-i vücud-ı eşkıyâdan tanzif ve gereği gibi tanzîmi emrine sarf-ı himmet ve bezl-i makderet eylemen bâbında te'kîden ve ifhâmen (ve) hâssaten işbu fermân-ı hümâyûn-ı mevhebet-makrûnum ısdar ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bi-mennihi te´âlâ belde-i mezbûreye vusûlünde turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhi ve hademe-i Devlet-i Aliyye'mden olup, zehâ'ir ve sâ'ir mühime-i seferiye içün me'mûriyetleri hasebiyle bu fesâdın zuhûruna Silistre'de bulunanların istintâk ve sirran ve alenen mebde' ve menşe'-i fesâd olan her kimler ise istihbâr ve istitlâ'-ı hakīkat-i ahval iderek işe mübâşeret ve tenfîz-i emr-i Bâri ve fermân-ı hümâyûnuma nisar-ı tâb u tâkat birle ashab-ı şenâ´at ve mefsedetden olanları turnacıbaşı-i

mûmâ-ileyh mübâşereti ve ehl-i ırz zümresi ittifâklarıyla alâ eyyi hâl ahz ve mücazat-ı meşru'aları icrâ ve belde-i mezbûre ve etrâfını levs-i ihtilalden tesfiye ve tathîr ve kâffe-i umûrunu ber-vech-i sezâ ahsen-i nizâma bend eyleyüp, ve zehâ'ir husûsu ve sâ'ir umûr-ı mühimmeyi dahı evâmir-i şerîfem müfâdları üzere gereği gibi tanzîm ile serî´an temşiyet ve tetmîmleri hâlâtına sâ'y u mâlâ-kelam ve bi-avn-i rabbâni matlûb olan nizâmın hüsn-i hitâmı haberiyle iktizâ iden senedâtını meştâ-yı hümâyûnuma sevk ü irsâle be-gāyet ihtimâm u dikkat ve her hâlde hasise-i zâtın olan gevher giranhâ-yı şecâ´at ve liyâkati îsâr u nisâr ile rızâ-yı hüdâ ve hüdâvendiye muvafık mesâ'i-i cemîle ve hıdemât-ı pesen-dîde ibrâzına bezl-i kudret ve istitâ'at eyleyüp, hilâf-ı melhûz ednâ vaz' u hâletden be-gāyet ittikā ve mübâ´adet eylemen bâbında. Fi Evahir-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 460

Babadağı'ndan Balkan' a varınca cadde ve yemîn ü yesârda bulunan kazâların kuzât ve zâbitân ve serdârân ve a´yân ve sâ'ireye hüküm ki:

Öteden berü iç ağalık ve cündilik ve levendlik nâmıyla vüzerâ kapularında ve ____ sadrâ'zamım dâ'iresinde bulunup, bir sene hıdmet eylemek üzere yıllık ve bahşişlerini aldıkdan sonra diledikleri mahallere firârı mu´tâd iden ba´zı esafil ve erazil makūlesinden bu esnâda birkaç nefer müfsidler Âstâne cânibine firar eylediklerinden gayrı, bu makūleler sefer-i hümâyûnumda et ve don alup, firar etmeğe gayret etmeleriyle ordu-yı hümâyûnumda ve esnâ-yı râhda ve vardıkları mahallerde re'âyâ ve berâyâya tecâvüz ve ta´adddî ve dürlü dürlü kabâhati irtikâb eylemelerinden nâşî beher hal te'dîbleri iktizâ itmekle yedlerinde izin tezkeresi ve me'mûriyet emri olmayup, bu sûretde hod be hod firar ve Balkan ve İstanbul'a doğru giden vacibül-izaleleri ahz u habs iderek muhâlefet ideri olur ise üzerlerine varılup, emsâllerine ibret içün darb u i'dâmlarıyla def'-i fesâdlarına mübâderet ve darb u katl olunanların demleri hederolup emvâl ü eşyâları i´dâm idenlerin olmak üzere te'dîlberine dikkat ve vâcibü'l-izâle ehl-i fesâddan olmayanlara bi-vech-i mine'l-vücuh ta´addî ve ta´arrûzdan dahı be-gāyet tehaşi vü mücânebet olunmak bâbında. Fi Evahir-i N. Sene [1]183

[Sayfa 120]

Hüküm No : 461

Hâlâ Hırsova Muhâfızı Abdi Paşa *dâmet me´âliyehû*ya ve Hırsova nâ'ibine ve serdârı (…) ve a'yânı Osman ve sâ'ir zâbitâna hüküm ki:

Sipâh ve silahdâr ocaklarından bu esnâda Hırsova'da ikāmet ve muhâfazaya me'mûr olan terakkilü ve serdengeçdilere münâsib mahal-i meştâ ta´yîni lâzıme-i hâlden iken a´yân-ı belde ve mütemevvi'lân-ı kazâ kendülere müte´allık kurâ ve çiftliklerini himâyet mülâhazasıyla mezbûrlara münasib olan kurâya iskân itmeyüp, meştâya tahammülü olmayan

mahalleri irâ'e eylemeleriyle anlar dahı oldukları mahallerde müft ü meccânen yem ve yiyecek taleb ve ahz ile fukarâya cevr ü ta´addî eyledikleri inhâ olunduğunu ve re'âyâ ve zü´efâdan bir akçe ahz ve ta´addî olunduğuna rızâ-yı hümâyûnum olmayup, ve neferât-ı merkūmenin müstahak oldukları üç kıt'a ulûfeleri ocakları tarafından kendülerine iblâ' ve ta´yînâtları i´tâ olunmuş olmağla bundan sonra re'âyâ ve berâyâya cevr ü taddi ile müft ü meccânen yem ve yiyecek talebinde olurlar ise haklarından gelineceğini, sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin neferât-ı mezbûreye ve zâbitlerine ifhâm ve mugāyir-i emr-i şerîfim hareket idenleri ism ü resmleriyle bilâ-te'hîr meştâ-yı hümâyûnuma i´lâm eyleyesin. Ve siz ki kadı ve serdâr ve a´yân ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, merkūmları Hırsova'ya karîb münasib olan kurâda iskan eyleyüp, cerr-i menfa'at fikri ve kendü çiftliklerinizi himâyet kasdıyla kābil-i sükenâ olmayan kurâya vaz' ile fukarâ-yı ra´iyyete gadr ü meşakkati mûcib olur hâletden gāyetü'l-gāye ihtirâz u ittikā eylemeniz bâbında. Fî Evasıt-ı N. Sene 1183.

Hüküm No : 462

Kırım cânibi seraskeri olan Anadolu vâlîsi Vezir İbrahim Pşaya ve ma´iyyetinde olan piyâde ve süvârî esnâf-ı askeriye zâbitân ve rü´esâsına hüküm ki:

Sen ki serasker-i müşarun-ileyhsin, ma´iyyetinde olan süvârî ve piyâde asâkiri ol cânibde muhâfazası lâzım ve münasib olan mahalde kışladup, sen dahı rey ü münasib gördüğün mahalde kışlayup, tavâ'if-i askeriyenin heyet-i mecmû´alarını ____ vikāyet ve hazm ü ihtiyât levâzımına ri'âyet iderek Kırım adasının ve ol cânibde olan kılâ' ve bukā'-ı hakaniyemin muhâfaza ve ve muhâresesine ihtimâm ve cidd-i mâlâ-kelâm eylemen fermânım olmağın, mahsusan işbu emr-i şerîfim ısdar ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vuslünde fermân olduğu üzere ma´iyyetinde olan piyâde ve süvârî asâkire iktizâ-yı hâle göre kışlak ta´yîn ve tahsîs ve sen dahı münâsib mahalde kışlayup, muhâfaza-i kılâ' ve bukā' ve muhârese-i memlekete nisâr-ı tâb u tâkat ve sarf-ı mâ-hasal vüs' u miknet eylemen bâbında. Fi Evasıt-ı N. Sene [1]183.

Hüküm No : 463

Hırsova kadısına ve gedüklülerden ol cânibde olan (…) *zîde mecdühû*ya ve Horsova a'yânına hüküm ki:

Silistre'den Hırsova iskelesine ve andan Babadağı'na nakli fermânım olan ecnâs-ı keresteden şimdiye değin bu tarafa irsâl olunandan mâ'adâ ol tarafda ne mikdâr kereste bâkī kalmışdır ve gönderilen kereste ne mikdardır; defteriyle bakiyye kalan kereste dahı bir an akdem arabalara tahmîl ve bu def´a ta´yîn olunan çukadar-ı sadrâ'zamî (…) *zîde kadrühû*

mübâşeretiyle ucâleten Babadağı'na nakl ü îsâl olunmak fermânım olmağın işbu emr-i âlişânım ısdar ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i meşrûh Silistre'den Hırsova iskelesine vürûd ve andan Babadağı'na gelenden mâ'adâ ne mikdâr kereste kalmışdır ve gönderilen ne mikdardır defterini mübâşire teslîm ve bakiyye kalan keresteyi dahı bilâ-te'hîr arabalara tahmîl ve bu def˝a ta´yîn oluna çukadar-ı mûmâ-ileyh mübâşeretiyle bir an akdem ucâleten Babadağı'na nakl ü îsâle her biriniz mezîd-i ikdâm ve ihtimâm eyleyüp, te'hîr ve tevkifden ve ihmâl ve müsâmahadan gāyetü'l-gāye ihtirâz u ictinâb eylemeniz bâbında. Fi Evasıt-ı N. Sene [1]183

Hüküm No : 464

Tatarpazarı ve Filibe'den Silistre'ye gelince yol üzerinde vâki´ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve a´yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, emr-i şerîfimle Silistre'de ikāmete me'mûr vezîrim Sarım İbrahim Paşa *edâma'llahü te´âlâ iclâlehû*nun esnâ-yı ikāmetinde kapusu halkının ruz-merre ta´yînâtlarına virilmek üzere medine-i Filibe ve Tatarpazarı'ndan mübâya´a olunan üç bin kîle pirincin nakliçün kazâeyn-i mezbûreteynde mekkârî bargir ve araba tedârikinde su'ûbet derkâr olduğunu ahâlîleri ihbâr etmeleriyle iktizâ iden ücret-i nakliyeleri kadr-i ma'rûfu üzere müşarun-ileyh trafından me'mûr ____ yedinden virilmek şartıyla Filibe ve Tatarpazarı'ndan Silistre'ye gelince yol üzerinde vâki´ kazâ ahâlîleri kadar-ı kifâye mekkârî bergiri ihrâc iderek zehâ'ir-i mezkûreyi kazâ be-kazâ nakl birle bir an akdem medine-i Silistre'ye îsâline ihtimâm u dikkat ve kadr-i ma'rufdan ziyâde ücret mutâlebesinden mübâ´adet ve bu husûsda ihmâl ve müsâmaha ve te'hîr ü terâhîden mücânebet eylemeniz içün size cevâben emr-i şerîfim sudûru bâ-arzuhal istid'â olunduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fi Evahir-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 465

Varna kadısına ve yeniçeri serdârına ve a´yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, emr-i şerîfimle Silistre'de ikāmete me'mûr vezirim Sarım İbrahim Paşa *edama'llahü te´âlâ iclâlehû* medine-i Silistre'de ikāmet üzere oldukca kapusu halkının ta´yînâtlarına virilmek içün Âstâne-i aliyyemden ba-fermân-ı ali sefîneye vaz' olunan pirinç ve kahve ve sabun ve soğan Varna iskelesine ba'de'l-vusûl iktizâ iden ücret-i ma'rûfeleri müşarun-ileyh tarafından virilmek üzere siz ki a´yân ve ahâlî-i mûmâ-ileyhimsiz, ma´rifetiniz ve ma'rifet-i şer'ile kadar-i kifâye araba istikrâz ile zehâ'ir-i mezkûre tamâmen tahmîl ve seyr-i serî' ile medine-i Silistre'ye tesyîr eylemeniz içün size cevâben emr-i şerîfim sudûru bâ-arzuhâl istid'â olunduğuna binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Evahir-i N. Sene [1]183 **[Sayfa 121]**

Hüküm No : 466

Elviye alaybeyilerine ve zü´emâ ve erbâb-ı tîmâra hitaben sâdır olan emr-i âli virilmekiçün aşağıda mukayyeddir.

Rumili vâlîliği ile İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi Seraskri Vezir Abdi Paşa‘ya ve vezir-i müşarun-ileyh tarafından eyâlet-i mezbûre mütesellimi (…) *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Eyâlet-i mezbûrenin bi’l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tînârı elviye alaybeyileriyle vusûl emr-i âlişânımda bir neferi girüye kalmamak üzere yerlerinden hareket ve bi-avnihi te’âlâ nevrûz-ı fîrûzda ma‘iyyetinde bulunup, emr ü re’yin üzere hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe nisâr-ı tâb u tâkat eylemeleriçün elviye-i merkūmenin alaybeyilerine ve zü‘emâ ve erbâb-ı îmârlarına hitâben ekîd ü şedîd bu def‘a emr-i şrîfim ısdâr u irsâl ve olunduğu, sen ki sersker-i müşarun-ileyhsin, ma‘lûmun oldukda vakt-i mezbûrda ma‘iyyetinde bulunanmayanların ze’âmet ve tîmârları müstahakına tevcîh ve muhkem haklarından gelineceğini cümlesine i‘lân u işâ‘at ve te’kîd ve tehdîd iderek ta’cîl-i ale’t-ta’cîl ma‘iyyetine sevk ü tesyîrine mübâderet eylemesi husûsunu mütesellimin mûmâ-ileyhe tahrîr ü te’kîde ihtimâm u dikkat ve nevrûz-ı fîrûzda cümle ma‘iyyetine vürûdlarında vâkî’ olan hıdemaât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde emr ü re’yin üzere i’mâl ü istihdâmlarına bezl-i makderet eylmen bâbında. Fî Evâhir-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 467

Hâkim-i mûmâ-ileyh Bender’de bulunup, me’mûriyeti emri vâsıl olduğu ihbâr olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince me’mûriyetini hâvî emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183.

Palu hakimine hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, senden muvafık-ı rızâ-yı hümâyûnum hıdemât me’mûl ve melhûz olmakdan nâşî hâlâ Erzurum vâlîsi vezîrim Hafız Mustafa Pşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehûnun* ma‘iyyetine me’mûr kılnmanla imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlünde bulunduğun mahalden hareket ve mükemmel kapun halkıyla müşarun-ileyhin ma´iyyetine varup, emr ü re’yine mütâbe’at ve muvafakat ile vâki‘ olan hıdemât-ı aliyyeme kıyâm u mübâderet eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve müşarun-ileyhin re’y ü emrine muhâlif ednâ vaz’ u hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylmen bâbında. Fî Evâahir-i N. Sene [1]183

Hüküm No : 468

Bir sûreti:

Cizre hakimine bervech-i meşrûh me'mûriyetini havi

Hüküm No : 469

Bir sûreti:

Eğil hakimine bervech-i meşrûh üzere me'mûriyetiçün.

Hüküm No : 470

Bundan akdem ocakdan hâlâ Sivas'ta vezîrim Sarım İbrahim Paşa'nın ma´iyyetinde olan tüfengcibaşıları bâ-fermân-ı âli me'mûr olduklrı İbrail kal'ası muhâfazasına sevk ü îsâle mübâşir ta´yîn olunan (…) ve zikrolunan tüfengciyanın tüfengcibaşılarına hüküm ki:

Neferât-ı mezkûrenin sür'at-i serî' ile muhâfaza-i mezbûra sevk ü tesyîrine irâde-i aliyyem ta´alluk ve ucâleten savb-ı me'mûrlarına erişdirilmesiçün ekîd ü şedîd emr-i şerîfim sâdır olmağuna binâ'en, şimdiye değin cümlesi muhâfaza-i merkūmeye vusûl ve idhâl eylemeleri me'mûl olduğundan başka Fokşan tarafında olan mesfûrlar ile Eflaklu re'âyâsı âsîleri İbrail kal'ası etrâfına îsâl-i hasâret fikr-i fâsidinde olduklarını ve Boğdan seraskeri vezîrim Abdi Paşa üzerlerine azîmet üzere olduğu vezir-i müşarun-ileyh bu def´a arz u inhâ idüp, marü'z-zikr tüfengciyanın bir sâ'at mukaddem ve bir kadem akdem İbrail muhâfazasına sevk ü tesyîr olunmaları akdem umûrdan olmağla neferât-ı merkūme henüz İbrail'e vasıl olmamaları sen ki mübâşir-i merkūmsun, senin ve tüfengcibaşılarının i'mâl ve iğmâzından neş'et edeceği müstebân olmağla müstahak-ı te'dip olmuşsuzdur. Ancak bundan sonra mikdâr-ı zerre yollarda yağmur ve başka bahâne etmeyüp asla ve kat'a eğlendirmeyüp, muktezâ-yı me'mûriyetin üzere iki konağı bir idüp, ta'cîl-i ale't-ta'cîl zikrolunan tüfengcileri serî´an ve âcilen serasker-i müşarun-ileyh ma´iyyetine İbrail'e îsâl u idhâle ve dâmen-i gayreti dermiyan ve hâb u rahatı terk ve bu husûsa ziyâde dikkat eylemen bâbında te'kîd ve isti'câlen işbu emr-şerîfim dahı sâdır olmağın, imdi vusûlünde siz ki mübâşir ve tüfengcibaşı-i mûmâ-ileyhsiz, sâdır olan emr-i hünâyûnum mûcebince amel ü hareket ile neferât-ı merkūmeyi serî´an ve âcilen serasker-i müşarun-ileyh maiyyetine İrail'e isal eyleyesin, şöyle ki; adem-i sür´at ve te'hîr ve betâ'et olmak hasebiyle neferât-ı merkūmeyi serî´an îsâlde kusûrunuz zuhûr eylemek lâzım gelür ise muhkem hakkınızdan gelineceği muhakkak ve mukarrerdir. Ana göre amel ü hareket ve neferât-ı merkūmenin bir sâ'at evvel savb-ı me'mûrelerine irişdirmeğe kemal-i ihtimâm ü dikkat ve ser-i mû hilâfından hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak babıbda. Fi Evail-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 471

Karasu kadısına ve ocakdan ba-fermân-ı âli bu husûsa mübâşir ta´yîn olunan Turnacıbaşı (…) *zîde mecdühû*ya ve kazâ-i mezbûrun serdârı ve a´yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Karasu kasabasının ahâlîsi bundan akdem ba´zı inbâya binâ'en etrâfa müteferrik olduklarından kasaba-i mezbûre ahâliden hâli kalup, ebnâ-i sebîle ve gerek ahâlîye vücuhlu iddet târî olmağla bu def'a menzil nizâmına me'mûr dergâh-ı mu´allâm kapucubaşılarından Hasan *zîde mecduhû* mübâşeretiyle kasaba-i mezbûre menzili nizâmı bulup, bargirleri müstevfî ve ahâlînin infirak ve ahar mahalle îvâlarına bâ´is bir hüccet kalmayup, cümlesi kema-kân kadîmi mekân ve me'vâlarına ircâ' ve kel-evel yerlerinde ve yurdlarında iskân olunmaları lâzım ve lâbüdd olduğu meştâ-yı hümâyûnuma arz u inhâ olunmakdan nâşî, min-ba'd kasaba-i mezbûre sükkânından bir ferd ahar mahalde ikāmet ve beytutet itmeyüp, cümlesi yerlü yerine ve kadîmi evlerine gelüp, ikāmet ve kendülere hiçbir tarafdan cevr ü rencîde olunmamak zımmında ocakdan bir kâr-güzâr ve mu'temed-aleyh turnacıbaşı ta´yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, siz ki mevlânâ ve serdâr ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, sâdır olan emr-i şerîfim mucebince amel ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifeti ve ma'rifetiniz ile kasaba-i mezbûrenin bi'l-cümle ahâlîsi her ne mahalde olurlar ise olsunlar arayup ve buldurup her birisini rızâ ve gayr-ı rızâsıyla bi-eyyi vechin kâne yerlerine ve yurdlarına nakl ü iskan ve her kim inâd ve muhâlefet iderler ise ahz u zecr ve ibreten lil gayr kal'a-bend ve gûş-mâllerine i´tinâ ve ihtimâm ve netîce cümlesinin kadîmi meşvâ vü me'vâlarına gelüp ke'l-evvel ikāmet ve beytûtet ettiklerini bir an evvel meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü i´lân ve dikkat-i tâmm ve ser-i mû ihmâl ve tesâmühden hazer ü mücânebet eyleyesiz, ve sen ki turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, kasaba-i mezbûrenin ahâlîsinin bi'l-cümle evlerine ve hânelerine celb ü iskânları iktizâ-yı mülûkânem olup, sen zâtında müdebbir ve iş-güzâr olduğun hasebiyle hâssaten mübâşir ve kasaba-i mezbûrede bir müddet ikāmet ve vârid olan ahâlîleri hıfz u himâyet **[Sayfa 122]** ve gereği gibi tanzîm-i memleket eylemen şartıyla zâbit tahsîs olunmuşsundur. Gerekdir ki; bir sâ'at evvel varup, cümle ittifâkıyla ahâlî-i mezbûreyi kadîmi me'vâlarına celb ve iskân ve emn ü rahatlarına bezl-i tâb u tûvân ve inâd iderleri zecr ü te'dîb ve mümâna'at idenleri ism ü resmleriyle haklarından gelinmek içün tahrîr ü i'lâm ve bu husûsa ziyâde dikkat ü ihtimâm eyleyüp, hilâfından tehâşî eyleyesiz deyu degâh-ı mua'allâm yeniçerileri ağası olan Vzîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâ'il-i L. Sene [1]183.

Hüküm No : 472

İsmailgeçidi kasabasında hâlâ zâbit olan Serturnaî Fokşanlı Ali *zîde mecdühû*ya ve bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan (…) ve kasaba-i merkūmede mevcûd bin nefer tüfengci tâ’ifesinin tüfengcibaşılarına ve iş erlerine hüküm ki:

Kasaba-i mezbûrede muhâfaza hıdmetinde bulunmak üzere bin nefer tüfengciyân-ı sadaret-penâhî, başıları ile ma‘an bundan akdem ta‘yîn ü tesyîr olunup, ancak kasaba-i mezbûr katî vâfir asâkir meştâ-nişîn olmalarıyla mârü’z-zikr tüfengciyânın _____ naklinden ahâlî-i kasaba iştikâ ve ahar mhalle ta‘yîn olunmlarını mukaddemce arz ve tahrîrât birle istid’â idüp, ve bu esnâda Fokşan tarafına Moskovlu ve Eflaklu ve Boğdanlu âsîleri tecemmü’ ve İbrail kal‘ası etrâfına îsâl-i hasâret fikr-i fâsidinde olduklarını ve kal‘a-i mezbûr muhâfazası ve ma‘iyyetinde mevcûd bulunmak üzere piyâde asâkir tesyîrini hâlâ Boğdan ve İbrail seraskeri vezîrim Abdi Paşa bu def‘a tahrîr ü inhâ itmekle, sen ki bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan mûmâ-ileyhsin, zikrolunan tüfengci neferâtından bir neferi girüde kalmamak üzere cümlesini tüfengcibaşıları merkūmûn ile ale’t-ta’cîl kasaba-i mezbûrdan kaldırup, muhâl sür’at ü şitâb ve be-gāyet isti’câl iderek bir dakīka akdem İbrail’de serasker-i müüşarun-ileyhin ma‘iyyetine îsâle ziyâde ihtimâm ve ikdâm eylemen fermânım olmağın, imdi kasaba-i mezbûreye vusûlünde derhâl ol mikdâr tüfengciyânı ve tüfengcibaşılarını ihrâc ve ucâleten ve müsâra´aten İbrail’de serasker-i müşârun-ileyh ma´iyyetine îsâle gāyetü’l-gāye sâ´y u ihtimâm eyleyüp, ve sen ki turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, neferât-ı mezbûrenin ale’l-acele İbrail’e varmaları ne mertebe mühim idügi ma´lûmun oldukda mübâşir-i mûmâ-ileyh vardığı anda cümlesini ihrâc ve îsâle bezl-i nakdîne-i iktidâr eyleyesin. Ve siz ki tüfengcibaşılarsız, tüfengci neferâtıyla ber-vech-i meşrûh serasker-i müşârun-ileyhin ma´iyyetine bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem İbrail’de ma‘iyyet-i müşarun-ileyhe vusûle müsâra´at ve cümleniz emr ü re’yi üzere harekete bezl-i tâb u tâkat iderek kal‘a-i İbrail’in muhâfazasına ve düşmenin mürâfa´a ve kahr u tedmîr ü istîsâli husûslarında lâzıme-i gayret-i dîniyyeden olan hâlâtı vücûda getürüp, hulûs-ı kalb ile dîn ü devlet hıdmetinde sa‘y u mâlâ-kelâm eylemeğe be-gāyet ihtimâm ve ser-i mû hilâfından ve rehâvet ve kusûrdan hazer eylyesiz deyu bi’l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olumak bâbında. Fi Evail-i L. Sene [11]83

Hüküm No : 473

Ocakdan bu husûsa mübâşir ta´yîn olunan (…) ve Rasvat cânibinde vâki‘ bayrak ağalarından altmış iki cemâ´atin neferâtından Mustafa ve diğer Mustafa *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Rasvat'ın karşusunda Eflak Voyvodasının kapularda idhâr eylediği zehâ'iri nakl ve der-anbar eylemsine bâ-fermân -ı âli me'mûr olan dergâh-ı mu´allâm gedüklülerinden el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû* bi'n-nefs Eflak‘a ubûr ve dört yüz hâne iki bin nefer mikdarı re‘âyâyı celb ve on iki bin kîle mikdârı ecnâs-ı zehâ'iri nakl ve der-anbar idüp, ancak celb eylediği re‘âyâ-yı merkūmeyi ol tarafda ba´zı eşkıyâ makūlesi rencîde ve emvâl ü eşyâlarını gārete tasaddî eylediklerinden zâhire ihrâcı ____ olup, kapularda katî çok zâhire olmakla re‘âyâyı mersûmenin kemal-i emniyetleriyle i´mâl ve zehâ'ir-i merkūmeyi nakl ve ikmâle muhtâc olduğu ve re‘âyâ-yı mesfûrenin emniyet ve muhâfazası ol tarafda vâki´ bayraklardan birkaç ehl-i ırz ve neferâtın uslu bayrakların ta´yîn ve gedüklü-yi mûmâ-ileyha ma´iyyetiyle re‘âyâ-yı mersûme muhâfaza ve te'min ve zehâ'ir-i merkūmenin küllisi tez elden nakl ve der-anbar olunmasına menût idüğü arz u inhâ olunmakdan nâşî, bundan akdem iki bayrak ta´yîn olunup, bu def´a dahı muma-ileyimânın bayrakları seksener mükemmal neferâtıyla ta´yîn ve ve ocakdan mübâşir muvâfakatıyla tashîh ve mahalline kayd olunmak içün defterleri meştâ-yı hümâyûnuma gönderilmek bâbında fermân-ı alişan sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sen ki mübâşir-i merkūmesin, bir gün evvel mahal-i mezbûra varup, mûmâ-ileyhim'ânın bayrak ve neferâtlarıyla gedüklü-i mûmâ-ileyh muvafakatıyla re‘âyâ-yı mesfûreyi muhâfaza ve zehâ'ir-i merkūmeyi nakl ve der-anbar eylemeğe me'mûriyetlerini ifhâm ve neferâtlarını tashîh-i be-dergâh ve defterlerini getürmeğe mezîd-i dikkat ve sıdk u sa‘y u miknet eyeyüp, ihmâl ve terâhîden ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesin. Ve siz ki ağayan-ı mûmâ-ileyhâsız, ber-minval-i muharrer neferâtınız ile gedüklü-yi mûmâ-ileyh ma´iyyetiyle re‘âyâ-yı mersûmenin eşkıyâdan muhâfazasına ve zehâ'ir-i mezkûrenin nakl ve der-anbar olunmak emrine bâ-fermân-ı celîlü'ş-şân me'mûr olmanız ile emr-i ali mûcebince ma´iyyet-i mûmâ-ileyhâda bulunup, re'y ü rızâsına muvafakat ve muhâfaza-i ra´iyyet ve nakl-i zehâ'irde kemâl mertebe hüsn-i hıdmet eylemeğe ve mucidd ve sa'î olunup, ser-i mû hilâf-ı rızâ hareketden tehaşi eyleyesüz deyu bi'l-fi´il dergâh-ı mu´allâm yeniçeri ağsı olan Veirim Süleyman Pşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak babnda. Fi Evail-i L. Sene [1]183.

Hüküm No : 474

Silistre ve (…) kadılarına ve zikrolunan kazâların serdârları ve zâbitân ve iş erlerine ve Edirne havâlîsinden Silistir'ye ve andan Rasvat ve meştâ-yı hümâyûnuma müteveccihen varid olan ikişer yüz neferât ile beş aded serdengeçdi ağa ve alemdârlarına hüküm ki:

Edirne havâlîsinden küşâd olunan piyâde bayraklarından beş aded bayrak ikişer yüz neferâtlarıyla Silistre ve andan Rasvat'a ve meştâ-yı hümâyûnum tarafına müteveccihen hareket ü azîmetleri istihbâr olunmağla _____ ____ düşmen-i dîn Moskovlu la'în ve anlara tabi´iyet iden Boğdanlu ve Eflaklu re'âyâsı hâ'in-i bî-dinler İbrail kal'ası üzerine gelüp, istîlâ sevdâsında olduklarından, zikrolunan bayraklar mükemmel neferâtlarıyla İbrail muhfazasına varup, ehl-i İslâm'a imdâd ve i'ânet ve anda olan gāzîlere tesellî ve istimâlet ve kal'a-i mezbûreyi bi-___allahü te'âlâ keyd-i kâfirînden muhârese ve vikāyet eylemeleri umûr-ı dîniyyenin elzem ve ehemminden olduğuna binâ'en İbraill muhafasına me'mûr ve ta´yîn ve doğru neferâtlarıyla tesyîr ve ucâleten sevk ü îsâl olunmaları bâbında fermân-ı alişânım sâdır olunmağın, (…) mübâşir ta´yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusulünde keyfiyet-i mezbûre malumunuz oldukda İbrail'e bu tarafdan ve İsmail tarafında asâkir-i evfî ve zehâ'ir **[Sayfa 123]** ve Maçin'e geçit başını muhâfaza içün mühimmât ve toplar ve topciyân ve sâ'ir ümerâ ve müstevfî ta'yîn ü irsâl olunduğu ma'lûmunuz oldukda zikrolunan bayraklar her kangınızın taht-ı kazâsında bulunur ise der-akab me'mûriyetleri ifhâm ve doğru cümlesini İbrail muhâfazasına sevk ü tesyîre mâ-hasal makdûrunuzu masrûf eyleyüp, bir an ve bir sâ'at evvel savb-ı me'mûrelerine varmalarına ikdâm ve sa'y u mâlâ-kelâm ve gedüklerinin ve askerlerinin mikdârını müsâra'aten meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ü i'lâm ve hilâfından be-gāyet tevakkī ve mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki sâlifü'z-zikr beş aded bayrakların ağa ve alemdâr ve neferâtlarısız, hasbe'l-iktizâ İbrail muhâfazasın me'mûr ve ta'yîn olunmanız ile emr-i şerîfim vusûlü müsâ'ade-i mazmûn-ı itâ'at makrûnuna itâ´at ve imtisâl birle bilâ-tevakkuf hemân hareket ve doğru İbrail'e varup, anda olan mücâhidîn-i müslimîne i'ânet ve ve tesellî ve istimâlet ve avn-ı Rabbânî ve savn-ı Semedânî ile kal'a-i mezbûre muhâfazasına bezl-i kudret ve dîn-i mübîn ve devlet-i mekîn uğrunda hulûs-ı kalb ile sâdıkāne hıdmet ve nâ'il-i sa'adet-i dünyâ ve ahîret olmağa müsâra'at eyleyüp, terânî ve terâhîden ve ayak sürümek misillü hilâf-ı merzi hareketden gāyetü'l-gāye ittikā ve hazer eyleyesüz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahî te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâ'il-i L. Sene 1183

Hüküm No : 475

Edirne havâlîisnde piyâde serdengeçdi bayrakları küşâde olunan mahallerin kuzât ve nüvvâbına ve mahrûse-i Edirne'de yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecdühû*ya ve ocakdan bu husûsa mübâşir ta'yîn olunan (…) ve mahal-i mezkûrenin zâbitân ve ocak ihtiyârları ve küşâde kılınan ağavât ve alemdarâna hüküm ki:

Ol havâlîden mükemmel neferâtlarıyla küşâde ve bilâ-tevakkuf meştâ-yı hümâyûnuma sevk ü irsâlleri emr-i hümâyûnum olan piyâde serdengeçdi bayraklarının şimdiye değin vürûdları mültezim-i şâhânem iken ile'l-ân ol bayraklardan bir eser-i haber zuhûr etmeyüp, küffâr-ı hâk-sâr memleket-i Boğdan cânibinde keşt ü güzâr üzere olup, keyd ü gezendlerinden te'mîn-i bilâd ve ibâd-ı İslâm zımmında teksîr ile serhaddât-ı İslâmiyeye istihkâm ve lâ-yenkati' muhâfazaya ve cem'iyyet-i menhûselerinin perîşânlıklarına bi'l-leyâli ve'l-eyyâm ihtimâm lâzım ve lâbüdd olmakdan nâşî zikrolunan bayraklar tekmîl-i neferâtlarıyla yağmura başa ve câna ve yaşa bakmayarak gelmeleri mühim ve muktezî olmağla imdi, duracak ve bakacak vakitler olmayup, dîn ü Devlet-i Aliyye-i ebed-terhîn uğrunda can-sipârlık merâsimini icrâ ve gayret-i dîniyyeyi ibrâz ve ihrâz-ı mesûbât-ı dünyâ ve ukbâya müsâra'at eyleyecek vakitler olmağın, dâmen-i gayreti miyân-ı hamiyete bend ve cümle ittifâk ve ittihâdlarıyla mârü'z-zikr bayrakları tekmîl-i neferâtlarıyla kat'a eğlendirmeyüp, ta'cîl-i ale't-ta'cîl, kazâ ve kurâlarınızdan kaldırup, ve yollarda bir lahza arâm eylememek şartıyla sür'at-i seyr ile sevk ü tesyîre müsâra'at eylemeleriçün isti'câl ve istisrâ'ı hâvî fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde siz ki, yeniçeri zâbiti ve mübâşir ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, keyfiyet ma'lûmunuz oldukda der-akab zikrolunan bayrakları tekmîl-i neferâtlarıyla ber-vech-i isti'câl bilâ-tevakkuf yerlerinden tahrîk ve bilâ-imhâl u istimhâl kazâ ve kurâlardan ihrâc ve mübâşir-i merkūm ma'rifetiyle iki konağı bir eyleyerek ve yollarda uzak vehmiyle bir lahza ârâm ve kıyâm eylememek, gāyet sür'at ile bu havâlîye irişmeğe bezl-i kudret ve icrâ-i şurût-ı diyânet eyleyüp, mikdâr-ı zerre te'hîrlerine imhâl ü ihmâle müsâ'adeden gāyetü'l-gāye ittikā ve ihtirâz eyleyesiz. Ve sen ki münâşir-i mezbûrsun, asâkir-i mezbûrenin bu günlerde vürûdları matlûb-ı hümâyûnum ve bu esnâda ziyâde lüzumları olduğu ma'lûmun oldukda giceyi gündüze katup, min-ba'd ârâm u tevakkuf eylemeyüp, zikrolunan bayrakları cem' ve müsâra'aten sevk ve bir an akdem irişdirmeğe be-gāyet ihtimâm ve muktezâ-yı me'mûriyetini itmâma mezîd-i sa'y u dikkat-i mâlâ-kelâm idüp, zinhâr ve zinhâr te'hîr ü terâhîden tehâşî ve mücânebet eyleyesiz deyu vezâretle bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahî te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâ'il-i L. Sene 1183

Hüküm No : 476

Hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan hâlâ silahdâr kâtibi olup, Kırım ve Kefe ordusuna defterdâr nasb u ta'yîn olunan es-Seyyid Mehmed Emin *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnum içlerinden intihâb ve silahdâr kitâbeti ihsânıyla kadrin terfî' ve Kırım ordusuna defterdâr nasb u a'yîn ve ordu-yı hümâyûnum hazînesinden

ma‘lûmu’l-mikdâr nükūd ikrâz ve yedine teslîm ve bir sâ‘at evvel Kırım cânibi seraskeri vezîrim İbrahim Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetine vürûd ve asâkir-i mansûremin ta‘yînâtlarını i’tâ ve ibrâz-ı hıdemât-ı mebrûre eylemen içün me’mûr kılınıp, bir an akdem savb-ı me’mûrene yetişmen husûsu şifâhen tenbîh ü te’kîd olunmuşiken, meştâ-yı ordu-yı hümâyûnum olan Babadağı‘ndan hareketden sonra kemâl-i betâ’et üzere reftâr ve İsmailgeçidi kasabasına varup, el-yevm kasaba-i merkūmede mukīm olduğunun ol havâlîden gelenlerden sahîhan haber alınup, Kırım cânibinde olan asâkir-i mansûremin def’-i zarûret ve terfîh-i halleri senin vusûlüne mütevakkıf ve me’mûr olduğun defterdârlık umûru ne derecelerde emr-i mühim olduğu ve yollarda bir sâ‘at tevakkufun mugāyir-i rızâ-yı hümâyûnum olduğu ma‘lûmun iken İsmail‘de asâyiş ve rahât kesbi içün bilâ-mûcib meks ü ikāmetin te’dîbini icâb etmişiken bundan sonra bir an arâm eylemeyüp, bulunduğun mahalden nehzat ve iki konağı bir ederek ve giceyi gündüze katarak evvel be-evvel serasker-i müşarun-ileyhe mülâkata müsâra‘at eylemen şartıyla vukū‘ bulan cünha ve cürmün afvolunup, vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve mikdâr-ı zerre hilâfına vaz’ u hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânbet eylemen bâbında. Fi Evâ’il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 477

İsakçı‘da ikāmet üzere olan Rakka vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Bundan evvel iktizâ-i vakitle İbrail‘e doğru teveccüh ve ol cânibe imrâr eylemen fermânım olmuşidi. Lillahi’l-hamd ol gā’ile ber-taraf olmağla sen kemâ fi’l-evvel İsakçı muhâfazasında kıyâma ihtimâm ve tatmîn-i kulûb-ı ahâlî-i beldeye ihtimâm ve ikdâm ve Tuna‘yı bu cânibe mürûr irâdesinde bulunanların men’ ü def’leri husûsuna mübâderete ve lâzımü’l-ihtimâm olan umûr ve husûsun te’diye ve tmşiyetine mezîd-i sa‘y u gayret ve sarf-ı bezl-i makderet eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı L. Sene 1183 **[Sayfa 124]**

Hüküm No : 478

Ocakdan bu husûsa mübâşir ta‘yîn olunan (…) ve Rasova cânibinde vâki‘ bayrak ağalarından kırk yedi bölüğün atik serdengeçdi Halil ve gönüllü bayrağı ağası Ali *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Rasuva karşusunda Eflak voyvodasının kapulara vaz’ itdiği zehâ’iri Rasova karyesine nakl ve der-anbar eylemek husûsuna me’mûr dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû* bi’n-nefs Eflak tarafına geçüp, iki bin nefer mikdârı dört yüz hâne Eflak re‘âyâsı isticlâb ve zikrolunan kapulardan on iki bin kîl ecnâs-ı zehâ’ir ihrâc ve Rasova’ya nakl ve der-anbar eyleyüp, ancak celb eylediği re‘âyâ-yı mezkûreyi ol havâlîde ba’zı eşkıyâ tâ’ifesi rencîde ve emvâl ü eşyâlarını nehb ü gāret eylediklerinden, re‘âyâ-yı mesfûre zâhire ihrâc ve nakli umûrunu görmeyüp, ve kendülere emniyet hâsıl olmadığından yine firâr ve perîşân

olacakları bedî-dâr olduğu ve mârü'z-zikr kapularda ziyâdesiyle çok zâhire olup, re'âyâya istimrâlet ve tahsîl-i emniyet birle îvâ vü i'mâl oldukları sûretde küllî zehâ'ir tedârik ve der-anbar olacağı derkâr olup, re'âyâ-yı mersûmenin dest-i tetâvül-i eşkıyâdan muhâfaza ve emniyetleri husûsu meştâ-yı hümâyûnuma arz u inhâ olunmakdan nâşî, seksener nefer ile iki aded serdengeçdi bayrağı ta'yîn ve re'âyâ-yı mersûme muhâfaza ve zehâ'ir-i mezkûre bi'l-külliye Rasova'ya nakl olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın, imdi vusûlünde sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, ol tarafda vâki' bayraklardan sâlifü'z-zikr Halil ve Ali'nin bayrakları seksener nefer emîn ve ceng-âver dilâverân olmak üzere za'îm-i mûmâ-ileyhin ma'iyyetine me'mûr kılınmalarıyla bir gün akdem varup, kanun üzere neferâtları tashîh ve tahrîr ve cümlesi mükemmel olmak şartıyla ma'iyyet-i mûmâ-ileyhe teslîm ve re'âyâ-yı mersûmeye ser-i mû bir tarafdan rencîde ve keder gelmeyecek vechle emr-i muhâfazalarına müsâra'at ve mezîd-i dikkat eylemelerini kendülere tefhîm ve yine tashîhleri mahalline kayd ve nizâm virmesiçün defterlerini bir sâ'at evvel ocak tarafına îsâle be-gāyet sa'y u mübâderet eyleyesiz. Ve siz ki mûmâ-ileyhimsiz, bâ-fermân-ı âli seksener mükemmel neferâtlarınızla za'îm-i mûmâ-ileyhin ma'iyyetine re'âyâ-yı mersûmun muhâfazsına ve zehâ'ir-i mezkûrenin tekmîl ve nakli husûsuna me'mûr olmuşsuzdur. Mûmâ-ileyhin re'y ü irâdesiyle amel ü hareke ve hıdemât-ı pâdişâhânemde sadâkat ve istikāmet ve tashîh defterlerini mübâşir mûmâ-ileyh ile irsâl ü îsâle mübâderete ve tahsîl-i rızâ-yı mülûkâneme sarf-ı kudret eyleyüp, hilâfına vaz' u hareketden ihtirâz eyleyesüz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma'llahî te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâ'il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 479

Hırsova kadısına ve kazâ-i mezbûr a'yânına hüküm ki:

Ağayân-ı sadrıa' zâmîden Abdullah *zîde mecduhû* üzerlerine me'mûr olduğu mirî deve ve katırlar ve kıtâr-ı sadrıa'zâmî içün iktizâ iden yem ve saman revâcı üzere kazâ-i mezbûre karyelerinden mübâya'a irâde olundukda ahâlî ve re'âyâsı yem ve saman revâcı ile bey'inden mübâ'adet ve ziyâde bahâ mütâlebesiyle _____ hâlî olmlarıyla mübâya'a olunacak şa'îr ve samana değer bahâlarından ziyâde akçe taleb itdirmeyüp, revâcı üzere lâzım olan şa'îr ve samanı alıvirmeniz fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve a'yân-ı mûmâ-ileyhimasız, ber-vech-i muharrer mûmâ-ileyhin üzerlerine me'mûr olduğu mîrî deve ve katırlar kıtâr-ı sadrıa' zâmî içün mübâya'asına iktizâ iden şa'îr ve samanı revacı üzere kazâ-i mezbûr karyeleirnden alıvirüp, değerinden ziyâde akçe talebiyle bir ferdi ta'llül ve muhâlefet itdirmemeniz bâbında. Fî Evâhir-i N. Sene [1]183.

Hüküm No : 480

İbrail Kal‘ası zâbitine ve ocakdan bu husûsa mübâşir ta´yîn olunan (…) ve hâlâ Sivas vâlîsi vezîrim Sarım İbrahim Paşa’nın ma‘iyyetinde olan tüfengci neferâtının tüfengcibaşılarına hüküm ki:

Vezir-i müşarun-ileyhin ma´rifetiyle tahrîr ve ma‘iyyetlerine istishâb kılınan tüfengci bölüğünün mahal-i me’mûrelerine vusûllerinde kā’ide üzere tashîh iderek ve tashîh defteri meştâ-yı hümâyûnuma irsâl ve mahalline kayd olunmak üzere fermân olunduğuna binâ’en bu def´a neferât-ı mezkûre İbrail muhâfazasına tahsîS ve ta´yîn olunmağla ocakdan mübâşir ma´rifetiyle neferât-ı merkūme bi’l-cümle muhâfaza-i mezbûre sevk ü tesyîr ve vâsıl-ı serhad olduklarında ma´rifetleriniz ve mübâşir ma´rifeti ve muhâfaza-i mezkûr kâtibi ma´rifetiyle neferât ve kanun üzere tashîh ve be-dergâh olunup mahalline kayd olunmasıçün defterleri meştâ-yı hümâyûnuma nakl ü irsâl ve neferât-ı mezkûre hıdmet-i muhâfazada kıyâm ve istihdâm olunmak bâbında fermân-ı alişanım sâdır olmağın mübâşir-i mûmâ-ileyh ta´yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki neferât-ı mezkûrenişn tüfencibaşıları mûmâ-ileyhimsiz, ber-minval-i muharrer sâdır olan fermân-ı âli mucebince amel ü hareket ve mübâşir ma´rifeti ile vürûdı sâ‘atinde mevcûd neferâtınız ile me’mûr olduğunuz İbrail muhfazasına sevk ü tesyîr ve bir kadem akdem mahal-i me’mûrelerine isale teşmîr-i sâk gayret ve ba‘de’l-vusûl ____ eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, emr-i şerîfim mucebince der-akab hareket ve bir an evvel varup, vezir-i müşarun-ileyhin ma‘iyyetinde olan tüfengci neferât-ı mezkûreyi doğru İbrail muhâfazasına sevk, ve tashîh defterlerini alup, meştâ-yı hümâyûnuma tevsil eyleyüp, te’hîr ve te’ennîden ziyçde hazer eyleyesin. Ve sen ki zâbit-i mûmâ-ileyhsin, mübâşir-i mûmâ-ileyh ma´rifetiyle tashîh ve bir bir tahrîr ve defterlerini gönderüp, kendülerini emr-i muhâfazada ve hıdemât-ı padişâhânemde kıyâm ve istihdâma mezîd-i dikkat eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llahü te’âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunnak bâbında. Fî Evâhir-i N. Sene 1183 **[Sayfa 125]**

Hüküm No : 481

Selânik mollasına ve evlâd-ı fâtihân tâ’ifesinin bulundukları kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Selânik mütesellimine ve bundan akdem bu husûsa Der-aliyyemden hâssaten mübâşir ta‘yîn olunân ve evlâdı fâtihân zâbitânına ve tâ’ife-i mezbûrenin yörük ağaları ve çeribaşılarına hüküm ki

Rumili’nde vâki‘ evlâd-ı fâtihân tâ’ifesinin şurût-ı nizâmları muktezâsınca sefer-i hümâyûnum vukū‘unda bedel-i mu‘âfiyet-i maktû‘ları mutâlebe olunmamak üzere aynî eşkincileri evvel be-evvel ihrâc ve emr-i muhâfaza ve hıdemât-ı mühimmede istihdâm oluna

geldiklerine binâ'en bu def'a dahı mu'ayyen olan aynî eşkincileri evvel bahârda sefer-i hümâyûnum hıdemâtında mevcûd bulunmaları içün ber-muktezâ-yı vakt ü hâl şimdiden ber-vech-i ta'cîl tekmîlen ihrâc ve Babadağı meştâsına sevk ü îsâl olunmaları tasvîb olunup, tertîb ve tanzîmi bâbında bundan mukaddemce şurût ve kuyûdu hâvî dîvân-ı hümâyûnum tarafından ale't-tafsîl evâmir-i aliyyem ısdâr ve irsâl olunmuş idi. El-hâletü hâzihî geçen sene sefer-i hümâyûnuma gelen evlâd-ı fâtihândan kefere ve çingâne makūlesi âdemlerin gelmesi ihtilâl-i nizâm-ı kadîme bâ'is olmağla işbu sene-i mübârekede gelecekler evlâd-ı fâtihân olup on dört çeribaşıları ve yörük ağası berâber gelmeğe muhtâc olmağla siz ki kuzât ve nüvvâb ve mütesellim ve mübâşir ve evlâd-ı fâtihân ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz tâ'ife-i mezkûrenin yörük ağasını alâ-eyyi-hâl ma'iyyetlerine ta'yîn ve ba'zılarının ol-tarafda işleri var ise anlara mu'âdil ve mümâsil birer mu'temed âdemlerini terfîk ve me'mûr kılınmaları fermânım olmağın işbu emr-i âlîşânım isdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vüsûlünde sinîn-i sâbıkada olageldiği vechle fi'l-asl tâ'ife-i merkūmenin altı bin üç yüz doksan altı nefer piyâdeleri olup kadîmden seferler askeri misillü olmalarından nâşî hâne-i avârız ve bedel-i nüzûl ve celeb-keşân ağnâmı ve arpa ve dut ve zahîre mübâya'ası ve sâ'ir tekâlîf-i örfiyye ve sâ'irenin cümlesinden mu'âf ve müsellem olmalarıyla sefere me'mûr oldukları senelerde her altı nefer piyâdelerinden bir eşkinci ihrâc olunmak de'b-i kadîm idüğü mukayyed ve ber-mu'tâd-ı kadîm iktizâ iden eşkincilerinden sene-i sâbıkada hasebe'l-iktizâ Hotin kal'asını muhâfaza şartıyla bin altmış altı neferin ihrâcı vakt-i şitâda fermânım olup li-ecli'l-ihtiyâc anlardan başka ber-vech-i mu'tâd mîrîden ulûfe ve bahşîş ve ta'yînât ve mühimât bahâlarıyla tahrîr olunân levendât ile me'mûr ihrâc ve techîz ve tesyîr olanlar lâzime-i zimmet-i sadâkatleri olduğu üzere savb-ı me'mûrelerine azîmet ve avdetlerinde ve hıdemât-ı aliyyede zabt u rabt ve i'mâl ve istihdâmlarına muvaffak olacakları yerlü ve yurdlu kefillü sahîh evlâd-ı fâtihândan fark ve temyîz ve vakt-i hâcette te'dîb ve gûş-mâl ve zuhûr iden firârîleri ikmâl etdirilmek üzere me'mûr olan çeribaşılarının ma'iyyet ve ma'rifetiyle cümlesi tâ'ife-i mezbûre eşkincilerinden müslim ve mütedeyyin ve esfâr-ı sâbıkada ba'zan eb ü ecdâd ve akrabâ' ve te'allükâtlarının şecâ'at ve nîk-nâmları meşhûd müte'ayyin olanlardan tefrîk ve akrabâ' ve ta'allukât ve sâ'ir ihtiyâr ve söz sâhipleri ittifâklarıyla güzîde ve müntehab yiğitler olmak üzere intihâb ve ihrâc etdirilmek lâzıme-i hâlden iken şurût-ı mezkûreye adem-i mürâ'ât ile ba'zı kıbtî ve rençber makūlesi tahrîr ve tesyîr eyledikleri cihetden zâbitlerine inkıyâd ve itâ'at ve hıdemât-ı me'mûrelerinde kıyâm ve sebâtları mutasavver olmayup hem ta'tîl-i umûr-ı mühimmeye sebep ve illet ve hem beytü'l-mâl-ı müslimîne mûcib-i hasâret olduğuna binâ'en ibtidâ-yı emrde şurût-ı nizâm-ı kadîmlerine kemâ-hüve-hakkıhî ri'âyet ve zâbitleri ve çeribaşıları kefâlet ve ittifâklarıyla cümlesi evsâf-ı mezkûre ile muttasıf ve

ma‘lûm ve mücerrebü'l-etvâr evlâd-ı fâtihândan intihâb ve ta‘yîn olunup inşallahü te‘âlâ seksen üç senesi mâl-ı maktû‘ları mütâlebe olunmamak üzere afv ü ref‘ olunmak şartıyla mu‘accelen ihrâc ve şurût-ı sâbıkalarına ihtimâl ve dikkat olunarak tâ’ife-i merkūmenin ol-mikdâr piyâdelerinin her altı neferinden bir eşkinci hesâbıyla ihrâcı iktizâ iden bin altmış altı nefer aynı eşkincileri hâricden alîl ve marîz ve sabî ve ihtiyâr ve kabzı olmayup kendü cinslerinden yarar ve tüvânâ ve şecî‘ ve bahâdır ve harb u darba kādir güzîde ve müntehab ve müsellem yiğitlerden olmak üzere zâbitleri ve çeribaşıları ma‘rifetleriyle yörük ağalarıyla bir ân akdem ihrâc ve ber vech-i mu‘tâd bayrakları küşâde etdirüp cümlesi çeribaşıları bayrakları altında mevcûd etdirildikden sonra bir ferdi ve bir neferi cins-i âhar olmayup ve girüye kalmamak şartıyla temâmen medîne-i Selânik’e cem‘ u istishâb ve sahîfe-i hâllerine imrâr-ı nazar ile şurût-ı mer‘iyyelerine muvâfık ihrâc oldukları tebyîn ve ta‘dâd olundukdan sonra bir sâ‘at mukaddem yola teveccüh ve azîmet ve esnâ-yı râhda nüzûl olunân menâzil ve merâhilde bir ferde zulm u ta‘addî ve tecâvüz olunmayup ve bir neferinin firâr ve gaybet eylememesi içün leylen ve nehâran muhâfaza ve muhâreselerine ihtimâm eyleyerek sürüp getürüp hey’et-i mecmû‘alarıyla Babadağı meştâsına îsâl ve arz-ı alay ve ta‘dâd ile bilâ kusûr hıdemât-ı me’mûrelerine kıyâm etdirilmek ve sene-i sâbıkada **[Sayfa 126]** adem-i nizâm ve sebâtları me’mûr ihrâcı olanlar hilâf-ı mu‘tâd ziyâde avâ’id ve cevâ’iz-i mübâşiriyye mütâlebesiyle şurût-ı mezkûreden iğmâz ve adem-i takayyüdlerinden neş’et eylediği cihetden bu def‘a o makūle hâlâtdan hazer ü mücânebet ve ma‘âzallahü te‘âlâ sene-i sâbıkā misillü tama‘-ı hama tab‘iyyetden nâşî bir hâlde gayr-ı merziyye zuhûr ider ise o makūleler bilâ emân katl ile mücâzât olunduklarından gayrı bedel-i mu‘âfiyetlerinin birkaç katı emvâl ve eşyâ ve emlâklarından tahsîl olunacağı emr-i muhakkak olduğu i‘lân ve işâ‘at-birle ve'l-hâsıl tâ’ife-i mezbûrenin cümlesi kendü cinslerinden ihrâc etdirilüp içlerine ecânib ve ihtiyâr makūlesi idhâl olunmamak mâddesi asl-ı mu‘âfiyetleri şurûtunda mukayyed ve musarrah olduğuna binâ’en ber-mûceb-i şurût-ı mer‘iyye ol-mikdâr eşkincilerinin cümlesi kendü cinslerinden olmak üzere güzîde ve tüfenk endâz ve ma‘reke perdâz yiğitlerden intihâb ve ihrâc olunmak ve bir neferi noksan olmayup bi'l-cümle tamâm olmak aksâ-yı a‘mâl-i şehinşâhânem olmağla vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve mübâşir-i mûmâ-ileyh tama‘-ı ham tab‘iyyet ile mugāyir-i rızâ-yı hümâyûnum harekete cesâret ve meşrût-ı mezkûreye mugāyir mefsedetden hazer ü mücânebet şartıyla neferât-ı merkūmeyi on dört çeribaşı ve yörük ağasıyla ma‘an terfîk ve eğer yörük ağasının bi’l-iktizâ ol-tarafda meks ve ikāmeti iktizâ ider ise kendüye mu‘âdil ve mümâsil bir âdemi tevkîl ve ma‘an bir gün evvel tamâmen ihrâc ve savb-ı me’mûrlarına îsâle müsâra‘at ve hilâf-ı vaz‘ u hareketden ziyâde tehâşî ve mücânebet eylemeniz içün dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘l baş defterdârım

olan es-Seyyid İbrâhim *dâme ulüvvühû* i‘lâm itmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur.Fî evâil-i L. Sene 1183

Hüküm No : 482

Rusçuk cânibinde ba‘zı husûs ile ikāmet üzere olan serturnacı beği el-Hâc Mehmed *zîde mecdühû*ya hüküm ki

Sen ocağının emekdâr ve mu‘tenâ ve mücerrebü'l-etvâr zâbitânından olup i‘mâl-i asâkir vakt-i ceng ü cihâda ____ ve mâhir olduğu tefhîm ve iş‘âr ve her vechile mahal ve sezâvâr olduğun ecilden memleket-i Eflak‘dan Moskovlu ve onlara tâbi‘ olan usât-ı re‘âyâ hâ’inleri kâfirlerinin avn-ı Hakk’la külliyyen i‘dâm ve Bükreş kasabasını eyâdî-i menhûselerinden nez‘ ile istîsâl ve kahr u ihrâclarıçün me’mûr kılınan ocaklı zümresinin kā‘ide-i ocak ve muktezâ-yı gayret ve tenbîh üzere i‘mâlleri zımnında sen ocak tarafından hâsseten me’mûr kılınmağla imdi Rusçuk ve ol-havâlîde müctemi‘ cünûd-ü muvahhidîn ve cüyûş-ü mücâhidînin muktezâ-yı vakt ü hâle göre nizâm-ı istihkâmları emrine ihtimâm-ı tâmm ve cidd ü mâ-lâ kelâm olunmak ne mertebe matlûb ve mühim idüğü ma‘lûmun oldukda bundan akdem evâmir-i şerîfe ile Bükreş teshîrine me’mûr olan Rusçuk A‘yânı Çelebi Ağa dimekle ma‘rûf es-Seyyid Şaban *zîde mecdühû* ile ale'l-ittifâk harekete dikkat fütüvv [ü] re’fete kādir ukâlâ ve ehl-i du‘â ile meşveret iderek tevfîk-i ni‘amü’r-refîk ile Bükreş’in dost ve düşmendan nez‘ ve teshîri, memleket-i mezbûrenin levs-i vücûd-ı merdûdlarının tathîrine Moskovlu keferesinin ve Bükreş derûnunda Moskovlu ile mahlût ve müttefik olup ayrılmayan re‘âyâ usâtının kahr u tedmîrlerine bezl-mâ-hasal makderet ve teşmîr-i bâzû kudret ve bi-lutfihî ve keremihî te‘âlâ ahz ü intikām ve tekmîl-i ırz-i İslâm ve dîn-i mübîn ve Devlet-i Aliyye-i ebed-karîn hıdemâtına nisâr-ı vüs‘ u tâkat ve bu vesîle ile istihsâl-i ecr-i ma‘neviyyât ve tehâsîl-i nîk-nâm itmeğe sa‘y-i tâm ve dikkat ü ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuştur.İnşâllahü te‘âlâ vusûlünde sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve ber-minvâl-i muharrer hıdmet-i mebrûre ve âsâr-ı mergûbe [ve] meşkûre ibrâzına bezl-i kudret ve sarf-ı vüs‘ u miknet eyleyesin ve ol-tarafda olan gayret-keşân-ı dîn-i Muhammedî ve hamiyyet-şi‘ârân-ı şerî‘at-ı Ahmedî olan bi’l-cümle ocaklu zâbitân ve a‘yân ve alemdârân dilâverleri cümlesini üzerlerine zâbit bilüp, emr ve re’yin üzere hareket ve ta‘yîn olundukları yerlere müsâra‘at ve mûcib-i fevz ve nusret olan itâ‘at ve inkıyâda ziyâde mütâba‘at eylemeyüp sözünden taşra ve re’yinden hâric vaz‘ ve hareketden be-gâyet ittikā ve ihtirâz eyleyeler ve sen dahı cümle umûrunu ahkâm-ı şer‘-i şerîfe ve kânûn ve emr-i münîfe tatbîk ve mukaddamâ evâmir-i şerîfe ile Bükreş’in teshîrine me’mûr mûmâ-ileyh ile ittifâk ve ittihâd iderek hareketde kusûr eylemeyüp ve mekr ü hud‘a-i düşmendan gāfil ve iğtinâm-ı

fursatdan dahı zâhil olmayup, mütebassırâne ve merdâne hareket ve mücâhidîn-i müslimîne istimâlet ve nevâziş virerek merd-kârî-yi tevfîk-i perverdigârîye mütevekkil ve her hâlde kaviyyü'l-kalb ve cerî'ü'l-hâtır olup mûcib-i emr-i âlî üzere amel u hareket eyleyesiz deyû bi'l-fi'l dergâh-ı mu´allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa edâma*'llâhü te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûp virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbınd. Fî Evâ'il-i L. Sene 1183 **[Sayfa 127]**

Hüküm No : 483

Hâlâ Haleb vâlîsi olup Niğbolu muhâfazasına me'mûr olan vezîrim Mehmet Paşaya ve Niğbolu sancağına mütesellimine hüküm ki

Niğbolu ve sâ'ir ol-havâlîde vâki' kazâlardan araba ihrâcına me'mûr dergâh-ı muâllâm gedüklülerinden Süleyman *zîde mecdühû* me'mûr olduğu kazâlardan dört kazâ mehâkimine vürûd ve yedinde olan emr-i şerîfim feth ve kırâ'at ve sem'an ve tâ'aten merâsimini ba'de'l-icrâ vakt ü zamânıyla arabaların tedârik ve ordu-yı hümâyûnuma irsâlllerini müş'ir yedine i'lâmlar ahz ve nefs-i Niğbolu'ya azîmet ve esnâ-yı râhda yirmi dört nefer şekāvet-pîşe zuhûr ve mûmâ-ileyhin üzerine hücûm ve kendünün ve etbâ'ının emvâl ü eşyâlarını ve yedinde olan emr-i şerîf ve i'lâmları dahı gasb ü ğāret itmeleriyle me'yûsen Niğboluya vürûd ve el-yevm ol-tarafda ikāmet üzere olup gasb ü ğâret olunân eşyâsının zâhire ihrâc olunması bâbında emr-i şerîfim sudûrunu mektûbuyla inhâ ve istid'â eylediğine binâ'en mel'anet-i mezbûreye cesâret eden eşkıyâ ahz ve amvâl-i magsûbe bi eyyi vechen kâne hârice ihrâc ve eşkıyâ-yı mezbûrenin te'dîb ve gûş-mâlleriyle fî-mâ-ba'd havâli-i merkūmede kuttâ'-i tarîk ve bu makūle eşkıyâ zuhûr eylememek emrine ve te'mîn-i tarîk ve meslek ile âmed ü şüd iden ebnâ-yı sebîlin itmînân-ı bâl ve selâmet-i hâllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline ihtimâm u dikkat etmeniz fermânım olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşârun-ileyh ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız, ber-vech-i muharrer şekāvete cesâret iden eşkıyâ an-evvel-i hâl ahz u te'dîb ve gûş-mâlleriyle emvâl-i magsûbenin zâhire ihrâcı sizden matlûb olduğu ma'lûmunuz oldukda şekāvet-i merkūma ictisâr iden kuttâ'-i tarîk alâ-eyyi-hâl ahz ve mûmâ-ileyhin emvâl u eşyâsı zâhire ihrâc ve eşkıyânın te'dîb ve gûş-mâlleriyle fî-mâ-ba'd havâle-i merkūmede bu makūle kuttâ'-i tarîk eşkıyâsı zuhûr eylememesine ve te'mîn-i tarîk ve mesâlike âmed ü şüd iden ebnâ-yı sebîlin itmînân-ı bâl ve selâmet-i hâllerini mûcib olur hâlâtın istihsâline kemâl-i ihtimâm ve dikkat ve ser-i mû kusûr ve rehâvetden be-ğâyet hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî evâil-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 484

İsakçı'da ikāmet üzere olan Rakka Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşaya ve İsakçı kadısına hüküm ki:

Bundan akdem İbrail kal‘ası muhâfazasında Fokşan nâm mahalde tecemmu‘ iden küffâr-ı hâk-sâr üzerine azîmet iden asâkir-i İslâm’dan ve bu def‘a zuhûr iden istilâdan üç yüz mikdârı mecrûhları olduğu ve muhâfaza-i mezbûrede üstâd cerrâh ve terementi ve çam sakızı bulunmadığından mukaddemâ ve bu def‘a vürûd idenler bir üstâd cerrâh ve eczâ’-i merkūme îsâl olunmasını istirhâm eylediklerinde tefahhus olunup Babadağı meştâsında cerrâh bulunmayup, ordu-yı hümâyûn cerrâhbaşısı mukaddemâ İbrail’e gelmek üzere İsakçı tarafına gidüp el-ân ikāmet üzere olduğu tashîh olunmağla siz ki vezîr-i müşârun ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimâsız, cerrâhbaşıya ve başka bir neferine harc-ı râh ve levâzım virilüp bundan akdem İbrail’e ta‘yîn olunmuş iken İsakçı’da ikāmet ile imrâr-ı vakt eylediği ma‘lûm olamağla cerrâhbaşı-yı merkūmu bir sâat mukaddem İbraile iblâğ ve îsâl olmak husûsuna ziyâde ihtimâm u dikkat idüp, tesâmüh ve taksîrden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâil-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 485

Belgrad ocağında Başeski el-Hâc Süleyman Çavuş *zîde kadruhû*ya hüküm ki

Bundan akdem Hotin cânibine me’mûren silahdâr ocağında bâ fermân-ı âlî tahrîr olunan bin nefer terakkīlü neferâtının üzerlerine ocağ-ı merkūm tarafından mu‘temed-aleyh kimesne terakkīlü ağası nasb u ta‘yîn olunmak üzere şeref-sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince sen ki çavuş-ı mûmâ-ileyhsin, sen her vechle mahal ve müstahak olmandan nâşî terakkīlü ağası nasb olunup, mahal-i mezbûre vürûdunda bi-kazâ’-i Allahi teâlâ vâki‘ olan hezîmet-i muhârebe perîşânlığında sen derûn-ı kal‘aya girmeğe fursat-yâb olamayup hâric-i kal‘ada kalan neferât ile Yaş kasabasına avdet eyleyüp derûn-ı kal‘ada olan üç yüz nefer mikdârı neferât, binbaşılarına lâhık oluncaya değin bir başbûğ tesbiti lâzım geldiğine binâ’en onuncu yüz başı Hacı Hasan nâm kimesne bir takrîb ile başbûğ nasb olunması içün ol-esnâda serasker paşa tarafından yedine virilen buyrulduyı ser-rişte sened ittihâzıyla sana hilâf-ı kânûn gadr sevdâsında olduğu cümle ocaklı ve zâbitânın takrîrlerinde mübeyyen olup, ve fi'l-hakīka sen yedi sekiz aydan berû hıdmet-i pâdişâhânemden bir an dûr olmayup ve Kalas muhârebesinde dahı mevcûd ve ilâ-hâzihi'l-ân taşrada meştâ-nişîn ve hıdmet-i aliyyemde mukīm olup ve mezbûr Hacı Hasan kendü hâlinde olmayup, me’mûr olduğu yüzbaşılık hıdmetinde dahı bulunmayup el-ân tezvîrât ile ordu-yı hümâyûnumda keşt ü güzâr etmekle merkūmun mugāyir-i kânûn ve ocak ve hilâf-ı inhâ vâki‘ ve üzerinde olan ruûs kaydını kaydını men‘ u def‘ ve üzerinde olan ruûs kaydı ve mukābele-i süvâriyyet olan kaydı ref‘ ve terkîn ve kamâ-

fi'l-evvel terakkīlü ağalığı sen ki merkūmsun sana ibkā ve yedine müceddeden emr-i şerîfim i‘tâsı içün sipâh ve silahdâr ağaları i‘lâm ve mûcebince işbu sene-i mübâreke ramazanının yiğirmi dokuzuncu günü târihiyle fermân-ı âlî sâdır olduğunu hâvî mukābele-i süvârî kaleminden dîvân-ı hümâyûnum tarafına memhûr kā’ime vürûd etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâil-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 486

Sivas sükkânından zümre-i sipâhiyândan hâlâ Sivas kethüdâ yeri olan Kara Molla-zâde Ömer *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ-ileyhsin, ma‘rifetinle eyâlet-i Sivâs’dan bin nefer sipâh serdengeçdileri neferâtı tahrîri fermânım olup, ancak ru’ûslarını îsâle me’mûren ocaktan ta‘yîn olunan bir nefer kâtip ve iki nefer çavuşlar mahalline varıncaya dek vakit mürûr ve neferât-ı merkūme vaktiyle sefer-i hümâyûnuma gelemeyecekleri emr-i bedîhî olduğuna binâ’en sâlifü'l-beyân kâtip ve çavûşânın vürûdlarına tevekkuf eylemeyüp bir sâ‘at akdem bin nefer serdengeçti neferâtını tahrîr ve tehyi’e eylemen içün emr-i şerîfim isdâr ve tatar mübâşeretiyle tarafına îsâl olunmasını hâlâ sipâhîler ağası olan Ali *dâme mecdühû*nun bâ-takrîr istid‘â eylediğine binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 487

Rasova kâdısına ve voyvodasına ve gümrük emîni ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Memleket-i Eflâk tevâbi‘inden Bükreş kazâsı re‘âyâsından dört yüz hâneden mütecâviz re‘âyânın Eflâk derûnunda tavâ’if-i askeriyyenin ale'l-husûs nehb-i emvâl kasdıyla Eflâk tarafına mürûr iden Deliorman ahâlisinin ta‘addî ve zulümlerinden rahatları olmamakdan nâşî, Rasova cânibine geçüp tavattun irâde etmeleriyle zikr olunan re‘âyâyı münâsib mahallerde iskân ve askerî tâ’ifesinin ve sâ’irlerinin mezâlimlerinden sıyânet eylemek içün size hitâben emr-i şerîfim sudûrunu ve bunlardan başka dört beş bin re‘âyâ dahı emniyyet bulalar bir tarafa geçeceklerini bu def‘a re‘âyâ-yı mesfûre tarafından gelen zimmîler takrîr ile inhâ etmeleriyle, siz ki mûmâ-ileyhimsiz, vech-i meşrûh üzere şimdiye dek berü cânibe murûr iden re‘âyâ münâsib mahalde iskân u îvâ ve min-külli'l-vücûh tecâvüz ve te‘addiyâtdan sıyânet ve bundan sonra mürûr idenler dahı iskân ve himâyet olunup hilâfına ta‘addî ve tecâvüz idenlerin men‘ ve zecrlerine ihtimâm ve dikkat idüp mikdâr-ı [zerre]

hilâfına vaz‘ u hareketden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. Fî evâil-i L.Sene [1]183 **[Sayfa 128]**

Hüküm No : 488

Hâlâ Sivâs vâlîsi olup Silistre cânibine me’mûr olan vezîrim Sârim İbrâhim Paşaya ve Silistre ve Ziştovi yeniçeri zâbitlerine hüküm ki:

Sedd ü sedîd-i İslâmiyyeden olan İbrail kal‘asında mevcûd ve müctemi‘ asâkir-i muvahhidîne imdâd ve kal‘a-i mezbûreyi muhâfaza zımnında ta‘yîn olunan beşyüzbaşılardan Bostan-zâde Mehmed *zîde mecduhû* Maçin kasabasına dâhil olup bir ân akdem li-ecli'l-imdâd İbrail’e mürûr ve vüsûlü bâbında isti‘câli hâvî şeref-südûr iden emr-i âlîşân, mûmâ-ileyh muvâcehesinde feth ve kırâ’at ve mazmûn-ı münîfi kendüye tefhîm olundukda sem‘an ve tâ‘aten merâsimini ba‘de'l-edâ cevânibde ma‘iyyetimde olan bölükbaşılardan Selvi kazâsında Yola Sığmaz Mehmed ve nefs-i Selvi’de Deli Mehmed nâm bölükbaşılar tuğyân, ve neferâtı dahı iğfâl-birle firâr etmeleriyle neferâtı perişân olduğunu inhâ edivir deyû mûmâ-ileyh Bostan-zâde seksen neferâtıyla İbrail‘e mürûr eylediğini Maçin Kadısı Mevlânâ Abdullah *zîde fazlühû* arz eylediği ecilden, siz ki vezîr-i müşârun ve yeniçeri zâbitleri mûmâ-ileyhimsiz, ma‘rifetinizle mezbûrân Yola Sığmaz Mehmed ve Selvili Deli Mehmed ve rüfekâsının bu makūle hareketleri ihtilâl-i nizâm-i askerîyi bâdî olduğuna binâ’en ne vech ve ne mahalde bulunurlar ise ahz ve hîn-i ahzda harb ü darbe tesaddî iderler ise hayyen ve meyyiten bi-eyyi vechin kâne ele getirülüp kayd ü bend ta‘yîn olunan mübâşire teslîm ve yanlarına mikdâr-i kifâye âdemler ta‘yîn ve aldıkları mîrî akçe kendülerden ibreten li'l-gayr tahsîl ve muhkem te’dîb olunmalariçün ihzâr ve irsâllerine ihtimâm u dikkat-i tâmm eyleyüp ser-i mû kusûr ve rehâvetden hazer ü mücânebet olunmak bâbında. Fî evâhir-i L.Sene [1]183

Hüküm No : 489

İsti‘câli mutazammın tekrar emr-i şerîfim yazılmıştır. Fî evâil-i L.Sene [1]183

Haleb vâlîsi olup Niğbolu ve havâlîsi muhâfazasına me’mûr vezîr Mehmed Paşa’ya ve Niğbolu kadısına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Takviyet-i sedîde-i İslâmiyyeden İbrail kal‘asında mevcût müctemi‘ cünûd-ı muvahhidîne imdâd ve i‘âne ve kal‘a-yı merkūmu muhâfaza zımnında ta‘yîn olunan mîrî beşyüzbaşılardan Bostan-zâde Mehmed Maçin kasabasına vâsıl olup li-ecli'l-imdâd İbrail’e mürûr ve vüsûlünün isti‘câlini hâvî şeref-yâfte-i sudûr olan emr-i şerîfim merkūmun

müvâcehesinde kırâ'at olundukda cevâba ibtidâr idüp, ma'iyyetlerinde olan bölükbaşılardan Selvi kazâsı sükkânından Yola Sığmaz Mehmed ve nefs-i Selvide Deli Mehmed nâm bölükbaşılar selb-i ribka-i ita'at ve neferâtı iğfâl ve ihtilâl ve anlar dahı mezbûrân iğvâlarına tab'iyyet-birle perişân oldukları inhâ ve takrîri i'lâm olunmasını istid'â ve kendüsü seksen neferle İbrail'e mürûr eylediğini Maçin kadısı [i'lâm] itmekle imdi, a'dâ-yı dîn, müşrikîn ile ceng ü muhârebe üzere olan cünûd-ı gayret-nümûda imdâd ile me'mûr olanları tahrîrin ile farîza-i gazâ vü cihâd ve ale'l-husûs şıkk-ı asâ töhmet-i galîzasına cesâret idenlerin te'dîb ve gûş-mâl ve belki katl ü i'dâmları şer'an ve kânûnen lâzım olmakdan nâşî, imdi zikr olunan iki nefer müfsidler alâ-eyyi-vechin-kâne oldukları mahalde ahz ve mahbûsen ve mukayyeden meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma ihzâr ve menzilleri derûnunda olan emvâl ü eşyâları cânib-i mîrî içün zabt ve temhîr ve i'lâm olunmak bâbında. Fî evâhir-i L.Sene [1]183

Hüküm No : 490

İsti'câl ve te'kîdi mutazammın Rumili vâlîsi ve mütesellimine hitâben sâdır olan emr-i âlî dört kağıd yukaruda mukayyeddir.

İsti'câli mutazammın emr-i şerîf yazılmıştır. Fî evâil-i L.Sene [1]183

Eyâlet-i Rumilinde vâki' elviyenin alaybeğileri ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmârına hüküm ki:

Siz ki elviye-i merkūme alaybeğileri-yi mûmâ-ileyhimsiz, bayraklarınız altıda olan umûmen zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla hâlâ Rumili vâlîsi olup İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa *edâma'llâhü te'âlâ iclâlehû*nün ma'iyyetine me'mûr kılınmanız ile imdi işbu emr-i âlîşân (…) ile vüsûlünde elviye-i mezbûre zü'emâ ve erbâb-ı tîmârından bir neferi girüde kalmamak üzere cümlesi bayraklarınız altına cem' ve hemen yerlerinizden hareket idüp, nevrûz-u fîrûzda ma'iyyet-i müşârun ileyhde mevcûd bulunup emr ve re'yi üzere hareket iderek vâki' olan hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde nisâr-ı vüs' u tâkat ve edâ-yı vezâyif-i ubûdiyyete sarf-ı liyâkat ve kudret eyleyesiz. Şöyle ki; nevrûz-u fîrûzda müşârun ileyh ma'iyyetinde bulunmayanların ze'âmet ve tîmârları bilâ te'hîr üzerlerinden ref' ve müstahakkına tevcîh olunmağla kanâ'at olunmayup emr-i hümâyûnuma muhâlif hareket ve farîza-i zimmetleri olan hıdemâtda izhâr-ı kusûr ve betâ'et eylediklerine binâ'en derhâl ahz ve gereği gibi haklarından gelineceği bî-iştibâhdır âna göre vakt-i mezbûrda cümleniz mahal-i me'mûrunuzda âmâde bulunmağla ihtimâm-ı tâmm ve ser-i mû hilâfından ittikā ve ihtizâr itmeniz bâbında. Fî evâhir-i L.Sene [1]183 **[Sayfa 129]**

Hüküm No : 491

Yenipazar ve Kozluca ve Karaharman kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Yenipazar ve Kozluca kazâlarında dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden İsmâil ve Karaharman iskelesinden el-Hâc Mustafa *zîde mecdühûmâ* ma‘rifetleriyle mübâya‘a ve Babadağı‘na nakli fermânım olan dakīk ve şa‘îrin Babadağı’na celbi içün iktizâ iden arabaları kazânız ahâlîleri ücret-i mu‘ayyeneleriyle i‘tâ eylemeleri fermânım olmağın imdi siz ki mevlânâ ve a‘yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i meşrûh iktizâ iden arabaları ücret-i mu‘ayyene ile kazâlarınız ahâlîleri taraflarından aldırılup emr-i hümâyûnuma mugāyir bir ferdi inâd ve muhâlefet etdirilmemek bâbında .Fî evâil-i L.Sene [1]183

Hüküm No : 492

Edirne bostancı başına hüküm ki

Bu def‘a dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden el-Hâc Ali *zîde mecdühû* ile ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden hazîne tahmîl olunan katırların har-bendelerinden Odabaşı oğlu Sâlih ve Etmekci oğlu Veli ve Kozlucadan Karabozan çerâğı Ali ve Kuşbaz Hasan ve Paşaköylü Hüseyin ve Uzun Mustafa oğlu Ahmed ve Kalgıgöğüslü(?) oğlu Emiş ve Ömer oğlu çerâğı Mehmed ve Edirneli Emir Ali ve Na‘lband Ahmed nâm on nefer hırsuzlarun cânib-i mîrî içün iktizâ iden bahşîş ve ulûfeleri i‘tâ ve hazîne katırlarının hıdmetlerine ta‘yîn olunmuşlar iken Karapınar ve Pazarcıkdan firâr idüp, hilâl-i râhda mîrî katırların helâklerine bâdî olmalarıyla ahz u te’dîb ve zimmetlerinde olan ulûfe ve bahşiş tahsîl olunmak bâbında sana hitâben emr-i şerîfim sudûru istid‘â olunduğuna binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî evâil-i L.Sene [1]183

Hüküm No : 493

Ziştovi kazâsından tahrîr olunan beşyüz nefer piyâde neferâtın bâşbuğu Bostanzâde Mehmed ve bu def‘a sadrıâ‘zam halkına başbuğ ta‘yîn olunan Ahmed *zîde mecdühûmâ*ya hüküm ki

Sen ki Bostanzâde Mehmed *zîde kadrühû*sun, bundan evvel Ziştovi etrâfından tahrîrine me’mûr olup Maçin kurbüne îsâl eylediğin beş yüz nefer piyâde ile İbrail‘e mürûr u

ubûra âmâde iken İbrail'de zuhûr iden hücûm-ı küffârı bahâne ile Veli karyesine doğru avdet eylediğin mesmû' olmağla bir sâ'at evvel Maçin'e vüsûl ve müsâra'at ve karşu İbrail tarafına ubûr ve imdâda mübâderet eylemen içün iki gün mukaddem sana tatar ile emr-i şerîfim irsâl olunmuşidi. Şimdi İbrail'den âdem ve tahrîrat gelüp ubûru müte'assir deyû bahane eylediğin geçit mahallinde İbrail ahâlisi görülüp İsakcı tarafına toplar erişdirilüp geçit gā'ilesi ber-taraf ve özr ü illete mahall kalmadığı muhakkak olmağla şimden sonra bu makūle özr ü illet ile dört sâ'at yerde mahsûr olan ümmet-i Muhammed'in imdâdına müsâra'at etmeyenler ehl-i İslâm ibâdından olmayup, dünya ve âhiretde cezâların görmek mukarrer olacağı ve sen bundan sonra [bir] sâ'at te'hîr [ve] terâhî eylediğin sûretde katl olunacağını muhakkak bilüp bir kadem akdem Maçin'e vüsûle müsâra'at ve mûmâ-ileyh Ahmed *zîde kadrühûn*un yanına ta'yîn olunan yeniçeri ve cebeci ve sadrıâ'zam etbâ'ı ile gönül birliği iderek ve bu def'a İbrail'e zahîre olmak üzere gönderilen beksimâdı yanına alup karşu [tarafa] ubûra ve İbrail kal'asına imdâda gayret ve ihtimâm eylemen bâbında. Fî evâsit-i L.Sene183

Hüküm No : 494

Rumilinin sağ ve sol ve orta kullarında vâki' mevâlî-i izâma ve sâ'ir kuzât ve nüvvâba ve mütesellimler ve sâ'ir bi'l-cümle zâbitâna hüküm ki:

Taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda sâkin ve mütemekkin ze'âmet ve tîmâra mutasarrıf humbaracı neferâtlarının sabî ve mütekâ'idlerinden mâ'adâsının ucâleten ve müsâra'aten yerlerinden ihrâc ve ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûl ü lühûkları lâzime-i hâlden olmakdan nâşî, neferât-ı mezkûrenin ber-vech-i meşrûh bulundukları mahallerden ihrâc ve irsâlleri içün emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ humbaracıbaşı olan Receb *zîde mecdühû* mühürlü arzuhâlleriyle istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz, ber-minvâl-i muharrer taht-ı hükûmet ve kazâlarınızda bulunan humbaracı neferâtının sabî ve mütekâ'idlerinden mâ'adâ bir ferdinin girüye kalmamak üzere ucâleten ve müsâra'aten yerlerinden ihrâc ile bir ân akdem ve bir sâ'at mukaddem gelüp ağaları bayrağı altında hıdmetde bulunmak üzere ordu-yı hümâyûn nusret-makrûnuma vüsûl ü lühûklarına her biriniz mezîd-i ihtimâm ve dikkat idüp, bir ferdinin girüye kalmaması ve beyhûde imrâr-ı vakitden ve te'hîr ve tevekkuflarına ruhsat u cevâz göstermeyüp emr-i şerîfimin infâz u icrâsına teşmîr-i sâk u gayret idüp, iğmâz ve

müsâmahadan ve emr-i hümâyûnuma mugāyir ednâ vaz‘ ve hareketden be-gâyet tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında. [180]

Hüküm No : 495

Bir sûreti:

Lağımcı neferâtlarının hükümleriçün lağımcıbaşı el-Hâc Mustafa arzuhâli mûcebince ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 496

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda topcubaşı vekîli olan Seyyid el-Hâc Mehmed *dâme mecdühû* ve tophâne-i âmirem rûznâmçecisi olan (…) *zîde kadrühû*ya hüküm ki:

Bu havâlîde ba‘zı etrâf kala‘larda mevcûd olan toplar içün kozak ve tekerlek ve mühimmât-ı sâ’ire matlûb oldukda mukaddemâ bâ fermân-ı âlî etrâf kıla‘lardan Der-aliyyeme gelen yoklama defterleri ez-kadîm tophâne-i âmirem rûznâmçesi defterlerine kayd ü sebt olunup, defter-i mezkûrdan Âstâne’de ve bi'l-iktizâ ordu-yı hümâyûnumdan ba‘zılarının matlûblarına müsâ‘ade ve hâlâ ordu-yı hümâyûnumda topçubaşı olan dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Mustafa *dâme mecdühû*dan sû’âl ve tertîbleri fermânım olup, lâkin el-yevm ağa kâtibi olan çorbacı yalnız ve serhaddât-ı mansûrem kılâ‘larının mevâcibleri içün iktizâ iden mekâtib ve levâzımât-ı sâ’irenin tahrîrâtı mecmû‘u merkūm beyânıyla tahrîr olunduğundan gayrı sefer-i hümûyûnum içün müretteb olan toplar ve kozak ve tekerleklerinin ve sâ’ir mühimmât-ı merkūmelerinin ve envâ‘-ı yuvarlak ve humbara dânelerinin rü’yet-i hesâbları kâtib-i merkūma münhasır olduğu ecilden merkūm leyl ü nehâr tahrîrâtdan kat‘â hâlî olmayup, bâ-emr-i âlî zuhûr iden etrâf kal‘alarına irsâl olunacak mühimmâtlarının tertîb defterlerine mübâşeret eyledikde ocâğ-ı âmiremde ber-mu‘tâd-ı salyâne tahrîrâtları merkūmun yalnızlığı sebebi ile girüye kaldığı ve Âstâne-i sa‘âdetimden mühimmât tahrîrâtı bi'l-cümle tophâne-i âmirem rûznâmçesi defterinden tertîb ve tahrîr olunagelmekle evvel-bahâr huceste-âsârda musahhah olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum içün ordu-yı zafer-numûnemde iktizâ iden mühimmât-ı tophâne tahrîrâtı içün hâlâ Âstâne-i sa‘âdetimde bâ-berât-ı âlîşân tophâne-i âmirem kâtibi olan es-Seyyid Mehmed Emin *zîde kadrühû*nün mevcûd bulunması lâzime-i hâlden olmağla etrâf kılâ‘larına bu havâlîlerin yoklama defterlerinden birer sûretlerini ihrâc ve ocak tarafında mevcûd bulunmak içün size hitâben emr-i şerîf sudûrunu

[180] Bu hüküm tarihsizdir.

topcubaşı-yı mûmâ-ileyh i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı L.Sene183 **[Sayfa 130]**

Hüküm No : 497

Ruscuk a‘yânından Seyyid Süleyman *zîde mecduhû*ya ve ma‘iyyetinden olan rü’esâ ve zâbitâna hüküm ki:

Bükreş kasabasına gidüp, Eflak re‘âyâsını kasaba içinde ifsâd iden Moskovlu keferesini ve Moskovlu ile beraber ve mahlût ve müttefûr olan ‘âsi re‘âyâyı Bükreş’de urup, düşmen ile ma‘an katl ü tedmîr ve Bükreş’i yakup ve içinde olan Moskovluyı ve Moskovluya tâbi‘ olup, beraber olan âsî re‘âyâyı urup, emvâl u eşyâlarını ahz u ganîmete ibtidâr ve ol âsî olan Eflaklunun nisâ ve sıbyanların esîr idesin deyu mukaddem ve mu’ahhar evâmîr-i şerîfiyemle iş‘âr olunmış iken, gayret eylemeyüp, Bükreş’e yürümediğinden düşmen kuvvet bulacağı âşikârdır. Hemân yanında olan bahâdır yarar olan askere gayret virerek, dîn-i mübîn ugurına cihâd içün hemân Bükreş’e varup, kasabasını yakup ve yıkup, ve içinde olan Moskovluyu ve Moskovluya tâbi‘ olup, beraber olan Eflaklu âsîlerini katl ü tedmîr ve kasaba-i mezbûre içinde olanların nisâ ve sıbyanlarından esîr ve emvâl ü eşyâlar ve hayvanların ahz u igtinâm eyleyesiz. Dîn-i mübîn içün gayret ü gazâ idenlerün iki cihânda yüzleri akdır. Firar idenlerin ma‘âzallahu te‘alâ dâreyn işleri rast gelmeyüp, azâb u ıtâba müstahâk olacakları âşikârdır. Gayret ile gazâ ve emr-i âlî-şânım üzere sa‘y evfî iden zâbıta ve asker-i nusret-i eserim hâklarında du‘â-yı hayr-ı pâdişâhânem beraber olduğunu bilüp, ana göre hareket ve işbu emr-i âlişânımı cümle muvâcehesinde kırâ’at ve mefhûmını cümleye takdîm idüp, avn-ı Hakkla Bükreş’e azîmet ve gâzâ ve cihâda teşmîr-i sâ‘id şecâ‘at eyleyüp, kûsûr ve tekâsülden be-gāyet tevakkî ve mubâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fi evâsıt L Sene 1183

Hüküm No : 498

Hâlâ Rakka vâlîsi olup, İsakçı’ya muhâfazaya kıyâm üzere olan vezîr Mehmed Paşa’ya ve dergâh-ı âlî kuyumcubaşılarından İsakçı’da meştâ-nişîn olan topçubaşı Mustafa *dâme mecdühû*ya ve İsakçı kadısına ve top arabacıbaşısı (…) ve cebecibaşı vekîli (…) ve İsakçı mütevellîsi (…) *zîde mecdühûm* ve sâ’ir zâbitân ve ağavât ve ihtiyârân ve ahâlî-i İsakçı’ya hüküm ki:

Moskovlu la'în usât-ı re'âyâ ile mahlûten İbrail kâl'ası üzerine vurûd eylediği ihbâr ve iş'âr oldugına binâ'en, kâl'a-i merkūmda olan guzât-ı muvahhidîne imdâd u i'ânet vâcibe-i gayret-i diyânet olmakdan nâşî derhâl Babadagında dâ'ire-i sadrıâ'zamîden ve ocaklarım agâvâtı derhâl Devlet-i Aliyye'm etbâ'larından iki bin mikdarı müsellah ve yarar asker tertîb ve ve üzerlerine sadrıâ'zamım müşârun ileyhin agâlarından Ahmed *zîde mecdühû* başbuğ ta'yîn ve musâra'aten Maçin'e tesyîr olunmagla bi-mennihi te'âla vusûllerinde İbrail'e kaçup, kâl'ada mahsûr olan gûzât-ı müslimîne imdâd ve izhâr-ı gayret ve şeca'at birle kâtl ü tedmîr-i a'dâya teşmîr-i bâzû kudret eylemeleri tefhîm ve te'kîd oldugu ve karîben İsakçı tarafına dahı asker-i gayret-i eser tesyîr olmak üzere oldugu, siz ki vezîr-i müşâr ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, ma'lûmunız oldukda, kat'an gâyret ve himmetinize fütûr virmeyüp, cümleniz gayret ve ittifâk üzere hareket birle cebehâne ve topları leyl ü nehâr geregi gibi muhâfazaya dikkat ve etrâfa havâle-i çeşm-i basîret iderek, peyderpey iktizâ iden husûsâtı meştâ-yı hümâyûnuma ve ihbâra musâra'at ve İbrail'den avdet ve İsmail kazâsı tarafından avdet iden asker tâ'ifesi ve zâbitân ve neferâtı berü tarafa mürûra ruhsat virmeyüp, cümleden me'mûl-i hüsrevâne ve melhûz-ı tab'-ı şâhânemi îfâ ve icrâya bezl-i vüs' eyleyüp, münâfi-i gayret-i diyânet ve mugāyir-i rusûm-ı hamiyyet ednâ vaz' u hâlet-i izhârından ve cebehâne ve topları ve ol havâlîyi muhâfazada kusûrdan her biriniz be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i L. sene 1183

Hüküm No : 499

İbrail kâl'ası derûnunda bulunan mîr-i mîrân-ı kirâmımdan Hidâyetullah ve Abdullah *dâme ikbâlehûmâ*ya ve kâl'a-i mezbûrda dergâh-ı mu'allâm yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecdühû* ve cebecibaşı ve topçubaşı vekîlleri ve yerlüyân agavâtı ve kethüdâları ve sâ'ir zâbitân ve ocak ihtiyârları ve efrâd-ı asâkire hüküm ki:

Adû-yı dîn-i mübîn Moskovlu la'în işbu ıyd-ı şerîf ibtidâsında Bogdan seraskeri vezîrim Abdi Paşa ve Özi vâlîsi vezîrim Hazinedâr Ali Paşa *edâma'llahü te'âlâ iclâlehûmâ* ile İbrail kâl'asına üç sâ'at mesafede muhârebelerinde levend tâ'ifesinin adem-i gayret ve sebâtlarıyla asker-i İslâm münhezim ve vezîrân-ı müşârun ileyhümâ avdet eylediklerinden sonra, melâ'în-i hâsirîn kâl'a-i merkūmeyi muhâsara ve lâ-munkatı' tob ve humbara ile guzât-ı muvahhidîni tazyîke ve mübâderet itmeleriyle derûn-ı kâl'ada olan mücâhidîn dahı kat'an küffârın tob ve humbarasına ve tazyîkine bakmayup, avn u nusret-i Bârî'yi istid'â ve mu'cizât-ı bâhire-i hazret-i resûl-i Hüdâ'ya i'timâd ile bâzû-yı kudret ve liyâkâtlarına bir dürlü fütûr virmeyüp, merdâne ve cesûrâne hareket ve varoşı yıkup, melâ'în-i dûzah-mekîni

tob ve humbara ve tüfeng ile tedmîre teşmîr-i sâ‘id gayret ve izhâr-ı kemâl-i şeca‘at ve metânet itmeleriyle, *“innallâhe yuhibbü’s-sâbirîn”*[181] nass-ı şerîfi üzere, rızâ-yı hazret-i Bârî’ye muvâfık gûzât-ı muvahhidînin bu gûne zâhir olan sabr u sebât ve gayret ü metânetlerinden kulûb-ı müşrikîne ru‘b u hirâs ârıs ve cânib-i İslâmiyândan atılan top dânelerinin ekseri melâ‘în-i hâsirîni derekât-ı cahîme îsâl itmekle tâb-âver olamayup, mâh-ı şevval-i mükerremin beşinci hamîs günü kâl‘a muhâsarasını terk ve Fokşan tarafına firâren avdet eyledigini müş‘ir, sen kikâl‘a-i mezbûre zâbiti mûmâ-ileyhsin, ocak tarafına mektûbun vârid olmagla sen ve kâl‘a-i merkūme derûnunda bulunup, izhâr-ı gayret ve şeca‘at iden mîr-i mîrân mûmâ-ileyhimâ ve bektâşiyân dilâverleri kullarım ve cebeci ve topçu ve sâ’ir efrâd-ı asâkir sadâkât-şi‘ârımın dîn-i mübîn uguruna bu vechle vâkı‘ olan metânet ve gayretleri ve kâl‘anın muhâfazasına a‘dâ-yı dînin kahr u tedmîrleri bâbında zuhûr iden hıdmetleri makbûl ve mergūb olmagla, cümlenizin yüzleri ak ve ni‘am-i celîle-i pâdişâhânem size helâl olup, ücûr-ı bî-hesâb-ı dünyâ ve ukbâdan her biriniz vâyedâr olasız. İnâyet-i şâhâne-i hüsrevânemden kâl‘a derûnunda izhâr-ı gayret iden şüc’ân-ı İslâm’a tevzî‘ içün bu def‘a (…) ile ‘atiyye ve çelenk ihsân ve irsâl olunmağla, vusûlünde işbu emr-i âlişânımı cümle gûzât-ı muvahhidîn müvâcehelerinde kırâ’at ve du‘â-yı hayr-şâhâneme mazhar olduklarını her birlerine i‘lân ve işâ‘at ve atıyye-i hümâyunumı taksîm ve i‘tâ ve şi‘âr-ı hamiyyet ve gâzâ olan çelengi dahı tevzi‘ ve taltifleri husûsuna ihtimâm u dikkat ve bundan böyle dahı cümleniz sâk-ı vâhid üzere kıyâm ile derûn-ı kâl‘ada merdâne ve gayûrâne durup, sâbit-i kadem olarak a‘dâ-yı dînin mekr ü keydinden bir an gâfil olmayup, ale’l-ittisâl muteyakkızâne hareket ve bu esnâda kâl‘a-i merkūmeye mühimmât-ı cebehâne ve tobhâne ve asker tesyîr ile pey-der-pey takviyet ve istihkâm virilmekde ihtimâm-ı tâmm olunacagı dahı ma‘lûmunız oldukda, avn-ı Hak ile düşmenden hazer degil, önüne sed ve hatâyı hatırınıza getürmeyüp, her hâlde Hüdâ-yı Müte‘âlden isti‘ânet ve tazarru‘ ile mesûbt-ı cihâd u gazâyı tahsîle dikkat ve birbirinize gayret ve metânet virerek itmînân-ı bâd ile devâm ömr ü şevket-i şâhânem ed’iyesine muvâzabet ve lâzımü’l-inhâ olan ahvâl ve âsârı ve düşmenin hakīkat-i hâl ve keyfiyetini peyderpey meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâ’il-i L. Sene [1]183 **[Sayfa 131]**

Hüküm No : 500

[181] Şüphesiz ki Allah sabredenleri sever. .

İşbu emr-i şerîf ile torbada olan emr-i âli müşârun-ileyh tarafına vâsıl olmadığı inhâ olduğuna binâ'en derkenârları mûcebince iktizâsı üzere tekrâr emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ'i-i Za. [1]183.

Hâlâ Haleb vâlîsi ve Nigbolu muhâfızı olup, Bükreş kâsabasını Moskovlu ve Eflaklu usâtından tahlîs ve teshîre me'mûr Vezîr Ahmed Paşa-zâde Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Memleket-i Eflâk mülk-i mevrûs-ı şâhânem olup, bi'l-cümle boyârân ve re'âyâsı zıll-ı zalîl-i şâhânemde mustazıll ve mahmî iken, Bogdan memleketine istîlâ iden Moskovlu melâ'îni Bogdan boyarları hâ'inleriyle ittifâken re'âyâyı tahrîk u ifsâd ve re'âyâ dahı behâyim makūlesi olmalarıyla derûnlarına giren şeyâtîn-i insin igfâl ve idlâlleriyle isyânların izhâr ve Moskovluya i'ânet ve mahlût ve müttefik oldukları hâlde, şenâ'at ve mefsedete cesâret idüp, lâkin memleket-i Eflâk'ın boyârân ve re'âyâsı kemâ fi'l-evvel ra'iyyet ısdâr ve merâsim-i itâ'ati îfâ ve icrâ üzereler iken içlerinden birkaç nefer hâ'inler Moskovlu ve Bogdanlu usâtıyla tehâti-i ittifâk ve mesfûrlar ile muhâbere ve ale'l-gâfle Bükreş kasabasını basup, Eflak voyvudasını ahz u girift ve kâsaba ve etrâfını zabt ve günden güne Eflâk re'âyâsını dahı ısyâna tahrîk ile ba'zıların idlâl eyledikleri mesmû' oldukda memleket-i Eflak ve Bogdan ecdâd-ı izâmımdan mevrûs ve müntakil olmakdan nâşî, avn u inâyet-i hazret-i Bârî ve mu'cizât-ı bâhire-i nebevî ile arâzîsinin bir şibir mahalli ve re'âyâsının bir ferdi yed-i a'dâda kâlmayup, a'dâ-yı dîn bi-fazlillâhi'l-Meliki'l-Mu'în katl u tedmîr ve usât-ı re'âyâ tenkîl ve ıyâl u evlâdları esîr olunacagı emr-i mukarrerdir. Kaldı ki, melâ'îni öteden berü mahayyil ve mekkâr olmagla temşyet-i umûru zımnında ibtidâ-yı emrde re'âyâya rıfk u mülâyemet sûretin gösterip, ba'dehu mel'anetini tervîc ile emvâl u eşyâların yedlerinden ahz ve ıyâl u evlâdlarına ta'arruz idecegi niçe def'a mesbûk olduğu boyârân ve re'âyânın ma'lûm ve meşhûrlarıdır. Sonra kendilerine ve ıyâl u evlâd ve emvâllerine gâdr iderler. Bu keyfiyetleri her biri mülâhaza ve Devlet-i Aliyye-i ebed-peyvendimin sâyesinde bu kadar zamandan beru te'addîden masûn ve müreffehü'l-hâl ve me'mûn olduklarını fikr ile, düşmenin mekr ü hîlelerine aldanmayup, ve yanlarına varmayup, ve i'ânet eylemeyüp, ve öteden berü olageldigi üzere bundan böyle dahı Devlet-i Aliyye'min rızâsında ve itâ'atinde olmagı kendülere mûcib-i refâh ve selâmet-i hâl bilmek ve Moskovluya tâbi' olmayup, itâ'at üzere olanlardan bundan sonra üç sene tekâlif alınmayup, mu'âf olmak üzere haklarında merhamet-i mülûkânem ve şefkat-i pâdişâhânem mebzûl oldugunu boyârân ve ruhbânân ve re'âyâya i'lân ve iş'âr ve beyân ve ifhâm içün bundan akdem evâmîr-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmışidi. Bu def'a tarafından vârid olan tahrîrâtında memleket-i mezbûre boyârânından Postanlik Nikola Preskolun ve karındaşı Yordani itâ'at ve istîmân ile tarafına gelüp mesfûrrâna müte'allik

otuzbir adet firâr re‘âyâları itâ‘at ve istîmân eyledikleri vesâ’ir boyârân ve re‘âyâ dahı istimâlâtı hâviye lisanlarınca buyurıldılar tahrîr ve tesyîr eylediği iş‘âr kılınmış. Mukaddem sana ve seninle ma‘an Bükreş üzerine me’mûr olanlar sâdır olan emr-i şerîfemde ber-vech-i meşrûh itâ‘at üzere ra‘iyyet ısdâr iden boyârân ve re‘âyânın himâyeti ve kasaba-i Bükreş ve etrâfının Moskovlu ve usâtdan tasfiye ve tathîri tenbîh ve te’kîd olunup, ve bi-‘avnihî subhanehû ve te‘âlâ vu bâbda senden gayûrâne hareket ve hüsn-i tedbîr ve dikkat birle hıdemât-ı merziye zuhûrı me’mûl ve muntazar-ı şâhânem oldugundan gayrı boyârân ve re‘âyâyı semt-i itâ‘ate celb ü te’lîf zımnında va‘d ü va‘îdi muhtevî bu def‘a dahı bir kıt‘a emr-i şerîfim ısdâr ve itâ‘at ile, yanına gelen boyârân-ı mersûmân vesâtatlarıyla re’y ü münâsib görüldügi vechle tesyîr ve îsâl olunmak üzere işbu emr-i şerîfim ma‘an tarafına irsâl olduğu ma‘lûmun oldukda, mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmîr-i şerîfem mûceblerince Devlet-i Aliyye’me itâ‘at ve ra‘ıyyet ve ubûdiyyet ısdâr idüp Moskovluya i‘ânet eylemeyüp, ayrılup gelüp, izhâr-ı itâ‘at idenlerden üç sene tekâlif alınmayup mu‘âf olurlar. Ve illâ haklarında mebzûl olan merâhim-i şâhânemi bilmeyüp, Moskovluya i‘ânet ve Moskovlu ile mahlûten isyânlarında ısrâr idenler eynemâ kânû[182] katl ü tedmîr ve emvâl ve eşyâları ahz ve ıyâl u evlâdları esîr olunup, ana göre âkıbet kârları yine müncer olacagını fikr ve emr-i şerîfin mefhûmı üzere hareket eylemeleriçün emr-i şerîfin birer sûretini boyârân-ı mersûmâna lisânlarınca tercüme ve tahrîr itdirüp, Eflak memleketinde olan boyârân ve ruhbânân ve cema‘atbaşıları ve ihtiyârâna ve sâ’ir re‘âyâsına taraf taraf irsâl ve pend ü nasîhat ve fermân-ı âlîşânım mûcebince itâ‘at ve istîmân idüp, tarfına gelen boyârân ve keşîşân ve re‘âyâya nevâziş ve istimâletler virüp, her birini hallü hallerince te’lîf ve himâyet ve sıyânet ve fi mâ ba‘d dahı sâye-i Devlet-i Aliyye’mde her vechle mahmî olup, kendülerden üç sene tekâlif alınmayup, mu‘âf olduklarını geregi gibi ifhâm ve işâ‘ate mübâderet eyleyüp, ve lâkin bu esnâlarda bi-avn-i Bârî me’mûr oldugın vechle, maksûd-ı bi’z-zât olan Bükreş’in tahlîsi emr-i mühimmini te’hîr ve ihmâlden ve te’lîf ve istimâlet-i re‘âyâda ser-i mû rehâvet ve tekâsülden be-gāyet tehâşe ve münâcebet ve iktizâ iden hâlâtı pey-der-pey meştâ-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında.

Fi Evâ’il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 501

Bu dahı Bükreş’e yazılmışdır. Fi’t-târihi’l-mezbûr.

Bir sûreti

[182] Nerede olurlarsa.

Memleket-i Eflakın boyârân ve ruhbânı ve keşîşân ve cemâ‘atbaşıları ve re‘ayâ ihtiyârlarına hüküm ki

İktizâsı üzere aslında serd ü beyân olunan mukaddem bast ü temhîr olundukdan sonra müşârun ileyh tarafından gönderilen emr-i şerîfin mefhûmı üzere itâ‘at izhâr ve taraf-ı müşârun ileyhe vurûd idenler her hâlde himâyet ve sıyânete ve üç senelik tekâlifden mu‘âf olacakları derc ve telhis olunarak ve va‘îdi müştemil.

Hüküm No : 502

Ağayân-ı sadrıâ‘zamîden Ahmed *zîde mecdühû*ya hüküm ki

Moskovlu la‘în Bogdan ve Eflak re‘âyâlarıusâtıyla mahlûten İbrail kal‘ası muhâsarası fikr fâsidînde olup, Fokşan tarafından hareket eyledigine binâ’en kâl‘a muhâfazasına asker tesîriyle imdâda vaha-i diyânet ve gayret olup, ve sen ki mûmâ-ileyhsin, senden gayret ve hıdmet melhûz oldugı hasebiyle bu def‘a meştâ-yı hümâyunumda sadrıâ‘zam da’iresinden derhâl Devlet-i Aliyye’m etbâ‘larından ber- mûceb-i defter ifrâz ve ma‘iyyetine terfîk ve ____ kılınan kapu halkını tamâmen ma‘ıyyetine istishâb ve serî‘an ve âcilen Maçin’e vusûle musâra‘at eylemek üzere üzerlerine başbûg nasb u ta‘yîn olunmanla, imdi, dilîrâne hareket ve bir sâ‘at akdem Maçin’e vusûlünde Tuna’dan İbraile mürûra, Tuna’da suhûlet mümkün ise bilâ-tevakkuf mürûr ve mahsûr olan müslimîne imdâd ve bu bâbda gayret sadâkâtini ızhâra mübâderet ve sen ve ma‘iyyetine mashûb kapu halkının cümlesinden hıdmet ve gayret munzar olmakla, zuhûr iden hıdemâtınız müsemmir olup, hakkınızda ıstâk-ı aliyye-i şâhânem meşmûl olacagını ve gayret-i dîni mulâhaza iderek, muktezâ-yı gayret-i diyânet ve şecâ‘at üzere adû-yı dîn-i mübîn üzerine sell-i süyûf celâdet ile mesûbât-ı gazâ vü cihâdı tahsîle musâra‘at eylemeniz bâbında.

Fî evâil-i L sene [1]183 **[Sayfa 132]**

Hüküm No : 503

Hâlâ Silistre muhâfazası ve nizâmına me’mûr Sivas Vâlîsi Sarım İbrâhim Paşaya hüküm ki:

Bâlâdaki emr-i şerîfimde beyân olunan mukaddimenin izhâr-ı gayrete mübâderet eylemesi tenbîh ve te’kîd lafzından işâ‘atine zamm ola. Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, senin kapu halkın ve levendâtın muntazam ve âmâde olmakdan nâşî, kal‘a-i merkūmede mahsûr guzât-ı muvahhidîne imdâd ileasker tesyîri ve ucâleten vusûlleri temrîne ikdâm umûrda

bulundıgı ve sadrıâ‘zam dâ’iresi ve ricâl-i Devlet-i Aliyye’m etbâ‘ından başbûg mûmâ-ileyh ma‘iyyetine mashûben asker tertîben ucâleten Maçin’e tesyîr oldukları ma‘lûmun oldukda, sen dahı dâ’irenin mevcûd levendât ve enderûn a‘yânlarından üçyüz mikdârı güzîde ve müsellah süvârî delüyândan ve kapu halkı mezbûrlardan emr-i şerîfim vâsıl oldugı hâlde bilâ te’hîr asker tertîb ve üzerlerine bir agası ta‘yîn ve başbu(ğ mûmâ-ileyh ma‘iyyetine Maçin’e vâsıl olmak üzere iki konağı bir iderek muhkem tenbîh ile sevk ü tesyîrlerine mübâderet ü musâra‘at eylemeni bâbında.

Fi Evâ’il-i L. sene 1183

Hüküm No : 504

Bogdan seraskeri ve İbrail muhâfızı vezîr Abdi Paşa ve Özi vâlîsi vezîr Ali Paşa’ya ve müşârun -leyhimâ ile, ma‘an mevcûd olan mîr-i mîrân-ı kirâm ve rü’esâve zâbitân-ı askere hüküm ki

İbrail kâl‘asını hasr u tazyîke ictisâr iden küffâr-ı hâk-sâr, avn u inâyet-i Melik-i Müste‘ân ile mahsûr olan cunûd-ı zafer-zuhûrun merdâne sebât u ârâmları ve bîm-i asker-i nusret-i irtisâm fikr ü endîşesiyle tâb-âver temekkün olamayup, ıyd-ı şerîf-i meyâmin-redîfin beşinci rûz-ı fîrûz pençşenbedereh-i hurd-vâdî-i haybet ve firâr eyledikleri haber-i meserret-eseri İbrail zâbiti Serturnâyî Süleyman *zîde mecdühû* tarafından meştâ-yı hümâyûnuma vâsıl olup, muhâfaza-i kal‘a husûsu bundan sonra dahı ehemm-i mühimm vâcibü’l-ihtimâm oldugına binâ’en, siz ki vezîr-i müşarun-ileyhimâ ve mîr-i mîrân ve sâ’ir mûmâ-ileyhimsiz, bulundugınız mahalden ucâleten varup, emr-i muhâfazada kıyâm ile fimâ-ba‘d cümleniz rusûm-ı gayret ü himmeti icrâya ihtimâm ve hâb u râhatı kendünüze harâm ve mûceb-i vehâmet ü nedâmet olan hâlât-ı gayr-ı merziyyeden ictinâb-ı tâm eylemeniz fermân-ı hümâyûnum olmağın mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdır. Levendât tâ’ifesi gayret-i dîniyyeyi terk ile cebânet ve bî-ârlıgı ele alup, muhârebe vü muzâyakâ vukū‘ bulmaksızın dîn karındaşlarını bırakup, firâr ârını kâbulleri cihetinden İbrail‘de olan serhad-nişin kendülerden mmüteneffir ve dil-gîr oldugından başka, küffârın ikiyüz kıt‘asının ta‘kîbine tahammül idemeyüp, der-akâb kal‘adan tebâ‘üdleri a‘dâ-yı li‘âmın varoşa duhûl ve tahrîb ve ihrâklarına sebeb ü bâ‘is oldukları cihetden, fimâ-ba‘d İbrail’de meksleri iktizâ eylemediğinden ahar mahalle sarf u ta‘yîn olunmaları vücûhuyla îcâb idüp, ve Bender muhâfazasında dahı asker istid‘âsında olmalarıyla, tâ’ife-i mezbûre Bender’e veyahûd Fokşan cânibine me’mûr ve ta‘yîn ve ucâleten sevk ü tesyîr olunup, İbrail’den firârda nevechle özr ü illete bakmayup, ol bâbda sür‘ate me’luf oldukları misüllü bî-özr ü illet Bender veyâhûd

Fokşan cânibine musâra‘at ile, töhmet ve kâbahatlerini setr ü imhâya dikkat eylemeleri husûsuna nizâm virüp,ve siz fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere levendâtdan ma‘da bi’l-cümle asâkir ile bir lan ve bir dakikâ tevakkuf u ârâm itmeksizin, musâra‘aten İbrail’e gelüp, emr-i muhâfazaya dikkat ve tavâ’if-i askeriyenin hey’et-i cem‘iyyet ve nizâmlarını teferruka ve ihtilâ-i ârızasından vikâyet ve ale’l-ittisâl tayakkuz u intibâh merâsimine ri‘âyet ile fî mâ ba‘d düşmenin mekr ü keydînden emîn ve gāfil olmayup, rızâ-yı Allah’a (C.C) ve rızâ-yı şâhâneme muvâfık vechle dîn-i mübîne hıdmet eylemege nisâr-ı cehd-i tâkât ve hılâfı vaz‘ve hâlinden cümleniz tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 505

Başmuhâsebeye ilmuhaberi virildi.

Şaykalar başbuğuluğu ile Tuna kapudanlığı, Maçin muhâfazasına me’mûr mr-i mîrândan Bozok ve Kangırı sancakları mutasarrıfı es-Seyyid Ahmed Paşa’nın uhdesine ihâle kılınmağla, me’mûriyetiçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ’il-i Z. Sene 184.

Sâbıka Tuna kapûdânları başbuğı Ahmed Paşa’nın oglı ve hâlâ başbuğ olup, bu def‘a kendüye mîrlivâlık rutbesi ihsân olunan Mehmed Emîn *dâme ızzuhû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, zamîme-i hâlinde merkūz olan âsâr-ı liyâkât ve isti’dâd muktezâsınca bi-avnihî subhanehû ve hüsn-i tevfîkâsından ve fevr-i hamiyyet ve sadâkât birle rızâ-yı meyâmen iktizâ-yı hüsrevâneme muvâfık hıdemât-ı mergūbe zuhûrı me’mûl-i mülûkânem olmakdan nâşî, ihâle-i dûş-ı liyâkât ve vedi’a-yı uhde-i liyâkat ve istikāmetin kılınan Tuna kapûdânları başbuğlugu hıdmetinde ve bundan böyle iktizâ-yı vakt u hâle göre te’diye ve temşiyetleri senden matlûb olan umûr ve husûslarda fevkâ’l-me’mûl ihtimâm ve nisâr-ı tâb u tuvân eylemen şartıyla avâtıf-ı behiye-i şâhânemden sana mîr-i mîrânlık rutbesi ihsânım olmağın, imdi keyfiyyet ma‘lûmın oldukda bu esnâda mîr-i mîrân rutbesiyle nâ’il-i kâdr u i‘tibâr kılındığının şükrünü ifâ, ve zâtında merkûz olan gayret ve hamiyyeti ibrâz u izhâr zımnında, muhavvel-i dûş-ı istikāmetin kılınan Tuna kapûdânları başbuğlıgı hıdmetinde evkât-ı sâ’ireden ziyâde ihtimâm ve hıdmet-i mezkûreye dâ’ir muhtac-ı temşiyet ve nizâm olan hâlâtı mülâhaza ve iz’ân iderek ber-vech-i iktizâ tanzîm ve temşiyetlerine nisâr-ı vüs‘-i mâlâkelâm ve bundan böyle dahı muktezâ-yı vakt u hâle göre uhdene ihâle olunan hıdemât-ı aliyye-i sâ’irenin dilhâh üzere rü’yet ve idâreleriyle hakkında olan hüsn-i zann-ı hidîvânemi

te’yîd ü tasdîke bezl-i tâb ve tüvân eyleyüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden be-gāyet ihtirâz u ictinâb eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. sene [1]183

Hüküm No : 506

Babadagı’ndan Âstâne-i sa‘âdete varınca bu kolda vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve menzilciler ve a‘yân-ı vilâyet vesâ’ir ____:

Babadagı’ndan Âstâne-i aliyyeye umûr-ı mühimme ile gidecek ulakların süvâr olacakları menzil bârgirlerinin ahırları an-nakd hazîne-i âmireden virilmek üzere nizâm virildigini, ve emri tahrîriçün mevkûfât kâleminden dîvân-ı hümâyûn tarafına ordulardan memhûr ilmuhaber kā’imesi mûcebince emr-i şerîf yazılup, lakin emri lede’t-tahrîr kā’ime-i mezkûr re’is efendi tarafında kalup, dest-res kayd olduğuna binâ’en atîk kâydı kâlem-i mezbûrda olup, tahrîr olunan emr-i şerîfin aynının kayd olunması mümkün olmadığından nâşî bu kâdarca işâret olunup, hîn-i hâcetde mevkûfât tarafından yoklanmaga muhtâcdır. **[Sayfa 133]**

Hüküm No : 507

İbrail muhâfızı ve Bogdan cânibi seraskeri olan Rumili Vâlîsi Vezîr Abdi Paşa‘ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileysin, oldugın mahalden Prut suyunu murûr ile İbrail‘e gitmek irâde eyledigin sûretde bu hilâlde suların incimâdı mütehayyel oldugundan geçmek asîr ve vakte muhtâc olmakdan nâşî İsakçı’dan güzâr ve Maçine varup, andan dahı karşu İbrail’e ubûruna ruhsat virilmesi husûsı bu def‘a gelen kā’imnde tastîr olunnış. Senin serî‘an İbrail’e vusûlün ehem-i mehhâmdan olup, ve hâlâ ma‘iyyetinde olan Özi vâlîsi vezîrim Ali Paşa mevcûd olan levendâtın cümlesini istishâb ve bilâ-te’hîr Özi kal‘asına azîmet ve emr-i muhâfazaya kıyâma mübâderet eylemesiçün müşârun-ileyhe başkâ emr-i şerîfimle tenbîh olunmagla, imdi işbu fermân-ı hümâyûnum tarafına vusûlünde, hemân kapun halkı ve yanında bulunan paşalar ve asker ile tahrîrin üzere bir sâ‘at akdem İsakçı ma‘berinden ubûr ve bilâ-tevakkuf Maçin’e azîmet ve andan dahı serî‘an İbrail’e vusûle musâra‘at ve idâre-i umûr-ı me’mûrene be-gāyet ihtimâm u dikkât ve hılâfından tevakkî vü mubâ‘adet eylemen bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 1183

Hüküm No : 508

Bir sûreti:

Özi vâlîsi müşârun-ileyhe; İbrail kâl‘asından vezîr Abdi Paşa ve senin ma‘iyyetinle çıkân levendât Bender cânibine me’mûr olmuşlaridi. Şimdilik ol tarafda luzûmu olmayup, senin levendât-ı mezbûre ile serî‘an Özi kâl‘asına vusûl ve muhâfaza hıdmeti ve sâ’ir husûsâta ihtimâm u dikkat eylemen fermânım olmağın, imdi işbu emr-i şerîfim tarafına vusûlünde zikr olunan levendâtın cümlesini yanına istishâb ile bilâ- tevakkuf, oldugun mahalden hareket , ve serî‘an ve âcilen muhâfazasına me’mûr oldugın Özi kâl‘asına varup, emr-i muhâfazaya kıyâma mubâderet ve anda olan tavâ’if-i askeriyenin nizâm-ı hallerine ve iktizâ-yı vakt ü hâle göre zuhûr iden hıdemât-ı aliyyemde i‘mâl ü istihdâmlarına bezl-i vüs‘ u tâkât ve dâ’imâ basîret ü intibâh üzere hareket eyleyüp, ser-i mû hılâfından be-gāyet tehâşî mücânebet eylemek bâbında.

Hüküm No : 509

Dâire-i âsafî ricâl-i Devlet-i Aliyye dâ’ireleri askerîni li-ecli’l-imrâr İbrail‘e imrâra me’mûr, agayân-ı sadrıâ‘zamîden Seyyid Ahmed *zîde mecdühû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileysin, imrârına me’mûr oldugın asker-i meyâmîn-eser, kuffâr-ı hâk-sâr, İbraili hasr u tazyîkdan fâriğ ve firâr eylediler deyu avdet itmeyüp, icâb ider ise İbrail‘e murûr ve inbâyet-i bi-gāye-i sübhanehu ile iktizâ itmez ise avdetlerine, fermân-ı hümâyunum varmadıkça bir hatve meştâ-yı hümâyûnum cânibine münferik olmayup, Maçin’de ikāmet ve bundan sonra ne vechle fermân-ı hümâyûnum olur ise mûceb,yle amel ü hareket idüp, ma‘iyyetlerinde olan piyâde asker bilâ-tevakkuf İbrail muhâfazasına murûriçün ocakdan mektûb ile me’mûr olmalarıyla Ziştovi’den beşyüz mîrî nefer tahrîrine me’mûriyetle Maçin’e tevârüd iden Beşyüzbaşı Bostan-zâde (…) *zîde kâdrühû*yu tahrîrine me’mûr oldugı mîrî neferât ile bilâ-tevakkuf mukaddem mâliye tarafından sâdır olan emr-i şerîfimle, me’mûr oldukları üzere İbrail’e imrârlarıyla, sen ki dâ’ire-i âsafî ve ricâl-i Devlet-i Aliyye’m dâ’ireleri askeri başbuğı mûmâ ileyhsin, ihtimâm u dikkât ve mûmâ-ileyh Bostan-zâde dâ’iyyesine muhâlefet olur ise ahz ve kâyd u bend ile meştâ-yı hümâyûnuma ihzâr ve irsâle müsâra‘at eyleyüp, mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum vaz’ u hareketden be-gāyet yehâşî ve mücânebet eylemen fermânım olmağın, imdi ber-minvâl-i muharrer imrârına me’mûr olduğun asker-i zafer-eser, küffâr-ı dûzah-karâr İbrail‘e hasr u tazyîkden hâli ve firâr eylediler deyu avdetlerine ruhsat virmeyüp, îcâb ider ise imrâr ve inâyet-i Bârî ile iktizâ eylediği sûretde

avdetşleriçün tekrâr emr-i şerîfim vârid olmadıkça bir hatve meştâ-yı hümâyûnum cânibine müteferrik olmalarına rızâ-dâde olmayup, Maçin'de ikāmet ve ba'dehu ne vechle fermân-ı hümy num olur iser ana göre amel ü harekete mübâderet ve ma'iyuyetlerinde olan piyâde asker İbrail muhâfazasına mürûr içün ocakdan bâ-mektûb me'mûr olduklarına binâ'en mûmâ-ileyh Bostanzâde'yi dahı Ziştovi'den tahrîrine me'mûr olduğu beş yüz mîrî nefer ile bilâ-tevakkuf İbrail'e imrâra ihtimâm u dikkat ve mûmâ-ileyh mürûrda muhâlefet üzere olur ise derhal ahz ve kayd u bend ile meştâ-yı hümâyûnuma ihzâr yeleyüp, emr-i şerîfime mugāyir hareket vukū'ına ruhsât u cevâzdan ve me'mûriyetine münâfî hareketden tehâşî ve mubâ'adet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fi Evâ'il-i L. sene [1]183

Hüküm No : 510

İçil ve Teke sancakları mutasarrıfı olup, İsmail muhâfızı olan Vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya ve İsmâil kadısına ve yeniçeri zâbitine ve cebeci ve topçu zâbitânına hüküm ki:

Adüvv-i dîn-i mübîn Moskovlu la'inin İbrail kâl'ası üzerine asker-i nuhûset-eseri zuhûr ve vurûd itmek takribiyle İbrail'den adem-i gayret ü sebât iden ve avdet iden rü'esâ ve askerin İsmâil'e vurûdları ihbâr olmağla, Bogdan cânibi seraskeri ve İbrail muhâfızı olan vezîrim Abdi Paşa ve Özi vâlîsi vezîrim Hazînedâr Ali Paşa ve Alâiye sancagı Mutasarrıfı Sâdık Mehmed Paşa *dâmet me'âliyehû* ma'iyyetlerinde olan yedi-sekiz bin asker ile bilâ-te'hîr İbrail'e avdet ve düşmen-i dîni mukābele ve muktezâ-yı gayret ü diyânet ve secâ'atle muhârebe vü mukātele eylemeleri ve avdet eyleyenler dünyâda ve âhiretde mu'âteb olacakları şer'an mansûs olmağla müşârun-ileyhimâ ve sâ'irleri İbrail'e azîmet emrine mübâderet eylemeleriçün mü'ekked ve müşedded evâmir-i aliyyemle tenbîh ü te'kîd ve te'hîr ve teşvîşe cesâret iderler ise haklarından gelinecegi beyân ve tehdîd olunmağla azîmetlerinden sonra, siz ki İsmâ'il muhâafazasına me'mûr vezîr-i müşârun ve sâ'ir mûmâ-ileyhimsiz, bir dürlü vesvesede olmayup, diyânet ve gayretinizi muhâfaza birle ahâlî-i beldenin muhârese ve himâyetlerine dikkat ve avn ü inâyet hazret-i Bârî ile etrâfdan asâkir-i nusret-me'âsir vürûda başlamağla bu tarafa asker mülhak oldukca ol câanibe dahı sevk ü tesbîl olunacagı ve Babadagı'ndan bu def'a Maçin'e ve andan İbrail'e güzâr eylemek üzere dört binden mütecâviz piyâade ve süvâari müsellah asker ihrâc ve irsâl olunmış olduğu ma'lûmunuz oldukda, ber vech-i muharrer İbrail'den adem-i gayret ü sebât ile İsmâil'e gelüp, andan Tolcı'ya ve İsakçı'ya mürûr ve firâr eylemek dâ'iyyesinde olan gayretsizlerden bir ferdi salıvirmeyüp, ve mürûra tasaddî ider olur ise ol makūlelerin ibreten li'l-gayr cezâları tertîbi

mertebe-i vücûbda olmagla derhal ahz ve cezâ-yı meşrû‘larını tertîb ü icrâ emrine sen ki vezîr müşârun-ileyhsin, cümle ile bi’l-ittifk ihtimâm u dikkât ve uhde-i ihtimâmına müfevvaz olan muhâfaza husûsunda ve kasaba-i merkūme ahâlîlerini himâyet ü sıyânet ve tatmîn-i kulûblarına gayret ve cümlesinin istimâlet ve nevâzîşleri hâlâtına bezl-i tâkât ve her hâlde ibrâz-ı hamiyyet ve izhâr-ı sadâkât ve gayrete nisâr-ı nakdîne-i kudret eyleyüp, gayret-i dîniyeye münâfî ve sizden me’mûl-i hümâyûnum hilâfı ser-i mû rehâvet ve cebânet izhârından ve İbrailden idenlerden İsmaile gelenleri berü tarafa mürûra ruhsatdan ve fermân-ı hümâyûnum mazmûnunu haklarında ittihâza kusûrdan mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâi’l L. Sene 1183 **[Sayfa 134]**

Hüküm No : 511

Karaharman ve Mangalya ve Köstence ve Balçık ve Kavarna ve Varna ve Prevadi ve Hacıoğlubazarı ve Kozluca ve Karasu ve sâ’ir Balkan’ın berü tarafında vâkı‘ kazâlar dâhillerinde olan kâsabât ve kurâdan dergâh-ı ma‘lûm yeniçeri neferâtlarını ucâleten ordu-yı hümâyûnuma sevk ü tesyîre me’mûr Turnacıbaşı (…) *zîde mecdühû*ya mârü’z-zikr kazâların serdârları ve atîk ve cedîd serdengeçdi agaları *zîde kadrühûm*e hüküm ki:

İnşâallâhü Melikü’l-Fettâh düşmen-i dînden ahz u intikām içün bu sene-i mübârekede nevrûz-ı fîrûzdan akdem asâkir-i nusret-me’âsirim İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf-i sa‘âdet-redîf sâyesine gelüp ve sedâr-ı ekrem ve vekîl-i mutlak sutûde-i şiyem ma‘iyyetinde ocaklarına vâsıl u lâhık olmaları fermân-ı hümâyûnum oldugına binâ’en, bundan akdem ocak tarafından mühürlü mekâtib mûciblerince şeref-sudûr olan evâmir-i aliyyemle gönderilen mübâşirler ma‘rifetiyle her bir kazânın serdârlar ve serdengeçdileri agavâtına tefhîm ve tenbîh oldugı üzere kazâlarda sâkin ve mevcûd olan dergâh-ı mu‘allâm yeniçerilerinin cümlesi piyâde ve müsellah olup, serdârları bayrakları ve atîk ve cedîd serdengeçdi agavâtı dahı bayraklarının mükemmel neferâtlarıyla bir neferi girüde kalmaksızın cümlesi kemâl-i gayret birle üzerlerine gelüp, kıyâm eylemeleri elzem ve nevrûz-ı fîrûz dahı ziyâde takarrub itmekle ordu-yı hümâyûnum Babadagı’ndan karîben İsakçı’ya ve anda dahı avn-ı inâyet-i hazret-i Fettâh ile düşmen-i dîn üzerine teveccüh ü azîmet olunacagı, muhakkak düşmen-i dîn-i hazelân-karînin mülk-i mevrûs-ı şâhânem olan Eflak ve Bogdan memleketlerinden kâtl ü tedmîr olunarak iz’âcları ve isyân ve tugyân iden Eflak ve Bogdan re‘âyâlarının nisâ ve sıbyanları bi’l-cümlesi seby ü esîr ve ganâimleriyle asâkir-i zafer-me’âsirim mufettah olmak ve Hotin kâl‘ası dahı inâyet-i hazret-i Hak ile bu küffârdan tahlîs ve bi-mennihi te‘âlâ adû-yı dîn felâket-rehîn ta‘kîb olunarak, asâkir-i İslâm ile memleketine dahı murûr ve a‘dâ-yı dîn dalâlet-âyinin bilâd

ve kâsâbat ve kurâları bi'l-cümle yağma ve gāret ve nisâ vü sıbyanları esîr ve emvâl ü eşyâları guzât-ı mücâhidîne nasîb olup, *"(v)aktulûhüm haysü sakıftümûhüm"*[183] nâss-ı kerîmi üzere gürûh-ı müşrikîn Moskov ve tugyân u isyânları zâhir olan Bogdanlu ve Eflaklu ve Lehlülerin eynemâ ____ kahr u istîsâlleriyle izhâr-ı şevket-i İslâm eylemek farîza zimmet-i kâffe-i muvahhidîn ve cümle cunûd-ı zafer-mev'ûdum haklarında du'â-yı hayr-ı pâdişâhânem masrûf olmagla, cümleniz nusret ü tevfîk-i hazret-i Bârî'yi temennâ ve niyâz ve avn u inâyet-i cenâb-ı çâre-sâza istinâd ve mu'cizât-ı bâhire-i server-i kâinât *aleyhi ve âlihî efdalüssalavât vesselâm*a i'timâd iderek kuvvet-i kâlb ve sıgā-yı taviyyet ve gayret-i tâm ile hemân umûmen yerlerinizden hareket ve inşallahu te'âlâ iktizâ-yı vakt hasebiyle nevrûzdan akdem İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda vurûd ve ortalarınıza vusûl ü luhûka mübâderet ve dâr u diyârlarınızdan çıkup gelür iken, esnâ-yı râhda fukârâ-yı ahâlî ve re'âyânın ve sakıfâ-yı memleketin ekinlerine ve karyelerine ve emvâl ü eşyâlarına sizlerden ve bayraklarınız altında olan neferâtdan bir ferd kât'an zarar u ziyân eylemeyüp, ve inkisâr-ı kulûb-ı fukârâ mugāyir-ı rızâ-yı hazret-i Kibriyâ olmagla ıyâzen billahi te'âlâ bu misüllü rızâ-yı Bârî'ye mugāyir hareket mâni'-i fevz ü nusret oldugunu fikr u mülâhaza birle, mûceb-i selâmet ü râhat ve sebeb-i nusret ü gālibiyyet olan hüsn-i sülûk u hareket izhârıyla, fukarâ ve zü'efânın celb-i du'â-yı hayriyelerine ibtidâr iderek, *"fekülû mimmâ ganimtüm hâlâlen tayyibâ* vettekullâh* innallâhe gafûrur rahîm"* [184] nass-ı şerîfi mefhûmunca âdâb-ı gazâya ri'âyet, ve ittifâk u ittihâd-ı kulûb ile sefere azîmet ve düşmen-i dînden ahz-ı intikām sell-i süyûf secâ'at ve ber-fehvâ-yı âyet-i kerîme-i Rabbaniye *"Fein yekün minküm mi'etün sâbiratün yaglibû mieteyn* ve in yekün minküm elfün yaglibû elfeyni bi iznillâh* vallâhu ma'a's-sâbirîn"* [185]. va'd-i kerîmine i'timâd ile, a'dâ-yı dîne kuvvet-i İslâm'ı izhâr eyleyüp, ve öteden berü dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri esfâr-ı hümâyûna piyâde gelüp, ve süvârî asker dahı kafadar ve yâverlik iderek düşmene karşu metrsiler alup, metânet ü sebât üzere gögsin bögürüp, nice taburlar bozup, ve yürüyüşler ile kâl'alar alınup, fütûhât-ı celîleye mazhar olageldikleri ve ocag-ı âmiremin kânûn-ı kadîmi dahı bu vechle idügi zâhir ve âşikâr olmagla inşâallhü'r-Rahmân bu sefer-i meymenet-eser-i şâhânemde dahı ocaklu kulların ve cümle asâkir-i nusret-eserim, eslâfa mu'âdil gayret ü şeca'at eylemeleri me'mûl ü matlûb-ı şâhânem oldugu, cümlenizin meczûm ve ma'lûmlarınız oldukda, mefhûm-ı emr-i âlişânımı ve bâ'is-i fevz ü selâmet olan

---

[183] Artık onlar sizden çekinmezler ve barışı size bırakmazlarsa ve ellerini çekmezlerse, onları her nerede ele geçirirseniz tutunuz ve öldürünüz. İşte sizin için onların aleyhine apaçık bir emir verdik. -Nisa, 91. ayet.

[184] Artık ganimet olarak elde ettiğin şeyden helal ve hoş olarak yeyin ve Allah'tan korkun. Şüphe yok ki Allah çok bağışlayandır.. Çok esîrgeyendir. El-enfâl 69. ayet.

[185] Şimdi Allah sizden –yükü- hafifleştirdi.Ve bilmiştir ki, sizde muhakkak bir zaaf var. İmdi sizden sabredici yüz kişi bulunursa iki yüze gālip, olurlar. Ve eğer sizden bin kişi bulunursa iki bine gālib gelirler. Allah'ın izniyle.ve Allah sabredenlerle beraberdir. El-Enfâl ayet 66

hâlât-ı mezkûreyi, siz ki serdârlar ve atîk ve cedîd bi'l-cümle serdengecdiler agavâtı mûmâ-ileyhimsiz, cümleye i'lân u işâ'at birle kât'an meks ü ârâm eylemeyüp, umûmen dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri dilâverleriyle yerlerinizden hareket ve nevrûz-ı fîrûzdan akdem İsakçı sâhrâsına vürûd ve vusûle musâra'at ve bir an ve bir dakīka te'hîr ü tevakkufdan, ve mugāyir-ı tenbîhât-ı şâhânem betâ'et ve tekâsülden hazer ü mücânebet eyliyesiz. Ve sen ki asâkir sevkine me'mûr turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin, sen dahı emr-i hümâyûnumun mefhûmu üzere amel ü hareket ve Tırnova ve Rusçuk ve Hezargrad ve Şumnu ve Eskicuma ve Osmanbazarı kazâlarından ma'dâ bâlâda mezkûr kâzâlar ve nâhiyelerinde olan umûmen dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerini serdâr bayrakları ve atîk ve cedîd serdengeçdi agavâtı ma'iyyetleriyle, ale'l-acele yerlerinde ihrâc ve muktazâ-yı vakt ü hâli fehm ü idrâk eyleyerek, bir mahalde bir an tevakkuf etdirmeksizin ve agavât ve neferâtdan sefere gelmeğe kudreti olanlardan bir aharı girüde kalmaksızın sürüp getürüp, nevrûzdan evvel ordu-yı hümâyûnuma îsâllerine be-gāyet ikdâm ve sa'y-ı mâlâ-kelâm ve fermân-ı hümâyûn oldugı üzere, nevrûzdan evvel hareket ve orduya luhûka müsâra'at itmeyenler ve tekâsül izhâr idenler, fimâ ba'd ocaklu zümresinden ma'dûd olmadıkları hasebiyle haklarında lâzım gelen te'dîbât-ı şedîdenin derhâl icrâ kılınacagı bî- istîbâh olup, ve eger bu hatab-ı ehemde senden dahı zerre mikdâr kusûr veyâhud bir kimesneyi ketm ü himâye misillü hareket zuhûr ider ise, derhâl mücâzâtına mazhar olunacagın âşikâr olmagla ana göre harekete sarf-ı dikkat ü liyâkât ve hilâfından tehâşî vü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve avk u te'hîrden ve hılâf-ı rızâ vaz' u hareketden tehâşî ve mübâ'adet eylemeniz bâbında. Fi Evâhir-i L. sene 1183 **[Sayfa 135]**

Hüküm No : 512

Özi vâlîsi vezîrim Hazînedâr Ali Paşaya hüküm ki:

İbrail kâl'asında şimdilik süvârînin lüzûmu olmayup, piyâde asker istid'â olduguna binâ'en birkaç bin nefer piyâde gönderilmekle, mukaddemce, İbrail'den avdet ve seninle ma'an Özi'ye azîmetleri fermân olunan bölükbaşıları ve levendâtın bu def'a Bender seraskeri olan Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû*nün ma'iyyetine varup, Bender'de kıyâm ve müşârun ileyhin emr ü re'yi üzere hareket eylemeleri fermân-ı hümâyûnum olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdır. İmdi keyfiyyet ma'lûmun oldukda, sen ki müşârun-ileyhsin, yanında olan levendât bölükbaşılarıyla levendâtın cümlesini serasker müşârun ileyhin ma'iyyetine ucâleten irsâl ü tesyîre ihtimâm ve

musâra‘at birle sen oldugun mahalden hareket ve bir gün akdem Özi kâl‘asına varup, muhâfaza-ı kâl‘aya dikkat ve etrâfa havâle-i çeşm-i basîret ve teyakkuz ve tehaffuz üzere hareket ve agavât ve zâbitân ve ahâlî-i kâl‘a ve askerleriyle hüsn-i imtizâc ve ülfete nisâr-ı cehd ü tâkât ve uhde-i ihtimâmına muhavvel olan emr-i muhâfaza ve tedmîr-i a‘dâya dâ’ir hıdmât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde mezîd ihtimâm ve sa‘y-ı mâlâ kelâm eyleyüp, ser-i mû kusûr ve terâhîden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fi Evâsıt-ı L. sene 1183

Hüküm No : 513

Hâlâ Bender seraskeri olan Rakka vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa’ya hükümki

İbrail muhâfızı ve Bogdan seraskeri olan Rumili vâlîsi vezîrim Abdi Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun bundan akdem ma‘iyyetinde olan levendât bölük başılarıyla levendâtın İbrailden avdetlerinde Özi vâlîsi vezîrim Hazînedâr Ali Paşa ile Özi’ye azîmetleri fermân-ı hümâyûnum olmuşidi. Elhâletü hazihî İbrail kâl‘asında süvârî askerin luzûmu olmamağla piyâde asker tesyîrini İbrail muhâfızı müşârun ileyh istid‘â eyledigine binâ’en, bu def‘a birkaç bin nefer piyâde asker irsâl olunmakdan nâşî, Öziye gidecek levendâtın cümlesi, bölükbaşılarıyla güzîde ve yarar asker olup, süvârî askerin senin ma‘iyyetinde lüzûm ve iktizâsı olmak hasebiyle, levendât-ı merkūme Bender ordusına tesyîr olunmalarıyla i‘lânen işbu emr-i şerîfimısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdır. İmdi, sen ki vezîr müşârun ileysin, levendât-ı merkūme, bölükbaşılarıyla tarafına vusûllerinde emr ü re’yin üzere hareket ve ne mahalle ta‘yîn ider isen, merdâne vü dîlîrâne gayret eylemelerini cümlesine ba‘de’t-tenbîh, ma‘iyyetinde i‘mâl ve istihdâm ile senden me’mûl u muntazır-ı mülûkânem oldugu vech üzere, dîn ü Devlet-i Aliyye’me îbrâz-ı hıdmet ü şecâ‘at iderek tahsîl-i rızâ-yı şâhâneme mezîd sa‘y u hamiyyet eyleyüp, ser-i mû kusûr ve tekâsülden be-gāyet tevakkî ve mubâ‘adet eylemen bâbında.

Fi Evâsıt-ı L. Sene [1]183

Hüküm No : 514

Aydos ve havâlîsi ve Balkanın berü câniblerinde vâki‘ Prevadi ve Hacıpazarı ve (…) ve (…) ve bi’l-cümle ol havâlînin kuzât ve nüvvâbına ve serdârlar ve bâ-fermân-ı âlî küşâde olunmagla piyâde serdengeçdi bayraklarının aga ve alemdârları ve a‘yân ve ocak ıhtiyârlarına hüküm ki:

Düşmen-i dîn olan Moskovlu la‘în ve anlara tabi‘iyyet iden usât-ı re‘âyâ hâ’inleri kâfir-i bî-dîn hazelân-karînın tugyân ve kemal-i gurûr ile serhâddât-ı İslâmiyeye su’-i kasd ve istilâya casâret ve dâ’imâ îsâl-i hâsârete ittihâz-ı fırsat olduğu ve def‘ ü ref‘ine teşmîr-i sâ‘id sa‘y u himmet olunmak farîza-i ümmet-i Mehemmed ve hûsûsan bu havâlîde olan sükkân-ı memleket ve dilâverânların ve diyânet üzerelerine farz-ı ayn oldugu, bundan akdem evâmirr-i aliyye ısdâr ve etrâfa intişâr ile ve emr-i şerîkân ıhtiyârlarıyla cümlein ma‘lûmu olup, bir dürlü ı‘zâr ve bahâne câiz olmayup, elbetde dîn-i mübîn ugurına cihâda musâra‘at cümlenin üzerine lâzım u lâbüdd iken, ve bundan kat‘-ı nazar memleketlerinizde bâ-fermân-ı âlîşân açılan piyâde ve serdengeçdi bayrakalrı mükemmel neferâtlarıyla ucâleten ve musâra‘aten ihrâc ve îsâlleri vâcibe-i hâlinizden olup, _____ kazâlar ahâlîleri ıyd-ı fıtr akabinde kazâlarının bayrakları ile asâkiri sevk ve sâb-ı me’mûrlarına îsâle müte‘ahhid olduklarının i‘lâmları meştâ-yı hümâyûnuma vurûd idüp, şimdiye degin bayrakhâ-i mezkûreden bir ehadı girüye kalmayup, cümlesi gelüp, me’mûr oldukları yerlerde kıyâm ve muhâfaza-i bilâd-ı İslâm olunmak, ehemm-i mehhâm-ı dîniyyeden iken, adem-i gayret ve mezîd-i betâ’etiniz hasebiyle, henüz ol havâlîlerin bayrakları zuhûr itmeyüp, sizin kazâlarınız nehr-i Tunanın civârı iken, bu makūle gayretsizlik, lâyık-ı hak ve sezâdâr-ı gayret-i ocak degildir. Hâlâ Edirne havâlîsinden küşâd olunan bayraklar vürûd ve savb-ı me’mûrlarına varup, ku‘ûd ideli çend rûz olmağla, sizler anlardan evvel bayraklarınız ile fevkâ’l-me’mûl asker erişidrmek ve bu günlerde râhatı terk ve hiç durup oturmak fikrinde olmayup, gice gündüz teksîr-i askere çalışmak lâzım iken, rehâvet gûne hâlinizden istiğrâb olunmuşdur. İmdi hâb-ı gafletden bîdâr ve ayn-ı basîretinizi feth birle, bu vakitleri evkât-ı sâ’ireye kıyâs eylemeyüp, sevk-i askere ve ale’l-husûs sâlifü’z-zikr bayraklar neferâtıyla İsmail kâsâbası muhâfazasına **[Sayfa 136]** me’mûr olmalarıyla bulundukları yerlerden bilâ tevakkuf alâ cenâhü’l-isti‘câl kaldırılup, bilâ-imhal, sür‘at-i seyr ile savb-ı me’mûrlarına sevk ve îsâl olunmasını, cümleniz bi’l-ittihâd kudret ü vüs‘ünüzü bezl ü isyâr ve bundan sonra mikdâr-ı zerre betâ’et ve ihmâl eylemekden gāyetü’l-gāye hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında te’kîd ü ale’t-te’kîd isti‘mâl zımnında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bu bâbda sâdır olan emr-i kat‘î mûcebince amel ve evvel be evvel memleketlerinizde küşâd olunmuş piyâde bayraklarını tekmîl neferâtıyla ihrâc ve serî‘an ve âcilen sevk ve me’mûr oldukları İsmâil kasâbasına irişmelerine bezl-i kudret ve dîn-i mübîne i‘ânet ve hıdmet eylemeğe mezîd gayret eyleyüp, ihmâl ü terâhinden ve sıdk u hûlûs ile bir yerde durmayup, hemân yola revân olunup, savb-ı me’mûrenize irişüp, tahsîl-i nâm u şân-ı ekmele bezl-i tâb u tüvân ve bir sâ‘at evvel vaktiyle hıdmetde bulunmaga mübâderet eyleyesin. Hıdmet vakti fevt olundukdan sonra sizin zahmetiniz hebâ olması revâ görülmeyüp, sâbık dilâverân gibi Hakka tevekkül ve bir kadem

mukaddem mahâll-i me'mûrenize vusûle gayret ve dikkat ve ihmâl ve te'ennîden ziyâde hazer eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183.

Hüküm No : 515

Hâlâ İsakçı'da ikāmet üzere olup, bu def'a Bender seraskerligi ihâle-i dûş-ı iktidârı kılınan Rakka Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sâbıka Bender seraskeri olan Aydın muhassılı vezîrim Mustafa Paşa bu def'a hasbe'l-iktizâ Kili muhâfazasına me'mûr ve ta'yîn kılınmakdan nâşî, Bender seraskerligi, vüzerâ-yı izâmdan muteyakkız ve kâr-âgâh ve mutabassır ve sâhib-i intibâhlarından bir vezîr-i gayret-semîrin uhde-i liyâkâtine ihâle olunmak akdem umûr-ı Devlet-i Aliyye ve ehemm-i şu'ûn-ı saltanat-ı seniyyemden olup, ve sen ki müşârun ileyhsin, idâre-i umûr-ı askeriyyede bundan böyle basîret ve gayret-i tâm birle ihtimâm ve muhâfaza-i kâl'a ve hudûd ve i'mâl-i tâvâif-i askeriyyede sa'y-ı mâ lâ kelâm idecegin melhûz ve me'mûl–i husrevânem oldugına binâ'en, gerek muhâfaza-i kâl'a ve etrâf u enhâda ve gerek Bender'de müctemi' olan tavâ'if-i askeriyyenin iktizâ-yı vakt ü hâle göre zuhûr iden hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde istihdâmalrı ve zabt u rabt hâlleri husûslarında kusûr u fütûr itmeyüp, her hâlde âkilâne ve mutabassırâne hareket ve zuhûr iden düşmen-i dînin murâfa'a ve istîsâllerinde bi-avnihî te'âlâ izhâr-ı âsâr-ı merdâneni ve hamiyet eylemen şartıyla seaskerlik-i mezbûr senin dûş-ı liyâkât ü iktidârına ihâle vü te'alluk olunmakdan nâşî, imdi işbu emr-i hümâyûnum (…) ile tarafına vusûlünün hilâlinde ber-vech-i isti'câl Bender'e vusûle ibtidârın nemertebe mühimm ve muktezî olduğu muhtâc-ı ifâde vü iş'âr olmamagla, hemân kapun halkını vesâ'ir asker-i müctemi'a ile İsakçı'dan hareket ve bir gün evvel Bender'e varup, agavât ve zâbitân ve ahâlî-i kâl'a ve neferât ile hüsn-i ülfet ve mu'âşeret ve cümlesinin taltîf ü teşcî'leri levâzımına ri'âyet ve Özi taraflarına ve sâ'ir ol havâlîde olan hudûd u sugûra dahı havâle-i çeşm-i basîret ve iktizâ-yı hâle göre imdâd u i'ânet husûslarında ve zuhûr iden adû-yı dînin dilîrâne ve merdâne mukābele ve murâfa'a ve istîsâllerinde ser-i mû rehâvet ve tekâsül itmeyüp, ve etrâf u enhâ hudûdlarına mu'temed kârakollar ta'yîn ve cânib-i a'dâya casuslar tesyîriyle, düşmenin hakīkât-ı niyet ve muktazâ-yı hareketlerine dâ'imâ tahsîl-i vukūf ve ıttilâ' ve muktazâ-yı hâle göre hareket eylemekde bir dürlü gaflet ve zuhûl itmeyerek, seraskerlik umûrunun vech-i lâyıkı üzere, idâre ve temşiyyetine bezl- i miknet ve cânib-i düşmenden celb olunan ahbârı peyderpey ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ü iş'âra musâra'at eyleyesin. Senden fî mâ ba'd âsâr-ı

merziyye zuhûrı me'mûlıyla Devlet-i Aliyye'min a'zam umûrından olan Bender seraskerlgi uhde-i ihtimâmına ihâle olunmuş iken hılâf-ı me'mûl bir maddede kusûr u fütûrın zuhûr idecek olur ise, cevâba kādir olamazsın. Ana göre harekete nisâr-ı vüs' u kudret ve inşâ'allahu te'âlâ rızâ-yı mülûkâneme mutâbık ve dîn ü Devlet-i Aliyye'me hayırlu ve nâfi' hıdemât-ı meşkûre ve vücûda getürmege terk-i hâb u râhat ve hılâfı vaz' u hâletden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlişânım yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183

Hüküm No : 516

Müşârun-ileyhe kal'ası muhâfazası [şartıyla] Agriboz sancagı tevcîh u ihsân olunmağla halefi ba'de'l-vürûd mansıbına gitmek emr idildigi bu bâbda hüküm. Fî Evâ'il-i Za. Sene 184

Bir sûreti:

Sâbıka Bender seraskeri olan Aydın Muhassılı Vezîr Mustafa Paşa'ya; hâlâ Bender Seraskeri Mehmed Paşa Bender'e ba'de'l-vusûl mükemmel kapusu halkıyla kalkup, Kili'ye gelüp, muhâfaza-i etrâfa dikkat ve etbâ'ını bir hoşca zabt u rabt ve ahâlî-i belde ile hüsn-i mu'âşeret iderek, me'mûr olduğu muhâfaza husûsına nisâr-ı vüs' ü miknet eylemesiçün.

Hüküm No : 517

Anadolı Vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri vezîre hüküm ki

İnşâallâh u vâhidü'l-Kahhâr evvel bahar haxceste-âsârda Moskovlu keferesi üzerine birkaç koldan sefer-i hümâyûn nusret-makrûnum vukū'u muhakkak ve mukarrer ve vüzerâ ve mîr-i mîrânların evvel bahârda mükemmel kapuları halkıyla me'mûr oldukları mahallerde müheyyâ olmaları vâcibe-i cânlarından olduğuna binâ'en, sen ki serasker müşârun ileyhsin, mansıbına kethüdânı veyâhud âna mümâsil âdemini, irsâl ve ma'iyyetinde olan asâkirlerden başka bin nefer kapun halkını tertîb ü tetmîm ve tarafına celb ile dâ'ireni tanzîm itmen içün tenbîhât ve te'kîdâtı müştemil, bundan akdem emr-i âlişânım ısdâr ve tarafına irsâl olunmuşidi. El-hâletih hazihî evvel-bahâr dahı ziyâde takarrub eylediginden başka adüvv-i li'âm, mel'anet ve mefsedetden bir ân hâlî olmayup, hâlâ sadrıâ'zam sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak sadâkat-alemim hemân kudûm-ı bahârda Babadagı meştâsından zîr-i sâye-i liva-i hazret-i resûl-i Hüdâ'da müctemi' asâkir-i mansûremle İsakçı'ya azîmet ve andan dahı mütevekkilen alellah düşmen-i dîn üzerine sevk-i nusret-râyet eylemek üzere fermân-ı

hümâyûn-ı mehâbet-makrûnum sâdır olmağla mukaddem tarafına gönderilen emr-i şerîfimin mefhûmu üzere mansıbından gelecek askerini celb ile tanzîm ü tetmîm-i dâ'irene mübâderet eylemen bâbında te'kîden ve ihtimâmen, işbu fermân-ı hümâyûnum dahı şeref-rîz sudûr olup, (…) ile irsâl olmuşdur. İmdi vusûlde bundan sonra isti'câle ____ olmağla ber-vech-i meşrûh **[Sayfa 137]** mukaddem sana tenbîh-i mülûkânem olduğu üzere mansıbından gelecek askerini bir sâ'at mukaddem tarafına celb ile ma'iyyetinde mevcûd asâkir-i sâ'ireden başka kapun halkını bin nefere iblâgına ihtimâm ve lâzıme-i uhde-i seraskerî olan olan cemî' umûr ve husûsda ber-vıfk-ı dilhâh sa'y u ikdâm ve hilâfından ittikā-i tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183

Hüküm No : 518

Bir sûreti:

Kilis ve Ağraz sancakları ilhâkıyla Rakka vâlîsi olup, Bender cânibi seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa'ya; mükemmel ve müretteb kapu halkı içün bu def'a livâteyn-i mezkûreteyn ile eyâlet-i merkūmenin ibkāsı derc olunarak.

Hüküm No : 519

Bir sûreti:

Rumili vâlîsi İbrail muhâfızı ve Bogdancânibi seraskeri olan vezîr Abdi Paşa'ya mükemmel ve müntehab kapusı halkı içün.

Hüküm No : 520

Bir sûreti:

Girid muhassılı olup, Kili muhâfazasına me'mûr Vezîr Mustafa Paşaya; mükemmel kapusı halkı içün.

Hüküm No : 521

Bir sûreti:

Haleb vâlîsi vezîr Mehmed Paşaya; mükemmel ve müretteb kapusı halkı içün

Hüküm No : 522

Bir sûreti:

Özi vâlîsi Vezîr Ali Paşa'ya; mükemmel ve müretteb ve mütefahhır kapusı halkı içün

Hüküm No : 523

Bir sûreti:

Diyarbekir vâlîsi olup, Bender seaskeri ma'iyyetine me'mûr Vezîr Mehmed Emîn Paşa bin iki yüz nefer kapusı halkı içün eyâlet-i mezbûrenin bu def'a kendüye îfâsı derc olunarak.

Hüküm No : 524

Bir sûreti:

Beyşehir ve Aksaray ve Akşehir sancakları ilhâkıyla Karaman vâlîsi olan Vezîr Süleyman Paşa'ya; bin seksen nefer kapusu halkı içün.

Hüküm No : 525

Bir sûreti:

İçil ve Teke sancakları [ilhâkıyla] Vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya İçil sancagı içün dörtyüz nefer ve Teke sancagı içün mikdâr-ı vâfî ve güzîde kapusı halkı içün.

Hüküm No : 526

Hâlâ Nigbolı kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecdühû* ve muhâfaza-i mezbûreye me'mûr çorbacı ve keşîdelü çavuşdan ve agâvât ve alemdârân ve ıhtiyârân ve emekdârân *zîde kadrühûm*e hüküm ki:

Niğbolu kal'ası muhâfazasında vâki' kulesi muhâfazası her halde keyd ü gezend-i küffârdan emr-i muhâresesi min külli'l-vücûh lâbüdd ve lâzım ve husûsan Niğbolu muhâfazasında olup, Gelendi müşâbesinde Niğbolu tarafından dâimâ muhâfızlar ta'yîn ve leyl ü nehâr külliyetlü dilâverân ile istihkâmı ve iktizâsına göre takviyet nizâmı sizin üzerinize vâcib ve netîce-i ma´ârib iken adem-i tekayyud ve kemâl-i gafletinizden nâşî Kule kal'asında katî cüzvî âdem olup, ma'âzallahi te'âlâ düşmen zuhûrında emr-i müdâfa'ada öşür-nikeş olacakları inhâ ve ihbâr olunmağla bu gûne etvâr-ı nâ-hemvâr-ı rızâullâh ve rızâ-yı pâdişâhânem olmamağla, imdi Kule kal'ası muhâfazası husûsunda bi'l-ittifâk Nigbolu'dan kifâyet mikdârı muhâfızîn cümle ve dâimâ eksik olmayup, ve iktizâ itdigi hâlde Nigbolu yamakānı ve sükkânından darb u harbe kādir ve tüvâna olanları derhâl karşuya imrâr ve kal'a-i mezbûru geregi gibi hıfz u hırâsete bezl-i iktidâr eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır

olmağın, (…) ile irsâl olunmışdır. Vusûlinde sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ü hareket ve ber-minvâl-i muharrer kal‘a-i mezbûreyi geregi gibi hıfz u hırâsete bezl-i mâhasal vüs‘ u kudretinizi îsâr ve sarf-ı mezîd-i iktidâr eyleyüp, Kule kal‘ası Nigbolu’nın medâr-ı selâmet-i emniyeti olduğundan başka, bu husûs umûr-ı dîniyyeden olmagla, biz Nigbolı yamağı ve sükkânıyuz deyu cevâb-ı na-savâba tasaddî, bir vechle meşrû‘ ve câ’iz ve İslâm’a sezâvâr olmamağla zinhâr ve zinhâr bu gûne su’-i kelâm tefevvühünden ziyâde hazer ü mübâ‘adet ve dîn-i mübîn hıdmetine musâra‘at eyleyüp, hılâfından ittikā eyleyesiz deyu, bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşanın tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 527

Belgrad muhâfazasında yeniçeri zâbiti (…) zîde mecdühû ve muhâfaza-i mezkûreye me’mûr çorbacı ve keşîdelü çavuşân ve zâbitân ve agavât ve alemdârân ve başeskiler ve ıhtiyârân ve emekdârân ve bi’l-cümle odau ve yamakān neferâtı *zîde kadrühûm*e hüküm ki:

Öteden berü sefer-i hümâyûn-ı zafer makrûn vukū‘unda memâlik-i mahrûsemde vâkı‘ serhaddâtın ve ale’l-husûs düşmene karşu olan kılâ‘ın muhâfazasına me’mûr yamakānın bir hatve hâric mahalle hareket eylemeyüp, ticâret ve ahar vechle taşrada bulunanlar dahı zâbitleri ve başeskileri ve ıhtiyârları ma‘rifetleriyle kal‘aya cem‘ ve cem‘iyyetlüce kıyâmları ve sefer tamâmına degin ayrılmayup, derûn-ı kal‘ada ârâmları kânûn-ı kadîm ve lâzıme-i hâl ve dâb-ı müsted‘îleri olduğuna binâ’en, işbu sefer-i hümâyûnda cümle kılâ muhâfazalarında olanlara vech-i meşrûh üzere, herkes me’mûr olduğu serhaddâtda mevcûd olmalarıçün ve ba‘dehu bi’d-def‘a‘ât te’kîd zımnında evâmr-i şerîfem sudûrı ve mûceblerince ocak mekâtibiyle tenbîh ve Belgrad ve Vidîn cesîm serhad olduğundan ziyâdesiyle tehdîd ve te’bîd olunmuşidi. İmtisâlen-leh cümleniz ittihâd ve serhadden bir ferdi taşraya bir vechle salıvirmeyüp, ve taşrada bulınanları bi eyyi vechin kâne ihzâr ve hıdmet-i muhâfazada ma‘an kıyâm u âarâmlarına bezl-i iktidâr eylemek vâcibe-i zimmetiniz iken, bu husûsa mukayyed olmayup, zâbitân iğmâz ve başeskiyan-ı neferâtın himâye ve taşrada olmalarına icâzet virdiklerinden Belgrad’ın ekserî yamakān civâr palangalarda ve bilâd-ı ba‘îdeye ticâret ve bir bahâne ile istiğrâk ve ahz-ı adâvet eyledikleri ve bu keyfiyet hılâf-ı kânûn ve mugāyir-ı emr-i hümâyûn olduğundan başka, hâric-i levâzım u ihtiyât ve bir su’-i hareket olmağla, imdi böyle tegāfülden teberrî ve cümle ittifâkıyla sâhib-i esâmî olanlardan bir ferd taşrada durmayup, cümlesi gelüp, dâhil-i kal‘a olmalarına ihtimâm ve kendülere zâbit taraflarına başeski ve

ıhtiyârları taraflarından tahrîrât ile ifhâm ve gelmedikleri sûretde esâmîleri serhadde mevcûd bilâ-esâmî olanlara i‘tâ vü resîd olacagını ihbâr ve ba‘dehu ısgā ve i‘tibâr eylemeyüp, ibreten li’s-sâ’irîn mutasarrıf oldukları esâmîleri serhad-ı mezbûrda mukīm darb u harbe kādir tuvâna yigidlere cümle ma‘rifetiyle i‘tâ vü terkîm ve bu emr-i ehemm bu vechle istihkâm ve intizâma karîb kılındıgı ordu-yı hümâyûnuma arz u i‘lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın (…) irsâl olunmuşdur. Vusûlunde vech-imeşrûh üzere sâdır olan fermân-ı celîlü’ş-şân mûcebince amel ü hareket ve hilâfından ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan vezîr Süleyman Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî eEâhir-i L. Sene [1]183 **[Sayfa 138]**

Hüküm No : 528

İsakçı cânibinin berü tarafından karşıya mürûr içün gelen askeri bilâ tevakkuf imrâr ve karşudan berü mürûr murâd idilmesi men’ eylemek üzere mahyal-i merkūma me’mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ’il-i L. Sene [1]183.

Hüdâvendigâr Sancagı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

İnşâallâhu’l-vâhidü’l-Kahhâr evvel bahâr huceste-asarda Moskov keferesi üzerine birkaç koldan sefer-i hümâyûn-ı nusret makrûnum muhakkak ve mukarrer olup, ve sen ki mîr-i mîrân mûmâ ileyhsin, yanında âdemlerin kalîl olmağla mansıbına kethüdânı veyâhud âna mümâsil ahar bir âdemini irsâl ve üç yüz elli nefer kapun halkını tertîb ve tekmîl ve tarafına celb ve nevrûz-ı fîrûzda mükemmel kapun halkıyla me’mûr olduğun mahalde mevcûd bulunmak içün bundan akdem sana muvâsıl ve meşrûh emr-i şerîfile tenbîh ü te’kîd olunup, el-hâleti hazihî livâ-i mezbûr avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden kemâ-kân sana ibkā ve ihsânım olup, ve evvel bahâr be-gāyet tekarrüb eylediginden ma‘dâ, Moskov keferesi Eflak ve Bogdan derûnlarında idlâl eyledigi re‘âyâ havanesiyle mel‘anet ve mefsedetden hâlî olmamağla serdâr-ı ekrem sütûde-şiyem ve vekîl-i mutlak-ı sadâkat-ı alemim zîr-i sâye-i livâ-i hazret-i resûl-i Hüdâ’da müctemi‘ olan asâkir-i mansûremle hemân duhûl-i baharda Babadagı meştâsından İsakçı’ya azîmet ve andan dahı mütevekkilen ‘alallâhi te‘âlâ düşmen-i dîn üzerine sevk râyet-i nusret eylemesi fermân-ı hümâyûnum olmağın, mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince kapun halkını bir an akdem celb ve tetmîm ile dâ’ireni tanzîm ü âmâde eylemek içün li-ecli’t-te’kîd icmâlen işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdı. İmdi vusûlünde mukaddem mansıbına gönderdigin âdemini tedârik idecegi

[askerle] ucâleten tarafına celb ve dâ'iren halkını fermânım olduğu üzere tekmîl ü tanzîm ile sefer-i hümâyûnumda me'mûr olduğun mahalde hâzır ü âmâde bulunmağa nisâr-ı vüs' u tâkat eyleyesin. Bundan sonra isti'câle vakt ____ olmağla mukaddemâ ve hâlâ şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i aliyyeme mugāyir hareket zuhûruyla mazhar-ı gazab-ı hüsrevânem olmakdan be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında

Fî Evâ'il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 529

Bir sûreti:

Sultanönü sancagı ilhâkıyla Bender sancağı hâlâ Bender muhâfızı Abaza Mehmed Paşa'ya; livâ-i mezbûr içün senin nefer kapusı halkı içün iktizâsı üzere avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden livâteyn-i mezbûreteyn muhâfızlıgın kendüye ibkâsı derc olarak iktizâsı üzere

Hüküm No : 530

Bir sûreti:

Ankara Sancagı Mutasarrıfı Ahmed Paşa *dâmet meâliyehû*ya; ikiyüz nefer kapusı halkı içün.

Hüküm No : 531

Bir sûreti:

Kangırı Sancagı Mutasarrıfı es-Seyyid Ebûbekir *dâme ikbâlehû* mükemmel ve müretteb kapusı halkı içün

Hüküm No : 532

Bir sûreti:

Karesi Sancagı Mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehû*ya yüz elli nefer kapusı halkı içün livâ-i mezbûrın bu def'a kendüye ifâsı derc olarak iktizâ üzere

Hüküm No : 533

Bir sûreti:

Karahisar-ı Sâhib Sancagı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlühû*ya; yüz elli nefer kapusı halkı içün livâ-i mezbûrun bu def'a kendüye ibkāsı derc olunarak iktizâsı üzere

Hüküm No : 534

İsakçı cisrinin karşu sâlisi tarafını muhâfazaya me'mûriyetiçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183.

Mîr-i mîrânlığı ref' ve ____ olmasıçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]184

Bir sûreti:

Kayseri ve Kırşehri sancakları mutasarıfı Ebûbekir *dâme ikbâlehû*ya; Kayseriyye içün iki yüz elli nefer ve Kırşehri sancagından iki yüz nefer kapusı halkı içün livâteyn-i mezbûreteynin bu def'a kendüye ibkāsı derc olarak iktizâsı üzere

Hüküm No : 535

Bir sûreti:

Alâiye sancagı mutasarıfı Mehmed Sâdık Paşa *dâmet meâliyehû*ya; iki yüz nefer kapusı halkı içün livâ-i mezbûrun bu def'a kendüye ibkāsı derc olunarak

Hüküm No : 536

Bir sûreti:

Amasya Sancagı Mutasarrıfı Hidâyetullah *dâme ikbâlehû*ya; mükemmel ve müretteb kapusı halkı içün

Hüküm No : 537

Bir sûreti:

Avlonya sSancagı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâlehû*ya; dörtyüz nefer kapusı halkı livâ-i mezbûrun bu def'a kendüye ibkâsı derc olunarak iktizâsı üzere

Hüküm No : 538

Bir sûreti:

Üsküb Sancagı Mutasarrıfı Mustafa *dâme ikbâlehû*ya iki yüz nefer kendü kapusı halkı ve babası İskenderiye mutasarrıfının kapusu halkıyla mukaddem me'mûr olduğu vech üzere ordu-yı hümâyûna gelmesiçün isti'câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 539

Bir sûreti:

Ohri mutasarrıfı ve Kılburun kal‘ası muhâfızı Bayram *dâme ikbâlehû*ya; Ohri sancagıçün iki yüz nefer kapusı halkı tertîb ve ma‘iyyetinde âmâde eylemek üzere iktizâsına göre

Hüküm No : 540

Bir sûreti:

Yörüğü agası ve çeribaşılarıyla mukaddemce mufassalan sâdır olan emr-i şerîfde tenbîh olunduğu üzere bin altmış altı nefer evlâd-ı fâtihân askerini orduya getürmeleriçün iktizâsı üzere Selânik mutasarrıfına ve evlâd-ı fâtihân tâ’ifesinin bulundıkları mahalleriniz ve sâ’ir kuzât ve nüvvâbına ve mukaddem ta‘yîn olunan mübâşire ve tâ’ife-i mezbûre zâbitânı ve yörük ağaları ve çeribaşılarına hitâben.

Hüküm No : 541

Bir sûreti:

Delvine Sancagı Mutasarrıfı Abdullah *dâme ikbâlehû*ya; dörtyüz nefer kapusı halkı içün.

Hüküm No : 542

Bir sûreti:

Yanya ve Alacahisâr sancakları mutasarrıfı İsmâil *dâme ikbâlehû*ya mükemmel ve müretteb kapusı halkı ile ordu-yı hümâyûna gelmek üzere isti‘câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 543

Bir sûreti:

İlbasan Sancagı Mutasarrıfı Süleyman *dâme ikbâlehû*ya; üçyüz nefer kapusı halkı ile ordu-yı hümâyûna gelmek üzere isti‘câli mutazammın

Hüküm No : 544

Bir sûreti:

Prizrin Sancagı Mutasarrıfı Ali *dâme ikbâlehû*ya ikiyüz nefer kapusı halkı içün bu def‘a livâ-i mezbûrun kendüye ibkâsı derc olunarak iktizâsı üzere

Hüküm No : 545

Bir sûreti:

Çorum Sancagı Mutasarrıfı Seyyid Hüseyin *dâme ikbâlehû*ya yüz elli nefer kapusı halkı içün.

Hüküm No : 546

Kırım hanı ma‘iyyetlerine me’mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı Z. Sene [1]183

Bir sûreti:

Köstendil Sancagı Mutasarrıfı Mahmûd *dâme ikbâlehû*ya iki yüz nefer kapusı halkı içün.

Hüküm No : 547

Bir sûreti:

Maraş Beglerbeyisi Ömer *dâme ikbâlehû*ya; iki bin nefer süvârî kapusı halkıyla rûz-ı hızırdan evvel ordu-yı hümâyûna gelmesiçün iktizâsı üzere

Hüküm No : 548

Bir sûreti:

Adana Beylerbeyisi Karslızâde Hasan *dâme ikbâlehû*ya; mukaddem me’mûr olduğu vech üzere ikibin nefer süvârî asker ile rûz-ı hızırdan evvel ordu-yı hümâyûnda mevcûd bulınmasıçün isti‘câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 549

Bir sûreti:

Ayıntâb sükkânından Battal Ağazâde Hacı Mehmed *zîde kadrühû*ya; bin nefer-i güzîn süvârî ile rûz-ı hızırdan evvel orduya gelmesiçün isti‘câli hâvî iktizâsı üzere **[Sayfa 139]**

Hüküm No : 550

Bir sûreti:

Siverek Voyvodası Fettâhoglu Abdurrahmân *zîde kadrühû*ya; bin nefer süvârî ile mukaddemâ me'mûriyeti emrinde tenbîh olduğu üzere ordu-yı hümâyûna gelmesiçün isti'câli hâvî

Hüküm No : 551

Bir sûreti:

Musul Beylerbeyisi Abdülcelîl zâde (…) *dâme ikbâlehû*ya; şürût-ı tevcîhi üzere Kırım'a gönderecegi iki bin nefer piyâdenin serî'an irsâliçün isti'câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 552

Bir sûreti:

Bozok sancagı mutasarrıfı Süleyman Paşazâde Ahmed *dâme ikbâlehû*ya; livâ-i mezbbûr ahd-i karîbde mûmâ-ileyhe tevcîh ve kendüsi hâlâ Özi'de olduğu tefhîm ile haber virildigine binâ'en iktizâsı üzere emir yazılmışdır.

Hüküm No : 553

Bir sûreti:

Rumili eyâleti dâhilinde vâki' elviye alaybeylerine; me'mûr oldukları vech üzere sancakalrının zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı İbrail muhâfızı ve Bogdan seraskeri ma'iyyetine gelmeleriçün isti'câli hâvâ iktizâsı üzere.

Hüküm No : 554

İşbu emr-i şerîf tatar sadrıâ'zamî yediyle, medîne-i Konya mahkemesine vürûd ve ba'de't-tescîl umûm müvâcehesinde feth ü kırâ'at ve mazmûn-ı itâ'at-makrûnu i'lân u işâ'at birle vakt-i mu'ayyende ordu-yı hümâyûnda mevcûd bulunmak üzere müte'ayyin olduklarını nâtık Konya Kadısı Müslim-zâde Mehmed Said Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-fermân emr-i şerîf virildi. Fî 17 M. Sene [1]184 (12/05/1770)

Bir sûreti:

Eyâlet-i Karamanda vâkı' elviye alaybeyileri sancakları neferâtıyla nevrûzda ordu-yı hümâyûna gelmeleriçün isti'câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 555

Bir sûreti:

Maraş ve Adana ve Diyarbekir ve Haleb eyâletlerinde vâkı‘ elviye zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mahal-i me’mûrelerini terk ve vilâyetlerine gidenleri nevrûzda mahal-i me’mûrelerinde bulınmak üzere ucâleten yerlerinden ihrâc ve îsâlleriçün Maraş ve Adana beylerbeyilerine ve Diyarbekir ve Haleb mütesellimlerine ve hükkâma hitâben isti‘câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 556

Bir sûreti:

Özi eyâletinde vâkı‘ elviye zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mukaddemâ mahal-i me’mûrelerini terk ve vilâyetlerine gidenleri nevrûzda mahal-i me’mûrelerinde mevcûd bulınmak üzere ucâleten yerlerinden ihrâc ve îsâlleriçün te’kîd ve isti‘câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 557

Bir sûreti:

Trabzon sancagı zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mukaddemâ mahal-i me’mûrelerini terk ve vilâyetlerine gidenlerin nevrûzda mahal-i me’mûrelerinde mevcûd bulınmalariçün iktizâsı üzere te’kîd ve isti‘câli siyâkında

Hüküm No : 558

Bir sûreti:

Rakka ve Birecik sancaklarının zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mukaddemâ mahal-i me‘mûrelerini terk idenleriçün isti‘câli hâvî iktizâsı üzere

Hüküm No : 559

İbrail muhâfızı ve Bogdan seraskeri Abdi Paşaya ve müşârun-ileyhin yanında olan Özi Vâlîsi Vezîr Ali Paşave müşârun-ileyhimâ ile mevcûd mîr-i mîrâna ve asker rü’esâsı ve zâbitânına hüküm ki:

İbrail kal‘asında asker-i İslâm küffârın bu def‘a vürûd iden tabur-ı makhûruna nazaran anlardan cem‘iyyetlü ve vâfîr iken ve kal‘a-i mezbûrede mühimmât-ı cebehâne ve edevât-ı harbiyye vâfî olup, avd u insırâfı mûceb muhârebe dahı vâkı‘ olmuş degil iken on-on iki bin askerden müretteb cem‘iyyet-i azîme, birkaç bin derme daşırma re‘âyâdan mürekkeb şirzime-i

za‘îfe ve kalîlenin ednâ hücûmuna tâb-âver tahammül olamayup, piyâde asker-i İslâm’ın ve kal‘a-i pâdişâhîyi bilâ-icâb terk ve hayâ itmeden, bir ferd kendüleri ta‘kîb itmeksizin yekdigeri tesâbık iderek, firârda avratlar misillü telâş iderek, avânelerin asker avretden ehass ve erzel olduğundan gayrı za‘îfü’d-dîn olanlar hükmünde olup, eger bi’l-cümle avdet-i imdâda musâra‘at itmezler ise, cümlesinin şer‘an katli vâcib olup, sâ’ire ibret içün, icrâsına dahı ikdâm olunacagı ve ol makūle erzel hâ’inlerin dünyâda ve ukbâda halleri hüsrân üzere olmakla, imdi bu def‘a işbu denâ’eti kabûl ve ihtiyâr iden askerin demi heder, ve dünyâ ve âhireti harâb-ender-harâb olacagını cümlesine işâ‘a ile bir ferd girü kalmamak vechiyle, hayât u necât ve dâreynde sa‘âdet gerekli ise avdetlerinde sîret Prut geçidlerini bahâne itmedikleri misillü imrârda dahı me’lûf oldukları üzere bundan sonra avret ve erbâb-ı cibânet a’zârını terk ile cümlesi imdçda avdet iderler ise fîhâ, ve illâ cümlesi seyf-i siyâset tedmîr olunacagı cümlesinin ma‘lûmu oldukda, sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, ma‘iyyetinde olan paşalar ve firârî askeri ber-vech-i meşrûh İbrail imdâdına cevirüp, sen dahı azîmet ve fermân-ı hümâyûnuma muhâlif bir an ve bir dakīka tevakkuf u ârâmdan tehâşî ve mücânebet olunmak bâbında

Fî Evâ’il-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 560

İsmâil Muhâfızı Vezîr Abaza Mehmed Paşa‘ya ve İsmâil kâdısına ve yeniçeri zâbitânına ve sâ’ir zâbitân ve ocak ıhtiyârları ve a‘yân-ı vilâyet ve umûmen iş erlerine hüküm ki:

İsmail kasabası ahâlîsi mürâfa‘a-i düşmen esbâbının istihsâliyle cerri’l-kalb ve metîn ve müstahkem olup, ma‘âzallahu te‘âlâ a‘dâ zuhûr ider ise, müsta‘înen billâh def‘ ü tedmîr ve tenkîllerine teşmîr-i sâ‘id ikdâm ve ihtimâm farîza-i dîn [ü] diyânetleri iken ıyâlleri nakliyle iştigāl eyledikleri ihbâr olunmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyh ve siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu makūlelerin men‘ ü def‘leri husûsuna ihitimâm-ı tâmm ve memnû‘ olmayup, ısrâr idenlerin katl u tedmîr olunacakları, gûş-ı intibâhlarılarına ilkā olunarak cümleniz bilâ tâkat-ı esbâb muhârebe ve muhârese ve murâfa‘a-i adûyı tehyi’e ve a‘dâd ve ihsâr u âmâde ile kasaba-i mezbûrenin muhâfaza ve muhâresesine ve murâfa‘a ve tedmîr-i düşmene ihtimâm ve sa‘y-i mâlâ kelâm eylemeniz fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdır. İmdi vusûlünde, hâlâ İsakçı Anbar Emîni Dagıstânî Ali *dâme mecduhû* bu def‘a imdâda irsâl ve vücûh-ı imdâd ve i‘ânet ve tesyîr-i asâkirde dikkat ber-kemâl olup, ve Libka tâ’ifesi dahı hey’et-i mecmû‘alarıyla, başbuğları Yakûb *zîde kadruhû* ile

murâfa‘a-i düşmen husûsunda ve karakol ve sâ’ir hıdemât-ı lâzımede, senki vezîr müşârun-ileyhsin, emr ü re’yine mütâbe‘at ve mugāyiri hareketden hazer ü mücânebet eylemek üzere, başka emr-i şerîfimle me’mûr olundugu ma‘lûmın oldukda, kapucıbaşı mûmâ ileyh karîben vardıgında cümleniz ale’l-ittifâk ahâlî-i kasabanın takviye ve ta‘tîr-i kulûblarına medâr olur hareket-i dilîrâneye dikkat ve bir ân gāfil olmayup, leyl ü nehâr âmâde ve müheyyâ durup, ma‘âzallahu te‘âlâ, a‘dâ zuhûr ider ise, müsta‘înen bi’llâhi te‘âlâ mürâfa’a ve kahr u tedmîr ve tard u iz‘âclarıyla def‘-i şer ve mazarratlarına teşmîr-i sâ‘id ihtimâm ve kasaba ahâlîsinden nakl-i ıyâl u evlâd ve â’ilesiyle ferd-i vâhidin berü cânibe mürûr ve ahar tarafa âzim olmalarına bir tarîkle rızâ vü cevâzdan mübâ‘adet-i tâmm ve ısrâr ile münâfi’-i diyânet perîşâniyete sebeb olacak hareket idenler te’dîb ü katl ile haklarından gelineceğini ifhâm ve Libka agası mûmâ-ileyhi tâ’ife-i Libka ile leyl ü nehâr karakol ve sâ’ir hıdemât-ı lâzımede i‘mâl iderek, her hâlde avn-i Bârîye istinâd ile düşmenden kat‘an havf itmeyüp, muktezâ-yı gayret-i dîniyyeyi icrâ ve üzerinize diyâneten ve ubûdiyyeten farz-i ayn olan hıdmet-i dîni edâ ve îfâya cidd ü ikdâm ve nisâr-tâb u tüvân ve zinhâr ve zinhar hilâfı vaz‘ u hâletden be-gāyet ittikā ve ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 561

Bir sûreti:

İsakçı anbar emîni olup, li-ecli’l-imdâd İsmâil’e me’mûr Kapucıbaşı Dagıstânî Ali *dâme mecduhû*ya;

Keyfiyyet ma‘lûmu oldukda, bir an akdem İsmâil’e vusûle musâra‘at ve muhâfaz-ı müşârun-ileyh ve sâ’ireleriyle bi’l-ittifâk muhâfaza ve mürâfa’a-i adû husûslarına ihtimâm ve ahâli-i kasabayı nakl-i ıyâl u evlâd gā’ilesiyle berü cânibe mürûr ve etrâfa azîmetden men’e ikdâm ve ma‘iyyetine müretteb askerin i‘mâl ve istihdâmlarıyla kendüden me’mûl olan harekât-ı mergūbeyi ibrâza mübâderet eylemek üzere, iktizâ iden tenbîhât derc olunarak isti‘câli hâvî

Hüküm No : 562

Bir sûreti:

Libka tâ’ifesi başbuğı Yakub *zîde kadruhû*ya; ve Libka tâ’ifesiyle ma‘an murâfa‘a-i düşmen husûsunda ve leyl ü nehâr karakol hıdmeti ve sâ’ir hıdemât-ı lâzımede muhâfız-ı

müşârun-ileyhin emr ü re'yine mutâbe'at vechiyle kıyâm u ihtimâm ve mugāyiri hareketden hazer ve muübâ'adet eylemek üzere **[Sayfa 140]**

Hüküm No : 563

Hezargrad ve Şumnu ve Osmanbazarı ve Cuma-i atîk ve Tırnova kazâlarının kâdılarına ve bu def'a ocakdan ol havâlîde olan tavâ'if-i askeriyenin ihrâc ve Yergöğü ve Silistre cânibi seraskeri Vezîr Sarım İbrâhim Paşa *edâmallahu te'âlâ iclâlehû* ma'iyyetine bi't-ta'cîl sevk ü tesyîre mübâşir ta'yîn olunan turnacıbaşı (…) *zîde mecduhû*ya ve Hezargrad kazâsı a'yânı el-Hâc Abdullah ve Şumnu kazâsı a'yânı Çavuşzâde (…) ve Osmanbazarı kazâsı a'yânı el-Hâc Turhan ve Cuma-i atîk kazâsı a'yânı Mataracı Ali ve Tırnova kazâsında Çeribaşızâde (…) *zîde kadrühûm*a hüküm ki

Bundan akdem küffâr-ı hâk-sâr memleket-i Bogdan ve Eflak'a intişâr ve usât-ı re'âyâ havanesi dahı *"el-küfrü milletün vâhidetün"* fehvâsınca anlara mutâba'at ve hudûd-ı İslâmiye îsâl-i hasâra ihtiyâr eyledikleri ihbâr ve ma'âzallahu te'âlâ lemhatü'l-basar te'ennî ve terâhî sûreti ihtimâli olur ise, sevâhil-i Tuna'da emniyyet selb olacagı bedîdâr olduğundan, yagmura yaşa ve bi'l-hassa kışa bakılmayup, kemer-i gayret-i İslâm'ı miyân-ı câna bend ve Tuna civârı olan köy ve kentde mevcûd asâkir-i hamiyet-müzâhir ile, melâ'în-i hezîmet-karînleri Eflak ve Bogdan vilâyetlerinden tard, ve levs-i mazarratlarınmdan ol etrâfı tathîr ve inâyet-Rabbâniye ile kahr u tedmîrlerine musâra'at ve ahz-ı intikāma mübâderet olunmak içün ol havâlînin ricâl-i müslimîni üzerlerine cihâd, farz-ı ayn olduğu cihetiyle, darb u harbe kādir olanlar biribirini musâbakaten tertîb ve ta'yîn olundukları mahalle irişmeleriçün, biribirini müte'âkiben evâmir-i şerîfem ve mûceblerince mekâtib-i ocak irsâl ve taraf taraf tenbîh u ihbâr olunmuşidi. Şimdiye değin, ba'zıları vürûd ve ba'zıları gelmeyüp, tekrâr evâmir-i aliyyem ısdâr ve mübâşir-i mûmâ-ileyhle irsâl olmağla, böyle vakitde, asâkirin fevc fevc gelmeleri mühim ve husûsan bu esnâda serasker-i müşârun-ileyhin ma'iyyetiyle Yergöğü câniblerinde külliyetli asâkirin cem'iyyet ü ihtişâdları ziyâde lâzım ve muktezî ve me'mûr kılınan bölükât ve agavât ve alemdârândan ma'âdâ, zikr olunan kazâların başa'yânları bi eyyi vechin kâne neferâtlarıyla bir an ve bir sâ'at evvel Yergöğü cânibine atf-ı cenâh-ı sür'at, ve bir iki gün zarfında savb-ı me'mûrelerinde olmaları husûsuna irâde-i aliyyem te'alluk, ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle evvel be evvel, mezbûrların ihrâc ve irsâlleri bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın, mübâşir-i mûmâ-ileyh vusûlünde ,siz ki mûmâ ileyh Abdullah ve Çavuşzâde ve Çeribaşızâdesiz, her biriniz bin beş yüz nefer ile, ve Hacı Turhan ve Mataracı Ali *zîde kadruhumâsız*, Siz dahı beşeryüz nefer piyâde bahâdır ile, bilâ-imhâl ber-

vech-i ta'cîl hareketleri fermân olup, ber-minvâl-i meşrûh bilâ-avk u te'hîr, hemân memleketlerinden ihrâc ü irsâle, siz ki mûmâ ileyimsiz, ikdâm u ihtimâm, ve özr ü bahâneleri karîn-i kabûl olmayup, hareketleri akdem-i umûr-ı dîniyyeden idüği, kendülerine tefhîm ve dîn-i mübîn hıdmetine musâra'at eylemeleri, a'zam-ı lâzımeden olup, bu husûsu terâhî göstermek ihtimalleri olur ise, hiç cevâba kādir olamayup, kazâzede ve rahne-i dîn olacakları bî-işbâhdır. Ve sizin tarafınızdan dahı musâ'ade gösterilir ise, sizler dahı şe'âmet-i azîmesini çekeceğinizi bir hoşca mulâhaza ve ana göre dikkat u ikdâm ve a'yân-ı merkūmûnı, mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle, ucâleten ve musâra'aten savb-ı me'mûrlarıne îsâle bezl-i tâb u kudret ve hilâfından be-gāyet hazer ü mücânebet eyleyesiz. Ve siz ki, a'yân-ı mûmâ-ileyhimsiz, bu husûslarda sizlerden hıdmet me'mûl ve encâmında mükâfâtı mesrûr olacağınızı ve bu gazâ üzerinize farz-ı ayn olup, indallâh müsâb-ı me'cûr olacağınızı mulâhaza ve hulûsla niyet ve me'mûr olduğunuz ve vechle bir sâ'at evvel sür'at ve azîmet eyleyüp, ser-i mû tehâvün ve tekâsülden hazer ve mübâ'adet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhsin, a'yân-ı merkūmunı neferât-ı mezbûrûn ile ale'l-acele yerlerinden çıkarup, sür'at ü şitâb ile savb-ı me'mûrelerine tesyîre bezl-i makdûr eyleyüp, ne vakit gitdiklerini ve kemiyet-i neferâtlarını bir kadem mukaddem ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ü i'lâm ve emr-i me'mûrunda mezîd-i ihtimâm eyleyüp, ihmâl ve tesâmühden hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçeri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından, mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fi Evâsıt-ı.L sene [1]183

Hüküm No : 564

İlmuhaberi virilmişidr.

Vezîr-i müşârun ileyhin ma'iyyetine me'mûriyetiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Nehr-i Tuna şaykaları kapûdânlarından Ruscuk şaykası kapûdânına hüküm ki:

Yergöğü tarfından olan tavâ'if-i askeriyyenin men'i iktizâ idüp, ba'zıları Eflak yakasından Tutrakan iskelesine ubûr ve taklîl-i asâkire bâdî oldukları ecilden, sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileysin, iskele-i mezbûreye ta'yîn olunmağın muktezâ-yı vakt ü hâle göre lâhık olduğuna binâ'en şayka-ı mezbûrın ücret-i ____ ve kapûdânî ta'âmiyesi olmak üzere ibtidâ-i rûz-ı hızıra dek üç yüz elli guruşa ___ olunmağla ocaklıgından mu'ayyen olan kürekçi ve dümenci ücretleri ve ta'âmiyesinden ma'dâ, meblag-ı mezbûrun, i'tâ olunmasını, Silistre nizâmına me'mûr vezîrim Sarım İbrahim Paşa, bu def'a gönderdiği tahrîrâtında, derc ü tastîr itmekle rûz-ı hızıra dek şayka-i mezbûre ücreti olmak üzere, iltimâsı mûcebince meblag-ı

mezbûr ol cânibe bu def‘a nüzul emini ta‘yîn olunan dergâh-ı mu‘allâm gedüklilerinden Karahisârîzâde Mîr Ahmed *zîde mecdühû* yedînden mîrî akçeden virilmek, ve sen ki kapûdân mûmâ ileyhsin. makbuzunu müş‘ir-ı memhûr temessük virilmek üzere, şayka-i mezbûr tekmîlen kürekçi ve dümencileriyla, iskele-i mezbûrede rûz-ı hızır ibtidâsından dahı kemâ-kân hıdemât-ı mühimmede istihdâm olunmak içün me’mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûn tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında, bi’l-fi‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme uluvvuhû* i‘lâm itmeğin, i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183 **[Sayfa 141]**

Hüküm No : 565

Filibe mollasına ve Tatarpazarı ve (…) ve (…) kâdılarına hüküm ki:

Fi’l-asl Filibe sükkânından Seyyid Mûsâ Aga dimekle ma‘rûf kimesne, Filibe ve Tatarpazarı ve sâ’ir Rumili cânibinde bulınan mahallerde, râyici üzere akçesiyle mubâya‘a ve tedârik ve ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma nakl ideceği pirinç ve aksâm-ı zehâ’irin mahallerinden kaldırılmasına ve mürûrına mümâna’at ve müdâhale olunmamak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu merkūm takrîr ve istid‘â eylemekle, ordu-yı hümâyûnumda teveffür-i ecnâs-ı zehâ’ir maslahatıçün ahar mahallere nakilden mücânebet şartıyla vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi ber-vech-i meşrûh merkūm râyici üzere iştirâ eyleyeceği pirinç ve sâ’ir zehâ’ir heman bir habbesini mahallerinden hilâl-ı râhda ahar mahallere nakl ü bey‘ itdirilmemek şartıyla mübâya‘a eylediği zehâ’irin mahallerinden kaldırılmasına ve dogru ordu-yı hümâyûnuma nakline bir ferdi mümâna’at ve müdâhale itdirmemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]183

Hüküm No : 566

Balçık ve Mangalya kâdılarına hüküm ki:

Babadagı meştâ-yı hümâyûn oldukda, etrâfında vâkı‘ kazâlar a‘yanları meştâ-yı hümâyûnuma gelüp, hıdemât-ı lâzımenin temşiyyetlerine dikkat ve i‘ânet eylemeleri mesbûk olup, ve işbu sene-i mübârekede Babadagı kasabasının menzil umûrı ve umûr-ı sâ’irenin idâmesi, Balçık kazâsı a‘yânı Rasonili(?) İsmâil ve Mangalya kazâsı a‘yânı Tataroglı Süleyman *zîde kadrühûmâ* misillü işgüzâr birkaç kimesnenin i‘ânetine muhtâc olduğuna binâ’en, merkūmânın Babadağı‘na gönderilmesini ahâlî istid‘â ve ne mahalde memleketin temşiyyet ve idâresiçün kapukethüdâsı mübâşeretiyle ihzârları husûsı bâ-takrîr inhâ olunmagla, vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ-yı

mûmâ-ileyhumâsız, a‘yân mûmâ-ileyhumâyı vurûd-ı emr-i şerîfimde ta‘yîn olunan kapu kethüdâsı merkūmun yanına koşup, ucâleten meştâ-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve mugāyir-i emr-i şerîfim te’hîr ve tevakkuflarına rızâ ve cevâzdan be-gāyet hazer ü mücânebet itmeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı L Sene [1]183

Hüküm No : 567

Mar‘aş beglerbegisine ve eyâlet-i mezbûrede vâkı‘ kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede dahı Moskov keferesi üzerine sefer-i hümâyûnum muhakkak ve mukarrer olduğuna binâ’en Bender seraskeri ma‘iyyetine me’mûr olan eyâlât askerîsinden eyâlet-i Mar‘aşın zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mukaddemâ mahal-i me’mûriyetlerini terk ve vilâyetlerine avdet idenler, muktezâ-yı me’mûriyetleri üzere, nevrûz-ı fîrûzda serasker müşârun-ileyh ma‘iyyetinde bulunmasiçün te’kîd ve isti‘câli hâvî evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunup, el-hâleti hazihi evvel bahâr kudûm eylediğinden ma‘âdâ eyâlet-i mezbûre askerîsinin cümlesi bir sâ‘at evvel ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûlleri, ehemm-i mehâmm-ı lâzımü’l-ihtimâm olamkdan nâşî, eyâlet-i mezbûr zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından mukaddemâ harçlıkçı nâmıyla gidenler dahı çeribaşıları ma‘rifetiyle, yerlerinden ihrâca ve Bender sahrâsına tesyîr ü irsâlleri husûsuna ihtimâm olunmak bâbında, isti‘câli hâvî emr-i şerîfim sudûrı, serasker-i müşârun-ileyh tarafından inhâ ve istid‘â olunmakdan nâşî, mukaddemâ şeref-rîz-i sudûr olan ve evâmîr-i şerîfem mantûkları üzere gerek me’mûr oldukları hıdmeti terk ile, ve gerek harçlıkçı nâmıyla vilyetlerine avdet idenlerin cümlesi, bu def‘a ta‘yîn olunan çeribaşı ma‘rifetiyle, alâ eyyi-hâl savb-ı me’mûrlarına irsâl ve tesyîrleri husûsına, ihtimâm ve ikdâm-ı tâmm eylemeniz bâbında, te’kîd ve isticâli hâvî işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve irsâl olunmışdır. İmdi vusûlünde, siz ki mîr-i mîrân ve mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz, bu husûsa cümleniz bi’l-ittifâk ikdâm ve ihtimâm-ı tâmm iderek, eyâlet-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârı neferâtından gerek harçlıkçılık ile me’zûnen ve gerek mahal-i me’mûriyetlerini terk ile bilâ-izin avdet idenlerin cümlesi, çeribaşıları mûmâ-ileyh ma‘rifetiyle, alâ eyyi-hâl yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe irsâl ve îsallerine cidd-i tâm ve sa‘y-ı mâlâ kelâm eyleyüp, bu vakti evkât-ı sâ’ireye kıyâs ile neferât-ı mezbûreden bir ferdînin vilâyetlerinde kalmamalarına ruhsat gösterilmekden gāyetü’l-gāye ittikā vü ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evâhır-ı L. Sene [1]183

Hüküm No : 568

Hırsova ve Resova ve Daye karyesi ve Çerne ve Veli karyesi Soganlık ve Maçin ve ol havâlide sevâhil-i Tuna‘da vâkı‘ kazâ ve iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve zikr olunan mahallere varup, karşu tarafa me’mûren ubûr itmiş asâkirin ve Hotin ve İbrail muhâfazası yamakānının berü tarafa bir ferdi geçirilmemesi nizâmını temhîd ve geçmişleri var ise, derhâl karşu tarafa sevk ve İbraili tesyîr eylemek ve bilâ izn ü fermân karşudan bir ehadın beru cânibe mürûrına cevâz ve ruhsat gösterilmemek emrine mübâşir ve ve ba‘dehu gelüp, Maçin’de ikāmet ve bu emr-i mühimme temşîyet eylemeğe tahsîs ve ta‘yîn olunan Turnacıbaşı Mehmed *zîde mecduhû* ve zikr olunan mahâlde mevcûd serdâr ve a‘yân ve iş erlerine ve agavât ve âlemdârân ve ocak ıhtiyârlarına hüküm ki:

İbrail kal‘ası muhâfızı ve Bogdan ve Eflak memleketlerine müstevlî Moskovlu ve anlara mutâba‘at üzere olan usât-ı re‘âyâ-i hâ’in-i bî-dînlerin tedmîrleriyle memleket-i mezbûrların te’yîrât-ı rabbü’l-İzzet ile ke’l-evvel teshîr içün asâkir-i vâfirenin İbrail cânibine cem‘iyyetleri lâzıme-i hâlden olduğunu hâvi, bundan akdem evâmîr-i aliyyem ısdâr ve intişârıyla, ma‘lûmınız gerde-i sigār ve kibâr olup, bu vechle İbrail kal‘ası muhâfazasına me’mûr Hotinli ve sâ’ir yamakānından bir ehadı beri cânibe ubûrı külliyen men‘ ve bu havâlîden bâ-evâmir-i aliyye, karşuya güzerân eylemiş asâkir-i nusret-müzâhir dahı bilâ izn ü fermân avdet ve berüye mürûrları câ’iz olmamağla min ba‘d iskele-i mezkûrlardan ve sâ’ir geçidlerden bir ehadın mürûruna cevâz ve tama‘a mebnî gizlü ve âşikâr imrâr itdirilmemek, ve her kim geçer ve geçirir ise geçid ve iskelelerde bulınan hükkâm ve zâbitân ve ümenâ ahz, ve dîn-i mübîn hıdmetinden rû-gerdân ve küffârdan ciyâde(?) olduğu içün ve bu makūleleri geçirenler dahı dînine mühîn ve yaramaza mu’în olduklarıçün, icrâ-yı cezâları zımnında habs ve keyfiyetleri i‘lâm ve bu def‘a sıdkile dîn-i nmübîn hıdmetine her biriniz şedd-i hüzzâm-ı gayret-i tâm ve berü tarafdan vârid olan asâkir-i hamiyyet şi‘ârı fevc fevc karşuya geçirmeğe ihtimâm ve bu husûsu gereği gibi iltizâm ve râbıta-bend ve kavîü’n-nizâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın, turnacıbaşı-yı mûmâ ileyh mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, sâdır olan emr-i celîlü’l-kadrim mûcebince amel ve bâ‘de’l-yevm yamakān-ı mezkûre ve asâkir-i merkūmeden bir ferdin berü tarafa ubûruna rızâ gösterilmeyüp, ve geçmişleri var ise bilâ te’hîr kaldırup, savb-ı me’mûresi olan İbrail’e sevk ü tesyîr ve bu tarafa vârid olan ecnâs-ı cunûd-ı nusret-mev‘ûdu dahı bilâ imhâl alâ vechü’l-isti‘câl karşu tarafa ubûra her biriniz bezl-i iktidâr ve sa‘y **[Sayfa 142]** bî-şumâr eyleyüp, ve her kim bilâ-izn ü fermân berü tarafa geçer ve geçirir ise, bilâ-emân ahz u habs ve cezâsı tertîbi içün

keyfiyetlerini arz u i‘lâma ihtimâm ve bu umûr, akdem-i mehâm-ı izâmdan olmakla, zinhâr ve zinhâr fütûr u kusûr eylemekden, gāyetü’l-gāye hazer eyleyesiz, ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, zâtında gayûr ve işgüzâr ve hubûr olduğundan bu hıdmete intihâb olunmuşsundur. İmdi sen dahı vech-i me’mûriyetin üzere bir sâ‘at evvel mahal-i mezkûrelere varup, ber-minvâl muharrer tenbîhi lâzım gelenlere gereği gibi tenbîh ve te’kîd ve karşudan bir ehad geçirdilmemek husûsu, nizâm-ı kaviyyeye râbıt ve teheyyür eyleyerek, Maçine gelüp, ikāmet ve ol iskelelerden dahı bir ferdîn berü cânibe ubûrına ser-i mû ruhsat ve cevâz göstermemeğe bezl-i kudret ve mezîd-i dikkat ve miknet birle, dîn-i mübîn ve devlet-i mekîn ugurunda sadâkat ve istikāmet ve senden me’mûl oldugı vechle hıdmet-i mustahsene îrâzına musâra‘at eyleyüp hilâfından tehâşî ve kemâl-i tabsıret eyleyesiz deyu bi’l-fi’l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 569

Tuna şaykaları kapûdânlarından Rusçuk kapûdânı Ali *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Hâlâ Sivas vâlîsi ve Eflak teshîrine me’mûr vezîrim Sarım İbrâhim Paşa tarafından bu def‘a vurûd iden tahrîratları mefhûmunda Eflak tarafından Moskov keferesi Yergöğü kal‘ası üzerine hücûm ve istîlâya tasaddî itmeleriyle, sâhil-i nehr-i Tuna‘da Rusçuk ve sâ’ir sevâhillerini muhâfaza ve mühârese içün, nehr-i Tuna‘nın ocaklık şaykalarından, sen ki Rusçuk şaykası kapûdânı mûmâ-ileyhsin, seninle el-yevm Rusçuk kasabasında mevcûd olan Böğürdelen kapûdânı İbrâhim ve FethülİslâmÎslâm kapûdânı Mehmed ve Hisarcık kapûdânı İbrâhim ve Güvercinlik kapûdânı Selîm ve Ada-i kebîr kapûdânı el-Hâc Abdullâh ve Koblic kapûdânı Ahmed ve Belgrad kapûdânı Mehmed ve İsakçı kapûdânı Mehmed *zîde kadrühûm*un dokuz kıta mükemmel şaykalarıyla me’mûr kılınmakdan lâbüdd ve lâzım olduğu ve şaykalarının neferât ve levâzımını tertîb ve tanzîm ve tekmîl içün, iş bu mâh-ı şevval evâsıtında rûz-ı hızıra varınca üçer aylık ücret ve me’kûlâtları bu def‘a ayn-ı nakd-i mîrîden i‘tâ ve rûz-ı hızırdan i‘tibârıyla ocaklık ve havâlâtdan iktizâ iden altı aylık mu‘ayyenâtları ba‘de’t-tahsîl mîrîye teslîm ve tefvîz olunmak şartıyla ücret-i neferât ve zehâ’ir ve mu‘ayyenât-ı sâ’ireleri ber-vech-i nakid hazîne-i âmireme irsâl olunmasını iltimâs ve zikr olunan şaykalardan, sen ki kapûdân mûmâ-ileyhsin, bundan akdem şaykanla Tutrakan iskelesine ikāmete emr-i şerîfimle me’mûr kılınup, sâ’irleri cümle ocaklık şaykalarıyla topdan sefer-i hümâyûnum içün, techîz ve ihzâra me’mûr kılınup, seksendört senesi rûz-ı Hızır

ibtidâsından altı aylık ücûrât-ı nükûdât ve kuyûdâtlarının ulûfe ve ta‘âmiyyeleri topdan ocaklık ve emvâlleri nereden havâle olunup, evâmîr ve sebeb-i tahrîr-i halleri başbûğları yediyle irsâl olunmuş olduğu, ve ber-muktezâ-yı hâl vezîr-i müşârun ileyhin ihtimâm üzere mârü’z-zikr dokuz kıt‘a şaykaların mübeyyen olan yüz doksan iki nefer kürekçi ve dümenci ve neferât-ı sâ’irelerinin rûz-ı hızıra varınca üçer aylık ücretleri iki bin dört yüz guruşa bâlig ve dört yüz seksen kile dakīk iktizâ idüp, rûz-ı hızırdan rûz-ı kāsıma varınca altı aylık ücret ve ulûfe ve yevmiyeleri altı bin altmış dört guruşa bâlig olduğu der-kenâr ve hesâb olduğu üzere, rûz-ı hızıra varınca iki bin dört yüz guruş neferât ücretleri hazîne-i örfiyyeden dört yüz seksen kile dakīkleri Ruscuk‘dan celbi, Süleyman Paşa *zîde mecduhû* tarafından virilüp, kapûdânlarına tevzî‘ olunmak ve rûz-ı hızırdan i‘tibârla altı aylık ücûrât-ı nukûde ile ulûfe ve ta‘âmiyeleri içün, altı bin altmış dört buçuk guruş kezâlik an-nakid irsâl ve lâzım gelen dokuzyüzaltmış kile dakīkleri dahı, mûmâ ileyh tarafından virilüp,müddet-i mezbûreye mahsûben, iktizâ iden mâl-ı ocaklık ve havâlâtları senedleri yedlerinden ahz ve ber-vech-i ta‘vîz mahallerinden tahsîl ve teslîm-i hazîne-i âmire itdirilmek şartıyla meblag-ı mezbûr ile dakīkleri hisse-i mu‘ayyenâtlarına göre tevzî‘ ve yedlerinden kā’ide-i mîrîye üzere senedât-ı mu’tâde ahz ve mahalline kayd itdirilmek ve vezîr-i müşârun-ileyhin min külli’l-vücûh re’y ü emri üzere amel ü hareket eyleyüp, hılâfından hazer ü mücânebet itmek üzere dîvân-ı hümâyûndan me’mûriyetleriçün başka başka iktizâsına göre mü’ekked evâmir-i şerîfe tahrîri bâbında bi’l-fi‘l başdefterdârım Ali İsmet *dâme uluvvuhû* i‘lâm itmeğin, i‘lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki kapudân-ı mûmâ ileyhsin, seninle bâlâda mestûrü’l-esâmî sekiz nefer kapûdânlar şayka şayka, evâmir-i şerîfemle vezîr müşârun-ileyhin re’y ü emri üzere amel ü hareket etemeniz içün me’mûr ve ta‘yîn ve ber-vech-i muharrer ücûrât-ı neferât-ı ulûfe ve ta‘âmiye akçaları şurût-ı mezkûre ile hazîne-i âmiremden an-nakid irsâl olunan meblağ-ı mezbûr ol mikdâr kile dakīk ber-mûceb emr-i vâfir tarafına icâb ideni ba‘de’l-ahz sâ’ir mûmâ-ileyhim ile muktezâ-yı me’mûriyetin üzere amel ü harekete kıyâm ü mübâderet eyleyüp, mikdâr-ı zerre hılâfına vaz’ u hareketden tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 570

Bir sûreti:

Böğürdelen kapûdânı İbrâhim kapûdânın me’mûriyetiçün vech-i meşrûh üzere

Hüküm No : 571

Bir sûreti:

FethülİslâmkapûdânıMehmedkapûdânınme'mûriyetiçünber-vech-imeşrûh.

Hüküm No : 572

Bir sûreti:

Hisarcık kapûdânı İbrahim kapûdânın me'mûriyetiçün ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 573

Bir sûreti:

Gövercinlik kapûdânı Selîm kapûdânın me'mûriyetiçün ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 574

Bir sûreti:

Ada-i kebîr kapûdânı el-Hâc Abdullah kapûdânın me'mûriyetiçün ber-minvâl-i muharrer.

Hüküm No : 575

Bir sûreti:

Koblic kapûdânı Ahmed kapûdânın me'mûriyetiçün ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 576

Bir sûreti:

Belgrad kapûdânı Mehmed kapûdânın me'mûriyetiçün ber-vech-i meşrûh

Hüküm No : 577

Bir sûreti:

İsakçı kapûdânı Mehmed kapûdânın me'mûriyetiçün ber-minvâl-i meşrûh **[Sayfa 143]**

Hüküm No : 578

Umûrunu ru'yetiçün zâhir ve me'mûr olduğu muhâfaza hıdmetinde bilâ-istizân firâr eylediğine binâ'en fîmâ-ba'd kendüye mîr-i mîrânlık ve mansıb virilmemek ve zimmetinde olan mal-ı mîrîsi tahsîl ve ibreten li'l-gayr mîr-i mîrânlığı üzerinden ref' ve kaydının terkîn olunduğun i'lâm hâlini ve Divriği'de ikāmet eylemesini hâvî emr-i hâvî emr-i şerîf yazılup, kal'abend defterine kayd olundu. Fî Evâsıt-ı L. Sene [1]184

Kayseriye ve Kırşehri sancakları mutasarrıfı olup, İsakçı cisrinin karşu Şaş tarafını muhâfazaya me'mûr kılınan Memiş Paşazâde Ebûbekir *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki

Bi-mennihi te'âlâ serdâr-ı ekrem ve efham ve vekîl-i mutlak, sütûde-şiyem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnımla karîben meştâdan hareket ve mütevekkilen al'allâh ve müstemirran an rûhaniyyet-i resûlullâh a'dâ-yı dîn dûzâh-mekîn üzerlerine sevk semend-i nusret ü celâdet eylemesi mukarrer olduğuna binâ'en ve İsakçı hisarının rabtı ve muhâfazasıçün kadar-ı kifâye asker ile sâhib-i intibâh mîr-i mîrân-ı kirâmımdan bir ikisinin ta'yîni akdem umûrdan olup, ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, yarar ve uhdene ihâle kılınan hıdemâtın ru'yet ve temşiyet ve idâresine sâhib-i iktidâr olduğun hasebiyle, mukaddem ve mu'ahhar fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere, kapun halkını, mükemmelen tertîb ve tanzîm ile, bulunduğun mahalden serî'an hareket ve İsakçıya gelüp, cisr-i kebir-i mezbûrın karşu Şaş tarafının muhâfazasına ihtimâm u dikkat eylemen bâbında me'mûriyetini müş'ir işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tarafına irsâl olmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyyetin ma'lûmın oldukda fermânım olduğu üzere, mükemmel ve muntazam kapun halkıyla, bulundugın mahalden ucâleten kalkup, İsakçıya gelüp, cisr-i mezbûrın berü tarafını muhâfazaya me'mûr Hüdâvendigâr sancagı mutasarrıfı Farâşelizâde Mehmed *dâme ikbâlehû* ile bi'l-ittifâk hareket ve dâ'imâ basîret ve intibâh merâsimine ri'âyet iderek, cisr-ı mezbûrın muhâfaza ve muhâresesine bezl-i tâb u tâkat eyleyüp, ordu-yı hümâyunumun cisri ubûrından mukaddem ve sonra bilâ-izn ü fermân ferd ü ehadı, İsakçı tarafına murûr itdirmekden ve muhâfaza husûsında ser-i mû kusûr ve gafletden ittikā ve ictinâb eylemen bâbında. Fî Evâsıt-ı L Sene 1183

Hüküm No : 579

Bir sûreti:

Cisr-i mezbûrın berü tarafina me'mûr Hüdâvendigâr sancagı mutasarrıfı Farâşelizâde Mehmed *dâme ikbâlehû*ye berü tarafdan karşuya murûriçün gelen askeri bilâ-tevakkuf imrâr

itdirmek ve karşudan berü cânibe mürûr idenlere bir tarîkle rızâ vü cevâz gösterilmeyüp, mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ale'l-ittifâk men‘ olmalarına ihtimâm ve muhâfaza-i cisre sa‘y-ı mâlâ kelâm eylemek üzere me'mûriyetini hâvî.

Hüküm No : 580

Palu hâkimine hüküm ki

Sen ki mûmâ ileysin, Senden muvâfık-ı rızâ-yı hümâyûnum hıdmet me'mûl ve melhûz olmakdan nâşî, bulunduğun mahalden hareket ve mükemmel kapun halkıyla hâlâ Erzurum vâlîsi vezîrim Hafız Mustafa Paşa'nın ma‘iyyetine varup, emr ü re'yine mütâba‘at ve muvâfakat ile, vâkı‘ olan hıdemâta kıyâm ü mübâderet eylemen içün, me'mûriyetini hâvî bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşidi. Ancak sen hâlâ Bender'de olup, me'mûriyetin emri sana vâsıl olmadıgı ihbâr olunmağla, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince, Bender'den hareket ve vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine varup, emr ü re'yi ile amel ü hareket eylemen içün, iş bu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdır. İmdi keyfiyyet-i me'mûriyyetin ma‘lûmun oldukda, mukaddemâ ve hâlâ şeref-rîz-i sudûr olan emr-i celîl-i mukadderim mûcebince Bender'den hareket ve müşârun-ileyhin ma‘iyyetine varup, emr ü re'yi üzere amel ü hareket iderek, vâkı‘ olan hıdemât-ı aliyyeme kıyâma mübâderet eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve müşârun-ileyhin re'y ü emrine muhâlif ednâ vaz‘ u hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Hüküm No : 581

Bender seraskeri ve Rakka vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Bogdan ve İbrail seraskeri vezîr Abdi Paşa ma‘iyyetine ta‘yîn kılınan Binbaşı Zibo Osman ve Beşyüzbaşı Develüoüğlu Ali ve Hacı Abdi ve Yüzbaşı Kıyadânı nâm bölükbaşıların mâliye tarafından sâdır olan emr-i şerîf mûcebince gayr-ı ez-bahşîş iktizâ iden ulûfeleri mâh-be-mâh İbrail nüzül emîni tarafından virilmek üzere nizâm ve bahşîşleri mukaddem virilmiş olmagla, İbrail'den avdetlerinde Özi vâlîsi vezîrim Ali Paşa ile Özi'ye azîmetleri senin ile Bender'e gitmek üzere tahvîl ve fermân-ı hümâyûn olmakdan nâşî, İsakçı‘dan hareket ve Bender'e luhûk u vusûle dek iktizâ iden dokuz günlük ta‘yînâtları İsakçı ambarından virilmek içün, sâdır olan emr-i şerîf tarafına irsâl ve mezbûrlara tefhîm olundukda civânlarında Karaca bölükbaşının bin nefer levendâtın iki aylık ulûfeleri alındığını ve ma‘âdâsının dört aylık ulûfeleri kaldıgı ve vâfir levendât piyâde ve hasta ve mecrûh olmağla on beş gün mukdârı meks ü tevakkuf ve ba‘dehu azîmetlerine ruhsat ve ulûfe ve ta‘yinât taleb ve istid‘âlarında olduğu tarafından tahrîr olunmış levendat-ı mezbûre hasta ve

mecrûh ve piyâdelerini İsakçı'da bırakup, esıhhâları ve süvârîleri bilâ-tevakkuf ma'iyyetini ta'yîn ve Bender'e sür'at ü şitâb eylemeleri mü'ekked emr-i şerîfim ile te'kîd olunmış iken, bu makūle i'tirâzları mücerred-i adem-i gayret ü betâ'et oldduğundan ma'dâ hâlâ İsakçı cisri vaz'ı içün tehyi'e ve ihzâr olunan keresteleri ve ol mahalde olan hâneleri ihrâk-ı bi'n-nâr itmeyüp, bu âna dek kendülerden merdâne bir hıdmet şuhûd olmayup, hemân tahrîb-i kurâ ve eşyâya yarar oldukları âşikâr olup, ve fermân-ı hümâyûnum mûcebince bu vakte dek, ulûfe ve ta'yînatları tamâmen virilmekde te'hîr olmayup, ve eger İbrail tarafında ulûfeleri ol vechle virilmemiş ise, nüzül emîninden su'âl ve akablerinden irsâl kılınmak üzere olmağla fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere cümlesi bilâ tavakkuf, seninle Bender'e gidüp, ma'iyyetinde emr ü re'yin üzere hareket eylemelerini hâvî işbu emr-i şerîfimi mâru'z-zikr bölükbaşılar hâzır oldukları hâlde cümle müvâcehe anda kırâ'at ve hasta ve piyâde ve mecrûhları İsakçı'da kalmasını tenbîh ve İbrail'in dahı ta'yînâtları virilecegini tefhîm eyleyesin. Bundan sonra yine tevakkuf ve ma'iyyetinle gitmemekde ısrâr iderler ise, anlar asker-i zafer-eserim zümresinden ma'dûd olmayup, evâmir-i şerîfeme adem-i itâ'at ve ısyânları zâhir olmuş olmağla adem-i itâ'atinde olanların mücâzât-ı lâyıkaları ve te'dîbleri ma'lûm olmağın derhal adem-i itâ'atlerin arz u i'lâma mübâderet eylemek bânında.

Fî Evâhır-i L. Sene 1183 **[Sayfa 144]**

Hüküm No : 582

Mevkūfâta ve başmuhâsebeye ilmuhaberleri virildi.

Hacegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan sâbıka tophâne-i âmirem nâzırı olup, bu def'a nüzül emâneti emr-i ehemmi kendüye ihâle olunan es-Seyyid Abdülkerim *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Gerek Babadagı meştâsında ve gerek evvel bahar huceste âsârda ordu-yı hümâyûnum ile ma'an savb-ı makâsûda hareket ve azîmet olundukda dâ'ire-i sadâret-i uzmâ ile dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve sipâh ve silahdâr ve bölükât-ı erba'a ve cebeci ve topçu ve top arabacı ocakları ve ehl-i dîvân ve hademe-i sâ'ireye rûz-merre virilmesi iktizâ iden nân ve şa'îr ta'yînâtlarıyla ve Kırım hanı cenâbları ve bâ'zı vüzerâ-yı izâm ve taraf-ı hümâyûnumdan meb'ûs vâcibü'l-ihtirâm ba'zı mübâşirîn ve sâ'ir zuhûrât-ı mesârif ve levazımın ber-vıfk-ı matlûb vakt ü zamânla rü'yet ve tanzîm ve te'diyesi zımmında ber-muktezâ-yı vakt ü hâl tedâriki muktazî zehâ'ir ve levâzım-ı sâ'ire tedârikinde ale'd-devâm sarf-ı nakdîne vüs' u kudret eylemek üzere hademe-i Devlet-i Aliyye'den emânet-i mezkûre esfâr-ı sâbıkada olageldigi üzere ber-vech-i istiklâl birinin gerden-i i'tibâr ve ihtimâmına ta'lîk ve tefvîzden lâbüdd olduğuna binâ'en, sen ki mûmâ ileyhsin, te'hiye-i hâl ve şimdiye dek istihdâm olunduğun umûrda mu'âyene olunan harekât ve etvârına nazaran , bu hıdmet-i

mühimme dahı bi-tevfîki sübhânehû ve te‘âlâ a‘mâl-ı pesen-dîde ibrâz ve istihsâli me’mûl olduğuna binâ’en, emânet-i merkūme sana tevcîh ve huzûr-ı sadrıâ‘zamiye elbâs-ı hil‘at olmakla vech-i meşrûh üzere esfâr-ı sâbıkada eslâfın idâre ve ru’yet idegeldikleri vechle, emânet-i mezkûreye dâ’ir kâffe-i levâzımda senden me’mûl ve muntazır olan gayret ve ihtimâm ve mezîd-i sadâkat ve istikāmet-i tâm muktezâsınca vakt ü zamânıyla tedârik ve tertîb ve tehyi’esine mübâderet ve ma‘āzallâhu te‘âlâ bî-vech ve bilâ-mûceb ihzâr-ı levâzımda te’hîr ve tefvîn-i vakitden hazer ü mücânebet eylemek ve el-yevm munfasıl Nezl Emîni Vekîli Ahmed *zîde mecduhû* târih-i infisâline dek, makbûzı olan zehâ’irden bakıyye-i mevcûdı, emîn-i mûmâ ileyhe devr ü teslîm ve müddetinde ahz u i‘tâ, hesâbı ru’yet ve erbâb-ı ta‘yînâtın kusûr-ı matlûblarını, her ne virilmiş ise, beyninizde hesâb ve tekmîlen tevzî‘ ve edâ itdirilüp, bir kimesnenin bir habbe hakkı ketm ü kat‘ ve izâ‘at ve vücûh-ı sâ’ire ile hılâf-ı rızâ kıyl u kāl ve sâ’ir su’-i ahvâlden dâ’imâ hazer ü mübâ‘adet olunup, ve’l-hâasıl hulefâ ve sülefâ mâbeyninde cârî kavâ‘id-i kadîmeye kemâ hüve hakka ri‘āyet ve ehadühumâ âharına hasâret ve müftü mûceb hâlâtdan ferâgat birle, mâbeyn hesâbınız sûret-tâb hüsn-i hitâm oldukdan sonra, iktizâ iden makbûzât-ı temessükâtları başmuhâsebede kayd u hıfz ba‘d ezîn mukārenet tevfîk-i Bârî ile şimdiden emânet-i merkūmeye teferru‘ iden hıdemât ve mühimmât ve rüsûm her ne ise, leyl ü nehâr hâb u râhatı terk ve iktizâsına göre tertîb ve tedârik ü tanzîmine ihtimâm u dikkāt ve çend-rûz zarfında selefin deynine mahsûben virilecek yirmi beş bin guruşın tezkiresi ismine tebdîl birle, sana teslîm olunmak üzere nizâm virilüp, fî mâ ba‘d iktizâ iden mesârif içün, ale’l-hesâb ma‘lûmun olan mebâlig-ı vâfiye iktizâsına göre hasbihî haşiyyetühû sana virilmek üzere olmakla mevkûfâtdan ma‘iyyetine me’mûr nüzül kâtibi ve ketebe-i sâ’ire yedlerinde mahfûz defter ve senedât-ı sâ’ireye tatbîk ile, selefinin vaktinde erbâb-ı ta‘yînât ve ashâb-ı zehâ’irin iktizâ iden matlûbları her ne ise, edâ ve kat‘-ı alâkālarıçün alâ vechü’s-sıhha defterin arz ve kendü zamânında üzerine müretteb olan umûrın ber vıfk-ı me’mûl rü’yet ve temşîyetine ziyâde gayret ve avn-ı Hak ile gerek zehâ’ir mübâya‘āsı ve gerek ta‘yînât tevzi‘i husûsunda, cümleye hıdmet ve cânib-i mîrîyi sıyânet ile tahsîl rızâ-yı yümn-iktizâ-yı hüsrevâneme sarf-ı nakdîne vüs‘ u kudret eylemek şartıyla emânet-i mezbûreye me’mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri bâbında, bi’l-fi‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme uluvvuhû* i‘lâm itmegin i‘lâmı mûcebince amel ü hareket eylemen bâbında fermân-ı âlişân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 583

Varna kadısına ve zâbitân ve a‘yânına hüküm ki:

Leh müttefiklerinden hâlâ Varna tarafında mest-nişîn olan Mareşal Potoşky ve Mareşal Frasensky nâm boyarların bu def‘a meştâ-yı hümâyûnuma takdîm eyledikleri arzuhâlleri me’alinde Varna kazâsından şa‘îr mubâya‘ası fermân olmak takrîbi ile kendi bârgîrleri içün lâzım olup, rûz-merre istid‘â eyledikleri şa‘îri azuk bahâsıyla tedârik itdiklerine binâ’en, bundan akdem sâdır olan emr-i ‘ālişânımda tenfîz kılındıgı vechle iktizâ iden malzemeleri râyici üzere tedârik ve iştirâ idüp, ziyâde mütâlebe olmamak bâbında, istid‘â-yı inâyet itmeleriyle, boyârân-ı mezkûrân ve yanlarında olan âdemleri, sâye-i Devlet-i Aliyye’me ilticâ ile hâlâ kazâ-i mezbûr kurâlarında ikāmetleri fermân olmağın, gerek me’kûlât ve şa‘îri râyici üzere satanlardan akçeleriyle alıvirilüp, tama‘a tab‘iyyet ve ziyâde bahâ mütâlebesi ve ahar vechle dıyk u eziyetden mübâğadet olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 584

Silistre ve Rusçuk ve Ziştovi ve Nigbolu ve Hezargrad ve Osmanbazarı ve Eskicuma ve Şumnu ve Prevadi ve Kozluca ve Hacıoglıbazarı ve (…) ve (…) ve kadıları ve evkâf mütevellîleri ve voyvodalar ve yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve a‘yân-ı vilâyet hüküm ki:

Zikr olunan kazâlar beyninde kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsına ve ba‘zı yaramazlarının ve umûr-ı mühimme ile me’mûr olan hademe-i Devlet-i Aliyye’min ve tüccâr ve ebnâ-i sebîlin yolları kat‘ ve emvâl ü eşyâların igtisâb ve ahâlî-i kurâ ve re‘âyâya dahı îsâl-i zarar u hasâret üzere oldukları ve eşkıyâ-yı mezbûreden ekseri yine kazâ-i mezbûrlar ahâlilerinden olduğu sem‘-i hümâyûnuma resîde olmağla her kazâya zâbitân ve a‘yân nasbı mücerred ol kazânın hudûdunu ve re‘âyâ ve ahâlîsini mazarrat-ı eşkıyâdan te’mîn ve harâmzâde ve yaramazlardan tathîr içün olup, bâ-husûs bu âvânda sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnıma peyderpey asker ve etrâfda tüccârın vefret üzere vürûdu vakitleri olmağla turuk u mesâlikin te’mîni ve mürûr u ubûr idenlerin ve fukārâ ve zü‘afânın karyelerinde kemâl-i itminân-ı bâl ve refâh-ı hâl ile asûde olmaları hâlâtını istihsâl cümlenizin üzerlerine vâcib ve mütehattim olup, ve bu makūle eşkıyâ kazâlarınız derûnında zuhûr eyledigi hâlde ahz u i‘dâmlarına civârınız zâbitânı ile muhâbere ve ittifâk vechiyle kıyâm u ihtimâm eylemeniz elzem hâlden iken müsâmaha ve iğmâzınıza binâ’en bu esnâlarda turuk u mesâlikde emniyet ve refâh merfû’ olmak sûretleri rû-nümûn olmakdan nâşî bu maddede zuhûr iden kusûr ve rehâvetin vehâmeti ancak a‘yân ve zâbitân-ı kazâya râci‘ olmagla, zâyi‘ olan emvâl ü eşyâ her ne ise, a‘yân ve zâbitândan zecren lehüm tahsîli ve haklarından gelinecegi cümlenizin ma‘lûmu oldukda te’mîn-i hudûdve tathîr-

i turuk husûsunda bir dürlü rehâvet ve kusûr itmeyüp, her kadıların kazâsı derûnında **[Sayfa 145]** bu misillü kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsı zuhûr ider ise derhâl biribiriniz ile muhâbere ve ittifâk ile üzerlerine vavarılup, hayyen ve meyyiten ahzlarına bâzû-yı gayret ve re’s-i maktû‘aların ordu-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve ale’d-devâm turuk u mesâlikin te’mînine ve re‘ayâ ve ahâlî-i kurânın refâh ve istirâhatlarine cümleniz ihtimâm-ı tâm eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra her kangının kazâsı derûnında eşkıyâ zuhûruyla bir kimesnenin mâl u cânına zarar u gezend irişmek ihtimâli olur ise ve böyle şenâ’at kangı kazânın derûn ve hudûdında vâkı‘ olmış ise, ol kazânın sedâr ve vekîli ve zâbitândan ve a‘yânından zecren lehüm tahsîl ve ashâbına teslîm itdirildikden sonra ibreten li’l-gayr mücâzât-ı lâyıkaları icrâ kılınacagı muhakkakdır. Ana göre amel ü hareket ve bu husûsda fîmâ bâ‘d ednâ mertebe müsâmaha ve taksîrden cümleniz tehâşî ve mücânebet iderek, gerek ahâlî ve gerek murûr u ubûr idenlerin tahsîl-i esbâb-ı emn ü itminânlarına her biriniz nisâr-ı tâb u tâkat eyleyüp, lâkin bu bahâne ile kat‘-ı tarîkde ve şekāvetde alâkası olmayan bî-günâhlara ta‘arruz u ta‘addîden ve bu vesîle ile kimesneyi tercîm ve celb-i mâldan dahı hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 585

Rikâb-ı hümâyûn-ı hüsrevâneden ve kâ’immakām olan Mora muhassılı Vezîr Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Umûr-ı mühimme-yi Devlet-i Aliyye’mden olan tahrîrât-ı dîvân-ı hümâyûnum kaleminde tahrîr ve tanzîm olunageldigine binâ’en, kalem-i mezbûrda kitâbet hıdmetinde bulunmaları şartıyla gedüklü ve şerhlü ve gayriden nice kesân ze‘amet ve tîmâra mutasarrıf olmalarıyla, merkūmlardan rikâb-ı hümâyûnumdan kitâbet hıdmetinde bulunmak esfâr-ı sâbıkada olduğu misüllü, ze‘âmet ve tîmârları, kaydlarına şerh virilüp yedlerine başka başka şerh evâmîr-i şerîfesi i‘tâ olunan küttâbdan ma‘dâ mecmû‘ı ordu-yı hümâyûnumda kalemleri dâ’iresinde mevcûd ve me’mûr oldukları mühimme tahrîri hıdmetinde bezl-i vücûd eylemeleri iktizâ ider iken, gelenlerden ba‘zıları, bundan akdem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnum İsakçı sahrâsına avdet ve ba‘dehu, meştâ-yı Babadagı’na vâsıl oldukdan sonra, birer bahâne ve illet îrâdıyla Âstâne-i aliyyem tarafına âvdet eyledikleri hasebiyle, el-yevm vâkı‘ olan tahrîrât-ı mühimme-i Devlet-i Aliyye’me meştâda mevcûd küttâb vefâ itmeyüp, bu keyfiyyet ta‘tîl-i umûr-ı mühimmeye bâdî ve usret ü meşakkate bâ‘is bir hâlde olmagla, imdi işbu emr-i şerîfim tarafına vusûlinde, ber-vech-i meşrûh Âstâne-i aliyyemde bırakılan ma‘lûmü’l-mikdâr şerhlülerden başka kalem-i mezbûr ketebesinden ordu-yı hümâyûnumdan ve meştâdan mukaddem ve mu’ahhar bilâ-istîzân Âstâne-i aliyyeme avdet idenler, İslâmbol ve etrâfından

kendü hânelerinde ve sâ'ir ne mahalde bulunur ise hâlâ nikâb-ı hümâyûnumda re'isü'l-küttâbım vekîli Mir İsmail *dâme mecduhû* ma'rifetiyle tecessüs ve ikdâm iderek alâ eyyi hâl buldurup, getürdüp, üç beş gün zarfında tedâriklerin görüp, gurre-i zilhiccede nihâyet üçüncü günine degin ordu-yı hümâyûnumda kalemleri dâ'iresinde mevcûd bulunmak üzere, âzim olmalarını tenbîh ve müddet-i mezbûra degin gelüp, vâsıl olmayanların nân-pâreleri gelecek mustehak ve müdâvimlere virilecegini tefhîm ile tesyîrlerine ihtimâm eyleyüp, şöyleki; içlerinden sefere gelmekden ictinâb ve imtinâ' idenleri olur ise, bu makūlelerin yerlerine ordu-yı hümâyûnumda hıdmetde bulunmak üzere Âstâne'de mevcûd kalem şâkirdânından mühimme tahrîrine kudreti olanlar, intihâb ve yedlerine tahrîrât i'tâsıyla ucâleten irsâllerine mübâderet olunup, fermân-ı hümâyûnumun hılâfı şefâ'at ve ricâya musâ'ade ve iltifâtdan ittikā olunmak bâbında fermân-ı alişânım sâdır olmuşdur .Buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 586

Hâlâ Sivas vâlîsi olup, bundan akdemce Silistre nizâmına ve hâlâ Bükreş üzerine başbuğluk ile me'mûr olan vezîrim İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, vüzerâ-yı izâmım beyninde gayret ve şecâ'at ile mevsûf ve be-nâm ve şimdiye dek bulunduğun hıdemât-ı aliyyemin küllisinde rızâ-yı hüsrevâneme mutâbık hareket ve etvâr-ı mergūbe izhârıyla temşiyyet-i umûr-ı me'mûrene sa'y ü ictihâdın nezd-i hüsrevânemde mücerreb ve ayân olup, bi-avnihî subhanehû ve hüsn-i tevfîkihi bundan böyle dahı senden ugur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'de niçe niçe me'âsir makbūle ve mefâhir-i memdûha zuhûru me'mûl ve melhûz-ı şahânem olduğundan nâşî, bundan akdemce Silistre'nin nizâmına me'mûren Rusçuk'a vusûlünde ahâli-i Rusçuk ve Yergöğü ve cânib-i mezbûrede bulınan asker-i İslâm'a takviyet-bahş ve bâ'is-i tezâyüd hâhîş ü miknet olmagla, cümlesinin üzerlerine başbuğ ta'yîn ve zûm i'mâl ü istihdâmları dest-i iktidârına teslîm ile Bükreş teshîrine me'mûr kılınmanı huzûrında takrîr ü istid'â ve bu su'alleri karîn-i müsâ'ade ve is'af olması Rusçuk kadısı Molla el-Hac Ali *zîde fazluhû*nun vârid olan arzında inbâ ve inhâ olundıgından başka me'mûriyetini müştemil emr-i şerîfim sudûruna muterakkıben hâlâ ol tarafda hâzır u âmâde olduğun gönderdigin tahrîrâtında dahı îmâ ve iş'âr olunmış. Rusçuk a'yânı olan Seyyid Süleymân, bundan akdem Yergöğü'ye mürûrunda düşmen-i dîn üzerine hücûm eylemesi elzem iken, iki ay kadar meks eylemekle, düşmen-i dîn kuvvet bulup, ve cüm' olan asker-i İslâm'a za'af u fütûr ârız olmagla hîn-i muhârebede adem-i sebâtlarına bâ'is bir hâlet-i nâ-merzi olduğu zâhir ve inşâallâhu te'âlâ senin, marâd u maksûd-ı pâdişâhânem olduğu üzere, Bükreş ve etrâfının tathîr ve nizâmı ve havane ve usât-ı

re‘ayâ ile Moskovlu keferesinin kahr u iz’âc ve tedmîr ü istîsâlleri ve izâ‘at olan re‘âyânın te’lif ü istimâletleriyle yerlerinde ve turdlarında îkā ve takrîrleri hıdemât-ı seniyyesine muvaffak olmanı dergâh-ı kādıyü’l-hâcâtdan me’mûl ve müsted‘â-yı şâhânem olmağın, seni vüzerâ-yı izâmım beyninde intihâb ve Bükreş’in zabt u teshîri emr-i ehemmi uhde-i istiklâline ihâle ile başbuğ ve sipehsâlâr nasb u ta‘yîn olduğunu i‘lâmen işbu fermân-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnım şeref-efzâ-yı sudûr olup, tarafına irsâl olunmışdır. İmdi vusûlinde muhavvel-i dûş-ı iktidâr ve istiklâlin kılınan bu maslahat-ı cesîmenin levâzım-ı temşiyyet ve istikmâlini **[Sayfa 146]** tedârik ve îfâya sarf-ı şu‘ûr ve bezl-i makdûr iderek, bi-‘avnillâhi Melikü’l-yakīn hemân mükemmel asker ve kapun halkını Yergöğü’ye mürûra mübâderet ve bu tarafdan nehren top ve cebehâne irsâl olunmak üzere olup, ancak sen zikr olunan top ve cebehânenin vusûlüne intizâren tevakkuf eylemeyüp, ol tarafda olan topları ve barutı alup, asker muvahhidîni Yergöğü tarafında ziyâde meks itdirmekle kendülerine fütûr u gelâl gelmedin, hemân müsta´înen billahi’l-Mu´în Rusçuk ve havâlîlerinde ve Yergöğü cânibinde olan asker-i nusret-me’âsiri yanına cem‘ ü istishâb ve “*câhidû fî sebîlillâh ve lâ teferrekū”* emr-i bâniyesini cümlesine îrâd u beyân ile gayret ü metânet virerek, dîn ü devlete sâdıkāne hıdmet idenler, mazhar-ı du‘â-yı hayr-ı pâdişâhânem ve dâreynde nâ’il-i sınûf-ı izzet ve ikrâm olacaklarını gûş-ı intibâhlarına îkā iderek her hâlde kaviyyü’l-kalb ve ceriyyü’l-hatır olduğunuz hâlde mütevekkilen ala’llâh Bükreş üzerine azîmet ve izhâr-ı kemâl-i savlet ve şeca‘at birle Bükreş etrâfında olan Moskovlu’yu ve Moskovlu’ya tâbi‘ ve mahlût olup isyân iden re‘âyâ hâ’inlerini kahr u istîsâl ve eşyâların igtinâm ve nisâ ve sıbyanlarını seby ü istirkāk idüp derûn-ı kasaba ve enhâsından külliyen iz´âc ve etrâdlarıyla mülk-i mevrûsumu vücûd-ı habâset-nümûdlarından tanzîf ü tathîre şedd-i nitâk-ı gayret ve uhdene ihâle olunan bu hıdmet-i dînde fevka’l-me’mûl sa‘y u dikkat ve hamiyyet ü metânet izhârıyla mazhar-ı du‘â-yı hayr-ı pâdişâhâneme nâ’il olmağa bezl-i liyâkat ve kudret eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 1183

Hüküm No : 587

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnum kâ’imakâmı olup, Mora muhasssılı olan vezîrim Mehmed Paşa’ya hüküm ki:

Erzurum ve Hınıs sancaklarında kazâ-yı(?) Erzincan ve gayrı nâhiyelerinde altmış bin bir akçe ze‘âmete mutasarrıf dîvân-ı hümâyûn kaleminin bâ-hatt-ı hümâyûn şevket makrûn virilen nizâm-ı mustahsene şurûtı üzere gediğiniz kırk nefer mülâzimlerden Seyyid Süleymân. Hâtemî veled-i Seyyid Muhtârî Babadagı meştâsında fevt oldukda ze‘amet-i mezbûr şerhi iş bu bin yüz seksen üç senesi şevvâlînin on birinci (11. Ş. 1183-09/12/1769) gününden merkūm

Seyyid Süleyman Hâtemî'nin oglı Seyyid Mehmed Sâdık'a tevcîh u ihsân-ı hümâyûnum olup, lâkin mezbûr Âstâne-i aliyyemde olduğu ihbâr olunmakla mezbûr rûz-ı hızırda ordu-yı hümâyûnumda kalemine gelüp, müdâvemet ve kıyâma müsâra'at eylemez ise ze´âmeti ref' olunacagı ve vakt-i merkūmda hıdmet-i me'muresine kıyâm itmesi fermânım olmağın, imdi merkūm Seyyid Mehmed vakt-i mezkûrda ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnımda kalemine gelüp, müdâvemet ve kıyâma müsâra'at eylemez ise ze'âmeti ref' olunacagı tefhîm ve vakt-i merkūmda hıdmetde kıyâm eylemesini rikâb-ı hümâyûnumda re'isü'l-küttâbım vekîli olan Mîr İsmail *dâme mecduhû* ma'rifetiyle merkūma tenbîh itdirmen bâbında.

Fî Evâhir-i L.Sene 1183

Hüküm No : 588

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından olup, husûs-ı âtîyü'z-zikrde mübâşîr ta'yîn olunan (…) *dâme mecduhû*ya hüküm ki:

Sefer-i hümâyûnuma azimen İsakçı'ya vürûd iden mîr-i mîrân ve binbaşılar ve yeniçeri ve sipâh ve silâhdâr ve cebeci ve topçu ve arabacı ve zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtı geçen sene Gelibolu'dan ve ahar taraflardan İsakçı'ya gelene dek tarîk-i câdde ve etrâfında olan kasabât ve kurânın ahâlî ve re'âyâ fukarâsının emvâl ü eşyâlarını gāret ve büyûtlarını ihrâk ve ıyâllerine ta'addî ve ta'arruz ve müft ü meccânen yem ve yiyecek ahz u gasbıyla ve dâyi'-i hâlıku'l- berâyâ olan fukarâ-yı ra'iyyet ve ze'efâ-yı memlekete hılâf-ı şer'-i şerîf ve mugāyir-ı rızâ-yı hümâyûn ve emr-i münîf cevr ü hasâretleri inkisâr-ı kulûb-ı fukarâya [bâdî] olduğu hasebiyle, bu misillü gelen asīkîr, nusrete muvaffak olamayup, ekseri hâ'iben ve marîzen rucû' eyledikleri müşâhid ü meşhûr ve gazâ vü cihâda azîmet idenler taraf-ı şâhânemden muvazzaf ve sefer ve hazerde ulûfe ve tîmâr ve vezâyif-i bî-şumâr ile müte'ayyiş olmalarıyla gayret-i dîn-i mübîn içün diyâneten ve ubûdiyyeten üzerlerine farz olan sefere teveccüh ü azîmet eylediklerinde ahâlî-i memleket ve fukarâ-yı ra'iyyetin bir akçesinin, eşyâ vü emvâl ve yiyeceklerine el uzatmak ve akçesib ellerinden almak ve evlerine ve hayvanât ve ekinlerine zarar u hasâret eylemeleri şer'an memnû' olmagla hılâf-ı şer'-i nebevî hareket ve şekāvet ve irtikâbât-ı mezkûreye tasaddî ve cesâret idenler dünyâda ve âhiretde mahzûl ve makhûr olacakları âyât-ı kerîme-i Rabbâniye ve ehâdîs-i şerîfe-i sahîha-i nebeviyye ile medlûl ve mübeyyen olup, ve itâ'at-i şer'-i şerîf inkıyâd-ı emr-i münîf eylemeyenlerin siyâsetleri ulü'l-emre müfevvez olmagla bu makūlelere iktizâ iden cezâ-yı şer'iyyenin icrâsı ücûr-ı kesîre tahsîline bâ'is ve hıfz-ı nizâma bâdî bir hâlet olduğu tafsîle muhtâc olmamakla, bu keyfiyetlere bi mennihi te'âlâ fîmâ-ba'd ihtimâm-ı tâm ta'addiyât ve mü'ezziyâtdan ahâlî ve re'âyânın ve kıyâm ve muhâfazaları emrine sa'y-ı mâlâ-kelâm olunmak ve iktizâ-yı me'mûre

ve metâlib-i hüsrevânem olmakdan nâşî, imdi, sen ki kapucubaşı-yı mûmâ-ileysin, irâde-i şâhânem ma‘lûmun odukda sizden me’mûl olan istikāmet ve gayret lâzımesince me’mûr kılındıgın vechle, bu hıdmet-i vâcibü’l-ihtimâmda nisâr-ı vüs‘ u tâkat ve hemân yerinden hareket ve azîmet ile inşallâhu te‘âlâ evvel baharda Anadolu tarafından vürûd ve Gelibolu ve etrâf ma‘berlerden mürûr eyleyecek mîr-i mîrân ve binbaşılar ve dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve sipâh ve silâhdâr ve zü‘emâ ve erbâb-ı tımâr ve cebeci ve topçu ve tob arabacı neferâtları el-hâsıl sunûf-ı asâkirden kangı sınıfı olur ise olsun rü‘esâ ve agavât ve zâbitlerini yanına getirdüp, işbu emr-i âlişânımı müvâcehelerinde kırâ’at ve maznûn-ı münîfini cümlesine bir hoşça tefhîm ve işâ‘at ve mûcebiyle hareket itmeyenlerine necât ve selâmet mutasavvır olmadıgını gûş-ı intibâhlarına ilkāya mübâdret eyleyüp, ve İsakçı’ya gelinceye dek yol üzerinde ve etrâfında olan kazâların hükkâm ve zâbitânına ve iş erlerine dahı bu def‘a başka emr-i şerîfle şöyle tenbîh ve te’kîd olmuşdur ki; sefer-i hümâyûnuma gelecek asâkirden etrâf kusabât ve kurâya sapup veyâhud yol üzerinde fermân-ı hümâyûnuma muhâlif re‘âyâ ve ahâlînin mallarına ve meccânen yem ve yiyeceklerine ve evlerine ve hayvanât ve ekinlerine ve ıyâl u evlâdlarına ta‘arruz idenleri olur ise, ve bunlar kangı vilâyetin askeri ve ne makūle rü’esâ ve zâbitânın âdemleri iseler der-hâl haklarından gelinmesini i‘lâm eyleyeler. Ve ahâlî-i kazâ ve tarîk-i câddede olan re‘âyâ dahı emîn ü sâlim yerlerinde ve yurtlarında oturup sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnnuma me’mûr asâkir-i nusret me’âsirim kazâ ve kareylerine geldiklerinde rızâlarıyla râyiç olduğu üzere akçalarıyla yem ve yiyeceklerin virüp, tama‘ ve eziyet eylememeleri tenbîh olunmağla bundan sonra askerî tâ’ifesinden her kim bunun hılâfına hareket ve dogru yollarını bırakup sağa ve sola sapup, beyân olunan ef‘âl-ı kabîhaya cür’et iderler ise vebâli boyunlarına ecdâd-ı izâmım enârallâhu te‘âlâ **[Sayfa 147]** ____ hazerâtı ervâh-ı tayyibeleri hakkıçün, kat‘â musâmaha ve te’hîr olunmayup bilâ emân haklarından gelinür. Mukaddem olan esfâr-ı hümâyûnda bi-tevfîkallâhü te‘âlâ vuku‘ bulan fütûhât-ı celîle, sefere gelen asâkir-i mansûrenin her hâlde gayret ve insâf ve rü’esâ ve zâbitânlarına itâ‘at ve inkıyâdlarından ve gelüp geçdikleri yerlerin ahâlî ve fukarâ ve re‘âyâ ve berâyâsını cevr ü eziyyetden sıyânet ve yem ve yiyeceklerini sâhiblerinden nakden akçasını virüp, rızâ ile alup, esbâb-ı zafer ü nusrete teşebbüs eylediklerine binâ’en bu vechle fukarâ ve zü‘efâ hoşnûd olarak zehâ’ir ve me’kûlât envâ‘ını emniyyet üzere tarîk-i câddede asâkir-i müslimîne füruht ile zehâ’irin kesretine bâdî olduğu ve asâkir-i nusret-me’âsir dahı ber-vech-i muharrer rızâ-yı hazret-i Bârî’ye makrûn seyr ü hareket ve âdâb-ı gazâ vü cihâda kemâl-i ri‘âyet etmeleri hasebiyle nusret-i tâm ile gazâdan avdet idegeldikleri mebsût-ı sahâyif-i rûzgâr idügi cümleye ma‘lûm u ayândır. Bu mukaddemâtı bast u beyândan maksûd-ı hümâyûnum âsâkir-i mansûremi fukarâ ve re‘âyâya te‘addî vü gadrden men‘ ü tahzîr ile rızâ-

yı Bârî'ye ve fermân-ı hümâyûnuma muvâfık etvâr-ı cemîleyi ibrâz eylemelerini tefhîm içün olmağla, işbu etvâr-ı cemîleyi izhâr iderek arz u edâlarıyla gelenler haklarında du'â-yı pâdişâhânem mebzûl ve meşmûl olacagı ve münâfi-i rızâ, cadde-i ittisâf ve gayretden udûl idenler gazâb-ı hüsrevâneme mazhar olacakları bî-iştibâh, meczûm ve ma'lûmları olarak ana göre amel ü hareket ve hulûs-ı niyyet ile azîmet eylemelerini mürûr u ubûr idenlere tenbîh ile muktezâ-yı me'mûriyetini tenfîze ikdâm-ı tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 589

Bir sûreti:

Edirne mollasına ve bostancı başısına ve Babadağı'ndan tarîk-i cadde ve yemîn ü yesârı ile Edirne ve Kırkkilise ve Gelibolu ve Zağra-i atîk taraflarına varınca vâkı' sâ'ir kazâların kuzât ve nüvvâbına ve evkâf zâbitânı ve voyvodalar ve yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve sâ'ir zâbitânı ve her kazânın iş erlerleri ve ihtiyârlarına; sefere gelecek sunûf-ı asâkire ol vechle tenbîhât-ı şedîde olanlar ya'ni ba'de'l-ifhâm ahâlî-i kazâ ve re'ayâ dahı tama'dan mücânebet ve yurtlarında karâr idüp, yem ve yiyecek ve alaf gibi eşyâyı gelüp geçen asâkire râyici üzere füruht eyleyüp, ketm ü muhâlefet ve cevr ü eziyet eylememek ve askerî tâ'ifesinden mugāyir-ı tenbîhât-ı şâhâne ta'addî ider olur ise kangı vilâyetin askerinden ve rü'esâ ve zâbitleri kimler olduğunu ucâleten i'lâm eylemek husûsları iktizâsı üzere derc ü te'kîd olunarak

Hüküm No : 590

Tekfurgölü nâm-ı diger Karasu kazâsı nâ'ibine ve kazâ-i mezbûr serdârına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Karasu ahâlisi bundan akdem ba'zı avârıza binâ'en etrâfa müteferrik olduklarından, kasaba-i mezbûre sevâkinden halî olduğundan enbâsıyla ve gerek ahâlî-i kurâya vucûhlı usret târî olmağla mukaddemâ menzil nizâmına me'mûr dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından Hasan *dâme mecduhû* mübâşeretiyle kasaba-i mezbûre menzili nizâma rabt ve bârgîrleri müstevfî olduğuna binâ'en ahâlînin ahar mahalle nakilllerine bâ'is zahmet kalmayup, cümlesi kemâ-kân kasaba-i mezbûrede olan kadîmî mekân ve me'vâlarına ircâ' ve cümlesi yerlü yerine ve kadîmî evlerine gelüp ikāmet ve bir ferd tarafından rencîde olunmamak zımnında, te'kîd ve tehdîdi hâvî mufassal ve meşrûh sâdır olan emr-i şerîfim dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocagı tarafından ta'yîn olunan topçubaşı Ahmed *zîde mecduhû* mübâşeretiyle Karasu mahkemesine vürûd ve sicill-i muhâfaza ba'de'l-kayd a'yân-ı vilâyet ve kasaba

ahâlîleri meclis-i şer‘e da‘vet ve mazmûn-ı münîfi cümleye tefhîm ü işâ‘at oldukda ahâlî-i merkūme sem‘an tâ‘aten merâsimini ba‘de’l-edâ dâmen-i dermiyân-ı gayret ve der‘akab kasaba-i mezkûre ahâlîlerine bi-ecma‘ihim kadîmi evlerine nakl ü iskân ve mübâşir-i mûmâ-ileyh itmâm-ı hıdmet-i me’mûresiyle avdet itdirdiğini nâtık, senki nâ’ib-i mûmâ-ileyh Mehmed *zîde ilmuhû*sın, meştâ-yı hümâyûnuma vârid olan arzının mazmûnı mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin kaydı bâlâsına tenbîh ve şerh virilüp, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimin infâz ve icrâsına ihtimâm u dikkat eylemeniz içün emr-i şerîfim sudûrı bâbında bi’l-fi‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme uluvvuhû* i‘lâm itmegin i‘lâmı mûcebince kaydı mahalline sebt ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi, mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mesâkin-i kadîmelerine gelüp, ikāmet idenlerin te’mîn ve tatmîn-i kulûblarına ve henüz gitmeyenler var ise, anların dahı istimâlet birle kadîmi yurdlarına nakl ve îvâ vü iskânlarına bi’l-ittifâk sarf-ı mukadderet ve fî mâ ba‘d birinin teferruk ve perîşânlıklarına ruhsât u cevâz göstermekden ve inâd ve muhâlefet ile gelmekden âyâ ve imtinâ‘ idenleri var ise mukaddemâ ve hâlâ şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfem mûceblerince alâ eyyi hâl nakl u iskânlarına her biriniz mezîd ihtimâm u dikkât idüp, tesâmüh ve taksîrden ve mazmûn-ı emr-i hümâyûnuma mugāyir ednâ vaz‘ u harekete ve ser-i mû hılâfından gāyetü’l-gâye tehâşî mubâ‘adet itmeniz bâbında.
Fî Evâhir-i L. Sene [1]183.

Hüküm No : 591

Rikâb-ı hümâyûn topçubaşı vekîli olan el-Hâc Mehmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki.

Avn-ı ‘inâyet-i Melik-i Müste‘ân ile ahz-ı sâr-ı intikām içün bu sene-i amîmetü’l-meymenede Moskov keferesi üzerine musahhah ve muhakkak olan sefer-i hümâyûn-ı nusret makrûnumda cünûd-ı muvahhidînin tevfîr ü teksîrine irâde-i aliyye-i mülûkânem te‘alluk eylemekden nâşî vâkı‘ olan hıdemât-ı aliyyemde istihdâm içün sene-i sâbıkadan ziyâde topçu neferâtının dahı tertîb ü tanzîmi ehemm ve elzem olduğuna binâ’en, Âstâne-i aliyyemde mukīm atîk topçu serdengeçdi ağalarındana dört aded serdengeçdi bayrağı küşâd, beher bayrağa yüzer nefer tashîh ve be-dergâh idüp, Âstâne-i sa‘âdetimden mühimmât ile gelecek topçu neferâtından mukaddem Varna çeklovalarıyla mu‘accelen ordu-yı hümâyûnuma vusûl u luhûklarına mezîd-i sa‘y u dikkat eylemen içün emr-i şerîfim sudûrunu dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından olup, hâlâ topçubaşı olan Seyyid el-Hâc Mehmed Emin *dâme mecduhû* i‘lâm eylemegin i‘lâmı mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmışdır. İmdi, vüsûlünde ber-vech-i meşrûh Âstâne-i aliyyemde olan

atîk topçu serdengeçdi agalarından dört neferine bayrakları küşâd ve beher bayrağa yüzer nefer tashîh ve be-dergâh ile bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem ta‘dâtların tekmîl ve mühimmât ile gelecek neferâtdan evvel zikr olunan serdengecdi ağalarını ol mikdâr neferâtlarıyla Varna çeklovalarına irkâb ve ucâleten ve musâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü luhûklarına ziyâde sa‘y u gayret idüp, tesâmüh ve taksîrden ve betâ’et ve rehâvet misüllü ednâ vaz‘ u hareketden ve ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 592

Bir sûreti:

Agriboz muhâfızı vezîre ve Agriboz’da topçu zâbitine; Agrıboz’da mukīm sâhib-i esâmî atîk neferâtdan otuz nefer üstâd topçu ve yüz nefere iblâg içün kul oğullarından yetmiş nefer dahı tashîh virerek ellişer aded serdengeçdi sür’at-i kesîr ve ucâleten ve irsâl iylemelerini hâvî ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 593

Bir sûreti:

Praveşte çorbacısına; Praveşte çorbacıları bi’n-nefs üç-beş yüz nefer ile ordu-yı hümâyûna gelüp, ta‘dâtlarını tashîh ve ta‘dâtları hıdmete evdet eylemeleri mesbûk olduğuna binâ’en ol tarafda uhdesinde olan umûru mu’attal kalmamak içün yerine mu’temed âdemlerinden birini tevkîl ve çorbacı-yı mûmâ-ileyh eslâfı misillü ol mikdâr neferât ile ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûna mülhak ve mülâkī olmasıçün te’kîdi müştemil ber-vech-i meşrûh

Hüküm No : 594

Bir sûreti:

Edirne kadısına ve topçu zâbitine; Edirne’den dahı bir iki serdengeçdi bayrağı küşâdıçün içün vech-i üzere. **[Sayfa 148]**

Hüküm No : 595

Sâbıka Vekîl-i harc-ı sadr-ı âlî el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bu def‘a inşâsı fermânım olan İsakçı cisrinin ebniyesi husûsu hâcegân-ı dîvân-ı hümâyunumdan hâlâ mâliye tezkirecisi Süleyman *zîde mecduhû*nın uhdesine ihâle ve tefvîz olunup, sen ki mûmâ ileyhsin, ihtiyâr ve alîlü’l-mizâc olan cisr-i mezbûrın inşâsı emrinde kendüye i‘ânet içün ma‘iyyetine birinin ta‘yîni elzem ve sen öteden berü iş uhdesinden gelmeğe kudret ve liyâkatin olup, mücerrebü’l-etvâr olduğun hasebiyle ma‘iyyetine me’mûr ve ta‘yîn kılınmanı mûmâ-ileyh arzuhâliyle inhâ ve istid‘â eyledigi ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi, keyfiyet-i me’mûriyetinin ma‘lûmun oldukda, olduğun mahalden hareket ve mûmâ-ileyhin yanına varup, ittifâk ve ittihâd iderek cisr-i mezbûrın inşâsı emrinde ve sâ’ir me’mûr olduğu husûslarda kendüye i‘anet ve müzâheret eylemege bezl-i kudret ve sa‘y u gayret eyleyüp, ihmâl ve tekâsülden ve mûmâ-ileyhin re’y-i rezînine muhâlefetden gāyetü’l-gāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 596

Hâlâ İbrail muhâfızı ve Bogdan cânibi seraskeri vezîrim Abdi Paşa’ya hüküm ki:

Sen ki vezîri-i müşârun-ileyhsin, senden her hâlde gayret ve şeca‘at me’mûl ve muntazır-ı hüsrevânem olduğuna binâ’en kadr u şânın rütbe-i seraskerî ile dahı terfî‘ ü a‘lâ ve havâli-i merkūmenin kâffe-i umûrı uhde-i liyâkat ve istihkâka ihâle kılınmakdan nâşî, kal‘a-i merkūme ve etrâfının muhâfazası ve bu tarafda tesyîr ve gerek derûn-ı kal‘ada olan guzât-ı muvahhidînin taltîf ve ____ ale’d-devâm i‘tinâ ve lâzımü’l- i‘lâm olan ahbâr u isârı peyderpey meştâ-yı hümâyunıma tahrîr ve inhâya sa‘y u evta eyleyeceğin meczûm-ı tab‘-ı mekkârîm tiğ-i hüsrevânem olmağla kal‘a-i merkūmenin takviyyeti ve derûnunda asâkir-i mansûre ve mühimmât-ı cebehâne ve tophânenin tevfîr ü teksîri emrinde kusûr olmamagla kal‘a-i merkūme derûnunda ve hâricinde kal‘anın metânet ve istihkâmını mûceb ve muktazî olan yerlerinde tabya bendleri ve toplar vaz‘ ve hendek hafrı kangı mahallerinde elzem ve eşedd ise, bina ve inşâları, senin re’y-i rezîne ihâle olmagla mâliye tarafından ısdâr ve irsâl kılınan evâmir-i şerîfemde tafsîl ü beyân olduğu üzere, ebnâ ve inşâ ve hafr ve ikmâlllei ehemm olan tabya ve hendekleri bir sâ‘at evvel re’y-i rezînin olan mahallerde istihkâm vechiyle binâ ve inşâ ve gönderilen topları mahallerine vaz‘ ve itmâm eylemeğe nisâr-ı nakdîne-i tâb tâb u kudret ve bezl-i mâhasal vüs‘ u miknet ve derûn-ı kal‘ada olan gayret-şi‘ar guzât-ı hamiyet-nisârımı himâyet ü nevâzîş iderek kaviyyü’l-kulûb olmaları emrine bezl-i cidd-i himmet ve salâbet-i dîniyye ve gayret-i azîziyyeleri olmağla muhâfaza-i kal‘adan firâr idenleri dahı ihmâl eylemeyü, zâbitleri ma’rifetleriyle derhâl ahz u te’dîblerine mübâderet ve keyfiyetlerini ve bu makūlelerin dirlikleri ref‘ ve ibreten li’l-gayr tenkîl olmalarını i‘lâma dikkat ve düşmen-

i dîn-i mübînin keyfiyet ve hareketini ‘ale’d-devâm tefahhus iderek lâzımü’l-inhâ olan husûsâtı ve kal‘a-i merkūmenin istihkâm ve takviyeti emrinde her ne ki mühimm ve muktezî ise bilâ-te’hîr tahrîr ve iş‘âra ve senden matlûb-ı hüsrevânem olduğu üzere dîn ü devletime lâyık ve rızâ-yı meyâmin-iktizâ-yı şâhâneme muvâfık hıdemât-ı ceziyle ve me’âsir-i cemîle izhârına sarf-ı tâb u kudret eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i L .sene 1183

Hüküm No : 597

İsakçı ve İsmail ve Kîli ve Akkirman kadılarına ve kazâ-i mezbûrların yeniçeri serdârları ve sipâh [ve] kethüdâ yeri ve sâ’ir zâbitân ve mütevellîleri ve darb u harbe kādir il erlerine ve ahâlî-i beldeye hüküm ki:

Adüvv-i dîn-i mübîn Moskovlu la‘înin Bogdan memleketi derûnında katl u tedmîr ve ihrâc ve Prut kenarlarına olan su’-i kasdını def‘ u tedmîr içün, havâlî-i merkūmede darb u harbe kādir iş erleri ve askerî zümresi dîn-i mübîn gayretiçün silâhlanup, *“infirû hifâfen”* nass-i kerîmi üzere adû-yı dîn-i mübînden ahz-ı intikām ve gazâ vü cihâda atf-ı zimem eylemeleri farz-ı ayn olmagla, İsakçı ve Karaharman ve Köstence ve Mangalya ve Balçık ve Kavarna ve Varna ve Hacıoğlubazarı’ndan İsmail tarafında cem‘iyyet eylemege me’mûr olan asâkir-i nusret-me’âsir ve gerek zikr olunan kazâlarınızdan teşmîr-ı bâzû gayret ile derhâl orada cem‘ olmaları fermân olunan asâkir-i mevcûdının üzerlerine hâlâ İsakçı anbar emîni olan kapucıbaşı Dagıstânî AliAga başbuğ ta‘yîn olunup, İsmail tarafına tesyîr olduğu ma‘lûmunuz oldukda kat‘a te’hîr ve tevakkuf eylemeyüp, başbuğ-ı mûmâ-ileyhin yanına cem‘ olup, avn u inâyet-i hazret-i Bârî ile Kalçı üzerinden Bogdan tarafına geçüp, adû-yı dîn-i mübîn Moskovlu’yı ve Bogdan âsîlerini bi’l-cümle urup, mâl u eşyâların ahz u igtinâm ve nisâ ve sıbyanların esîr idüp, düşmen-i dînden gayret-i dîn-i mübîn içün, ve “*câhidû fî sebilillâh ve lâ teferrakū”* nâss-ı kerîmi mûcebince gayret ve hamiyyet kemerini miyânınıza bend iderek asâr-ı cemîle-i sa‘îde ibrâzına sarf-ı vüs‘ u tâkat eyliyesiz. Du‘â-yı hayr-ı pâdişâhânem cümle asâkir-i mansûrem haklarında masrûf olmağla hıdmet-i dîn-i mübînde şeca‘at ve gayret idenlerin dâreynde yüzleri ak ve sa‘yleri meşkûr olduğuna binâ’en dîn ü Devlet-i Aliyye’me lâyık me’âsir-i cezîle izhârına ve âcilen ve serî‘an yerlerinizden kalkup, başbuğ-ı mûmâ-ileyh ma‘iyyetine vürûd ve vusûl ile küffâr-ı dûzah-karâra kat‘a göz açdırmayup, tedmîr ve esîr eylemelerine cümelniz bezl-i tâb u tâkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 598

Bir sûreti:

Karaharman ve Köstence ve Mangalya ve Balçık ve Kavarna ve Varna ve Hacıoglubazarı'na ber-minvâl-i meşrûh **[Sayfa 149]**

Hüküm No : 599

Edirne bostancıbaşısı (…) *dâme mecduhû*ya ve ocak tarafından asker sevkine me'mûr turnacıbaşı (…) *zîde mecduhû*ya ve Kırkkilise'den Balkan'ın öte tarafına ve beru câniblerde olan kazâların yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve bi'l-cümle sunûf-ı askerîye hüküm ki:

Küffâr-ı hâk-sâr Bogdan ve Eflak derûnunda kışlayup, usât-ı re'âyâ ile mahlût bahara tevakkuf eylemeyüp, etrâfa hücûm idecegi zâhir olmagla, sefer-i hümâyun-ı nusret-me'âsirime dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silahdâr ve sâ'irleri nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında sancag-ı şerîf altında mevcûd olmağa cümlesi gayret eylemeriçün mukaddem ve mu'ahhar ocak tarafından mühürlü mektûb mûcebince evâmir-i ekîde-i şâhânem tasdîr ü imlâ ve mukaddem mübâşirler ile Balkan'ın öte ve berü tarafında olan bi'l-cümle kazâlara te'kîd ve isti'mâl olunmagla şimdilik Babadagı ve İsakçı'ya vâsıl olmaları me'mûl iken bahâr vaktinde yerlerinden hareket sûretini gösterüp, izhâr-ı gayret eylemeleri emr-i acîb ve küffâr-ı hâk-sâr ise şimdiden harekete başlayup, tedârikde olduğu haber virildigine binâ'en ni'am-ı pâdişâhâneme müteferrik ve haklarında du'â-yı hayr-ı mülûkânem erzânî kılınan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve tob arabacı ve sipâh ve silahdâr neferâtı Kırkkilise ve Edirne ve havâlîlerinden ve Balkan'ın öte tarafında ve gerek berü tarafında olan bi'l-cümle kazâ ve sevâhil-i Bahr-i siyâh ve nehr-i Tuna'dan Rusçuk'a ta'yîn olunan (…)ve (…) ve (…) ve kazâları yeniçeri asâkirinden ma'dâ bi'l-cümle yerlerinden tahrîk ve doğru yoldan İsakçı'da sancag-ı şerîf altına sür'at ü şitâb ile azîmet eylemeleri husûsuna ve yerlerinden tahrîk ve sevke, sen ki bostancıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin, ocakdan ma'iyyetine ta'yîn olunan turnacıbaşı mûmâ-ileyhi istishâb ve Edirne ve etrâfından ve Kırkkilise'den berü gerek Balkan'ın öte ve berü tarafında Edirne'de ve sevâhilde olan kazâlarda bi'l-cümle sefere me'mûr dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçular ve sipâh ve silahdâr ve'l-hâsıl sunûf-ı askeriyesi etrâfa ustalar ya'yîn iderek ve yanına turnacıbaşı tarafından âdemlar terfîk ile Edirne'den ve etrâfdan asâkir-i mansûreyi kat'an te'hîr eylemeden tarîk-i câddeden İsakçı'ya sevk ü tesyîr iderek Karasu'ya dek sen ardların almayınca münfekk olmayup, ve ba'demâ ocakdan mühürlü mektûb mûcebince sâdır olan evâmir-i şerîfem müfâdı üzere yeniçeriler ve piyâde neferâtı piyâde gelmek ve gelüp geçdikleri karyelerde bir ferde zarar eylememek ve yem ve yiyeceklerin akça le almak gibi

tenbîh kılındıgı üzere, cümlesi gayret-i dîn-i mübîn ve rızâ-yı hümâyunım içün sıdk-ı metîn ve gayret-i taviyet ile azîmet eylemek ve serdâr ve askerîden betâ'et eylemek veyâhûd sefere azîmet eylemekde kusûr ile girü kalmak fikrinde olur var ise, ocakdan yanına ta'yîn olunan zâbitleri turnacıbaşı agaya ruhsat virilmekle zâbitleri ma'rifetiyle o makūle itâ'at-ı emr-i alî eylemeyenlerin cezâ-yı mâyelıkları icrâ ve asâkir-i mansûremi yerlerinden tahrîk ve serî'an ve âcilen sancag-ı şerîf-i sa'âdet-redîf altına sevk ü isrâ, ve sen ki turnacıbaşı-yı mûmâ-ileyhsin, ocakdan virilen mektûb mûcebince mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle asâkir-i zafer-me'âsirimi âcilen sevk ü tesyîre sa'y-ı evfâ eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 600

Silistre'nin nizâmına me'mûr sersaksonî (…) zîde *mecduhû*ya ve Yenibazarlı Haseki Yusuf ile Silistre'de mevcûd serdengecdi ağaları ve darb u harbe kādir il erleri *zîde kadruhüm*e hüküm ki:

El'ân Silistre derûnında ve havâlîsinde asâkir-i vâfire olup, Fokşan ve Bükreş üzerinde olan Moskovlu ve Eflak âsîleri vakt-i fırsaddır deyu Yergöğü kasabası üzerine hücûm itmeleriyle Bükreş kasabası kefereden tehî ve cümlesi Yergöğü tarafında olduklarına binâ'en, Bükreş'in zabt u teshîri ve ricâl ve sıbyân ve nisâsının seby ü istirkākları ve kasabanın ihrâk ü tahrîbi ve emvâl ü eşyâsının ahz u igtinâmı içün vakt-i fırsat olmağla, sen ki mûmâ-ileysin, Bükreş'in zabt u teshîrine ta'yîn, ve sen ki Yenipazarlı Haseki Yusuf *zîde kadruhû*sun, Silistre etrâfındaki askeri bilâ-te'hîr sevk ve yerlerinden tahrîk ve Silistre'de Saksoncıbaşı mûmâ-ileyh ma'iyyetine îsâl ü teslîme ale't-ta'cîl sa'y u dikkat ve ba'de'l-îsâl sen dahı mûmâ-ileyhin ma'iyyetine ta'yîn olduğun hasebiyle, bu emr-i ehemme ihtimâm ve askeri sevk ve ma'iyyet-i mûmâ-ileyhe îsâl eyleyesin. Ve sen ki saksoncıbaşı mûmâ ileysin, ma'iyyetine cem' olan asâkiri-i merkūmeyi alup, kat'a ârâm u tevakkuf eylemeyüp, fırsat fevt olmazdan mukaddem, gayret-i kemerini miyânına bend ile karşu Bükreş'e geçüp, bâ avn-ı Hüdâvend-i Nasîr kasaba ve etrâfında olan Moskovlu utüvv ü tugyân iden Eflak kâfirini katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanların ahz u esîr ve emvâl ü eşyâların ganîmet olmak üzere, guzât-ı gayret-simâta yağma itdirüp, kasaba-i merkūme ve etrâfını ihrâk ve geregi gibi tahrîb iderek, izhâr-ı şeca'at eyleyesiz. Silistre ahâlîsi Bükreş'e karşu olup, muktezâ-yı gayret-i dîniyye üzere şimdiye dek Bükreş'i zabt u teshîr ve içinde ve etrâfında olan melâ'în-i bî-dîni seby ü esîr eylemekle sebkat iden cürümlerinin isti'fâsı niyâzına mübâderetleri elzem iken, henüz gayret eylemedikleri me'mûriyetlerini muhtevî emr-i şerîfim sudûrı istirhâmlarından nâşî idügi münfehim olduğunu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası oaln düstûr-ı

mükerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'ālâ iclâlehû* mühürlü mektûbuyla arz itmeğin, vech-i meşrûh üzere amel ve hılâfından leyt ü la´alle ile vakt-i fırsatı fevt eylemeyüp, gayret-i dîn-i mübîn içün, hemân Bükreş'e geçüp kasabayı yağma ve gāret ve isyân ve tugyân iden Eflak kâfirlerinin ve nisâ ve sıbyanların esîr ve etrâf u enhâsını tahrîb iderek a'dâ-i dîni her ne mahalde bulursanız katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanların esîr iderek me'âesir-i makbûle ibrâzına bezl-i tâb u kudret eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i L sene [1]183 **[Sayfa 150]**

Hüküm No : 601

Rusçuk ve Hezargrad ve Şumnu ve Eskicuma ve Tırnova kadılarına ve ocakdan zikr olunan kazâlardan asâkir ihrâcına mübâşir ta'yîn olunan serturnacı (…) *zîde mecduhû*ya ve zikr olunan kazâların serdâr ve a'yân ve iş erleri ve ocak ıhtiyârları ve atîk ve cedîd serdengecdi ağaları ve bi'l-cümle yeniçeri ve il erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Bundan akdem memleket-i Eflak'a müstevlî olan Moskovlu keferesi ile utüvv ü tugyân iden Eflaklu kâfirlerinin kahr u tedmîrleriyle Bükreş'in nez'i ve memleket-i merkūmenin teshîr ve küffâr-ı hâk-sârdan tahlîs ve tathîri ve Yergöğü kal'asının ve ol havâlînin emr-i muhâfazasıçün, herkes dîn-i mübîn gayretini ibrâz ve fevka'l-vüs' makdûrîni sarf ve memleketlerinizde mevcûd ceng ü harbe kādir dilâverleri imtiyâz u müsâra'aten ol cânibe irişdirmeleri farz-ı ayn olup, böyle umûr-ı dîniyyeden rû-gerdân olanların dünyâda karîn-i hüsrân ve âhiretde rehîn-i nîrân olacakları kütüb-i mu'teberede husûsan sâbit ü vâzıh olduğu beyân ve müslüman olan merd ü dilâverândan bir ferd girüye kalmamak üzere savb-ı me'mûrlarına varmalarıçün, evâmir-i celîlü'ş-şân tenbîh ve te'kîd ve gāyet ta'cîl ve teşdîd olunup, ve küşâdesi fermân olunan piyâde bayrakları tekmîl neferâtlarıyla birbirine müsâbakaten varmaları umûr-ı dîn-i mübînden iken, şimdiye değin Rusçuk ve havâlîsinde bulunanlardan ma'dâsı adem-i hareket ve azîmetde betâ'et ve bir ehadı vâsıl-ı mahal-i me'mûre olmadıkları ve zikr olunan kazâların asâkiri ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnum veyâhud Rusçuk başbuğı düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem vezîrim Sarım İbrâhim Paşa *edâmallâhu te'ālâ iclâlehû* ma'iyyetine azîmetde müterreddid oldukları meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma inhâ ve ihbâr olunmağla, imdi, bâlâda mezkûr Rusçuk ve Hezargrad ve Şumnu ve Eskicum'a ve Tırnova kazâlarında olan atîk ve cedîd serdengecdi ağaları ve alemdârları ve serdâr bayraklarıyla bi'l-cümle piyâde neferât yeniçeri tüvânâ kolagaları ve bunlara tâbi' tavâ'if-i askerî Rusçuk'da vezîr-i müşârun-ileyhin ma'iyyetine me'mûr ve tahsîs kılınmalarıyla, aslâ ve kat'â te'hîr eylemeyüp, mecmû'ı varup Yergöğü ve Silistre cânibi seraskeri olan müşârun-ileyh vezîrim Sârım İbrâhim Paşa *edâmallâhu te'ālâ iclâlehû*nun

ma‘iyyet-i hamiyyet-şi‘ârıyla dîn-i mübîn uğruna farîza-i zimmetleri olduğu vechle ikāme-i ahkâm-ı gazâ vü cihâda mezîd-i ihtimâm ve hulûs-ı kalb ile i‘lâ-yı kelimetullâh gûşiş ve bi-tevfîkillâhi te‘âlâ a‘dâ-yı dînden ahz-ı intikām ve tekmîl-i nâmus-ı kelâm ile tahsîl-i nîk-nâm eylemeleri bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın, mübâşir mûmâ-ileyh intihâb ve hâssaten mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde, sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve el-hâleti hâzihî düşmen-i dîn civârınızda yakın olmagla sezâvâr-ı gayret-i ocak olmamagla üzerlerinize cihâd farz-ı ayn olduğu ma‘lûmunuz iken şiödiye değin tereddüdden nâşî te’ennî ve terâhî birle adem-i hareket lâyık-ı dîn ü diyânet ve muvâfık-ı şân-ı ümmet-i Muhammed ve sezâvâr-ı gayret-i ocak olmamağla hemân ba‘de’l-yevm durmayup ve oturmayup ucâleten ve müsâra‘aten hareket ve alâ cenâhü’l-isti‘câl ceng ü harbe kādir ricâl-i müslimîn serasker-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine varup, böyle vakt-i lâzımede kıyâm ve edâ-yı hıdmet-i dîn-i İslâm’a mübâderet ve telâfii mâkāta gāyetü’l-gāye müsâra‘at eyleyüp, hılâfına vaz‘ u hareket ile ma‘âzallâhu te‘âlâ karîn-i hüsrân olmakdan ziyâde hazer ve ittikā eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, sen ocakda emekdâr ve sâhib-i iktidâr olduğuna binâ’en senden her vechle sadâkat ve istikāmet me’mûl olmağla hâssaten bâlâda mezkûr kazâların askerlerini vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine sürüp, mevcûd eylemeğe me’mûr kılınmışsındır. İmdi, bir an ve bir sâ‘at evvel memleket-i mezbûrelere varup, kazâ-i mezkûrenin askerini serasker-i müşârun ileyhin ma‘iyyetine cem‘ ve amâde eylemege ihtimâm eyleyesin. Hezargrad ve Şumnu ve Cuma-i atîk ve havâlîsinde bunca yeniçeri ve tavâ’if-i askerî memlû iken, bunlar anlardan evvel irişmeleri iktizâ ider iken ve husûsan gazâ, üzerlerine farz-ı ayn olup, bir dürlü özr ü illet lâyım ve câ’iz-i diyânet olmadığı ma‘lûmunuz iken, sebeb-i te’hîrlerine tahsîl-i ıtılâ‘ ve kendülerini gafletden îkāz ve darb u harbe kādirlerini alâ eyyi hâl ihrâc ve serasker-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine sevk ü îsâl ve adem-i itâ‘at idenleri olur ise, şer‘an ve kânûnen cezâ-yı mâyelıkları icrâsıçün, ism ü resimleriyle i‘lâm ve dirlikleri ve esâmîleri olanların esâmîleri çalınup, kendüsi dahı ibreten li’l-gayr i‘dâm olunacakların ol makūlelere tefhîm ve ziyâde dikkat ü ihtimâm eyleyüp, ser-i mû te’hîr ü te’ennîden sen dahı ziyâde hazer ve mubâ‘adet eyleyesiz deyû bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü’l‘ālem vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te‘ālâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]183

Hüküm No : 602

Silistre'nin nizâmına me'mûr sersaksonî (…) *zîde mecdühû*ya ve Yenipazarlı Haseki Yusuf ve Silistre'de mevcûd serdengecdi agaları ve darb u harbe kādir il erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

El'ân Silistre derûnunda ve havalîsinde asâkir-i vâfire olup, Fokşan ve Bükreş üzerinde olan Moskovlu ve Eflak âsîleri vakt-i fırsatdır deyu Yergöğü kasabası üzerine hücûm eylemeleriyle Bükreş kasabası kefereden tehî ve cümlesi Yergöğü tarafında olduklarına binâ'en Bükreş'in zabt u teshîri ve derhâl ve nisâ ve sıbyanlarının seby ü istirkākları ve kasabanın ihrâk ve tahrîb ve emvâl ü eşyâsının ahz u igtinâmı içün vakt-i fırsat olmağla, sen ki mûmâ-ileyhsin, sen Bükreş'in zabt u teshîrine ta'yîn ve sen ki Yenipazarlı Haseki Yûsuf *zîde kadruhû*sun, Silister ve etrâfındaki askeri bilâ-te'hîr sevk ve yerlerinden tahrîk ve Silistre'de saksoncubaşı mûmâ-ileyh ma'iyyetine îsâl ve teslîm ale't-ta'cîl sa'y u dikkat ba'de'l-îsâl sen dahı mûmâ-ileyhin ma'iyyetine ta'yîn olunduğun hasebiyle bu emr-i ehemmde ihtimâm ve askeri sen ve ma'iyyet-i mûmâ-ileyhe îsâl eyleyesin. Ve senki ağa-yı mûmâ-ileyhsin, ma'iyyetini cem' olan asker-i merkūmeni alup, kat'an ârâm u tevakkuf eylemeyüp, fırsat fevt olmazdan mukaddem gayret kemerini miyânına bend ile karşu Bükreş'e geçüp, bâ-avn-ı hüdâvend-i Nasîr kasaba ve etrâfında olan Moskovlu ve Moskovlu'ya tâbi' Eflak hâ'inlerini katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanlarını ahz u esîr ve emvâl ü eşyâlarını ganîmet olmak üzere guzât-ı gayret-simâta yağma itdirüp, kasaba-i merkūme ve etrâfını ihrâk ve geregi gibi tahrîb iderek izhâr-ı şeca'at eyleyesiz. Silistre ahâlîsi Bükreş'e karşu olup, muktezâ-yı gayret-i dîniyye üzere şimdiye dek Bükreş'i zabt u teshîr ve içinde ve etrâfında olan melâ'in-i bî-dîni seby ü esîr eylemeğe sebkat iden demlerin isti'fâsı te'zîbine mübâderetleri elzem iken, henüz gayret eylemedikleri me'mûriyetini muhtevî emr-i şerîfim sudûrunu istirhâmlarından nâşî idügi ____ olduğunu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'ālâ iclâlehû* mühürlü mektûbıyla arz itmegin, vech-i meşrûh üzere amel ve hılâfından leyte ve le'alle ile vakt-i fırsatı fevt eylemeyüp, gayret-i dîn-i mübîn içün hemân Bükreş'e geçüp, kasabayı yağma ve gāret ve nisâ ve sıbyanların esîr ve etrâf u enhâsını tahrîb iderek a'dâ-yı dîni her ne mahalde bulursanız katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanların esîr iderek me'âsir-i makbûle ibrâzına bezl-i tâb u kudret eylemeniz bâbında

Fî Evâhir-i L Sene [1]183 **[Sayfa 151]**

Hüküm No : 603

İsakçı kadısına ve İsakçı mütevellisine hüküm ki:

Topuzcu Osman'ın İsakçı'da hânesine i'ânet ve vaz' eyledigi Hacı Mehmed nâm kimesne ile hâlâ İsakçı gümrügü emini olan İsmail'in husûs-ı mezbûre dâ'ir istintâk ve su'âli içün meştâ-yı ordu-yı hümâyunumda ihzârları iktizâ itmekle, imdi, siz ki mevlânâ ve mütevellî-i mûmâ-ileyhimâsız. Ma'rifetiniz ve ta'yîn olunan dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından (…) çavuş *zîde kadruhû* mübâşeretiyle merkūmânı İsakçı'dan meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma ihzâr ve irsâl eyleyüp, avk u te'hîrden be-gāyet ittikā ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 604

Edirne'de yeniçeri zâbiti saksonî-i esbak el-Hâc Halîl *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bu sene-i mübârekede sefer-i hümâyûnuma müretteb asker-i nusret-şi'ârdan Anadolu'nun ba'zı mahallerinin tavâ'if-i askerî Akkirman'a tertîb ve bi-avnihî sübhânehû te'âlâ evâmir-i şerîfemle sevk ü tesyîrlerine me'mûr olan sürücü mübâşirler ma'rifetiyle bu avân-ı meymenet-iktirânda yerlerinden ihrâc ve semtlerine münâsib iskelelere tenzîl ve hâzır bulunan sefâyine tahmîl ve i'tidâl-i havalar inzimâmıyla tesbîl ve inşâallâhu'r-Rahmân bu hengâm-ı meserret-nişânda mashûb bi's-selâm Akkirman iskelesine peyderpey tevârüdleri emri me'mûl olmakdan nâşî, asâkir-i merkūme lede'l-vurûd sefâyîne ihrâc ve mahal-i münâsibe vaz' u tertîb ve iktizâ-yı vakt ü hâle göre emr-i şerîfimle ta'yîn oldukları vechle kimi Özi kimi Bender ve kimi dahı ordu-yı hümâyûnıa sevk ü tesyîrlerini ve evân-ı me'mûriyetleri zuhûruna degin zabt u rabtları emrine bir işgüzâr ve asâkir i'mâline sâhib-i iktidâr gedüklü ocak zâbiti ta'yîn olunmasına irâde-i seniyye-i mülûkânem te'alluk itmekle, sen ki mûmâ ileyhsin, ocakda emekdâr ve işgüzâr ve gedüklü ve i'mâl-i asâkire kaviyyü'l-iktidâr olduğun ecilden, hâssaten husûs mezkûra intihâb ve tahsîs kılınmanla bir gün evvel hareket ve me'mûr olduğun Akkirman'a varup, vârid olan asâkir-i mansûrenin ber-minvâl-i muharrer zabt u rabtlarıyla ve tensîk-i tanzîm ve ne vechle emr-i şerîfim sudûr ider ise ana göre temşiyet ve ta'cîllerine bezl-i cidd-i miknet eylemen bâbında fermân-ı celîlü'ş-şân sâdır olmağın (…) vusûlünde gerekdir ki; sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel ü hareket ve bulunduğun mahalden mezîd-i şitâb u sür'atle kalkup, savb-ı me'mûrene azîmet ve asâkir-i mezbûre kable'z-zuhûr mahal-i merkūmeye varup, vurûdlarına müterakkıben ikāmete mezîd müsâra'at eyleyüp, betâ'et-i harekâtdan ve asâkir vürûdundan sonraya kalmak misüllü hareket-i marazîden ziyâdesiyle hazer eyleyesin deyu bi'lfi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 605

Rumili'nin sol kolu Siroz'dan Selânik'e varınca yemîn ü yesârında vâkı' kuzât ve nüvvâba ve mahal-i mezkûrenin asâkirini isti'câlen sevkine ocakdan mübâşir ta'yîn olunan Serturnâyî Kuşanlı Ali *zîde mecduhû*ya ve zikr olunan mahallerin yeniçeri serdârları ve ocak ihtiyârları ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Düşmen-i dîn olan Moskov keferesi la'în ve ana tâbi' Bogdan ve Eflak usât-ı kâfirlerinin bu sâl-i meymenet-ittisâlde bi-lütfi'llâhi te'âlâ meded-i inâyet-i Melik-i Müste'ân ile kahr u tedmîrlerine bâzû-yı gayret teşmîr ve darb-ı i'nâklarına teşt-hîz-i ta´şîr ve nisâ ve sıbyanları seby ü esîr ve emvâl ü eşyâlarını igtinâm, gazâda adüvv tedmîr olunup, geregi gibi ahz u intikām ve tekmîl-i nâmus-ı İslâm ve tahsîl-i rızâ-yı Bârî ile mazhar-ı nik-nâm ez-hulûs-ı niyyet ve sefer-i hümâyûnuma me'mûr asâkir-i mansûre yerlü yerinden hareket ve nevrûzdan evvel ordu-yı hümâyûnua teveccüh ü azîmet eylemeleriçün, bundan esbak bâ-evâmir-i şerîfe tenbîh-i ekîd ve ta'kîben sürücü mübâşirden her tarafa tesyîr ve andan sonra dahı evâmir-i isti'câller tenşîr olunmuşidi. Ancak asâkir-i mansûre evvel baharda harekete müteheyyi olup, esfâr-ı sâbıkaya kıyâsen eyledikleri mevhûm olmağla, küffâr-ı hâk-sâr Bogdan ve Eflak vilâyetlerinde kışlayup, evvel bahardan evvel hareketi münfehim olmakdan nâşî asâkir-i nusret-müzâhirin bi eyyi vechin kâne nevrûzdan akdemce ordu-yı hümâyûnuma vurûd ve İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf tahtında hâzır ve mevcûd olmaları be-gāyet mühim ve emr-i acîl olmağın, imdi, sevk-i asâkir husûsunda mukaddem ve mu'ahhar sâdır olan evâmir-i şerîfem mantûkınca amel ve bundan sonra asker zümresini aslâ ve kat'a te'hîr ve tevakkuf itdirmeyüp, ta'cîl-i ale't-ta'cîl illerinden yerlerinden ihrâc ve cümelsi piyâde olmak şartıyla serdârları bayrakalrıyla ve bayrakları küşâde serdengeçdi ağaları bayraklarıyla ale'l-umûm ordu-yı hümâyûna sevk ü tesyîr ve İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûna tavsîl itmeği dâmen-i gayreti der-miyân ve bezl-i tâb u tuvân eylemeniz bâbında te'kîden ve isti'câlen fermân-ı âlişân sâdır olmağın, mübâşir-i mûmâ-ileyh irsâl olunmuşdur. Vusûlünde sâdır olan emr-i âli mûcebince amel ve hemân memleketinizin asâkirini ihrâc ve ber-vech-i müsâra'at ordu-yı hümâyûna sevk ü tesyîre mübâderet eyleyüp, hılâfından tehâşî ve mücânebet eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir mûmâ ileyhsin, egerçi sen Edirne bostancıbaşı ma'iyyetiyle Balkan'ın öte ve berü câniblerinin asâkirini sevk ü tesyîre me'mûr kılınmışidîn. Velâkin hasbe'l-iktizâ sen memleket-i mezbûre asâkirinin ihrâcına ta'yîn olunmanla bostancıbaşı mûmâ-ileyhin ma'iyyetine me'mûriyetin senedâtını ocakdan ta'yîn sertunayî (…) *zîde*

*mecduhû*ya teslîm ve sen şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfe ile ucâleten ve müsâra‘aten zikr olunan vilâyetlere varup, mukaddemâ sâdır olan evâmir-i aliyye şurotu üzere bi’l-cümle yeniçeri ve anlara tâbi‘ tavâ’if-i asâkiri bilâ-imhâl ber-vech-i ta‘cîl serdârları ve küşâdesi fermân olunmuş serdengeçdi bayraklarıyla, ve atîk ağa ve alemdârlar etbâ‘larıyla bir ferdi girüye kalmamak şartıyla, nevrûzdan ordu-yı hümâyûna irişilmek üzere ta‘cîl-i ale’t-ta‘cîl ihrâc ve doğru yoldan gelüp, ekinlere ve fukarâya ser-i mû zarar eylememelerin ifhâm birle, irsâl eylemeğe makdûrunu bezl ü insâr eyleyesin. Şöyle ki; ser-i mû kusûr u fütûrın zuhûr ider ise bilâ-emân cezân tertîb olunacağın muhakkak bilüp ana göre basîret üzere hareket ve mübâderet eyleyüp, hilâfından tehâşî eyleyesin deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâ’il-i Za.sene 1183 **[Sayfa 152]**

Hüküm No : 606

Rikâb-ı hümâyûnumda topçubaşı vekîli el-Hâc Mehmed *dâme mecduhû*ya hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnumda mevcûd topların i‘mâlleri içün geçen sene tashîh-i ü be-dergâh olunup, sefer-i hümâyûnumdan Âstâne-i aliyyeye avdet iden dergâh-ı mu‘allâm topçuları neferâtlarının ordu-yı hümâyûna müsâra‘aten gönderilmeleri muktezî olmağla, neferât-ı merkūmeleri bir an akdem ordu-yı hümâyûna gönderilmesi bâbında fermân celîlü’ş-şân şeref-bahş-ı sudûr itmeğin vusûlünde, geçen sene tashîh ü be-dergâh olunup, ordu-yı hümâyûn ile ma‘an sefer-i hümâyunda mevcûd ve Âstâne-i sa‘âdete avdet iden sâhib-i esâmî cedîd neferâtları dahı sâdır olan fermân-ı âlişânım mûcebince bir gün evvel ordu-yı hümâyûna gönderilmesi içün mezîd-i dikkat eyleyesin deyu dergâh-ı mu‘allâm kapucıbaşılarından bi’l-fi‘l topçubaşı olan ss-Seyyid el-Hâc Mehmed Emin *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1183

Hüküm No : 607

Mezbûr, vürûd-ı emr-i şerîfimden mukaddem vefât itmekle yerine sâbıka Kırkkilise Kethüdâ yeri el-Hâc Hasan’ın me’mûriyetiçün bâ-mektûb emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâ’il-i Za. Sene [1]183.

Neferât-ı mezkûrenin emri muhâfazasına me’mûriyetleriçün emr-i şerîf yazıldı. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [11]84

Ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunmak şartıyla müceddeden bin nefer silahdâr ocagı serdengecdi neferâtı üzerine zâbit nasb olunan İslimye Kethüdâ yeri el-Hâc Hüseyin ve serdengecdi tahrîrine me'mûr olan Mehmed Çavuş ve Ahmed Halîfe'ye hüküm ki:

Bundan akdem İslimye ve Rumili câniblerinden ceng ve harbe kādir yarar ve bahâdır ve şecî' ve tüvânâ yiğitlerden müceddeden bin nefer serdengecdi neferâtını bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem serî'an ve âcilen tahrîr ve tekmîl ve bayragın altına cem' ve alâ cenâhi'l-isti'câl nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd ve dîn ü Devlet-i Aliyye'm hıdemâtında kıyâm eylemek üzere me'mûr ve ta'yîn kılınup, ve bu husûsu madde-i uhraya kıyâs eylemeyüp, işbu sene-i amîmetü'l-meymenede sene-i sâbıkadan ziyâde takviyet ve ihtimâm olunmak lâzıme-i hâlden ve ehl-i İslâm'a farz olduğuna binâ'en neferât-ı serdengecdiyân alâ eyyi hâl ta'cîl-i 'ale't-ta'cîl şimdiye değin ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnımda mevcûd bulunmak iktizâ ider iken, bu âna dek sancağ-ı resûlullâh sâyesinde bulunmadığınızdan nâşî, neferât-ı merkūmun serî'an ve âcilen vakt ü zamânından mukaddem ordu-yı hümâyûnuma vusûl u luhûklarına musâra'at eylemeniz husûsu te'kîd ve isti'câli hâvî emr-i şerîfim sâdır olmağın, ocağın emekdâr çavuşânından (…) Çavuş *zîde kadruhû* ile irsâl olunmışdır. İnşâallâhu te'âlâ vusûlünde gerekdir ki; vech-i meşrûh üzere neferât-ı serdengecdiyânı bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem tahrîr ve tekmîl ve bayrakları altına cem' ü ihtişâd ve alâ cenâhi'l-isti'câl ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnıma dâhil olmağla dikkat-i tâm ve sa'y u ihtimâm eyliyesiz. Iyâdezen billâhi te'âlâ bu emr-i vâcibü'l-ittibâ' ve lâzımü'l-imtisâlimin hilâfi hareket vâkı' olacak olur ise, bir vechle cevâba kādir olamayup, ve bu vakti evkât-ı sâ'ireye kıyâs eylemeyüp, âna göre basîret ü intibâh üzere hareket ve hıdemât-ı meşkûre ibrâzına sarf-ı mâhasal vüs' u kudret ve mezîd-i sa'y u gayret ve hılâf-ı emr-i âlî ve vaz' u hareket gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olup, hâlâ silâhdâr ocagı ağası olan Mîr Mehmed *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 608

Hâlâ Yergöğü kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Serturnâyî Genc Ahmed *zîde mecduhû*ya bundan akdem bâ-fermân-ı âlî üçer yüz piyâde neferleriyle tashîh ve muhâfazaya mezbûre ta'yîn ve me'mûr kılınan sekiz adet serdengecdi ağaları ve alemdârları ve neferâtı *zîde kadrühûm*a hüküm ki

Yergöğü muhâfazasına me'mûr mezkûr sekiz bayrak serdengecdilerin ve ağa ve alemdâr ve neferâtları bir lahza kal'a-i merkūmeden münfekk olmayup, böyle evkât-ı

lâzımede me'mûr oldukları kal'a-i pâdişâhîyi bekleyüp, hıfz u hırâset ve düşmen zuhûrunda dîn ü Devlet-i Aliyye ugurında dilîrâne ceng ve metânet eylemek vâcibe-i zimmetleri iken, ba'zı neferâtları Rusçuk cânibine geçüp, sefer-i me'mûresinde durmadıkalrı inhâ olunmağla, bu makūle su'-i etvâr-ı askerî müslimanlara şer'an ve kânûnen lâ'ik u sezâvâr olmamağla, fîmâ ba'd Rusçuk'da durmayup, cümlesi me'mûr oldukları mahâfaza-i mezkûreye varup, kıyâmları bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın, sen ki turnacıbaşı mûmâ-ileyhsin, neferât-ı mezkûreyi ağa ve alemdârları ile kal'a-i mezkûreye ma'an getürüp, hıdmet-i muhâfazada kıyâm itdirmek husûsu sana ihâle olunmışdır. İnşâallâhu te'âlâ vusûlünde Rusçuk'a vardığın sâ'at neferât-ı mezkûreyi celb ve cümlesini cem' ve emr-i âlî mûcebince derhâl muhâfaza-i mezkûre sevk ve kendîn dahı ma'iyyetine me'mûr kırk üç cema'atin ortasıyla der-akab karşuya ubûr ve muhâfaza-i mezkûreye duhûl ve emr-i muhâfazaya me'mûrlar ile isti'câl-i hıdemât makbûleye bezl-i makdûr eyleyesin. Ve siz ki zikr olunan sekiz bayrağın ağa ve alemdârlarısız, neferâtınızı bi'l-cümle alup, zâbit-i mûmâ-ileyh ma'iyyetiyle, bilâ-tevakkuf muhâfaza-i mezkûrede kıyâma mezîd-i ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki; bu emr-i lâzımede adem-i itâ'at ve ve me'mûr olduğu kal'a-i mezbûrede kıyâmdan nükûl ve ric'at ider ise cezâsı tertîb ve âleme ibret olacagı emr-i muhakkak bilüp, ana göre amel ü hareket eyleyesiz deyu, bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 609

Turnacıbaşı Ahmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Yergöğü kal'asının emr-i muhâfazası bir orta ile bir çeri ve cesûr ocak zâbitine menût idügi meştâ-yı hümâyunıma inhâ ve ihbâr olunmakdan nâşî, tîz elden bir orta ve bir gayûr zâbit intihâb ve ber-vech-i ta'cîl ü şitâb ve Yergöğü muhâfazasına gönderilmek irâde olunmakla, sen ocagın emekdâr ve işgüzâr ve hıdemât-ı lâzıme uhdesinden gelmege kādir ve yarar zâbitânından olup, her vechle mahal ve sezâvâr olduğun ecilden, hâlâ Rusçuk cânibinde olan kırk üç cema'atinin ortası ma'iyyetinle Yergöğü kal'ası muhâfazasına ta'yîn olunup, kānûn üzere hıdmetinde olmak üzere bin yüz seksen dört senesi muhâfaza-i mezbûre ağalıgı avâtıf-ı âliyye-i hüsrevânemden sana tevcîh ve tefvîz olunmağla bir gün evvel hareket ve savb-ı me'mûreke ucâleten azîmet ve Rusçuk'a vusûlünde mârru'z-zikr kırk küç cema'atin ortasını bi'l-ma'ıyye bayrağı ve kazgan ve umûmen neferât ve zâbitânıyla kaldırup, me'mûr oldukları Yergöğü kal'ası muhâfazasına îsâl ve hıdmetinde kıyâm ve emr-i muhâfazaya isti'zâm birle sâ'ir muhâfazasına me'mûrları dahı derûn-ı kal'ya celb ve cem' eyleyüp, kemâ

yenbagî **[Sayfa 153]** kal‘ayı hıfz u hırâset ve geregi gibi zabt u rabt-ı neferât ile tanzîm bilâd ve terfîh-i hâl-i ibâd ve âsâyiş-süvâda kemâl mertebe bezl-i makdûr ve sarf-ı miknet eylemek bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın vusûlünde gerekdir ki; emr-iâlî mûcebince amel ve âcilen savb-ı me’mûrene azîmet ve Rusçuk’dan orta-yı mezbûreyi bâ-minvâl-i muharrer mu‘ayyen mecmû‘alarıyla ma‘iyyetine alup, bilâ-tevakkuf muhâfaza-i mezbûreye duhûl ve kal‘ayı geregi gibi muhâfaza ve hırâset ve zabt u rabt-ı neferât ile istihkâm-ı serhad ve istihsâl-i cidd-i hıdmete nisâr-ı vüs‘ u kudret eyleyesin. Ve muhâfaza-i mezkûreye me’mûr zâbitân ve agavât ve alemdârân ve tüvânâ ve yamak bi’l-cümlesini üzerlerine zâbit bilüp sözünden taşra ve re’yinden hâric vaz‘ u hareketde bulunmayup, itâ‘at ve inkıyâd ve her hâlde söz ıslayup ittihâd ideler. Sen dahı cemî‘ umûrını şer‘-i şerîfe muvâfık ve emr-i münîfe tevfîk ve hüsn-i etvâra tatbîk eyleyesin. Emr-i muhâfazada metânet ve izhâr-ı şecâ‘at birle dîn ü Devlet-i Aliyye’me nâfi‘ hıdemât-ı celîle vücûda getürmeğe be-gāyet ihtimâm ve muhâfaza-nişîn ile tahsîl nik-nâm eylemeğe sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, ser-i mû gaflet ve kusûrdan ziyâde tevakkī ve mücânebet eyleyesin. Ve siz ki orta-i mezkûrenin zâbitânı ve neferâtısız, bâ-fermân-ı âlî zâbitiniz mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle kal‘a-i mezbûre muhâfazasına ta‘yîn olunmuşsuzdur. Gerekdir ki; zâbit-i mûmâ-ileyh vardıgı sâ‘at bilâ-tevakkuf hey’et-i mecmû‘anız ile bi’l-ma‘iyye kalkup, muhâfaza-yı mezbûreye varup, hıdmet-i muhâfazada kıyâm ve dîn ü Devlet-i Aliyye’m uğrunda izhâr-ı salâbete dikkat-i tâm eyleyüp, te’ennî ve terâhîden sizler dahı vech-i meşrûh üzere amel oluna deyu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 610

Sivas vâlîsi olup, Rusçuk ve etrâfını muhâfaza ve Bükreş ve Yergöğü havâlîsi teshîre me’mûr başbuğ olan vezîrim Sarım İbrahim Paşa’ya ve Rusçuk’da asker husûsına me’mûr Turnacıbaşı (…) *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Kasaba-i merkūme ve havâlîsinde olan yerlü serdengecdi ağaları ve neferâtları bundan akdem muhârebede metânet ve izhâr-ı gayret eylemeleri muktezâ-yı dîn ve şeca‘at iken, küffâr-ı hâk-sâr ile iki gün muhârebeye sabr eylemeyüp, dört-beş binden mütecâviz güzîde ve yarar askerler ile Rusçuk’a avdet eyledikleri inhâ olmağla, asker-i mansûrenin tekrar azîmetleri ve Yergöğü’nde mahsûr olan cünûd-ı muvahhidîne imdâd u i‘ânet ile küffâr-ı hâk-sârın üzerine kılınc çeküp muhârebeye mübâşeret eylemeleri farz-ı ayn olmağla, dîn-i mübîn gayretine ve ocağ-ı yeniçeriyânın du‘a-yı hayr-ı hazret-i şâhâneme mazhar oldukalrının edâ-yı şükrüne gayret kemerini birkaç yerden miyânlarına bağlayup, adû-yı dîn-i mübînden ahz-ı intikām ve katl ü tedmîr ile emvâllerin ahz u iğtinâm ve du‘a-yı hayr-ı hazret-i pâdişâhânemi

tahsîl ile beyne'l-enâm nik-nâm olmaları emrine cümlesi gayret ve ceng vaktinde sabr u sebât ile kefere-i esîmden intikām almağa bezl-i kudret eylemelerini, siz ki vezîr-i müşâr ve turnacıbaşı-yı mûmâ-ileyhimâsız, cümlesine tefhîm ve mazmûn-ı emr-i şerîfimi işâ'at ve i'lân ile yedlerine istimâlet virüp, kat'a ârâm u tevakkuf itmeksizin cümleniz seni ma'iyyetine istishâb ve cenâb-ı hazret-i Mu'în u Vehhâb'dan istimdâd ve isti'ânet iderek, bilâ-tevakkuf Yergöğü'ye geçüp, kasaba-i merkūme ve kal'asını yed-i küffâr-ı hâk-sârdan tahlîse ve adû-yı dîn-i mübîni tedmîre gayret ve izhâr-ı şeca'at eyleyesiz. Kurb ü civârda bulunanlara a'dâ-yı dîn üzerlerine azîmet ve ceng ü cidâle teşmîr-i bâzû gayret eylemeleri farz-ı ayn olmağın, emr-i hazret-i Bârî'ye imtisâl ile gazâ vü cihâda gidüp, sabr u sebât idenler, dünyâ ve ahretde sa'îd ve ma'âzallahu te'âlâ itâ'at-ı emr-i âlî eylemeyüp, re'âyâlarıyla mahlût kefere-i esîmden firâr idenler hem dünyâda mahzûl ve âhiretde dahı mu'âteb olacakları ve bu makūleden olanlara askerî ıtlâk olunmak şâyân olmadığı hasebiyle, bir dürlü selâmet bulamayacakları zâhir ü âşikâr olmağın, dîn-i mübîn gayreti içün, tahsîl-i du'â-yı hayr-ı pâdişâhâneme müsâra'at ve bilâ-tereddüd ve tevakkuf bir sâ'at akdem bi'l-cümle asker-i zafer-eserim ile Yergöğü'ye geçüp, inşallâhu te'âlâ el-Vâhidi'l-Kahhâr Yergöğü küffâr-ı dûzah-karâr yedlerinden ba'de't-tahlîs ta'kîb iderek kefere-i li'âmı bi'l-cümle katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanlarını seby ü esîr ve emvâl ü eşyâlarını iğtinâm ile me'âsir-i hamiyyet izhâr u ibrâzına bezl-i vüs' u tâkat eylemeniz bâbında

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 611

Silistre'nin nizâmına me'mûr Sersaksonî (…) *zîde mecduhû*ya ve Yenipazarlı Haseki Yusuf ve Silister'de mevcûd serdengecdi ağaları ve darb u harbe kādir il erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Silistre derûnunda ve havâlîsinde asâkir-i vâfire olup, Fokşan ve Bükreş üzerinde olan Moskovlu ve Eflak âsîleri vakt-i fırsatdır deyu, Yergöğü kasabası üzerine hücûm eylemeleriyle, Bükreş kasabası kefereden tehî ve cümlesi Yergöğü tarafında olduklarına binâ'en, Bükreş'in zabt u teshîri ve ricâl ve sıbyân ve nisâsının seby ü istirkākları ve kasabanın ihrâk u tahrîb ve emvâl ü eşyâlarının ahz u iğtinâmı içün, vakt-i fırsat olmağla, sen ki mûmâ-ileyhsin, Bükreş'in zabt u teshîrine ta'yîn ve sen ki Yenipazarlı Haseki Yûsuf *zîde kadruhû*sun, Silistre ve etrâfındaki askeri bilâ-te'hîr sevk ve yerlerinden tahrîk ve Silistre'de saksoncubaşı mûmâ-ileyh ma'iyyetine îsâl ü teslîme ale't-ta'cîl sa'y u dikkat ve ba'de'l-îsâl sen dahı mûmâ-ileyhin ma'iyyetine ta'yîn olduğun hasebiyle bu emr-i ehemme ihtimâm ve askeri sevk ve ma'iyyet-i mûmâ-ileyhe îsâl eyleyesin. Ve sen ki ağa-yı mûmâ-ileyhsin,

ma‘iyyetine cem‘ olan asâkir-i merkūmeyi alup, kat‘â ârâm u tevakkuf eylemeyüp, fırsat fevt olduğu mukaddem gayret kemerini miyânına bend ile karşu Bükreş’e geçüp, bi-avn-ı Hüdâvend-i Nasîr kasaba ve etrâfında olan Moskovlu ve Moskovlu’ya tâbi‘ Eflak hâ’inlerini katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanların ahz u esîr ve emvâl ü eşyâların ganîmet olmak üzere, guzât-ı gayret-simâta yağma itdürüp, kasaba-i merkūme ve etrâfını ihrâk ve geregi gibi tahrîb iderek, izhâr-ı şeca‘at eyleyesiz. Silistre ahâlîsi Bükreş’e karşu olup, muktezâ-yı gayret-i dîn üzere şimdiye dek Bükreş’i zabt u teshîr ve içinde ve etrâfında olan melâ‘in-i bî-dîni seby ü esîr eylemekle, sebkat iden cürümlerinin isti‘fâsı niyâzına mübâderetleri elzem iken, henüz gayret eylemedikleri me’mûriyetlerini muhtevî emr-i şerîfim sudûrı istirhâmlarından nâşî idügi, münfehim olduğunu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri agası olan vezîr Süleyman Paşa *iclâlehû* mühürlü mektûbıyla arz itmegin, vech-i meşrûh üzere amel ve hılâfından ve leyte ve le’alle ile vakt-i fırsatı fevt eylemeyüp, gayret-i dîn-i mübîn içün hemân Bükreş’e geçüp, kasabayı yağma ve gāret ve nisâ ve sıbyanların esîr ve etrâf u enhâsını tahrîb iderek a‘dâ-yı dîni her ne mahalde bulursanız katl ü tedmîr ve nisâ ve sıbyanların esîr iderek me’âsir-i makbûle ibrâzına bezl-i tâb u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i L. Sene 1183

Hüküm No : 612

Bi’l-fi‘l ocakda saksoncubaşı olup Silistre nizâmına me’mûr olan Mehmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Emr-i me’mûresinin pezîr-refte-i husûl-i nizâm ve ahsen-i sûrete ifrâg ve tenfîz-i evâmir-i aliyyeme ihtimâmla itmâm ve ithâmına bezl-i mechûd eylemekde kusûr ü fütûr itmeyüp, serî‘an Rumili vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* medîne-i mezbûre nizâmına ol tarafa sâye-endâz vürûd idînceye dek, ikāmet ve müşârun-ileyh vusûlünden sonra hıtâm-ı me’mûriyetini ___ ve nizâm-ı memleketi şâmil i‘lâmatla ordu-yı hümâyûnuma gelüp, hıdmet-i lâzıme eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmağın irsâl olunmuşdır. Vusûlinde vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i âlişânım mûcebince amel ü hareket eyleyesin deyu bi’l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za.sene [1]183 **[Sayfa 154]**

Hüküm No : 613

İsakçı kadısına ve mütevellîsi ve yeniçeri zâbiti ve sâ'ir zâbitâna ve darb u harbe kādir il erleri ve ahâlî-i beldeye hüküm ki:

Adû-yı dîn-i mübîn Moskovlu la'înin ve Bogdanlu âsîlerin bi-avn-i hazret-i Hüdâvend-i Nasîr Corciş anbarı ve havâlîlerinden ve derûn-ı Bogdan'dan tedmîr ve ihrâc ve Prut kenarlarına olan su'ikasdları def' ile e'âdi-i dînden ahz-ı intikām içün *"infirû hifâfen ve sekālen"* nass-ı kerîmi üzere İsakçı ve havâlîlerinde bulunan darb u harbe kādir umûmen il erleri ve askerî zümresinin gazâ ve cihâda kıyâm ve atf-ı zihâm eylemeleri üzerlerine farz olmakdan nâşî, siz ki kazâ-i mezbûrede olan bi'l-cümle erbâb-ı darb u harb ve zümre-i askerî ve ahâlî-i vilâyetsiz, ber-vech-i muharrer adû-yı la'inin havâlî-i mezbûreden def' u ihrâc ve kahr u istîsâlleri içün başbuğ ta'yîn ve İsmail tarafına tesyîr olunan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından İsakçı anbar emîni Dagıstânî Ali *dâme mecduhû*nun ma'iyyetine vusûl u lahûka mübâderet eylemeniz içün çend-rûz mukaddemce size ve sâ'ir me'mûr kılınanlara te'kîd ve isti'câli hâvî me'mûriyetiniz içün emr-i şerîfim tesyîr ve başbuğ-ı mûmâ-ileyh İsmail tarafına tesbîl olunmağla, mûmâ-ileyh İsmail'e vâsıl olup, henüz sizler vârid olmadığınızı inbâ ve iş'âr idüp, gayret-i dîni ibrâz idecek böyle vakitde bir an ve bir dakīka te'hîr ve terâhî câ'iz olmadığına binâ'en ta'cîl-i ale't-ta'cîl ma'iyyet-i mûmâ-ileyhe vusûle musâra'at eylemeniz bâbında işbu fermân-ı hümâyûnum ısdâr u irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlinde bir an tevakkuf eylemeyüp, cümleniz başbuğ mûmâ-ileyhin yanına varup cem' olup, re'y ü tedbîr üzere harekete dikkat ve avn-ı inâyet-i Kādir-i mutlak ile Bogdan'a girüp, adüvv-i dîn-i mübîn Moskovlu'yu ve Bogdan âsîlerini bi'l-cümle urup, mal ve eşyâların ahz u igtinâm ve nisâ ve sıbyanların esîr idüp, anbar-ı mezbûr taraflarından ve Prut sâhilinden külliyen tard u ihrâc ve kahr u istîsâlleriyle me'âsir-i mergûbe ibrâzına hulûs-ı kalb ile ihtimâm ve sa'y u ikdâm eyleyüp, bundan sonra kat'an tevakkuf eylemekden ve harb u darbe kādir ahâlî ve il erlerinden ve zümre-i askeriyeden bir ferd kazâ-i mezbûrdan me'mûr askerin mecmû'u başbuğ mûmâ-ileyh ma'iyyetine îsâle her biriniz sarf-ı vüs' u liyâkat ve ucâleten ihrâc u irsâl olunduklarını meştâ-yı hümâyûnuma i'lâma müsâra'at eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i L.sene [1]183

Hüküm No : 614

Birer sûreti

Kili ve Akkirman kâdılarına ve serdârlar ve sâ'ir zâbitân ve il erleri ve ahâlîlerine başka başka iki kıt'a

Hüküm No : 615

Bir sûreti:

Karaharman ve Köstence ve Mangalya ve Balçık ve Kavarna ve Varna ve Hacıoglıpazarı kazâlarının hükkâm ve serdârlar vesâ'ir zâbitân ve il erleri ve ahâlîlerine mukaddem sâdır olan emr-i şerîf mefhûmı üzere ucâleten İsmail'de başbuğ mûmâ-ileyh ma'iyyetine varmalarıçün.

Hüküm No : 616

İsmail muhâfızı Abaza Mehmed Paşa'ya ve İsakçı anbar emîni olup başbuğluk ile mukaddemce İsmail'e gönderilen kapucubaşı Dagıstânî Ali *dâme mecduhû*ya ve İsmail kadısına ve kasaba-i merkūme ve etrâfında olan ağavât ve zâbitân ve tavâ'if-i askeriye ve ahâlî-i vilâyete hüküm ki:

Başbuğ mûmâ-ileyhe Corcoloş anbarı semtinde ve etrâfında tecemmu' iden Moskovlu ve isyâna u tugyân iden Bogdan kâfirlerinin bi-avnillâhi te'âlâ kahr u tedmîr ve iz'âclarına me'mûren ol tarafa vâsıl ve ma'iyyetinde mikdâr-ı vâfî asâkir-i zafer-me'âsirimin vücûdu lâzım ü mühimm olmakdan nâşî, imdi, siz ki vezîr müşâr ve mevlânâ ve agavât ve zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ol taraflarda mevcûd cünûd gayret-nemûddan yeniçeri ve tüfekciyân ve Libka agası ve neferâtı vesâ'ir sınûf-ı asâkirden başbuğ mûmâ-ileyh diledigi mikdâr asker ahz ve ağavât ve zâbitândan dahı matlûb ve intihâb eylediği kimesneleri istishâb ile muktezâ-yı me'mûriyeti üzere tedmîr ve def'-i a'dâya serî'an ve âcilen azîmeti emrine cümleniz tarafından i'ânet ve müzâheret ve agavât ve zâbitân ve efrâd-ı askerden bu bâbda te'allül ve tereddüd itdirilmekden mübâ'adet ve cümlesi başbuğ mûmâ-ileyhin yanına cem' olup, emr ü re'yi üzere hareket ve sabr u metânet iderek, anbar-ı mezkûr ve etrâfını ber-tahvîş-i eser küffârdan tahlîs ve tathîre teşmîr-i sâ'id gayret ve küffâr-ı dalâlet-şi'ârdan yüz çevirmeyüp, gayret ve salâbet ve sabr u metânet birle üzerlerine hücûm ve cümlesini kılıcdan geçirüp, nisâ ve sıbyanlarını esîr ve ganîmetleri ahz zımnında *"fekulû mimmâ ganimtüm halâlen tayyıben *vettekullâh*innallâhe gafûru'r-rahîm"* [186] va'd-i şerîfine niyyet ile istihsâl-i ücûr-ı dünyâ ve uhrâya cümlesi hulûs-ı cinân ile sarf-ı mâhsal kudret ve hamiyet eylemelerini tefehhüm ve te'kîd iderek tesyîr ve irsâllerine ikdâm-ı tâm eyleyesiz. Ve sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin, İsmail'de ve ahar mahalde kat'â te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp, cümlenin ittifâk ve ittihâdlarıyla, İsmail ve havâlîsinden ve berü tarafdan varanlardan mikdâr-ı vâfî asâkir başına cem' ü istishâb ve fazl u 'inâyet-i Hüdâ'yı temennî ve niyâz ve ibrâz hüsn-i pezîr ü rü'yet birle düşmenin üzerne hucûm ve iftihâm idüp, me'âsir-i sa'îde izhârıyla du'â-yı hayr-ı

[186] Artık ganîmet olarak elde ettiğiniz şeyden helal ve hoş olarak yeyiniz. Ve Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah çok esîrgeyen ve bağışlayandır. el-Enfâl- âyet 69

serî‘ü’t-te’sîr-i şâhâneme nâ’il ve dâreynde sa‘îd olmağa bezl-i cehd ü tâkat ve sarf-ı himmet ve liyâkat eylemen bâbında

Fî Evâhir-i L. Sene [1]183

Hüküm No : 617

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı anbar emîni Ali *dâme mecduhû* ve İsakçı kâdısına hüküm ki:

Tüccâr tâ’ifesi İsakçı ve meştâ-yı hümâyûnuma zehâ’ir-i mütenevvi‘a getirüp, bey‘ ü şirâya hâhişleri derkâr iken İsakçı anbarı emîni mîrîçün ahz u girift ider havf u endîşesiyle tavahhuş ve fütûr ârız olduğu tahkīk olunmağla ol makūlelerin malına, sen ki anbar emîni mûmâ-ileyhsin, ta‘arruz itdirmeyüp, herkes keyfe mâ yeşâ bey‘ ü şirâ ve bu keyfiyet cümleye işâ‘a eyliye kesret üzere zehâ’ir tevârüdünüz esbâbını istihsâle ihtimâm u dikkat- tâm eylemeniz bâbında

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1183

Hüküm No : 618

Sevâhil-i nehr-i Tuna’da vâkı‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve serdâr ve sâ’ir zâbitân ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Sevâhil-i Tuna’da vâkı‘ kasabât ve kurâdan tüccâr tâ’ifesinin İsakçı’ya ve meştâ-yı hümâyûnuma zehâ’ir-i mütenevvi‘a getürüp, bey‘ u şirâya hâhişleri derkâr olup, lâkin İsakçı anbar emîni getürecekleri zehâ’iri mîrîçün ahz u girift ider havf u endîşesiyle kendülere tevahhuş ve fütûr ârız olduğu tahkīk olunmakdan nâşî, ol makūlelerin mallarına İsakçı anbar emîni tarafından ta‘arruz olunmayup, herkes keyfe mâ yeşâ bey‘ ü şirâ eylemeleriçün, emîn-i mûmâ-ileyh ve İsakçı kâdısına bu def‘a tenbîh ve tahzîri muhtevî emr-i şerîfim sâdır olduğu ma‘lûmunuz oldukda, siz ki mevlânâ ve sâ’ir mumâileyhimsiz, bu keyfiyeti siz dahı havza-i hükûmetinizde ve civârlarınızda vâkı‘ kasabât ve kurâda bey‘ ü şirâ erbâbından olan ahâlî ve tüccâra i‘lân ve işâ‘a ve ol vechle kendülere ârız olan vehm ü fütûrı ref‘ ü izâle birle, bi-mennihi te‘âlâ bu esnâda ve bundan sonra meştâ-yı hümâyûnuma ve İsakçı’ya şa‘îr ve sâ’ir zehâ’irin mütevâlîyeten kesret ü vefret üzere tevârüdü esbâbının istihsâline her biriniz bezl-i tâb u tuvân ve bu husûs-ı lâzımede ser-i mû rehâvet ve iğmâzından be-gāyet ihtirâz ve ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1183 **[Sayfa 155]**

Hüküm No : 619

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, hâlâ İsakçı’da ikāmet üzere olan topçubaşı el-hâc Mehmed Emin dâme mecduhûya hüküm ki:

Selefin müteveffâ Mustafa Ağa’nın etbâ‘ı bi-ecma’ihim sâhib-i esâmî topçu neferâtından olup, gerek tekā’üd ve gerek rîhtegândan bir ferdîne ruhsat virilmeyüp, ocak hıdmetinde ordu-yı hümâyûnumda sefer avdetine dek mevcûd bulınmaları lâzıme-i hâlden olduğuna binâ’en, bir ferdi Âstâneye ve sâ’ir mahallere ric‘at itmemek üzere kendüne hıtâben emr-i şerîfim sudûrunu, sen ki tobcubaşı mûmâ-ileyhsin, i‘lâmınla istid‘â eyledigin ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi, ber-vech-i muharrer selefin müteveffâ-yı mûmâ-ileyhin sâhibü’l-esâmi etbâ‘ından gerek tekâ‘üd-i rîhtegândan bir ferdînin Âstâne-i aliyyeme ve mahal-i sâ’ireye ric‘at ve avdetlerine bir dürlü ruhsat u cevâz göstermeyüp sefer-i hümâyûnum avdetine dek ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumda ocak hıdmetinde i‘mâl ve istihdâm ve hıdemât-ı me’mûrelerinde kıyâm itdirüp, mugāyir-ı emr-i şerîfim vaz‘ u harekete cevâzdan mubâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 620

Edirne Beylerbeyisi Karslızâde Hasan *dâme ikbâlehûya* hüküm ki:

Sen ki mîr-i mîrân mûmâ ileyhsin, sana rütebe-i mîr-i mîrânî ile eyâlet-i Edirne’nin tevcîhi kendü malından kendîn iki bin nefer tahrîr ve serî‘an ve âcilen ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûle müsâra‘at eylemen şartına mebnî ve senden gayret ve sadâkat ve hamiyyet melhûz ve şimdiye dek meştâ-yı hümâyûnuma vusûl ile şurût-ı tevcîhinle îfâya mübâderetin me’mûl iken, asker sürücülüğü istid‘âsında olmanı sefer-i hümâyûnuma azîmetde tekâsül ü betâ’et gûne mugāyir-i ta‘ahhüd hareket olduğunu iş‘âr itmekle ta‘ahhüdîne münâfî hareketin mîr-i mîranlıgın ref‘ ve te’dîbini iktizâ eykemiş iken, yine hâline merhameten bu def‘a afv ve işbu emr-i şerîfim vusûlünde mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan evâmir-i celîliyyetü’ş-şânım mûceblerince amel ve te‘ahhüdün üzere iki bin güzîde süvârî asker ile serî‘an ve âcilen İsakçı’ya vusûle müsâra‘at ve asâkirin sevk ü tesyîli içün ocaklardan mukaddem mübâşirler ta‘yîn olunmış olmağla aharın sürücü nasbı muktezî olduğu ma‘lûmın oldukda, muktezâ-yı me’mûriyetin üzere derhâl iki bin nefer güzîde süvârî askeri istishâb ve serî‘ân ve âcileten İsakçı’ya vusūle müsâra‘at ve şitâb ve şürût tevcîhini îfâya mübâderet eyleyüp, mugāyir-ı emr-i hümâyûnum tekâsül ve betâ’et üzere hareket ile bir kadem akdem İsakçı’ya vusūlde kusūrun zuhûrı ile mazhar-ı gadab-ı hüsrevânem olmakdan ve ser-i mû hılâfından gāyetü’l-gāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 621

Gerede sâkinlerinden olup, zümre-i top arabacıyân ocağından el-Hâc Murad oğlu Osman Çorbacı ve Çerkeş sâkinlerinden olup, ocağ-ı merkūm çorbacıyânından Şaban-zâde Mehmed *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübâtrekede vâki‘ sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum için bu def‘a top arabacıyân neferâtyı müceddeden tashîh ve be-dergâh ve hâzır ve amâde birle ordu-yı hümâyûnum ile hıdmet-i pâdişâhânemde mevcûd bulunmaları bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmağın ocak tarafından mübâşir ta‘yîn olunan (…) Çavuş *zîde kadruhû* muvakkatli irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde husûs-ı mezbûr ma‘lûmlarınız oldukda bir saat evvel ve bir dakīka mukaddem bayrağınızı küşâd eyleyüp, fermân-ı âlişân mantûkunca her kangınızın taht-ı kazâlarına dâhil olur ise asâkir-i mansûrenin tavfîr ve teksîri ehem-i mehhâm-ı dîniyyeden ve levâzım-ı saltanat-ı seniyyemden olmağla bu vakti evkāt-ı sâ’ireye kıyâs eylemeyüp, taht-ı kazâlarınızda ve yemîn ü yesârında vâki‘ kasabâtdan tâlip ve râgıb olup, işe ve güce kādir tuvâna yiğitlerden top arabacısı neferâtı müceddeden tashîh ve be-dergâh eyleyüp, iki orta neferâtın ı tekmîlen mahal-i me’mûrları olan ordu-yı hümâyunuma irişdirmeğe cidd ü sa‘y eyleyesiz. Bu husûsda kat’a taksîr ve tekâsül eyleyüp, ma’rifetiniz ve mübâşir-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle zikr olunan kazâlardan ve yemîn ü yesârlardan kānûn ve kā’de-i ocak üzere sâlifü’z-zikr iki ortanın neferâtını alâ eyyi hâl bir saat mukaddem serî’an tashîh ve be-dergâh ve tekmîl eyledikden sonra kazâ-i mezbûrâna karîb iskelelerden neferât-ı merkūmeyi sefînelere vaz’ u tahmîl ve bir gün akdem ordu-yı hümâyûnuma yetişdirmeye ve hıdemât-ı pâdişâhânamde mevcûd bulunmalarına her biriniz bezl-i vücûd ve sarf-ı kudret eytleyüp, avk u te’hîrden ve mugāyir-i emr-i âli hareketden be-gāyet ihtirâz eyleyüp, ve sen ki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin, tama’-ı hâmından nâşî böyle vakitde umûr-ı mühimmenin ta’tîline bâ’is olur ednâ vaz’ u hareketden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eyleyesüz deyu hâlâ top arabacıbaşı olan Mustafa zîde mecduho tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1183

Hüküm No : 622

Rikâb-ı hümâyûnumda topçubaşı vekîli (…) *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübârekede musammem ve muhakkak olan sefer-i hümâyûnumda topçu neferlerinin tevfîr vr teksîri içün sâdır olan fermân-ı âliye imtisâlen beher adet bayrağın neferâtı yüzer olmak üzere Âstâne-i sa‘âdetimden iki âdet ve Ankara sükkânından atîk iki adet

serdengecdi bayragı küşâd ü kā‘ide üzere cedîd olan ağalara kırkar akçe ve alemdârlarına yirmibeşer akçe ve atîk olan ağalara onar akçe ve alemdârlarına yine beşer akçe terakkī, hıtâm-ı hıdmetlerinde virilmek üzere, sen ki mûmâ-ileyhsin, ma‘rifetinle tashîh ve be-dergâh ve mühimmât-ı sefîne ile bir sâ‘at akdem ordu-yı hümâyûnuma îsāl olunmalarıçün sana hıtâben emr-i şerîfim sudûrunu dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından hâlâ topçubaşı olan Seyyid el-Hâc Mehmed Emin *dâme mecduhû* memhûr arzuhâliyle inhâ ve istid‘â eyledigine binâ’en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın imdi Ankara sükkânından iki adet atîk bayraklarını küşâd ve ol mikdâr neferâtlarıyla Âstâne-i sa‘âdetime gelüp, ma‘rifetinle tashîh ve be-dergâhj olunup, mühimmât sefîneleriyle bir an akdem ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü luhûka ihtimâ ü dikkat eylemeleriçün başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunduğu ma‘lûmın oldukda, sen dahı ber-vech-i muharrer beher bayrağın neferâtı yüzer olamk üzere Asitâne-i sa‘âdetimden iki adet serdengecdi bayragı keşîr ve neferâtlarını tashîh ve be-dergâh ve mühimmât-ı sefîneleriyle bir an akem [Sayfa 156] ve bir sâ‘at mukaddem orudu-yı hümâyûnuma îsâl ve tesyîrlerine ihtimâm ü dikkat ve Ankara'dan bayraklarını küşâd idecek iki aded atîk serdengeçdi ağaları ol mikdâr neferâtlarıyla Âstâne-i aliyyeme vürûdlarında neferât-ı mezkûrelerin ma‘rifetinle tashîh ve be-dergâh ve ordu-yı hümâyûnuma gelecek mühimmât tahmîl olunan sefâyine irkâb ve ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü lühûklarına sa‘y u gayret eyleyüp, te’ennî vü terâhîden ve beyhûde yerlerde te’hîr u tevakkuflarına ruhsat u cevâz göstermekden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâ’ili Za sene 1183

Hüküm No : 623

Bir sûreti:

Ankara nâ’ibine ve mütesellimine ve medîne-i Ankara sükkânından atîk ağalardan iki aded serdengeçdi bayrağı küşâd ve neferâtları yüzer olmak üzere tekmîl ve bilâ-te’hîr Âstâne'ye gelüp neferât-ı mezkûrelerini rikâb-ı hümâyûnumda topçubaşı vekîli ma‘rifetiyle tashîh ve be-dergâh eylediklerinden sonra mühimmât-ı sefîneleriyle ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma vusûl ü lühûklarına vech-i meşrûh üzere.

Hüküm No : 624

Deryâ Kapûdânı vezîrim İbrahim Paşa'ya ve Kocaili sancağı alaybeyisine hüküm ki:

Mensûhât aklâmından olup beher sene mal-ı bedeliyyeleri alaybeğileri ma‘rifetleriyle tahsîl olunagelen sancakların zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârları kırk dokuz tarihinde sefere me’mûr

olduklarında hıdmetlerinin uhdesinden gelmeğe liyâkat ve kudretleri olmadığına binâ'en elli bir senesinde mukayyed olan yirmi bin seksen üç guruş mal-ı bedeliyyeleri üzerine ol mikdâr dahı zamm ile cem'an kırk dört bin yüz altmış altı guruş tahsîl ve teslîm-i hazîne-i âmire olunmak şartıyla me'mûriyetinden afv olduklarına kıyâsen geçen sene dahı seferden afv olunup, sen ki kapûdân-ı deryâ vezîr-i müşârun-ileyhsin, ma'rifetinle sâbıkı mûcebince kırk dört bin yüz altmış altı guruş tahsîli içün emr-i şerîfim sâdır olup, lâkin mukaddem ki afvlarından berü aklâm-ı mezkûrdan Ağriboz ve Kastamonu sancakları başka mal takdîriyle mâlikâne tevcîh olunduğundan gayrı ba´zı elviyede olan ze'âmet ve tîmârdan ba´zıları tevârîh-i muhtelife ile kara seferine kayd ve ba´zıları dahı bedeliyyelerin kendü yedleriyle teslîm-i hazîne-i âmire etmek üzere ifrâz olunup, hattâ yetmiş altı tarihinde bu makūle ifrâz olunanlardan gayrı bakiye kalanlarının bedeliyyeleri senevî on dört bin guruş mal takdîriyle mâlikâne tevcîh olundukda alaybeğileri senevî on sekiz bin beş yüz tahsîl ve teslîm-i hazîne-i âmirem eylemeğe ta'ahhüd eylediklerini müş'ir rikâb-ı hümâyûnuma ref'-i ruk'a eylediklerine binâ'en ber-mûceb-i hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûn mâlikâne kaydı terkīn ve senevî ol mikdâr mal-ı bedeliyyelerini alaybeğileri yedleriyle tahsîl ve hazîne-i âmireme teslîm olunmak üzere tanzîm olunmuş olmağla iş'âr-ı sâbıkada kırk dört bin guruş mukayyed ve mevcûd olan mal-ı bedeliyyelerinin iki kat'-ı nizâ' olmak üzere tahsîl olunduğuna göre şimdi ber-mûceb-i nizâm-ı hâl bedeliyyeleri on sekiz bin beş yüz guruş olduğuna binâ'en seferden afv mukābili za'f-ı bedeliyyeleri otuz yedi bin guruş olmak iktizâ eylediği başmuhâsebeden ihrâc olunmağla bu sûretde tevârîh-i muhtelife ile mâlikâne kayd ve ifrâz olunanlardan gayrı hengâm-ı hazarda alaybeğilerinin tahsîlini ta'ahhüd eyledikleri on sekiz bin beş yüz guruşun bu def'a seferden afvları mukābili za'f olan otuz yedi bin guruş tahsîl ve edâ eylemeleri iktizâ etmekle, bu def'a mal-ı bedeliyyelerin mu'accelen tahsîl ve teslîm-i hazîne-i âmirem olmak üzere sene-i mâziyyede olduğuna kıyâsen iktizâ iden evâmir-i şerîfemin vakt-i ısdârı hulûl eylemekden nâşî husûs-ı mezbûr, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, kapu kethüdân tarafından tahrîr ve inhâ eylediğine binâ'en, ber-muktezâ-yı hâl rikâb-ı hümâyûnum tarafından bir tarafa me'mûriyetleri olmadığı hâlde kemâ fî's-sâbık sene-i sâbıkada olduğu üzere seferden afv ve tarafından mübâşir ma'rifetiyle ol mikdâr muzâ'af bedelleri mu'accelen tahsîl ve [teslîm-i] hazîne-i âmirem etdirilmek üzere dîvân-ı hümâyûnum tarfından başka başka evâmir-i şerîfem tahrîri içün bi'l-fi'l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i'lâm etmekle i'lâmı mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, ber-vech-i meşrûh rikâb-ı hümâyûnum tarafından elviye-i merkūme neferâtının bir tarafa me'mûriyetleri olmadığı hâlde muktezâ-yı ta'ahhüdleri üzere elviye-i mezbûrenin zü'emâ ve erbâb-ı tîmârlarının ol mikdâr guruş mal-ı bedeliyyelerin tarafından ta'yîn olunan mübâşir

ma‘rifetiyle mu‘accelen tahsîl ve teslîm-i Hazîne-i Âmirem etdirmeğe mezîd-i sa‘y ü gayret idüp, rehâvet ve taksîrden gāyetü'l-gāye hazer eylemeniz bâbında.

Fî evâ’il-i Za sene [1]183

Hüküm No : 625

Bir sûreti:

Deryâ kapûdânı vezîre ve Suğla sancağı alaybeğisine

Hüküm No : 626

Bir sûreti:

Deryâ kapûdânı vezîre ve Biga ma‘a Gelibolu sancağı alaybeğisine

Hüküm No : 627

Bir sûreti:

Deryâ kapûdânı vezîre ve mensûhât alaybeğisine

Hüküm No : 628

İçil ve Teke sancakları mutasarrıfı olup İsmail muhâfızı olan Vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya ve İsmail ve Kili kadılarına hüküm ki:

İsmail ve Kili kasabalarından ve Tatarlık'dan İsakçı ve Tolcı'ya ve havâlîlerine ev göçü nakl etdirilmeyüp nakl murâd idenler men‘ ü def‘ ve yerlerinde ve mahallerinde gayret ve sebât üzere kā’im olmaları içün bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl ve te’kîd olunmuşiken, bu esnâda Tîmârâbâd tarafından bir mikdâr tatar ihtiyârları ıyâl u evlâdlarıyla İsakçı tarafına mürûr u ubûr eyledikleri istimâ‘ ve hâlâ Kırım hanı cenâblarının tâ’ife-i tatardan bir ferdîn ev göçüyle mürûruna rızâları olmadığına binâ’en, zikr olunan tatarlar ve ıyâlleri yine İsakçı tarafından İsmail cânibine imrâr olunmalarıyla, imdi mukaddemâ ve hâlâ şeref-sudûr olan evâmir-i aliyyem mûceblerince amel ü hareket ve mârü'l-beyân mahallerden berü tarafa ev göçü nakl etdirmeyüp ve o makūleler tahzîr ve tehdîd ve yerlerinde ve yurdlarında kıyâm u sebâtları emrine cümleniz ihtimâm ü gayret eyleyesiz. Han-ı müşârun-ileyh dahı Tatarlığ’a vâsıl ve avn-i hazret-i Hakk ile küffâr-ı li‘âm üzerine hücûma teşmîr-i sâ‘id gayret üzere oldukları ve Rumili taraflarından dahı asâkir-i nusret-me’âsir vurûda başlayup, inşâ’allâhu'r-Rahmân düşmen-i dînden ahz-ı intikāma mübâderet, dergâh-ı hazret-i vâhibu'l-âtâyâdan mes’ûl ve mutazarrı‘ olmağla ber-minvâl-i muharrer amel ü hareket ve muhâfaza-i etrâfa ve sükkân-ı bilâd ve kurânın takviyet-i kulûb ve istimâletlerine sa‘y ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za sene [1]183

Hüküm No : 629

Bir sûreti:

İsakçı ve Tolcı kadılarına ber-vech-i meşrûh. **[Sayfa 157]**

Hüküm No : 630

İşbu emr-i âlî Kütahya'ya ba‘de'l-vürûd eyâlet-i mezbûrenin defter kethüdâsı ve defterdârı ve sâ’ir zâbitân ve ihtiyârları meclis-i şer‘e da’vet ve cümle müvâcehelerinde feth ü kırâ’at ve mazmûn-ı münîfi i‘lâm ve işâ‘at olundukda sem‘an ve tâ‘aten merâsimi ba‘de'l-edâ mecmû‘-ı nâs olan mahallerde münâdîler nidâ eyâlet-i mezkûrun defter kethüdâsı ve defterdârı ve sâ’ir zâbitânı neferâtlarıyla ___ ____ çadırlarını ihrâca ve mahallerine azîmetlerine dâmen-i gayreti dermiyân eylediklerini nâtık Kütahya Nâ’ibi el-Hâc Mahmud Efendi'nin vârid olan arzının mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 3 Z Sene [1]183 (29/03/1770)

Kütahaya mütesellimine ve eyâlet-i Anadolu'nun çavuşlar kethüdâsı ve defter kethüdâsına ve eyâlet-i mezbûre dâhilinde vâki‘ kuzât ve nüvvâba hüküm ki:

Eyâlet-i mezbûre dâhilinde vâki‘ elviyenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârından geçen sene zuhûr iden cürm ü kusûrları bundan böyle me’mûr oldukları hıdemâtda akdem-i tâmm eylemeleri şartıyla afv olunup, vilâyetlerine gidenlerin cümlesi nevrûz-ı fîrûzda hâlâ Anadolu vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri olan vezîrim İbrahim Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetinde bayrakları altında mevcûd bulunmak üzere me’mûriyetlerini ve ucâleten yerlerinden ihrâc ve irsâl olunmalarını muhtevî mukaddem ve mu’ahhar evâmir-i ekîde-i şâhânem ısdâr ve elviye-i merkūme alaybeğilerinin ekserî bu câniblerde olmalarıyla alaybeğileri dahı nevrûzda serasker-i müşârun-ileyh yanında bulunmak üzere bu def‘a ucâleten tahrîk ve Kırım'a irsâl olunduklarından mâ‘adâ eyâlet-i merkūmenin cebe defterleri dahı serasker-i müşârun-ileyh tarafına tesyîr olunduğu ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârdan nihâyet-i müddet-i rûz-ı hızıra dek Kırım'da bayrakları altına vâsıl olmayanların ze‘âmet ve tîmârları bilâ-tevakkuf ol cânibde bulunan müstahakına tevcîh olunmasını müşârun-ileyhe tenbîh ve te’kîd olunduğundan başka fermân-ı hümâyûnuma itâ‘atde rehâvetleri töhmetinden bundan böyle bir tarîkle iğmâz, imkânda olmadığına binâ’en ol makūlelerin ibreten li'l-gayr beldelerinde ahz ve mücâzât-ı lâyıkaları icrâsına kat‘î niyet olunduğu, sen ki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin, ma‘lûmun oldukda emr-i şerîfim tarafına vâsıl olduğu anda kat‘â tevakkuf u ârâm etmeyüp ber-vech-i muharrer mefhûm-ı emr-i hümâyûnumu zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâra

i‘lân ve iş‘âr zımnında buyuruldular tahrîr ve tarafından çeri ve cesûr mübâşirler ve âdemler ta‘yîn ve tesyîr ve ziyâde ikdâm ve ihtimâm iderek eyâlet-i mezbûre zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârının mecmû‘unu yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve çavuşlar kethüdâsı ve defter kethüdâsı mûmâ-ileyhimânın ma‘iyyetleriyle hey’et-ı mecmû‘alarıyla Kırım'a semt ve münâsib olan Sinob ve (…) ve (…) iskelelerinden bilâ-meks ü tevakkuf cümlesini sefînelere irkâb ve bâ-avn-i Bârî me’mûr oldukları Kırım cânibinde ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe îsâllerine müsâra‘at ve nisâr-ı tâb u tâkat ve rûz-ı hızırdan sonra vilâyetlerinde kalanları olur ise anları taraf taraf sırren ve alenen tecessüs ve tefahhus iderek ve bu makūlelerin müstenid oldukları kimesnelerin hâtırlarına ri‘âyet ve ricâ ve şefâ‘atlerine iltifât etmeyerek alâ eyyi hâlin ahz ve muhkem habs ile müsâra‘aten keyfiyetleri i‘lâmına dikkat ve sarf-ı mukadderet eyleyüp fermân-ı hümâyûnuma muhâlif bu bâbda ednâ mertebe rehâvet ve adem-i ihtimâm ü dikkatin zuhûr idecek olur ise, senin dahı derhâl te’dîb olunacağın muhakkak olmağla, âna göre bu husûs-ı eheme be-gāyet ihtimâm ve sa‘y ü ikdâm eyleyesin. Ve siz ki eyâlet-i mezbûrenin çavuşlar kethüdâsı ve defter kethüdâsı mûmâ-ileyhimâsız, emr-i hümâyûnumun mefhûmu ma‘lûmunuz oldukda, mütesellim-i mûmâ ileyh ma‘rifeti ve ittifâk ve ittihâdnız ile zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârın cümlesini ale'l-acele yerlerinden ba‘de'l-ihrâc ma‘iyyetinize alup, zikr olunan iskelelerden serî‘an sefâyine süvâr ve bir kadem akdem Kırım cânibinde ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe varup, neferât-ı merkūmeyi bayrakları altına îsâl ve siz dahı müşârun-ileyhin yanında emr ü işâret eylediği hıdemâtı edâya sa‘y-i bî-şumâr eyleyesiz. Şöyle ki; neferât-ı merkūmenin mütesellim-i mûmâ-ileyh ma‘rifeti ile yerlerinden ihrâc ve bir mahalde ve iskelelerde kat‘a meks ve batâ’et etmeksizin rûz-ı hızırdan akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe îsâllerinde kusûr olunmak lâzım gelür ise sizin dahı nân-pâreleriniz üzerlerinizden ref’ ve cezânız tertîb olunacağı muhakkak ve mukarrer idüğüni cezm ü tahkīk iderek emr-i hümâyûnumun hilâfı ser-i mû vaz‘ u hareketden ihtirâz ü ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i L Sene [1]183

Hüküm No : 631

Silistre alaybeğisi mâh-ı Zî'l-ka‘de'nin yirmi ikinci günü Silistre'den hareket eylediği Silistre mütesellimi tarafından inhâ olunduğuna binâ’en, elviye-i mezbûre alaybeğilerinin batâ’et üzere hareketleri zâhir olmakdan nâşî, bir ân akdem me’mûr oldukları Özi kal‘ası'na vezîr-i müşârun-ileyh ma‘iyyetine vusûle sür‘at ü şitâb eylemeleri içün te’kîd ve tehdîdi hâvî isti‘câli mutazammın emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L sene [1]183

İşbu emr-i şerîf Vidîn muhâfızı vezîr-i mükerrem Mehmed Paşa tarafına ba‘de'l-vürûd Niğbolu sancağının mevcûd zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârlarına mazmûn-ı emr-i âlî üzere ber-vech-i müsâra‘at mahal-i me’mûrlarına azîmet etmeleriçün gereği gibi tenbîh ve te’kîd olunduğunu hâvî emr-i merkūmu ile me’mûr Çûkadâr İbrahim yediyle vezîr-i müşârun-ileyhin vârid olan mektûbunun mazmûnu bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 9 Z Sene [1]183 (04/04/1770)

Özi Eyâleti'de vâki‘ elviye alay beylerine ve elviye-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârına hüküm ki:

Avn-i inâyet-i Melik-i Müste‘ân ile a‘dâ-yı dîn-i mübîn olan Moskov keferesinden ahz-ı sâr u intikāma irâde-i aliyyem ta‘alluk idüp ve eyâlet askeri Devlet-i Aliyye’min mu‘temed ve mu‘tenâ askerinden olmalarından nâşî, me’mûr oldukları hıdemât-ı aliyyemde bezl-i makdur idegelmişler iken geçen sene vâki‘ taksîrâtlarından iğmâz ve bilâ-izn ü fermân mahal-i me’mûrların terk ile vilâyetleri tarafına avdet ve ric‘at idenler nevrûz-ı fîrûzda savb-ı me’mûrelerinde mevcûd bulunmaları içün size ve elviye alay beylerine hitâben te’kîd ve isti‘câli hâvî evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Ancak evvel-bahâr-ı huceste-âsâr be-gāyet tekarrüb ve Özi kal‘ası'nın bu evânda tevfîr ve teksîr-i asâkir-i nusret-me’âsir ile takviyet ve istihkāmı ehemm-i mehâmm-ı lâzımu'l-ihtimâmdan olmağla, siz ki mîralay-ı mûmâ-ileyhimsiz, emr-i hümâyûnum tarafınıza vâsıl olduğu anda sancaklarınızın bi'l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârını bayraklarınız altına cem‘ ve bilâ-tevakkuf yerlerinizden hareket ve nevrûz-ı fîrûzda hâlâ Özi kal‘ası'nda hâlâ Özi vâlîsi olan vezîrim Ali Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* ma‘iyyetinde mevcûd bulunup, vâki‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda emr ü re’yi üzere amel ü harekete kıyâm u mübâderet eylemeniz fermânım olmağın, müşârun-ileyh ma‘iyyetine me’mûriyetinizi hâvî işbu emr-i celîlü'l-kadrim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mîralay-ı mûmâ-ileyhimsiz, emr-i şerîfim tarafınıza vâsıl olduğu anda sancaklarınızın bi'l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârını bayraklarınız altına cem‘ ve bilâ-tevakkuf yerlerinizden hareket ve nevrûz-ı fîrûzda vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde mevcûd bulunup vâkı‘ olan hıdemât-ı hümâyûnumda emr ü re’yi üzere amel ü harekete kıyâma müsâra‘at iderek vakt-i mezbûrda savb-ı me’mûrunuzda isbât-ı vucûd ile hıdemât-ı lâyıka ibrâzına bezl-i makdûr eylemeniz vâcibe-i zimmetiniz iken, batâ’et ve rehâvetinizden nâşî şeref-sudûr iden evâmir-i şerîfeme mugāyir harekete cür’et ve tesâmüh ve taksîriniz hasebiyle vakt-i mezbûrda vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine varup, vâsıl olmamanız lâzım gelür ise bir dürlü özr ü cevâbınız ısgā olunmayup, mu‘âteb ve mu‘âkab olacağınızı ve siz ki elviye-i mezbûrenin zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârlarısız, alaybeğileri bayrakları altında bilâ-tevakkuf cem‘ ve nevrûz-ı fîrûzda

vezîr-i müşârun-ileyhin yanında mevcûd bulunup izhâr-ı gayret ile hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe sarf-ı makdûr eylemeniz lâzım ve mühimm iken [**Sayfa: 158**] ednâ mertebe tekâsül ve taksîriniz hasebiyle vaktiyle savb-ı me'mûrenize erişmemek lâzım gelür ise ze'âmet ve tîmârlarınız ref' ve müstahakına tevcîh olundukdan sonra sâ'ire ibret içün haklarınızdan gelineceğini mukarrer ve muhakkak bilüp âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ile ucâleten ve müsâra'aten savb-ı me'mûrenize vusûl ü lühûka mübâderet eyleyüp ser-i mû hilâfından ittikā vü ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî evâ'ili Za sene [1]183

Hüküm No : 632

Mora muhassıllığı ve muhâfızlığı kendüye tevcîh olunan sadr-ı esbak Muhsinzâde Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, vüzerâ-yı izâmımın akdem ve a'kal ve erşedi olup re'y-i sedîd ve fikr-i dakīk ile tedbîr-i umûra kudret ve liyâkatin ve hıfz u hırâset-i memleket ve süğūra istıtâ'at ve isti'dâdın zâhir ve âşikâr ve mücerreb ve bedîdâr olmakdan nâşî bu hilâlde Mora muhassıllığı ve muhâfızlığı avâtıf-ı behiyye-i şâhânemden sana tevcîh ü ihsân ve umûr-ı muhâfazaya dâ'ir kâffe-i husûsât re'y-i rezînine ihâle ve uhde-i dirâyet ve sadâkatine vedi'a olunup muhâfaza-i memleket ve muhârese-i vilâyet ve himâyet ü sıyânet-i ahâlî ve ra'iyyete bezl-i mâ-hasal-i kudret ideceğin melhûz-ı tab'-ı mekkârîm-i neb'-i mülûkânem olduğuna binâ'en her husûsda senden me'mûl ve matlûb-ı şâhânem olduğu üzere âsâr-ı merğūbe ibrâzına gayret ve cezîre-i merkūmede vâki' kal'aların yerlü neferâtı ve bi'l-cümle ağavât ve zâbitânı muhâfazalarına me'mûr oldukları kal'alarda leyl ü nehâr kıyâm itdirilüp etrâf-ı kasabât ve kurâda bir ân meks ü ikāmet etdirilmemek emrine derhâl nizâm vermeğe ihtimâm ve uhdende olan Mora cezîresi malından kılâ'-ı Mora ta'mîrâtıçün mâliye tarafından ısdâr ve işbu emr-i âlîşânımla ma'an irsâl kılınan emr-i şerîf mûcebince şimdilik elli bin guruş ihâle kılınmağla ta'mîrleri muktezî olan Modon ve Anabolu ve Koron ve Anavarin (Navarin) ve Benefşe ve sâ'ir kılâ'ın muhtâc-ı ta'mîr olan mahallerini iktizâ eylediği vechle heman muhkem ta'mîr ve istihkâmlarına mübâşeret ve her bir kal'aya lâzım olan zehâ'iri dahı bilâ-imhâl ve lâ-noksân tedârik ve derûnlarına idhâl ve anbarlarına vaz' etdirmeğe nisâr-ı tâb u tuvân ve cebehâne ve tophâne mühimmât ve mukteziyâtından noksânları her ne ise kat'â te'hîr etdirmeyüp irsâli iktizâ iden mühimmât-ı cebehâne ve tophâneden barut ve yuvarlak ve malzeme-i sâ'ireyi bilâ-te'hîr ve tevakkuf Âstâne-i sa'âdetime tahrîr ve taleb eylediğin gibi sefâyin ile tesyîr olunacağı muhakkak olup ve bundan başka cezîre-i mezbûre kılâ'ında ve muktezî olan sâ'ir mahallerinde güzîde ve müsellah birkaç bin nefer tüfenk-endâz askerin

mevcûd ve müheyyâ bulunması lâzım-ı hâlden olmağla işbu fermân-ı hümâyûnum sana vâsıl oludukda derhâl tarafından mu‘temed ve kârgüzâr ve intihâb-ı askere zî-iktidâr âdemler ta‘yîn ve irsâliyle Mora hâricinde Yanya ve Yenişehir ve Alasonya ve Tırhala ve kurb-ı civâr-ı Atina ve Salina ve havâlîlerinden serî‘an vâsıl olmak üzere sâ’ir etrâf kasabât ve kurâdan dört beş bin nefer tüfenk-endâz tüvânâ ve yarar asker tahrîr ve bundan ziyâde dahı iktizâ ider ise iktizâ idecek mikdârı tertîb ve bu askerin ulûfe ve ta‘yînâtları her ne ise tarafından verilerek bâ-avn-i hazret-i müyessirü'l-umûr cümlesi beş on gün zarfında cem‘ ve celb ve ber-vech-i muharrer muhâfazası muktezî ve ehemm olan kal‘alara ve mahâll-i sâ’ireye ta‘yîn ve takrîr ve i‘mâl ve istihdâmlarıyla hıfz-ı süğūr ve husûna dikkat ve sana bu hâlâtın istihsâl ve tanzîmlerinde istiklâl ruhsat verilmekle asker-i mezbûrun ulûfe ve ta‘yînâtları ve re’yine ihâle kılınan mevâdd-ı sâ’irenin temşiyet ve tensîfleri zımnında irsâl-ı tahrîrât ve intizâr-ı ecvibe ile imrâr-ı vakte bir dürlü rızâ-dâde olmayup muktezâ-yı istiklâl ve istîdâdın üzeren hareket ve heman ol mikdâr yarar askeri beş on gün zarfında cem‘ ve tahrîr ile Mora cezîresine getürüp muhâfazası ehemm olan kal‘alara ve mevâzi‘-i sâ’ireye ta‘yîn ve i‘mâlllerine ve takviyet-i vakitden istîmâşen ulûfe ve ta‘yînât-ı mu‘tâdelerini dahı tarafından i‘tâya mübâderet eyleyesin. Ve'l-hâsıl cezîre-i merkūmede vâki‘ kılâ‘ ve husûnun ve sâ’ir mahallerinin muhâfaza ve muhâreseleri ve takviyet ve istihkâmları ve ahâlî-i memleket ve fukarâ-yı ra‘iyyetin vikāyet ü sıyânet ve istihsâl-i refâh ve râhatları kat‘ân ve cezmen senden matlûb-ı hüsrevânem olmağla hâb u râhatı terk ile her husûsun vech-i lâzımı üzere tanzîm ve tetmîmlerine teşmîr-i sâ‘id gayret ve li'llâhi'l-hamd cezîre-i merkūmede ecnâs-ı zehâ’irin vefreti olmağla mârrü'z-zikr kal‘alara evvelen iktizâ iden zahîrelerini bilâ-te’hîr ve imhâl tamâmen vaz‘ ve ikmâl ve neferât ve mühimmât-ı lâzımelerini alâ vech-i lâzım derûnlarına idhâl ve iskân ve kılâ‘ın ta‘mîre muhtâc olan mahallerini derhâl ta‘mîr u termîme mübâşeret ile min küllî'l-vücûh takviyet ve istihkâmlarına mübâderet ve her biri kal‘anın Âstâne'den irsâli iktizâ iden barut ve yuvarlak ve mühimmât-ı sâ’ire cebehâne ve tophâneden noksânları ne mikdâr ise ucâleten bi't-taharrî teftîş ve takayyüd idüp iktizâ iden mühimmât sefîne ile derhâl tesyîr olunmak üzere Âstâne-i sa‘âdetime arz ve tahrîre müsâra‘at ve mühimmât noksânlarından gayrı gerek kılâ‘ın ta‘mîrleri ve zehâ’ir ve askeri ve gerek umûr-ı muhâfazaya müteferri‘ ve takviyet-i kılâ‘ ve bukā‘ mûcib olan ahvâl ve husûsâtda ve etrâfdan tahrîri fermânım olan ol mikdâr askerin ulûfe ve ta‘yînâtları mâddesinde irsâl-i tahrîrât ve terakkub-ı izn ve cevâb ile takviyet-i vakt ve te’hîr-i maslahat eylemeyüp iktizâlarına göre kılâ‘ın zahîre ve asker ve mühimmâtlarını ikmâl ve her hâl ile takviyetlerine cidd-i bî-şumâr ve ednâ bir mâddede kusûrları kalmamak vechile temşiyet-i kâffe-i umûra bi'l-istiklâl teşmîr-i sâk iktidâr eylemen bâbında.

Fî evâ'ili Za sene [1]183

Hüküm No : 633

Sâbıkā Rumili vâlîsi ve hâlâ Şumnu cânibinde olup bu def'a Silistre nizâmına me'mûr kılınan Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan mukaddem Silistre ve nevâhîsinde olan hazele ve eşkıyâ makūlesi ba´zı erbâb-ı fitne ve fesâdın tahrîk ve ifsâdlarıyla umûr-ı mühimme-i seferiyeden olan zehâ'ir cem' ve tahsîli husûslarına ve nizâm-ı beldeye ilkā-i ihtilâl dâ'iyyesiyle emekdârân-ı Devlet-i Aliyye'mden Nâzır el-Hâc Halil ve birkaç nefer mazlûmu bi-gayrı hakkın katl ve i'dâm-ı şenâ'ate tasaddî eyledikleri esnâda me'mûran kasaba-i mezbûrede bulunan hademe-i Devlet-i Aliyye'min ve ehl-i ırz zümresinden olan ahâlî-i beldenin ittifâk ve ittihâdlarıyla eşkıyâdan ba´zılar ahz ve mücâzât-ı lâyıkaları icrâ olunup lâkin umûr-ı mühimme ta'tîl ve mazlûm-ı merkūmları tedmîr şekāveti kendülerde sudûr iden ve muharrik-i mâdde-i fesâd olan mel'anet-pîşenin bi-eyyi hâlin cümlesi ahz ve cezâ-yı sezâları icrâsıyla kasaba-i mezbûre ve nevâhîsinin tahsîl-i hüsn-i nizâmı ve el-hâletü hâzihi umûr-ı mühimme-i müsta'cele-i seferiyyeden olan dakīk ve zehâ'ir-i sâ'irenin serî'an ve âcilen tahsîl ve itmâmıyla evâmir-i şerîfemin tenfîz ve icrâsı matlûb-ı hüsrevânem olmakdan nâşî, ocakdan bi'l-fi'l Seksoncubaşı ba's [**Sayfa: 159**] ve irsâl ve hâlâ Sivas vâlîsi vezîrim Sarım İbrahim Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* dahı li-ecli'n-nizâm kasaba-i mezbûreye me'mûr kılınup, yedlerine başka başka mufassal ve meşrûh evâmir-i şerîfem i'tâ olunmuşidi. Ancak vezîr-i müşârun-ileyh hasbe'l-iktizâ Rusçuk'da ihtişâd iden asâkir-ı mansûreme başbuğ ta'yîn olunmak hasebiyle yerine kasaba-i mezbûre nizâmına bir vezîr-i gayret-semîrin me'mûriyeti lâzım geldiğine binâ'en, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, hâssaten Silistre ve nevâhîsinin nizâmı ve umûr-ı mühimmenin temşiyet ve tanzîmi zımnında me'mûr kılınmışsındır. İmdi ucâleten kapun halkını tanzîm idüp, yerinden hareket ve bir ân akdem Silistre'ye varup hâlâ ol tarafda olan saksoncubaşı-i mûmâ-ileyh ile mebde' ve menşe'-i fesâdı ve nizâma dâ'ir olan hâlâtı müzâkere ve sen dahı sırren ve alenen taharrî ve tecessüs iderek mârrü'z-zikr şenâ'ati irtikâb iden eşkıyânın bakiyesi ve muharrikleri kimler ise ve kasaba-i mezbûre ve nevâhîsinde ne mahalde isler uslûb-ı hakîme ri'âyet ve himâye ve ihmâlden mücânebet vechiyle alâ eyyi hâlin ma'rifet ve ikdâmın saksoncubaşı-i mûmâ ileyh mübâşeretiyle birer tarîkle ele getürüp ahz ve müstahak oldukları cezâları tertîb ü cezâya mübâderet ve ber-vech-i muharrer beksimâd ve dakīk ve zehâ'ir-i sâ'ire mehâmmını dahı serî'an ve âcilen husûl-pezîr olacak uslûb üzere bir an akdem nizâm-ı vesîka-bend ve edâsına cümleyi ta'ahhüd etdirüp ba'de'l-yevm kasaba-i mezbûre ve nevâhîsinde şenâ'at ve mefsedete dâ'ir ef'âl-i rediyye zuhûr

etmemek ve zuhûr iden eşkıyânın derhâl cümle ittifâkıyla ahz ve ahâlî ve zâbitâna teslîme müsâra‘at ile istikrâr-ı nizâma cümle tarafından dikkat ve ihtimâm olunmak üzere kasaba-i mezbûre ve nevâhîsinin ber-vech-i matlûb nizâmını verüp iktizâ iden i‘lâmât ve senedâtını meştâ-yı hümâyûnuma arz ve irsâle nisâr-ı vüs‘ u kudret eyleyüp, mugāyir-i fermân-ı hümâyûnum ednâ mertebe batâ’et ve rehâvetden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî evâ’ili Za sene [1]183

Hüküm No : 634

Sivas vâlîsi olup Eflak cânibine me’mûr asker başbuğu olan vezîrim Sarım İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Yergöğü kal‘ası Tuna sevâhilinde vâki‘ kılâ‘dan olup, tîmârlu ve ulûfelü muhâfazası içün müretteb ve mahallerinde mukayyed olan müstahfızân ve topçuyân ve beşlüyân neferâtı ve zâbitân ve ağaları merâm-ı kal‘a'nın muhâfazası hıdmetine kıyâm ve ihtimâm eylemeleri iktizâ ider iken, hîn-i muhâsarada dizdârı ile yirmi üç nefer pîr ve alîl kimesnelerden mâ‘adâ [mu]hafazadan bir ferd mevcûd olmadığına binâ’en dizdâr-ı merkūmdan yerlü neferâtı suâl olundukda el-yevm derûn-ı kal‘a‘dâ yirmi iki neferden mâ‘adâsı mevcûd olmayup, neferât esâmîleri ve tîmârları Rusçuk ve Yergöğü a‘yân ve ahâlîsinin ve etbâ‘larının üzerlerinde olduğu mesmû‘-ı hümâyûnum olmağla, hîn-i muhâsarada nâ-mevcûd ve eyâdî-i nâ-ehilde olan müstahfız tîmârları ve neferât esâmîleri müstahakına tevcîh olunmak iktizâ ve beşlü ağası dahı nâ-ehil sûhte makūlesi olup, bu vakte dek kal‘aya uğramadığı hasebiyle ağalık-ı mezbûr ve esâmîleri erbâb-ı istihkāka verilmesi elzem olmakdan nâşî, kal‘a-i merkūmenin tîmârlu ve ulûfelü müstahfızânı ve ağalık-ı mezbûr kaydları mahallerinden ihrâc ve bu def‘a işbu emr-i şerîfimle ma‘an tarafına tesyîr olunmağla imdi vusûlünde ber-vech-i meşrûh tahkīk ve tahrîr eylediğin vech üzere beşlü ağalığı hıdmetini rü’yet ve idâreye kādir münâsib görülen kimesneyi hıdmet-i mezbûreye ta‘yîn ve tahsîs ve tîmârlu ve ulûfelü müstahfızân ve topçuyân ve neferât-ı sâ’ire-i mukayyedesinden hîn-i muhâsarada mutasarrıfları kal‘a‘da nâ-mevcûd ve eyâdî-i nâ-ehilde olan tîmârlar ve ulûfeleri dahı kezâlik dâ’imâ muhâfaza hıdmetine kıyâm idüp bir an me’mûr oldukları hıdemâtda münfekk olmamak şartıyla ol taraflarda re’y ve müstahsen gördüğün kimesnelere virilmek üzere defter idüp, cümlesini derhâl hıdmet-i lâzımelerine kıyâm etdirdiğinden sonra ber-mûceb-i defter, üzerlerine tevcîh ve başka başka berevât ve senedâtları tahrîr ve tesyîr olunmak üzere defter-i merkūmu arzınla ucâleten meştâ-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve müstahfız ve neferât-ı sâ’irenin tîmâr ve ulûfelerinde bir adedi ve bir akçesi kal‘a nâ-mevcûd ve nâ-ehl olanlar yedlerinde kalmasından mücânebet ve

serî‘an ve âcilen fermânım olduğu üzere mecmû‘unun tertîb ve tanzîm ve kal‘a derûnuna idhâl ve hıdemât-ı lâzımelerine kıyâm etdirilmelerine ve ba‘dehû defteriyle arz eylemeğe mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemen bâbında.

Fî evâ’ili Za Sene [1]183

Hüküm No : 635

Niğbolu kadısına ve Niğbolu kal‘asında zâbit olan (…) zîde mecduhûya ve Niğbolu'da mütemekkin ulemâ ve sulehâ ve eşrâf ve a‘yân ve zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve ihtiyârân ve emekdârlar *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Küffâr-ı hâk-sârın ol havâlîled sû-i kasdı mülâhazadan ba‘îd olmadığından, evvel emirde Niğbolu'nun sûr-i evvel menzilesinde olan Kule kal‘ası'nın kesret-i asker ile muhâfazasına ihtimâm ve iktizâ-yı vakt [ü] hâle göre Niğbolu yamakānı ceste ceste karşuya ubûr ve emr-i muhâfazada kıyâm eylemeleri içün bundan akdem ocak mektûbu ısdâr ve cümlenize tenbîh ve iş‘âr ve biz Niğbolu yamaklarıyuz deyu bast-ı a‘zâr eylememeniz te’kîd ve ihbâr olunmuşidi. Bu def‘a ba´zı rehâvet ve batâ’et-gûne hareket olunmayup şürût-ı hazm u ihtiyâta mürâ‘ât ve Niğbolu sancağında vâki‘ kazâların dahı asâkiri diğer emr-i âlî mûcebince celb ve cem‘ ve ziyâde basîret ve intibâhına hamiyet ve hâlâ Niğbolu Muhâfızı Vezîr Mehmed Paşa *iclâlehû*nun emr u re’yi üzere amel ü hareket ve ta‘yîn eylediği hıdemâta müsâra‘at ve hilâf-ı emr-i âlî evzâ‘ ve etvâra ve adem-i itâ‘ate cesâret idenleri bi'l-ittifâk ahz ve cezâ-yı şer‘îlerini icrâya muvâfakat birle gerek Kule kal‘ası muhâfazasına ve gerek Niğbolu kal‘ası muhâfazasına dâmen-dermiyân-ı cidd-i himmet ve dîn-i mübîn uğruna bezl-i miknet-i istikāmet ve gayûrâne hareket ve gereği gibi temkîn ve metânet eyleyüp keyd ü gezend-i düşmenden alâ küllî hâlin te’mîn-i bilâd ve ibâda bâdî mesâ‘î-i celîle ibrâzıyla müsâra‘at eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı celîlü'l-unvânın mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ü hareket ve hilâfından ittikā vü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerile ağası olan Vezîr Süleyman Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî evâ’ili Za Sene 1183 **[Sayfa 160]**

Hüküm No : 636

Niğbolu sancağında vâki‘ kuzât ve nüvvâba ve kazâ-i mezbûrun serdâr ve a‘yân ve iş erlerine ve serdengeçdi ağalarına ve alemdârlarına ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Küffâr-ı hâk-sâr-ı hezîmet-âsârın bu esnâda Kule ve Niğbolu taraflarına sû-i kasd ideceği bi'l-mülâhaza isbat olunmakdan nâşî tez elden Kule kal‘asının muhâfaza ve istihkâmı lâzıme-i hâlden olduğundan, hâlâ Niğbolu muhâfızı vezîrim Mehmed Paşa *iclâlehû* kapusu halkıyla kethüdâsını Kule'ye tesyîr ve kıyâm ve o etrâfın gereği gibi muhâfazası rütbe-i vücûbda olduğu ecilden, Niğbolu sancağında olan tavâ’if-i askerînin dahı emr-i muhâfazaya vürûdları içün buyruldular neşriyle cem‘-i cünûda bast-ı cenâh-ı ihtimâm üzere olduğu ve sancağ-ı mezkûre sükkânı böyle emr-i farîzada nev‘an batâ’et ve sür‘at-i hareketde terâhî ve adem-i gayret üzere oldukları inhâ olunmağla, gazâ vü cihâd şe‘â’ir-i İslâmiyyenin a‘zam-i ahkâmından olup ale'l-husûs bu havâlînin darb u harbe kādir askeri ve gayrı askeri ricâl-i müslimânlar üzerlerine cihâdın farz-ı ayn olduğu edille-i kātı‘a ile sâbit ve vâzıh olmuşiken batâ’et ve rehâvet lâyık-ı dîn ü diyânet olmayup, emr-i ûlû'l-emre sünûhu sâ‘atde hâzır-ı mahal-i me’mûriyet olmaları farîza-i zimmetleri olmağın imdi zinhâr ve zinhâr evâmir-i dîniyyede bast-ı i‘tizâr ile izhâr-ı kesâlet ve adem-i gayret-gûne evzâ‘ gösterilmeyüp ve *“câhidû fî sebîli'llâh”* âyet-i kerîmesi hükmünce müsâra‘at ve havâlî-i mezkûre kurb ü civârınız olmak hasebiyle varup emr-i muhâfazasında fî sebîli'llâh kıyâma mübâderet ve vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yi üzere amel ü hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde siz ki bi'l-cümle mevlana ve sâ’ir-i mûmâ ileyhimsiz, sâdır olan fermân-ı celîlü'ş-şânımın mazmûn-ı itâ’at-makrûnu mûcebince amel ve sancağ-ı mezkûrun dâhilinde olan kazâlarda mütemekkin harb u darba kādir bi'l-cümle tavâ’if-i askerî bilâ-tevakkuf yerlerinden hareket ve alâ cenâhi'l-isti‘câl Niğbolu cânibine varup ,vezîr-i müşârun-ileyhin emri üzere gerek Niğbolu kal‘ası ve gerek hizâsında vâki‘ Kule kal‘asının muhâfazasına mübâderet ve ol havâlîden inâyet-i Hakla Moskovlu ve ânlara tâbi‘ havane-i ra‘iyyetin vücûd-ı merdûdların ref ve teshîr-i memleket ve tathîr-i vilâyet husûslarına hulûsâne bezl-i mechûd eyleyüp, ba‘d-ezîn ihmâl ve imhâlden ve bir dakīka ârâm ve kıyâmdan ittikā ve ihtirâz eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ’il-i Za Sene [1]183

Hüküm No : 637

Toparabacılar ocağına başkethüdâ olup Âstâne-i aliyyemden mühimmât üzerine ta‘yîn olunan Seyyid Süleyman *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Sene-i sâbıkada Âstâne-i aliyyemde toparabacılar neferâtı tashîh ve be-dergâh olmamağla, Âstâne-i sa‘âdetimde hıdmetde mukīm ve istihdâm kul oğulları gelmeyüp, ocağ-ı

merkūmun hıdmetinde müstahdem neferâtın ordu-yı hümâyûna gelmeleri mühimm ve muktezî olduğuna binâ'en, sen ki mûmâ-ileyhsin, sâbıkını tecâvüz etmemek üzere ma'rifetinle müceddeden neferât tertîb olunmak bâbında emr-i şerîfim sudûrunu hâlâ toparabacıbaşı Mustafa *zîde mecduhû* i'lâm etmeğin i'lâmı mûcebince İstanbul'da kuloğullarından yüz elli nefer tashîh olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i muharrer İstanbul'da olan kuloğlanlarından şürût-ı mezkûr ile yüz elli nefer toparabacı neferâtı ma'rifetinle tashîh ve be-dergâh idüp, serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma îsâle ihtimâm idüp, batâ'et ve rehâvetden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Za Sene [1]183

Hüküm No : 638

Mezbûrân ahz olunup habs oldukları vezîr-i müşârun-ileyh tarafından inhâ olunduğuna binâ'en cezâları tertîb ve ru'ûs-ı maktû'alarının ordu-yı hümâyûna irsâli içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za Sene [1]183

Haleb vâlîsi olup Niğbolu ve havâlîlerini muhâfazaya me'mûr Vezîr Ahmed Paşazâde Mehmed Paşa'ya ve Niğbolu kadısına ve yeniçeri zâbitine hüküm ki:

Süğūr-ı İslâmiyyeden olan İbrail kal'asında mevcûd cünûd-ı muvahhidîne imdâd ve i'ânet ve kal'a-i merkūmeyi muhâfazaya kıyâm ve dikkat eylemek içün bundan akdem ta'yîn olunan mîrî beşyüzbaşılardan Bostanzâde Mehmed'in bölükbaşılarından Selva kasabası sükkânından Yolasığmaz Mehmed ve Deli Mehmed nâm müfsidler beşyüzbaşıları-i merkūm ile mahal-i me'mûrlarına gitmeyüp, neferâtı ihtilâl ve yerinden idüp mezbûrânın bu misillü şekāvete tasaddî ve cür'etleri şer'an ve kānûnen te'dîb ve tedmîrlerini îcâb etmekle bulundukları mahalde alâ eyyi hâlin ahz ve kayd ü bend ile meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma ihzâr ve menzilleri derûnunda olan emvâl ve eşyâları cânib-i mîrîden zabt ve temhîr ve i'lâm olunmak bâbında evâ'il-i Şevvâl'de, siz ki vezîr-i müşâr ve mevlana ve zâbit-i mûmâ ileyhimsiz, size hitâben mü'ekked ve müşeddid emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağla, ber-mantûk-ı emr-i hümâyûnum şimdiye dek şakīyân-ı mezbûrânın ahz ve ihzârları ve eşyâları ve eşyâlarırın zabt ve temhîr ve i'lâm olunması iktizâ ider iken, infâz-ı emr-i şerîfimde kusûrunuz zâhir olmakdan nâşî te'kîden ve inzâren hâssaten işbu fermân-ı âlîşânım dahı ısdtar ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bundan sonra dahı bu husûsda kusûrunuz ve iğmâz olunmak lâzım gelür ise mu'âtebât-ı şedîdeye giriftâr olacağınızı cezmen ve yakīnen bilerek şakīyân-ı mezbûrânı mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bulundukları

mahalde bi-eyyi hâlin ahz ve mahbûsen ve mukayyeden meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâllerine mübâderet ve menzilleri derûnunda olan emvâl ü eşyâlarını dahı taraf taraf mîrîden ma‘rifet-i şer‘le zabt ve temhîr ve i‘lâma müsâra‘at eyleyesiz. Mezbûrların alâ küllî hâlin elegetirülüp ihzârları sizden matlûb olmağla, şöyle ki; ber-vech-i suhûlet ahzları mümkün olmayup, muhâlefet iderler ise hayyen ve meyyiten ahzları içün üzerlerine varılup, hayyen ahzları mümkün olduğu sûretde mukayyeden meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma ihzar ve eğer muhârebeye tasaddîleri sebebi ile meyyiten ahz olunurlar ise ru’ûs-ı maktû‘alarını irsâle ihtimâm ve emvâl ü eşyâlarının zabt ve temhîr olunduğunu i‘lâm eyleyüp, tenfîz-i emr-i hümâyûnumda ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve bu babda vâhî cevâb tahrîrinden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i Za sene 1183 **[Sayfa 161]**

Hüküm No : 639

Hâlâ Kırım ordusunda yeniçeri zâbiti olan Ser-turnayî Cedîd Mustafa *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Rûz-ı nevrûz hulûl ve hengâm-ı sefer-i fütûhât-ı me’âsir tekarrüb eyleyüp, herkes makarr-ı me’mûresinde müstakarr ve temşiyet-i mesâlihe hamiyet-güster olmaları muktezî olduğuna binâ’en, sen şimdiden mahal-i meştân olan Kefe'den kalkup doğru Ur kal‘asına varup nevrûz-ı fîrûzda kal‘a-i mezbûrede isbât-ı vücûd ve Kırım ordusuna me’mûren gelecek asâkiri dahı doğru kal‘a-i mezbûreye celb ve cem‘ ve bir tarafdan dahı tashîh [ve] be-dergâh eylemesine temşiyet ve tanzîmleri husûsuna mezîd-i miknet eyleyüp ve vârid olan askerî tâ’ifesinin iktizâsına göre etrâfda olan kal‘alara mı ta‘yîn olunur yohsa geçid başlarına mı me’mûr kılınur ne vechle iktizâ ider ise Kırım cânibi seraskeri vezîrim İbrahim Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun ta‘yîn eylediği mahallere gidüp gayûrâne kıyâm eylemeleri husûsuna sarf-ı mâ-hasal-i vüs‘ u kudret eylemen bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile vusûlünde gerekdir ki: vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve nevrûz-ı fîrûzda Ur kal‘asında bulunup, gelecek asâkiri celb ve tashîhe temşiyet ve nizâm ve intizâmlarına istihsâl-i takviyet ve asâkir-i merkūmede vezîr-i müşârun-ileyhin ta‘yîn eylediği mahallere bilâ-özr ü illet gitmeleri içün nisâr-ı vüs‘ u kudret ve müşârun-ileyhin re’yine imtisâl birle hıdemât-ı merziyye tahsîline mücidd ü sâ‘î olup hilâfından ittikā eyleyesin deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene [1]183

Hüküm No : 640

Ağriboz ve Anabolu ve Anavarin ve Badre ve Modon ve Benefşe ve Koron ve İnebahtı ve Kastel-i İnebahtı ve Kastel-i Mora kal‘aları muhâfızlarında cebeci zâbitlerine ve husûs-ı mezbûre cebehâne-i âmirem tarafından mahsûsan mübâşir ta‘yîn olunan ser-süğūr-ı İslâmiyyeden sâhil-i Bahr-i Sefîd'de vâki‘ Ağriboz ve cezîre-i Mora'da vâki‘ Anabolu ve Modon ve Koron ve Anavarin ve Badre ve Benefşe ve İnebahtı ve Kastel-i Mora ve Kastel-i İnebahtı kılâ‘ı muhâfazalarına bundan akdem yüz elli bir tarihinde müceddeden tashîh olunan dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı müddet-i medîde mürûruyla birer takrîb mutasarrıf oldukları esâmîleri çalınup teğallüb ve hıdmet-i lâzımeleri teksîr olduğundan el-yevm muhâfaza-ı mezkûrlarda olan neferât kadar-ı kifâyeden dûn olmağla za’ifleri rütbe-i kemâle resîde olunması ehemm ve bi-hasebi'l-iktizâ neferât-ı mezkûrenin rü’yet eyleyecekleri mühimmât hıdmetine sâ’ir askeri makūlesi vaz‘-ı yed eylemediklerinden elbette hıdemâtda istihdâma kadar-ı kifâye ehemm-i mühimm ve muktezî olduğu ve esfâr-ı sâbıkada kılâ‘-ı mezkûre müceddeden neferât tashîh olunagelmekle bu def‘a dahı Ağriboz muhâfazasına yüz yirmi dört nefer ve Anabolu muhâfazasına yüz yirmi bir nefer ve Anavarin ve Badre ve Modon ve Benefşe ve Kron kal‘alarına dahı yüzer nefer ve Kastel-i İnebahtı'ya seksen altı nefer ve Kastel-i Mora'ya dahı seksen dört nefer ve İnebahtı kal‘asına dahı seksen beş nefer ki cem‘an kılâ‘-ı mezkûre içün müceddeden ol havâlîden bin nefer dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı tashîh ve be-dergâh olunup, kılâ‘-i mezkûre muhâfazalarından hıdemât-ı lâzımelerinde kıyâm ve mevcûd etdirildiğini müş‘ir kıbel-i şer‘den i‘lâm alup, mübâşiri getirmek üzere tashîh ve be-dergâhlarına izn-i hümâyûnumu müş‘ir emr-i şerîfim verilmek ricâsına dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından hâlâ cebecibaşı olan Mehmed *dâme mecduhû* i‘lâm etmeğin vech-i meşrûh üzere tashîh olunmaları fermânım olmağın, imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer kılâ‘-i mezbûrede mevcûd bulunup, vâki‘ hıdemâtda kıyâm eylemeleri içün müceddeden ol havâlîden ol mikdâr cebeci neferâtı ma‘rifetiniz ile tashîh ve be-dergâh ve her birlerini mahal-i me’mûrlarında hıdemât-ı lâzımelerinde kıyâm ve istihdâm idüp, içlerinden bir ferdîn hıdemât-ı lâzımelerinden münfekk olmalarına ve mahal-i âhara tecâvüzlerine ruhsat u cevâz gösterilmeyüp, tesâmüh ve taksîrden ve emr-i hümâyûnuma mugāyir vaz‘ u hareketden ve ol mikdâr neferâtın tashîh ve be-dergâh olunup, savb-ı me’mûrlarında hıdemâtda kıyâm ve istihdâm etdirildiğini müş‘ir kıbel-i şer‘den i‘lâm ahz ve ta‘yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâle ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 1183

Hüküm No : 641

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda topçubaşı vekîli olan el-Hâc Mehmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

İşbu sene-i mübâreke evvel-bahâr-ı huceste-âsârında musammem olan sefer-i hümâyûnum içün topçu neferâtlarının tevfîr ve teksîrleri ehemm ve muktezî olduğuna binâ'en, Âstâne-i sa'âdetimde mevcûd mütekā'idînden üstâd topçulardan ve ba´zı serhadlerden gelüp, Âstâne-i sa'âdetimde mevcûd bulunan üstâd topçu neferâtlarından ordu-yı hümâyûnumda mevcûd topların i'mâlleri içün neferât-ı merkūmenin hıdmetlerin tamâmiyet mutasarrıf oldukları tekā'üd esâmîlerine üçer beşer akçe terakkīleri zamm olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağla irsâl olunmuşdur. Vusûlünde ocağ-ı âmirenin tekā'üdâtından top endâhtesi ilmi bilür alemdâr ve sâ'ir tekā'üd kimesnelerden ve serhadlerden gelüp Âstâne-i sa'âdetimde ikāmet üzere olan tekā'üd neferâtından dahı top ilmini bilür üstâdlarından şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı âlîşânım mucebine ne mikdâr tekā'üd üstâd topçular intihâb olunur ise itmâm-ı hıdmetlerinde her birine üçer beşer akçe terakkīleri virileceği kendülere tefhîm olunarak ta'yîn ve irsâl olunan alemdâr ve neferâtın ale'l-esâmî defterini ocak tarafına irsâl birle neferât-ı merkūmenin ordu-yı hümâyûnuma bir ân akdem gönderilmesi husûsuna ihtimâm eyleyesin deyu bi'l-fi'l topçubaşı olan el-Hâc Mehmed Emin *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1183

Hüküm No : 642

Rikâb-ı hümâyûnumda çavuşbaşı vekîli (…) dâme mecduhûya hüküm ki:

Dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından olup, mukaddemâ sefer-ber olmak üzere müretteb olan çavuşândan bu def'a tarafına irsâl olunan defterde esâmîleri mestûr çavuşânın ordu-yı hümâyûnumda mevcûd bulunup, hıdemât-ı lâzımelerinde kıyâm eylemeleri lâzıme-i zimmetleri iken, mezkûrûn hıdemât-ı lâzımelerin terk ve Âstâne tarafına azîmet ve el-ân ol tarafda oldukları sahîhan ihbâr olunup, mezbûrlar sefer-ber olmak üzere müretteb olmuş. Sen ki çavuşbaşı vekîli mûmâ-ileyhsin, gönderilen defterde esâmîleri mastûr çavuşânın Âstâne-i aliyyemden ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma sevk ve irsâl olunmaları fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mûmâ-ileyhsin, gönderilen defterde isim ve şöhret ve bölük ve yevmiyeleri mestûr yetmiş sekiz nefer dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarını ma'rifetinle vakt ü zamânıyla bi-eyyi hâlin Âstâne-i aliyyemden ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma sevk ve irsâle ihtimâm u dikkat idüp, tesâmüh ve taksîrden ve batâ'et ve rehâvetden hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Evâsıt-ı Za Sene [1]183 **[Sayfa 162]**

Hüküm No : 643

Hâlâ Anadolı vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri vezîrim İbrahim Paşa'ya hüküm ki

Kırım adasında vâkı' Kefe ve Taman ve Temrek ve Ur ve Soğucak kal'alarında topçu neferâtı kalîldir ve tashîh olanlar mevcûd degildir deyu mukaddemâ ahâlî-i Kırım taraflarından ve sen ki serasker müşârun ileyhsin, tarafından tahrîr olundukda ocakları tarafından mübâşirler ta'yîn ve mahallerinde yoklandıklarında, her bir kal'anın atîk neferâtı ve müceddeden tashîh olanları mevcûddur deyu mahallerinden i'lâmları gelüp, kayd ve sûret olunup, ancak bu esnâda tarafından vârid olan tahrîrâtında neferât-ı merkūmenin tamâmen mevcûd olmadıgı inhâ ve inşâallâhü'l-Melikü'l-Müste'ân bu sene-i mübârekede ziyâde takayyüd ve ihtimâm ile dergâh-ı hazret-i vâhibü'l atâyâdan kuvvet ve nusret niyâzıyla düşmen-i dînden ahz u intikām olunması aksâ-yı mâdeb-i şâhânem olmağla, kal'aların istihkāmı ve neferâtlarının tam olması ve her bir kal'anın topçuları tamâmen mahal-i me'mûrelerinde kıyâm eylemeleri mühim ve elzem olmakdan nâşi topçu ocagından mustakīm ve mu'temed-i aliyye bir mübâşir ta'yîn ve tarafına varup tarafından dahı mu'temed-ileyh âdemini terfîk ve serî'an ve âcilen kılâ'-ı merkūmenin topçualrını yoklayup, atîk ve cedîdlerinden kimler mevcûd ve kangıları nâ-mevcûd ise, mevcûd olmayanların yevmiyeleri tamâmen hazîne-mânde ve yerlerine müceddeden neferât va'z olunmak üzere alâ vechi's-sıhha yoklanup, mevcûd ve nâ-mevcûdları kaydları mahalline işâret ve müfredât defteri serî'an ordu-yı hümâyûnuma tesyîr olunmak emrine dikkat ve vâkı'ın hilâfı tahrîrinden be-gāyet hazer ü mücânebet ve bu husūs kılâ-ı merkūme kadılarına ve topçu zâbıtânına bu def'a mahsūs emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunmakla ber-vech-i muharrer fermân oldugı üzere bu emr-i ehemme ziyâde ihtimâm ve bezl-i mukadderet olunup, ser-i mû iğmâz u musâmahaya rızâ vü cevâz gösterilmemek bâbında.

Fî Evâ'il-i Za.sene [1]183

Hüküm No : 644

Bir sûreti

Kefe ve Taman ve Temerek ve Ur ve Soğucak ve Ribât kal'aları bulundukları mahallerin kuzât ve nüvvâbıne ve kılâ'-ı mezkûrenin topçu zâbıtânına;

Kılâ'-ı mezkûrenin zâbıtânlarından atîk ve cedîdlerinden kimlerin mevcûd ve kangıları nâ-mevcûddur. Ocak tarafından tayîn olunan mübâşir ve serasker müşârun ileyh tarafından

terfîk olunan âdemi ma‘rifetiyle kemâl-i dikkat ve taharrî ile yoklayup, mevcûd ve nâ-mevcûdları kaydları mahalline işâret olunmalarıçün müfredât defteri ordu-yı hümâyûnuma tesyîr vâkı‘anın hılâfına tahrîr ve inhâdan hazer eylemeleriçün ber-minvâl-i muharrer

Hüküm No : 645

Dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden Abdüllatîf *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

İşbu Babadagı meştâsında hasebü’l-iktizâ ba‘zı hıdemât-ı mühimmede istihdâm içün mîrî hayvânâtdan ifrâz olunan yirmi katar şütürân Dâye karyesinde meks ü tevfakkuf olduğundan gayrı gerek sadr-ı sâbık Ali Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nın ve gerek rikâb-ı hümâyûnumdan hazîne ile vurûd iden mîrî şütürân ve esterânı dahı Babadagı kazâsında Gavanlık karyesinde kışlak ta‘yîn olunmasın henüz mahsūs sergi emîni olmamakdan nâşi geregi gibi gözedilmediğinden ekseri telef ü zâyi‘ ve başka mevcûdları ihmâl-i nakliyeye tâb-âver olamadıkları ihbâr olunduğuna binâ’en fîmâ ba‘d meştâ-yı hümâyûn hıdemâtında i‘mâllleri mukarrer olup, ve evvel baharda sefer-i hümâyûn içün Edirne ve tevâb‘i kışlaklarından mîrî deve ve katırlar geldikde zabt u idârelerine hademe-i Devlet-i Aliyye’mden mukdim ve müdrik bir kimesne sergi emîni nasb olunmakdan lâbüd ü lâzım ve husûsan sene-i sâbıkā tertîbâtlarına mukāyese ile sene-i cedîde içün Eflak ve Bogdan ve sâ’ir araba ihrâcı mümkün olmayan mahallerin arabalarına bedel mülâhazasıyla ordu-yı hümâyûnum teveccüh ve azîmet idecegi mahallere külliyetli zehâ’irin ta‘yîni içün gerek araba i‘mâl ve idâre ve gerek Yanbolu ve Edirne kışlaklarından gelecek şütürân ve esterânı ve zabt ve bâ-husūs Babadagı A‘yânı Seyyid Eyyüb *zîde kadruhû*ya beş bin guruş i‘tâ ve i‘mâli fermânım olan beşyüz kıt‘a arabalar ile Edirne a‘yânından Damlar Mustafa *zîde kadruhû* ma‘rifetiyle kazâlara tevzî‘ ve ihrâcı tertîb olunan güzlük beşyüz kıt‘a ve Halebî Aga *zîde kadruhû*nun dahı inşâ idecegi beşyüz kıt‘a gene cem‘an bin beş yüz kıt‘a arabaların yerlerinden bir an akdem tanzîm ve ihrâc ve tekmîlen vurûdlarında i‘mâl ve istihdâmlarına başkaca bir kimesnenin ta‘yîni emr-i mütehatim olmağla husûs-ı mezbûrlar lede’l-mülâhaza, sen ki gedükli-i mûmâ ileyhsin, şimdiye degin istihdâm olundugu hıdemâtda sarf-ı makdûr ve hüsn-i sülûkun olduğuna göre maddeteyn-i mezbûreteyn sana bast u tafsîl olundukda sergi emâneti ve sirem arabacıbaşılığı ile ma‘an uhdeme ihâle olunduğu halde gerek şütürân ve esterân ve gerek matlûb olan arabaların tanzîm ve temşiyet ve idâre ve ru’yetinde alâ-kadrü’l-vüs‘ sarf-ı makdûr ideceğine takrîr eylediğini ba‘de’l-arz vâkı‘an sirem arabacıbaşılığ fî mâ ba‘d sene-i cedîde-i mübârekede gelecek mekkârî öküz arabalarının lâzım gelen ücret-i mu’tâdeleri mâh-be-mâh cânib-i mîrîden ‘an-nakt virilmek üzere nizâm virilmekden nâşi

arabacıbaşı olan lâ-mahale sirem arabacıbaşılıgından mustagnî olmak görinüp, bu takrîb ile mâru'z-zikr binbeşyüz kıt'a öküz arabaları nizâmıyla sergi emâneti hıdmetleri sana tefrîzi husûsı bi'l-fi'l başdefterdârım Ali 'İsmet dâme 'uluvvuhû arz ve olvechle elbâs hil'at olunmasına irâde-i aliyyem ta'alluk eyledigi iş'âr olunmagın sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince ba'd ez-in gerek mevcûd ve gerek gelecek mîrî şütürân ve esterânı gereği gibi zabt u rü'yet ve ta'yînâtları husûslarında mukteâ-yı vak ü hâle göre sarf-ı sa'y ü dikkat eylemen ve mâru'z-zikr binbeşyüz kıt'a cedîd arabaların dahı iktizâsı üzere mahallerinden tefahhus ve ihrâc ve tanzîm ve idârelerine kemâ hüve hakka ihtimâm ve sarf-ı kudret ve umûrına dâ'ir ahvâlî leyl ü nehâr hâb u râhatı terk ile, erbâbından tefahhus eyleyerek sadâkat ve istikāmetini izhâr u beyâna nisâr-ı nakdine-yi mukaddderet eylemen şartıyla zikr olunan arabalar ile sirem arabacıbaşılıgı sergi emânetine ilhâkan, sana tefvîz olup, me'mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrirî bâbında başdefterdârım mûmâ ileyh tekrâr i'lâm eylemegin i'lâmı mûcebince amel olunmak bâbında

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 646

Hâlâ İbrail kal'ası muhâfızasında yeniçeri zâbiti olan Serturnâyî İbrâhim *zîde mecduhû*ya hükümki

Muhâfaza-i mezbûra me'mûr otuz yedi adet serdengecdi ağaları bayraklarının neferâtı birer takrîb teferrük eyledikleri istihbâr olunmakdan nâşi, agavât-ı merkūmenin bayrakaları sarılup, ağa ve alemdârları muhâfaza-i mezbûrede kıyâm ve istihdâm olunmaları bâbında fermân-ı celîlü'ş-şânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmışdır. Vusûlinde vech-i meşrûh üzere şeref-sudûr olan fermân-ı celîlü'ş-şânım mûcebince amel ve sâlifü'z-zikr bayraklar teflîk ve ağa ve alemdârları muhâfaza-i mezbûrede istihdâm ve keyfiyeti tahrîr ve i'lâm eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle, vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâsıt-ı Za. Sene [1]183 **[Sayfa 163]**

Hüküm No : 647

Sofya ve Filibe kadılarına ve Babadağı'ndan Hacıoğlubazarı'na ve Şumnu ve Prevadi ve Selva ve Zağra-i atîk ve cedîd ve Uzuncaâbâd-ı Hasköy ve İslimiye ve Karinâbâd ve Aydos ve Varna ve zikr olunan kazâların yemîn ü yesârında vâki' sâ'ir kazâ ve nevâhînin kuzât ve nüvvâbına ve ol havâlîlerden asker sevkine me'mûr sürücü mübâşirler *zîde mecduhum*a ve

a‘yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve serdengeçdi ağa ve alemdârları ve ocak ihtiyârları ve dîn-i mübîn-i Muhammedî'nin ez-dil ü cân gayret-keşân erlerine hüküm ki:

Bundan akdem düşmen-i dîn-i hazelân-karînin hâl-i bed-fa‘âl tuğyânı ve anlara tab‘iyyet iden Boğdan ve Eflak keferesi hâ’inlerinin isyân ve heman îsâl-i hasâra bûyân oldukları ve küffâr-ı hâk-sâr memleket-i Eflak ve Boğdan'da kışlayup bu vakte değin müte‘âkiben gâh Bender ve gâh İbrail ve gâh Yergöğü üzerine hücûm idüp, inâyet-i Rabbü'l-izzet ile bu havâlîde mevcûd asâkir-i şecâ‘at-şi‘âr ile mürâfa‘a ve hiç ceng ü cidâlden hâlî olmayup adüvv-i dîn kat‘â şiddet-i şitâ ve mihnet-i şettâya bakmayup dîn-i bâtılesine i‘ânet ve şimdi evvel-bahâr olmağla heman harekete hâzır ve mübâderet üzere olduğu bi't-tafsîl sürücülük evâmir-i şerîfemde zikr u beyân olunup, bu takrîb bu kere sefer-i hümâyûnuma me’mûr asâkir-i İslâm, esfâr-ı sâbıkada kalkdıkları evkāta kıyâs eylemeyüp nevrûz-ı fîrûzdan evvelce gelüp ordu-yı hümâyûna mülâkī ve üzerlerine farz olan gazâ vü cihâda hâzır u müheyyâ ve nusret-i hayrü'n-nâsırîn ile kahr u tedmîr-i a‘dâ ile ahz-ı intikāma sa‘y-i belîğ ve cidd-i evfâ olunmasına bi'l-cümle ehl-i îmân ve müslimân olan dâmen-i dermiyân ve ihrâcı fermânım olan bayraklar ve serdârlar bayraklarıyla ordu-yı hümâyûnuma me’mûr kılıca kādir merd ve bahâdır tavâ’if-i askerî küllühum memleketlerinden ihrâc ve iki konağı bir eyleyerek nevrûzdan evvel ve akdem gelmeleri kirâren ve mirâren tavsiye ve tenbîh ve müte‘âkiben isti‘câl evâmirleriyle te’yîd ve te’kîd olunup, bu ihtimâm-ı mâ-lâ-kelâma göre şimdiye değin her tarafdan asâkir-i İslâm bayrak bayrak ordu-yı hümâyûnuma mülâkī ve mülhak olmak ve fevka'l-me’mûl asâkir-i kesîre hâzır-ı zîr-i sancak olmaları lâzım ve muktezî iken henüz İslâmbol civârı Çatalca ve Pınarhisar ve ancak o havâlînin birkaç serdârı vürûd ve neferâtı tashîh ve zikr olunan memleketler dahı akrab mahaller iken haber ve eserleri zuhûr eylemeyüp, bu ne gûne dîn-i mübîn gayretidir ve ne gafletdir! Bu gûne etvâr-ı batâ’et ve kesâlet-âsârınıza istiğrâb ve haşyet-i ilâhî ferâmûş-gûne evzâ‘ vü etvârınıza ve isti‘câb olunmağla, imdi böyle emr-i acîl ve mehâmm-i ta‘cîb, mesâliha-i müsta‘cele-i sâ’ireye tercîh ve takdîm vâcibe-i umûr-ı dîniyyeden olmağla, mukaddem ve mu’ahhar sâdır olan isti‘câl emirleri mantûkunca bayrak ve serdârları bayraklarıyla askeri çıkmamış vilâyetlerinizin askerini şürûtu üzere umûmen ihrâc ve sür‘at-i seyr ile bir iki gün zarfında irsâl ve bir sâ‘at evvel gelüp İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf-i nusret-redîf sâyesinde bulunup, ândan tevkîf-i ni‘amü'r-rakīk ile hareket ve inşâ’allâhu'l-Meliki'l-Müste‘ân a‘yât-ı feth ü nusret ve ikbâl-rehber ve her hâlin menâzil-i meymenet-iştimâlde avn u zafer yâr u yâver olarak düşmen-i dîn hezîmet-rehin üzerine azîmet ve ahz-ı sâra şedd-i nitâk-ı ittifâk eylemeleri bâbında isti‘câlen ve istihbâren ve istimdâden fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ucâleten tesyîr ve irsâl

olunmuşdur. Vusûlünde siz ki mevlana ve sürücü mübâşir ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz, keyfiyet-i hâl ve mazmûn-ı emr-i isti'câl-i vâcibü'l-imtisâl ma'lûmunuz oldukda, iştiğâl-i dünyâyı terk ve bu dîn-i mübîn hıdmetinin te'diye ve temşiyetine mâ-hasal makdûrunuzu nisâr ve *"te'âvenû bi'l-birr ve't-takvâ"*[187] nass-ı şerîfi medlûlünce bu hatîb-i azîm ve sırât-ı müstakīmin akāmet-i ahkâmına iştiğâl ve te'âvün ve intisâra bezl-i iktidâr eyleyüp, zinhâr ve zinhâr bundan sonra ferd-i vâhidîn girü kalmasına rızâ vü cevâz göstermeyüp her kim kesâlet ve bu emr-i dîniyyede rehâvet ider ise, dîn-i mübine hıyânet eylediğinden nâşî ahz ve bilâ-emân cezâ-yı meşrû'asını icrâya mübâderet ve i'lâma müsâra'at eyleyep, hilâfından ittikā eyleyesiz. Ve siz ki sürücü mübâşirler mûmâ-ileyhimsiz, bu vakte değin asâkirin küllîsini sevk ve ordu-yı hümâyûnuma îsâliniz lâzım ve yedînize virilen emr-i şerîflerde kat'î ve nevrûzdan evvel askerin vürûdu müstelzim ve sizlere şifâhen dahı tefhîm ve tenbîh olunmuşiken, bu vakte dek gelmemesine sizin dahı tekâsülünüz bâdî olduğu mahill-i şübhe olmayup, te'dîbe müstahak olmuşsuzdur. Bu ne gûne hareket ve ne gûne hıyânet ve ne gûne gayret ve hamiyetdir! İmdi bu emr-i müsta'cele vardığı sâ'at henüz askeri çıkmamış kazâların der-akab askerini ihrâc ve sür'at-i sevkle tesyîr ve çend rûz zarfında gelüp İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnuma vusûllerine ziyâde bezl-i kudret eyleyüp, ihmâl ve terâhîden be-gāyet hazer ve ne mahalde olduklarınızı ve ne mahallerin asâkirini ihrâc ve irsâl eylediklerinizi ve henüz ihrâc olunmamışlarını sıhhat ve hakīkati üzere tahrîr ve i'lâm eylemeğe dikkat ü ihtimâm eyleyüp, hilâfından hazer eyleyesiz deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene [1]183

Hüküm No : 648

Hacıoğlubazarı ve Prevadi ve Hezargrad ve (…) kadılarına ve serdâr ve a'yân ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Bender ve İbrail muhâfazalarına me'mûr ağavât ve alemdârân ve neferât ve bi'l-cümle mütekā'idînin me'mûr oldukları muhâfaza-i mezbûrda mevcûd bulunmaları içün bundan esbak bâ-emr-i âlî mektûb-ı ocak bi'd-def'a'ât tenbîh ve bir takrîb taşra ve hâric-i kal'a'dâ bulunanları hıdmet-i muhâfazaya celb ve kıyâm ve istihdâmları kılâ'-i mezkûre zâbitânına ve ihtiyârlarına tavsiye ve te'kîd ve ânlar taraflarından dahı zikr olunan kazâlarda mütemekkin yamakāna ihbâr ve hıdmet-i muhâfazaya da'vet ve dikkat ve adem-i itâ'at ile gelmeyenlerin esâmîleri çalınup ve ba'dehû kendüleri dahı bulundukları yerlerde ahz ve te'dîb olunacakları

[187] İyilik ve takvafa yarışın. El-Maide-2.

inhâ ve tefhîm olunmuşiken, ba´zıları gitmeyüp hânelerinde kıyâm ve ancak tevzî‘-i mevâcib olunacağı hengâmda varup ahz-ı mevâcib birle avdete atf-ı licâm eyledikleri isti‘lâm olunmağla, bu def‘a ocakdan turnacı mübâşeretiyle kal‘ateyn-i mezbûreteyn yamakânı yoklanup, mevcûd-ı serhadd olmayanların esâmîleri hazîne-mânde olmak üzere çalınup ve sâhibleri dahı adem-i itâ‘atlerinden nâşî oldukları mahallerde ahz ve te’dîb olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde gerekdir ki; sâdır olan emr-i âlî mûcebince memleketinizde mevcûd ve mütemekkin Bender ve İbrail yamaklarını me’mûr oldukları muhâfazalarına gitmeleri içün münâdîler nidâsıyla ve bi'l-husûs tenbîh ve te’kîd ile vilâyetinizden ihrâc ve tesyîre mübâderet ve gitmedikleri sûretde esâmîden mahrûm olacaklarını ve sonra ahz ve te’dîblerini kendülere gereği gibi tefhîm ve hiç avk u ârâmlarına rızâ vü cevâz göstermeyüp ucâleten ve müsâra‘aten savb-ı me’mûrelerine sevk ü îsâle cümleniz bezl-i makdûr ve sarf-ı miknet-i nâ-mahsûr eyleyüp, hem-şehrî ve akrabâ ve ta‘allukāt takrîbiyle setr ü himâye eylemekden ziyâde hazer ü ittikā ve ol makūleleri ism ü resmleriyle tahrîr ve inhâya mezîd-i cidd-i evfâ eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1183 **[Sayfa 164]**

Hüküm No : 649

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnumdan çavuşbaşı vekîli (…) *dâme mecduhû*ya hüküm ki:

el-an Âstâne-i aliyyemde sâkin dîvân-ı hümâyûnum çavuşlarından birinci bölükde yevmî on dört akçeye mutasarrıf Kisveci Çerağı Mehmed Ali Nevşehir mülâzım ve üçüncü bölükde yevmî beş akçeye mutasarrıf Karakovan Çerağı Ali Mülâzım ve yine üçüncü bölükde yevmî on altı akçeye mutasarrıf Na‘lband Hüseyin Mustafa İstanbul ve beşinci bölükde yevmî on altı akçeye mutasarrıf emîn-i sâbık çerâğı Mustafa Cafer Amasya ve üçüncü bölükde yevmî otuz yedi akçeye mutasarrıf Gürcü Mehmed Paşa çerâğı İsmail Mehmed Ahısha ve altıncı bölükde yevmî on altı akçeye mutasarrıf Üsküdarlı Uzun Osman Çavuşzâde Ali Osman ve yedînci bölükde yevmî altmış yedi akçeye mutasarrıf Tüfengçi Mehmed Çavuşzâde Mustafa veled-i Mehmed ve onuncu bölükde yevmî otuz bir akçeye mutasarrıf Müselleemancı çerâğı İsmail Ali Şehâbeddîn mülâzım ve on birinci bölükde yevmî yirmi akçeye mutasarrıf Küpeli Çavuşzâde Mehmed veled-i Hasan ve on ikinci bölükde yevmî on beş akçeye mutasarrıf Salih Ağalı Uzun Hacı Alizâde Mehmed veled-i Ali ve on dördüncü bölükde yevmî on dört akçeye mutasarrıf Mîr-âhûrluzâde Yorgancı İsmail veled-i Süleyman İstanbul ve yine on dördüncü bölükde yevmî on yedi akçeye mutasarrıf Hatimecic oğlu'nun oğlu

Süleyman Mehmed İstanbul nâm on iki nefer çavuşlar bundan akdem Âstâne-i aliyyemde alıkonulup, lâkin mezkûrlar bu sene-i mübârekede sefer-ber olmak üzere müceddeden tertîb olunmalarıyla vakt ü zamânıyla Âstâne-i sa‘âdetimden ihrâc ve kalemine kayd ve ordu-yı hümâyûnuma sevk ve irsâl olunmaları fermânım olmağın, imdi sen ki çavuşbaşı vekîli mûmâ ileyhsin, mezbûrlar bu sene-i mübârekede sefer-ber olmak üzere müceddeden tertîb olduklarını kalemine sebt-i defter ve zikr olunan on iki nefer çavuşları vakt ü zamânında Âstâne-i aliyyemden ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma sevk ve irsâllerine mezîd-i sâ‘y ü ihtimâm eyleyüp, ser-i mû iğmâz ve tekâsülden ve bir ferdînin girü kalmalarına izn ü ruhsat göstermekden gāyetü'l-ğāye tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâsıt-ı Za sene [1]183

Hüküm No : 650

Anadolu vâlîsi ve hâlâ Kırım cânibi seraskeri olan Vezîr İbrahim Paşa'ya ve ma‘iyyet-i müşârun-ileyhde mevcûd sunûf-ı asâkirin rü’esâ ve zâbitânına hüküm ki:

Bi-mennihî ve avnihî te‘âlâ düşmen-i dîn-i dalâlet-âyînden ahz-ı sâr u intikām içün serdâr-ı ekrem-i celâdet-güster ve vezîr-i a‘zam-ı sadâkat-eserim asâkir-i nusret-me’âsirim ile karîbu'l-an meştâdan hareket ve a‘dâ-yı li‘âm üzerine azîmet üzere olmakdan nâşî sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, inşâ’allâhu te‘âlâ sen dahı nevrûz-ı fîrûz hulûlünde ordu-yı Kırım'da mevcûd cünûd-ı gayret-nümûd-ı İslâmiyyeyi etrâf ve eknâfda meks ü firâr etdirmeyüp tavâ’if-i askeriyeyi yanına cem‘ ve hey’et-ı ictimâ‘iyyenize hüsn-i nizâm virerek bilâ-meks ve te’hîr Ur kal‘ası cânibine tahrîk livâ-i zafer-iltivâ-yı azîmet eylemeni cenâb-i emâret-me‘âb-ı eyâlet-nisâb-ı sa‘âdet-iktisâb-ı devlet-intisâb hâlâ Kırım Hanı Kaplan Giray Han *dâmet me‘âlehû* vürûd iden kā’imelerinde tahrîr ve tasvîb idüp, vâkı‘a Kırım adasının muhâfazası ve zuhûr iden a‘dâ-yı dînin mukābele ve istîsâlleri zımnında senin vaktiyle Ur kal‘ası cânibinde bu kemâl-i ehemm ve elzem idüğü zâhir ve han-ı müşârun-ileyh cânibinden hâlâ Kırım'da olan (…) Sultan *dâme ulüvvuhû* dahı seninle ittifâkāne hareket eylemesiçün sultân-ı mûmâ ileyhe bu def‘a emr-i şerîfim sâdır olmağla, imdi uşbu fermân-ı hümâyûnum tarafına vusûlünde bi-tevfîka'llâhi'l-meliki'l-azîzi'l-fettâh işbu sene-i mübârekede dahı senin ol etrâfın hıfz u hırâseti düşmenin def‘-i mekîdet ve mazarrat ve kahr u tenkîlleriyle fütûhât-ı celîle ve âsâr-ı sa‘îdeye muvaffak olman dergâh-ı Hakk’dan me’mûl ve mes’ûl olmağla göreyim seni muktezâ-yı diyânet ve gayret izhâr ve sultân-ı mûmâ ileyh ile ittfâk ve ittihâd ve şerâ’iti hazm ve ihtiyâtı her hâlde pîş-nihâd iderek hareket ve imrâr-ı vakt ü eyyâmdan mübâ‘adet birle Kırım ordusunda olan tavâ’if-i askeriyeyi ve havâlîde meks ve firâr

etdirmeyüp heman cümlesini yanına cem‘ ve ihzâr ve cem‘iyetine hüsn-i nizâm verüp,nevrûz-ı fîrûzda olduğun mahalden hey’et-i mecmû‘anla hareket ve serî‘an Ur kal‘ası cânibine atf-ı inân-ı nehdat ve sevk-i râyet-i nusret iden ve düşmen-i dînin hakīkat üzere hareket ve beynlerinden dâ’imâ habîr u âgâh olarak Ur câniblerinin ve Kırım adasının muhâfaza ve muhâresesine ve zuhûr iden adüvv-i li‘âmı merdâne mukābele birle kahr u istîsâllerine nisâr-ı cehd ü tâkat ve nev be-nev zuhûr ve vukū‘ olan âsâr ve ecvâbı peyderpey ordu-yı hümâyûnuma arz u iş‘âr ve inhâ ve inbâya müsâra‘at eyleyüp, cezm ve ihtiyâta münâfî vaz‘ u hâletden ve mikdâr-ı zerre kusûr ve terâhîden ve vakt-i merkūm duhûlünde yerinden hareket ve azîmet itmeyüp ol havâlîde meks ü tevakkufdan hazer ü mücânebet eyleyesin. Ve siz ki rü’esâ ve zâbitân-ı asâkir-ı nusret-me’âsirsiz, ber-minvâl-i muharrer vakt-i mezbûrda bi'l-cümle neferâtınız ile ma‘iyyet-i müşârun-ileyhde tecemmu‘ ve ma‘an kal‘a-i mezbûre tarafına azîmet ve emr ü işâret eylediği hıdemât-ı dîn ü devleti edâda bibirinize müsâbakat ve kemâl-i şitâb u gayret birle vazîfe-i ubûdiyetinizi îfâya bezl-i mâ-hasal-i vüs‘ ü miknet eyleyüp ser-i mû kusûr ve tereddüdden ve müşârun-ileyhin emr u re’yine muhâlif ednâ mertebe hareketiniz zuhûrundan gāyetü'l-ğāye tevakkī vü mübâ‘adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’ili Za sene [1]183

Hüküm No : 651

Bir sûreti:

Kırım'da olan (…) Sultân *dâme ulüvvuhûya* (…) serasker-i müşârun-ileyhe ber-vech-i muharrer emr-i şerîf sâdır olduğu ma‘lûmu oldukda Kırım'da olan asâkir-i Tatar-ı düşmen şikâr ile Ur kal‘ası tarafına azîmet ve müşârun-ileyh ile ittifâk ve ittihâd merâsimine ri‘âyet iderek emr-i muhâfazaya ve def‘-i keyd ü mazarrat-ı adüvviyye dikkat ü ihtimâm eylemesini hâvî iktizâsı üzere. **[Sayfa 165]**

Hüküm No : 652

Babadağı ve Karasu ve Hacıoğlupazarı kadılarına ve serdâr ve a‘yân ve iş erlerine hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûnuma etrâf ve eknâfdan ecnâs-ı asâkir-i zafer-müzâhirin peyderpey tevârüdü takarrub ve yol üzerinde olan kurâ ahâlîleri re‘âyâ ve fukarânın bârda hımâr ? olmakdan hıfz u himâyeleri mühimm olduğu ecilden Hacıoğlupazarı'ndan Babadağı ve ordu-yı hümâyûnuma gelince tarîk-i câddenin iki cânibinde vâki‘ kurânın hıfz u hırâsetleri içün iki tarafına birer mu‘temedun-aleyh kır serdârı ta‘yîn ve her biri müstevfî ve emîn neferâtlarıyla

şâh-râh-ı güzergâh-ı asâkirin birer cânibinde neferâtıyla leyl ü nehâr keşt ü güzâr birle askerden ba‘zan yolundan inhırâaf ve kurâlara duhûl ve müft ü meccânen yem ve yiyecek mütâlebesiyle ve ahar vechle fukarâ-yı ahâliye ta‘arruz ve ta‘addî ve fukarâyı hırâsdan ve zirâ‘atden men‘ ve bî-huzûrlarına mu’dî olurları men‘ ü def‘ irâhe-i ibâadve tanzîm-i bilâd olmak bâbında irâde-i aliyyem ta‘lluk itmekle bu havâlinin mu‘temedi ve bu umûrur uhdesinden gelmeğe kādir birinci bölüğün Devecizâde (…) *zîde kadrühû* kır serdârı nasb u ta‘yîn birle ve ber-minvâl-i muharrer r^h-ı güzergâh-ı asâkirin bir cânibinde neferâtıyla leyl ü nehâr keşt ü güzâr ve yedîne virilen defter mûcebince kurâları ve ahâlîsi fukarâları ol makūle askeri ve gayrı askerîsinin ta‘arruz ve rencîdelerinden min küllî'l-vücûh hıfz u hirâset ve celb-i âsâyiş ü râhatlarına sarf-ı kudret eylemesi ve taraflarınızdan dahı bu husûsa dikkat ve merkūma iktizâsına göre müzâheret olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın vusûlünde sâdır olan emr-i âlî mûcebince mezbûru kır serdârı bilüp, vech-i meşrûh zabt u rabtı ve hıfz u hirâset-i fukarâ eylemesi husûsuna dikkat ve mezîd-i mu‘âvenet ve müzâheret eyleyesiz. Ve sen ki serdâr-ı mûmâ ileyhsin, zâtında cesûr ve himâye-i fukarâya sâ‘î ve gayûr olduğun ecilden bâ-emr-i celîlü'ş-şân bu husûs-ı mahsûsa me’mûr kılınmışsındır. İmdi gerekdir ki; asâkirin memerri tarîk-i câddenin bir tarafından yedîne verilen kurâların defteri mûcebince vâki‘ kurâları hıfz u hirâset ve ta‘addiyât-ı askerden ve mezâlim-i sâ’ireden kemâl mertebe sıyânet ve re‘âyânın harâset ü zirâ‘at üzere ef‘âl ve ârâmiş-i hâllerine ziyâde ihtimâm u dikkat ve ebnâ-i sebîlin haydûd ve gayr-gûne eşkıyâdan selâmet ve emniyetleriçün bezl-i mechûd ve sa‘y-i nâ-mevrûd iderek her kim re‘âyâ ve fukarâya cevr u zulm ider ise men‘ ve mümteni‘ olmayanları ahz ve cezâ-yı belîğası icrâsıçün keyfiyeti hâvî i‘lâmla ordu-yı hümâyûnuma ihzâra makdûriyetini îsâr ve sen dahı neferâtını zabt ve bir ferde te‘addî ve taharrub etdirmekden ve etmekden ziyâde hazer ve ictinâb eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçeri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâma’llâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıtı Za sene [1]183

Hüküm No : 653

Bir sûreti:

Yine mûmâ ileyhime mahâll-i mezkûrenin bir cânibine dahı Mangalyali Serdengeçdi Emirzâde kır serdârı nasb olunduğunu muhtevî bâ-mektûb ber-vech-i muharrer bir kıt‘a.

Hüküm No : 654

İznikmid kadısına ve İznikmid yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecduhû* ve İznikmid'de atîk ağalardan Tuzluoğlu Mehmed ve yirmi yedi bölüğün Geyvelioğlu Salih ve Hammâlzâde Süleyman ve Adapazarı'nda el-Hâc Alemdâr *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Zikr olunan atîk ağalar zâtlarında işgüzâr ve i‘mâl-ı asâkire sâhib-i iktidâr oldukları meczûm olmağla bayraklarını küşâda ve her biri ednâ mertebe üçer yüz piyâde nefer ceng-âver ile ucâleten ve müsâra‘aten ordu-yı hümâyûnuma gelmeleri bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın (…) irsâl olunmuşdur. İnşâ’allâhu te‘âlâ vusûlünde emr-i âlî mûcebince mârrü'z-zikr ağaların bayrakları küşâde ve der-akab üçer yüz piyâde neferâtıyla ordu-yı hümâyûn-ı meymenet-makrûnuma müsâra‘aten gelmeleri husûsuna ihtimâm ve sür‘at ü şitâbla teveccüh ve azîmetlerine dikkat ü sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eyleyesiz. Ve siz ki sâbıku'z-zikr serdengeçdi ağalarsız, sizden her vechile gayret ve hamiyet ve dîn ü Devlet-i Aliyye’m uğurunda istikāmet üzere hıdmet me’mûl olmakdan nâşî, ber-minvâl-i muharrer bayraklarınız küşâde ve ednâ mertebe üçer yüz piyâde neferâtıyla ordu-yı hümâyûnuma ucâleten gelmeğe me’mûr olmuşsuzdur. İmdi mazmûn-ı emr-i âlî üzere amel ve bayraklarınızı açup, bilâ-avk u te’hîr üçer yüz nefer cümlesi pâd ve piyâde ve ceng-âver olmak şartıyla bayrağınız altına alup ucâleten ordu-yı hümâyûnuma erişmeğe gayret ve hamiyet birle doğru yollardan gelüp bir ferde rencîde eylemeyüp neferâtınızı zabt ve ekinleri çiğnetmeyüp her hâlde rızâ’ullâha muvâfık ve rızâ-yı hümâyûnuma mutâbık vechile gelmeğe bezl-i kudret ve hilâfından ziyâde hazer ü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası Süleyman Paşa iclâlehû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında. Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1183.

Hüküm No : 655

Dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden sâbıkā silahdâr ağası olan Haseki Mustafa *zîde mecduhûy*a hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, öteden berü me’mûr olduğun hıdemât-ı aliyyemde gayret ve sadâkat üzere hareket ile te’diye ve tetmîm-i emr-i me’mûra fevka'l-me’mûl ihtimâm ü dikkat eylediğine binâ’en hâlâ Ziştovi ve Niğbolu'da müctemi‘ ve hâzır u âmâde olan mîrî sefer mübâya‘ası şa‘îr ve dakīk ve peksimâda tüccâr sefînelerine tahmîl ve peyderpey Tuna nehriyle İsakçı anbarına irsâl ve teslîme dikkat eylemek üzere bu husûsa me’mûr kılındığını hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve yedîne i‘tâ olunmuşdur. İmdi ber-vech-i meşrûh Ziştovi ve Niğbolu'dan İsakçı'ya gelecek zehâ’ir-i merkūmeyi bâ-avn-i Bârî ihtimâm ü dikkat birle yirmi otuz gün zarfından peyderpey sefîneler ile İsakçı'ya tesyîr ve tekmîl eyledikden sonra istid‘ân üzere illetine müdâvât içün ol tarafdan Edirne'ye avdetine izn ü ruhsat verildiği ma‘lûmun

oldukda heman bir gün akdem tesyîrine me’mûr olunduğun zehâ’ir-i merkūmeyi bi't-tamâm irsâl ve anbar-ı merkūma teslîm ve tekmîl eylemeğe nisâr-ı vüs‘ u tâkat ve itmâm-ı emr-i me’mûre itmeksizin Edirne'ye avdetden mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene [1]183

Hüküm No : 656

Kefe ordusuna yeniçeri zâbiti olan Ser-turnaî Mustafa ve Soğcak kal‘ası muhâfazasına yeniçeri zâbiti olan Haseki Ahmed *zîde mecduhumâ*ya hüküm ki:

Kefe ordusuna me’mûr yetmiş dokuz cemâ‘atin ortası Soğcak kal‘asına ve Soğcak kal‘asında olan on ikinci cemâ‘atin ortası Kefe ordusuna nakl ve hıdmet-i muhâfazada ve hıdemât-ı lâzımede kıyâm ve istihdâmları içün yeniçeri ağası Vezîr Süleyman Paşa'nın mektûbu mûcebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za sene [1]183 **[Sayfa 166]**

Hüküm No : 657

Edirne bostancıbaşısına ve ocak tarafından asker sevkine me’mûr turnacıbaşıya ve Edirne ve Kırkkilise'den berü Balkanın öte tarafında ve berü cânibinde olan kazâların yeniçeri serdârları ve kethüdâları ve bi'l-cümle tavâ’if-i askeriyeye hüküm ki:

Küffâr-ı hâk-sâr Boğdan ve Eflak derûnunda kışlayup, ızlâl eylediği re‘âyâ usâtıyla ittifâk ve bahâra tevakkuf eylemeyüp, etrâfa hücûm ile mel‘aneti zuhûr etmekden hâlî olmadığına binâ’en, sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnuma me’mûr dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silahdâr ve sâ’ir askerî zümresinden darb u harbe kādir ricâl-i müslimînin mecmû‘u nevrûz-ı fîrûzda İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf altında mevcûd bulunmağa gayret eylemeleriçün ocakdan mübâşirler yedleriyle mukaddem ve mu’ahhar me’mûriyetlerini ve te’kîd ve isti‘câli hâvi evâmir-i şerîfem sâdır ve her bir kazâya vârid olduğundan gayrı, sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin, ma‘iyyetine turnacıbaşı-i mûmâ ileyhi istishâb ile Balkanın öte ve berü tarafında vâki‘ kazâların bi'l-cümle askerîsini sürüp getürmeğe me’mûr kılınalı vâfir müddet mürûr idüp, şimdiye dek gelecek asâkir Babadağı ve İsakçı'ya vâsıl olmaları me’mûl iken batâ’et sûretini gösterüp, bu âna dek vâsıl olmamaları diyânete münâfî bir emr-i acîb ve senin dahı bu bâbda kusûrun meczûm ve bedîd olup ve küffâr-ı hâk-sâr ise şimdiden harekete başlayup tedârikde olduğu haber verildiğine binâ’en ni‘am-ı pâdişâhâneme müstağrık ve haklarında du‘â-yı hayr-ı mülûkânem mebzûl olan dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silahdâr neferâtları ve sâ’ir askerî zümresinden Kırkkilise ve Edirne havâlîleri ve Balkanın öte

ve berü taraflarında olan bi'l-cümle kazâ ve nevâhîden ve sevâhil-i Bahr-i Siyâh ve nehr-i Tuna'dan Rusçuk'a me'mûr kazâların yeniçeri askerîsinden mâ'adâsı sen ki bostancıbaşı-i mûmâ ileyhsin, senin ve turnacıbaşı-i mûmâ ileyhin ikdâm ve ihtimâm-ı tâmınız ile ale'l-acele yerlerinden tahrîk ve doğru yoldan zâbitleriyle ma'an İsakçı'da sancağ-ı şerîf altına sevk ve tesyîrleri husûsuna dikkat ve etrâfa tarafından ustalar ta'yîn ve yanlarına turnacıbaşı-i mûmâ ileyh tarafından dahı âdemler terfîk ve tesyîr olunarak mahâll-i mezkûre askerîsini kat'â te'hîr etdirilmeksizin bir dakīka mukaddem ihrâc ve müsâra'aten irsâlleri emrine nisâr-ı cehd-i tâkat ve mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sen Karasu'ya dek asâkirin ardlarınca azîmet ve bir ferdîn girüye kalmamasına nisâr-ı vüs' u kudret eyleyüp ve mukaddem ocakdan mühürlü mektûb mûceblerince şeref-sudûr bulan evâmir-i şerîfem nusûsu üzere yeniçeriler ve sâ'ir piyâde gelmesi kā'ide ve mu'tâd olan neferât piyâde gelüp ve mürûr eyledikleri karyelerde bir ferde zarar ve te'addî eylememek ve yem ve yiyeceklerin akçeleriyle almak gibi sebeb-i nusret ve fırsat olan hâlât-ı müstahseneye cümlesi ri'âyet eylemeleri tenbîh ü te'kîde mübâderet ve serdâr ve neferâtlarında ve sâ'ir askerîden izhâr-ı batâ'et ve sefere azîmetde ibrâz-ı kusûr ile girü kalmak fikrinde olur var ise bunların haklarında turnacıbaşı-i mûmâ ileyhe ruhsat verilmekle o misillüleri ocakdan mu'ayyen turnacıbaşı-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle te'dîb ve cezâ-yı mâyelıkları tertîb ve icrâ ile asâkir-i mansûremi fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere serî'an ve âcilen yerlerinden tahrîk ve sancağ-ı şerîf-i sa'âdet-redîf altına sevk ü tesyîrlerine ihtimâm ve bu husûs-ı ehemde bir dürlü rehâvet ve kusûrdan ihtirâz ü ictinâb eyleyüp, ve sen ki turnacıbaşı-i mûmâ ileyhsin, emr-i hümâyûnunum mefhûmu ocakdan yedîne verilen mektûb mûcebince zikr olunan mahallerin askerîsini bir ferdi girüde kalmamak ve ucâleten cümlesi gelüp erişmek üzere sevk ve tesyîrlerine ihtimâm ve muktezâ-yı me'mûriyetini îfâ ve icrâya sa'y-ı mâ-[lâ]-kelâm ve hilâfından ittikā-i tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene [1]183

Hüküm No : 658

Hâlâ Maraş Eyâleti'ne mutasarrıf olan Hammâlizâde Ömer *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ileyhsin, iki bin nefer süvârî asker tahrîr ile serî'an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma vürûd ve sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnumda bezl-i vücûd eylemen şartıyla avâtıf-ı celîle-i şâhânemden rütbe-i mîr-mîrânî ile Maraş eyâleti ihsân-ı pâdişâhânem olup, ancak bu def'a vârid olan tahrîrâtında hâl-i perîşânından bahs u beyân ile fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere iki bin nefer âdem ile gelemeyeceğini iş'âr ve inbâ etmenle iki bin nefer âdem getürmenden afv ve eslâfın misillü sekiz yüz nefer güzîde ve müretteb ve

müntahab kapun halkıyla rûz-ı hızırda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûl u lühûka ibtidâr eylemen fermânım olmağın, te'kîden ve isti'câlen mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve müsâra'aten (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i muharrer sekiz yüz nefer güzîde ve yarar kapun halkıyla rûz-ı hızırda İsakçı sahrâsında ordu-yı zafer-bûya vusûl u lühûka mübâderet eylemen üzere iki bin nefer âdem getürmenden afv olunmanla fîmâ-ba'd mugāyir-i emr-i hümâyûnumu i'tizâra ibtidâr ile imrâr-ı vakt eylemekden mücânebet ve emr-i şerîfim vusûlünde ol mikdâr nefer kapun halkıyla derhâl hareket ve serî'an ve âcilen rûz-ı hızırda İsakçı'da ordu-yı hümâyûnuma gelüp erişmeğe müsâra'at eyleyüp, şöyle ki bundan sonra dahı tekâsül ve batâ'et üzere hareket ve vakt-i merkūmda gelüp, vâsıl olmamak veyahud kapun halkı işe yarar makūlesinden olmayup sefer-i hümâyûnumda dâ'irenden perîşân ve mikdâr-ı mezbûrdan dûn ve noksân olmak lâzım gelür ise eşedd-i itâb ü ikāba mazhar olacağın muhakkak ve mukarrer olmağla âna göre basîret ü intibâh üzere hareket ve hilâfından tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhiri Za sene [1]183

Hüküm No : 659

İşbu emr-i şerîf tatar vesâtatıyla Leskofça ve Klaverine ve Elbasan ve Vulçıtrın ve Akçahisar sancakları ve Kumanova ve İpek ve İvraniye ve Pirlepe ve Zağra-i Atîk ve Çırpan ve Sofya ve Ohri ve Pasliç ve Üsküb ve Kırcova ve Filibe ve Kesriye ve Horişka ve İskenderiye mahkemelerine vürûd ve sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd ve zü'emâ ve erbâb-ı [tîmâr] muvâcehelerinde feth ü kırâ'at ve ber-mantûk-ı emr-i âlî kemâl-i sür'at ü şitâb ile savb-ı me'mûrelerine vusûl u lühûka îsâr eylediklerini nâtık mârrü'z-zikr kazâların kuzât ve nüvvâblarının vürûd iden urûzlarının mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh verildi.

Fî 28 S. Sene [1]184

Eyâlet-i Rumili'de vâki' elviye alaybeyilerine hüküm ki:

Siz ki elviye-i merkūme alaybeyileri mûmâ-ileyhimsiz, bayraklarınız altında olan umûmen ze'emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla hâlâ Rumili vâlîsi ve İbrail muhâfızı olup Boğdan cânibi seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû*nun nevrûz-ı fîrûzda ma'iyyetinde mevcûd bulunmak üzere bundan akdemce emr-i şerîfimle me'mûr kılındığınıza binâ'en, sudûr iden emr-i âlîşânım mûcebince sizleri ma'iyyetine celb ve istihdâm zımnında cânib-i müşârun-ileyhden dahı mü'ekked buyruldular tahrîr ve irsâl olunduğundan başka bu vakte gelince peyderpey isti'câli hâvî üç def'a müşedded buyruldular

dahı terkīm ve tesyîr olunup, şimdiye dek ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vürûdunuz lâzım ve lâ-büdd iken nevrûz-ı fîrûz hulûl idüp, henüz bir ferdîniz zuhûr ve tevârüd etmemekle ucâleten ve müsâra‘aten muktezâ-yı me’mûriyetiniz üzere bir sâ‘at mukaddem ma‘iyyetine vusûl u lühûka şitâb eylemeniz içün te’kîdi muhtevî emr-i şerîfim sudûrunu müşârun-ileyh bu def‘a memhûr kā’imesiyle iltimâs eylediğine binâ’en, ber-vech-i meşrûh bir ân akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûle mezîd-i sür‘at ü şitâb eylemeniz bâbında isti‘câl ve istid‘â‘ı mutazammın işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde muktezâ-yı me’mûriyetiniz üzere elviye-i merkūme neferâtından bir ferdi girüye kalmamak üzere cümlesini bayraklarınız altına cem‘ ve bir ân meks ü ârâm ve imrâr-i evkāt ve eyyâm eylemeyüp, derhâl yerlerinden hareket ve seyr-i serî‘a ile iki konağı bir iderek ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûl u lühûka mezîd-i sür‘at ve hamiyet ve ba‘de'l-vusûl emr u re’yi üzere hareket birle hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde nisâr-ı cehd u tâkat ve edâ-yı vazîfe-i ubûdiyete bezl-i nakdîne-i liyâkat ve miknet eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra dahı hilâf-ı emr-i hümâyûnum batâ’et-gûne hareket birle serî‘an ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûlünde kusûr ve tehâvünü zuhûr idenler cürm ve kabâhatlerinden bir dürlü iğmâz ve te’dîbleri imhâl olunmayup, bilâ-te’hîr ze‘âmet ve tîmârları ref‘ olunduğundan başka emr-i hümâyûnuma adem-i itâ‘atleri içün muhkem haklarından gelineceği bî-iştibâhdır. Ana göre âkıbet-i kârı bir hoşça fikr ve mülâhaza ile bir sâ‘at mukaddem bi'l-cümle neferâtınız ile ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûle ikdâm ve hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’me kıyâma mezîd-i sa‘y ü ihtimâm eyleyüp, ser-i mû kusûr u rehâvetden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene [1]183 **[Sayfa 167]**

Hüküm No : 660

Rumili'nin sol kolu yemîn ü yesârıyla nihâyetine varınca vâki‘ olan kuzât ve nüvvâba ve sol koldan asker sevkine me’mûr mübâşirlere ve voyvodalar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâ’ir zâbitân ve a‘yân-ı memlekete hüküm: ki

İnşâ’allâhu'l-Vâhidü'l-Kahhâr düşmen-i dîn-i dûzah-karârdan ahz-ı sâr u intikām içün livâ-i nusret-ihtivâ-i fahru'l-enbiyâ aleyhi't-tahâyâ ile vezîr-i a‘zam-ı sütûde-şiyem ve serdâr-ı ekrem ve vekîl-i mutlak-ı sadâkat-ilmim bi-mennihî te‘âlâ fermân-ı hümâyûn-ı şâhânem olduğu üzere Babadağı meştâsından İsakçı'ya ve ânda dahı meks eylemeyüp nehr-i Tuna'yı mürûr ve Moskov keferesi üzerine teveccüh ü azîmet eymesi ziyâde karîb olmakdan nâşî memâlik-i İslâmiyeden ceng ü harbe kādir bi’l-cümle cünûd-ı müslimîn kemâl-i gayret ve hulûs ile gazâya azîmet ve her biri gayret kuşağını birkaç yerden miyân-ı hamiyetlerine bend ve ebvâb-ı huzûr ve râhatı veche-i teveccühlerine seddleriyle nass-ı celîlü'l-fazl *"inna'llâhe*

yuhibbu'llezîne yukātilûne fî sebîlihî saffan ke-ennehum bünyânun mersûs" mazmûn-ı münîfine ri‘âyet ve *"câhidû fî sebîli'llâhi ve lâ-teferrakū"* emr-i şerîfine imtisâl ile gazâ vü cihâda teşmîr-i bâzû gayret eylemeleri zimmet-i diyânetlerine farz u vâcib olup, ve ale'l-husûs Moskov keferesi Boğdan derûnunda ihtilâl eylediği havane-i re‘âyâ ile ittihâd üzere dâ’imâ izhâr-ı mel‘anet ve ifsâd-ı memleketden hâlî olmamağla *"va'ktulûhum haysu sakaftumûhum"* mazmûn-ı münîfi üzere bâ-avn-i Bârî e‘âdî-i dîni bulundukları mahalde katl ü tedmîr ve levs-i vücûdlarından memleketi tathîr ve tasfiye ile ahz-i intikāma mübâderetde isti‘câl ve ikdâm olunması ehemm-i umûr-ı dîniye ve lâzıme-i gayret-i İslâmiyyeden ve Rumili'nden evâmir-i şerîfemle me’mûr olan asâkir-i İslâm’ın Anadolu'ya nisbet ile kurb mesâfelerine göre Anadolu'dan gelecek askerden mukaddem sefer-i hümâyûnuma vürûdları ve nev-rûzda taht-ı livâ-i hazret-i kibriyâda ve sâ’ir me’mûr kılındıkları mahallerde mevcûd ve müheyyâ bulunmaları me’mûl ve matlûb ve be-gāyet mühim ve muktezî olmağla bu hıdmet-i dînde cümleniz kemâl mertebe ihtimâm ve cidd-i mâ-lâ-kelâm ile Rumili'nin sol kolunda vâki‘ buldân ve kasabât ve kurâda olan yeniçeri ve sipâhî ve silahdâr ve cebeci ve topcu ve top arabacı ve tîmârlu ve'l-hâsıl tavâ’if-i askeriyeden bir ferd vilâyetlerinde kalmayup, her sınıfın tesyîrlerine ta‘yîn olunan mübâşirler ve zâbitleriyle ittihâd olunarak kudûm-ı bahârdan evvel ta‘cîl-i ale't-ta‘cîl yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve ordu-yı hümâyûnuma ve mahâll-i me’mûrelerine sevk ü tesyîrlerine cümleniz ikdâm ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeniz içün isti‘câllerini mutazammın birkaç def‘a ekîd ve şedîd evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunup şimdiye değin tavâ’if-i askeriyeden bir ferd vilâyetlerinde kalmayup, cümlesi yola ihrâc ve irsâl ve İsakçı'ya vüsûla müsâra‘at eylemeleri vâcibât-ı umûrdan iken siz ki kuzât ve nüvvâb ve vilâyet a‘yânlarısız, kazâlarınızdan küşâd olunacak bayraklar neferâtının serî‘an tahrîr ve itmâmında ve sâ’ir askeri zümresinin bilâ-te’hîr vilâyetlerinden ihrâc ve irsâllerinde kemâl-i tekâsül ü râhatınız tavâ’if-i askeriyenin tehâvün ü tevânîlerine sebeb ve illet olduğu resîde-i serhadd-i yakīn olup siz ki böyle vakitde bu misillü hareket ve rehâvetiniz diyânete münâfî bir keyfiyet olduğundan gayrı mütemessikîn-i şer‘-i nebevî olan olan kâffe-i ehl-i İslâm üzerlerine adüvv-i dîn ve gürûh-ı müşrikîn ile cihâdın farziyeti nüsûs-ı kātı‘a ile sâbit olup, ve asker tertîbi ve askerî nâmı ıtlâkı böyle eyyâmda dîn ü devlet hıdmetinde bulunmak içün olduğu ifâde vü beyândan müstağnî bir keyfiyet olmağla taht-ı hükûmet ve kazâlarınızdan sefer-i hümâyûnuma me’mûr tavâ’if-i askeriyenin mecmû‘u mukaddemâ ve hâlâ fermân-ı şâhânem olduğu üzere bu eyyâmda serî‘an sefere gelüp, vâsıl olmamak lâzım gelür ise vaktiyle gelüp erişmeyenlerin ve mübâşir ve zâbitlerinin bi-eyyi hâlin te’dîbleri icrâ olunması musammem ve mukarrerdir. Kaldı ki seferden imtinâ‘ ile vilâyetlerinde yollarında ve yurdlarında kalanları olur ise ba‘de'l-yevm ânların dirlikde ve askerîlikde alâkaları olmadığına

binâ'en askerî lafzıyla yâd olunmayup sâ'ir ahâlî ve re'âyâdan add, ve dirlikleri ref' olunup fîmâba'd bir tarîkle askerî zümresine idhâl olunmayacakları ve bundan böyle ahz u habs ve te'dîbleri iktizâ eyledikde ahâlî ve re'âyâ misillü bulundukları mahallerin voyvodalarına müfevvez olacağı her belde ve kasabanın mahallât imâmları vesâtatıyla herkese işâ'at ve i'lân olunup bundan sonra yine vilâyetlerinden zümresiyle ma'an sefere azîmet eylemeyüp, bilâd ve kasabât ve kurâdan girü kalur olur ise bu makūleleri e'imme-i bilâd ve kasabât ism ü resimleriyle huzûr-ı şer'e haber ve sıhhati üzere defterini virüp, derhâl tescîl ve sûret-i sicillâtı ihrâc ve imza ve ordu-yı hümâyûnuma serî'an ve âcilen tesyîr ve irsâl olunup, şöyle ki; asâkir-i mezbûrenin evâmir-i şerîfemin mefâhimi üzere sefer-i hümâyûnuma müsâra'atda tevâyünleri mutlaka sizlerin hulûs-ı kalb ile temşiyet-i emr-i mühimme kıyâm ü ihtimâm-ı tâmm itmeyüp, tehâvün ü tekâsülünüzden neş'et eylediği bedîdâr olmağla, iyâzen bi'llâhi te'âlâ keyfiyeti bu vechile cümleye ifhâm ile taht-ı hüküm:et ve kazâlarınızdan ihrâc olunacak bayrakları ve sâ'ir tavâ'if-i askeriyeyi bir dakīka mukaddem ikdâm-ı tâmm iderek ihrâc ve irsâlde bundan sonra kusûrunuz zuhûr idecek olur ise ve sizin himâye ve ketminiz sebebi ile askeri tâ'ifesinden kimesne girüde kaldığı istimâ' olunmak lâzım gelür ise, siz ki kuzât ve nüvvâbsız, mansıblarınızdan azliniz ile iktifâ olunmayup, infâz-ı emr-i âlîde kusûrunuz hasebiyle bilâd-ı ba'îdeye nefy ü iclâ, ve siz ki a'yân-ı belde ve sâ'ir zâbitânsız, bu emr-i ehemm-i dînde müsâmaha ve rehâvetinize binâ'en ibreten li'l-gayr mücâzât-ı lâyıkanız icrâsı ihmâl olunmak bir dürlü mutasavver olmayup, derhâl her biriniz eşedd-i ukūbât ile mu'âkab ve eşna'-ı cezâ ile mücâzât olunacağı bî-rayb ve iştibâhdır. Ana göre bi'l-ittifâk bu hıdmetde sa'y u gayret ve asâkir-i me'mûrenin ucâleten ve müsâra'aten yerlerinden ihrâc ve tesyîrlerine fevka'l-ğāye sa'y u dikkat ve hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evahir-i Za sene [1]183

Hüküm No : 661

Bir sûreti:

Rumili'nin sağ koluna ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 662

Bir sûreti:

Rumili'nin orta koluna ber-vech-i meşrûh. **[Sayfa 168]**

Hüküm No : 663

İsakçı kadısına ve hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan İsakçı Mütevellîsi Feyzullah ve yeniçeri zâbiti (…) *zîde mecduhû*ya hüküm:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı Anbarı Emîni Ali *dâme mecduhû* tarafından bu def‘a gelen tahrîrâtda İsakçı'da bulunan ricâl-ı darb u harbden gazâ vü cihâd niyet-i sâdıkasıyla mûmâ-ileyhin ma‘iyyetinde mevcûd asâkire ilhâk irâde idenlerin Tuna'yı karşuya mürûrlarına mümâna‘at olunmamasını hâvî size hitâben emr-i şerîfim sudûru iltimâs olunup, husûs-ı mezbûra ihtimâm ve ber-vech-i muharrer hâhişger-i gazâ vü cihâd olan ricâl-i müslimîni karşu tarafa imrâr ve kapucubaşı-i mûmâ ileyh ma‘iyyetine irsâllerine ikdâm ü gayret ve hilâfından mübâ‘adet eylemeniz fermânım olmağın hâssaten işbu emr-i şerîfim şeref-rîz-i sudûr olup, tarafınıza irsâl olunmuşdur. İmdi vüsûlunda ber-vech-i meşrûh İsakçı'da mevcûd darb u harbe kādir ricâl-i müslimînden gazâ vü cihâd niyet-i sâdıkasıyla ma‘iyyet-i mûmâ ileyhe azîmet murâd idenleri teşvîk ve terğīb iderek bilâ-te’hîr Tuna'yı karşu tarafa imrâr ve irsâl ile bu emr-i dînde ale'l-ittifâk ihtimâm ve mezîd-i sa‘y ü ikdâm eyleyüp, ser-i mû hilâfına vaz‘ u hareketden ve bir ferdîn karşuya mürûrlarına mümâna‘at olunmakdan be-gāyet ihtirâz ü ictinâb eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene [1]183

Hüküm No : 664

Sâbıkā Rumili vâlîsi olup hâlâ Silistre nizâmına me’mûr vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Silistre Kazâsı muzâfâtından Dobriçe nâhiyesi kurâsı ahâlîlerinden Kâfiroğlu Hacı İbrahim dimekle ma‘rûf kimesne ile piyâde ve süvârî iki yüz neferden mütecâviz eşkıyâ makūleleri bu esnâda Rasvat karşusında Ada ta‘bîr olunur mahalde mütemekkin Bükreş kazâsı re‘âyâsından itâ‘ata gelen re‘âyâları hilâf-ı şer‘-i şerîf ahz u esîr itmek dâ‘iyyesiyle geldiklerinde mukaddemâ dâ’ire-i itâ‘ata dühûl iden re‘âyânın muhâfaza vü sıyânetleri zımnında sudûr iden bu emr-i şerîfemin mefâhimi Rasvat'da ecnâs-ı zehâ’ir ve re‘âyâ hıfzına me’mûr dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû* ve ma‘iyyetine ta‘yîn olunan serdengeçdi ağaları ma‘rifetleri ve ma‘rifet-i şer‘le eşkıyâ-yı merkūmenin ser-i cumhûrlarına ifâde vü tefhîm ve tahzîr murâd olundukda “bizler i‘mâl içün kendü rızâlarıyla gidenleri götürmeğe geldik” deyu cevâb ve berü yakada buldukları kayıklara girüp ada-i mezkûru bağteten re‘âyâ-yı mesfûrenin evlâd ü iyâllerini kayd u bend ile alup gitdiklerinden mâ‘adâ adem-i itâ‘atlerinden nâşî mutasaddî oldukları sâ’ir mezâlim [ü] te‘addîlerinin nihâyeti olmaduğundan, re‘âyâ perîşân ve bundan böyle dahı itâ‘ata gelen re‘âyânın adem-i vürûd ve emniyetine bâ‘is Rasvat ahâlîsinin dahı külliyen perâkende ve müteferrik olmasına ve umûr-ı mühimmenin ta‘tîline bâdî olduklarını Karasu muzâfâtından mârrü'z-zikr Rasvat Nâ’ibi Mevlânâ el-Hâc Ali *zîde ilmuhû* bu def‘a meştâ-yı hümâyûnuma arz eylediğine

binâ'en, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, merkūm ve ağavâtı bi-eyyi vechin kâne bulundukları mahalde ahz ve ibreten li'l-gayr tertîb-i cezâlarına ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm eylemen fermânım olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i muharrer mukaddemâ sudûr iden evâmir-i aliyyeme münâfî ve rızâ-yı mülûkâneme mugāyir bu misillü şenâ'at ü fezâhata cesâret iden şekāvet-pîşelerin mücâzât-ı lâyıkaları icrâsıyla dâ'ire-i itâ'ata dühûl iden re'âyâ-yı Eflak'dan himâyet ü sıyânet ve muhâfazaları matlûb-ı hümâyûnun idüğü ma'lûmun oldukda, şakī-i merkūm Kâfiroğlu [Gavuroğlu] Hacı İbrahim ve ağavâtı olan şakīler her ne mahalde iseler bulundukları mahalde alâ eyyi vechin kâne ahz ve ele getürüp ibreten li's-sâ'irîn mücâzât-ı lâyıkalarını tertîb ve icrâya mezîd-i sa'y ü gayret birle şerr ü mekrlerinden re'âyâ-yı mutî'a ve ahâlî-i sâ'irenin tahlîs ü himâyet ve te'mîn-i kulûb-ı merğūblarına nisâr-ı cehd-i tâkat eyleyüp ser-i mû kusûr ve rehâvetden ve etrâfa firâr ve inşâlarından be-gāyet tehâşî vü mücânebet ve şekāvet-i merkūmede alâka ve medhali olmayan sâ'ir bî-cürm ehl-i ırz kimesnelere dahı mikdâr-ı zerre cevr ü te'addî vü ta'arruzdan hazer ü mübâ'adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 1183

Hüküm No : 665

İsakçı'dan Rusçuk'a varınca sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Hâlâ Sivas vâlîsi olup Eflak cânibine me'mûr askere başbuğ olan vezîr Sarım İbrahim Paşa *iclâlehûnun* ma'iyyetinde mevcûd bulunmak üzere bu def'a ordu-yı hümâyûnumdan irsâli fermânım olan bir orta ve otuz nefer dergâh-ı mu'allâm topçularından mâ'adâ kazâlarınazda mukaddem topçu olup esâmîsi çalık ve kul oğullarından ve ocağa rağbet ider darb-ı ceng ü harbe kādir tüvânâ yiğitlerden yüz nefer beşinci cemâ'atinin ortasına ve hâlâ müşârun-ileyhin ma'iyyetinde mevcûd birinci bölük ağa ortasına serdengeçdi ağalarından Emîr Osman *zîde kadruhûnun* bayrağına dahı yirmi nefer cem'an yüz yirmi nefer dergâh-ı mu'allâm topçularını müceddeden tashîh ve be-dergâh olunmak bâbında fermân-ı âlî sâdır olmağın ocak tarafından (…) Çavuş *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla vüsûlunde kazâlarınızda mukaddem topçu olup, esâmîleri çalık ve kul oğullarından ocağa rağbet ider ceng ü harbe kādir tüvânâ yiğitlerden ber-vech-i muharrer orta-i mezkûr yüz nefer ve mûmâ ileyhin serdengeçdi bayrağına yirmi nefer cem'an yüz yirmi nefer dergâh-ı mu'allâm topçularını tashîh ve be-dergâh itdürüp, bir an akdem müşârun-ileyh ma'iyyetine tesyîr ve îsâllerine mezîd-i dikkat eyleyesiz deyu dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından hâlâ

topçubaşı olan es-Seyyid el-Hâc Mehmed Emîn *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za sene 1183 **[Sayfa 169]**

Hüküm No : 666

Hırsova muhâfazasında olan Çirmen Mutasarrıfı Abdi Paşa *dâmet meâliyehûya* ve Hırsova kadısına ve defter-i hakanî kâtiblerinden ta‘yîn olunan mübâşir kâtibe ve Hırsova kal‘ası dizdârlarına ve zâbitân-ı vilâyet *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Kılâ‘ muhâfazaları içün tertîb olunan zâbitân ve neferât ale'd-devâm muhâfazasına me’mûr kılındığı kal‘a derûnunda sâkin ve hıdemat-ı me’mûrelerine leyl ü nehâr kā’im olmaları yedlerine virilen berevât-ı şerîfede mübeyyen ve musarrah ve fî'l-asl tertîb ve tevcîhleri dahı bu şürût ile meşrût ve mukayyed olup ve Hırsova kal‘ası Tuna sevâhilinde vâki‘ kılâ‘dan olmağla muhâfazasıçün müretteb olan neferât ve zâbitânı yedlerinde olan berâtları şürûtuna ri‘âyet ile cümlesi leyl ü nehâr kal‘anın muhâfazasına ihtimâm eylemek üzerlerine lâzım ve ale'l-husûs böyle eyyâmda muhâfaza emrine evkāt-ı sâ’ireden ziyâde ihtimâm olunmak vâcib iken, kal‘a-i mezbûrenin müstahfızân neferâtının ekserî şürût-ı berâtleri mugāyiri muhâfaza hıdmetini terk ve âhar mahalde perîşân olduklarından nâşî, tîmârlu müstahfızândan el-yevm derûn-ı kal‘a‘dâ mevcûd olan ekall-i kalîl olduğu yakīnen ma‘lûm olmağla kal‘a-i mezbûrenin tîmârlu müstahfızân kaydlarını bu def‘a defterhâne-i âmiremden ihrâc ve mûcebince mevcûd ve nâ-mevcûdları ketm ü himâyeden ârî vechile sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, ma‘rifetin ve kâtib-i merkūm ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma‘rifetleriyle cümle muvâcehesinde bi't-taharrî yoklanup, sahîhan mevcûdları var ise ber-mûceb-i şürût-ı berât kal‘a derûnunda sâkin ve hıdemât-ı lâzımelerine ihtimâm etmelerini tenbîh ve tanzîm ve nâ-mevcûdları kaç nefer ise kaydları bâlâlarına nâ-mevcûd olduğu sebt ve yerlerine ol tarafdan edâ-yı hıdmete kādir kimesneler tedârik ve ism ü resimleriyle meştâ-yı hümâyûnuma defterleri irsâl ve i‘lâm-ı hakīkat-i hâle ihtimâm olunmak fermânım olmağın imdi vüsûlunde sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, bu husûsa sen bi'n-nefs ihtimâm ve taharrî-i tâmm iderek, gönderilen sûret-i defter-i hakanî mûcebince hâlâ kal‘a-i mezbûrenin tîmârlu müstahfızânını kaç nefer ise cümlesini cem‘ ve da‘vet ve dizdâr ve sâ’ir zâbitân muvâcehelerinde kâtib-i merkūm ma‘rifetiyle kayd be-kayd nefer be-nefer yoklanup mevcûdları var mıdır yok mudur gereği gibi dikkat birle tecessüs ve zâhire ihrâc eyleyüp, eğer sahîh mevcûdları var ise yedlerinde olan şürût-ı berevât-ı şerîfe mûcebince ale'd-devâm kal‘a derûnunda sâkin ve hıdemât-ı lâzımelerine kā’im olmalarını tenbîh ve râbıta-i kaviyyeleriyle nizâma rabt iderek mevcûdlarını bir deftere sebt itdürüp, mevcûd olmayanların yerlerine âhar

kimesneler hâtır ve gönüle ri‘âyet ve himâye ve iğmâza mebnî mevcûd defterine yazılmakdan hazer ü mücânebet ve kezâlik nâ-mevcûd olanlar dahı ne kadar iseler kaydları bâlâsına işâret ve ber-vech-i hakīkat başkaca defter itdürüp, bunların yerlerine ol havâlîden edâ-yı hıdmete kādir yarar müstahfızân tedârik ve tahrîr ve nâ-mevcûdların tîmârları müceddeden tedârik bulunanlara tevcîh ve berevât-ı şerîfesi ısdâr içün ism ü resmleriyle meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm ve mevcûd ve nâ-mevcûdların defterlerine ser‘îan irsâle cidd ü ikdâm idüp, adem-i taharrî ve ikdâmın sebebi ile nâ-mevcûd olanlar mevcûddur deyu tahrîr olunmak ve sahîhan mevcûd olanlar dahı kal‘a derûnunda sâkin olmamak lâzım gelür ise cevâba kādir olamayacağın bî-iştibâhdır. Ana göre yoklama husûsunda be-gāyet ihtimâm ve taharrî ve ikdâm ve nâ-mevcûdların yerlerine defter olacak müstahakīn sâ’ir kazâların a‘yân ve akāribine verilmek üzere defter olunur ise bir vechile cevâba kādir olmayup, cümleniz mu‘âteb olacağınız muhakkak olmağla, sen ki ta‘yîn olunan kâtib ve siz ki dizdâr ve sâ’ir zâbitân-ı mûmâ-ileyhimsiz, ber-vech-i muharrer kal‘a-i mezbûre müstahfızânının mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyh ma‘rifetiyle bi't-taharrî yoklamalarında kusûrunuz ve bir ferdi himâye ve ketminiz haber alınur ise ve gönderilecek mevcûd ve nâ-mevcûd defterlerinde hilâf zâhir olur ise haklarınızdan gelineceğini tayakkun ile hilâf-ı fermân-ı hümâyûn vaz‘ u hareketden gāyetü'l-ğāye mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za sene 1183

Hüküm No : 667

Bir sûreti:

Silistre nizâmına me’mûr sâbık Rumili vâlîsi vezîr Mehmed Paşa'ya ve yoklama husûsuna me’mûr mübâşire ve defteriyle defterhâne-i âmireden Hırsova yoklamasına ve ba‘dehû Silistre müstahfızânı yoklamasına me’mûr kâtib (…) *zîde kadruhûya* ve kadısına ve dizdârına hitâben minvâl-i muharrer üzere mü’ekked emr-i şerîf.

Hüküm No : 668

Bir sûreti:

Niğbolu mütesellimine ve defterhâne-i âmireden yoklamacı ta‘yîn kılınan kâtib (…) *zîde kadruhû*ya ve bu husûsa me’mûr mübâşir (…) *zîde kadruhû*ya ve kadısına minvâl-i muharrer üzere te’kîd ve tahrîr ve bu husûsa dikkat ve fî'l-asl müstahfız tîmârına mutasarrıf olanlardan olmağla hilâf-ı inhâ yedîne berât vermekle dizdârânın me’kel ittihâz eyledikleri tîmârlar ve gerek târik-i hıdmet olanlar zâhire ihrâc ve kaydların bâlâsına mevcûd ve nâ-

mevcûdu sebt ve sıhhati üzere defteri irsâl olunmak emrine mübâderet ve vâki‘in hilâfını tahrîrden mücânebet olunması ve Silistre'ye yazılacak emre dahı.

Hüküm No : 669

Manastır cânibinde Kırım kılâ‘ının yüz seksen senesi mevâciblerinin sâliyânecisi Abdi Çavuş ve İbrail muhâfazasının yüz seksen bir senesi sâliyânecisi Emîn Çavuş ve Niş muhâfazasının sâliyânecisi Kadri Çavuş ve Der-aliyyemden ocakdan isti‘câl evâmiriyle gönderilen mübâşirâna hüküm ki:

Siz ki sâliyâneci çavuşân-ı mûmâ-ileyhimsiz, tahsîline me’mûr olduğunuz mâl-ı mevâcibler altı ay mukaddem tahsîl ve serhadlerine tavsîl olunagelen emvâlden iken mel‘anetiniz hasebiyle te’hîre dûçâr olduğu dört ay mukaddem ihbâr ve i‘tizâr eylediğiniz bekāyânın dahı matlûbunuz üzere nizâmına müsâ‘ade-i aliyyem derkâr ve müte‘addid kat‘î evâmir-i şerîfe ısdâr ve birbirine müte‘âkiben mübâşirler irsâl ve bahâne idecek i‘tizâr kalmadığından bi-eyyi vechin kâne hazîne-bend ve hareket eylemeniz te’kîd ve eğer te’hîr ider iseniz cezânız tertîb olunacağı îmâ ve tehdîd olunmuşken ile'l-ân zuhûr eylemediğinizden başka illet-i avkınız ne olduğunu bildirmeyüp ve gönderilen mübâşirler dahı iğfâl ve leyte-le‘alle ile koyvermedîniz ve bu gûne nâ-merzi hareket ile dûçâr olacağınız ukūbâtı fikr ve havf u haşyetden nifâkınız istiğrâb ve müstahak-ı eşedd-i cezâ vü itâb olmuşsuz deyu ne gûne keyfiyet ve ne gûne hareketdir. Kırım kılâ‘ı tarafından mevâcib mütâlebesiyle birbirine müte‘âkib urûz ve mahzarlar ve İbrail serhadd düşmen ağzı ser-sedîd olmağla beher gün zâbitânını tazyîk ve Niş kal‘a-yı hakanî zâbitânını vaz‘-ı zindân eyleyüp, mevâcib-i mezbûreyi **[Sayfa: 170]** vürûduna tevkīf eyledikleri haberleriyle ta‘cîz ve tasadî‘ eylediklerinden başka ihtilâl-i serhadd ve memlekete bâdî bir sırr-ı keyfiyet ve hâl-i redî olmağla böyle mehâm-i izâmda betâ’et ve rehâvet idenlere selâmet olmayacağı sizin dahı yakînan meczûmunuz olmağın bi-mennihî te‘âlâ şimdiye değin hareket ve yola çıkup gelmek üzere olduğunuz me’mûl olmağla, imdi ne mahalde bulunur iseniz heman durmayup ve oturmayup sür‘at ü şitâb ile irişmeye mübâderet ve müsâra‘at eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde hâl-i keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda her ne mahalde bulunursanız gece ve gündüze bakılmayup zikr olunan mevâcibleri bir ân ve bir sâ‘at evvel irişdirmeye sür‘at ü şitâb eyleyesiz. Şöyle ki; bu def‘a dahı te’hîr eylemek ihtimâliniz olur ise yerlerinize başka çavuşân ta‘yîn ve mâl-ı mevâcib yedlerinizden kabz olundukdan sonra bilâ-emân cezânız tertîb olunacağını emr-i muhakkak bilüp, âna göre hareket ve ta‘cîl-i ale't-ta‘cîl Niş kal‘ası muhâfazası mevâcibi sâliyânecisi mübâşeretiyle Niş'e ve Kırım ve İbrail mevâcibleri doğru meştâ-yı hümâyûnuma îsâle bezl-i kudret ve nisâr-ı vüs‘

u miknet eyleyüp hilâfından ittikā eyleyesiz deyu hâlâ vezâretle bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene [1]183

Hüküm No : 670

Misivri kadısı ile Misivri'den Babadağı'na gelince vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâbına ve Misivri zâbiti olan hâssa hasekilerimden Mustafa ve yeniçeri serdârları ve sâ’ir zâbitân *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Re‘âyâ tâ’ifesinin âlet-i harb isti‘mâl itmeleri memnû‘ olmağla yedi nefer re‘âyâ hey’et-i ehl-i İslâm ve âlet-i harble ba´zı mahallerde keşt ü güzâr iderler iken Misivri kazâsına tâbi‘ Arnavudlar karyesine nüzûl ve re‘âyâ oldukları müşâhede olundukda mesfûrlar haseki-i mûmâ-ileyh tarafından ahz ve huzûr-ı şer‘e ihzâr ve istintâk olundukda “üç neferimiz Babadağı'ndan ve dört neferimiz Prevadi kazâsına tâbi‘ Dizdar karyesindeniz” deyu takrîr itmeleriyle câsûs olmaları ihtimâliyle keyfiyeti Misivri kadısı mevlânâ-yı mûmâ ileyhe arz u i‘lâm etmekle ahz olunan mesfûrların casus oldukları zâhir ve muhtemel olduğuna binâ’en bir neferi firâr ve libâsları tağyîr itdürilmeyüp, sen ki haseki-i mûmâ ileyhsin, ma‘rifetinle mahbûsen ve mukayyeden meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma muhâfaza olunarak ihzârlarına mübâderet ve esnâ-yı râhda vikāyet olunmak fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve sâ’ir-i mûmâ-ileyhimsiz, mesfûrların bir neferi firâr ve libâsları tağyîr olunmaksızın mahbûsen ve mukayyeden haseki-i-mûmâ ileyh ma‘rifetiyle meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma muhâfaza olunarak ihzârlarına mübâderet ve esnâ-yı râhda vikāyet birle tesyîr ve isrâları husûsuna cümleniz ihtimâm ü dikkat eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene [1]183

Hüküm No : 671

Hâlâ Praveşte kârhanesinde yuvarlak izâ‘asına me’mûr İbrahim Çorbacı *zîde kadruhûy*a hüküm ki:

Bundan akdem ber-mûceb-i sûret-i defter iktizâ iden sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûn noksânı tekmîli ve Âstâne-i sa‘âdetimde donanma-yı hümâyûnum lâzımesinden olan yarım ve bir ve bir buçuk vukiyye müretteb yuvarlakdan şimdiye değin Âstâne-i aliyyeme ne mikdâr irsâl olunmuşdur ve'l-yevm kârhane-i merkūmede ve gerek Kavala'da mevcûdun ne mikdâr olduğunu gereği gibi ihtimâm ü dikkat olunarak tahrîr eylemen bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın vusûlünde zikr olunan tertîbât üzere mevcûd-ı kârhane ne mikdâr olduğunu sıhhat ve

hakīkati üzere ta‘dâd ve ecnâsı tasrîhiyle yedînde olan sûret mûcebince cümlesi izâ‘a olunmuş mudur ve noksânı var mıdır dikkat ü ihtimâm iderek bir kadem akdem ve bir sâ‘at mukaddem tahrîr ve ucâleten irsâle ziyâde dikkat eyleyesin deyu dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından hâlâ topçubaşı olan Seyyid Mehmed Emîn *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za sene [1]183

Hüküm No : 672

Mora muhâfızı ve muhassılı olan sadr-ı esbak Vezîr Muhsinzâde Mehmed Paşa'ya ve Anabolu ve Modon ve Koron ve Anavarin ve Benefşe ve Gürdüs ve Balyabadra kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve Mora cezîresinde vâki‘ bi'l-cümle kal‘aların yeniçeri zâbitânı ile dizdârları ve yerlü ağavât ve sâ’ir zâbitânına ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Moskov keferesi muktezâ-yı habis-tiyneti olan hîle vü hud‘a ve dek ü desîse ile usât-ı re‘âyâyı tahrîk itmek âdet-i me’lûfe-i menhûsesinden olmakdan nâşî, öteden berü mâ’il-i isyân Hanya keferesi dahı tahrîk ile usât-ı merkūme iskelelerine sefâyin irsâl ve îkā‘-ı şer‘ ü fesâd dâ‘iyyesinde olduğu südde-i seniyye-i hakanîyeme vârid olan tahrîrât ve ma‘rûzâtınızın me’âl ve mefâhîminden ma‘lûm-ı hümâyûnum ve kılâ‘-ı mezbûrenin min küllî'l-vücûh tahsîni ve ahâlî-i cezîrenin tatmîn ve te’mînleri matlûb-ı mülûkânem olduğuna binâ’en, istid‘â olunan askerin ve mühimmât-ı tophâne ve cebehânenin ve her bir kal‘aya lüzûmu olan zehâ’irin serî‘an mahallerine îsâl ve idhâl olunması emrine ihtimâm-ı şâhânem masrûf ve sevâhil-i Mora'nın muhâfazasıçün dîvândan ve maliyeden bundan akdem ısdâr ve irsâl olunan evâmir-i şerîfem mezâmînleri üzere sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, havâlî-i Mora ve etrâfdan tahrîrine me’mûr olduğun neferâtdan mâ‘adâ İzdîn ve Çatalca ve Tırhala ve etrâfından ordu-yı hümâyûnum içün müretteb asâkir-i vâfire dahı Mora câniblerine üç kıt‘a evâmir-i şerîfemle bu def‘a tahvîl ve mübâşirler ile tesyîr olunmalarıyla tertîb olunan asâkir on binden mütecâviz olduğu ve hâlâ deryâ kapûdânı vezîrim İbrahim Paşa *edâma’llâhu te‘âlâ iclâlehû* dahı mühimmât ve levâzımâtları etemm ve ekmel ve levendât ve neferâtları mükemmel ve müstevfî göke peyker kalyonlar ve çekdirmeler ile hâzır u müheyyâ olmağla [**Sayfa. 171**] fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere bu eyyâmda Mora sularına şirâ‘-küşâ-yı azîmet ve ol cânibin muhâfazasına kıyâm ve düşmen-i dîni tedmîre ihtimâm eylemesi tavsiye ve tefhîm olunduğu siz ki hükkâm-ı şerî‘at ve zâbitân ve ağavât ve a‘yân-ı vilâyet-i mûmâ ileyhimsiz, ma‘lûmunlarınız oldukda Mora muhâfızı vezîr-i müşârun-ileyhin emr ve tenbîh ve re’y-i rezîni üzere hareket ve kemâl-i gayret ve metânet ile kal‘alar ve sevâhilin ve ahâlî-i vilâyetin muhârese vü muhâfazasına fevka'l-iktizâ ihtimâm ü dikkat ve düşmen-i dîn bir tarafdan zuhûr

ider ise avn ü inâyet-i hazret-i Bârî ve mu‘cizât-ı bâhiretü'l-berekât-ı nebevî ile kat‘â havf itmeyüp, gayret-i dîniyyeleri izhâr ve zuhûr iden düşmeni tedmîr ve istîsâl ile i‘lâ-i a‘lâm-ı dîn ve tekmîl-i nâmus-i şer‘-i metîne bi'l-ittifâk teşmîr-i sâ‘id şecâ‘at eyleyesiz. Mehâbet ve şevket-i İslâm ile a‘dâ-yı dîn öteden berü ser-nigûn ve pâ-mâl olagelmekle hîleye ibtidâr ve ictisâr ile mel‘anetin âşikâr iden melâ‘în-i felâket-âsâr Moskovlu’nun avn u inâyet-i cenâb-ı Müntakim ve Kahhâr ile an-karîb makhûr ve meksûr olması dergâh-ı Rabb-i Gafûr ve Gayyûr’dan mes’ûl olup ve zâbitân ve rü’esâ ve bi'l-cümle perverde-i ni‘am ve ihsânım olan efrâd-ı asâkir-i gayret-mezâhirimden nâmus-ı dîn ü devleti sıyânet ile izhâr-ı metânet ve hıdmet idenler haklarında du‘â-yı hayr-ı pâdişâhânem masrûf ve mebzûl olmağla, göreyim sizi muhâfız-ı müşârun-ileyhin re’y-i sedîd ve tedbîr-i isâbet-pezîrine muhâlif vaz‘ u hâletden ve ân-ı vâhideyi gafletle geçürmekden mübâ‘adet ve muhâfaza-i kılâ‘ ve sevâhilde ale'd-devâm kemâl-i basîret ve intibâh üzere hareket ve etrâf ve eknâfa havâle-i çeşm-i basîret ve birbiriniz ile mu‘âzadat ve ittihâd iderek melâ‘în-i mesfûre her kangı tarafdan zuhûr ider ise göz açdırmayup, gayret-i dîn-i mübîn içün katl ü tedmîr ve kahr u tenkîllerine mübâderet ve havâle-i samsâm-ı intikāma müsâra‘at eyleyüp ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senin rüşd ü fetânet ve gayret ve hamiyetine i‘timâd-ı hüsrevânem olduğu hasebiyle Mora cezîresinde ve sevâhilinde vâki‘ olan kılâ‘ın ve mevâzi‘-i sâ’irenin muhâfaza ve takviyetleri ve tanzîm ve temşiyet-i kâffe-i umûrları ve asâkir ve zehâ’ir ve levâzım husûsları mukaddemce tarafına gönderilen emr-i şerîf-i âlîşânımın mefhûmu üzere uhde-i ihtimâm ve dûş-i istiklâline muhavvel ve müfevvez olmağla bu husûslardan cüz’î ve küllî bir maddeden tevânî vü taksîr ve bir vechle tecvîz-i te’hîr ve tesvîf eylemeyüp, asker ve zahîre ve mühimmât-ı lâzımeleriyle kal‘aların takviyet ve muhâfazalarına ve muhâfaza-i memlekete nisâr-ı cehd u tâkat ve bi'l-cümle rü’esâ ve ağavât ve zâbitân ile bi'l-ittifâk hareket ve cümlesinin dâ’imâ her hâllerine nezâret ve tavtîn ve tatmîn kılup sükkân-ı cezîre ve re‘âyâya dikkat eyleyüp ve haber verildiği üzere adüvv-i li‘âm bir cânibinden zuhûr ve cezîre ve tevâbi‘inden ve kal‘alarından bir mahalle hücûm kasdında olur ise kat‘â tereddüd ve tevakkuf olunmayup Mora sularına me’mûr kapûdân-ı deryâ-yı müşârun-ileyh ile muhâbere ve iktizâ-yı hâle ri‘âyet iderek kahr u tedmîr-i düşmen-i dalâlet-âyîne gayret birle şerr ü fesâd ve mekr u mazârr-ı adüvvden muhârese-i husûn ve bilâda gāyetü'l-gāye ihtimâm ü ikdâm-ı tâmm ve lâzımu'l-inhâ olan ahvâl ve âsârı i‘lâm ü işâret eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 1183

Hüküm No : 673

Sâbıkā Rumili vâlîsi olup Silistre nizâmına me’mûr vezîrim Mehmed Paşa'ya ve Tuna sâhilinde vâki‘ Rasova ve Hırsova ve sâ’ir iskelelerin kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârlarına ve sâ’ir zâbitân ve a‘yânına hüküm ki:

Deliorman ve havâlîlerinden ba´zı erâzil ve eşkıyâ yirmişer otuzar nefer tecemmu‘ ve Tuna sâhilinde vâki‘ Rasova ve Hırsova ve sâ’ir iskelelere nüzûl ve zehâ’ir nakli içün âmed-şüd iden kayıkların üzerlerine hücûm ve Eflak bekāyâsından destres oldukları eşyâyı cebren tahmîl ve günâ gûn şekāvete cesâret idüp, ol havâlîden mürûr u ubûr idenlere îsâl-i hasâret eyledikleri haber verilmekle sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, ma‘rifetin ve zâbitân ma‘rifetleriyle eşkıyâ-yı mezbûre ahz u te’dîb ve havâlî-i merkūme şerlerinden te’mîn ve meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm olunmak fermânım olmağın imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ ve sâ’ir-i mûmâ ileyhimsiz, sâlifü'z-zikr eşkıyâ alâ eyyi hâl ahz u te’dîbleri icrâ olunarak havâlî-i merkūme şerlerinden te’mîn ve tathîr ve keyfiyeti meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm eylemeğe ihtimâm ve hilâfından hazer eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 674

Bahr-i Siyah muhâfazasına me’mûr fırkateler üzerlerine bu def‘a serasker ta‘yîn olunan İstanköylü Çelbakizâde Ali *dâme izzuhû*ya hüküm ki:

Bundan akdem başbuğ olan İbrahim Bey bu esnâda bi-emri'llâhi te‘âlâ vefât idüp ve sen başbuğluğa elyak ve sezâvâr olup, fenn-i deryâ ve asker-perverlikde mahâret ve vücûhla isti‘dâd ve istihkākın cümlenin ma‘lûmu olduğuna binâ’en, bi-hasebi'l-iktizâ başbuğluk hıdmetinde istihdâm ve müteveffâ-yı merkūmun sefer-i hümâyûnum ber-taraf oluncaya dek başbuğluk üzerinde müstakar oldukça Bahr-i Sefîd muhâfazası umûruna kādir ta‘yîn eylediği vekîl fırkatesiçün mu‘ayyen olan üç bin guruş sâliyânesi müteveffâ-yı merkūmun mahlûlünden selefin misillü Bahr-i Sefîd muhâfazası umûruna kādir vekîl fırkatene i‘tâ olunmak husûsunu bi'l-fi‘l deryâ kapûdânı olan vezîrim İbrahim Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* arz ve iltimâs etmekle, sudûr iden fermân-ı âlî mûcebince vezîr-i müşârun-ileyhin arz ve iltimâsı üzere me’mûriyetini hâvî dîvân-ı hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i‘lâm etmeğin, i‘lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi selefin vaktinde olduğu vech üzere sâliyâne-i mezkûrenin tevcîh ve i‘tâsı içün diğer emr-i şerîf sâdır olduğu ma‘lûmun oldukda ber-muktezâ-yı me’mûriyet seraskerlik umûrunun kemâ hüve'l-matlûb idâre ve rü’yeti ile hıdemât-ı lâyıka ibrâzına nisâr-ı tâb u kudret ve ser-i mû kusûr u rehâvetden mübâ‘adet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za sene [1]183 **[Sayfa 172]**

Hüküm No : 675

Niğbolu sancağı mutasarrıfı olup, Vidîn muhâfızı olan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki

Mîrî beşyüzbaşılardan Bostanzâde Mehmed'in bölükbaşılarından Selvili Yola Sığmaz Mehmed ve Deli Mehmed nâm mefsedet-pîşeler me'mûr oldukları İbrail kal'asına azîmetden nükûl ve neferâtı igfâl ile ihtilâle bâ'is olduklarına binâ'en, ahz ve haklarından gelinmek vâcib ü lâzım olmakdan nâşi, sen ki muhâfız-ı müşârun ileyhsin, mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince şakiyyân-ı mezbûrân ele getirilüp, ahz u habs ve hâneleri derûnunda bulınan eşyâları tahrîr ve temhîr oldugu bu def'a gönderdigin mektûb ve mümzâ defterden ma'lûm olmagla ibreten li'l-gayr mezbûrânın cezâ-yı mâyelıklarını tertîb ve ru'ûs-ı maktû'ların meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve zabt olunan eşyâlarını ahz eyledikleri mîrî akçeye mahsûben füruht ve tesyîre dikkat eylemek fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmışdır. İmdi vusûlünde mezbûrânın mutasaddî oldukları şenâ'et ve şekāvet muktezâsı olan cezâ-yı mâyelıklarını bilâ imhâl icrâ ve me'hûzları olan mîrî akçeye mahsûben eşyâ-yı mazbûtalarını füruht itdirdüp, hâsıl olan akçe ile ser-i maktu'larını meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâle ihtimâm ü dikkat ve hilâfından mübâ'adet eylemek bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1183

Hüküm No : 676

Anadolu'nın orta kolu nihâyetine varınca vâkı' olan mevâlî-i fihâm ve sâ'ir kuzât ve nevvâba ve mütesellimler ve voyvodalar ve a'yân-ı vilâyet ve bi'l-cümle zâbıtâna hüküm ki:

Memâlik-i Anadolu ve Rumili'nde eşkinci ze'amet ve tîmârlarına mutasarrıflar iken alîl ü ihtiyâr olduklarına binâ'en tekā'üden cebelü ile mukayyed olanlarından mâ'adâ tüvânâ ve kılıca kādir nice kimesneler dahı sabî kaydıyla ze'amet ve tîmârlara mutassarrıf olup, kayıtlarımızda sabî işâreti vardır deyu sefere gelmediklerinden ve alaybeyi ve sancakluları dahı bu makūleleri haber virmediklerinden, bu âna dek cebelü i'tâsıyla seferden vâreste olmalarıyla bu keyfiyet eyâlât askerinin kılletlerine ve ihtilâl-i nizâm ve teşvîş-i ahvâllerine bâ'is oldugına binâ'en, Anadolu ve Rumili'de bu misillü sabî kaydlarıyla tîmâr ve ze'âmet tasarruf idenlerin defterhâne-i âmiremde ve başmuhâsebede olan kuyûdâtı tettebbu' ve istikrâ ve cebelü kayd olundukları tarihlere nazaran el-yevm tüvânâ olmak iktizâ idenlerin cebelüleri

ref‘ ü ilgā ve sâ’ir seferber zümresine idhâl ile tashîh-i kuyûdâta irâde-i aliyyem ta‘alluk eylediği cümlesine işâ‘a ve ifhâm olunmak fermânım ve Anadolu’da olanlar ikibuçuk aya değin ve Rumili’de olanlar birbuçuk aya değin sancaklarının me’mûr oldukları mahallerde alaybeyileri bayrakları altına vâsıl ve lâhık olmayanların ze‘âmet ve tîmârları ref‘ ve bayrakları altında hıdmetde bulunan mülâzımlere tevcîhi husûsu dahı bu def‘a tenbîh-i hüsrevânem olmağın imdi işbu emr-i şerîfim (…) ile vusûlinde Anadolu’nun orta kolunda taht-ı hükûmet ve kazâlarınızdan vâkı‘ beledât ve kasabât ve kurâda münâdîler nidâsıyla mazmûn-ı emr-i hümâyûnumı cümleye i‘lân ve işâ‘at ve ol misillü sabî kaydlarıyla ze‘âmet ve tîmârlara mutasarrıf olanlar her kimler ise derhâl yerlerinden ve yurdlarından ihrâc ve iki buçuk ay müddetleri zarfında sancaklarının me’mûr oldukları mahallerde bayrakları altına lâhık olmak üzere müsâra‘aten irsâllerine ale’l-ittifâk ihtimâm ve bu bâbda mezîd-i taharrî ve ikdâm eyleyesiz. Şöyle ki; müddet-i mezkûre hulûline değin mahal-i me’mûrlerinde isbât-ı vücûd itmeyenlerin sonra vâkı‘ olacak i‘tizârlarına ve iddi‘âlarına kat‘a i‘tibâr olunmammak şartıyla ze‘âmet ve tîmârları derhâl üzerlerinden ref‘ ve müstahak ve hıdmetde olan mülâzımlere virileceği bî-iştibâh olmağın ana göre bu husûsı cümlesine geregi gibi ifhâm ve i‘lân iderek serî‘an ve âcilen vilâyetlerinden ihrâc ve irsâllerine sa‘y-ı mâlâ kelâm ve ser-i mû hılâfına rızâ ve cevâzdan ittikā-yı tâmm olunmak bâbında.

Fî Evâhır-i Za.Sene [1]183

Hüküm No : 677

Bir sûreti: Anadolunın sag ve sol kollarına ber-vech-i meşrûh iki kıta

Hüküm No : 678

İşbu emr-i şerîfim Rahova ve Akçakızanlık ve Niğbolu ve Hezargrad ve İvraca ve Lofça ve Ruscuk ve Yenipazar ve Şumnu ve Plevne ve Aydos ma‘a Bergos kazâlarına vürûd ve sicil-i mahfûza kayd ve cümle müvâcehelerinde feth u kırâ’at olundukda mazmûn-ı emr-i âlî üzere sabî kaydıyla ze‘âmet ve tîmâra mutasarrıf olanlar mantûk-ı emr-i âlî üzere amel ü harekete müte‘ahhid olduklarını nâtık zikrolunan kazâların kuzât ve nüvvâblarının vârid olan arzlarının mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh virildi.

Fî 25 M. Sene 1184

İşbu emr-i âlî tatar vesâtatıyle İskenderiye ve Yakova ma’a Altunili ve şehrköy ve İvranya ve Laskofça ve Yasliç ve Sofya ve Kumanova ve Zağra-i atik ve Çırpan ve Tatarpazarı ve _____ ve Kesriye ve İlbasan ve Üsküp ve Pirlepe ve Manastır ve Kırhova ve

Ohri ve Filorine ve Piriştine ve Görice ve Akçahisar-ı tiran ve Ösek ve Hursiye kazâları mahkemelerine vurûd ve sicill-i mecmû'a ba'de'l-kayd mazmûn-ı emr-i âlî üzere amel ü hareket te'ahhüd eylediklerini nâtık mârü'z-zikr kazâların [kuzât] ve nüvvâblarının vârid olan arzlarının mazmûnları bâ-fermân-ı âlî şerh vrildi.

Fî 28 S. Sene 184

Bir sûreti: Rumilinin sag ve sol ve orta kollarına ber-vech-i meşrûh üç kıt'a

Hüküm No : 679

Bir sûreti:

Rikâb-ı hümâyûn kā'immakāmı vezîre ve İslambol kadısına; Anadolı ve Rumilinin üçer kollarına ber-vech-i meşrûh sudûr iden evâmîr-i şerîfe mefhûmu ma'lûmları oldukda ze'âmet ve erbâb-ı tîmâr evlâdlarından ekseri Asitâne ve havâlîsinde bulınmalarıyla keyfiyeti mahallât imâmları vesâtatiyle derhâl cümlesine i'lân ve ifhâm ile bir buçuk ay müddetleri zarfında cümlesinini mahal-i me'mûrelerine irsâlllerine ihtimâm olunmasını muhtevî.

Hüküm No : 680

Dergâh-ı mu'allâm kapucıbaşılarından olup hâlâ Corciş havâlîsini muhâfazaya me'mûr Dagıstânî Ali *dâme mecdühû*ya hüküm ki:

İsakçı vakfı re'âyâlarından olup, mukaddemâ te'addî-i tatar ve asâkiri sâ'ireden kendülerini muhâfaza zımnında sevâhil-i bahr-ı Prut havâlîsinde vâki' adalara varup, tahassun üzere olup, lâkin ol esnâda Kalas muhârebesi zuhûr itmekle, miyânede kalup ba´zıları Kalas teshîri esnâsında istîmân ile İsakçı tarafına mürûr ve bâkīleri dahı gelmek üzere iken tavâ'if-i tatardan Nogaylu kendülerini esîr iderler havfıyla yine bulundıkları adalar derûnına tahassun ve meks ü tevakkuf birle zelîl ve sergerdân olmalarıyla vakf-ı şerîf karyeleri topragına gelüp kelevvel dâ'ire-i ra'iyyetde bulunmak üzere istîmân ve "mütevelli-i vakf tarafından subaşımız gelüp, bizleri istishâb iderler ise, itmînân hâsıl idüp yine kelevvel sadâkat ve istikāmet birle ra'iyyeti kabûl ve her dürlü muti' ve münkâdız" deyu re'a-yı mesfûre ricâ ve niyâz birle tazallum eyledikleri ol havâliden ba'zen vürûd idenlerden mesmû' ve bu esnâda cisr-i kebîr ve anbar ve sâ'ir umûr-ı mühimmede istihdâm içün re'âyânın dahı bunda lüzûmu olmağla mesfûrların istimân tarîkiyle gelüp, İsakçı vakfı karyeleri topraklarında temekkün eylemek içün mürûrlarına izn ü ruhsat birle hâlâ mütevelli-i vakf olan hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan Feyzullah *zîde mecduhû* tarafından subaşı ve sâ'ir ademîsi irsâl olundıkda

İsakçı vakfı karyeleri topragına istîmân ile vürûd idecek reâyâya tâ'ife-i tatardan ve sâ'ir askeri makūlelerinden bir ferd mümâna'at ve ahz u girift eylememek üzere sen ki kapucıbaşı-i mûmâ ileyhsin, sana hitâben emr-i şerîfim sudûrunı mütevelli-i mûmâ ileyh bâ-takrîr istid'â eylediğine binâ'en vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmağın, imdi husûs-ı mezbûr içün hâlâ Bucak seraskeri sultâna hitâben başka emr-i şerîfim sâdır oldugı ma'lûmun oldukda ber minvâl-i muharrer mütevelli-i mûmâ ileyh tarafından re'â-yı mesfûreyi imrâr içün irsâl olunan subaşısı ve âdemisi ile mashûben ada-i mezkûrelerde meks ü tevakkuf üzere olan re'âyâ-yı vakıfdan istîmân ile İsakçı vakfı kazâlarına vürûd idecek re'âyânın mürûrlarına mümâna'at olunmayup, esnâ-yı râhda tavâ'if-i askeriye ve tatar taraflarından bir ferdi ahz u girift etdirilmeyüp, men' ü def' birle emnen ve sâlimen imrârlarına ihtimâm u dikkat-i tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1183

Hüküm No : 680

Bir sûreti:

Bucak seraskeri (…) Sultan *zîde uluvvuhû*ya ber-vech-i meşrûh. **[Sayfa 173]**

Hüküm No : 682

Hâlâ Kırım cânibi seraskeri (…) Paşa'ya hüküm ki:

Bundam akdem Kırım'da olan eyâlet-i Erzurum'un zü'amâ ve erbâb-ı tîmârı hâlâ Erzurum vâlîsi vezîr Hâfız Mustafa Paşa *iclâlehû*nun ma'iyyetine ve Anadolu eyâleti zü'emâ ve erbâb-ı tîmârı dahı Kırım'a me'mûr kılındıklarında Erzurum eyâletinin cebe defteriyle tahvîl-i kuyûdâtı Erzurum vâlîsi vezîr-i müşârun-ileyh tarafına gönderilmek içün memhûran ve mahfûzan battâllarıyla ma'an meştâ-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâl olunmak bâbında emr-i âlîşânım sâdır olalı üç ayı mütecâviz olmuşiken, henüz vârid olmadığına binâ'en, mukaddem fermânım olduğu bir ân akdem irsâl olunmak içün te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde husûs-ı mezbûrda bundan sonra kat'â ihmâl ve imhâl olunmayup zikr olunan Erzurum eyâletinin cebe defteriyle tahvîl kuyûdâtı ve battâllarını bir ân akdem memhûran ve mahfûzan ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâle mübâderet ve eğer eyâlet-i mezbûre za'îm ve sipâhîlerinden bu âna dek cümlesi savb-ı me'mûrelerine irsâl olunmayup, ol tarafda kalmışları var ise ânları dahı bir vechile te'hîr

itdürmeyüp heman tahrîk ve Erzurum cânibine bayrakları altına isralarına ihtimâm ü dikkat ve hilâfına rızâ-dâde olmakdan be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Za Sene 1183

Hüküm No : 683

Teke ve İçil sancakları mutasarrıfı olup İsmail kasabası muhâfazasınada olan vezîr Abaza Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senden seferde ve muhârebelerde şecâ‘at ve gayret zuhûru me’mûl ve melhûz olduğuna binâ’en, dâ’ire ve etbâ‘ ve malzeme-i seferiyeni gereği gibi tanzîm ve tetmîm ile hâzır u âmâde durup, her ne vakitde han-ı vâlâ-şân cenâbları tarafından haber vârid olur ise, bilâ-tevakkuf ma‘iyyetine varup re’y intihâbları üzere amel ü hareket ile tedmîr ve tenkîl-i e‘âdî-yi dîne nisâr-ı tâb ü tâkat eylemen fermânım olup, ve tanzîm-i dâ’iren içün bu def‘a ordu-yı hümâyûnum hazînesinden yirmi beş bin guruş ikrâz ve tarafına (…) ile irsâl olunmağla, imdi vüsûlünde kat‘â te’hîr ve taksîr eylemeyüp, fermânım olduğu üzere dâ’ire ve etbâ‘ ve levâzım-ı seferiyyeni tanzîm ve tetmîme mübâderet birle hâzır u âmâde bulunup, han-ı müşârun-ileyh cânibinden tarafına haber vârid oldukda bilâ-tevakkuf ma‘iyyetine varup, senden me’mûl-i şâhânem olduğu üzere hareket ve izhâr-ı kemâl-i gayret iderek ma‘iyyet-i müşârun-ileyhde kā’im olup, adüvv-i dîn-i mübîn üzerine hareket eylediğinde sen dahı re’y ü işâreti üzere tedmîr ve tenkîl-i a‘dâya teşmîr-i bâzû kudret ve şecâ‘at idüp, mugāyir-i rızâ tekâsül ü tevânîden hazer ü mücânebet ve ber-vech-i muharrer amel ü hareket ile istihsâl-i rızâ-yı mülûkâneme bezl-i mâ-hasal-ı miknet ve liyâkat eylemen bâbında.

Fî evâ’ili Z sene [1]183

Hüküm No : 684

Bu def‘a mîr-mîrânî ile kadr ü şânı terfî‘ ve i‘lâ ve Kal‘a-i cedîd muhâfazası şartıyla Kefe eyâleti müceddeden kendüye tevcîh ü ihsân olunan Abdülveli *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, emekdâr ve sadâkatkâr ve reşîd ve kâr-güzâr olup, senden uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde gayret ve hamiyetle me’âsir-i mergūbe zuhûru me’mûl ve meczûm ve şâyân-ı iltifât ve âtıfet-i mülûkânem olduğuna binâ’en, hâlâ Kırım cânibi Kaplan Giray Han *dâmet meâliyehû*nun hakkında hüsn-i şehâdet ve iltimâs-ı hâ’iblerine binâ’en kadr ü i‘tibârın rütbe-i celîle-i mîr-mîrânî ile terfî‘ ve avâtıf-ı seniyye-i hidîvânemden Kal‘a-i cedîd muhâfazası şartıyla eyâlet-i Kefe sana müceddeden tevcîh olunup, bulunduğun mahalden

hareket ve ucâleten muhâfaza-i merkūmeye vusûle mübâderet eylemen içün me'mûriyetini şâmil işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyitin ma'lûmun oldukda el-yevm ne mahalde isen bilâ-tevakkuf mükemmel kapun halkıyla hareket ve muhâfaza-i merkūmeye vusûle mübâderet ve ba'de'l-vüsûl zâtında olan cevher-i liyâkat ve istikāmet muktezâsınca ale'd-devâm levâzım-ı hazm u ihtiyâta ri'âyet ve kemâl-i intibâh ve basîret vechile hareket iderek muhâfaza-i kal'a ve memlekete kıyâma mübâderet ve serhadd-nişîn olan ağavât ve zâbit[ân] ile hüsn-i ülfet ve muktezâ-yı vakt ü hâle göre lâzım gelen husûsları Kırım cânibi seraskeri vezîr ve han-ı müşârun-ileyh tarafından Kırım'da olan sultân ile muhâbere ve ittifâk ve ittihâd merâsimine ri'âyet birle hıdemât-ı meşkûre ve mesâ'î-i mebrûre vücûda getürmeğe sarf-ı liyâkat ve kudret ve etrâf ve enhâya ihâle-i çeşm-i basîret birle nev be-nev zuhûr iden ahvâl ve âsârı i'lâm ve iş'âra müsâra'at eyleyüp, ser-i mû rehâvet ve kusûrdan ve bir ân gāfil durmakdan ve ahâlî ve fukarâya cevr ü te'addîden tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z sene [1]183

Hüküm No : 685

Turnacıbaşı Halil *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Sen ocağın emekdâr ve işgüzâr ve zabt u rabt-ı neferât ile asâkir-i nusret-şi'âr i'mâline sâhib-i iktidâr zâbitânından olup, zâtında çeri ve cesûr ve istihsâl-i hıdemât-ı aliyye ile iktisâb-ı rızâya sâ'î ve gayyûr olduğun ecilden, hakkında inâyet-i mülûkânem zuhûr ve cemâ'atin orta neferâtıyla hıdmetinde olmak üzere Bender ordusunun zâbitliği sana tevcîh ve tefvîz ve inâyet ü ihsânım olup, bir gün evvel bulunduğun mahalden hareket ve müsâra'aten ordu-yı mezbûreye varup lâzıme-i uhde-i ihtimâmın olan mehâmmın küllisinde mâ-hasal-ı vüs' u kudretini îsâr ve zabt u rabt-ı neferât ve i'mâl-i asâkîr-i zafer-simâta bezl-i iktidâr ve Bender cânibi seraskerinin rızâ ve re'y-i rezîni üzere temşiyet-i mesâliha sa'y ü dikkat-i bî-şimâr eylemen bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vüsûlunde bu babda şeref-sudûr olan fermân-ı celîlü'ş-şân mûcebince amel ve bulunduğun mahalden der-akab kalkup, ucâleten azîmet ve ordu-yı mezkûreye varup, serasker-i müşârun-ileyhin ma'iyyetiyle ordu-yı merkūma me'mûr asâkir-i mansûreyi i'mâl ve idâre ve gereği gibi zabt u rabt-ı neferâtıyla tanzîm ve tevsîk ve iktizâsına göre mahal-i lüzûmlarına ta'yîn ve tesvîk birle keyd-i a'dâdan muhâfaza-i bilâd ve muhârese-i memleket ve süvâd ve irâha-i fukarâ ve ibâda sarf-ı makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyesin ve ordu-yı nusret-bûy-ı mezbûreye me'mûr çorbacı ve çavuşân ve yazıcıyan-ı miyân ve zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve bi'l-cümle odalu ve bayrak ve ortalara mülhak neferât, cümlesi ber-mûceb-i emr-i âlî seni üzerlerine ordu

zâbiti bilüp, sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' u hareketde bulunmayup itâ'at ve inkıyâd üzere olup ta'yîn eylediğin mahallere sür'at-i azîmetde ve edâ-yı hıdmet-i padişahâneme ez-dil ü cân gayret ve hamiyet ve istihsâl-i rızâ-yı hümâyûnuma kemâl mertebe mübâderet eyleyeler. Sen dahı cümle umûrunu şer'-i şerîfe ve kānûn [u] emr-i münîfe tatbîk ve re'y-i müşârun-ileyhe mutâbık re'y-i hüsn ü müstahseneye tevfîk eylemekde bir dürlü fütûr u kusûr eylemeyüp dâ'imâ basîret ve hazm ü ihtiyâta dikkat ve hıfz u hırâset-i memleket ve serhaddde kemâl-i intibâh ve müteyakkızâne **Sayfa 174]** hareket ve bu emr-i azîmde terk-i hâb u râhat ile istihsâl-i hıdemât-ı mebrûreye gayûrâne mucid ü sâ'î olup, cümleniz devâm-ı ömr-i devletim içün hayır duâya meşgûl olasız deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri agası olan vezîrim Süleyman Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında

Fî Evâ'il-i Z. Sene [1]183

Hüküm No : 686

Maçin kadısına ve ayân-ı belde ve ahâlî-i vilâyete hüküm ki

Maçin kasabasıyla İbrail kalası beyninde Kıztaşı dimekle ma'rûf mahalde nehr-i Tuna kenârında vâki' memerr-i ibâd olan tarîk-ı âmmın bir mikdâr mahalli nehr-i mezkûrın şiddet-i cereyânı sebebi ile münhedim olup, ebnâ-i sebîll ve kal'a-i mezbûre muhâfazasına me'mûr asâkir-i muvahhidîn murûr u ubûrlarında zahmet ve meşakkate mübtelâ olduklarından başka giderek nehr-i mezkûrdan mahal-i merkūmda ____ ta'mîr ve tesdîdi mesârif-i kesîreyi müstelzim olacagı zâhir olup, ve öteden beru mahal-i mezbûr bu vechle tamîre muhtâc oldukca kazâ-i mezbûrdan bir mikdâr amele ihrâc ve ta'mîr olunması mu'tâd ve mesbûk olduğuna binâ'en mahal-i merkūmın ta'mîri husûsı hâlâ İbrail muhâfızı ve Bogdan cânibi seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa tarafından size tenbîh olundukkda ta'mîr [ü] termîmine cümlenin huzûr-ı şer'de ta'ahhüdleri taraf-ı müşârun ileyhe i'lâm olunup ve bu esnâlar ebnâ-i sebîl ve asâkir-i mansûremin kesret murûr u ubûrları vakitleri olmakla ta'ahhüdünüz ve öteden berü mutâd olduğu vechle ta'mîr ve tahkîmi lâzıme-i zimmetiniz olan mahal-i mezbûre istihkâm virmeye derhâl kıyâm u mübâşeret olunmak iktizâ 'ider iken, henüz mübâşeret olunmadıgı ol tarfda vurûd idenlerden haber alınup, ve husûs-ı mezbûrı vezîr-i müşârun ileyh bu def'a vurûd iden kā'imesinde tahrîr u inhâ ve zikr olunan ta'ahhüd i'lâmını dahı irsâl itmekle, siz ki mevlânâ ve a'yân-ı vilâyet ve ahâlî-i mûmâ ileyhimsiz, siz mu'tâd-ı kadîm-i belde ve i'lâmda ta'ahhüd olundugu vech üzere kemâl-i takayyüd ve metânet ile tamîr tetmîm eylemeniz fermânım olmağın işbu eemr-i şerîfle ısdâr ve irsâl ollunmuşdıur. İmdi vusûlünde husûs-ı mezbûrdan bir dürlü te'hîr ve tekâsül olunmayarak mutâd-ı kadîm-i belde ve ber-

vech-i meşrûh i‘lâmnda ta‘ahhüd olundugu vech üzere derhâl kemâl-i takayyüd ve metânet vechiyle mahal-i mezbûrın ta‘mîr ve tesdîdine mübâderet ve mezîd- ihtimâm ve dikkat ile ebnâ-i sebîlin ve ale’l-husûs İbrail muhâfazasına me’mûr asâkirin suhûlet ile murûr u ubûrlarına sa‘y-ı mâlâ-kelâm eyleyüp, ser-i mû kusûr ve rehâvetden cümelniz tehâşî ve mübâ’adet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i Z. Sene 1183

Hüküm No : 687

Sivas vâlîsi olup, Bükreş teshîrine me’mûr vezîrim İbrahim Paşa’ya ve ordu ağası turnacıbaşıya ve kadı ve müfti ve ulemâ-yı beldeye ve cebeci ağaya ve zâbitân-ı tavâ’if-i askeriyeye ve tavâ’if-i askeriyeyi savb me’mûrlarına tahrîke mübâşir ta‘yîn olunan dergâh-ı âlî gedüklülerinden Tayyib *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Siz ki vezî-i müşâr ve zâbitân ve sâ’ir mûmâ ileyhimsiz, mülk-i mevrûs-ı şâhânem olan memleket-i Eflak’dan adâ-yı dîn olan Moskov keferesini ve hâsirîn-i mesfûreye bi’t-tâv’ u rızâ mütâbe’at iden usât-ı reâyâyı kahr u tedmîr seby ü istyirkāk ve emvâlî igtinâmile ahz-sâr u intikām olunmak ile iz’âc ve ihrâc ve memleket-i mezbûreyi bi-avn-i Melik-i Müste‘ân levs-i vücûd-ı hâsirînden tasfiye ve kasaba-i Bükreş’i zabt u teshîr ve nizâm oluna. İ´âde-i husûslarına irâde-i seniyye ve himmet-i behiyye-i mülûkânem masrûf ve asker ve mühimmât ve hazîne ile takviye-i bâzû-yı iktidârınız cânibine hüsn-i i‘ânet ve ikdâm-ı şâhânem meltûf kılınup, hücûm ve harekete mâni‘ özr ü illet ma‘dûm ve müddet-i medîde adem-i hücûm ve hareketde vehâmet ve mehâzîr-i adîde nezd-i erbâbü’l-erbâbda mütekarrir ve meczûmum olup, müteşebbis-i izdiyâd-ı tâhire-i şer‘-i Ahmedî ve dâhil-i havza-i münciye-i dîn-i Muhammedî olan ehl-i İslâm kerîme-i cemîle-i kat’iyye *“kâtilü’l-müşrikîne kâffeten kemâ yukātilûneküm kâffeten”* mazmûn-ı münîfi ile me’mûr ve ve kerrât ve defa’ât ile ___ icâbet me’âbda evâmir-i kat’iyyetü’l-müfâd-ı hüsrevânem şeref-efzâ-yı sudûr olmış iken mugāyir-ı nâss-ı kat’î Hâlıku’l-kaviy ve’l-kādir ve menâfi-i emr-i ulü’l-emr bilâ-îcâb mûceb olan fırsatı fevt idenler haklarında va’îdât-ı kati’yye-i ilâhiyye der-kâr olup, teşne-i evlâda kantara-i seyf-i siyâsetden imrâr ile hâ’ib ve mahzûl olageldikleri mücerribâtdan iken, sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin, çend def´a ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden tahrîrâtın muktezâsı kâffe müstedellâtın karîn-i is’âf olup, top ve mühimmât ve barut-ı vâ vâfî tesyîr ve üç def‘ada hazîne-i kâfiye tesyîb kılınup, etrâf u enhâya neşr olunan evâmîr-i münîfem âsârı olamak üzere asâkir-i nusret-me’âsir otuz bine resîde oldugu ve ol havâlîde zehâ’ir-i müstevfî mevcûd idügi vâki‘-i hâl iken, bu güne te’hîr ile emr-i Bârî’ye ve fermân-ı cihândârîye adem-i icâbet töhmetinden

ne gûne agrâr-ı vâhibe ile tahlîs-i giribân-ı necât idebilürsin! Ve siz ki; ordu agası ve yeniçeri ve cebeci ve topçu ocakları ve sâ'ir tavâ'if-i askeriye zâbitânı mûmâ-ileyhimsiz. Siz dahı bu gûne mütevahhişâne hareket ile her biriniz zümrenize îrâs ideceğiniz şeyn ü âr vehâmetinden kat'a nazar-ı mazhar olacagınız vehâmet ve hüsrân-ı dünyâ ve uhrâ ne vechledir, fikr ü endîşe itmek gerekmez mi! Ve imdâd u i'ânet cenâb-ı Nâsır u Müste'ân'a istinâd ile gayret-i dîniyeye ve şeca'at-i fıtriyeyi ele alup mütevekkilen alallâhü'l-vâhidü'l-Kahhâr düşmen-i dîn-i hazelân-karîn üzerine sell-i süyûf ılgar idüp, inşallâhu te'âlâ mazhar-ı fütûhât-ı cemîle oldugınız sûretde ve yüz aklıkları ibrâz eylediğiniz hâlde evvelâ cenâb-ı emr-i gazâ ve cihâd olan rabbü'l'ıbâdiye'l-irzâ ve sâniyen şükr-i ni'am-i mülûkânemi îfâ ile hâ'iz-i rehîne-i sa'âdet teş'iyyetde bulunmaga dikkat, ve senki mübâşir-i mûmâ ileyhsin, sen dahı asâkir-i merkūmeyi bir sâ'at evvel tahrîk ve siz ki; kadı ve müftî ve ulemâ-yı belde mûmâ ileyhimsiz, sizler dahı bâb-ı cihâd u gazâda olan emr-i hazret-i rabbü'l-'âlemîni ve hılâf-ı hareket idüp, a'dâ-yı hâsirînden rû-gerdân bulunanlar haklarında va'îdât-ı ilâhiyye ve emr-i gazâda bilâ-halâs müstemirr ez-bâl-i himmet olanlar içün müvâ'îd-i cezîle-i lemyezeliye ne gûne olduğunu beyân ve tefhîm ile cümleyi tahrîs u igrâ ve münâfi-yi diyânet hareket idenler her kim olur ise olsun, muktezâ-yı nusûs-ı vâhibü'n-nasr ile zecr ü men' ve ____ ___ i'tinâ eylemeniz işbu emr-i şerîfim ısdâr (…) ile irsâl olunmuşdır. İmdi vusûlinde hey'et-i mecmû'unız ile bir sâ'at ve bir dakīka tevakkuf u ârâma ruhsat virilmek lâzım gelür ise teber-i serîü't-te'sîr-inkisâr-ı mülûkâneme hedef olacağınızdan gayrı özr ü illetinize ilkā-yı sem' i'tibâr olunmayup, hakkınızda mücâzât-ı sû-i ____ icrâ kılınacagını mukadder bilüp, bundan böyle dahı meks ü tevakkuf ile a'dâya kuvvet ve ihtişâd iden cunûd-ı muvahhidîne fütûr ve kesâlet îrâs ider hâlde gayr-ı merziye kerîheden mümücânebet birle, cümlenize lâyık ve ___ olan gayret-i dîniyye ve hamiyet-i İslâmiyeyi ele alup, bundan mukaddem nâ-revâ olup, ibrâz olunan bî-hamiyetlik ârını imhâ ve izâleye ve bu vechle kazâ-yı mâfât dikkat olunup, ma'âzallâhu te'âlâ fî mâ ba'd dahı ednâ bahâneyi ser-rişte ile betâ'et ve tevâni irtikâbıyla sarf olunan himmet ve ihtimâm âsâr-ı cem'iyyetin îrâs-ı fütûr ile arza perîşânî ve he hebâ olmasına her kim sebeb ve illet olur ise hakkında envâ'-i ukābet ve vehâmet lâ-muhâline icrâ kılınacagını cümleniz mukarrer bilüp, özr ü illeti ber-tarâf ve hem-res ittifâk olarak bu emr-i hatîr-i vâcibü'l-itmâmda teşmîr-i sâ'id cidd ü gayret idüp bilâ-te'hîr ve i'tizâr mütevekkilen ale'l-kaviyyü'l-Kahhâr ve mütevessilen bi'n-nebî ve âlihi'l-ethâr bundan akdem kerrâtla şeref-efzâ-yı sudûr olan evâmir-i vâcibü'limtisâlimin mezâmin-i münîfesi üzere Bükreş cânibine ahz-ı intikām ve sâr içün sarf-ı e'inne müsâra'at ve ılgar olunup, keyfiyet-i hareketinizi ordu-yı hümâyûnuma inhâya mübâderet ve fîmâ-ba'd mugāyir-i fermân vaz' u hareketden mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1183 **[Sayfa 175]**

Hüküm No : 688

İbrail nâzırı vekili olup, nüzül emîni nasb u ta‘yîn olunan Yakub *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Vâki‘ olan sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum takrîbi ile İbrail kal‘ası muhâfazasına me’mûr tavâ’if-i asâkir-i mansûremin kā‘ide-i mer‘iyye-i mîriyye üzere iktizâ iden aynî ta‘yînâtları muktezâ-yı vakt ü hâle göre ve sâ’ir rü’yeti muktezî levâzımât-ı seferiyyenin ucâletü'l-vakt tedârik ve tanzîmi içün bundan mukaddem taraf-ı Devlet-i Aliyye’mden nüzül emîni ta‘yîn olunan dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden Şirin Ali *zîde mecduhû*nun bu âna değin cânib-i mîrîden müfevvezi olan hazâ’in-i vâfire ve zehâ’ir-i kesîreden masârıfına göre ba‘d-ezîn sıyâneten li'l-mîrî mûmâ-ileyhin azli iktizâ etmeğin, yerine âhar bir sâdık ve müdrik ve kâr-güzâr nüzül emîni nasb u ta‘yîn olunmakdan lâ-büdd olup, hıdmet-i mezkûreye münasib görüldüğü vechle sen ki mûmâileyhsin, bu def‘a nasb u ta‘yîn birle ilbâs-ı hil‘at olunmağın, imdi senin me’mûr-ı rü’yet ve idâresi olduğun umûr-ı mühimme-i mîriyyede senden melhûz olan sadâkat ve istikāmeti lâzımesince umûr-ı me’mûreni rü’yet ve idâre eyleyüp, izâ‘at-ı emvâl-i mîriyyeden be-gāyet tevakkī vü mübâ‘âdet ve tahsîl-i rızâya min küllî'l-vücûh sarf-ı nakdîne-i kudret eylemen üzere bu def‘a ordu-yı hümâyûnum hazînesinden emr-i bina içün on bin ve masârıf-ı ta‘yînât ve sâ’ire içün kırk bin guruş ale'l-hesab i‘tâ olunup, meblağ-ı mezbûr ile mashûben bi's-selâm ol cânibe vardıkda, selefin mûmâ-ileyhin gerek nükūd ve gerek zehâ’ir ve sâ’ireden her ne mikdâr mevcûdu var ise Rumili vâlîsi ve Boğdan cânibi seraskeri vezîrim Abdi Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun re’y ü ma‘rifet ve ma‘rifet-i şer‘ ve sâ’ir lâzım gelenler ittifâklarıyla ahz u kabz ve makbûzunu müş‘ir yedîne memhûr sened verdikden sonra bilâ-tevakkuf öteden berü olageldiği vechle rü’yet-i umûr-ı me’mûrene mübâderet ve her hâlde kā’ide-i mer‘iyyeye tatbîk ile bâ-fermân ve bâ-buyuruldu iktizâ iden masârıf-ı mühimmeyi rü’yet eyleyüp, bilâ-fermân ve bilâ-buyuruldu izâ‘at-ı emvâl-i mîriyyeden ihtirâz ü mücânebet eyleyüp, şöyle ki; bu emr-i hatîr-i lâzımu't-tedbîrde hıdmet-i mezbûreyi kendüne sermaye-i şeref ve izzet ve bâ‘is-i mefharet bilerek müteyakkızâne hareket ve hafazahû'llâhu te‘âlâ mugāyir-i rızâ harekete cesâretden mücânebet ve bî-lüzûm olan mahallere bilâ-fermân harc u sarf ile itlâf u izâ‘at eylemek ihtimâlin olur ise te’dîb ve tenkîl ile mücâzât olunacağını teyakkun eyleyerek kānûn ve şürût-ı mer‘iyye ve sâdır olan evâmir-i aliyyeme muvâfik vezîr-i müşârun-ileyhin re’y ve buyruldusu ile lâzım gelen ta‘yînâtı tamâmen virüp, bir kimesnenin haklarını kat‘ ve ketm eylememek şartıyla senin nüzül emîni nasb u ta‘yîn olundığını hâvî dîvân-ı hümâyûnumdan emr-i şerîfim tahrîri

bâbında bi'l-fî‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Za. Sene [1]183

Hüküm No : 689

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Edirne bostancıbaşısı olup sevk-i askere me’mûr İsmail *dâme mecduhû*ya ve ma‘iyyetinde olan ser-turnâyî (…) *zîde mecduhû*ya ve zikri câ’î eşkıyânın bulundukları mahallerin zâbitân ve a‘yânına hüküm ki:

Nefs-i Pazarcık'dan Sirozluoğlu İbrahim ve Nalband Abdiş karındaşı Deli Ahmed ve Serseroğlu Kara Ahmed ve Rehvaoğlu Ali ve Kısacıkoğlu Bekir ve Elikli karyesinden diğer Deli Ahmed ve karındaşı Deli Hasan ve Kayadin karyesinden Memiş Çocun ve Osman oğlu Kara İbiş ve Kel Hüseyin ve Kara Süleyman nâm on bir nefer şekāvet-pîşeler öteden berü kat‘-ı tarîk ile me’lûf olup, nice ebnâ-i sebîli katl ve mâllarını gasb şenâyi‘ine tasaddîleri ve hattâ bundan mukaddem savb-ı me’mûruna âzim olan Astar Çavuş'[l]a Şehlâ Hüseyin Çavuş'un tarîkini kat‘ ve emvâl ve eşyâsını gāret ve yağma eyledikleri tahkīk olmakdan nâşî alâ eyyi vechin kâne ele getirilüp ahzları ve emvâl-i magsûbenin zâhire ihrâcı siz ki bostancıbaşı ve turnacıbaşı-i mûmâileyhimâsız sizden matlûb olmakla işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde esâmîleri mezkûr on bir nefer kuttâ‘-ı tarîk eşkıyâsı bulundukları mahallerde sirran ve alenen tecessüs ve tefahhus olunarak ne tarîkle mümkün olur ise ele getirülüp bi-eyyi hâlin cümlesi ahz ve mahbûsen ve mukayyeden muhâfaza etdirilerek meştâ-yı hümâyûnuma irsâllerine bi'l-ittifâk nisâr-i vüs‘ u tâkat ve ber-vech-i muharrer çavuş-ı mezbûrdan ahz u gasb eyledikleri emvâl u eşyâyı dahı her ne mahalle vaz‘ ve ta‘biye ve ihfâ eylemişler ise kat‘â tesâhül ve tegāfül olunmayarak bi't-taharrî mecmû‘unu hârice ihrâc ve keyfiyeti i‘lâma müsâra‘at ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâyetden ahz-ı eşkıyâ husûsunda kusûr veyahud himâyet-i eşkıyâ hâletleri rû-nümûn olur ise bu misillüleri dahı hilâfdan ârî vechle ism ü şöhretleriyle tahrîr ve iş‘âra dikkat eyleyüp bu bâbda ednâ mertebe rehâvet ve tekâsülden ve celb-i mâl dâ‘iyyesiyle ehl-i ırz makūlesine ta‘arruzdan mübâ‘âdet ve eşkıyâyı ahz ve irsâl itmezden evvel tahrîrât-ı beyhûde göndermekden dahı be-gāyet tehâşî vü mücânebet olunmak bâbında.

Fî evâ’il-i Z sene 1183

Hüküm No : 690

Bükreş üzerine me’mûr askere başbuğ olup hâlâ Rusçuk'da olan Sivas vâlîsi vezîr Sarım İbrahim Paşa’ya ve ordu ağası Turnacıbaşı beyi (…) *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bi-avni'llâhi'l-Meliki'l-Fettâh Bükreş'i eyedî-i e‘âdîden tahlîs ve Bükreş ve havâlîsini Moskovlu ve usât-ı re‘âyâdan tathîr ve tanzîfe, sen ki müşârun-ileyhsin, me’mûr kılındığın hasebiyle bu esnada Yergöğü'ye mürûr ile temşiyet-i maslahata mübâderet ve müsâra‘at eylemen irâdesiyle etrâfdan ma‘iyyetine asâkir-i kesîre sevk ve tesyîr olunarak el-yevm ma‘iyyetinde piyâde ve süvârî güzîde ve müsellah otuz binden mütecâviz asâkir-i gayret-eser cem‘ ve âmâde ve cümlesi Bükreş üzerine azîmete hâhiş üzere oldukları tahrîr ve iş‘âr olunup bu mikdâr asker-i zafer-eser ma‘iyyetine vâfî olmakla bundan sonra bu havâlîlerden ve Rumili câniblerinden gelen bayrakların askerini ma‘iyyetinde alıkomayup, zahîreleriyle ma‘an gelen bayrakları ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma tesyîre dikkat eylemen fermân-ı hümâyûnum olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi Filibe ve Pazarcık'dan ahd-i karîbde ma‘iyyetine vâsıl olan sekiz bayrak serdengeçdilere ol tarafda ta‘yînât verildiğine bina’en, mârrü'z-zikr bayrakların ta‘yînâtları içün Filibe ve Pazarçık'dan tertîb ve tekmîl ve tahmîl olunan zahîre ile sâ’ir kazâların zahîrelerini mâliye tarafından sâdır olan diğer emr-i şerîfim mûcebince ordu-yı hümâyûn-ı zafer-nümûneme tesyîre mübâderet ile zikr olunan sekiz bayrakdan mâ‘adâ bundan sonra ol tarafa gelen askeri ve zahîrelerini alıkomayup fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere ordu-yı hümâyûnum tarafına tesyîr ve tesbîllerine dikkat ve imrâr-ı vakt ve tefviyet-i fırsatdan mübâ‘âdet ile mukaddem ve mu’ahhar sâdır olan, tarafına vârid olan evâmir-i ekîde-i aliyyetü'ş-şânım mûceblerince ma‘iyyetinde mevcûd cünûd-ı müslimînin gazâ vü cihâda sevk ve hâhişleri ber-kemâl iken bilâ-te’hîr ve't-tevkif Yerğöğü'ye geçüp, mütevekkilen ala'llâhi ve müstemidden an-rûhâniyyet-i resûlillâh Bükreş üzerine azîmet ve katl u tedmîr-i Sayfa**: 176**] a‘dâya teşmîr-i sâ‘id gayret ve şecâ‘at ile kasaba-i Bükreş'i ve etrâfını levs-i vücûd-ı düşmenden tathîr ve tanzîfe bezl-i vüs‘ u tâkat eyleyesin. Arz ve tahrîrin üzere gerek asker ve zahîre ve hazîne ve gerek top ve barut ve mühimmât-ı cebehâne tamâmen tarafına vâsıl olup, bir maddede kusûr kalmamağla bundan sonra ma‘iyyetine cem‘ ü ihtişâd iden asâkir-i İslâm ile karşuya geçmekde tevânî ve te’hir idecek olur isen bir dürlü özr u cevâbın ısgā olunmaz. Encâm-ı kârını mülâhaza ve tedebbür ve bu husûsları bir hoşca tefekkür iderek fırsatı tefviyetden ve mugāyir-ı rızâ-yı hümâyûnum olan etvâr ve harekâtdan gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet ve sen ki ordu ağası mûmâ-ileyhsin, sen dahı emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi üzere amel ü harekete ihtimâm ü dikkat ve bir ân akdem cümleniz karşu tarafa mürûr ile Bükreş teshîrine azîmet ve uğur-ı dîn u Devlet-i Aliyye’mde hıdemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe nisâr-ı tâb u tâkat eyleyüp, mugāyir-i evâmir-i aliyye-i padişâhânem fimâ-ba‘d bir gûne rehâvet ve batâ’etden ve Rusçuk'da tevakkuf ve ârâm ile cem‘ olan asâkir-i İslâm’a fütûr îrâs ider hâletden be-gāyet tevakkī vü mübâ‘âdet eylemeniz bâbında.

Fî evâ'ili Z sene [1]183

Hüküm No : 691

Sâbıkā Özi ve hâlâ Karaman vâlîsi olan vezîr Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senden gayret ve hıdmet ve şecâ'at melhûz olmakdan nâşî Niğbolu muhâfazasına ta'yîn olunmuşsundur. İmdi işbu emr-i şerîfim vüsûlunde kat'â avk u te'hîr eylemeyüp, ve ağırlığın kethüdân ile girüden gelmek üzere sen serî'an ve âcilen Tolçı'ya ve ândan doğru Niğbolu'ya varup muhâfazasına kıyâm ve ânda mevcûd olan sunûf-ı askir-i zafer-eserimle hüsn-i mu'âşeret ve etrâf ve havâlî ve Kule kal'asını gereği gibi muhâfazaya dikkat ve vâki' olan keyfiyâtı arz u işaret eylemen bâbında.

Fî evâ'ili Z sene [1]183

Hüküm No : 692

Vidîn kadısı (…) *zîde fazluhû*ya ve Vidîn kal'ası muhâfazasına me'mûr cebeciler neferâtı üzerlerine zâbit vekili olan Seyyid Mehmed Kethüdâ *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Vidîn Kal'ası kurbünda vâki' Krayova ve sâ'ir kazâları Eflak ve Boğdan keferelerinden himâyet u sıyânet içün ta'yin olunan asâkir-i muvahhidîne muktezî olan mühimmât-ı cebehâneyi idâreye, mevcûd neferât-ı vâfî olmadığından nâşî müceddeden cebehâne-i âmirem ocağı tarafından üç aded serdengeçdi bayrağı küşâd ve beher bayrağa ol havâlîden kul oğullarından ve dirliğe rağbet ider şecî' ve bahâdır ve darb u harbe kādir yarar ve tüvânâ yüzer neferden üç yüz nefer müceddeden tashîh ve be-dergâh olunması içün fermân-ı celîlü'ş-şânım sâdır olmağın ocağ-ı mezbûrdan ta'yîn olunan (…) *zîde kadruhû* mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki şeref-sudûr iden emr-i celîlü'ş-şânım mûcebince neferât-ı merkūmûnu ol havâlîden müceddeden tashîh ve be-dergâh ve mevcûd itdürdüp, tekmîlen tahrîr olunduklarını müş'ir ale'l-esâmî defterin mahallinde kaydıçün kıbel-i şer'den memhûran bir ân akdem ocağ-ı âmirem tarafına irsâle şitâb ve müsâra'at eyleyüp, bi-avnihî te'âlâ hitâm-ı mesâlihde ağaları kırkar ve alemdârları yirmişer akçe ile tekā'üden nân-pâreleri avâtıf-ı aliyye-i cihândârânemden ihsân u inâyet olunacağını kendülere ifhâm idüp, hıdemât-ı hümâyûnumda kemer-i gayreti miyâna bend ve sarf-ı makderet eylemelerine sen dahı bezl-i tâb [ve] kudret eyleyesin deyu dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından hâlâ cebecibaşı olan Mehmed *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâ'ili Z Sene [1]183

Hüküm No : 693

İlbasan sancağı mutasarrıfı Süleyman *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâileyhsin bu def‘a ordu-yı hümâyûnuma vürûd iden tahrîrâtın me’âl ve mefhûmu bi'l-cümle ma‘lûm olup senden uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde küllî hıdmet ve muvâfık-ı rızâ hareket ve gayret me’mûl ve muntazar olmakdan nâşî, mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince müretteb kapun halkıyla serî‘an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma vüsûlün matlûb olmağla, bir dürlü özr u illete mebnî mansıbında ve hilâl-i râhda meks u tevakkuf ve batâ’et üzere hareketden mübâ‘âdet ve alâ cenâhi'l-isti‘câl ordu-yı hümâyûnuma lühûka müsâra‘at eylemen bâbında isti‘câlin içün işbu emr-i şerîfim şeref-rîz-i sudûr olup (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. Bi-mennihî te‘âlâ senden me’mûl olduğu üzere bir ân akdem ordu-yı hümâyûnuma gelüp ibrâz-ı hıdmet eylediğinde, zuhûr idecek hıdmetin mensî olmayup hüsn-i mükâfâtıyla mukzî'l-merâm olacağın ma‘lûmun oldukda heman vusûl-i emr-i şerîfimde mükemmel ve muntazam kapun halkıyla olduğun mahalden hareket ve bir mahalde meks ve batâ’et ve yollarda imrâr-ı vakt etmeyüp, be-gāyet sür‘at ü şitâb iderek bir sâ‘at mukaddem ordu-yı hümâyûnuma lühûka mübâderet birle şâyeste-i hüsn-i mükâfât olacak hıdemât-ı mergūbe ibrâzına nisâr-ı vüs‘ ve tâkat eyleyüp, fermân-ı hümâyûnuma muhâlif te’hîr ve tekâsülden ve kapun halkı noksân olmakdan ziyâde hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâ’ili Z sene [1]183

Hüküm No : 694

Yenişehir-i Fener mollâsına ve Alasonya ve Beheşte ve Gölükesri ve Yanya kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zikr olunan kazâların bi'l-cümle zâbitânı *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Mora cezîresinde vâki‘ Anabolu kal‘ası'na me’mûr kılınan Yenişehir-i Fener kazâsına tâbi‘ Hacılarobası karyesinde sâkin Humbaracı Yusuf ve Ebubekir ve Alasonya kasabasında sâkin Humbaracı Mustafa ve Beheşte Kazâsı'na tâbi‘ Polyan karyesinde sâkin Humbaracı Salih ve Gölükesri kazâsına tâbi‘ Avşani karyesinde sâkin Humbaracı Süleyman ve nefs-i Yanya'da sâkin Humbaracı Ali ve Süleyman ve İsmail ve Ahmed ve Mustafa ve Ömer ve diğer Süleyman ve Mehmed ve Yusuf ve âhar Süleyman nâm on beş nefer humbaracıların muktezâ-yı me’mûriyetleri üzere ucâleten ve müsâra‘aten bir ân akdem oldukları mahallerden hareket ve savb-ı me’mûrelerine azîmet etdirilmeleri bâbında emr-i şerîfim sudûrun Humbaracıbaşı Receb *zîde mecduhû* arzuhâliyle istid‘â etmeğin, vech-i meşrûh üzere bilâ-te’hîr oldukları mahallerden ihrâc ve serî‘an ve âcilen Mora cezîresinde mahâll-i me’mûrelerine sevk ü tesbîl olunmaları fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve zâbitân-ı mûmâileyhimsiz, zikr olunan humbaracıların kat‘â te’hîr ve tevkīf itdirmeyerek ve bir neferi

girü kalmamak üzere oldukları mahallerden derhâl ihrâc ve serî‘an ve âcilen Mora cezîresinde mahâll-i me’mûrlarına sevk ü tesbîllerine her biriniz ihtimâm ü dikkat eyleyüp ser-i mû rehâvet ve taksîrden ve ihmal ve tesâmühden hazer ve mübâ‘âdet eylemeniz bâbında.

Fî Evâ’il-i Z sene [1]183 **[Sayfa 177]**

Hüküm No : 695

Yenişehir-i Fener kadısına ve rikâb-ı kâm-yâbımdan bâ-fermân-ı âlî kazâ-i mezbûrdan üç bin piyâde ihrâcına me’mûr Turnacıbaşı (…) *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bundan akdem ordu-yı hümâyûnuma gelmek üzere kazâ-i mezkûrdan tertîb olunan bayraklar ile üç bin nefer piyâdenin bu esnâda Mora cezîresine lüzûmu olduğuna bina’en, rikâb-ı hümâyûnum tarafından bâ-emr-i celîlü'ş-şân Mora cezîresine ta‘yîn ve ordu-yı hümâyûnuma gelmekden me’mûriyetleri hasbe'l-iktizâ tahvîl ve bir gün evvel me’mûr oldukları Mora tarafına azîmet ve varup cümlesi hâlâ Mora muhassılı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetinde bulunup re’y-i rezîn-i isabet-rehîni üzere emr-i muhâfaza ve hıdmet-i muhâresede bulunmağa say ve sür‘at ve ser-i mû tehâvün ve te’hîrden tehâşî vü mücânebet eylemeleri emr-i hümâyûnum olmağın, bilâ-imhâl ber-vech-i isti‘câl gitmeleri ve cümle ittihâdıyla ihrâc ve gönderilmeleri vâcibe-i hâlden iken tehâvün ve kusûrları ve şimdiye değin adem-i hareketleri ihbâr olunmağla böyle umûr-i dîn ve hıdmet-i Devlet-i Aliyye’mde rehâvet, bir dürlü sezâvâr-ı dîn ü diyânet ve lâyık-ı şân-ı hamiyyet olmayup, mübarek rikâb-ı hümâyûnumdan şeref-sudûr olan fermân-ı celîlü'l-unvânım mûcebince neferât-ı mezbûre ucâleten ve müsâra‘aten mübâşir-i mezbûr ma‘rifeti ve ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ahali ve a‘yân ve ihtiyârân ma‘rifetleriyle alâ eyyi hâlin ihrâc ve me’mûr oldukları Mora cânibine sevk ü tesyîr ve gitdiklerini bir an evvel arz u i‘lâm ve bu husûsu âhara kıyâs görmeyüp, fevka'l-kusûr dikkat ü ihtimâm etmeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. Vusûlünde, siz ki mevlânâ ve mübâşir-i mûmâileyhimâsız, böyle sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve bi-eyyi vechin kâne neferât-ı mezbûreyi bayraklarıyla bilâ-tevakkuf ihrâc ve savb-ı me’mûelerine sevk ü tesyîr ve gitdiklerini bir-kadem mukaddem arz u i‘lâm eyleyüp, ser-i mû te’hîr ü terâhîlerine cevâz ve ruhsat göstermeyesiz, Ve siz ki neferât-ı mezkûrelerin ağa ve alemdârlarısız, sizin me’mûriyetiniz ber-minvâl-i meşrûh Mora'ya tahvîl ve ale't-ta‘cîl vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde bulunmanız emr-i mühimm ve acîl iken te’hîr ü terâhî misillü keyfiyet sizden sudûru bir dürlü gayret-i dîn ve ocak ve lâyık-ı hak olmamağla imdi bu def‘a sâdır olan emr-i âlî vürûdu sâ‘atde itâ‘at ve me’mûr olduğunuz Mora cânibine teveccüh ü azîmet eylemeğe dâmen-i gayreti dermiyân eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra emr-i şerîfimin hilâfına mikdâr-ı

zerre kusûr ve fütûrunuz zuhûr eylemek ihtimâli olur ise bir dürlü cevâba kādir olamayup, nedâmet ve şe‘âmet-i azîmesin her vechle müşâhede ideceğiniz emr-i muhakkakdır. Heman dîn-i mübîn ve ocağ-ı âmirenin gayretin elden komayup, bir gün ve bir sâ‘at evvel mükemmel neferâtınız ile hareket ve ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe varup, emr u re’yi üzere edâ-yı hıdmet-i şâhâneme müsâra‘at ve tahsîl-i rızâma mübâderet eyleyüp, hilâfından ittikā vü mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fî‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Süleyman Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 696

Ohri ve İlbasan sancakları mütesellimlerine ve Arnavudluk'dan sefer-i hümâyûnuma me’mûr olmayan bey ve beyzâde ve darb u harbe kādir il erlerine hüküm ki:

Bu esnada Mora muhâfazası ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğuna bina’en, hâlâ Mora muhassılı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa'nın ma‘iyyetine vürûda müsâra‘at ve emr ü re’yi ile amel ü hareket eylemeniz içün me’mûriyetini hâvî rikâb-ı müstetâbım tarafından hatt-ı hümâyûn-ı mehâbet-makrûnumla ma‘lûme fermân-ı hümâyûnum sâdır olmağla, ordu-yı hümâyûnum tarafından dahı tekmîlen ve isti‘câlen işbu emr-i âlîşânım ısdâr ve (..) ile irsâl olunmuşdur. İmdi siz ki mütesellimân ve sâ’ir-i mûmâileyhimsiz muhâfaza-i mezkûre içün sizin bir sâ‘at akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûlünüz akdem-i umûr-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğu ma‘lûmunuz oldukda, bir dakīka te’hîr ve tevakkuf itmeyüp bir sâ‘at akdem bulunduğunuz mahalden hareket, ve darb u harbe kādir yanınızda istishâb eylediğiniz neferât-ı kesîre ile ucâleten ve müsâra‘aten ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûl u lühûka mübâderet ve rikâb-ı hümâyûnum tarafından sudûr iden emr-i hümâyûnumun mazmûn-ı münîfi üzere vezîr-i müşâruni-leyhin emr u re’yi ile amel ü hareket iderek, hıdemât-ı aliyyemde bezl-i makdûr ve mezîd-i say u gayret ü ihtimâm eyleyesiz. Şöyle ki; sâdır olan evâmir-i aliyyeme mugāyir tekâsül ve batâ’et üzere hareketiniz zâhir olur ise ukūbât-ı şedîdeye giriftâr olacağınız bî-iştibâhdır. Ana göre hareket ve ser-i mû kusûr u rehâvetden be-gāyet hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 697

Mîr-mîrân-ı kirâmımdan hâla Çorum sancağı mutasarrıfı olup Bender'de kıyâm üzere olan Seyyid Hüseyin *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâi-leyhsin senden, gayret ve hamiyyet birle uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde hüsn-i hıdmet me'mûl olduğuna binâ'en, ma'iyyetine me'mûr kılınmağı Kaplan Giray Han *dâmet meâliyehû* iltimâs etmeleriyle, ma'iyyet-i han-ı müşârun-ileyhe me'mûriyetini ve emr ü re'y-i İlhanîleri üzere hareket eylemen tenbîhini hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun olduğu gibi kapun halkıyla Bender'den kalkup han-ı müşârun-ileyh ma'iyyetine varup seni ne mahalle ta'yîn ve ne hıdmete tahsîs ider ise, derhâl ta'yîn eylediği mahalle azîmet ve tahsîs kıldığı hıdmeti edâya müsâra'at eyleyüp, emr-i re'yinden hâric hareketden ve ser-i mû rehâvet ve batâ'etden be-gāyet tehâşî ve mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 698

Ümerâ-i deryâdan Rodos sancağı Mutasarrıfı Cafer *dâme izzuhû*ya hüküm ki:

Bu esnâda Mora havâlîsinin ehemm-i mehâmm-ı lâzımu'l-ihtimâmdan olmakdan nâşî hâlâ İskender sancağı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâluhû*ya Ülgün ve Bar'dan yarar ve bahâdır neferât ile on kıt'a sefâyin tertîb ve techiz ve esnâ-yı seyr ü sülûklarında zinhâr ve zinhâr Devlet-i Aliyye'mle dost olan Venediklü ve sâ'ir müste'menlerin sefâyin ve âdemlerine bi-vücûh mine'l-vücûh ta'arruz etmemek ve hemân korsan ve izbandid kılağuzu Devlet-i Aliyye'mi ahz ve istîsâl eylemek ve aldıkları sefâyin derûnunda bulunan emvâl ü eşyâ kendülerinin ganimeti olmak ve rağmen li'd-da'vâ sefâyin ve üserâ Tersâne-i Âmireme irsâl olunmak şürûtunu hâvî yedlerinden hüccet-i şer'iyye ahz ve üzerlerine Mîr Yahya *zîde kadruhû*yu başbuğ nasb ve ucâleten tesyîr eylemek üzere rikâb-ı hümâyûnum tarafından hatt-ı hümâyûnumla mu'anven emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunduğu ve bu hilâlde Mora'da Hanya'ya düşmen-i dîn-i mübîn Moskovlu la'înin sefâyini zuhûr ve melâ'în-i mesfûrenin desâyis ve iğvâsıyla Hanya re'âyâsı isyan ve Mora'dan dahı ba´zı re'âyâyı ihtilâl ve civâr kasabât ve kurâda olan ibâd ve müslimîne ta'arruz ve îsâl-i hasârete cesâret eyledikleri inhâ ve ihbâr olunduğuna bina'en, senin ma'iyyetine me'mûr kapûdânlar ile bir ân akdem Mora sularına vusûl ve vurûdun içün me'mûriyetini hâvî rikâb-ı hümâyûnum tarafından sana dahı emr-i şerîfimle tenbîh olunmağla te'kîden ve istidâ'an ve isti'câlen ordu-yı hümâyûnum tarafından dahı işbu [emr-i] celîlü'l-kadrim şeref-rîz-i sudûr olup (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde keyfiyet-i mezbûre ma'lûmun oldukda, ma'iyyetine me'mûr kapûdânlar ile ucâleten ve müsâra'aten Mora sularına vusûle müsâra'at ve ba'de'l-vusûl derya kapûdânı vezîrim İbrahim Paşa *edâmallahu te'âlâ iclâlehû*nun re'y ve ma'rifetiyle amel ü hareket iderek a'dâ-yı dîn ü Devlet-i Aliyye'm olan melâ'în ile korsan ve izbandid eşkıyâlarını ahz ve

istîsâl iderek, hıdemât-ı meşkûre vücûde getürmeğe teşmîr-i sâk gayret ü ihtimâm eyleyesin. Ve lâkin bu bahâne ile Devlet-i Aliyye'mle musâfât üzere olan Venediklü ve sâ'ir müste'men sefâyin ve âdemlerine bi-vechin mine'l-vücûh dahl u ta'arruz olunmakdan ve emr-i hümâyûnuma mugāyir batâ'et ve rehâvet ve tekâsül ve taksîrden ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183 **[Sayfa 178]**

Hüküm No : 699

Ber-vech-i arpalık İskenderiye sancağı Mutasarrıfı Mehmed *dâme ikbâluhû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ileyhsin, Ülgün ve Bar'dan yarar ve bahâdır neferâtla on kıt'a sefâyin tertîb ve techiz ve neferât masârıfı içün beher sefîneye beşer kîseden elli kîse ve her sefîneye peksimâd bahâ biner guruş i'tâ ve Âstâne-i saâdetimden irsâl olunan yüz kantar barutu Anabolu kal'asından ve kusûr iktizâ iden barut ve yuvarlak, donanma-yı hümâyûnuma lühûklarında virileceğini sefâyin-i merkūme kapûdânlarına i'lân ve esnâ-yı seyr-i sülûklerinde zinhâr ve zinhâr Devlet-i Aliyye'mle dost olan Venediklü ve sâ'ir müste'men sefâyin ve âdemlerine bi-vech mine'l-vücûh ta'arruz etmemek ve heman korsân ve izbândid ve a'dâ-yı Devlet-i Aliyye'mi ahz ve istîsâl eylemek ve aldıkları sefâyin derûnunda bulunan emvâl ü eşyâ kendülerinin ganimeti olmak ve rağmen li'd-da'vâ sefâyin ve üserâ Tersâne-i Âmireme irsâl olunmak şürûtunu hâvî yedlerinden hüccet-i şer'iyye ahz ve üzerlerine yeğenin Mîr Yahya *zîde kadruhû*yu başbuğ nasb ve ucâleten tesyîr eylemen içün rikâb-ı kâm-yâbım tarafından hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu'anven emr-i şerîfim ısdâr ve ba'dehû bu hilâlde Mora'da Hanya'ya düşmen-i dîn-i mübîn Moskovlu la'înin sefâyini zuhûr ve melâ'în-i mesfûrenin desâyis ve iğvâsıyla Hanya re'âyâsı isyân ve Mora'dan dahı ba´zı re'âyâyı ihtilâl ve civâr kasabât ve kurâda olan ibâd-ı müslimîne ta'arruz ve îsâl-i hasârete cesâret eyledikleri i'lâm ve inhâ olunduğuna bina'en, hatt-ı hümâyûnumla muhallâ sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrim mûcebince sefâyin-i mezkûreyi ucâleten ve müsâra'aten tertîb ve ____ müsâra'at birle bir sâ'at akdem savb-ı me'mûrlarına tesyîr ve irsâllerine mezîd-i ikdâm ve ihtimâm etmen içün te'kîden ve isti'câlen ve ikdâmen ve ihtimâmen ordu-yı hümâyûnum taraflarından dahı işbu [emr-i] celîlü'l-unvânım şeref-efzâ-yı sudûr olup (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i mezbûre ma'lûmun oldukda, şürût-ı mezkûreye ri'âyet iderek mahâll-i mezkûreden yarar ve bahâdır neferâtla ol mikdâr sefâyin tertîb ve techîz ve şürût-ı mezkûre üzere sefâyin-i mezkûre kapûdânlarından hüccet-i şer'iyye ahz ve yeğenin mûmâ ileyhi üzerlerine başbuğ nasb ile ucâleten savb-ı maksûda tesyîr eylemen içün hatt-ı hümâyûnumla şeref-rîz-i sudûr olan emr-i

cihân-mutâ‘ım mazmûn-ı münîfi üzere amel ü harekete kıyâma müsâra‘at idüp, bu vakti evkāt-ı sâ’ireye kıyâs ile betâ’et ve rehâvet ve tehâvün ve taksîrden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eyleyesin. Şöyle ki; emr-i hümâyûnuma mugāyir ednâ vaz‘ u hareketin vâki‘ olmak lâzım gelür ise, özr u illetin mesmû‘ ve mu‘teber olmayup, mes’ûl ve mu‘âteb olacağını muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre basîret ve intibâh üzere amel ü hareket ve ser-i mû hilâfından ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 700

Buyuruldusu tarafında mahfûzdur.

Bu def‘a mîr-mîrânlığı ibkāsıyla Mora muhassıllı ve muhâfızı ma‘iyyetine ta‘yîn olunan Ferayeli İbrahim *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, fîmâba‘d senden hüsn-i hıdmet ve hamiyet me’mûl ve bu esnâda Mora cezîresinin muhâfazası husûsu ehemm ve muktezî olmak hasebiyle, sahîfe-i cürm ve isâ’etine kalem-i afv mazâ mâ-mazâ keşîde kılınup mîr-i mîrânlığın kemâ fi'l-evvel ibkā ve hâlâ Mora muhassılı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetine me’mûr kılındığını müş‘ir işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, cürmünün afvıyla mîr-mîrânlığın ibkā ve ihsânı şükrünü edâya teşmîr-i bâzû liyâkat birle bir dakīka karâr ve arâm itmeyerek ve bulunduğun sancağın bey ve beyzâde ve darb u harb erbâbı il erleri mu‘accelen ma‘iyyetine istishâb iderek, derhâl hareket ve cezîre-i mezbûre cânibine vürûda müsâra‘at ve ılgar ve ba‘de'l-vusûl vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yiyle harekete ikdâm ve ta‘yîn eylediği mahâll-i lâzımede kıyâm ve edâ-yı hıdemât-ı Devlet-i Aliyye’me be-gāyet sa‘y ü ihtimâm eyleyesin. Şöyle ki; mîr-i mîrânlığın ibkāsı ber-vech-i meşrûh livâ-i mezbûrun bey ve beyzâde ve il erleri ile mu‘accelen ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûle ibtidâr ve edâ-yı hıdemâta bezl-i iktidâr eylemen şürûtuna mübteni iken, ser-i mû hilâfı hareket ve batâ’etin zuhûr eylemek lâzım gelür ise mu‘âtebât-ı şedîdeye giriftâr olacağın bî-iştibâhdır âna göre hareket ve edâ-yı vazîfe-i ubûdiyete ve bir sâ‘at akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûle mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 701

Bunun dahı buyuruldusu tarafında mahfûzdur.

Arnavud Belgradı sükkânından olup bu def‘a mîr-i mîrân rütbesiyle müceddeden şânı terfî‘ ve i‘lâ kılınup Mora muhâfızı ma‘iyyetine me’mûr Kurd Ahmed *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, zâtında merkûz olan cevher-i rüşd ve hamiyet muktezâsınca hıdemât-ı mebrûre ve me’âsir-i ber-güzîde zuhûru me’mûl ve bu esnâda Mora cezîresinin muhâfazası ehemm ve muktezî olduğuna binâ’en, hâlâ bulunduğun sancağın bey ve beyzâde ve darb u harbe kādir il erlerini derhâl ma‘iyyetine istishâb ve ucâleten cezîre-i merkūme cânibine vusûle müsâra‘at ve ılgar ve hâlâ Mora muhassılı ve muhâfızı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun ta‘yîn eylediği mahâll-i lâzımede hıdemât-ı Devlet-i Aliyye’me kıyâm ve emr ve re’yi üzere harekete ikdam ve sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemen şartıyla müceddeden rütbe-i mîr-mîrâni ile şânın terfî‘ ve i‘lâ kılınup ber-vech-i meşrûh ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe me’mûriyetini hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi bu esnâda cezîre-i merkūmenin emr-i muhâfazası ehemm-i mehâmdan olmağla, senden me’mûl ve melhûz olan gayret ve hamiyet lâzımesince bir dakīka meks ü ârâm eylemeyüp, derhâl bulunduğun sancağın bey ve beyzâde ve harb u darbe kādir il erlerini yanına istishâb ve bilâ-tevakkuf hareket ve seyr-i serî‘ ile cezîre-i merkūme cânibine vusûl ü lühûka müsâra‘at ve ılgar ve ba‘de'l-vusûl vezîr-i müşârun-ileyhin ta‘yîn eylediği mahâll-i lâzımede hıdemât-ı devlet-i seniyyeme kıyâm ve emr ü re’yiyle harekete ikdam birle rızâ-yı mülûkâneme muvâfık me’âsir-i mergūbe ibrâzına nisâr-ı cehd ü tâkat eyleyesin. Şöyle ki; bir-kadem akdem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe vusûlün lâzıme-i vakt ü hâlden idüğü sana ifâde vü tenbîh olunmuşiken, hilâfı hareketin zuhûr eylemek lâzım gelür ise özr u illetin bir dürlü mesmû‘ olmayup, mu‘âkabât-ı şedîdeye giriftâr olacağın bî-iştibâhdır. Ana göre harekete ikdam ve muktezâ-yı me’mûriyetini tenfîz ve icrâya mezîd-i ihtimâm birle hakkında olan hüsn-i zann-ı şâhânemi tasdîk ve te’bîde sa‘y ü dikkat eyleyüp, ser-i mû kusûr ve terâhîden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 702

Bar ve Ülgün ve İskenderiye ve Narda kadılarına ve kılâ‘-ı mezkûr muhâfazalarında cebeci zâbiti olan Hasan ve Murtazâ ve Ali ve Osman Çavuş *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Ser-süğūr-ı İslâmiyeden kılâ‘-ı mezkûre muhâfazalarında olan dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı müddet-i medîdeden berü birer takrîb taklîl ve hıdmet-i lâzımeleri teksîr olduğundan hıdemât-ı aliyyeye vâfî bir mikdâr neferât inzimâmına takviyet verilmesi şân-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğuna binâ’en, bu def‘a kılâ‘-ı mezkûrenin her birine ellişer nefer

dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı müceddeden ol havâlîden tashîh ve be-dergâh ve mevcûd etdirilmesi içün fermân-ı âlîşân sâdır olmağla, şeref-bahş-i sudûr iden fermân-ı celîlü'ş-şânım mûcebince neferât-ı merkūmeyi ol havâlîden şecî‘ ve bahâdır ve ceng ü harbe kādir yarar ve tüvânâ sekbânlardan ve kul oğullarından ve sâ’ir dirliğe rağbet idenlerden her bir kılâ‘a ellişer neferden iki yüz nefer dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı müceddeden tekmîlen tashîh ve be-dergâh ve muhâfaza-i mezkûrede mukīm olmak üzere ocakdan ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifetiniz ile tahrîr ve tashîh etdirdüp mahalline kayd içün ale'l-esâmî defterin kıbel-i şer‘den mümzâ ve mahtûmen mübâşir-i merkūme teslîm ve ordu-yı hümâyûnuma avdet ve ber-mûceb-i emr-i âlî neferât-ı merkūmeyi tekmîlen tashîh ve be-dergâh eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l cebecibaşı olan dergâh-ı mu‘allâm cebecibaşılarından Mehmed *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183 **[Sayfa 179]**

Hüküm No : 703

Hâlâ Sultanönü sancağı ilhâkıyla Bender muhâfazasında olan Abaza Mehmed *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Kudret ve inâyet-i cenâb-ı hazret-i Vâhidü'l-Kahhâr ile düşmen-i dîn ü Devlet-i Aliyye’m olan Moskov keferesinden ahz-ı sâr içün sefer-i hümâyûnumda ve serhaddât muhâfazalarında külliyetlü asâkir-i nusret-şi‘âr tehyi’e ve ihzârına irâde-i mülûkâneme ta‘alluk rızâ ve bi'l-husûs sen serhadd-i cesîm olan Bender muhâfazası hıdmetine kıyâm üzere olduğuna binâ’en bir âdemini ilhâkan mutasarrıf olduğun livâ-i mezbûra irsâl ve seksen nefer müretteb güzîde ve müntehab işe ve cenge yarar kapun halkını tedârik ve tarafına celb içün bundan akdemce ordu-yı hümâyûnum tarafından ve ba‘dehû isti‘câli hâvî tekrâr rikâb-ı hümâyûnum cânibinden eğerçi evâmir-i aliyyem ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Lâkin el-hâletü hâzihi mansıbından ol mikdâr kapu halkının celbine müsâ‘adesi olmamağla livâ-i mezbûr içün müretteb ol mikdâr kapun halkını Bender'de tedârik ve hâzır u âmâde eylemen husûsunu hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûnumdan sâbıkā Silahdâr Kâtibi el-Hâc Mustafa *zîde mecduhû* takrîr ve istid‘â eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel eylemen bâbında fermân-ı hümâyûnum sâdır olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi sen ki mîr-mîran-ı mûmâ ileyhsin, masârif-ı seferiyene avn ve medâr olmak içün bin yüz seksen dört senesine mahsûben livâ-i mezbûrdan ta‘yîn ve tahsîs kılınan imdâd-ı seferiyen bir ân akdem tahsîl ve tarafına îsâl olunmak üzere isti‘câli mutazammın başka emr-i âlîşânım ısdâr ve irsâl olunduğu ma‘lûmun oldukda, bir ân ve bir sâ‘at te’hîr ve tevakkuf etmeyüp, vusûl-ı emr-i

şerîfim günü ilhâkan mutasarrıf olduğun livâ-i mezbûr içün müretteb olan ol mikdâr kapun halkı güzîde ve müntehab ve ceng ü harbe kādir olmak üzere Bender'de tedârik ve dâ'irende hâzır u âmâde eyleyüp, bundan sonra dahı özr u illet ve bahâne ile iğmâz ve ihmâl misillü batâ'et ve rehâvet üzere hareketden ve emr-i âlîşânımın mugāyiri ser-i mû tekâsül ve taksîrden gāyetü'l-ğāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene 1183

Hüküm No : 704

Hâlâ Özi Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti Ser-turnayî Abdurrahman *zîde mecduhû* ve muhâfaza-i mezkûre kâtibi ve çorbacı ve çavuşân ve zâbitân ve ihtiyârân ve emekdârân ve bi'l-cümle odalu ve yamakān ve neferât *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Bundan akdemce serhaddâtın mevâcibleri husûsuna şürû' ve alâ merâtibihim mevâcibleri peyderpey sevk ü tesyîri ve temşiyet-yâb oldukda muhâfaza-i mezbûrenin ve cümle Kırım serhaddâtının dahı yüz seksen senesi mevâcibleri ber-mûceb-i defter-i icmâl tertîb ve ocağın bi'l-fi'l Orta Çavuş İsmail *zîde mecduhû* mübâşeretiyle irsâl olunup, kā'ide-i kadîme üzere tevzî' olunduğunun haberi vürûdunda, seksen bir senesi mevâcibleri dahı ta'kīb ve ânın dahı haberi eserinde seksen iki senesi mevâcibleri tensîk ve birbirini ta'kīben gönderilmesi tashîh ve bu minvâl üzere muhâfaza-nişînin mevâciblerin i'tâ zarûret ve müzâyakadan vâreste ve rehâ olmalarına ocakdan sarf-ı miknet ve taraf-ı mülûkânemden müsâ'ade ve himmet olunup, seksen bir senesi mevâcibleri dahı nizâm-pezîr ve irsâl ve tesyîr üzere iken, bu def'a tahrîrâtınız vürûd ve orta çavuş-ı mûmâ ileyh ile mevâcib-i mezkûr muhâfaza-i merkūme vusûlünde üç beş muharrik ve fitne-pîşe iğvâsıyla bilâ-fikr ve endişe hazîne ile orta çavuş-ı mûmâ ileyhi bilâ-vech-i şer'î zulmen vaz'-ı kal'a eyleyüp ve ocağın ırzına şeyn îrâs idecek hakāret ve şenâ'ate tasaddî ile seksen bir ve iki ve üç senelerinin dahı mevâcibleri mütâlebe olduğu ma'lûm olmağla, güzeşte-i mevâcib istid'âsı hilâf-ı kā'ide değildir ancak ocağın orta çavuşunu bî-vech kal'a-bend ve ânınla dahı ba´zı bî-günâhların kal'aya vaz' olunması hilâf-ı şer' ve mugāyir-i kānûn ve rızâ olmağla lâyık ve revâ olmayup, âna olan hakāret ocağ başısı(?) ve ocakluk dâ'iyyesinde olanlara râci'dir. Yol ve erkân görenler ocağın ırz u şânına ri'âyet ve ednâ bir ihtiyârına itâ'at ve ikrâm ile ber-hûdâr olurlar. Yohsa bu gûne vaz'-ı nâ-hemvâr muvâfik-ı rızâ-yı perverdigâr değildir. Husûsan düşmen-i dîn karşusında böyle muhill-i nizâm hareket sezâvâr-ı diyânet ve lâyık-ı şân-ı şecâ'at olmamağla, imdi üç beş muharrik ve müfsidîn iğvâsına tab'iyyetden ferâğat ve orta çavuşı mûmâ-ileyhi kal'adan ihrâc ve kā'ide-i dersiye üzere sene-i mezbûre mevâcibi ahz ve orta çavuşu mûmâ ileyh Kırım kılâ'ının sene-i mezkûre mevâcibini ve Kefe ordusunun mevâcibini

bir sâ‘at evvel irsâl eylemesine bi'l-ittifâk müsâra‘at eyleyesiz ki; seksen bir senesi mevâcibleri dahı hâzır olmağla irsâl olunsun ve ânın akabince seksen iki mevâcibleri temşiyet-yâb ve seksen üç dahı hitâm-resîde oldukda temşiyet virilecekdir. Heman ber-minvâl-i muharrer mûmâ ileyhi ıtlâk ve mevâcibinizi ahz ve savb-ı me’mûruna ucâleten irsâl ve bu mertebe şemâtet ile te’hîrine bâ‘is olan üç beş nefer mûkiz-i fitneler her kimler ise haklarından gelinüp, serhadd-i merkūma şerr ü şûrlarından te’mîn olunmak içün ism ü resmleriyle tahrîr ve mevâcib-ı mezbûr dahı yüz aklıklarıyla tevzî‘ olunduğunu ale't-ta‘cîl meştâ-yı hümâyûnuma i‘lâm ve inhâ eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te‘âlâ vusûlünde, vech-i meşrûh üzere sudûr iden fermân-ı âlî mûcebince amel ü hareket ve imtisâli üzerlerine vâcib ve farz olan mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuna ittibâ‘a ve mutâva‘at ve orta çavuşı mûmâ ileyhi ıtlâk ve savb-ı me’mûresine gönderilmesine müsâra‘at ve bu vechle isticlâb-ı rızâ-yı hümâyûnuma mübâderet eyleyüp hilâfına vaz‘ u hareketden gāyetü'l-gāye ittikā ve ihtirâz eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası Vezîr Mehmed Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1183

Hüküm No : 705

İnebahtı kadısına ve İnebahtı kal‘ası muhâfazasına me’mûr dergâh-ı mu‘allâm cebecileri zâbiti Süleyman Çavuş *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

İnebahtı kal‘ası muhâfazasına me’mûr dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı ekall-i kalîl ve hıdmet-i lâzımesi kesîr olduğuna binâ’en, hıdemât-ı aliyye rü’yetine vâfi neferât müceddeden tashîh ve inzimâm olunmağla takviyet verilmesi muhassenât-ı Devlet-i Aliyye-i ebediyyü'l-istimrârımdan olmağla, bundan akdemce bâ-fermân-ı âlî tashîh olunan seksen beş neferden mâ‘adâ bu def‘a dahı İnebahtı Kal‘ası'na müceddeden yüz nefer tashîh ve be-dergâh olunması fermânım olmağla, ol havâlîden şecî‘ ve bahâdır ve ceng ü harbe kādir yarar ve tüvânâ yiğitlerden ve kul oğullarından ve sâ’ir dirliğe rağbet idenlerden yüz nefer dergâh-ı mu‘allâm cebecileri neferâtı olmak üzere müceddeden tekmîlen tashîh ve be-dergâh ve muhâfaza-i mezkûrda mukīm olmak üzere ocak tarafından bu husûs içün ta‘yîn olunan mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifetiniz ile tahrîr ve tashîh ve mevcûd itdirilüp mahalline kaydı içün mevcûd olduklarını müş‘ir kıbel-i şer‘den mümzâ ve mahtûm defteriyle mübâşir-i merkūmu bir an akdem avdet ve ric‘at etdirilmesine ihtimâm eylemeniz içün fermân-ı âlî sâdır ve mûcebince ocakdan (…) mübâşir ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde husûs-ı mezbûra dâmen-i der-miyân hamiyet ve gayret eyleyüp bir an adken ve bir sâ‘at mukaddem neferât-ı

merkūmeyi tekmîlen tahrîr ve tashîh ve defter idüp mümzâ defterini mübâşir-i merkūm yediyle irsâle ihtimâm ve bu husûsda tama‘-ı hâmma mütâba‘at ile noksân tahrîr olduğu ve ba‘dehû emr-i âlîşânımın hilâfı zâhir olur ise bir dürlü cevâba kādir olmayacağını mukarrer bilüp âna göre neferât-ı merkūmeyi tekmîlen tahrîr ve tashîh eyleyüp mahalline kayd içün defterini mübâşir-i merkūm yediyle bir sâ‘at mukaddem irsâle ihtimâm-ı tâmm eyleyesiz deyu dergâh-ı mu‘allâm cebecibaşılarından hâlâ cebecibaşı olan Mehmed *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrüh üzere amel olunmak bâbında.

Hüküm No : 706

Hâlâ İsakçı'da yeniçeri zâbiti olan Haseki Veliyyüddîn *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bu esnâda ba´zı sefâyin ol tarafa vâfir asâkir-i nusret-mezâhirin vusûl ve vurûdları istihbâr ve istimâ‘ olunmağla asâkir-i mezbûreden tashîh olunmak irâdesinde olanları sen ol tarafda kā‘ide-i kadîm üzere tashîh ve be-dergâh eyleyüp, İsakçı'da meştâ-nişîn ortalara tertîb ve ilhâk olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) *zîde kadrühû* mübâşeretiyle irsâl olunmuşdur. Vusûlünde gerekdir ki; emr-i âlî mûcebince amel ü hareket ve ber-minvâl-i muharrer asâkir-i mezkûreyi tashîh ve orta-i mezbûrelere ilhâkan tertîb ve tashîh defterini meştâ-yı hümâyûnuma göndermeğe mübâderet eyleyüp hilâfından ittikā eyleyesin deyu vezâretle bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183 **[Sayfa 180]**

Hüküm No : 707

Ordu-yı hümâyûndan Rumili'nin sağ ve sol kolları yemîn ü yesarlarıyla nihâyetine varınca yol üzerinde vâki‘ kuzât ve nüvvâb *zîde fazluhum*a ve kazâ-i mezbûrların kethüdâyerleri ve a‘yân-ı vilâyet [ve] iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Hâlâ Mora muhâfızı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* ma‘iyyetlerinde kıyâm ve emr ve re’yleri üzere harekete sa‘y ve ikdâm eylemek üzere sipâhiyândan müceddeden beş yüz nefer serdengeçdi tahrîr olunak fermânım olmağın, neferât-ı mezkûrûnun üzerlerine Selanik sükkâni meşâhîr a‘yânından (…) *zîde kadruhû* serdengeçdi ağası nasb u ta‘yîn olunmağla, imdi vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine vardıkları gönden bir sene tamâmına değin iktizâ iden ceng ü harbde ve muhasara ve muhârebede ve muhâfazada ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyede vezîr-i müşârun-ileyhin re’y-i rezîni üzere amel ü hareket eyleyüp, seneleri tamâmında tezkireleri verilmek ve tezkireleri

tarihinden işleyecek ulûfelerine müstahak olmak şartıyla altışar akçe ibtidâ ve dörder akçe terakkī ile müceddeden beş yüz nefer sipâh serdengeçdi tahrîr ve pîr ü ihtiyar olmayup ceng ü harbe kādir yarar ve bahâdır ve müntahab tüvânâ ve şecî‘ yiğitlerden olmak üzere Rumili'nin münasib olan mahallerinden ve Selanik havâlîlerinden bir gün evvel tahrîr ve tekmîl ve savb-i me’mûrelerinde mevcûd bulunmak üzere mü’ekked ve müşedded fermân-ı âlîşânım sâdır olmakla ocağın mukdim ve kâr-güzâr çavuşlarından (…) ve (…) çavuş ve (…) Halîfe *zîde kadrühûm* ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde tahrîri fermânım olan beş yüz nefer sipâh serdengeçdisini bir gün evvel tahrîr ve tekmîl ve ber-vech-i müsâra‘at bayrakları altında cem‘ ve mahâll-i me’mûrelerine tesyîrde takayyüd-i tâmm ve sa‘y ü ihtimâm eyleyesin. Ve siz ki ocak tarafından neferât-ı mezkûreyi tahrîre me’mûr çavuş ve halife *zîde kadrühûmâ*sız, ocağın emekdâr ve kâr-güzârı olduğun[uz] ecilden bu umûr-ı mühimme-i müsta‘cel sizin uhde-i ihtimâmınıza ve sadâkatinize ihâle ve tefvîz olunmuşdur. Gerekdir ki; şeb-rûz hâb u râhatı terk ve kemer-i gayreti miyân-ı câna bend idüp, fermânım olan beş yüz nefer sipâh serdengeçdi yarar ve bahâdır ve tüvânâ ve şecî‘ ve tâmmü's-silâh yiğitlerden olmak üzere mârrü'z-zikr münâsib olan mahallerden bir gün evvel ve bir sâ‘at mukaddem tahrîr ve tekmîl ve bilâ-tevakkuf yerlerinden hareket ve ağaları bayrağı altına cem‘ ü ihtişâda takayyüd ü ihtimâm eyleyesiz. Ve bu husûsda tama‘-ı hâmma ve isticlâb-ı ___ ve sıyânet-i hâtır sebebi ile sahib-i hukuk ta‘tîl-i maslahata cesâret ideriniz olur ise bu misillülerin iktizâ iden ceza-yı sezâları tertîb olunup, dakīka fevt ve te’hîr olmayacağını yakīnen bilüp âna göre harekete dikkat eyleyesiz. Ve sen ki neferât-ı merkūmûnun üzerlerine serdengeçdi ağası nasb u ta‘yîn olunan (…) *zîde kadruhû*sun, her vechile i‘mâl-i neferâta kādir ve vücûh ile mücerrebü'l-etvâr olduğun hasebiyle her vechle senden hıdemât-ı mebrûre me’mûl ve melhûz olmakla, akrânın beyninden seni intihâb ve beş yüz nefer sipâh serdengeçdileri üzerlerine ağa nasb u ta‘yîn olunmuşsundur. Gerekdir ki; sen dahı gayret-i hamiyet birle tahrîr ve tekmîl-i neferâta sa‘y ve bayrağın küşâde ve me’mûr olduğun neferâtı mübâşir ma‘rifeti ve ma‘rifetinle tahrîr ve vatanlarınan bilâ-tevakkuf ihrâc ve bayrağın altına cem‘ ü ihtişâd iderek, kemâl-i sür‘at ü şitâb ile ma‘iyyetine me‘mûr olduğun vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine müsâra‘aten âzim ve esnâ-yı râhda me’kûlât ve meşrûbâtınızı müş‘ir yedînize verilen emr-i âlînin mantûkuna mugāyir zahîre talebi ve âhar vechle mikdâr-ı zerre re‘âyâ fukarâsına rencide vü remîdeden ihtirâz eyleyüp, ma‘âzallahu te‘âlâ me’mûr olduğunuz hıdmetde ihmâl ve tekâsül ve vakt ü zamanıyla erişilmekde adem-i ihtimâmınız ve ta‘tîl-i maslahata bâdî bir hareket gerek senden ve gerek tahrîre me’mûr çavuş ve halîfeden zuhûr idecek olur ise vechen mine'l-vücûh özr u illetiniz ısgā olunmayup, muhkem haklarınızdan gelineceğini muhakkak bilüp âna göre encâm-ı kârı fikr ü mülâhaza idüp kemâl-i murâkebe ve istikāmet birle itmâm-ı hıdmete

dikkat-i tâmm ve sa‘y u ihtimâm ve hilâfından ihtirâz eyleyesiz deyu bi'l-fî‘l sipâhiler ağası olan Ali *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1183

Hüküm No : 708

Bir sûreti:

Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ ve orta ve sol kolları yemîn ü yesârlarıyla nihâyetlerine varınca vâki‘ mahallerden hâlâ Erzurum vâlîsi vezîrim Hâfız Mustafa ma‘iyyetinde mevcûd bulunup emr ü işâreti ile hareket eylemek üzere müceddeden beş yüz nefer serdengeçdi tahrîr ve üzerlerine Elmalu kazâsı sükkânından ve meşâhîr-i a‘yândan Kara Murad-zâde es-Seyyid Halil serdengeçdi ağası nasb ve ocakdan (…) Çavuş ve (…) Halîfe ta‘yîn olunmalarıyla neferât-i mezkûrenin bir an akdem tahrîr ve tekmîl ve müşârun-ileyh ma‘iyyetine vusûl ü lühûka ihtimâm ü dikkat olunması içün ber-vech-i meşrûh ağa-yı mûmâ-ileyhin mektûbu mûcebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 709

Bir sûreti:

Üsküdar'dan Anadolu'nun sağ ve orta ve sol kolları yemîn ü yesârlarıyla nihâyetine varınca vâki‘ mahallerden hâla Erzurum vâlîsi vezîrim müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde mevcûd bulunup emr ü işâreti üzere hareket eylemeleri içün müceddeden beş yüz nefer serdengeçdi neferâtı tahrîr ve üzerlerine Sivas sükkânından a‘yândan Kenan-zâde es-Seyyid Ahmed *zîde kadruhûn*un serdengeçdi ağası nasb u ta‘yîn olunduğunu muhtevî vech-i meşrûh üzere bâ-mektûb emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 710

Bir sûreti:

Kezâlik Anadolu'nun üç kolundan vezîr-i müşârun-ileyh ma‘iyyetinde mevcûd bulunmak üzere beş yüz nefer silahdâr serdengeçdisi serdengeçdi ağası nasb olunan (…) ve (…) Çavuş ve (…) Halîfe ma‘rifetleriyle tahrîr ve bir gün evvel müşârun-ileyh ma‘iyyetine varup hıdemât-ı me’mûrelerinde kıyâm eylemeleri içün silahdâr ağası Mîr Mehmed *dâme mecduhû*nun mektûbu mûcebince vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 711

Bir sûreti:

Yine Anadolu'nun üç kolundan vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde vâki‘ hıdemâtda kıyâm eylemeleri içün serdengeçdi ağası nasb olunan (…) ve ma‘iyyetine terfîk olunan (…) Çavuş ve (…) Halîfe ma‘rifetiyle Anadolu'nun münasib olan mahallerinden beş yüz nefer silahdâr serdengeçdi neferâtı tahrîr ve bir an akdem savb-ı me’mûrelerine varup kıyâm eylemeleri içün yine bâ-mektûb ber-vech-i muharrer emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 712

Bir sûreti:

Ordu-yı hümâyûndan Rumili'nin sağ ve sol kollarından Mora muhâfızı ve muhassılı sadr-ı esbak vezîr Muhsinzâde Mehmed Paşa'nın ma‘iyyetlerinde vâki‘ hıdemâtda istihdâm olunmak üzere serdengeçdi ağası nasb olunan İbrahim ve ma‘iyyetine terfîk olunan (…) Çavuş ve (…) Halîfe ma‘rifetleriyle müceddeden beş yüz nefer silahdâr serdengeçdi neferâtı tahrîr ve tekmîl ve ucâleten savb-ı me’mûre vusûl ü lühûkları içün yine bâ-mektûb ber-minvâl-i meşrûh emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm No : 713

Husûs-ı mezbûrun temşiyet ve itmâmı hâlâ Rumili mütesellimi olan dergâh-ı âlî kapucubaşılarından Abdülbaki *dâme mecduhû*ya hitâben emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C sene [1]183

Rumili Kāimmakāmı Mustafa *zîde mecduhû*ya ve zikri âtî mahallerden mûmâ-ileyh ile Mora'ya me’mûr olan a‘yân ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Bu esnâda Mora cezîresinin muhâfazası ehemm-i hatavât-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğuna bina’en, hâlâ Mora muhassılı ve muhâfızı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû*nun umûr-ı muhâfazada ve hıdemât-ı mühimme-i sâ’irede takviye-i bâzû-yı iktidârına vesile ve tezâyüd-i cem‘iyetine zerî‘a olmak üzere sen ki kāimmakām-ı mûmâileyhsin, Manastır ve Florine ve Kesriye ve Horpeşte ve Sarıgöl ve sâ’ir kazâlardan sefer-i hümâyûnuma me’mûr olmayup, bilâ-me’mûriyet kalan a‘yân ve iş erlerinden ve darb u harb erbâbından on beş bin asker tedârik ve Mora'ya müsâra‘at ve vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yiyle hareket olunmak bâbında rikâb-ı müstetâb-ı hüsrevânem tarafından hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu‘anven emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağla, fermân-ı hümâyûnum olduğu vech üzere Mora cânibine müsâra‘at emrinde kusûr u tehâvünden mübâ‘âdet eylemen içün isti‘câl ve istirâ‘ zımnında ordu-yı hümâyûnumdan dahı işbu fermân-ı celîlü'l-unvânım mehâbet-rîz-i sudûr olup (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i meşrûh hatt-ı hümâyûn-ı mevhebet-meşhûnumla müveşşah sâdır olan

emr-i hümâyûnum mefhûmu üzere zikr olunan kazâlarda bilâ-me'mûriyet meskenlerinde kalan a'yan ve iş erlerinden ve harb u darb erbâbından ol mikdâr askeri şimdiye dek cem' ü tedârik ve savb-ı me'mûra âzim olmadın ise bundan sonra kat'â tevakkuf ve ârâm ve imrâr-ı vakt ü eyyâm olunmayup heman on beş bin işe yarar askeri cem' ve ihzâr ve yola ihrâc ve bir-kadem akdem cezîre-i Mora'ya lühûka sür'at ü şitâb ve ba'de'l-vüsûl cümleniz müşârun-ileyhin emr ü re'yi üzere hareket iderek muhâfaza-i cezirede ve sâ'ir hıdemât-ı aliyyemde sa'y ü ihtimâm eyleyüp, ser-i mû hilâfında ve rehâvet ve batâ'etden ziyâde ittikā vü ihtirâz olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183 **[Sayfa 181]**

Hüküm No : 714

Tolcı ve İsakçı'dan Ziştovi ve Niğbolu'ya varınca sevâhil-i nehr-i Tuna'da vâki' kazâların kuzât ve nüvvâbı *zîde fazluhu*ma ocakdan bu husûsa hâssaten mübâşir ta'yîn olunan turnacıbaşıya kazâ-i mezkûrların serdâr ve zâbitân ve a'yân ve iş erleri ve iskele emînleri *zîde kadrühûma* hüküm ki:

Bi-tevfîkihî sübhânehû ve te'âlâ sefer-i hümâyûn-ı nusret-merhûnuma me'mûr asâkir-i nusret-şi'ârın rûz-merre ta'yînâtlarına verilecek zehâ'irin bir gün evvel ve bir sâ'at akdem açık ve borazan ta'bîr olunan sefâyin ile İsakçı anbarına nakl ü cem' ve hâzır ve âmâde olunması be-gāyet mühim ve muktezî olmakdan nâşî, navl-ı sefîneleri cânib-i mîrîden verilmek üzere sevâhil-i mezkûrede mevcûd bi'l-cümle sefâyin-i mezkûre Ziştovi ve Niğbolu iskelelerine sevk ve bilâ-tereddüd mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifetiniz ile tesyîl ve tesyîre bezl-i makderet olunup, birkaç gün zarfında mahâll-i mezkûrede müctemi' zehâ'irin alâ eyyi hâlin nakline müsâra'at ve asâkir-i mansûrenin kūt-ı yevmiyyesi olan zehâ'ir-i merkūmenin nakli ehemm-i mehâmm-ı mu'azzamadan olmakla her kim ser-i mû tereddüd ve rehâvet izhâr ve tarfetü'l-ayn te'hîrine bâdî olur ise ceza-yı meşrû'ası icrâ ve sâ'ire ibret-nümâ olmak zımnında ahz u habs ve ism ü resmiyle inhâ ve i'lâm ve ziyâde sa'y ve ihtimâm olunmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın mübâşir-i mûmâ-ileyh ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde vech-i meşrûh üzere sâdır olan fermân-ı celîlü'ş-şânım mûcebince amel ve navl-ı sefîneleri taraf-ı mîrîden verilmek şartıyla sevâhil-i mezkûre ve iskelelerinizde mevcûd ve merbût her ne mikdâr açık ve borazan sefâyin bulunur ise bir dânesi bir gûne bahâne ile girü kalmamak şartıyla cümlesini mahâll-i mezkûreye müsâra'aten sevk ü tesyîr ve zehâ'ir-i mezbûru tevfîk-i Hudâ ile birkaç gün zarfında nakli fermânım olan anbar-ı mezkûra nakl ü tesyîr ve bu emr-i ehemmi te'diye ve tekmîle bezl-i makdûr ve sa'y-i nâ-mahsûr eyleyüp, ___ te'hîr ve te'enîdden be-gāyet ihtirâz ve ittikā eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i

mûmâi-leyhsin, senden hervechile sadâket ve istikāmet melhûz olduğundan bu husûsa hâssaten mübâşir ta‘yîn olunmuşsundur. İmdi ber-minvâl-i muharrer sevâhil-i mezkûrede bulunan sefâyini ber-vech-i ta‘cîl mahâll-i mezkûreye tesyîl tiz elden zehâ’ir-i merkūmenin tekmîlen nakli hıdmetini edâ ve tetmîme mâ-hasal kudretini îsâr eyleyüp, her kimin tarafından tereddüd ve ma‘âzallahu te‘âlâ terâhî ve muhalefet bedîdâr olur ise ahz u habs ve ceza-yı mâ-yelîkası icrâ olunmak içün ism ü resmleriyle hakīkatini inhâ ve i‘lâma mübâderet ve sen dahı ihmal ve tesâmüh gûne hâlât-ı nâ-merziyyeden mücânebet eyleyesiz deyu bi'l-fî‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verlimekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 715

Vezîr-i müşârun-ileyhe dergâh-ı âlî yeniçeri ağalığı i‘tâ ve Haleb eyâleti dahı Silistre nizâmına me’mûr sabıkā Rumili Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya Ahmed Paşazâde Mehmed Paşa tahvîlinden zabt eylemek üzere ihsân olunup emr-i şerîfi yazılmışdır.

Sâbıkā Vidîn muhâfızı olup bu def‘a eyâlet-i Haleb kendüya tevcîh ü ihsân ve Kırım cânibi seraskerliği uhde-i gayret ve liyâkatine ihâle olunan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bu husûs hasbe'l-iktizâ Kırım cânibi seraskerliği vüzerâ-yı izâmımdan kârgüzâr ve gayret-şi‘âr bir vezîr-i salâbet-masîrin uhde-i iktidârına ihâle olunmak lâzım gelüp, ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, zâtında kârgüzâr ve idâre-i umûr-ı seraskerîye liyâkat ve istitâ‘atın meczûm ve dirâyet ve hamiyet ile mevsûf olduğun hasebiyle, avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Haleb eyâleti müceddeden sana tevcîh ve Kırım seraskerliği hatab-ı ehemmi dûş-ı gayret-pûşuna ihâle ve tefvîz olunduğu iş‘âran işbu fermân-ı hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olup (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmun oldukda senin bir an akdem yerinden hareket ve Babadağı üzerinden berren Tolcı'ya vürûd ve ândan Tuna'yı ubûr ile serî‘an ve âcilen Kırım'a vusûlun mühimm ve muktezî ve Vidîn kal‘ası dahı a‘zam-ı serhaddât-ı hakaniyemden olup, kal‘a-i mezbûrenin muhâfaza ve muhâresesi husûsu akdem-i umûrdan olduğu hasebiyle vüzerâ-yı izâmım beyninde asîl ve kârgüzâr ve rüşd-i velâyet ile ma‘rûf ve muhâfaza-i kal‘a ve vilâyete kudret ve liyâkati melhûz olan sâbıkā Haleb vâlîsi ve hâla Niğbolu muhâfazasında olan Ahmed Paşazâde vezîrim Mehmed Paşa'ya Niğbolu sancağı inzimâmıyla Vidîn muhâfızlığı tevcîh ve ucâleten varup Vidîn Kal‘ası'na dâhil olması me’mûriyeti emr-i şerîfimde te’kîd ve tenhib olunmağla, muhâfız-ı müşârun-ileyh bi-avnihî te‘âlâ karîben kal‘a-i merkūme dâhil olduğu gibi sen heman mevcûd olan kapun halkıyla derhâl hareket ve ağırlığını girüden kethüdân ile gelmek üzere terk ve Babadağı üzerinden

Tolcı'ya berren vürûd ve mahâll-i mezbûrdan Tuna'yı mürûr ile Kırım'a azîmet ve bir sâ‘at akdem vüsûle müsâra‘at idüp, Kırım ordusunda cem‘ olan asâkir-i mansûremin nizâm-ı ahvâlleriyle umâmen ol havâlîde olan kılâ‘ ve bukā‘ ve hudûdların muhâfaza ve muhâresesine ve zuhûr iden düşmen-i dîni merdâne ve dilîrâne mukābele ve tedmîr ve istîsâllerine bezl-i tâb u tâkat ve hâlâ Kırım'da mevcûd (…) Sultan *dâme ulüvvuhû* ile resm-i ittifâk ve ittihâda ri‘âyet vechiyle harekete dikkat eyleyüp, lâzıme-i uhde-i seraskerî olan umûr u husûslardan ednâ bir mâddede ser-i mû rehâvet ve kusûr izhârından be-gāyet ittikā vü mübâ‘âdet ve ol câniblere dâ’ir vukū‘ bulan ahvâl ve âsârı ordu-yı hümâyûnuma peyderpey tahrîr ve iş‘âra müsâra‘at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene [1]183

Hüküm No : 716

Bir sûreti:

Sâbıkā Haleb vâlîsi olup, bu def‘a Niğbolu sancağı inzımâmıyla Vidîn muhâfızlığı kendüye tevcîh ve ihsân olunan Ahmed Paşazâde Vezîr Mehmed Paşa'ya; bu esnada hasbe'l-iktizâ Kırım seraskerliği sâbıkā Vidîn muhâfızı vezîr Mehmed Paşa'ya tevcîh ve bir an akdem Babadağı üzerinden berren Tolcı'ya gelüp ândan Tuna'yı ubûr ve Kırım'a vusûla müsâra‘at eylemesi te’kîd olunup ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen yarar ve işgüzâr ve tavâ’if-i askeriyenin zabt u rabt ve tanzîm-i ahvâlleriyle muhâfaza-i süğūra sahib-i iktidâr olduğun hasebiyle avâtıf-ı aliyyemden Niğbolu sancağı inzimâmıyla Vidîn muhâfızlığı dahı sana tevcîh ve ihsânım olmağla, işbu emr-i şerîfim (…) ile tarafına vusûlünde hâlâ Selanik ve Kavala sancakları mutasarrıfı vezîrim Ali Paşa dahı Niğbolu muhâfazasına me’mûr kılınmağla, vezîr-i müşârun-ileyh Niğbolu'ya vâsıl oluncaya değin el-hâletü hâzihi Niğbolu tarafında olan asâkir-i İslâm’ın zabt u rabt ve nizâmlarıyla ol tarafın muhâfazası emrine dikkat ve ihtimâm içün bir mu‘temed ve kârgüzâr âdemini mütesellim nasb ve sen derhâl kalkup, serî‘an ve âcilen Vidîn'e vusûle mübâderet ve senden her hâlde me’mûl olan gayret ve hamiyet muktezâsı üzere Vidîn kal‘asında olan ağavât ve zâbitân ve ulemâ ve sulehâ ve bi'l-cümle serhadlü ile hüsn-i zindegânî ve ülfet ve nevâziş ve himâyet ü sıyânetleri hâlâtına dikkat iderek muhâfaza-i kal‘a ve vilâyete ve umûr-ı muhâfazaya müteferri‘ husûsda mezîd-i i‘tinâ ve ihtimâm eyleyesin. Sen Vidîn'e vâsıl olduğun gibi müşârun-ileyh Vidîn'den hareket ve Kırım cânibine atf-ı zimâm-ı azîmet ideceği ma‘lûmun oldukda ağırlığını kethüdân ile girüden gelmek üzere terk ve sen alâ cenâhi'l-isti‘câl Vidîn'e lühûka ibtidâr ve hilâfından ittikā eylemen bâbında.

Hüküm No : 717

Ba‘dehû vezîr-i müşârun-ileyhin Mora muhassılı ma‘iyyetine me’mûriyetiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Ve Niğbolu Kal‘ası muhâfazasına dahı Karaman Vâlîsi Vezîr Süleyman'ın me’mûriyeti içün emr-i şerîf yazılup, iki kâğıd yukaruda mukayyeddir.

Bir sûreti:

Hâlâ Selanik ve Kavala sancakları mutasarrıfı ve derbendler başbuğu olup bu def‘a Niğbolu ve etrâfını muhâfazaya me’mûr kılınan vezîr Ali Paşa'ya; keyfiyet-i me’mûriyeti ma‘lûmu oldukda kat‘â meks u te’hîr etmeyüp, derhâl tarafından mu‘temed ve kârgüzâr bir kimesneyi mütesellim nasb u ta‘yîn ve derbendler başbuğluğu husûs-ı ehemminin kemâ hüve hakkuhû idâre ve rü’yet olunmasını tanzîm ve Âstâne-i aliyye ve sâ’ir mahaller içün fermân olunan mübâya‘at ve umûr-ı mühimmeden bir mâddesi pes-mânde-i ukde-i te’hîr olmayup, emr u fermân olduğu üzere te’diye ve tetmîm ve mahallerine sevk ü tesbîl olunmasını mütesellimin mûmâ-ileyhe ve Selanik'de kalacak âdemlerine muhkem tenbîh ve tavsiye ve telkīn ve sefer masârıfına medâr olmak içün mansıbından mu‘ayyenü'l-mikdâr seferiyenin tahsîli bâbında iktizâ iden emr-i şerîfim dahı bu def‘a tarafına gönderilmekle, sen kat‘â tevakkuf ve ârâm etmeyüp, ucâleten Selanik'den hareket ve bir gün akdem ve bir sâ‘at mukaddem Niğbolu'ya vusûle müsâra‘at ve ba‘de'l-vusûl Niğbolu ve etrâfının muhâfaza ve muhâresesine nisâr-ı vüs‘ u kudret eylemek üzere. **[Sayfa 182]**

Hüküm No : 718

Hâlâ İbrail kal‘ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Ser-turnayî İbrahim *zîde mecduhû* ve muhâfaza-i mezbûre me’mûr çorbacı ve çavuşân ve zâbitân ve başeskiler ve ihtiyârân ve emekdârân ve bi'l-cümle odalu ve yamakān *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Sefer-i hümâyûnum hengâmında serhaddât-ı İslâmiyye muhâfazasına me’mûr olan zâbitân ve neferât-ı yamakān serhadlerinden ayrılmayup, emr-i muhâfazada kıyâmları kānûn-ı kadîm idüğüne bina’en, cümle serhaddâtın yamakānı serhadlerinde mevcûd bulunmak içün bâ-fermân-ı âlî cümleye tenhib ve bi'd-def‘a‘ât i‘lân ve işâ‘at olunduğundan gayrı, düşmen-i dîn mukābelisinde vâki‘ serhaddlere kadîmî muhâfaza-nişînden mâ‘adâ peyderpey asker ta‘yîn ve ale'l-husûs İbrail muhâfazasında cünûd-ı muvahhidînin tevfîr ve kesîr ve cümlesinin gece ve gündüz hâzır ve mevcûd bulunmaları matlûb-ı mülûkânem olduğu ecilden, bundan akdemce muhâfaza-i mezbûrenin yamakānı cümle ittihâdıyla cem‘ ve kal‘aya celb ve her kim gelmez ise mutasarrıf olduğu esâmîsi çalınup, hazîne-mânde olduğundan sonra, kendüsi dahı bulunduğu mahalde ahz ve te’dîbi icrâ olunacağı kendülere ifâde ve ihbâr olunmasına bezl-i iktidâr eylemeniz içün tekrâr iş‘âr ve bu def‘a yüz seksen bir senesi mevâcibi tevzî‘inden

sonra bir ahara izin virilmemek ve firârına ruhsat ve iğmâz-ı ayn olunmamak ve ba‘de'l-mevâcib serhadd-i mezbûreye me’mûr atîk ____ çıkanlar ve sonradan tashîh ve ta‘yîn olunan cedîd yamakānın cümlesi ber-vech-i mu‘tâd yoklanup, nâ-mevcûdlarının esâmîleri hazîne-mânde olunacağı bâ-mektûb ocaksızlara ifâde ve tefhîm olunmuşidi. Bina’enaleyh bundan on beş gün sonra ocakdan mübâşir ma‘rifetiyle yoklama olacağı emr-i muhakkak olmağla herkes neferâtına ihbâr ve on beş gün mürûrundan sonra mevcûd-ı serhadd bulunmayanların özr ü illetleri ısgā ve i‘tibâr olunmayup, esâmîden mahrûm olacaklarını etrâfda olanlarınıza tahrîr ve ifhâm ve bu vechle serhadd-i mezbûra me’mûr olanları cem‘ ve intizâma sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) [ile] vusûlünde gerekdir ki; sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ü hareket ve bi'l-cümle serhadd-i mezbûra me’mûrları celb ve kal‘aya cem‘ ve me’zûn ve gayr-ı me’zûn etrâf u eknâfa gitmiş bulunan neferâta yoklama keyfiyetini ifâde ve on beş günden sonra mevcûd bulunmayanların esâmîleri hazîne-mânde ve bulundukları yerlerde mu’âhaze ve te’dîb olunacakların iş‘âr ve ba‘dehû özr ü illetleri bir dürlü kabûl ve i‘tibâr olunmayacağını te’kîden kendülere ihbâr ve bu husûsa cümleniz sarf-ı miknet-i bî-şumâr eyleyüp, hilâfından ihtirâz eyleyesiz deyu hâlâ dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallahu te‘âlâ iclâlehû* tarafındanmühürlü mektûb verlilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]183

Hüküm No : 719

Ber-vech-i arpalık Selanik sancağı mutasarrıfı olup, Mora cezîresini muhâfazaya me’mûr vezîrim Ali Paşa'ya hüküm ki:

Vüzerâ ve mîr-mîrân-ı kirâmım me’mûr oldukları mahallere bir sâ‘at akdem vürûda müsâra‘at eylemeleri vâcibe-i zimmetleri olmağla, rikâb-ı müstetâbım tarafından sudûr iden emr-i hümâyûnum mûcebince Mora cezîresini muhâfazaya me’mûr kılınalı müddet-i vâfire olup, bu âna değin cezîre-i mezkûreye vürûd ile hıdemât-ı aliyyeme kıyâm eylemen me’mûl-i hüsrevânem iken henüz vusûl u lühûkundan bir haber ve eser zâhir olmamağla senin bir dakīka akdem Mora'ya vusûl ve vürûdun ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğu ma‘lûmun oldukda, rikâb-ı hümâyûnumdan sâdır olan emr-i hümâyûnum mûcebince bir dakīka akdem cezîre-i mezkûreye vürûd ve emr-i muhâfazaya kıyâm eylemen fermânım olmağın, isti‘câlen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, henüz mahal-i me’mûrene vâsıl olmamış isen bulunduğun mahalden derhâl hareket ve bir mahalde meks ü tevakkuf etmeyüp, bir dakīka mukadaddem mahâll-i me’mûrene vusûl u lühûka ikdâm ve müsâra‘at ve rikâb-ı kâm-yâbım

cânibinden sâdır olan emr-i hümâyûnum mûcebince me’mûr olduun hıdmet-i muhâfazaya kıyâm ve uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde bezl-i makdûr ve sa‘y-i nâ-mahsûr eyleyüp batâ’et üzere hareketden ve ser-i mû tekâsül ve taksîrden be-gāyet tehâşî vü mübâ‘âdet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 720

Karasu kadısına ve ocakdan menzil nizâmına me’mûr Kol Çavuşu Ali *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Menzil bârgîrlerine tahammüllerinden ziyâde ihmal-i sakīle tahmîli menzilhânelerde olan bârgîrlerin telef ve izâ‘atına bâdî olduğuna bina’en, bu husûsa dikkat ve ihtimâm olunmak lâzım olmakdan nâşî, sen ki çavuş-ı merkūmsun, bu def‘a inhâ ve istid‘â olunduğu üzere Karasu menzilhânesinden menzil bârgîrlerine râkib olan ulaklar bi-hasebi'l-iktizâ istishâb eyledikleri hurç-ı bârgîrlerine altmışar vukiyyeden ziyâde yük tahmîl etdirilmemesi fermânım olmağın, imdi siz ki mevlânâ ve çavuş-ı mûmâi-leyhimâsız, ber-vech-i muharrer kazâ-i mezbûr menzilhânesinden menzile râkib olan ulaklar bi-hasebi'l-iktizâ istishâb eyledikleri hurç-ı bârgîrlerine altmışar vukiyyeden ziyâde yük tahmîl etdirilmemesi kazâ-i mezbûr menzilcisine tenbîh ve te’kîde mübâderet idüp, lâkin hamûlesi mikdâr-ı mezbûrdan noksân oldukda ve hazîne ile âmed-şüd idenlere hamliniz ziyâdedir deyu yedlerinde olan menzil ahkâmına mugāyir bârgîr i‘tâsında cevr ü eziyyet ve te’hîr ve tevkîf olunmakdan dahı menzilci-i mezbûra tahzîre dikkat ile menzil nizâmının devâm ve istimrârına nezâret olunup, kusûr ve iğmâzdan mübâ‘âdet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 721

Hâlâ rikâb-ı hümâyûnumda topcubaşı vekîli olan el-Hâc Mehmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Serhadd-i İslâmiyye İnebahtı kal‘asında mevcûd olan dergâh-ı mu‘allâm topçularından mâ‘adâ bu def‘a elli nefer müntahab topcu neferâtı müceddeden tashîh ve be-dergâh olunup, ucâleten cânib-i muhâfazaya gönderilmesiçün [emr-i] celîlü'ş-şân şeref-bahş-ı sudûr etmekle vusûlünde muhâfaza-i merkūmede kıyâm eylemek üzere mukaddem topçu olup, ve esâmisi çalık kul oğullarından ve ceng ü harbe kādir tüvânâ yiğitlerden elli nefer dergâh-ı mu‘allâm topçularını müceddeden tashîh ve be-dergâh eyleyüp, şeref-yâfte-i sudûr iden fermân-ı âlîşân mûcebince neferât-ı merkūmelerin ucâleten cânib-i muhâfazaya ocak tarafından çavuş

mübâşeretiyle irsâl ve teslîm etdirilmesi bâbında sâdır olan fermân-ı âlîşân mûcebince amel ü hareket eyleyesin deyu dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, hâlâ topcubaşı olan el-Hâc Mehmed Emin *dâme mecduhû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 722

Rakka vâlîsi olup, İsakçı'da olan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Levend bölükbaşılarından Zibo Osman ve Karaca Bölükbaşı'ya ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma dâhil olduklarından berü mükemmel ta‘yînât ve atiyyeleri verildiğinden mâ‘adâ kendülere biner ve beşer yüz başılıkları ile iktizâ ulûfe ve bahşişleri lâ-yenkati‘ teslîm ve edâ olunmağla, kendülerden Devlet-i Aliyye’me muvâfık hıdemât zuhûru vâcibe-i zimmetleri olduğuna bina’en, muhârebelere ta‘yîn olunduklarında Hotin tarafında ve gayrı mahallerde adüvv-i dîn-i mübîn üzerlerine vardıklarından mâ‘adâ muhârebelerde evvel firâr idenler bunlar olup hatta Kalas'da vukū‘ bulan muhârebede kat‘â küffâr-ı hâk-sâra hücûm eylemeyüp firar eylemeleriyle asâkir-i İslâm’ın inhizâmlarına bâ‘is oldukları ve ba‘dehû İbrail ve Boğdan seraskeri vezîrim Abdi Paşa ma‘iyyetine tesyîr olunduklarında ulûfe ve bahşişleri tamâmen virilüp tesyîr olmuşlar idi. Bu def‘a kal‘a-i İbrail'e küffâr-ı hâk-sâr geldikde vezîr-i müşârun-ileyh ma‘iyyetinde olan asâkir-i nusret-me’âsir ile adüvv-i dîn-i mübîni mukābele ve mukāteleye azîmetde muhârebeye şürû‘larında ibtidâ mezbûrlar firâra ibtidâr ve asâkir-i İslâm’ın sûret-i inhizâmda avdetlerine bâ‘is oldukları ve ba‘dehû bu esnâda yine küffâr-ı li‘âm kal‘a-i mezbûre muhâsarasına geldiklerinde vezîr-i müşârun-ileyh asâkir-i İslâm ile mukābele ve muhâbereye şürû‘unda küffâr tarafından iki def‘a toplar endâht olduğu gibi levend tâ’ifesi ile firar eylemeleriyle asâkir-i zafer-eserin avdetine ve kal‘anın mahsûr olmasına bâ‘is ü bâdî hâ’in ve sâ‘î bi'l-fesâd mel‘ûnlar olup izâle ve i‘dâmları vâcib olmağla, üslub-ı hakîme ri‘âyet iderek tefhîm-i madde bahânesiyle ancak mezbûr Zibo Osman ve Karacalı birkaç nefer âdemleriyle İsmail tarafından yanına getirdüp derhâl ikisinin dahı cezâlarını tertîb ve ser-i maktû‘larını Babadağı'na irsâl ve yerlerine ikinci bölükbaşılarını bölükbaşı ta‘yîn ve fîmâ-ba‘d sadâkat ve gayret ile hıdmet eylemelerini muhkem tavsiye ve eğer ânlar dahı böyle cebânlık ve hıyânet ve mel‘anet iderler ise ânların dahı cezâları tertîb olunacağını tefhîm ve te’kîde mübâderet eyleyesin. Mezbûrân şekāvet-pîşe ve müfsidler olmağla kat‘â ser-rişte vermeyüp, işbu emr-i şerîfimi memhûren yanında hıfz ve heman bir bahâne ile yanına minvâl-i muharrer üzere celb ve cezâlarını tertîb ve ser-i maktû‘ların irsâle dikkat eylemen bâbında.

Fî Evâ'il-i Z Sene [1]183 **[Sayfa 183]**

Hüküm No : 723

Nizâmına me'mûren hâlâ Silistre'de ikāmet üzere olup bu def'a Haleb eyâleti kendüye tevcîh olunan sâbık Rumili Vâlîsi Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen vüzerâ-yı izâm ve vükelâ-yı kâr-dânânım beyninde akl u kiyâset ve rüşt ve fetânetle ve şöhret-şi'âr ve enzâr-ı ekber-i âsâr-ı mülûkâneme sezâvâr olduğundan gayrı hâlâ me'mûran kıyâm üzere olduğun Silistre ve enhâsının ber-vakt-i dilhâh istihsâl-i emr-i nizâmında ve umûr-ı mühimme-i sâ'irenin serî'an ve âcilen te'diye ve temşiyetlerinde ve bâ-husûs muhâfaza-i vilâyet ve ra'iyyetde ihtimâm-ı tâmm ve cidd ü ikdâm ideceğin melhûz-ı tab'-ı hümâyûnum olmakdan nâşî, avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden hasretü'l-vüzerâ olan Haleb eyâleti müceddeden sana tevcîh ve ihsânım olmağın, tevcîh emr-i şerîfimin mefhûmu üzere eyâlet-i mezbûreyi mütesellimine zabt u rabt etdirmen fermânım ve sen dahı me'mûr kılındığın nizâm husûsunda ve mehâmm-ı sâ'irede sa'y u gayret birle bundan böyle muvâfık-ı rızâ harekâtda ve sekenâta ri'âyet ve dikkat eylemen matlûb-ı hümâyûnum olduğunu tenbîh ve iş'âr ve tefhîm ve i'lâm sıyâkında işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma'lûmun oldukda gerek emr-i nizâmda ve gerek umûr-ı sâ'irede muktezâ-yı gayret ve sadâkatin üzere dikkat-i tâmm ve hüsn-i temşiyetlerine ziyâde sa'y u ikdâm ve mansıbın olan eyâlet-i mezbûre ve tetebbû'ü'l-enhâ bir eyâlet olup ahâlî ve re'âyâsının himâyet ü hırâseti ve hüccâc-ı müslimîn ve sâ'ir mârrîn ve âbirînin selâmetle mürûr u ubûrlarına i'tinâ ve ihtimâm olunması dahı aksâ-yı metâlib-i hüsrevânemden olmağla, bu husûsların kemâ hüve hakkuhû idâre ve temşiyetine muktedir mütesellim nasb ile muhâfaza-i vilâyet ve ra'iyyete mübâderet ve iktizâ iden hâlâtı mütesellimine tavsiye ve te'kîde dikkat eyleyüp hilâf-ı me'mûl bir mâddede rehâvet ve fütûrun zuhûrundan be-gāyet tehâşî vü mücânebet ve inhâsı muktezî keyfiyâtı ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma tahrîr ve iş'âra müsâra'at eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183

Hüküm No : 724

Müşârun-ileyhe Hanya sancağı tevcîh ü ihsân olunmağla ucâleten mansıbına varup zabt u rabta ibtidâr eylemesi içün emr-i şerîf yazılmışdır. Mühimme defterine kayd olunmuşdur.

Fî evâ'il-i M sene [1]183

Sâbıkā dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağası olup bu def'a Kili muhâfazasına ta'yîn olunan vezîrim Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senden her hâlde hüsn-i hıdmet ve gayret istikāmet me'mûl ve melhûz ve bu esnâda Kili kal'asının ve etrâfının muhâfaza ve muhâresesi ehemm-i mehâmm-ı lâzımu'l-ihtimâmdan olduğuna binâ'en ucâleten hareket ve bir kadem akdem Kili'ye vusûl ve kal'a ve etrâfını muhâfazaya sür'at ve ânda mevcûd olan askerî tâ'ifesinin ve ahâlî-i memlekete ibrâz-ı nevâziş ve istimâlet birle te'lîf-i kulûblerine mezîd-i sa'y ü gayret eylemen fermânım olmağın imdi bu evânda Kili kal'asının ve havâlîsinin muhâfaza emrine ihtimâm olunmak lâzıme-i vakt ü hâlden idüğü ma'lûmun olmağla bir dakīka meks ü ârâm ve imrâr-ı vakt ü eyyâm etmeyüp senden me'mûl olan gayret ve hamiyet muktezâsınca derhâl etbâ' ve dâ'ireni gereği gibi tanzîm birle ucâleten hareket ve esnâ-yı râhda re'âyâ vü berâyâya mikdâr-ı zerre cevr ü te'addî vukū'undan mücânebet ile bir sâ'at mukaddem Kili kal'asına vusûl ü lühûka müsâra'at ve ba'de'l-vusûl muhâfız-ı kal'a ve zâbitân ve ahâlî-i memleket ile hüsn-i ülfet ve mu'âşeret ve ânda mevcûd olan askerî tâ'ifesine dahı ibrâz-ı nevâziş ve istimâlet ile te'lîf-i kulûb ve teşeccü'lerini mûcib hâlâtın istihsâl ve ____ kemâl-i dikkat ve etrâf [u] eknâfa dâ'imâ havâle-i çeşm-i basîret ve teyakkuz ve tehaffuz üzere hareket iderek me'âsir-i mebrûre ve hıdemât-ı merğūbe izhârına ve re'âyâ fukarâsını vücûh-ı mezâlim ve te'addiyâtdan himâyet ü sıyânete nisâr-ı cehd ü tâkat birle tahsîl-i rızâ-yı şâhânem ve edâ-yı vazîfe-i ubûdiyete bezl-i mâ-hasal vüs' u kudret eyleyüp ser-i mû kusûr ve tehâvünden ve bir kadem akdem savb-ı me'mûriyetine vusûlde batâ'et ve rehâvet gûne hareketden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet ve lâzımu'l-inhâ olan keyfiyâtı dahı peyderpey ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve iş'âra mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 725

Bu def'a rütbe-i mîr-mîrânî ile kadr ü şânı terfî' ve i'lâ ve Akşehir sancağı müceddeden kendüye tevcîh ü ihsânım olan Hacı Paşazâde es-Seyyid el-Hâc İbrahim *dâme ikbâluhû*ya hüküm ki:

Sen ki mûmâ ileyhsin, hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe kudret ve liyâkatin zâhir ve inâyet ve âtıfet-i mülûkâneme lâyık ve sezâvâr olduğuna binâ'en mekkârîm-i seniyye-i cihândârânemden hakkında mebzûl kılınup, kadr u şânın rütbe-i mîr-mîrânî ile terfî' ve i'lâ ve livâ-yi mezbûr müceddeden sana tevcîh u ihsânım olmağla tahrîrine me'mûr olduğun bin nefer mîrî süvârîden başka eslâfın misillü seksen nefer kapun halkını tertîb ve tanzîm ile ucâleten ve müsâra'atet ordu-yı hümâyûnuma vürûd ve vusûle ihtimâm ve dikkat eylemen içün me'mûriyetini müş'ir işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh emr-i âlîşânımla ma'an tarafına (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi, vusûlünde keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda ber-

vech-i muharrer tahrîrine me’mûr olduğun bin nefer mîrî süvârî bir an akdem tamâmen tahrîr ve tekmîl ve andan başka livâ-i mezbûr içün dahı seksen nefer kapun halkını tertîb ve tanzîm ile derhâl yerinden hareket ve esnâ-yı râhda neferât-ı mezkûreyi gereği gibi zabt u rabta ve müft ü meccânen fukarâ ve zu‘afâdan zâd ü zahîre ahzından vech-i ahar ile ahâlî ve ra‘iyyete mikdâr-ı zerre cevr ü te‘addî olunmakdan be-gāyet tehâşî vü mücânebet iderek bir kadem akdem kemâl-i sür‘at ü şitâb ile ordu-yı hümâyûnuma vusûle mübâderet ve dîn ü Devlet-i Aliyye’me nâfi’ hıdemât-ı ber-güzîde izhârıyla îfâ-yı vazîfe-i ubûdiyetine nisâr-i vüs‘ u kudret eyleyesin. Bu tarafına vurûdunda gerek neferât-ı mezkûre ve gerek kapun halkı yegân yegân mu‘âyene ve ta‘dâd olunur. Şöyle ki; tahrîrine me’mûr olduğun mîrî neferâtdan bir ferdi noksân olmak ve kapun halkı seksen neferden dûn zuhûr eylemek lâzım gelür ise bir dürlü cevâba kādir olamayup te’dîb olunacağını mukarrer ve muhakkak bilerek âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 726

Dergâh-ı mu‘allâm yeniçeriler ağalığından ma‘zûlen Dimetoka'da ikāmet üzere olup bu def‘a rütbe-i sâmiye-i vezâret ile kadr u şânı terfî‘ ve i‘lâ ve Tırhala sancağı ber-vech-i arpalık kendüye tevcîh ve ihsân-ı hümâyûnum olan vezîrim Osman Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen akl u kıyâset ve rüşd ü ferâset ile tedbîr-i umûra sâhib-i miknet ve me’mûr olduğun hıdemât-ı aliyyemin uhdesinden gelmeğe zî-kudret olup, şâyân-ı mekremet ve âtıfet-ı hüsrevânem olduğuna binâ’en avâtıf-ı seniyye-i şâhâne ve avârıf-ı behiyye-i hüsrevânemden kadr ü menzilin rütbe-i vâlâ-yı vezâret ile terfî‘ ve i‘lâ ve Tırhala sancağı dahı sana tevcîh ü ihsân-ı mülûkânem olmağın, tezyîn-i dûş-i iftihârın içün hâssa hil‘-i fâhire-i pâdişâhânemden serâsere kaplu bir sevb-i semmur hil‘at-ı mûrisü'l-ferhat-ı sultanî ihsân olup (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde, hil‘at-i seniyye-i hüsrevânemi takdîm-ı hutuvât ta‘zîm ve tebcîl ile istikbâl ve dûş-i hamiyet-pûşuna vaz‘ u iksâ ve levâzım-ı hamd u şükr-i ihsânı îfâ vü edâya mübâderet akībinde bir sâ‘at mukaddem şân-ı vüzerâya lâyık ve sezâ olduğu vech üzere dâ’ire ve etbâ‘ını tanzîm ile ucâleten yerinden hareket ve hilâl-ı râhda dahı kat‘â bir mahalde tevakkuf ve ikāmet ve batâ’et etmeyerek seyr-i serî‘ ile Yenişehir-i Fener'e vusûl ve ânda kıyâm ve havza-i hükûmetinde vâki‘ kasabât ve kurâda sâkin ve mutavattın bi'l-cümle ahâlî ve re‘âyâ üzerlerine bast-ı cenâh-i adl ve re’fet ve mezâlim ü te‘addiyâtdan ve bir gûne cevr ü rencîde vukū‘undan sıyânet ve himâyetleri zımnında ale'l-ittisâl cümlesinin her hâllerine Sayfa**: 184**] nezâret ve muktezâ-yı vakt ü hâlden

olan keyfiyâtı derk ve iz‘ân iderek ol tarafları gereği gibi muhâfaza ve muhâreseye dikkat ve Mora muhâfızı ve muhassılı tarafından sana tahrîr ve inhâ olunan umûr ve husûslara dahı fevka'l-gāye i‘ânet ve sa‘y ü gayret ve müsâmaha ve ihmâl üzere hareketden hazer ü mücânebet eyleyüp şöyle ki, senin bir an akdem Yenişehir'e varman ve fermânım olduğu vechle hareket eylemen be-gāyet mühim ve muktezî iken, ucâleten dâ’ireni tanzîm ile serî‘an belde-i mezbûra vusûlde tehâvün ve tekâsülün ve muhâfaza-i vilâyet ve ra‘iyyetde ve sâ’ir ihâle-i uhde-i liyâkatın kılınan mehâmmdan hilâf-ı me’mûl zerre mikdârı kusûrun zuhûr ider ise cevâba kādir olamayacağını ve eğer muvâfık-ı rızâ-yı hümâyûnum hıdemât-ı mebrûreye muvaffak olur isen bundan böyle dahı manâsıb-ı celîle zabtı ve teveccühât-ı hasene-i hüsrevânem celbi ile nâ’il-i inâyet ve ikrâm-ı şâhânem olacağını cezm ve tahkīk iderek vazîfe-i ubûdiyeti edâ ve îfâya bezl-i gencine-i miknet ve istitâ‘at ve terk-i hâb u râhat ve inhâsı lâzım gelen hâlâtı peyderpey ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma tahrîr ve inhâ ve ifâde ve inbâya mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za sene [1]183

Hüküm No : 727

Müşârun-ileyh Mustafa Paşa'ya yüz kîse akçe dahı irsâl olunmağla kapu halkından başka bulunduğu mahalde asker tedârik iderek vürûd ve vusûle müsâra‘at eylemesi içün hatt-ı hümâyûn ile mu‘anven rikâb-ı hümâyûn tarafından sudûr iden emr-i âlî mazmûnu vürûd idüp işbu emrin zîrine kayd olunmağla bu mahalle şerh verildi.

Bir sûreti:

Sâbıkā Ağriboz ve Karlıili sancaklarına mutasarrıf olup bu def‘a kendüye İnebahtı muhâfızlığı tevcîh olunan Kethüdâ Mustafa Paşa'ya; Ağriboz kal‘asını muhâfaza şartıyla livâ’eyn-i mezbûreyn sâbıkā Deryâ Kapûdânı Osman Paşazâde Vezîr İbrahim Paşa'ya rikâb-ı hümâyûnum tarafından tevcîh ve sana dahı İnebahtı muhâfızlığı tevcîh ü ihsân-ı mülûkânem olmağla, her ne mahalle varmış isen ucâleten hareket ve İnebahtı kal‘asına vusûl ve muhâfaza-ı kal‘a ve vilâyete mübâderet eyleyesiz deyu Mora muhâfızı ile muhâbere ve tarafına tahrîr eylediği husûslara i‘ânet ve dikkat eylemen tenbîhi buna dahı derc ve muhâfaza-ı kal‘a ve memleketde takviye-i bâzû-yı iktidârı olmak içün Dukakin mutasarrıfının ma‘iyyetine me’mûriyeti iş‘âr olunarak.

Hüküm No : 728

Mîr-i mûmâ-ileyh dört bin ve dahı ziyâde asker tedârikle ucâleten İnebahtı muhâfızı ma‘iyyetine vusûle müsâra‘at eylemesiçün rikâb-ı hümâyûn tarafından evâhir tarihiyle emr-i âlî sudûrunu nâtık mazmûnu vârid olmağla zîrde kayd olunup bu mahalle işâret olundu.

Mîr-i mûmâ-ileyhe Yanya sancağı tevcîh olunmağla mukaddem me’mûriyeti te’kîd ve i‘lâm-ı hâli müş‘ir emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M sene 1184

Mezbûrun mîr-mîrânlığı ref‘ ve Berkofça'da ikāmeti içün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L sene [1]184

Bir sûreti:

Dukakin sancağı mütesellimi olup bu def‘a rütbe-i mîr-mîrânî ile kadr ü menzilini hilye ve terfî‘ ve livâ-i mezbûr ber-vech-i arpalık müceddeden kendüye tevcîh olunan Hudâverdi Paşazâde Ahmed Paşa'ya; sen ki mûmâ ileyhsin senin nâsiye-i hâlinde âsâr-ı rüşd ve fütüvvet bedîdâr ve her hâlde inâyet ve iltifât-ı seniyye-i mülûkâneme lâyık ve sezâvâr olduğuna binâ’en, livâ-i mezbûr ma‘işet vechiyle mutasarrıfı Osman Bey'in üzerinden ref‘ ve kendü tarafından güzîde ve yarar piyâde ve süvârî üç bin asker tertîb ve tanzîm ile hâla İnebahtı muhâfızı vezîrim Kethüdâ Mustafa Paşa ma‘iyyetine müsâra‘at eylemen şartıyla rütbe-i celîle-i mîr-mîrânî ile menşûr âmâlin tevşîh olunduğundan başka livâ-i mezbûr dahı ber-vech-i arpalık müceddeden sana tevcîh ü ihsân-ı şâhânem olmağın zabt u rabta kādir yerine bir mütesellim bırakup şart-ı tevcîhin üzere süvârî ve piyâde üç bin askeri ucâleten kendü tarafından tertîb ve tanzîm ve cümlesini ma‘iyyetine istishâb ile hareket ve hilâl-i râhda re‘âyâ vü berâyâ ser-i mû rencîde ve âzürde etdirmekden mübâ‘adet iderek doğru yoldan bir kadem akdem muhâfız-ı müşârun-ileyhin ma‘iyyetine vusûle müsâra‘at ve emr ve re’yine inkıyâd ve mütâba‘at birle kal‘a ve vilâyetin muhâfazası husûsunda ve ol taraflara dâ’ir sâ’ir zuhûr iden hıdemât-ı aliyyemde bezl-i kudret ve miknet ve ibrâz-ı mezîd-i gayret ü hamiyet eyleyüp hilâf-ı fermân-ı hümâyûn ve mugāyir-i şürût-ı tevcîhin vaz‘ u hâletden ve müşârun-ileyhun emr u re’yine muhâlefetden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eyleyesiz deyu tenbîh ve te’kîdi müştemil.

Hüküm No : 729

Âstâne-i sa‘âdetden hazîne ile ordu-yı hümâyûna me’mûr mübâşir (…) zîde mecduhûya ve Kırkkilise'den Babadağı'na gelince vâki‘ kazâların kuzât ve nüvvâb ve zâbitân ve a‘yân-ı vilâyete hüküm ki:

Kırkkilise'den Babadağı'na gelince vâki‘ kazâların menzil bârgîrlerine eğerçi nizâm virilüp, ancak henüz nizâmları müstahkem olmadan umûr-ı mühimme ile gerek Âstâne-i sa‘âdetden ve ordu-yı hümâyûndan ulakların kesret üzere âmed ü şüdları olmak hasebiyle ânlara vâfî bârgîr tedârikünde usret olmağla gelecek hazîne icmâli ve üzerine me’mûr olan ağanın etbâ‘ı menzil bârgîrine süvâr olmak lâzım gelür ise bir tarafdan ulaklar mu‘attal ve umûr-ı mühimmenin te’hîrine bâ‘is olacağı, sen ki mübâşir-i mûmâ ileyhisn, ma‘lûmun oldukda kangi kazâya vâsıl olmuş isen ol kazâda yahud kangi kasabada mütemekkin ise hazîneyi tahmîle ve sen âdemlerini irkâba kifâyet idecek araba ve bârgîrelri Babadağı'na dek istikrâ ve îcâb iden ücretlerin ashâbı yedlerine nakden i‘tâ ile bir kazâda menzil bârgîrine sen ve etbâ‘ın râkib olmayup, ve hazîneyi dahı menzil bârgîrlerine tahmîl eylemeyüp, minvâl-i muharrer üzere kangi kazâda tedârik olur ise araba ve bârgîrleri ahâlî-kazânın ma‘rifetiyle tedârik ve istikrâ olunan araba ve bârgîrlere süvâr ve tahmîl ile Babadağı'na vürûda müsâra‘at ve araba ve bârgîrlere verceğin akçe hesâbına mahsûb olacağı ma‘lûmun oldukda an-nakd ashâbına i‘tâ ve eğer akçen vefâ etmez ise hazîne icmâlinden bir mahalden kifâyet mertebesi akçe ihrâc ve istikrâ ve i‘tâ eyleyesin. Menâzilin nizâmı ihtilâlden sıyânet olunmak ehemm olmağla, siz ki kuzât ve a‘yân-ı vilâyetsiz, mübâşir-i mûmâ ileyh yedînden nakden verilmek üzere ücretleriyle hazîneyi tahmîl içün arabalar ve mübâşir ve âdemleri içün bârgîrleri kazânızdan tedârik ve Babadağı'na dek iktizâ idecek ücreti bir def‘a mübâşir yedînden verilmek üzere menâzilin nizâmı sıyânet olunmak bâbında.

Fî evâ’ili Z sene [1]183

Hüküm No : 730

Dergâh-ı mu‘allam kapucubaşılarından Rumili Kāimmakāmı Abdülbaki *dâme mecduhû*ya ve zikri âtî mahallerden Mora muhâfızı ma‘iyyetine me’mûr olan a‘yân ve iş erlerine hüküm ki:

Bu esnâda Mora cezîresinin muhâfazası ehemm-i hutûb-ı Devlet-i Aliyye’mden olduğuna binâ’en, hâlâ Mora muhassılı ve muhâfızı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun umûr-ı muhâfazada ve sâ’ir hıdemât-ı mühimmede takviye-i bâzû-yı iktidârına vesîle ve tezâyüd-i cem‘iyetine zerî‘a olmak üzere Manastır ve Florine ve Kesriye ve Hurpeşte ve Sarıgöl ve sâ’ir kazâlardan sefer-i hümâyûnuma me’mûr olmayup, bilâ-me’mûriyet kalan a‘yân ve iş erlerinden ve darb u harb erbâbından on beş bin asker tedârik ve Mora'ya tesyîr olunmaları bâbında rikâb-ı müstetâb-ı hüsrevânem tarafından hatt-ı hümâyûn-ı şevket-makrûnumla mu‘anven mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim ısdâr ve sen ki Rumili kāimmakāmı mûmâ ileyhsin, selefine irsâl olunduğundan

başka asker-i mezbûrun isti‘câllerini hâvî çend rûz mukaddem ordu-yı hümâyûnum tarafından dahı sâdır olan emr-i şerîfim tatar ile eğerçi irsâl olunmuşidi. Ancak Rumili kāimmakāmlığı bu def‘a uhdene ihâle olunmakdan nâşî, husûs-ı mezbûra be-gāyet ikdâm-ı mâ-lâ-kelâm eylemen içün işbu fermân-ı celîlü'l-unvân-ı mehâbet-rîz-i sudûr olup (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi bi-avnihî te‘âlâ ol tarafa vusûlünde, ber-vech-i meşrûh hatt-ı hümâyûn-ı mevhibet-meşhûnumla müveşşah rikâb-ı kâmyâbım tarafından vârid olan emr-i şerîfimi selefinden ahz ve mefhûm-ı itâ‘at-melzûmuna tahsîl-i vukûf etmeğe dikkat ve mûcebince amel ü hareket iderek zikr olunan kazâlarda bilâ-me’mûriyet meskenlerinde kalan a‘yân ve iş erlerinden ve harb u darb erbâbından ol mikdâr asker şimdiye dek cem‘ ve tedârik ve savb-ı me’mûra tesyîr olunmamış ise bundan sonra kat‘â tevakkuf u ârâm ve imrâr-ı vakt ü eyyâm olunmayarak heman on beş bin işe yarar askeri cem‘ ve ihzâr ve yola ihrâc ve bir kadem akdem cezîre-i Mora'ya irsâllerine sür‘at ü şitâb ve ba‘de'l-vusûl cümlesi müşârun-ileyhin emr ü re’yi üzere hareket iderek, muhâfaza-i cezîrede ve sâ’ir hıdemât-ı dîn ü Devlet-i Aliyye’mde sa‘y ü ihtimâm ve ibrâz-ı gayret ve hamiyet eylemelerini tefhîm ve te’kîde mübâderet eyleyüp, zikr olunan hatt-ı hümâyûnumla mu‘anven emr-i şerîfime muhâlif ednâ rehâvet ve batâ’etden ziyâde ittikā vü ihtirâz olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183 **[Sayfa 185]**

Hüküm No : 731

İsmail ve Kili kadılarına, a‘yân-ı vilâyet ve sâ’ir zâbitân ve iş erleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı anbarı emîni Ali *dâme mecduhû* ma‘iyyetine me’mûr İsmail ve Kili'nin askeriyle Tîmârâbâd'a vürûdunda Kırım hanı cenâblarının tenbîhleri üzere sahrâ-yı Tîmârâbâd'da ikāmet idüp iktizâ-yı maslahat sebebi ile bir mikdâr meksi lâzım geldiğine binâ’en asâkir-i mevcûdeden ba´zıları îd-i şerîf bahânesi ve ba´zıları kâr ü kesb süvârisiyle vatanlarına avdet ve firâr eyledikleri inhâ olunmağla, bu esnâda ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhde havâlî-i mezbûreden me’mûr asâkir-i gayret-şi‘ârın mecmû‘u mevcûd ve âmâde olup dîn-i mübîn hıdmetine sa‘y ü gayret eylemeleri ehemm-i umûr-ı dîniyyeden olmağla siz ki mevlana ve a‘yân ve zâbitân-ı mûmâ ileyhimsiz, mukaddemâ havâlî-i mezbûreden tertîb olunup, ma‘iyyet-i mûmâ ileyhe henüz gelmeyenler ile bu hilâlde firâr idenlerin mecmû‘unun bir dakīka akdem yerlerinden ihrâc ve yine Tîmârâbâd'a ma‘iyyetine irsâlleri fermânım ve bilâ-tevakkuf sizden matlûb-ı hümâyûnum olmağın, mahsûsan işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İnşâallâhu te‘âlâ gönül birliği ile gazâ vü cihâda kıyâm ve ihtimâm birle düşmenden ahz-i intikām olunmak cümlenin

üzerlerine farz-ı ayn olmağla, emr-i şerîfim tarafınıza vâsıl olduğu ânda bu husûsa bi'l-ittifâk ihtimâm ve cidd ü ikdâm olarak ber-vech-i meşrûh mukaddemâ ol havâlîden kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetine tertîb olunup, henüz yerlerinden hareket ve azîmet etmeyenler ile bu hilâlde avdet ve firâr idenlerin mecmû‘u alâ eyyi hâlin meskenlerinden ihrâc ve bir ferdi girüye kalmamak ve ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhe giderler iken perîşân olmamak husûsuna tarafınızdan nezâret ve dikkat olunarak ucâleten ve müsâra‘aten Tîmârâbâd'da ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhe irsâl ve îsâllerine mübâderet ve diyânete münâfî hareket birle ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhe azîmetde batâ’et ve rehâvet ihzâr iden olur ise zâbitleri ma‘rifetiyle tahzîr ve teşdîdleri husûsuna dikkat lâzım gelmekle âna göre bu babda ittifâk-ı kulûb ile sa‘y ü gayret eyleyüp, ser-mu hilâfından be-gāyet tehâşî ve bir ferdîn girüde kalmasına müsâ‘adeden her biriniz mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1183

Hüküm No : 732

Karahisar-ı Sahib sancağı mutasarrıfı olup bu def‘a kendüye Rumili beğlerbeğiliği pâyesi ihsân ve Bükreş teshîrine me’mûr Sarım İbrahim Paşa ma‘iyyetine çarhacılık hıdmetiyle me’mûr kılınan Mehmed Paşa *dâmet meâliyehû*ya hüküm ki:

Bükreş teshîrine me’mûr askere başbuğ olan vezîrim Sarım İbrahim Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* mukaddem ve mu’ahhar tarafına tesyîr olunan evâmir-i şerîfem mûceblerince Rusçuk'da ma‘iyyetinde müctemi‘ ve âmâde olan otuz binden mütecâviz cünûd-ı gayret-nümûd ile bâ-avn-i Bârî bu eyyâmda Bükreş teshîrine âzimen Yergöğü'ye mürûr üzere olmakdan nâşî mîr-mîrân-ı kirâmımdan gayret ve şecâ‘at ile mevsûf ve umûr-ı harbiyyeye zî-vukûf birinin ma‘iyyet-i müşârun-ileyhde çarhacılık hıdmetinde bulunması elzem ahvâlden olup, ve sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, sen sâhib-i akl u kiyâset olduğundan gayrı, bi-avnihî sübhânehû ve te‘âlâ bu hıdmetde senden gayret ve şecâ‘at ve hamiyet ve cesâret birle etvâr-ı merğūbe ve âsâr-ı meşkûre zuhûru me’mûl-ı hüsrevânem [olmağın] avâtıf-ı aliyye-i şâhânemden kadr ü menzilinin Rumili beğlerbeğiliği pâyesiyle ta‘liye ve terfî‘ ve ma‘iyyet-i müşârun-ileyhde çarhacılık hıdmeti düş-ı gayret-pûşuna ihâle ve tefvîz kılındığını hâvî işbu emr-i âlîşânım inâyet-rîz-i sudûr olup pâye emr-i şerîfimle (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi rütbe-i celîle-i mezbûre ihsânıyla senin çarha hıdmetine ta‘yîn ve intihâb olunman mücerred akrânından ziyâdesinden gayret ve şecâ‘at me’mûl-i hümâyûnum olduğuna mebnî idüğü ma‘lûmun oldukda, el-yevm bulunduğun mahalden serî‘an ve âcilen bir dakīka mukaddem ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe varup, ber-muktezâ-yı me’mûriyet çarha hıdmetine ihtimâm-ı tâm ve vezîr-i müşârun-ileyh ve rü’esâ ve zâbitân tavâ’if-i askeriyye ile vetîre-i

merziyye-i ittifâk ve ittihâda ri‘âyet ve dâ’imâ meşveret birle re’y ü tedbîrlerinize netice ve karâr vererek ve asker tâ’ifesinin her fırkasına nevâziş birle taltîf ve teşcî‘leri levâzımına i‘tinâ ve dikkat ve her hâlde cenâb-ı Bârî'den isti‘ânet ve istimdâd iderek kemâl-i gayret ve ihlâs ile düşmen-i dîn üzerine azîmetde kaviyyü'l-kalb olup, fî sebîli'llâh gazâ vü cihâda bezl-i kudret ve miknet birle kasaba-i Bükreş'i yed-i istîlâ-yı küffârdan tahlîs ve a‘dâ-yı dîni katl ü tedmîr ve iz‘âc ile ol tarafları levs-i vücud-ı dalâlet-âlûdlarından tasfiye ve tathîr eylemeğe cümleniz ihtimâm ve nisâr-ı nakdîne-i cân birle hıdemât-ı makbûle vücûda getürmeğe sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eyleyüp, hilâf-ı me’mûl rehâvet ve kusûrdan be-gāyet tehaşi vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 733

Bir sûreti:

Mûmâ-ileyhin çarhacılık hıdmetine me’mûriyetini ifhâm ve serî‘an muktezâ-yı me’mûriyeti üzere düşmenin üzerine azîmet ve kasaba-i Bükreş'i teshîre gayret eylemesini tenbîh ve iğrâ siyâkında vezîr-i müşârun-ileyh Sarım Paşa'ya hitâben.

Hüküm No : 734

Mora muhassılı ve muhâfızı sadr-ı esbak vezîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, bu def‘a kapu kethüdâna vârid olan tahrîrâtında Mora sancağında Balyabadra nâhiyesinde Mecuri karyesi ve gayrıdan yedi bin beş yüz akçe tîmâr ile Mora kastelinde yerlü topçubaşısı olan Ebubekir'in gerek kendüsi ve gerek neferâtı vâcibe-i uhde-i ihtimâmları olan hıdemât-ı lâzımelerinde mukīm ve mevcûd olmayup, terk-i hıdmet eyledikleri inhâ ve mezbûrun vech-i muharrer üzere taksîr ve tekâsülü sebebi ile tîmârının üzerinden ref‘ ve bir mukdim ve kârgüzâr kimesneye tevcîhi kastel-i merkūm muhâfazasına me’mûr sâ’ir neferâta mûcib-i teyakkuz ve intibâh olacağı iş‘âr ve îmâ olduğuna bina’en, zikr olunan yerlü topçubaşılık tîmârı mezkûr Ebûbekir'in üzerinden sâ’ire ibreten ref‘ ve münasib gördüğün bir müstakīmü'l-etvâr ve kârgüzâr kimesneye tevcîh olunmak üzere ism ü resmiyle ordu-yı hümâyûnum tarafına arz u i‘lâm eylemen fermânım olmağın imdi topçubaşılığı mezbûru her kime münasib görür isen ism ü resmiyle ucâleten ordu-yı hümâyûnum tarafına arz u i‘lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z sene [1]183

Hüküm No : 735

Nehr-i Tuna'ya me’mûr donanma-yı hümâyûnum kapûdânlarından başbuğ olan Ebubekir Kapûdân *zîde kadruhûy*a hüküm ki:

Âstâne-i aliyyemden ba´zı gemilere vaz‘ ve irkâb ve bahren İsakçı'ya irsâl olunan zümre-i yeniçeriyân ve cebeci ve topçu ve sâ’ir tavâ’if-i askeriye neferâtı râkib oldukları sefâyin ile Sünne boğazından içerü dâhil olduklarında, neferât-ı merkūmeden İsakçı'ya evvelce gelmek irâde idenler havalara müsaade gelüp süvâr oldukları sefîneleri İsakçı'ya vürûd idînceye dek tevakkuf etmeyüp, ba´zı kayıklara râkib olmak murâd eylediklerinde re’îsleri neferât-ı mezkûreden ellişer altmışar guruş navl ve ücret-i kayık mütâlebe ve ızrâr ve te’hirlerine bâ‘is oldukları haber virilmekle, sen ki başbuğ-ı mûmâ-ileyhsin, ber-vech-i meşrûh Âstâne-i aliyyemden tavâ’if-i askeriye ile memlû vürûd iden sefâyin Sünne boğazından içerü dâhil olduklarında masârıf-ı hevâ ile İsakçı'ya vürûd idînceye değin tevakkuf etmeyüp, evvelce gelmek irâde idenleri Âstâne-i sa‘âdetimden vürûd iden ateş kayıklarına ve mavnalarına ve ânlar bulunmaz ise Tuna sefâyinine insâfdan hâric olmamak şartıyla cüz’î navl takdîriyle vaz‘ ve irkâb ve navl-ı mukadderden ziyâde talebiyle bir ferd te‘allül ü muhalefet eylememek üzere rü’esâ-yı sefâyine tenhib-i ekîd iderek asâkir-i mansûremi bir sâ‘at akdem İsakçı'ya sevk ü tesyîre sa‘y ü ihtimâm ve mütenebbih olmayup muhalefet ve navl-ı mukadderden ziyâde talebi ve illet-i sâ’ire ile neferât-ı merkūmenin te’hîrlerine bâ‘is olanların ibreten li's-sâ’irîn te’dîblerine mübâderet eyleyüp ser-i mû iğmâz ve tekâsülden gāyetü'l-ğāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Z Sene [1]183 **[Sayfa 186]**

Hüküm No : 736

Rusçuk ve Şumnu ve Hacıoğlupazarı ve Prevadi ve Varna ve Kavarna ve Balçık ve Köstence ve Balkan’dan berüde vâki kazâların kuzât ve nüvvâbına ve serdâr ve a‘yân ve iş erlerine ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Bundan akdem memleket-i mezbûrelerde vâki‘ Bender ve İbrail yamakānından bir ferdi girüye kalmamak şartıyla herkes me’mûr oldukları serhaddîne varup kıyâm, ve gitmeyenlerin mâlik oldukları esâmîleri hazîne-mânde olduğundan mâ‘adâ bulundukları mahallerde ele getirülüp mücâzât-ı mâ-yelîkleri icrâ olacağını hâvî evâmir-i aliyye-i adîde-i ekîde ile i‘lân ve memleketlerinizde bulunan yamakān-ı mezbûreyi ifhâm-ı keyfiyet ile savb-ı me’mûrlarına sevk ü tesyîre ihtimâm eylemeniz tenbîh ve te’kîd olunmuşidi. İlâ hâzâ'l-ân İbrail muhâfazasına me’mûr kadîmî yamâkān ve gerek Hotin'den çıkup muhâfaza-i mezbûra me’mûr olan yamakān zümresinden ekserîleri ol havâlîlere intişâr, kendü gā’ilelerine iştigāl ile me’mûr oldukları İbrail muhâfazasına varmadıkları istihbâr olunmağla, imdi ol

makūlelerin bi-eyyi vechin kâne o evânda serhaddlerinde mevcûd bulunup, hıdmet-i muhâfazada kıyâmları üzerlerine vâcib ve lâzım olup, ve ânların sevk ü tesyîrinde sizlerin iğmâz ve müsâmahânız dahı câ'iz ve sezâvâr-ı diyânet olmamağla, ol makūleleri bi'l-cümle memleketinizden teftiş ve savb-i me'mûrlarına tesyîre dikkat ve bundan on beş gün sonra muhâfaza-i mezbûreye yoklamacı ta'yîn ve mevcûd-ı serhadd olmayanların esâmîleri hazîne-mânde ve sâ'ir bir gûne i'tirâzları karîn-i kabûl olmayup, hem esâmîden mahrûm ve hem bulundukları yerlerde ahz u te'dîb ve teşdîd olunacaklarını yer yer kendülerine ifhâm ve bu husûsa be-gāyet dikkat-i tâmm eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) *zîde kadruhû* mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ü hareket ve İbrail muhâfazasına me'mûr-ı kadîmî ve Hotin'den çıkup ____ ___ me'mûr kılınan yamakāndan memleketinizde bulunanları teftiş ve yoklama olacağını ifhâm ve beş on gün zarfında muhâfaza-i mezbûrede mevcûd bulunmazlar ise esâmîden devr ve i'tibârdan mehcûr olacaklarından başka ahz u te'dîbleri icrâ ve nedâmet-i uzmâsını müşâhede ideceklerini bir hoşça tefhîm ve bilâ-avk u te'hir me'mûr oldukları muhâfaza-i merkūmeye sevk ü tesyîr ve adem-i itâ'at idenleri ism ü resmleriyle ordu-yı hümâyûnuma arz u inhâya her biriniz mâ-hasal makdûrunuzu îsâr ü nisâr eyleyüp, müsâ'ade ve müsâheleden be-gāyet ittikā eyleyesiz deyu bi'l-fî'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb virilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i Z sene [1]183

Hüküm No : 737

Kilis sancağı mutasarrıfı ve hâlâ İsmail muhâfızı ma'iyyetinde olup bu def'a livâ-i mezbûr kendüye ibkā olunan Taşlıcalı Mehmed Paşazâde Mehmed *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâileyhsin, senden hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde me'âsir-i sa'îde ve mefâhir-i cezîle zuhûru me'mûl olmakdan nâşî, livâ-i mezbûr bu def'a avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden kemâ-kân sana ibkā ve masârıf-ı seferiyyene avn u medâr olmak içün livâ-i mezbûrdan seksen dört senesine mahsûben mu'ayyen olan sekiz bin üç yüz kırk guruş imdâd-ı seferiyyenin tahsîl ve tarafına teslîm ve i'tâsı bâbında başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olduğu ma'lûmun oldukda, kapun halkını mükemmelen tertîb ve tanzîm ile hâla ma'iyyetinde olduğun İsmail muhâfızı vezîrim Abaza Mehmed Paşa *edâmallahu te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetinde kıyâm ve emr u re'yine inkıyâd-ı tâmm iderek muhâfaza hıdmeti ve sâ'ir hıdemât-ı aliyyemde sarf-ı tâb u tuvân eylemen fermânım olmağın, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde muktezâ-yı me'mûriyetin üzere kapun

halkını mükemmelen tertîb ve tanzîm ile vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetinde kıyâm ve emr ü re’yi üzere hareket iderek muhâfaza hıdmeti ve sâ’ir hıdemât-ı aliyyemde sarf-ı tâb u tuvân birle me’âsir-i makbûle vücûda getürmeğe ihtimâm ve ser-i mû kusûr u rehâvetden ve hilâfından mübâ‘âdet-i tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]183

Hüküm No : 738

Hâlâ Mora muhâfızı ve muhassılı olup bu def‘a cânib-i mezbûra müstakıllen serasker nasb u ta‘yîn olunan sadr-ı esbak vezîr-i dirâyet-semîrim Muhsinzâde Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen vezîr-i müşârun-ileyhsin, senin uhde-i liyâkatine ihâle kılınan her umûrda muktezâ-yı fikr-i metîn üzere hareket ile istikāmet-i re’yin nezd-i hümâyûn-ı şâhânemde mücerreb ve ma‘lûm ve bi-avnihî te‘âlâ senden tertîb-i ecnâd-ı gayret-nihâd ve tehyi’e-i edevât ü mühimmât ile tahsîn-i kılâ‘ ve muhâfaza-i sevâhil ve bilâd ile def‘-i keyd ü muzârr-ı düşmen-i dalâlet-mu‘tâdda sa‘y u ictihâd, me’mûl-i tab‘-ı mekkârîm-neb‘-i mülûkânem olduğu ecilden Mora cezîresinin ve anda olan kılâ‘ ve bukā‘ın ve kasabât ve kurâ ve ahâlî ve re‘âyânın muhâfaza ve muhâreseleri ve lede'l-iktizâ adüvv-i li‘âmın murâfa‘ası husûslarında bâ‘is-i takviye-i bâzû-yı iktidârın olan hâlâtın cümlesine müsâ‘afe-i seniyye-i hüsrevâneme derkâr olduğu şimdiye dek ordu-yı hümâyûnumdan ve rikâb-ı müstetâbım tarafından ısdâr ve tarafına irsâl olunan ahkâm-ı münîfemle sana tefhîm ve iş‘âr olunmuş olup, ancak iktizâ-yı maslahat-ı vakt ü hâle göre etrâfda celb-i asâkir ve zehâ’ir ve sâ’ir mehâmm-ı mukteziyede emrin cârî ve hükmün nâfiz olmak irâdesiyle, Mora cânibine sen müstakilen serasker nasb ve mukaddem ve mu’ahhar tarafına gönderilen evâmir-i aliyyemde tafsil ü beyân ve tavsiye ve iş‘âr olunduğu üzere cânib-i mezbûra dâ’ir umûrun küllisi re’y-i rezînine ihâle ve tefvîz olunduğuna bina’en, bir gûne fütûr ve kusûra bâ‘is olmamak içün inde'l-iktizâ taraflarına tahrîrât ve buyuruldu ısdâr ve irsâliyle taleb eylediğin zehâ’ir ve asâkiri tertîb ve taleb etdiğin vech üzere derhâl cem‘ ü ihzâr ve tarafına irsâl ve îsâle gayret ve sâ’ir mehâmm-i mukteziyemin dahı re’y ve matlûbun üzere temşiyet ve tanzîmlerine sa‘y ü dikkat eylemeleri bâbında Ağriboz ve İnebahtı muhâfızları ve hâla Tırhala sancağı mutasarrıfı vüzerâya ve müşârun-ileyhimin havza-i hükûmetlerinde ve sâ’ir Rumili câniblerinde Mora cezîresine semt ve civâr olan mahallerin hükkâm ve zâbitân ve a‘yânına hitâben bu def‘a mü’ekked ve müşedded emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmağla seraskerliğini iş‘âr ve uhde-i dirâyetine mukalled ve müfevvez olan umûr u husûsda müstakil bi'r-re’y olduğunu bu def‘a dahı ifâde ve ifhâm içün hâssaten işbu fermân-ı hümâyûn-ı inâyet-makrûnum şeref-rîz-i sudûr olduğundan gayrı,

mahzâ taltîf ve ikram zımnında hâssa hil‘-i fâhire-i mülûkânemden semmûr mûrisu's-sürûra duhte bir sevb-i hil‘at-i fâhire ihsân ve isyâk-ı(?) fâtihatü'l-eknâf-ı cihândârânemden bir kabza-i seyf-i sârim-i niheng-iltikām-ı inâyet-i hüsrevânem olup tebliğ ve îsâline me’mûr (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde hil‘at-i seniyye-i mülûkânemi hatavât-ı ta‘zîm ve tebcîl ile istikbâl ve zîver-i dûş-ı ibtihâc ve şimşîr-i adüvv-tedmîrî bend-i miyân-ı gayret ve hamiyet birle izhâr-ı mübâhât-ı evfâ iderek ol havâlînin muhâfaza ve takviyesine dâ’ir mehâmm-i saltanat-ı seniyyemin kemâ fî hüve hakkuhû tesviye ve tanzîmlerine sarf-ı kudret ve iktizâ-yı hâle göre etrâfdan tertîb ve ma‘iyyetine me’mûr kılınanlardan vaktiyle gelüp erişmeyenlerin ve ânlardan mâ‘adâ lüzûmu olan askeri ve zehâ’iri tarafından iktizâ iden mahallere buyuruldular ısdâr ve irsâliyle serî‘an ve âcilen celb ve istihzâra gayret ve cümleyi re’y ve münasib gördüğün vechile istihrâc ve i‘mâl ile gerek kal‘alarda ve gerek sâ’ir iktizâ iden mahallerde asâkir ve zehâ’ir-ı vâfire ve mühimmât-ı lâzıme-i fevka'l-âde âmâde ve müheyyâ kılınarak cezîre-i mezbûrenin ve kılâ‘ın muhârese ve muhâfazasına ve takviyet ve istihkāmlarına be-gāyet ihtimâm ü dikkat ve cânib-i düşmenden iyâzen bi'llâhi te‘âlâ cezîre tevâbi‘inden ve sevâhilinden bir mahalle bir tarîkle îsâl-i hasâret ve îkā‘-ı mekr ü mel‘anet misillü hâlet-i rediyye vâki‘ olmamak üzere ale'l-ittisâl teyakkuz ve intibâh u basîret ve ihtiyât levâzımına-i ri‘âyet birle zuhûr iden düşmen-i dînin derhâl mukābele ve istîsâllerine kıyâm ve ikdâm ile şerr ü fesâdlarının def‘ u ref‘ine ve ahâlî ve re‘âyâ-i cezîrenin hîle vü hud‘alarından te’mîn ve himâyetlerine sa‘y-i mâ-lâ-kelâm eyleyüp, masârıf husûsunda vesvese-i bî-me’âl ile ihâle-i dûş-i istiklâlin kılınan seraskerlik emr-i azîminde ser-i mû tekâsül ve tevânîden ihtirâz ü ictinâb ve tekmîl-i nâmûs-ı dîn ü devletimde bezl-i gencîne-i liyâkat ve iktidâr eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i Z sene [1]183 **[Sayfa 187]**

Hüküm No : 739

Karlıili sancağı ilhâkıyla Ağriboz Muhâfızı Kapûdân-ı sâbık Vezîr İbrahim Paşa ve İnebahtı Muhâfızı Vezîr Kethüdâ Mustafa Paşa ve Tırhala sancağı Mutasarrıfı Vezîr Osman Paşa'ya ve müşârun-ileyhimin havza-i hükûmetlerinde ve sâ’ir Rumili cânibinde cezîre-i Mora'ya semt ve civâr olan mahallerin hükkâmı ve zâbitân ve a‘yânına hüküm ki:

Mora muhâfızı ve muhassılı olup bu def‘a cânib-i mezbûra müstakilen serasker ta‘yîn olunan Sadr-ı esbak Muhsinzâde vezîrim Mehmed Paşa *iclâlelû*ya umûr-ı me’mûresinde taraf-ı mülûkânemden istiklâl-ı tâmm olunup, iktizâ-yı vakt ü hâle göre etrâfdan hîn-i hâcetde asâkir ve zehâ’ir celb ve istihzârı ve sâ’ir emr-i muhâfazaya ve mürâfa‘a-i keyd-i adüvviye dâ’ir mehâmm-ı mukteziyyenin temşiyet ve tanzîmleri re’y-i rezînine ihâle olunduğuna

binâ'en, siz ki vüzerâ-yı müşâr ve sâ'ir-i mûmâ-ileyhimsiz gerek asker ve zehâ'ir ve gerek mehâmm-ı mukteziye-i sâ'ire zımnlarında serasker-i müşârun-ileyhden tarafınıza tahrîrât ve buyuruldu vârid oldukda, kat'â müsâmaha ve müsâhele olunmayup, ordu-yı hümâyûnum içün müretteb olan asâkirden fazla vilâyetlerinde kalanlardan taleb eylediği mikdâr-ı askerin ve zahîre derhâl cem' ü tedârik ve tarafına tesyîr ve irsâline ve mevadd-ı mühimme-i sâ'irenin re'y ve sipârişi üzere tesviye ve tanzîmine bezl-i kudret ve ale'l-ittifâk mezîd-i ihtimâm ü dikkat eylemeniz hâssaten size fermân-ı hümâyûnum olmağın, tenbîhen ve te'kîden işbu emr-i celîlü'l-unvânım ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde Mora cânibine dâ'ir cüz'î ve küllî umûrun küllîsi serasker-i müşârun-ileyhin re'y-i sedîdîne ihâle kılındığı ve haklarınızda şükr ü şikâyeti mesmû' ve mü'essir idüğü cezmen ve yakînen ma'lûmunuz oldukda, ber-vech-i meşrûh emr ü tenbîh-i mülûkânem olduğu üzere müşârun-ileyhin sizlere tahrîrât ve buyuruldusu vürûduyla ol havâlîlerden asker ve zahîre taleb eylediğinden ordu-yı hümâyûnum içün müretteb olan asâkirden fazla vilâyetlerinde ve meskenlerinde kalanlardan matlûbu olan asâkirin ve zahîrenin serî'an ve âcilen cem' ü ihzâr ve tarafına irsâl ve îsâline ve mevâdd-ı muharrere-i sâ'iresinin dahı vech-i lâzımı üzere temşiyet ve tetmîmlerine bi'l-ittifâk sa'y-i bî-hemâl ve cidd-i bî-şumâr eyleyeyüp ser-i mû hilâfına vaz' u hareket ve tereddüd ve muhâlefetden her biriniz be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]183

Hüküm No : 740

Hâlâ Erzurum vâlîsi olup, Kars muhâfızı olan Vezîr Hâfız Mustafa Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, mukaddem me'mûriyetine dâ'ir rikâb-ı müstetâb-ı şâhânemden ısdâr ve irsâl olunan emr-i şerîf-i âlîşânımın tarafına vürûdu akabinde, muktezâ-yı hareketini istîzân ve münâsib-i vakt ü hâl olan ba´zı husûsâtı beyân siyâkında vârid olan ma'rûzâtının mefhûm u mü'eddâsına ilm-i âlem-şümûl-i mülûkânem muhît ve şâmil olmuşdur. Ol cânibde cüyûş-ı kesîre-i İslâmiyyenin cem' ve âmâde kılınmasına himmet-i padişahânem tarafından ve senin üzerlerine ta'yîn olunmandan murâd ancak adüvv-i dîn ü Devlet-i Aliyye'm olan Moskov keferesinin ve ızlâl ile tarafına meyl ü teb'iyyet itdirdiği Tiflis hanı la'în ve Açıkbaş meliki Sülüman bî-dîn ve mütâbi'leri olan gürûh-i müşrikînin hücûm ve sû-i kasdlarından memâlik-i mahrûsem hudûdunu ve serhadlerini muhâfaza ve te'mîn içün olduğu fermân-ı âlîşânımdan müstebân olduğundan, ta'kīb ve tedmîr-i a'dâya hâhişger olan cünûd-ı zafer-mev'ûda işbu kayd bâ'is-i fütûr olacağı rikâb-ı kamer-tâb-ı mülûkâneme arz u inhâ ve hîn-i zuhûr-ı a'dâda ta'kīb ve tedmîre ruhsat-ı hümâyûnum erzân kılınmasını iltimâs ve istid'â etmekle, lede'l-iktizâ zuhûr iden kefere-i fecereyi def' ve ta'kīb

ve kahr u tedmîre kıyâm ve ihtimâm dahı lâzıme-i hâlden ve iktizâ-yı emr-i me'mûrenden idüğü mefhûm ve ma'rûzâtına göre bi'l-müzâkere savâb-rîz-i ashâb-ı ârâ olmuşdur. Ancak Moskov keferesi tarafından li-ecli'l-muhârebe asker irsâline cesâret olunabildiği sûretde Revan cânibinden veyahud müttehidleri olan han-ı mesfûr ve Sülüman hazelân-nişân ile ittifâkan Tiflis ve Gürcistan taraflarından zuhûr idecekleri zâhir-i hâl olmağla Gürcistan memleketi hudûd-ı memâlik-i mahrûsem dâhilinde ve Tiflis dahı han-ı mesfûrun alâ vechi'l-gasb İranlu'dan ahz ve sâkin olduğu memleket olup, İran vekîline ve hükkâm ve ümerâsından birisine itâ'at ve inkıyâdı olmadığı bedîhi olduğuna binâ'en, gerek Gürcistan derûnuna ve gerek Tiflis tarafına adüvvü ta'kîb ve tedmîr içün asâkir-i İslâm ile duhûlünde eğerçi be'is ve mahzûr-ı melhûz olmayup, lâkin Revan tarafaı el-yevm İran vekîli Zend Kerim Han'ın zîr-i hükmünde olduğundan gayrı hâlâ Revan hanı bundan akdem Tiflis hanı la'în-i mesfûrun hudûd-ı Revan'a dahı tecâvüz ve hasâretini beyân ile gerek ol cânibe ve gerek berü cânibe olan ta'addî ve mazarratının ref'inde kendüye i'ânet ve ittifâk üzere hareket olunmasını niyâz ve istid'â idüp, İran vekîli müşârun-ileyhin ve Revan hanı ve sâ'ir hanân ve ahâlî-i memâlik-i İran'ın ilâ hâzâ'l-ân Devlet-i Aliyye'min meveddet ve dostluğunda bir dürlü kusûrları olmayup, vakit vakit levâzım-ı dostî ve hem-civârîye ri'âyetlerin dahı izhâr üzere olmalarıyla, cânib-i Revan'dan düşmen zuhûr ve mukābele ve ta'kībleri lâzım geldiği hâlde Revan hanı mûmâ-ileyhin ber-vech-i muharrer mukaddem tahrîr ve iltimâsı misillü yine iltimâs ve niyâz ve incâ idüp rızâ ve tayyib-i hâtırı derkâr olur ise kendüye tarafından ihbâr-ı hâl ve kendüsiyle hüsn-i vifâk ve ittihâd vechile harekete dikkat ve asâkir-i mansûremden bir ferd İran hudûdunda olan ahâlî ve re'âyâdan mâlen ve cânen kimesneye mikdâr-ı zerre rencîde vü te'addî eylememek ve bir hilâllerine vaz'-ı yed ve ta'arruz etmemek üzere şürût-ı mu'âhede ve musâfâta bu âna gelince ri'âyet olduğu misillü ri'âyet ve dikkat olunması akdem-i mehâmmdan ve sen bu hatîr-i ehemme me'mûr kılınmanla sûret-i mezkûrede melhûz olan mahzûrâtı tefekkür ve mülâhaza ile vehâmet ve şe'âmet âkibinde tehâşî eylemen şartıyla düşmen-i dîn kangı cânibinde zuhûr ider ise ma'iyyetinde olan cünûd-ı zafer-mev'ûd ile mukābele ve ta'kîblerine kıyâm ve mübâderet eylemene müsâ'ade-i hümâyûnun cârî ve erzânî kılındığı ma'lûmun oldukda; imdi cevânib-i mezbûrenin kangısından a'dâ-yı dîn zuhûr ve memâlik-i mahrûsem hudûdlarına hücûm ider ise, derhâl mukābele ve mürâfa'alarına kıyâm ve ihtimâm ve avn u inâyet-i Bârî yâver olup, a'dâyı ta'kīb lâzım geldikde gerek Revan ve Tiflis hudûdlarında ve gerek Gürcistan derûnunda ta'kīblerine müsâra'at ve müsâbakat ve Moskov keferesisin ve tâbi' olup kefere-i mesfûreye meyl idenlerin esîr ü istirkāk ve katl ü tedmîrleriyle def'-i keyd ü hîlelerine bezl-i makderet ve Sülüman ___ ve Tiflis hanı la'în-i bî-dîni ve ülke-i Gürcistan ahâlîsinden ânlara mütâba'at ile irtikâb-i isyân iden kefere-i dalâlet-

şi‘ârı bi-avni'llâhi'l-Meliki'l-Hâdî ele getürüp vücûd-ı fesâd-âlûdlarını rûy-ı arzdan nâ-bûd kılmağa sa‘y ü gayret ve sarf-ı mâ-hasal-ı miknet ile ol câniblerin gā’ilesini ref‘ ve hıdmetine muvaffak olup teveccühât-ı mekremet-âyât-ı hüsrevâneme nâ’il ve du‘â-yı hayr-ı pâdişâhâneme mazhar olmağa şedd-i nitâk-ı hamiyet ve liyâkat ve iktizâ-yı hareketini ve düşmenin kangı tarafdan zuhûr ideceğini nev be-nev rikâb-ı müstetâb-ı mülûkâneme arz u iş‘âra müsâra‘at eyleyüp, bâlâda tahrîr ve temhîr ve tafsîl ve te’kîd olunduğu üzere inde'l-hâce ta‘kīb-i a‘dâ içün Revan hudûduna duhûlün sûretinde zabt u rabt-ı asâkir ile muhâfaza-i revâbıt ve zavâbıt-ı uhûd ve bî-mânde kusûr ve rehâvet eylemen takrîbi ile iyâzen bi'llâhi te‘âlâ müntic-i nedâmet ve şe’âmet olan harekât-i rediyyeden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene [1]183 **[Sayfa 188]**

Hüküm No : 741

İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri Vezîr Abdi Paşa'ya ve İbrail kadısına hüküm ki:

İbrail tarafı geçen sene kazâzede olduğundan kurâsında re‘âyâsı kalmayup, adalarında kalan re‘âyâsı harâb ve a‘şârı olmadığına binâ’en adalarda kalan re‘âyâsı dahı himâyet olunmaz ise firâr idecekleri âşikâr olmağla, işbu sene-i mübârekede İbrail re‘âyâsı emr-i binâ ve sâ’ir umûr-ı vilâyetde istihdâm olunduğu hâlde ücret-i yevmiyesiyle istihdâm olunmaları lâzıme-i hâlden ve vilâyet masârıfı edâya kudretleri olmadığı bedîdâr olmağın, imdi siz ki vezîr-i müşâr ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhimâsız, masârıf-ı vilâyet ve tekâlîf-i şâkka mütâlebesiyle işbu sene-i mübârekede bi-hasebi'l-vakt ve'l-hâl tarafınızdan ve sâ’ir kimesne taraflarından re‘âyâ-yı İbrail'e rencîde vü remîde olunmayup, himâyet ü sıyânet ve istimâletleri hâlâtına ihtimâm ü dikkat ve nâzır vekîli dahı vilâyet umûruna ve masârıfına karışdırılmayup, yalnız nezâret umûrunu rü’yet ve hâsılâtı tahsîl ve cibâyet etdirilmek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ’ili M Sene [1]184

Hüküm No : 742

Rikâb-ı hümâyûnumda çavuşbaşı vekîli olan Abdülkerîm *dâme mecduhû*ya hüküm ki:

Dîvân-ı Hümâyûnum çavuşlarından onuncu bölükde otuz bir akçeye mutasarrıf müslimâncı çırağı dimekle ma‘rûf İsmail Ali Şehâbeddîn nâm çavuşun esâmîsi geçen sene Âstâne-mânde olup, lâkin çavuş-ı merkūmun ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnda lüzûmu ve hıdmetinin uhdesinden gelmeğe iktidârı olmakdan nâşî, esâmîsi seferber olmak üzere

kaleminden ilmuhaber verilmek vechle merkūmu bir kadem akdem ve bir ân evvel ordu-yı hümâyûn-ı zafer-makrûnuma irsâl ve tesyîr etdirüp, te'hîr ve tevkīfe rızâ vü cevâzdan mübâ'adet olunmak bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ'ili M Sene [1]184

Hüküm No : 743

İlmuhaberi verilmişdir. Kapûdân-ı merkūmânın İbrail tarafına me'mûriyetleriçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M sene [1]184

Tutrakan şaykası kapûdânı (…) *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Sefer-i hümâyûnum lâzımesiçün İsakçı anbarlarına müretteb şa'îr sefînelerini muhâfaza ve hamûlelerini bilâ-izâ'a ihrâca ve sâ'ir iktizâ iden hıdemâtda bulunmak üzere nehr-i Tuna'nın ocaklık şaykalarından sene-i sâbıkā üzere üç şayka me'mûr kılınması hâla İsakçı anbar emîni vekîli Mehmed *zîde kadruhû* tahrîr ve istid'â ve ocaklık şaykalarının işbu sene-i mübâreke rûz-ı hızırından ale'l-umûm sefer-i hümâyûnum hıdemâtına mükemmel şaykalarıyla me'mûr kılınup, ocaklıkları içün emr-i şerîfleri başbuğlarına verilmiş olmağla, sen ki kapûdân-ı mûmâ ileyhsin, seninle Silistre yedek şaykası kapûdânının hıdmet-i mezkûra ta'yîn ve me'mûriyetiniz içün emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i'lâm etmeğin i'lâmı mûcebince amel ü hareket olunmak fermânım olmağın imdi Silistre yedek şaykası kapûdânı mûmâ-ileyhin me'mûriyeti içün başka emr-i şerîfimle tenbîh olunduğu ma'lûmun oldukda husûs-ı mezbûra kapûdân-ı mûmâ ileyh ile bi'l-ma'iyye ihtimâm u dikkat idüp, tekâsül ü taksîrden ve mikdâr-ı zerre hilâfına vaz' u hareketden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında

Fî evâ'il-i M Sene [1]184

Hüküm No : 744

Bir sûreti:

Silistre yedek şaykası kapûdânına ber-vech-i meşrûh me'mûriyeti içün.

Hüküm No : 745

Kırım cânibi seraskerî Vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem ma'iyyetinde mevcûdlar iken me'mûriyetleri tahvîl ve hâla Erzurum vâlîsi ma'iyyetine ta'yîn ve tesyîr kılınan eyâlet-i Erzurum'un zü'âmâ ve erbâb-ı tîmârının cebe defteri beher hâl cânib-i müşârun-ileyhe irsâl olunmak lâzım geldiğine binâ'en, defâtir-i

mezbûre ile tahvîl kuyûdâtı ve müctemi‘ olan battâlları memhûran ordu-yı hümâyûnuma göndermen içün mukaddem ve mu’ahhar evâmir-i şerîfem ısdâr ve irsâl olunmuşiken, henüz gönderilmemesi mûcib-i ta‘accüb ve istiğrâb olan bir keyfiyet olmağla, defâtir-i mezbûrenin bir gün akdem vezîr-i müşârun-ileyh tarafına tesyîri mukteziyât-ı vakt ü hâlden idüğü beyândan müstağnî olmağla, isti‘câli zımnında işbu fermân-ı hümâyûnum şeref-rîz-i sudûr olup (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi zikr olunan defterler bu tarafa vâsıl olduğu gibi hâlâ ma‘iyyetine me’mûr Anadolu eyâletinin cebe defterleri kemâ kân yanında olan re’îsü'l-küttâb ve emîn-i defter vekîlleri ma‘rifetleriyle tahrîr ve tanzîm olunmak üzere tarafına gönderileceği ma‘lûmun oldukda, ber-vech-i muharrer Erzurum eyâleti cebe defteri ile tahvîl kuyûdâtını ve müctemi‘ olan battâllarını şimdiye dek temhîr ve tesyîr etmemiş isen bundan sonra bir dürlü te’hîre rızâ-dâde olmayup, bir an akdem hilâl-i râhda muhâfaza etdirderek emnen ve sâlimen ordu-yı zafer-makrûnuma memhûran ve mahfûzan irsâllerine müsâra‘at eyleyüp, fîmâba‘d bu babda tecvîz-i te’hîrden ve yollarda muhâfazası husûsunda kusûr ile bir varta-i kazâ irişmekden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâ’ili M Sene [1]184

Hüküm No : 746

Karasu kadısına ve bundan mukaddem menzil nizâmı içün ocakdan ta‘yîn olunan (…) Çavuş zîde kadruhûya hüküm ki:

Karasu menzilinin ale'l-istimrâr idâre ve tanzîmiyle umûr-ı mühimme ve mevâdd-ı müsta‘celenin te’hîrden vikāyesi lâzıme-i hâlden olmakdan nâşî, bu def‘a menzil-i mezbûrun nizâm ve idâresine dâ’ir olan mâiye emr-i şerîfimin mefhûmu üzere kazâ-i mezbûrun menzil idâresi hıdmeti ocakdan bâ-mektûb serdâr nasb olunun Mehmed *zîde kadruhû*nun uhdesine ihâle olunmuş olup, ancak kazâ a‘yânı[nı]n dahı menzil husûsunda ânınla ittifâk üzere hareket ve gayreti mühimm ve muktezî olduğuna binâ’en, bu esnâda ittifâk ve ihtiyâr-ı ahali-i kazâ ile a‘yân nasb u ta‘yîn olunan kazâ-i mezbûr sükkânından el-Hâc Ömer *zîde kadruhû* serdâr-ı mûmâ ileyh ile ittifâk ve ittihâd iderek menzil umûruna gereği gibi nizâm verilmesi ve kendü hâlinde olmayan eşkıyâ makūlelerinin ma‘rifet-i şer‘ ve cümle ma‘rifetiyle te’dîb ve gûş-mâlleriyle kazâ-i mezbûrun nizâma rabt ve ahâlî-i vilâyetin emr ü râhatları matlûb-ı mülûkânem olmağın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki mevlânâ ve çavuş-ı mûmâ ileyhimâsız, mâliye emr-i şerîfimde tahrîr ve tafsîl olunduğu vech üzere kazâ-i mezbûr menzili ma‘rifet-i şer‘ ve serdâr-ı mûmâ ileyh ma‘rifeti ve a‘yân-ı mûmâ ileyhin ittifâk ve ittihâdıyla fîmâba‘d ber-vech-i ahsen idâre olunmak husûsuna kemâ hüve hakkuhû temşiyet ve nizâm verilmesine dikkat ü ihtimâm ve bundan böyle kazâ-i

mezbûr derûnunda kendü hâllerinde olmayup [**Sayfa: 189**] şenâ‘atleri zuhûr iden erbâb-ı şekāvetin cümle ittifâkıyla te’dîb ve gûş-mâlleriyle kazâ-i mezbûrun nizâma rabtı emrine dahı sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve ahâlî-i vilâyet ve fukarâ-yı ra‘iyyetin istihsâl-i esbâb-ı emr ü itmînânları husûsâtına nisâr-ı tâb u tuvân olunup, fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere birbirleriyle ittifâkan menzil-i mezbûrun rü’yet ve idâresinde ve ahâlî-i vilâyetin râhat ve ârâmişleri hâlâtında ser-i mû tekâsül ü kusûrları zuhûr eylemek ihtimâli olur ise ikisinin dahı mazhar-ı ukūbet ve cezâ olacaklarını serdâr ve a‘yân-ı mûmâ ileyhimâya gereği gibi ifâde ve tefhîm ve umûr-ı kazâ ve menzilin nizâma rabt olunduğunu müş‘ir iktizâ iden senedâtını ordu-yı hümâyûnuma tesyîr idüp, hilâfına rızâ vü cevâzdan ve müsâmaha ve iğmâzdan be-gāyet tehâşî eylemeniz bâbında.

Fî evâ’ili M Sene 1184

Hüküm No : 747

Özi Eyâleti'nde vâki‘ elviyenin alaybeğilerine hüküm ki:

Siz ki mûmâ ileyhimsiz, bayraklarınız altında olan bi'l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla hâlâ Özi vâlîsi vezîrim Ali Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû*nun ma‘iyyetine me’mûr kılındığınızdan gayrı bir kadem akdem savb-ı me’mûra vusûlünüz tekrar emr-i şerîfimle te’kîd ve isti‘câl olunmakdan nâşî şimdiye dek ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe varmanız lâzım iken henüz Silistre ve Maçin câniblerine geldiğiniz haber verilüp sizin umûmen neferâtınız ile serî‘an ve âcilen Özi kal‘asına vürûd ve vusûlünüz muktezâ-yı vakt ü hâle göre akdem-i umûrdan ve be-gāyet mühimm olmağla isti‘câliniz içün hâssaten işbu emr-i âlîşânım dahı ısdâr (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde neferâtınızdan henüz gelüp erişmeyenleri var ise ucâleten yerlü yerinden ikdâm ve bayrakları altına îsâlleri içün çeribaşıları ta‘yîn ve celb ile el-yevm kangi mahalde iseniz avk u te’hîr ve batâ’et ve taksîr etmeyüp, bir sâ‘at akdem bi'l-cümle neferâtınız ile Özi'ye lühûka sür‘at ü şitâb ve ba‘de'l-vusûl me’mûriyetinizi hâvî mukaddem size gönderilen emr-i hümâyûnumun mefhûmu üzere amel ü hareket ve vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yine mütâba‘at ve mutâva‘at iderek muhâfaza-i kal‘a ve memleket ve def‘-i keyd ve mazarrat-ı adüvv-i bâhirü'l-habâset husûslarında ale'l-ittifâk bezl-i vüs‘ u tâkat eyleyüp, şöyle ki fermân-ı hümâyûnumla mukaddem ve mu’ahhar tenbîh ve te’kîd olunduğu üzere ucâleten bi'l-cümle neferâtlarınız ile Özi'ye vusûlde tehâvün ve tekâsülleriniz veyahud ol tarafa vardığınızdan sonra müşârun-ileyhin emr ü re’yinden ser-i mû vaz‘ u hareketiniz zuhûr idecek olur ise azl ve tenkîl ile mücâzât olacağınızdan başka zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârdan girü kalanların ve vâcibe-i zimmetleri olan hıdemât-ı dîn ü devlet-i ebed-karînimde rehâvet izhâr idenlerin nân-pâreleri üzerlerinden ref ve cezâ-yı sezâları icrâ

olunacağı muhakkak olmağın âna göre harekete dikkat ve hilâfından tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Hüküm No : 748

Hâlâ Edirne bostancıbaşısı (…) *dâme mecduhû*ya ve ocak tarafından bundan akdem asker sevkine me'mûr turnacıbaşıya ve Edirne ve Kırkkilise'den berü Balkan'ın öte tarafında ve berü cânibinde olan kazâların yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve bi'l-cümle tavâ'if-i askeriyeye hüküm ki:

Sefer-i hümâyûn-ı nusret-i makrûnuma me'mûr dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silahdâr ve sâ'ir askerî zümresinden darb u harbe kādir ricâl-i müslimînin mecmû'u İsakçı sahrâsında sancağ-ı şerîf altında mevcûd bulunmağa gayret eylemeleri içün ocakdan mübâşirler yedleriye mukaddem ve mu'ahhar me'mûriyetlerini ve te'kîd ve isti'câli hâviye evâmir-i şerîfem sâdır ve her bir kazâya vârid olduğundan gayrı Balkan'ın öte ve berü tarafında vâki' kazâların bi'l-cümle askerlerini Karasu'ya dek sürüp getürmeğe ve hilâl-i râhda kazâların mukāyese zehâ'irinin tahsîli ve bekāyâsının tashîh ve tahrîri emrine sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, selefin me'mûr ve turnacıbaşı-i mûmâ-ileyh dahı ma'iyyetine ta'yîn ve terfîk olunmuşidi. Ancak selefin mûmâ-ileyhe mîr-i mîrânlık ihsân ve Edirne bostancıbaşılığı sana tevcîh ve inâyet-i hüsrevânem olmak takrîbi ile ber-vech-i meşrûh Balkan'ın öte ve berü câniblerinde vâki' kazâların tavâ'if-i askeriyesi sürücülüğü uhdesine ihâle ve turnacıbaşı-i mûmâ ileyh dahı kemâ-kân seninle bi'l-murâfaka bu husûsa me'mûr kılındığını iş'âr ve askerin sevk ve tesyîrleri emr-i mühimini te'kîd ve isti'câl içün hâssaten işbu emr-i şerîf ısdâr ve irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda, selefin vaktinde evâmir-i şerîfemde vâki' olan tenbîhât-ı mülûkâneme göre asâkir-i mezbûrenin bu vakte dek ordu-yı hümâyûnuma vâsıl olmamaları diyânete münâfî bir emr-i acîb olup, ve senden bu husûsu ehemde ziyâde gayret ve hamiyet me'mûl olmağla, heman turnacıbaşı-i mûmâ ileyh ile ma'an Edirne'den hareket ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve top arabacı ve sipâh ve silahdâr neferâtları ve sâ'ir askerî zümresinden Kırkkilise ve Edirne havâlîleri ve Balkan'ın öte ve berü taraflarında olan bi'l-cümle kazâ ve nevâhîden ve sevâhil-i Bahr-i Siyâh ve nehr-i Tuna'dan Rusçuk'a me'mûr kazâların yeniçeri ve askerîsinden mâ'adâsı turnacıbaşı-i mûmâ ileyh ile bi'l-ittifâk etrâfa tarafından ustalar ta'yîn ve yanlarına turnacıbaşı-i mûmâ-ileyh tarafından dahı âdemler terfîk ve tesyîr olunarak mahâll-i mezkûre askerîsini kat'â te'hîr edirilmeksizin bir dakīka mukaddem ihrâc ve müsâra'ata zâbitleriyle ma'an İsakçı'da ordu-yı hümâyûnuma irsâlleri emrine nisâr-ı cehd ü tâkat ve mukaddem sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince sen Karasu'ya

dek asâkirin ardlarınca azîmet ve bir ferdîn girüye kalmamasına nisâr-i vüs‘ ve kudret ve mukaddemâ ocakdan mühürlü mektûb mûceblerince şeref-sudûr bulan evâmir-i şerîfeme mufâdları üzere yeniçeri ve sâ’ir piyâde gelmesi kā‘ide ve mu‘tâd olan neferât-i piyâde gelüp ve mürûr eyledikleri karyelerde bir ferde zarar u te‘addî eylememek ve yem ve yiyeceklerin akçeleriyle almak, lâkin sebeb-i nusret ve fırsat olan hâlât-ı müstahseneye cümlesi ri‘âyet eylemelerini tenbîh ve te’kîde mübâderet ve serdâr ve neferâtlarından ve sâ’ir askerîden izhâr-ı batâ’et ve sefere azîmetde ibrâz-ı kusûr u rehâvet ile girü kalmak fikrinde olur var ise bunların haklarında turnacıbaşı-i mûmâ-ileyhe ruhsat verilmekle o misillülerin turnacıbaşı-i mûmâ ileyh ma‘rifetiyle te’dîb ve cezâ-yı mâyelıkları tertîb ve icrâ ile asâkir-i mansûremi fermân-ı hümâyûnum olduğu üzere serî‘an ve âcilen yerlerinden tahrîk ve sancak-ı şerîf-ı sa‘âdet-redîf altına sevk ü tesyîrlerine ihtimâm ve esnâ-yı tarîkde zahîre husûsuna me’mûr Süleyman Haseki ile muhâbere ve iktizâ ider ise mülâkāt idüp yedîne verilen evâmir-i aliyyem mûceblerince mukāyese kusûrlarının mahallerinden tahsîl ve tekmîli husûsuna dahı i‘ânet ve bu husûs-ı ehemde rehâvet ve kusûrdan ihtirâz ve ictinâb eyleyüp ve sen ki turnacıbaşı-i mûmâ ileyhsin emr-i hümâyûnumun mefhûmu ve ocakdan yedîne verilen mektûb mûcebince zikr olunan mahallerin askerîsini bir ferdi girüde kalmamak ve ucâleten gelüp erişmek üzere sevk ve tesyîrlerine hâla Edirne bostancıbaşısı mûmâ-ileyh ma‘iyyetiyle ihtimâm ve muktezâ-yı me’mûriyetini îfa ve icrâya sa‘y-i mâ-lâ-kelâm ve fîmâba‘d dahı kusûrun zuhûrundan ve ser-i mû hilâfından ittikā-i tâm eylemen bâbında.

Fî evâ’il-i M Sene 1184

Hüküm No : 749

İbtidâ mektûmen yazılup, ba‘dehû bu mahalle kayd olunup battâlı muharrem tobrasında mahfûzdur.

Rusçuk muhâfızı, Sivas vâlîsi, Vezîr Sarım İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Hâlâ Ziştovi voyvodası olan (…) nâm kimesneye bundan akdem emr-i şerîfim ısdâr ve Eflak tarafında Reminçe nâm mahalde kuyularda bulunan hınta ve şa‘îri bilâ-te’hîr peyderpey Ziştovi tarafına nakl ve meştâ-yı ordu-yı hümâyûna tesyîre sa‘y ve mübâderet eylemesi tenbîh ve te’kîd olundukda zâhirde tesâmüh ve ihmâl ve gicelerde zehâ’ir-i merkūmeyi hafiyyeten nakl ve fürûht ve tama‘a teba‘iyyet ile mefsedeti irtikâb ve meştâ-yı ordu-yı hümâyûnumda zehâ’irde zarûret ve kıllet Rumili'nin etrâfında olan kazâlara zâhire nakl ve fürûht ve i‘ânet ve gayret eylemişler iken müfsid-i mezbûr Eflak'da mahal-i merkūmda müddehar mîrî zehâ’ir hafiyyeten nakl ü fürûht ile hıyânet ve mel‘anete cesâret eylediğin, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tahrîrâtında tastîr ve Niğbolu muhâfazasında olup bu esnâda Vidîn muhâfızlığı

tevcîh olunan vezîr Mehmed Paşa dahı tastîr eylediğinizden başka, sâ'ir sıkāt ve âmed-şud iden hademe-i Devlet-i Aliyye dahı bi'l-mu'âyene ihbâr ve takrîr eylediklerine binâ'en müfsid-i merkūmun bu misillü hıyânetine cesâreti cezâ-yı mâyelıkının icrâsı iktizâ etmekle imdi sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, voyvoda-i merkūm müfsidi bulduğu mahalde ale'l-gafle basdurup cezâ-yı mâyelıkını icrâ ve ser-i maktû'unu meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâle mübâderet ve dikkat ve firâr ve gaybetden mücânebet ile kat'â ser-rişte verdirmeyerek minvâl-i muharrer üzere cezâsını tertîb ve ser-i maktû'unu meştâ-yı ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve hânesinde olan nükûd ve eşyâsının bir hilâli ızâ'at etdirilmeyüp uhdesinde emvâl-i mukāta'a ve fürûht eylediği zehâ'ir-i merkūme akçeleri yedînde mevcûd olmağla cümlesini ma'rifetin ve ma'rifet-i şer'le zabt ve temhîr ve umûr u husûsuna ve otuz âdemisini dahı istintâk içün ahz ve mahbûsen ihzâra dikkat ve temhîr ve zabt olunan nükûd ve eşyâsından bir habbesi zâyi' olmamak üzere muhâfaza ile keyfiyeti ucâleten meştâ-yı ordu-yı hümâyûna i'lâm ve iş'âr eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı Za Sene [1]183 **[Sayfa 190]**

Hüküm No : 750

Vezîr-i müşârun-ileyhe Çıldır Eyâleti tevcîh ve ihsân olunup emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî evâ'il Ra sene [1]184

Ahısha ümerâsından iken bundan akdem dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılığı zümresine ilhâk olunup, bu def'a rütbe-i sâmiye-i vezâret ile şânı terfî' ve i'lâ ve Yenişehri sancağı ber-vech-i arpalık kendüye tevcîh ü ihsân-ı hümâyûnum olan vezîrim Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen yarar ve işgüzâr ve beher umûra sâhib-i liyâkat ve iktidâr ve me'mûr olduğun hıdemât-ı aliyyemin uhdesinden gelmeğe zî-kudret olup, şâyân-ı mekremet ve âtıfet-ı hüsrevânem olduğuna binâ'en, avâtıf-ı seniyye-i şâhâne ve avârif-i behiyye-i hüsrevânemden kadr ü menzilinin rütbe-i vâlâ-yı vezâret ile terfî' ve i'lâ ve Yenişehri sancağı dahı sana tevcîh ü ihsân-ı mülûkânem olup, hâlâ Çıldır vâlîsi vezîrim es-Seyyid Numan Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetinde dahı bir vezîr-i şecâ'at-semirin mevcûd bulunmasından lâzım ve lâ-büdd ve sen her vechile umûr-ı dîn ve kâr-ı azmûde ve dil-hâh-ı mülûkânem üzere uhdene ihâle olunan umûr-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde bezl-i makdûr ideceğin me'mûl ve melhûz-ı şâhânem olduğuna binâ'en, vezîr-i müşârun-ileyhin ma'iyyetine me'mûriyetini müş'ir işbu emr-i şerîfim şeref-rîz-i sudûr olup (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde şân-ı vezârete lâyık vechle dâ'ire ve etbâ'ını tanzîm vezîr-i müşârun-ileyhin yanına varup, ittifâk ve ittihâd merâsimine ri'âyet ve re'y-i rezîn-i isâbet-karîni üzere amel ü harekete kıyâm ile hıdemât-ı mebrûre vücûda getürmeğe sarf-ı

kudret ve livâ-i mezbûru tarafından müteselliminе zabt ve ahâlî ve memleketi himâyet ü sıyânet eylemesini tenbîh ve te'kîd ve sen dâ'iren halkını ba'de't-tekmîl, bir an akdem vezîr-i müşârun-ileyh ma'iyyetine varup, isbât-ı vücûd ile vâki' olan hıdemât-ı aliyyemde bezl-i mâ-hasal-i vüs' u kudret iderek hıdmetin mebrûr ve meşrûk olmağa sa'y ü gayret ve batâ'et ve rehâvetden ve ser-i mû tehâvün ve taksîrden gāyetü'l-ğāye tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâ'ili M Sene [1]184

Hüküm No : 751

Eyâlet-i Rumili'de vâki' sağ kol ve sol kol alaybeğleriyle sâ'ir elviyenin alaybeğilerine hüküm ki:

Siz ki mûmâ ileyhsiz, sizler umûmen Rumili'nin zü'emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtıyla Rumili vâlîsi olup hâlâ İbrail muhâfızlığı ve Boğdan cânibi seraskeri olan vezîrim Abdi Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû*nun ma'iyyetine me'mûr olup, rûz-ı hızırdan akdem mahal-i me'mûra vusûlünüz mukaddem ve mu'ahhar mehâbet-rîz-i sudûr olan evâmir-i şerîfemle te'kîd ve isti'câl olunmuşiken, henüz mahal-i me'mûra vâsıl olmayup esnâ-yı râhda batâ'et üzere hareketiniz haber verilmekle bulunduğunuz mahalden irsâl hareket ve müşârun-ileyhin ma'iyyetine vusûle müsâra'at eylemeniz içün te'kîden ve isti'câlen işbu emr-i âlîşânım dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde siz ki alaybeğlerisiz siz ve neferâtınız kangi mahallerde iseniz kat'â tevakkuf u ârâm etmeyüp hey'et-i mecmû'anız ile derhâl azîmet ve bir kadem akdem müşârun-ileyhin ma'iyyetine vusûle mübâderet eyleyüp şöyle ki bundan sonra savb-ı me'mûra vusûlde tekâsül ü rehâvetiniz ve batâ'et üzere hareketiniz zuhûr ider ise cürm ve kusûrunuzdan iğmâz ve alaybeğliklerinizin ref'iyle iktifâ olunmayup mücâzât-ı lâzımeniz icrâ ve neferâtlarından dahı tekâsül ve batâ'et idenlerin ze'âmet ve tîmârları bilâ-tevkīf ref' ve âhara tevcîh ve i'tâ olunacağı muhakkakdır âna göre encâm-ı kârınızı fikr ve mülâhaza birle fermân-ı hümâyûnuma sür'at-i mutâva'at ve imtisâly ve bir kadem akdem cümleniz mahal-i me'mûrelerinize vusûl ve lühûka ibtidâr ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-ğāye ihtirâz ü ictinâb etmeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 752

Sâbıkā Bender'de ordu zâbiti olup ba´zı me'mûriyet ile Ziştovi cânibinde olan Ser-turnayî Yusuf zîde mecduhûya hüküm ki:

Sen ocağın emekdâr ve mu‘tenâ ve mücerrebü'l-etvâr zâbitân-ı metânet-şi‘ârından olup i‘mâl-i asâkir-i nusret-mezâhirde mâhiyetin münfehim ve zâhir olduğu ecilden Rusçuk cânibnde müctemi‘ cünûd-ı nusret-mev‘ûd üzerlerine avâtıf-ı cihândârânemden sen başbuğ ve ordu zâbiti nasb u ta‘yîn olunmanla, imdi bulunduğun mahalden hareket ve ucâleten savb-ı me’mûrene azîmet ve bu def‘a ol cânibe hâssaten serasker ta‘yîn olunan Rumili vâlîsi sâbık vezîr Mehmed Paşa hazretlerinin ma‘iyyetinde re’y-i rezîn-i isâbet-karîni üzere ordu-yı mezkûrda mevcûd-ı cüyûş-ı şecâ‘at-mev‘ûdun istihkâm-ı nizâmları emrinde mütehattim-i uhde-i lâzımen olduğu vechile temşiyet ve umûr-ı ceng ve fenn-i harbde mahâret ve metâneti olan ukalâ ve ehl-i re’y ile meşveret ve ittihâd ve ittifâk üzere mütevekkilen ale'llâhi te‘âlâ dîn-i mübîn ve devlet-i ebed-karîn uğuruna gazâ vü cihâda mübâderet ve bi-nasri'llâhi te‘âlâ Eflak memleketi ve Bükreş kasabasını eyâdî-i a‘âdîden nez‘ ü teshîr ve ol havâlîde olan Moskovlu keferesiyle usât-ı re‘âyâ havenesini tu‘me-i şimşir ve merdâne muhârebe ve levs-i vücûdlarından memleket-i mezbûreyi tathîre bezl-i makdûr ve sa‘y-i nâ-mahsûr eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmağın (…) ile irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te‘âlâ vusûlünde vech-i meşrûh üzere amel ü hareket ve bir sâ‘at evvel ordu-yı mezkûreye varup, ma‘iyyet-i müşârun-ileyh ile müteferri‘-i uhden olan umûrun küllîsinde bezl-i mechûd ve sa‘y-i nâ-ma‘dûd eyleyesin. Ve ordu-yı mezkûre me’mûr zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve bi'l-cümle dilâverân-ı gâziyân seni üzerlerine başbuğ ve zâbit bilüp, sözünden taşra ve re’yinden hâric vaz‘ u hareketde bulunmayup, bâ‘is-ı fevz ü nusret olan itâ‘at ve inkıyâda ziyâde teşebbüs eyleyüp, ve sen dahı cümle umûrunu şer‘-i şerîfe ve kānûn-ı emr-i münîfe tatbîk ve sinîn-i sâbıkaya tevfîk eylemekde kusûr eylememeleri a‘dâdan ve iğtinâm-ı fırsatdan gāfil ve meks-i ikāmetle âtıl olmayup mütebassırâne ve gayûrâne hareket ve cüyûş-ı müslimîne takviyet ve azîmetine müsâra‘at birle kuvâ ve çerî ilhâk olarak hıdemât-ı celîle istihsâline hulûsâne mücidd ü sâ‘î olasız deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan Vezîr Mehmed Paşa hazretleri tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 753

İsakçı ve Tolca ve İsmail ve Kili kazâlarıyla Sünne Boğazı bulunduğu mahallin kuzât ve nüvvâbına ve zikr olunan kazâların a‘yân ve zâbitânı ve mîrî fırkate kapûdânlarından Tophâneli Hammâmcızâde Ahmed Kapûdân *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Sünne Boğazı'ndan hareket ve Der-aliyyeme ve Anadolu cânıblerine teveccüh ü azîmet iden sefâyinin derûnlarını, sen kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, yoklayup yeniçeri ve cebeci ve

topçu ve arabacı ve sâ'ir tavâ'if-i askeriyeden ve paşalı zümresinden sefâyin-i merkūmeye süvâr olunların yeniçeri ve sâ'ir tavâ'ifden bulunanlar yedlerinde izni müş'ir bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçeriler ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından ____ oldukları ocakların ağalarından memhûr mürûr-nâmeleri olmayanlar ve paşalı makūlesinin dahı azîmetine ruhsâtı nâtık yedîne musahhah buyuruldu bulunmayanların mürûr u ubûrlarına bir dürlü cevâz ve mesâğ gösterilmeyüp ordu-yı hümâyûnum cânibine i'âde ve o misillülerin kendüleri veyahud süvâr oldukları sefînelerin rü'esâsı muhâlefet ve mu'aned iderler ise zikr olunan rü'esânın muhkem haklarından gelinmek içün ism ü resimleriyle i'lâma müsâra'at idüp tama'-ı hâmma teba'iyyet akçe ahzıyla emr-i hümâyûnuma mugāyir bir ferdîn mürûruna ruhsat verdiğiniz mesmû' olmak lâzım gelür ise bir dürlü özr ve cevâbınız mesmû' olmayup mu'âteb ve mu'âkab olacaklarını muhakkak ve mukarrer bilüp âna göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket idüp ser-i mû hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 754

Bir sûreti:

Sevâhil-i Bahr-i Siyâh'da vâki' Karaharman ve Köstence ve Mangalya ve Kavarna ve Balçık ve Varna ve Bergos iskeleleri vâki' olduğu kazâların kuzât ve nüvvâbına ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve sâ'ir zâbitân ve a'yân-ı vilâyete mârrü'z-zikr iskelelerden Âstâne-i aliyye ve Anadolu cânîblerine giden sefâyinin ma'rifetleriyle yoklanup emirsiz olanların mürûrlarına ruhsat ve cevâz gösterilmeyüp girü i'âde etdirmeleri içün ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 755

Bir sûreti:

Akkirman kadısına ve yeniçeri zâbiti ve iskele emîni ve sâ'ir zâbitân ve a'yân-ı vilâyete; Der-aliyye ve Anadolu cânîblerine azîmet iden sefâyen derûnlarını tecessüs ve tefahhus eylemeleriçün vech-i meşrûh üzere. **[Sayfa 191]**

Hüküm No : 756

Hâlâ Haleb vâlîsi olup Bükreş üzerine me'mûran Rusçuk'da tahaşşüd iden asâkir-i İslâm'a serasker nasb olunan vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bükreş teshîrine me'mûr tavâ'if-i askerîye üzerine başbuğ olan Sivas vâlîsi vezîr Sarım İbrahim Paşa'nın idâre-i umûr-ı askere kudret ve liyâkati olmadığına binâ'en mutlakā cebânet

ve rehâvetinden nâşî asâkir-i zafer-me'âsirimi alup Yerğöğü'ye geçmekde leyte ve le'alle ile te'hîr ve tesvîk eylediği zâhir olmak hasebiyle, başbuğlukdan azli ve yerine tedbîr-i umûr ve idâre ve i'mâl-i askere kādir bir vezîr-i gayret-semîrin me'mûriyeti lâzım geldiği cümlenin re'y ve ittifâkıyla karâr-dâde olup, ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, sen vüzerâ-yı izâmım beyninde şecî' ve nâ-hemvâr ve uğur-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde hıdemât-ı merziyye vücûda getürmeğe sa'y ve ictihâdîn bedîdâr olmağla bi-avni'llâhi'l-meliki'l-Müte'âl, Bükreş kasabası ve etrâfını eydî-i menhûse-i a'âdîden tahlîs zımnında Rusçuk ve Yerğöğü ve etrâflarında olan asâkir-i müslimîn üzerlerine sen serasker ta'yîn kılındığını müş'ir ucâleten işbu emr-i şerîf-i âlîşânım ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi senin üç güne dek Rusçuk'a vâsıl olmak üzere me'mûr kılındığın Rusçuk ve Yergöğü'de çarhacılık ile me'mûr Karahisâr-ı Sâhib sancağı mutasarrıfı Mehmed Paşa *dâmet meâliyehûy*a ve yeniçeri zâbiti ve sâ'ir zâbitân ve rü'esâ-yı tavâ'if-i askeriyeye emr-i şerîfimle iş'âr ve cümlesi re'y ü emrine mütâba'at ve imtisâl eylemeleri ekîden tenbîh ve ifhâm olunduğundan gayrı Niğbolu muhâfazasına me'mûr Karaman vâlîsi vezîrim Süleyman Paşa'nın bu esnâda muhâfaza-i merkūme vusûlü melhûz olmağla lede'l-iktizâ ma'iyyetine celbi veyahud âhar husûsa ta'yîni lâzım geldikde emr ü re'yin üzere harekete ibtidâr eylemesi içün başka emr-i şerîfimle müşârun-ileyhe dahı tenbîh ve iktizâ iden top ve cebehâne ve mühimmât ve zehâ'ir alâ vechü'l-lâzım mukaddem tertîb ve tesyîr ile ol tarafda âmâde olunduğu ma'lûmun oldukda kat'â te'hîr ve tevakkuf etmeyüp, ve etrâfdan etbâ' ve askerim gelecekdir deyu özr ü bahâneden mübâ'adet ve heman emr-i şerîfim vâsıl olduğu günün ertesi Silistre'de mevcûd bulunan asker ve kapun halkıyla sebük-bârca hareket ve inşâallahu te'âlâ üç merhalede Rusçuk'a varup vedî'a-i uhde-i iktidârın kılınan başbuğluk umûruna kıyâm ve selefin misillü tahrîrât-ı beyhûde irsâl ve cevâbına intizâr sûretlerinde imrâr-ı vakt ile cem' olan cüyûş-ı müslimîne fütûr irâsından ziyâde ihtirâz ve tavâ'if-i askeriyeden bir ferd perîşân olmamasına ve cümlesinin taltîf ve nevâziş birle tahrîk ___ gayret ve hamiyetleri hâlâtına i'tinâ ve dikkat iderek mütevekkilen ale'llâhi te'âlâ Yergöğü'ye geçüp Bükreş üzerine azîmet ve Bükreş'in emr-i teshîri itmâmıyla ol taraflarda olan gürûh-ı müşrikînin katl ve tedmîr ve seby ü istirkāklarına teşmîr-i bâzû şecâ'at ve *"câhidû fî sebîli'llâhi ve lâ-teferrakû"* emr-i şerîfine imtisâl iderek bâ-avn-i Bârî düşmen-i dînden intikām ahzıyla dîn ü devlete hıdmet idüp du'â-yı hayr-ı mülûkâneme mazhar olmağa bezl-i gāyet ve sa'y u tâkat eyleyüp, hilâf-ı me'mûl vaz' u hâletden ve Silistre'den üç günde Rusçuk'a vâsıl olmamakdan ve cem' olan asâkirden bir ferd perîşân olmasından be-gāyet ittikā ve ictinâb eylemen bâbında.

Hüküm No : 757

Bir sûreti:

Sarım İbrahim Paşa'ya Bükreş ve Eflak memleketinin zabt ve teshîri seraskerliği umûru bi'l-iktizâ hâla Haleb vâlîsi olup Silistre'de olan vezîr Mehmed Paşa'nın uhdesine tefvîz ve ol cevânibin umûru re'y-i rezînine ihâle olunduğuna binâ'en, üç güne dek Rusçuk'a gelüp asâkir-i müslimîn ile üzerine azîmet eylemesi müşârun-ileyhe emr-i şerîfimle tenbîh olunduğu ma'lûmun oldukda işbu emr-i şerîfim vusûlünde bilâ-tevakkuf kapun halkıyla kalkup Silistre'ye gelüp, vezîr-i müşârun-ileyhin me'mûr olduğu vech üzere Silistre ve enhâsının nizâm ve emniyetine ve ashâb-ı şenâ'atin te'dîb ve terhîblerine mübâderet ve bâ-husûs sefer mübâya'ası zehâ'ir ve levâzım-i sâ'irenin mübâşirleri ma'rifetleriyle evâmir-i aliyyem mûceblerince serî'an ve âcilen cem' ü tedârik ve tesyîrlerine nisâr-ı tâb u tâkat ve hilâfından ziyâde tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Hüküm No : 758

Bir sûreti:

Karaman vâlîsi olup Niğbolu muhâfazasına me'mûr vezîr Süleyman Paşa'ya; Bükreş üzerine me'mûr asâkire hâlâ Haleb vâlîsi vezîr Mehmed Paşa bu def'a serasker ta'yîn ve serî'an Rusçuk'dan cüyûş-ı İslâmiye ile Yergöğü'ye ubûr ve düşmen-i dîn üzerine azîmet eylemesi müşârun-ileyhe tenbîh olunup bâ'is-i takviye-i bâzû-yı iktidârı olan hâlâta ihtimâm lâzım ve mühim olduğuna binâ'en lede'l-iktizâ temşiyet-i maslahat-ı dîn ü devletim içün seni dahı ma'iyyetine celb veyahud âhar husûsa ta'yîn idüp tarafına tahrîrâtı vürûd ider ise muhâlefet ve rehâvet üzere hareket etmeyüp re'y-i rezînine mütâba'at birle edâ-yı hıdmete derhâl kıyâm ve mübâderet eyleyüp ahâlî ve re'âyâya tarafından ve askerin taraflarından ser-i mû rencîde vü te'addî vukū'undan ve mugāyir-i rızâ ednâ vaz' u hâletden tehâşî vü mübâ'adet eylemen bâbında.

Hüküm No : 759

Rumili beğlerbeğiliği pâyesiyle Karahisar-ı Sâhib sancağı mutasarrıfı olup, çarhacılık ile Bükreş üzerine me'mûr Mehmed Paşa *dâmet meâliyehû*ya ve Rusçuk ve Yergöğü tarafında cem' olan asker ordusunda yeniçeri zâbiti *zîde mecduhû*ya ve sâ'ir zâbitân ve rü'esâ-yı tavâ'if-i askeriye ve a'yân-ı beldeye hüküm ki:

Sivas vâlîsi olup ol tarafda tecemmu' iden asâkir-i gayret-mezâhirime başbuğ ta'yîn olunan Sarım İbrahim Paşa cebn ü rehâvet izhârıyla Yergöğü'ye geçmeyüp, idâre-i umûr-ı me'mûresinde adem-i iktidârı bedîdâr ve cem' olan asâkir-i İslâm'ın a'dâ-yı dînden ahz-ı sâr u intikām zımnında ceng ü pîkâra şevk ve hâhiş ve gayretleri mahallinden i'lâm ve ifhâm

olunur bi-avni'llahi te‘âlâ bu esnâdalarda Bükreş kasabası'nın feth ü teshîriyle ol tarafların tasfiye ve zabtı ve düşmen-i dînin kahr u tedmîrleri cümlenizden matlûb-ı mülûkânem ve böyle vakitde dîn-i mübîne sadâkatle hıdmet ve gayret idenler dünyâ ve ukbâda ücûr-ı bî-hesâb ile me’cûr olacaklarından gayrı, haklarında du‘â-yı hayr-i serî‘ü't-te’sîr-i hüsrevânem derkâr olmağla Bükreş teshîri emr-i mühimmi te’hîre kalmamak ve cem‘ olan cüyûş-ı gayret-pûşun bâzû-yı iktidârlarına fütûr îrâs etmeyüp, şevk ve hâhişleri muzâ‘af olmak içün müşârun-ileyh Sarım Paşa derhâl başbuğlukdan azl ü ihrâc ve üç güne dek Rusçuk'a gelüp idâre-i umûr-ı me’mûresine kıyâm eylemek üzere yerine hâla Haleb vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa seraskerlik vechile ta‘yîn ve asâkir-i me’mûrenin idâre ve i‘mâlleri ve ol havalîye dâ’ir umûrun küllîsi müşârun-ileyhin re’y-i sedîdîne ihâle ve tefvîz olunduğunu sizleri i‘lân içün hâssaten işbu fermân-ı âlîşânım ısdâr ve alâ cenâhi'l-isti‘câl (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet ma‘lûmunuz oldukda, sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyh ve siz ki yeniçeri zâbiti ve sâ’irlersiz, vezîr-i müşârun-ileyh gelüp, vâsıl oluncaya dek tavâ’if-i askeriyeden bir ferd avdet ve firâr etmemek üzere cümlesinin zabt u rabt ve nevâzişleri hâlâtına dikkat ve karîben müşârun-ileyh geldiği gibi bir dürlü tevakkuf u ârâm olunmaksızın heman cümleniz Yergöğü cânibine geçüp vezîr-i müşârun-ileyhin re’y ü emrine mütâba‘at ve mutâva‘at ve kemâl-i gayret ve metânet birle Bükreş üzerine azîmet ve bi-avni'llâhi'l-Meliki'l-Hâdî düşmen-i dîni katl ü tedmîr ve seby ü esîr ve iz‘âc ve tenkîl ile kasaba-i Bükreş ve etrâfı ve bi'l-cümle memleket-i Eflâk‘ı Moskovlu'nun levs-i vücûdlarından tasfiye ve tathîr eylemeğe sarf-ı cehd ü tâkat ve *"câhidû fî sebîli'llâh ve lâ-teferrakû"* emr-i rabbâniyyesine imtisâl ile sebîl-i dîn-i mübînde ittifâk-ı kulûb ile me’âsir-i merğūbe ibrâzına şedd-i nıtâk-ı gayret ve hamiyet eyleyüp başbuğ tebdîli ve âhar ârıza sebebi ile iyâzen bi'llâhi te‘âlâ şîrâze-i cem‘iyetinizde ednâ vechile halel verir sû-i tedbîr ve hareket ve ser-i mû rehâvet ve batâ’etden her biriniz gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M sene 1184 **[Sayfa 192]**

Hüküm No : 760

Sâbıkā deryâ kapûdânı olup kal‘ası muhâfazası şartıyla Ağriboz ve Karlıili sancakları müceddeden kendüye tevcîh ü ihsânım olan vezîr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Bu hilâlde Ağriboz muhâfazasında bir vezîr-i gayret-semîrin kıyâmı ehemm-i mehâmm-ı Devlet-i Aliyye’mden olup, ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senin rüşd ve rü’yet ile umûr-ı me’mûrende cidd ü ikdâmın ma‘lûm ve muhâfaza-i kal‘a ve memleketde sa‘y u gayret ideceğin melhûz-ı hümâyûnum olmakdan nâşî avâtıf-ı aliyyemden behiyye-i şâhânemdenden şeref-efzâ-yı sudûr olan emr-i hümâyûn-ı inâyet-makrûnum mûcebince kal‘ası muhâfazası

şartıyla Ağriboz ve Karlıili sancakları sana tevcîh ve ihsân-ı mülûkânem olmağın me'mûriyetini hâvî işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tevcîh emr-i şerîfimle ma'an (…) ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi keyfiyet-i me'mûriyetin ma'lûmun oldukda serî'an Ağriboz'a vusûle müsâra'at ve zâbitân ve muhâfızîn-i kal'a ile hüsn-i mu'âşeret ve ülfet husûsuna ve bi'l-cümle hıtta-i hükûmetinde kātınîn olan ahâlî ve re'âyânın himâyet ü sıyânet ve asâyiş ve râhatları hâlâtına ziyâde ihtimâm ü dikkat iderek, kal'anın ve memleketin muhfaza ve muhâresesine nisâr-ı vüs'a ve tâkat ve evâmir-i şerîfemde tenbîh ve te'kîd olunduğu üzere Mora muhassılı ve muhâfızı olup cânib-i mezbûra müstakıllen serasker nasb olunan sadr-ı esbak vezîr Muhsinzâde Mehmed Paşa *iclâlehû*nun lede'l-iktizâ asâkir ve zehâ'ir celbi ve mehâmm-ı muktezâ-yı sâ'ire temşiyeti içün tarafına tahrîrât ve buyuruldusu geldiğinde kat'â rehâvet ve kusûr etmeksizin matlûbu olan asker ve zahîrenin cem' ve tedârik ve tarafına irsâlinde ve umûr-ı mühimme-i sâ'irenin temşiyet ve istikmâllerinde sa'y ü gayret ve bâ-husûs Ağriboz kal'asının ağavât ve zâbitânından ve müretteb olan neferâtlarından bir ferd bir an hıdemât-ı lâzımelerinde müttefik olmamak vechi üzere cümlesinin ale'd-devâm emr-i muhâfaza ve hıdemât-ı lâzımelerinde âdem istihdâmlarına bezl-i makderet ve her hâlde basîret ve intibâh-ı levâzımına ri'âyet birle müretteb uhde-i liyâkatin olan kâffe-i husûsâtda sâ'ir vakitlerden ziyâde dikkat eyleyüp, ser-i mû tehâvün ve tekâsül ve tevânî ve taksîrden mücânebet ve inhâsı mühim hâlâtı peyderpey ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma arz u i'lâma mübâderet eylemen bâbında.

Fî Gurre-i Z Sene 1183

Hüküm No : 761

Sâbıkā Üsküb sancağına mutasarrıf olup, bu def'a avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Dukakin sancağı müceddeden kendüye tevcîh ü ihsânım olan Mehmed Paşazâde Mustafa *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, bundan akdem mutasarrıf olduğun Üsküb sancağı içün iki yüz nefer kapun halkı ve baban İskenderiye mutasarrıfının kapusı halkıyla mukaddem me'mûr olduğun vech üzere ordu-yı hümâyûnuma vürûda müsâra'at eylemen içün me'mûriyet ve isti'câli hâvî emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşidi. Bu def'a avâtıf-ı aliyye-i mülûkânemden Dukakin sancağı müceddeden sana tevcîh ve ihsânım olmağla müretteb ve mükemmel kapun halkıyla baban mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhin kapusı halkı ile ucâleten ve müsâra'aten ordu-yı hümâyûnuma vurûda sür'at ü şitâb eylemeğe ihtimâm u dikkat ve mezîd-i gayret eylemen içün livâ-i mezbûrun sana tevcîh olunduğunu i'lâm ve ifhâm zımnında te'kîden ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve tevcîh emr-i şerîfimle tarafına irsâl

olunmuşdur. İmdi vusûlünde bulunduğun mahalden derhâl hareket ve etbâ‘ ve âdemlerini bir hoşca zabt u rabt ile iki konağı bir iderek, kemâl-i sür‘at ü şitâb ile ordu-yı hümâyûnuma müsâra‘at idüp, bir mahalde bilâ-mûcib beyhûde meks ü tevakkufdan ve imrâr-ı vakti mûcib olur batâ’et ü rehâvetden ve ahâlî ve fukarâya cevr ü te‘addî misillü hâlet-i gayr-ı merziyye vukū‘undan ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-gāye tehâşî ve mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 762

Kable’l-hitâmü’l-hıdme bilâ-izn firâr eylediğine binâ’en mîr-mîrânlığı ref‘ ve fîmâba‘d verilmemek üzere kaydı terkīn olunduğunun i‘lâm-ı hâli ve Berkofça'da ikāmetini muhtevî emr-i şerîf yazılup mahilline ____ defterine kayd olunmuşdur. Fî Evâsıt-ı L sene [1]184

Sâbıkā Dukakin sancağına mutasarrıf olup, bu def‘a avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden müceddeden Yanya sancağı kendüye tevcîh ü ihsân olunan Hudâverdi Paşazâde Ahmed *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ ileyhsin, güzîde ve yarar piyâde ve süvârî üç bin asker tertîb ve tanzîm ile hâlâ İnebahtı muhâfızı vezîrim Kethüdâ Mustafa Paşa *iclâlehû* ma‘iyyetine vusûla müsâra‘at eylemen içün ordu-yı hümâyûnum cânibinden ve dört bin ve dahı ziyâde asker tedârikü ile ucâleten vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine vusûl u lühûka ibtidâr eylemen içün rikâb-ı kamer-tâb-ı hüsrevânem tarafından sâdır olan emr-i celîlü'l-kadrim mûcebince me’mûr ve ta‘yîn olunmuşidin. Bu def‘a Yanya sancağı sana tevcîh ü ihsânım olduğunun i‘lâm-ı hâlini ve mukaddem olan me’mûriyetini te’kîd zımnında işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve tevcîh emr-i şerîfi ile tarafına irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde keyfiyet-i me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda, mukaddem vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine me’mûriyetini hâvî şeref-rîz-i sudûr iden evâmir-i şerîfem mûcebince ol mikdâr neferâtı tedârik ve ucâleten ve müsâra‘aten savb-ı me’mûruna vusûl ü lühûka ibtidâr idüp, batâ’et ve rehâvetden ve tesâmüh ve taksîrden be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 763

Hâlâ Kili meştâsında meştâ-nişîn beş aded dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ortaları üzerlerine zâbit ve başbuğ Haseki Ali *zîde mecduhû*ya ve mübâşir ta‘yîn olunan (…) ve orta-i mezkûrların çorbacı ve zâbitânına hüküm ki:

Ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnumla müretteb seferber dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ortalarından Kili meştâsında olan mezkûr beş aded ortaların bayrağı ve umûmen

kazgan ve neferât ve zâbitânlarıyla me’mûr oldukları ordu-yı hümâyûnuma gelüp İsakçı sahrâsında mülâkī ve mehâmm-ı seferlerini rü’yet ve cümle ile azîmetleri muktezî olmağla nakl-i ahmâl ve rükûblarına kadar-ı kifâye iktizâ iden sefâyin ol tarafda (…) ma‘rifetiyle tedârik ve ücret-i navlları temşiyet birle cümlesi sefâyine vaz‘ ve tesyîr olunmak bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın, mübâşir-i mûmâ-ileyh ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. Vusûlünde sâdır olan emr-i âlî mûcebince amel ve sâlifü'z-zikr beş aded ortaları hey’et-i mecmû‘alarıyla mûmâ-ileyh tarafından îcâr olunan sefâyine tahmîl ve mübâşir-i merkūm ma‘rifetiyle bir sâ‘at evvel ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve îsâline bezl-i kudret eyleyüp te’hîr ve terâhîden tehâşî eyleyesiz deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184 **[Sayfa 193]**

Hüküm No : 764

İsmail ve Kili kadılarına ve a‘yân ve zâbitânına hüküm ki:

Kili ve İsmail taraflarından yerlü ve ecnebîden mevcûd olup darb u harbe kādir olan ehl-i İslâm dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından İsakçı anbar emîni Dağıstanî Ali *dâme mecduhû* ma‘iyyetiyle derûn-ı Boğdan'da olan adüvv-i dîn-i mübînin üzerlerine me’mûrlar olup ve böyle vakitde düşmen-i dîn ile ceng ü cidâl kâffe-i mü’mînine ve be-tahsîs kurb ü civârda olunan müslimîne farz-ı ayn olduğu nusûs-ı kātı‘a-ı furkāniyye ve ehâdîs-i şerîfe-i nebeviye ile zâhir ve iyâzen bi'llâhi te‘âlâ üzerlerine farz-ı ayn olan emr-i cihâda tekâsül idenler dâreynde mahzûl olacakları bâhir iken, siz ki mûmâ-ileyhimâsız, mukaddem emr-i hümâyûnumda havza-i hükûmetinizden kapucu-i mûmâ-ileyh ma‘iyyetine me’mûr tavâ’if-i askeriyeden nicesi henüz düşmen ile mukābele ve muhârebe vâki‘ olmadan ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhden iftirâk ile vilâyetlerine avdet ve firâr ve kimi evlerinde ihtifâ ve kimi zâhirde keşt ü güzâr üzere oldukları bi't-tefahhus tahkīk olunup bunların bu gûne hareketleri za‘af-ı dînlerine haml olunacak bir emr-i şenî‘a olduğundan kat-ı nazar emr-i Bârî'ye ve fermân-ı hümâyûnuma adem-i inkıyâd sûretlerinde vücûhla te’dîb ve tenkîllerini mûcib olacak isâ’et ve kabâhatleri derkâr olduğuna binâ’en, imdi işbu fermân-ı şerîfim tarafınıza vusûlünde firârî-i mezbûrlardan bir ferdîni himâye ve ketm dâ‘iyyesinde olursanız lâ-mecâl ânlar tecessüs ve haklarından gelineceğinden başka himâyenize binâ’en sizin dahı müstahak-ı te’dîb olacağınız mukaddemce her birinizin meczûm ve ma‘lûmu olarak ber-vech-i muharrer Kili ve İsmail kasabalarından ve karyelerinden mukaddem ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhe gidüp avdet ve firâr li‘âmetini irtikâb iden mefsedet-pîşe kangı sınıf askerîden ve yerlüden ise ocak tarafından dahı başka emr-i şerîfimle bâ-mektûb mübâşir-i âhar dahı ta‘yîn olunduğu ma‘lûmunuz

oldukda mahalle be-mahalle karye be-karye bi't-taharrî teftîş ü tefahhus olunarak bi-eyyi hâlin cümlesi zâhire ihrâc ve mahalle ve karyeleri ism ve şöhretleri beyânıyla ma‘rifet-i şer‘le defter olunup, defter-i merkūmu bir an akdem ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve i‘lâm-ı hâle müsâra‘at ve bu babda bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat-i tâmm eyleyüp, hilâf-ı tenbîh-i mülûkânem mezbûrlardan bir ferdîn defterden hâric kalmasından ve akçe celbiyle himâye ve ihfâdan cümleniz gāyetü'l-gāye tehâşî vü tevakkī eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşân yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [1]184

Hüküm No : 765

Varna kadısına ve Varna sükkânından olup hâlâ kasaba-i mezbûrede müsâfereten ikāmet üzere olan Leh müttefikleri Boyarlar'a bu def‘a mihmândâr ta‘yîn olunan Ali Alemdâr *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Leh müttefiklerinden bundan akdem Varna tarafında meştâ-nişîn olup, hâlâ yine ol cânibde olan Potoşky ve refîki Frasensky [nâm] boyarlar ve âdemlerinin himâyet ü sıyânetleri içün mukaddem emr-i şerîfimle ta‘yîn olunan mihmândâr ve çavuşânın mersûmûnun müsâferetlerine ri‘âyeten himâye ve hırâsetleri husûsunda tesâmüh ve tekâsüllerini bu def‘a inhâ ve sen ki alemdâr-ı merkūmsun, sen üzerlerine mihmândâr ta‘yîn olunmanı iltimâs ve istid‘â eylemeleriyle, fî'l-hakīka Boyarân-ı mersûmân el-hâletü hâzihi Devlet-i Aliyye’min zîr-i himâyesine ilticâ ile müsâfir olup, kendülerinin ve âdemlerinin müsâferetlerine hürmet ve ri‘âyet ve himâyetleri husûsuna dikkat olunmak matlûb olduğuna binâ’en, sen mihmândâr ta‘yîn olunmanla imdi emr-i şerîfim vusûlünde Boyarân-ı mersûmân ve âdemlerinin vech-i lâzımı üzere sıyânet ü himâyet ve âharın te‘addî ve rencîde ve senden muhâfaza ve vikāyetleri hâlâtına ihtimâm u dikkat ve iktizâ iden me’kûlât ve alaf ve şa‘îr ve sâ’ir zehâ’iri ma‘rifetinle rızâlarıyla satanlardan kendü akçeleriyle alıverimeğe mu‘âvenet ü müzâheret eyleyüp kusûr ve iğmâz ile mersûmlara mugāyir-ı rızâ ser-i mû cevr ü ezâ vâki‘ olmasından be-gāyet tehâşî vü mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1184

Hüküm No : 766

Silistre kadısına ve Silistre sancağı mütesellimine ve bu def‘a Silistre kal‘asının müstahfızânının yoklamasına me’mûr ve ta‘yîn kılınan defterhâne-i âmirem kalemi kâtiblerinden Ali Nuri *zîde kadrühûmâ*ya hüküm ki:

Bundan akdem Hırsova ve Silistre kal‘alarının müstahfızânını yoklamaya me’mûr ve ta‘yîn kılınan defterhâne-i âmirem ketebelerinden Mehmed Sâlim, Hırsova kal‘asını yokladıkdan sonra Silistre kal‘asına âzim ve dâhil olduğu gice fevt oldukda, sen ki mevlana-yı mûmâ ileyhsin, kal‘a-i mezbûre dizdârı ve kazâ-i mezbûr a‘yânı ile yek-dil ve müteveffâ-yı mezbûrun me’mûriyeti emr-i şerîfimi ihfâ eyledüğinizden gayrı, tama‘-ı hâmma teba‘iyyet ile emvâl-i metrûke ve nükûdunu ahz ve beyninizde tevzî‘ ve taksîm ve müteveffâ-yı merkūm ol cânibe me’mûren âzim olduğu esnâda defterhâne-i âmirem kîsedârı olan Sudi *zîde mecduhû* ile sâ’ir hulefâdan min haysü'l-mecmû‘ iki yüz guruş istidâne ve ba‘dehû itmâm-ı hıdme edâ-yı deyne müte‘ahhid olup, lâkin bi-emri'llâhi te‘âlâ ol cânibde vefât idüp, emvâl ü eşyâsı dahı seninle dizdâr-ı merkūm ile a‘yân zimmetlerinde kaldığı ve eşyâ-yı merkūme girü istirdâd ile li-ebeveyn karındaşı ve sâ’ir ashâb-ı hukûkun hakları alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim sudûrunu bâ-arzuhâl inhâ vü istid‘â ve bundan akdem şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı âlîşânım mûcebince Silistre kal‘ası müstahfızânının yoklamasına me’mûr kılınan mezbûr Mehmed Sâlim'in mahal-i me’mûresinde fevti haberi vürûd ve yedîne verilen emr-i âlîşânım ve sâ’ir emvâl ve eşyâ-yı metrûkesi, sen ki mevlana-yı mûmâ-ileyhsin, seninle a‘yân ve dizdâr yedlerinde kalup, müteveffâ-yı merkūmun yerine ve yoklama hıdmetine bir mestûr kâtib ta‘yîn ve tahsîs ve emvâl ü eşyâ ve nükûd ve emr ü defteri ol tarafda tamâmen ahz ve ber-mûceb-i emr-i âlî neferâtı yoklayup, avdet eylemek üzere birinin me’mûriyeti içün sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince, sen ki mûmâ ileyhsin Nuri *zîde kadruhû*sun, ta‘yîn ve hıdmet-i me’mûriyetin içün emr-i şerîfim sudûru bâbında bi'l-fi‘l defter emîni olan Veliyyüddîn *dâme mecduhû* i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mûmâ-ileyhsin Ali Nuri *zîde kadruhû*sun, keyfiyet-i me’mûriyetin ma‘lûmun oldukda işbu emr-i şerîfimle Silistre'ye ba‘de'l-vürûd vech-i muharrer üzere müteveffâ-yı merkūmun bi'l-cümle emvâl ü eşyâ ve nükûd ve yedîne i‘tâ olunan yoklama emr-i âlîşânımla defteri mezburlardan taleb, ve bi't-tamâm ahz u kabz eyledikden sonra müteveffâ-yı mezbûrun yedîne i‘tâ olunan emr-i âlîşânımda zikr ü beyân olunduğu vech üzere kal‘a-i mezbûre müstahfızânının yoklaması husûsuna mübâşeret ve emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi üzere amel ü harekete kıyâm ü mübâderet ve kemâl-i dikkat ve taharrî ve mezîd-i basîret ü intibâh üzere kal‘a-i mezbûre müstahfızânı yegân yegân yoklanup, mevcûdlarını başka ve nâ-mevcûdlarını dahı başka tîmârları ve ism ü şöhretleriyle ale'l-infirâd tahrîr ve defter idüp, birini ketm ü himâyeden ve vâki‘in hilâfını tahrîr ü inhâdan ve mukaddemâ ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîfime mugāyir ednâ vaz‘ u hareketden ziyâde tehâşî vü mücenebet eyleyesin. Ve siz ki mevlânâ ve mütesellim-i mûmâ-ileyhimâsız, müteveffâ-yı mezbûr müstakıllen emr-i şerîfimle husûs-ı mezbûra me’mûriyet ile ol tarafda ba‘de'l-vürûd fevt oldukları derhâl

tarafınızdan ordu-yı hümâyûnuma tahrîr ve i‘lâm eylemeniz lâzıme-i zimmetiniz iken, tesâmüh ve taksîriniz mutlâka emr-i âlîşânıma adem-i itâ‘at ve tahsîl-i maslahat-ı mühimme-i matlûbeyi te’hîr ve tama‘-ı hâmınızdan neş’et eylediği zâhir ve celî olup, müstahak-ı itâb ü ikāb olmuşiken, ba‘d-ezîn bu gûne gayr-ı nâ-merzî hareketden mücânebet ve emr-i şerîfime sür‘at-i imtisâle mübâderet eylemeniz şartıyla bu def‘a iğmâz olduğu ma‘lûmunuz oldukda müteveffâ-yı mezbûrun ahz u kabz olunan bi'l-cümle emvâl-i metrûkesinden [**Sayfa: 194**] bir hardalı ketm ü ihfâ olunmaksızın cümlesi ve husûs-ı mezbûre me’mûriyetde emr-i şerîfini ve defteri ma‘rifet-i şer‘le mûmâ-ileyh Ali Nuri *zîde kadruhû*ya redd ü teslîm ve mukaddemâ şeref-yafte-i sudûr olan emr-i âlîşânım nâtık olduğu vech üzere kal‘a-i mezbûre müstahfızânının yoklaması husûsuna her biriniz mezîd-i ihtimâm ü dikkat eyleyesiz. Şöyle ki; bundan sonra dahı emr-i hümâyûnuma mugāyir mikdâr-ı zerre vaz‘ u hareketiniz vâki‘ olmak lâzım gelür ise bir dürlü özr ü illetiniz ısgā olunmayup, mazhar-ı eşedd-i itâb ve ikāb olunacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp, âna göre her biriniz mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket idüp, ser-i mû hilâfından be-gāyet tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 767

Dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından olup, asâkir tahrîrine me’mûr Canik Muhassılı Mîr Ali *dâme mecduhû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-i mûmâ ileyhsin, tahrîrine me’mûr oldun asâkir ile bu vakte dek gelüp ordu-yı zafer-bûy-ı hümâyûnumda isbât-ı vücûd eylemen farîza-i zimmet-i ubûdiyet ve sadâkatin iken, bu âna dek te’hîr ve tevakkufun sana töhmet-i azîme olmağla, ba‘d-ezîn bir ân meks ü tevakkuf eylemeyüp, ma‘iyyetinde olan asâkir-i merkūme ile bir sâ‘at mukaddem ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûl u lühûka müsâra‘at ve mezîd-i gayret eylemen içün tehdîden ve tahzîren isti‘câli mutazammın işbu emr-i şerîfim ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde asâkir-i merkūme ile ucâleten senin ordu-yı hümâyûnuma vusûlün ehemm-i mehâmdan idüğü ve bundan sonra tekrâr isti‘câle vakit kalmadığı ma‘lûmun oldukda, kat‘â tevakkuf u ârâm eylemeyüp, muktezâ-yı me’mûriyetin üzere derhâl ma‘iyyetinde olan asâkir ile bir sâ‘at mukaddem ordu-yı hümâyûn-ı zafer-nümûneme vusûl u lühûka kemâl-i şitâb ve sa‘y ü gayret eyleyesin. Şöyle ki bundan sonra dahı tenbîh-i şâhâneme mugāyir batâ’et gûne hareketin meşhûd ve vâki‘ olmak lâzım gelür ise bir dürlü cevâba kādir olamayup, mazhar-ı itâb-ı şedîd olacağın bî-iştibâhdır. Ana göre ibrâz-ı gayret ve hamiyet iderek bir dakīka akdem ordu-yı hümâyûnuma gelüp, isbât-ı vücûd birle vâcibe-i zimmet-i ubûdiyet ve sadâkatini izhâra nisâr-ı cehd ü tâkat eyleyüp, ser-i mû kusûr ve tevânîden ve

rızâ-yı mülûkâneme münâfî batâ'et ve rehâvetden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 1184

Hüküm No : 768

İsakçı anbar emîni olup Kalçı üzerinde olan küffâr-ı hâk-sârı ref‘ ü tedmîre me'mûr Dağıstânî Ali *dâme mecduhû*ya hüküm ki

Mahal-i mezbûrda olan melâ‘în-ı hâsırîni kal‘ u tedmîre, sen ki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin, me'mûriyetin hasebiyle çend mâh müddetden berü ol havâlîde hâlâ Alargaağzı nâm mevzi‘de ma‘iyyetinde olan asâkir ile ikāmetin ve henüz karşuya geçüp, a‘dâ-yı dîn ile muhârebeye adem-i mübâderetin hasebiyle küffâr-ı li‘âm, mahal-i mezbûrda kendüye istihkâm virmekde olduğu ve nehr-i Purut'un tuğyânı mâni‘-i murûrun olduğu eğerçi tarafından iş‘âr ve inhâ olunup, ancak melâ‘în-i mesfûrînin mahal-i mezbûrdan kal' ve ref' ü tedmîrleri ne mertebe muktezî olduğu ve zehâ'ir kayıklarının güzergâhı olan mahallerin a‘dâ-yı dînden tathîr ve tanzîfi akdem-i umûrdan idiği beyândan müstağnî olmağla, bu def‘a Kırım hanı cenâblarından tahrîrât ile başçukadârı vürûd ve hulâsasında han-ı müşârun-ileyh Kavşan tarafından hareketinde, Soruka'dan Tayur nâm mahall ve Kanlıköprü'ye dek Nureddîn Sultan ve iki nefer selâtîni on beş binden mütecâviz güzîde Tatar ile üç koldan tesyîr etmeleriyle asâkir-i Tatar-ı gayret-şi‘âr mahâll-i merkūmede binden mütecâviz Kazak ve usâtı ve bir nefer âsî Boyarı katl ü tedmîr ve on yedi bin re's ağnâm ve hayvânât ve üç bin mikdârı esîr iğtinâm ve mansûran taraflarına avdet ve ol havâlî levs-i vücûd-ı a‘dâdan tathîr olunmağla, senin henüz Kalçı'ya mürûr eylemedüğüni ve han-ı müşârun-ileyh Hantepesi‘ne karîb geçid bulduğunu ve sen olduğun mahalden bir iki gün zarfında Kalçı'ya geçmen mümkün olmadığı hâlde müşârun-ileyhe mülâkī olman içün emr-i şerîfim sudûrunu müşârun-ileyhin tavsiyeleri üzere çûkadâr-ı merkūm takrîr etmekle, işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ucâleten sana irsâl olunmuşdur. Vusûlünde derhâl han-ı müşârun-ileyh ile muhâbere ve ber-vech-i muharrer Kalçı'ya mürûrun veyahud tarafına varup, mülâkī olman içün ne vechle irâde ve tahrîr ider ise ol vechle amel ü hareket ve batâ'et ve taksîrden ve imrâr-ı vaktden ziyâde hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 769

dergâh-ı mu‘allâm kapucubaşılarından Dağıstanî Ali *dâme mecduhû*nun ma‘iyyetinde mevcûd dergâh-ı mu‘allâm üzerlerine zâbit olan (…) ve bu husûsa ocakdan mübâşir ta‘yîn

olunan (…) Çavuş ve Drama tarafından vurûd iden elli dört bölüğün serdengeçdi Mahmud ve Ali ve alemdârıları *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Drama cânibinden mütevârid Binbaşı el-Hâc Ahmed ile merkūmân ağaların vurûdları mesmû‘ olduğundan, ocakdan mübâşir ma‘rifetiyle yine mûmâ-ileyhe binbaşı ma‘iyyetiyle Dağıstanî-i mûmâ-ileyhin ma‘iyyetine sevk ve mahallinde tashîh [ve] be-dergâh olunup, ordu-yı hümâyûnuma getürülmek bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın mûcebince mübâşir-i mûmâ-ileyh ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur. İnşâallahu te‘âlâ vusûlünde mübâşir-i merkūm ma‘rifetiyle kānûn üzere tashîh ve tahrîr ve defterlerini ordu-yı hümâyûnuma tesyîr eyleyesiz. Ve sen ki mübâşir-i merkūmsun, ağayân-ı mezbûrları bayrağı ve neferâtıyla savb-ı me’mûrlarına sevk ü îsâl ve ba‘de't-tashîh defterlerini getürmeğe mezîd-i ikdâm ve ihtimâm ve siz ki ağayân-ı merkūmân ve alemdârları ve neferâtlarsız, me’mûr olduğunuz Dağıstanî-i mûmâ-ileyhin ma‘iyyetine varup, tashîh olunmağa ve sadâkat birle istihsâl-i hıdemât-ı müstahseneye müsâra‘at eyleyüp hilâfından ittikā ve ber-mantûk-ı emr-i şerîfim ile âmil olasız deyu bi'l-fi‘l dergâh-ı mu‘allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel oluna deyu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184 **[Sayfa 195]**

Hüküm No : 770

Akkirman Nâ’ibi mevlânâ es-Seyyid Mustafa *zîde ilmuhû*ya hüküm ki:

Burgos iskelesinden Akkirman iskelesine sefâyin ile vürûd idüp Bender ve Özi câniblerine tesyîr ü îsâli fermânım olan mîrî şa‘îrden şimdiye değin Akkirman iskelesine vürûd iden altı kıt‘a sefînelerden beş bin beş yüz kîle şa‘îr hamûlesi olan Kahveci Hacı Yahya sefînesiyle on iki bin kîle hamûlesi olan Dellâlbaşı Hacı Osman sefînesi Özi cânibine tesyîr ü îsâl içün husûs-ı mezbûra me’mûr ve ta‘yîn kılanan dergâh-ı mu‘allâm gedüklülerinden Yakub *zîde mecduhû* ile taraf-ı şer‘den re’îslerine tenbîh olunmuşiken, sen ki nâ’ib-i mûmâ-ileyhsin, tama‘-ı hâmından nâşî ahz-ı rüşvet ile zikr olunan sefîne re’îslerine “Hamûlelerinizi Özi'ye göndermem. Akkirman'dan ihrâc etdiririm.” deyu cevâb virdiğine binâ’en, re’îs-i merkūmlar dahı ticâret kaydına düşüp el-yevm azîmet eylemediklerinden gayrı sâ’ir sefîne re’îslerinden dahı kaydiyye nâmıyla nesne ahz ve ol vechle cânib-i mîrînin hasârete dûçâr olmasına ve mesâlih-i mühimmenin te’hîr ve ta‘tîline bâdî bir keyfiyet idüğü mübâşir-i mûmâ-ileyh tarafından aruzhâl birle inhâ olunmağla, ber-vech-i muharrer Bender ve Özi ordusu ve kal‘alarında mevcûd asâkir-i mansûrem içün evâmir-i ekîde ve masârıf-ı kesîre ile Âstâne-i aliyyem ve havâlîsinden gelen zehâ’ir ve şa‘îr ve eşyânın bir an akdem mahallerine

irsâl ve teslîm etdirilmesi muktezâ-yı gayret-i diyânet ve nasfet iken, sen ki nâ'ib-i mûmâ-ileyhsin, sefâyini tesyîr etdirmeyüp, behâyim makūlesi olan rü'esâlarından akçe almak sevdâsıyla i'lâ-i kelimetu'lllâhi'l-ulyâ içün olan mevâddda hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugāyir-i rızâ-yı hazret-i Bârî hareketin vukū'u hasebiyle evvel emirde cerîde-i kazâdan ismin hakk ve ibreten li'l-gayr Magosa kal'asına kal'a-bendîn lâzım gelmişiken, ancak seni îkāz içün tehdîd ile iktifâ olunmağla bundan böyle bir emirde bunun emsâli hareketin sudûr etmek lâzım gelür ise va'îdât-ı sâbıkā bilâ-te'hîr ve tevakkuf eylediğin sefâyini ve bundan sonra gelecekleri avk u te'hîr etdirmeyüp, mahal-i me'mûrlarına sevk ü tesyîre ve sâ'ir umûr-ı mehâmm-ı seferiyyenin fermânım olduğu üzere itmâmlarına mübâderet ve mezîd-i ihtimâm u dikkat idüp ser-i mû hilâfında gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evahir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 771

Hâlâ Hanya muhâfızı olup Tolcı havâlîsinde mukīm Vezîr Süleyman Paşa'ya ve İştib tarafından tahrîr olunan piyâde neferâtın bölükbaşılarına hüküm ki:

İştib sükkânından Nâzırzâde Yeğeni Ahmed *zîde kadruhû* ma'rifetiyle ikişer aylık ulûfe ile on ikişer guruş bahşişleri tarafına gönderilen akçeden virilmek şartıyla mâliye tarafından sâdır olan emr-i şerîfimle İştib kazâsından tahrîri fermânım olan bin nefer piyâdeyi mûmâ-ileyh tahrîre mübâşeret eyledikde neferât-ı merkūme ba´zı ashâb-ı ağrâzın tahrîkleriyle ikişer aylık ulûfelerini kabûlden imtinâ' ve altışar aylık ulûfeyi tamâmen taleb ve mûmâ-ileyh dahı gerek altışar aylık ulûfelerini ve gerek bahşişlerini mükemmelen kendülere i'tâ ve cümlesini ma'iyyetine istishâb ve ordu-yı hümâyûnuma îsâl ve zikr olunan bin nefer piyâde ile binbaşı-i mûmâ-ileyh Tolcı'da açıklara süvâr ve karşu İsmail'e mürûr ve ânda dahı ârâm u tevakkuf eylemeyüp, Purut nehri sâhilinde müctemi' askerin başbuğu olan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarından Dağıstanî Ali *dâme mecduhû*nun ma'iyyetine azîmet ve vusûl ü lühûka müsâra'at eylemeleri emr-i hümâyûnum olmakdan nâşî, neferât-ı mezkûre Tolcı'ya vusûllerinde rızâ-yı hümâyûnum ve fermân-ı âlîşânıma mugāyir tahmîli ve mîrîden tahsîs ve ta'yîn kılınan ulûfe ve bahşişlerinden ziyâde "Binbaşıdan altışar buçuk guruş dahı almadıkça karşu geçmeziz. Ve vermediği hâlde binbaşıyi izâle ideriz!" deyu isyân ve tuğyâna ibtidâr eyledikleri bu def'a ordu-yı hümâyûnuma inhâ olunmağla, sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, tâ'ife-i mezkûrenin bölükbaşılarını ve bayrakdârân ve ihtiyârlarını huzûruna da'vet ve emr-i şerîf mûcebince kendüleri tahsîs olunup teslîm ve i'tâ kılınan ulûfe ve bahşîşlerine kanâ'at ve binbaşıları ve üzerlerine me'mûr mübâşirleri ma'iyyetiyle derhâl İsmail'e güzâr ve savb-ı me'mûrlarına şitâb ü sür'at ile azîmete ibtidâr eylemeleri matlûb-ı mülûkânem olduğunu

cümlesine gereği gibi tefhîm ve ifâde iderek savb-ı me'mûrlarına irsâl ü tesyîr, ve eğer inâd u muhâlefet ve adem-i itâ'atde ısrâr iderler ise böyle vakitde gazâ vü cihâd ve i'lâ-i kelimetu'llâha sarf-ı nakdîne-i tuvân olunacak hengâm iken, emr-i hümâyûnuma ve ûlû'l-emre inkıyâddan nükûl ve ihlâl töhmet-i galîzasına tasaddî idenlerin şer'an katlleri lâzım gelmekle ordu-yı hümâyûnum tarafından zafer-perver ta'yîn ve etrâfları sedd ü bend ve cümlesi dağı ve bağı idâdından ma'dûd kılınarak katl ve tertîb-i cezâlarına mübaderek olunacağı muhakkak olduğunu her birine tefhîm ve yine mu'âned eyledikleri takdîrce ber-vech-i muharrer tedâkürleri görülmek ve haklarından gelinmek üzere ucâleten keyfiyeti ordu-yı hümâyûnum tarafına i'lâm ve inhâya mübâderet eylemen bâbında.

Hüküm No : 772

İşbu emr-i şerîf girü gelüp battâlda hıfz olunmuşdur.

Terkīn

Hâlâ Bükreş teshîrine me'mûr asâkir-i İslâm çarhacılığı ile Yergöğü cânibinde olup bu def'a asâkir-i mezbûre başbuğ nasb u ta'yîn ve Bükreş teshîrine me'mûr olan Karahisar-ı Sâhib sancağı Mutasarrıfı Mehmed Paşa *dâmet meâliyehû*ya ve yeniçeri zâbiti ve sâ'ir rü'esâ ve efrâd-ı asâkire hüküm ki:

Sivas vâlîsi Sarım İbrahim Paşa'nın Yergöğü'ye mürûrda te'hîr ve tesvîfi mukaddemce tahrîr ve inhâ olunduğuna binâ'en, Silistre nizâmına me'mûr Haleb vâlîsi vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû*nun Bükreş teshîrine seraskerliği husûsuna irâde-i aliyye-i şâhânem ta'alluk etmişidi. Ancak vezîr-i müşârun-ileyh nizâma me'mûr olduğundan gayrı bu esnâda Bükreş tarafından vürûd iden câsûslar ve ahz olunan dillerin takrîrlerinde hamiyetlü han-ı vâlâ-şân külliyetlü asker ile Purut üzerinden Niş'e ve Boğdan ve Fokşan üzerlerine teveccüh idüp ve İbrail muhâfızı ve Rumili vâlîsi olan vezîrim Abdi Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* dahı İbrail tarafından müretteb cüyûş-ı vefîre ile Fokşan üzerine azîmet üzere olduğundan ve ol cânibde mevcûd asâkir-i İslâm'ın Yergöğü'ye mürûr ile üzerlerine varacaklarından Bükreş ve havâlîsinde olan küffâra ru'b ü hirâs müstevlî ve firâra müteheyyi olduklarını tefehhüm ve tahkīk eyleyüp, Haleb vâlîsi müşârun-ileyhin şimdiki hâlde me'mûr olduğu nizâm husûsunu alâ hâlihî terk ile Silistre'den Rusçuk'a ve ândan Yergöğü'ye mürûr ve azîmetinde ba´zı mahzûru mûcib hâlât melhûz, ve sen ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, bundan mukaddem çarhacılık ile ol cânibe tesyîr olunmak mahzâ senden cânib-i mezbûra dâ'ir mehâmm-ı dîn ü Devlet-i Aliyye'mde hıdemât-ı merziyye zuhûru me'mûlüne mebnî idüğü ma'lûmun olmak[dan] nâşî, bu def'a bilâ-istiklâl Bükreş teshîrine me'mûr asâkire başbuğ nasb u ta'yîn olunduğun ve küffâr-ı hâk-sârın ber-vech-i muharrer ru'b ve haşyetlerinden

mâ‘adâ, zehâ’ir zarûretleri olduğu ma‘lûmun oldukda hakkında melhûz olan hüsn-i zann ve i‘tikād-ı mülûkânemi te’bîd-i gayret ve ibrâz-ı hamiyet ve fütüvvet birle bu vakit fırsatı fevt etmeksizin bi'l-cümle asâkir-i İslâm’ı Yergöğü'ye ma‘iyyetine celb ve derhâl cem‘ ve Bükreş teshîri içün tertîb ve âmâde kılınan toplar ve mühimmât ve cebehâne ve zehâ’ir ve arabaları ahz ve istishâb ile hey’et-i a‘dâdan tanzîf ve tathîrine bezl-i mâ-hasal-i miknet ve kudret ve sarf-ı gāyet-i liyâkat ve istitâ‘at eyleyesin. Bu bâbda senin zuhûra gelecek hıdmetin meşkûr ve çerâğ-ı mazbûtu'l-akrân olacağın ve ma‘iyyetinde olup uğur-ı dîn-i mübînde sadâkatde sa‘y ü gayretleri zuhûr iden zâbitân ve rü’esâ bi'l-cümle askerî kullarım dahı mazhar-ı inâyet ve ikrâm ve her biri mesrûr ve be-gâm olacakları bî-iştibâh olmağla âna göre ittifâk-ı kulûb ile bu hıdmet-i celîlde sâk-ı vâhid üzere kıyâm ve kemâl-i tesebbüt ve ikdâm, ve siz ki yeniçeri zâbiti ve sâ’ir rü’esâ ve tavâ’if-i askeriye kullarımsız, a‘dâ-yı dîn ile ceng ü cidâl ile ahz-ı sâr u intikām vâcibe-i zimmet-i diyânetiniz olup, **[Sayfa: 196**] ve paşa-yı mûmâ ileyh cümlenize başbuğ ta‘yîn olunmak hasebiyle haklarınızda şükr ü şikâyeti müsmirr olacağı ma‘lûmunuz oldukda *“uktulûhum haysü sekaftumûhum”* nass-ı şerîfi üzere me’mûr olduğunuz emr-i gazâ ve cihâda her biriniz kemer-i gayreti miyân u câna bend ve derhâl ma‘iyyet-i mûmâ-ileyhe cem‘ olup emr ü re’yi üzere hareket iderek müsta‘înân bi'llâhi te‘âlâ serî‘an ve âcilen Bükreş'de ve etrâfında olan a‘dâ ve usât üzerlerine hücûm ve katl ü tedmîr ve seby ü istirkāklarıyla kasaba-i mezbûreyi ve Eflak derûnunu levs-i vücûdlarından tanzîf ve tathîr hıdmetine muvaffak olmağa bezl-i iktidâr ve sa‘y-i bî-şumar eyleyesiz. Du‘â-yı hayr-ı pâdişâhânem cümlenizin haklarında masrûfdur. Göreyim sizi; ne vechle gayret ve metânet idersiz. Ve avn-i Hakk ile asâkir-i İslâm’ın mansûr olacağı ve *“kâne hakkan aleynâ nasru'l-mü’minîn”*[188] va‘d-ı kerîminden dahı cezmen ve yakînen ma‘lûmunuz oldukda her hâlde lutf ve avn-ı Bârî'ye istinâd ve birbirinez ile ittifâk ve başbuğ-ı mûmâ-ileyhin re’y-i rezînine mütâba‘at vechiyle hıdemât-ı meşkûre vücûda götürüp nâ’il-i inâyet ve ihsân-ı hüsrevânem olmağa sa‘y-i dilgîr eyleyüp, ser-i mû hilâfından ve bu vakti fevt eylemekden cümleniz gāyetü'l-ğāye ittikā vü ihtirâz eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 773

Sâbıkā Maçin zâbiti Ser-turnayî Mehmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Sen ocağın kâr-güzâr ve i‘mâl-i asâkire sâhib-i iktidâr zâbitânından olup, her vechile muhill ve sezâvâr olduğun ecilden avâtıf-ı aliyye-i şâhâneden İbrail cânibi ordu ağalığı sana

[188] Mü□mînlere yardım etmek de bize düşer. Rûm- 47.

ihâle ve tefvîz olunup, bir gün evvel hareket ve me'mûr olduğun ordu-yı mezkûra varup, zabt u rabt-ı neferât ve tanzîm-i umûr-ı ve tehyi'e-i levâzımât ve serasker-i zafer-rehberin re'y-i rezîni üzere amel ve rızâsına muvâfık hıdemât-ı merziyye istihsâline bezl-i kudret ve sarf-ı miknet eylemen bâbında fermân-ı âlîşân sâdır olmağın (…) irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde vech-i meşrûh üzere şeref-yâfte-i sudûr olan fermân-ı celîlü'ş-şân mûcebince amel ve ucâleten hareket ü azîmet ve ordu-yı mezbûra varup müteferriğ-i uhde-i lâzımen olan umûrun küllîsinde sadâkat ve istikāmet ve zabt u rabt-ı neferât ile hıdemât-ı merziyye tahsîline mübâderet ve her hâlde serasker-i müşârun-ileyhin rızâsına mütâba'at eyleyüp, hilâfından mübâ'adet eyleyesin. Ve ordu-yı mezkûr me'mûra me'mûr zâbitân ve ağavât ve alemdârân ve neferât cümlesi seni üzerlerine ağa ve zâbit bilüp, sözünden taşra ve re'yinden hâric vaz' u hareketde bulunmayup, itâ'at ve inkıyâd üzere olalar. Sen dahı cümlesini nevâziş birle cemî'-i umûrunu şer'-i şerîf ve kānûn ve emr-i münîfe tatbîk eylemekde ser-i mû inhirâf eylemeyüp, ordu-yı mezkûra me'mûr asâkir-i nusret-mezâhire takviyet ve gereği gibi istimâlet ve kemâl mertebe gayret ve hamiyet ve ibrâz-i metânet ve şecâ'ate nisâr-ı nakdîne-i miknet birle dâ'imâ intibâh ve basîret ve a'dâ-yı dînden ahz-ı intikāma sarf-ı mâ-hasal vüs' u kudret eyleyüp, terâhî vü tekâsülden be-gāyet hazer eyleyesin deyu bi'l-fi'l dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te'âlâ iclâlehû* tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 1184

Hüküm No : 774

İlmuhaberi verilmişdir.

Silistre'nin[…] şâykası kapûdânı (…) *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Sefer-i hümâyûnum lâzımesiçün İsakçı anbarlarına müretteb şa'îr sefînelerini muhâfaza ve hamûlelerini bilâ-izâ'a ihrâc ve sâ'ir iktizâ iden hıdemâtda bulunmak üzere seninle Tutrakan şaykası kapûdânı bundan akdem emr-i şerîfimle me'mûr ve ta'yîn kılınmışidiniz. Ancak İbrail cânibinde vâki' Purut nehri üzerine vaz' olunacak cisrin muhâfazası emrinde seninle yine Tutrakan şaykası kapûdânının ta'yîn olunmanızdan lâbüdd olmağla iktizâ iden mükemmel neferâtınız ile cisr-i mezkûr muhâfazası ve sâ'ir iktizâ iden hıdemâtda bezl-i makdûr eylemeniz içün yerînize aharı anbara ta'yîn olunmak üzere sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince seninle zikr olunan Tutrakan şaykası kapûdânın İbrail tarafına me'mûriyetiniz içün dvân-ı hümâyûnum tarafından başka başka emr-i şerîfim tahriri bâbında bi'l-fi'l başdefterdârım Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i'lâm etmeğin, i'lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi Tutrakan şaykası kapûdânının me'mûriyetiçün başka emr-i şerîfimle

tenbîh olunduğu ma‘lûmun oldukda mükemmel neferâtınla İbrail tarafına varup cisr-i mezkûrun muhâfazası ve sâ’ir vâki‘ olan hıdemât-ı aliyyemde mesâ‘î-i mebrûre vücûda getürmeğe bi'l-ittifâk ihtimâm ü dikkat idüp, rehâvet ve taksîrden ve emr-i hümâyûnuma mugāyir mikdâr-ı zerre vaz‘ u hareketden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene 1184

Hüküm No : 775

Bir sûreti:

Tutrakan şaykası kapûdânı (…) *zîde kadruhû*ya ber-vech-i meşrûh.

Hüküm No : 776

İbrail muhâfızı ve Boğdan cânibi seraskeri olan Rumili vâlîsi Vezîr Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, vâlîsi olduğun Ruöili eyâleti dâhilinde vâki‘ sancakların alaybeyileri umûmen neferâtlarını bayrakları altına cem‘ ve rûz-ı hızıran evvel İbrail'de ma‘iyyetine lühûka müsâra‘at eylemek üzere bundan akdem me’mûr kılındıkdan sonra isti‘câllerini mutazammın bi'd-def‘a‘ât evâmir-i aliyye-i ekîde-i mülûkânem mehâbet-rîz-i sudûr olmağla, el-yevm gerek alaybeyiler ve gerek neferâtlarının cümlesi ma‘iyyetinde mevcûd olmaları iktizâ ider iken, zikr olunan alaybeyilerden şimdiye dek fakat birkaç kimesne gelüp, mâ‘adâsı henüz gelmediklerinden gayrı gelen alaybeyilerin dahı neferâtları yanlarında mevcûd olmadığı tarafından inhâ ve iş‘âr olunmağla, imdi emr-i şerîf vusûlünde İbrail'de olan alaybeyiler kangı sancakların alaybeyileri ise ânları ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârdan vürûd etmiş olanları huzûruna ihzâr idüp, muktezâ-yı me’mûriyetlerine muhâlif alaybeyiler ve zü‘emâ ve erbâb-ı tîmâr neferâtının cümlesi şimdiye dek mahal-i me’mûrlarına vârid olmamalarının sebeb ü illetini tehdîd iderek kendülerinden su’âl ve gelen alaybeğiler dahı niçün bayrakları neferâtlarını istishâb ile yerlerinden hareket ve savb-ı me’mûrlarına azîmet eylemediklerini istîfsâr ile bu mertebe tekâsül ve batâ’etlerinin illet ü sebebini ve gelmeyenler kimler idüğünü gereği gibi tahkīk eyledikden sonra, henüz vârid olmayan elviye alaybeyileri ve neferâtlarını sebt-i defter idüp ve el-yevm İbrail'de olan alaybeyilerin girüde kalan neferâtları kimler ise ânları dahı esâmî ve şöhretleri ve mutasarrıf oldukları ze‘âmet ve tîmârlarının sancakları ve nâhiye ve bârû ve baş kalemleri beyânıyla başkaca sıhhat vechle defter ve defter-i merkūmları ordu-yı hümâyûnuma irsâl ve adem-i vürûdlarına beyân olunan illeti dahı hakīkati üzere tahrîr ve iş‘âr eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 777

Edirne kadısına ve bostancıbaşısına hüküm ki:

Sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnum içün Anadolu cânibinden tertîb ve ihrâcları fermânım olan gerek mîrî ve gerek sâ'ir tavâ'if-i askeriyenin bir an akdem mürûr ve esnâ-i râhda ârâm u tevakkuf eylemeksizin ordu-yı hümâyûn-ı zafer-nümûneme vusûl u lühûka şitâb u müsâra'at eylemelerini müş'ir bi'd-def'a'ât evâmir-i şerîfem sâdır, ve sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, bu husûs senin uhde-i ihtimâmına ihâle olunduğuna binâ'en, asâkir-i mezkûreyi eğlendirmeyüp ta'cîl birle sevk ü tesyîrlerine ikdâm-ı mâ-lâ-kelâm eylemen içün emr-i şerîfim ısdâr ve te'kîd olunmuşiken, bu esnâda ol havâlîden vürûd idenler Anadolu tarafından müretteb olan binbaşılar ve asâkir-i nusret-me'âsirimin ucu yürümeğe başlayup, lâkin o makūlelerden ba'zıları Edirne'ye duhûl [**Sayfa 197**] ve bilâ-mûcib beşer ve altışar gün mahrûse-i mezkûrede ikāmet eylediklerini ihbâr etmeleriyle o misillü asâkirin bilâ-tevakkuf tahrîk ve mu'accelen savb-ı me'mûrelerine tesyîr ve irsâllerine mezîd-i ihtimâm ü dikkat-i tâmm olunmak matlûb-ı mülûkânem olmakdan nâşî te'kîd ve isti'câlen ve istislâ'an işbu emr-i âlîşânım dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde sen ki bostancıbaşı-i mûmâ-ileyhsin, ber-minvâl-i muharrer Edirne'ye tevârüd iden esnâf-ı askeriyenin zâbitân ve binbaşılarını huzûruna ihzâr ve kat'â derûn-ı şehrde ve hâricinde bir an tevakkuf ve meks eylemeyüp, kemâl-i şitâb ve acele ile ordu-yı hümâyûnuma vüsûl u lühûka ihtimâm ve sa'y-i belîğ eylemelerini gereği gibi tenbîh ü te'kîd ve ba'd-ezîn mugāyir-i emr-i şerîfim te'hîr ü tevakkufa cesâret ider olur ise, özr ü illetlerine bir dürlü havâle-i sem'-i i'tibâr olunmayup, bilâ-imhâl mazhar-ı eşedd-i ikāb ve te'dîb ve gûş-mâl olunacaklarını dahı bir hoşça kendülere ve neferâtlarına ifâde ve ifhâm birle gerek hâla ol tarafda tevakkuf üzere olan ve gerek bir tarafdan vürûd iden sunûf-ı asâkiri kat'â tevakkuf ve meks etdirmeyüp, ucâleten ve müsâra'aten yerlerinden tahrîk ve mukaddem ve mu'ahhar şeref-rîz-i sudûr olan evâmir-i aliyyem mûceblerince derhâl savb-ı me'mûrlarına sevk ü irsâllerine mezîd-i ihtimâm ve sa'y-i mâ-lâ-kelâm eyleyüp, ser-i mû kusûr ve tevânîden ve tenbîh-i şâhâneme mugāyir batâ'et gûne hareket vukū'una ruhsat u cevâzdan gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet olunmak bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 778

Buyuruldusu kise tarafındadır. Başmuhâsebe ve Mevkûfât'a ilmuhaberleri virilmişdir.

Dergâh-ı mu‘allâm gediklülerinden olup, Rusçuk cânibi ordusunda nüzül emîni olan Karahisârî-zâde Mîr Ahmed *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Bükreş cânibi seraskeri olan vezîrim Mehmed Paşa *edâmallâhu te‘âlâ iclâlehû* tarafından gelen memhûr mektûb mefhûmunda Rusçuk cânibi ordusunda nüzül emîni olman sebebiyle sana bi'd-def῾a‘ât irsâl olunan mebâliğ-i merkūme ve ba‘d-ezîn i‘tâ ve irsâl olunacak emvâl-i mîriyyenin zabt ve harc u sarfında ve ta‘yînât zehâ’irini ahz u i‘tâ husûsunu münferiden rü’yet ve temşiyeti kābil-i mevâddan olmayup, ordu-yı mezkûr beher hâl bir defterdâra dahı muhtâc olmakdan nâşî, Silistre'de meştâ zahîresi ve ba῾zı ebniye-i mîriyyeye me’mûriyet ile ikāmet üzere olan Ali Paşazâde Mîr Abdülkadir *zîde mecduhû* hıdmet-i defterdârlığı rü’yetde liyâkat ve isti‘dâdı olup, ve me’mûr oluduğu ebniye karîn-i hitâm olmağla defterdârlık hıdmetiyle ma‘iyyet-i müşârun-ileyhe ta‘yîn ve me’mûriyetini hâvî başka emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunup, nüzül emâneti dahı kemâ-kân sana ibkā ve mukarrer kılındığını hâvî dîvân-ı hümâyûnum tarafından başka emr-i şerîfim tahrîri bâbında bi'l-fi‘l başdefterdârım olan Ali İsmet *dâme ulüvvuhû* i‘lâm etmeğin i‘lâmı mûcebince amel olunmak fermânım olmağın, imdi sen ki mûmâ ileyhsin, me’mûr olduğun hıdmet-i emâneti sadâkat ve istikāmet ile rü’yet ve meşkûru'l-hıdme olmağa mezîd-i gayret ve cidd ü sa‘y u ihtimâm eyleyüp, tekâsül ü tehâvünden gāyetü'l-gāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M sene 1184

Hüküm No : 779

Selâtîn-i Cengiziyyeden Kuban Seraskeri Arslan Giray Sultan ve hâlâ Kuban cânibinde olan Gāzi Giray Sultan ve Bahadır Giray Sultan ve Tohtamış Giray Sultan *dâme ulüvvuhum*a hüküm ki:

Siz ki selâtîn-i mûmâ-ileyhimsiz, sizler öteden berü zîr-i hükmünüzde olan ehl-i İslâm ile halefen an-selefin Devlet-i Aliyye-i dâ’imü'l-karârımın sadâkat ve istikāmet birle hıdemâtına kemer-bend-i gayret ve Kırım hanlarına her umûrunuzda mürâca‘at ve re’y ü tenbîhleri üzere amel ü hareket ve zâtınızda mezkûr hamiyet-i İslâmiyye muktezâsınca ol câniblerden küffâr-ı hâk-sâra akın ve çapullar idüp îsâl-i hasâret idegeldiğiniz ve el-yevm kemâ fî's-sâbık itâ‘at ü inkıyâd-ı tâmm ile vâcibe-i zimmet-i diyânetiniz olan hıdemât-ı dîn-i mübînde ihtimâm ü dikkat üzere olduğunuz hâlâ Kırım hanı olan cenâb-ı emâret-me’âb-ı eyâlet-nisâb-ı sa‘âdet-iktisâb-ı devlet-intisâb Kaplan Giray Han *dâmet meâliyehû* tarafından mübârek rikâb-ı müstetâb-ı şâhâneme ifâde ve inhâ ve haklarınızda inâyet ve mekremet-i mülûkânem mebzûl olmasını iltimâs ve ricâ eylediğine binâ’en, el-hâletü hâzihi Devlet-i Aliyye’me ve kâffe-i ümmet-i Mehemmed'e hıyânet ve sû-i kasdını izhâr eylemek hasebiyle

el-yevm miyânede ceng ü cidâl derkâr olan Moskov keferesi memleketine gayret-i dîniyyeniz muktezâsı üzere ol taraflardan ale't-tevâlî akınlar idüp, rıhte ve hasâretler virüp, dîn-i mübîne hıdmet eylemekde bâ‘is-i izdiyâd-ı rağbet ve kudretiniz olmak içün han-ı müşârun-ileyhin ricâ ve iltimâsları bu def‘a avâtıf-ı bî-gāye-i şâhânemden size ikrâm ve in‘âm-ı hümâyûnum olmak üzere (…) aded hil‘at tehyi’e ve (…) mikdâr atiyye ve ihsânım olup (…) ile sizlere gönderilmişdir. İmdi gönderilen hila‘-i fâhireyi ta‘zîm ve ihtirâm merâsimi icrâ olunarak dûş-ı ibtihâcınıza vaz‘ u iksâ ve atiyye-i pâdişâhânemi mûcib-i emr-i şerîfim yedînden ahz ve mertebe ve istihkākınıza göre beyninizde taksîm ile bundan böyle dahı iktizâ iden her dürlü umûr u husûslarınızı ve dîn düşmeni küffâra ne tarafdan ve ne minvâl üzere akınlar ve hasâretler eylediğinizi diyar-ı han-ı müşârun-ileyh tarafına tahrîr ve ihbârdan ve dâ’imen âdemler irsâlinden hâlî olmayarak dîn yolunda leyl ü nehâr çalışup ve uruşup gazâ vü cihâd idüp Hakk sübhânehû ve te‘âlânın emri ve resûlü Muhammedü'l-Mustafa *ale'llâhi te‘âlâ alyehi ve sellem*in kavli üzere hareket ile düşmen-i dîn-i Ahmedî olan kefere-i fecereden gereği gibi intikām almağa ve rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık mesâ‘î-i makbûle vücûda getirmeğe gayret ve sarf-ı tâkat ve kudret eyleyesiz. Han-ı müşârun-ileyh sizlerin temşiyet-i umûrlarınızda selefleri misillü müsâmaha ve kusûr etmeyüp, her vechile bezl-i himmet ve ihtimâm ideceği muhakkak olduğundan gayrı, vâki‘ olacak sâdıkāne sa‘y ü gayretlerinizi taraf-ı hümâyûnuma arz u iş‘âr eyledikce uğur-ı dîn ü devletimde zuhûr iden hıdmetleriniz zâyi‘ olmayup, her birleriniz hâl ü şânınıza ve vücûda getürdüğünüz hıdmetlerinize göre inâyet ve ikrâm ve iltifât ve ihsân-ı cihândârâneme mazhar olmanız mukarrer idüğü yakīnen ve cezmen ma‘lûmlarınız oldukda âna göre gayret ve metânet birle emr-i gazâ vü cihâda ikdâm ve kâffe-i umûr u husûslarınızda taraf-ı han-ı müşârun-ileyhe mürâca‘at ile ilâ mâ-şâ’allâhu te‘âlâ nizâm-ı hâl ve ittifâk-ı tâmm üzere olmanız esbâbını istihsâle sa‘y-i bî-şumâr eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M sene 1184

Hüküm No : 780

Bir sûreti:

Çerâkise beylerinden Şifa Beyi Kabîlesi Beyi Zaver Bey ve sâ’ir karındaşları ve cümle özden ve sipâhîleri *zîde kadrühûm*a ber-vech-i muharrer.

Hüküm No : 781

Bir sûreti:

Çerâkise beğlerinden Zate Kabîlsi Beyi Batırzeçe Bey ve Mengli Giray Bey ve sâ'ir karındaşları ve özden ve sipâhîlerine

Hüküm No : 782

Bir sûreti:

Çerâkise beğlerinden Hatufay Kabîlesi Beyi Gāzi Bey ve sâ'ir karındaşlarına ve cümle özden ve sipâhilerine

Hüküm No : 783

Bir sûreti:

Çerâkise beğlerinden Bizadok Kabilesi Beği Komçuk Bey ve sâ'ir beğlerine ve özdenlerine ve sipâhîlerine

Hüküm No : 784

Bir sûreti:

Çerâkise beylerinden Timurköy Beyi Şomak oğlu Arslan Bey ve sâ'ir beğlerine ve özden ve sipâhîlerine.

Hüküm No : 785

Bir sûreti:

____ Beyi Tak Sultan Bey ve sâ'ir beğlerine ve özdenleri ve sipâhilerine.

Hüküm No : 786

Bir sûreti:

Kuban'da olan Nogay kabîlesinden Kusay ve Kaspolad ve Nevrûz oğullarından âdemi Mirza ve Mansur Mirza ve Arslan Bey ve Hacı Mirza ve Evran Hacı Mirza ve İbaş Mirza ve Kıncı Mirza ve Kusay Mirza ve sâ'ir karındaşları ve söz sâhiblerine hitâben bir kıt'a. **[Sayfa 198]**

Hüküm No : 787

İşbu emr-i şerîf girü gelüp battâlda hıfz olunup vech-i [meşrûh üzere] ahz ile tebdîl olunup zîrde kayd olunmuşdur.

Kabartay Beyi Canpolat Bey ve Kusay Bey ve Hami Minza Bey ve Gāzi Bey ve Ali Bey ve Nevrûz Bey ve Suvasuk Bey ve sâ'ir beyleri ve Kodanbat ve Damlıoğlu özdenleri ve sipâhîleri *zîde kadrühûm*a hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhimsiz, sizler öteden berü ehl-i sünnet ve ümmet-i Muhammed'den olduğunuza binâ'en Devlet-i Aliyye'me ve Kırım hanlarına itâ'at ve inkıyâda meyl ü rağbet ve zâtlarınızda merkûz hamiyet-i İslâmiye muktezâsınca, ol câniblerden küffâr-ı hâk-sâra akın ve çapullar idüp, îsâl-i hasâret etmeğe hâhiş üzere olduğunuzu hâlâ Kırım hanı olan Kaplan Giray Han *dâmet meâliyehû* tarafından mübârek rikâb-ı müstetâb-ı şâhâneme ifâde ve inhâ ve bundan böyle cümleniz sâye-i Devlet-i Aliyye'mde mahmî ve haklarınızda inâyet ve mekremet-i mülûkânem mebzûl kılınmasını iltimâs ve ricâ eylediğine binâ'en, el-hâletü hâzihi Devlet-i Aliyye'me ve kâffe-i ümmet-i Muhammed'e hıyânet ve sû-i kasdını izhâr eylemek hasebiyle el-yevm miyânede ceng ü cidâl derkâr olan Moskov keferesi memleketine gayret-i dîniye muktezâsı üzere ol taraflardan ale't-tevâlî akınlar idüp rıhte ve hasâretler virüp, dîn-i mübîne hıdmet eylemekde bâ'is-i izdiyâd-ı rağbet ve miknetiniz olmak içün han-ı müşârun-ileyhin ricâ ve iltimâsları mûcebince bu def'a avâtıf-ı bî-gāye-i şâhânemden size ikrâm ve in'âm-ı hümâyûnum olmak üzere (…) aded-i hil'at-i behiyye ve (…) mikdâr atiyye ve ihsânım olup (…) ile sizlere gönderilmişdir. İmdi gönderilen hila'-ı fâhireyi tanzîm ve eczâm-ı merâsimi icrâ olarak dûş-ı ibtihâcınıza vaz' ve iksâ ve atiyye-i pâdişâhânemi mûsil emr-i şerîfim yedînden ahz ve mertebe ve istihkākınıza göre beyninizde taksîm ile bundan böyle dahı iktizâ iden her dürlü umûr u husûslarınızı ve dîn düşmeni küffâre ne tarafdan ve ne minvâl üzere akınlar ve hasâretler eylediklerini her bâr han-ı müşârun-ileyh tarafına tahrîr ve ihbârdan ve dâ'imâ âdemleriniz gelüp gitmekden hâlî olmayarak, dîn yolunda leyl ü nehâr çalışup ve uruşup gazâ vü cihâd idüp, Hakk sübhânehû ve te'âlânın emri ve resûlü Muhammedü'l-Mustafa *salla'llahu te'âlâ aleyhi ve sellem*in kavli üzere hareket ile düşmen-i dîn-i Ahmedî olan kefere-i fecereden gereği gibi intikām almağa ve rızâ-yı hümâyûnuma muvâfık mesâ'î-i makbûle vücûda getürmeğe gayret ve sarf-ı tâkat ve kudret eyleyesiz. Han-ı müşârun-ileyh sizlerin temşiyet-i umûrlarınızda selefleri misillü müsâmaha ve kusûr etmeyüp, her vechle bezl-i himmet ve ihtimâm ideceği muhakkak olduğundan gayrı, vâki' olacak sâdıkāne sa'y ü gayretinizi taraf-ı hümâyûnuma arz u iş'âr eyledikçe, uğur-ı dîn ü devletimde zuhûr iden hıdmetiniz zâyi' olmayup, her biriniz hâl u şânınıza ve vücûda getürdiğiniz hıdmetlerinize göre inâyet ve ikrâm ve iltifât ve ihsân-ı cihândârâneme mazhar olmanız mukarrer idüğü yakīnen ve cezmen ma'lûmlarınız oldukda, âna göre gayret ve metânet birle emr-i gazâ vü cihâda ikdâm ve kâffe-i umûr u husûslarınızda taraf-ı han-ı müşârun-ileyhe mürâca'at ile ilâ mâ-şâ'allahu te'âlâ nizâm-ı hâl ve iltifât-ı tâmm üzere olacağınız esbâbını istihsâle sa'y ü bi-şumâr eylemeniz.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 788

Anadolu eyâletinin elviye alaybeyilerine ve elviye-i mezbûre zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârlarına hüküm ki:

Siz ki elviye-i mezbûre alaybeyileri mûmâ-ileyhimsiz, sancakların bi'l-cümle zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârıyla hâlâ Kırım cânibi seraskeri olan vezîrim İbrahim Paşa *iclâlehû*nun ma‘iyyetinde nevrûz-ı fîrûzda mevcûd bulunmak üzere bundan akdem şeref-rîz-i sudûr iden emr-i şerîfimle me’mûr ve ta‘yîn ve bi'd-def‘a‘ât isti‘câli hâvî evâmir-i şerîfemle her birinize tenbîh ve te’kîd ve vakt-i merkūme mürûr ideli müddet-i vâfire güzerân idüp, sizin şimdiye dek savb-ı me’mûrenize vâsıl olup vâki‘ olan hıdemât-ı aliyyemde vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yi üzere amel ü harekete kıyâm ve mübâderetiniz vâcibe-i zimmetiniz iken, henüz savb-ı me’mûrenize adem-i vusûlünüz ihbâr ve inhâ olunup, te’dîbe müstahak olmuşiken fîmâba‘d bulunduğunuz mahalden hareket ve kemâl-i sür‘at [ü] şitâb ile savb-ı me’mûrenize vusûl u lühûka ibtidâr eylemeniz şartıyla bu def‘a cürmünüzden iğmâz olunmağla, te’kîden ve isti‘câlen ve ikdâmen ve ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahı ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde bir mahalde meks ü tevakkuf eylemeyüp, bir an akdem ve bir sâ‘at mukaddem vezîr-i müşârun-ileyhin ma‘iyyetine varup, vâki‘ olan hıdemât-ı aliyyemde vezîr-i müşârun-ileyhin emr ü re’yi üzere amel ü harekete kıyâm u mübâderet eyleyesiz. Şöyle ki; bundan böyle dahı batâ’et ve rehâvet üzere hareket ve savb-ı me’mûriyetinize vusûl u lühûkda tesâmüh ve taksîriniz vâki‘ olmak lâzım gelür ise, siz ki alaybeyilerisiz, alaybeyilikleriniz ref‘i ve siz ki zü‘emâ ve erbâb-ı tîmârsız, üzerlerinizde olan ze‘âmet ve tîmârlarınız ref‘iyle iktifâ olunmayup, ibreten li's-sâ’irîn eşedd-i cezâ ile mücâzât olunacağınızı muhakkak ve mukarrer bilüp, âna göre mezîd-i basîret ü intibâh üzere hareket ve ser-i mû hilâfından hazer ü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M sene [1]184

Hüküm No : 789

Tuna sevâhilinhde vâki‘ Maçin ve Hırsova ve Rasova ve Silistre ve Tutrakan ve Rusçuk ve Ziştovi ve Niğbolu kazâlarının kuzât ve nüvvâbına ve zâbitânına hüküm ki:

Bu esnâda Bükreş ve havâlîsinde bulunan Boyarân ve re‘âyâsından ekserî Moskovlu la‘înin dâm-ı tezvîrinden nefslerini tahlîs ve zikr olunan kazâların iskele ve kurâ ve havâlî-i sâ’irelerine gelüp, istîmân idecekleri mülâhazadan ba‘îd olmadığı hâlâ Haleb vâlîsi olup Bükreş cânibi seraskeri olan vezîrim Mehmed Paşa *iclâlehû*nun bu def‘a ordu-yı hümâyûnuma vurûd iden mektûbunda derc ve tastîr olunup, ol makūle mahâll-i mezkûreye gelüp ilticâ ve istîmân iden Eflak re‘âyâsına kimesne tarafından ta‘arruz etdirilmeyüp,

himâyet ü sıyânet olunmalarına ihtimâm olunmak içün emr-i hümâyûnum sudûrûnu istid‘â ve iltimâs etmeğin, vezîr-i müşârun-ileyhin tasvîb ve tecvîz eylediği üzere sâlifü'z-zikr kazâların iskele ve karyelerine ve havâlî-i sâ’irelerine gelüp, istîmân ve ilticâ ve ra‘iyyeti kabûl iden Eflak re‘âyâsının kendülerini ve ıyâl u evlâdlarını katl ve seby ü istirkāk misillü ve yedlerinde bulunan emvâl u eşyâlarını iğtinâm kasdıyla vechen mine'l-vücûh bir ferde ta‘arruz ve tasallut etdirmeyüp, işbu mazmûn-ı emr-i âlîşânımı iktizâ iden mahallere neşr iderek te’lîf ve istimâleti îcâb iden hâlatın istihsâline ihtimâm birle re‘âyâ-yı mezkûrenin kemâ yenbagī ri‘âyet ve sıyânet ü himâyetlerine mezîd-i sa‘y ü dikkat eyleyüp mugāyir-i emr-i hümâyûnum bir ferdîn tasallutlarına izn ü ruhsat göstermekden ve himâyet ü sıyânet ve ri‘âyetlerinde iğmâz ve tekâsülden gāyetü'l-gāye tehâşî vü mücânebet eylemeniz bâbında.

Fî Evâhir-i M Sene [1]184

Hüküm No : 790

Anadolu vâlîsi ve Kırım cânibi seraskeri Vezîr Silahdâr İbrahim Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem ma‘iyyetinde olan Erzurum eyâleti askerîsinin cebe defterleriyle tahvîl kuyûdâtı ve battâlları bu def‘a ordu-yı hümâyûnuma vârid ve hâlâa ma‘iyyetine me’mûr eyâlet-i Anadolu'da vâki‘ sancaklar neferâtlarının cebe defterleri defterhâne-i âmiremden ihrâc etdirilmekle, kemâ kân el-yevm ma‘iyyetine mevcûd hâcegân-ı dîvân-ı hümâyûnumdan Re’îsü'l-küttâb vekîli Hüseyin Senâyi *zîde mecduhû* ve Defter Emîni Mehmed Necati *zîde kadrühû* ma‘rifetleriyle kānûn ve kā‘ide-i mer‘iyye üzere vukū‘ bulan tevcîhâtlarına nizâm virilmek içün zikr olunan eyâlet-i Anadolu cebe defterleri müceddeden ve memhûran bu def‘a (…) *zîde kadruhû*ya teslîm ve tarafına tesyîr olunmuşdur.Aancak eyâlât halkı Devlet-i Aliyye’min mu‘tenâ askeri olduklarına binâ’en fevtden ve niyâmedden virilecek ze‘âmet ve tîmârları etbâ‘ makūlesine ve ecnebiye verilmeyüp bayrağı altında kā’im ve hıdmetde dâ’im olan mülâzımlarına virilmek lâzıme-i hâlden ve bu husûs nizâm-ı mu‘tebere ve kānûn-ı müstedîme-i tevcîhâtdan olduğundan gayrı, sefer vaktinde şefâ‘at ve ricâ ve himâye ile bir tîmâr veyahud ze‘âmetin âhar tîmâr ve ze‘âmete ilhâkı kıllet-i askere bâdî hâlâtdan [**Sayfa 199**] olduğuna binâ’en ilhâkan tîmâr ve ze‘âmet verildiğine bir dürlü rızâ ve ruhsat yoğiken Erzurum eyâletinin gönderdiğin cebe defterlerinden hilâf-ı rızâ ilhâka müsâ‘aden zâhir ve mahlûlâtı ve niyâmedden virdiğin tîmâr ve ze‘âmetler dahı hıdmetde mevcûd ve müstahak sancak mülâzımlarına tevcîh olunmayup, etbâ‘ makūlesine tevcîh ile mülâzımların nân-pâreden mahrûm ve me’yûs kaldıkları sem‘-i hümâyûnuma lâhık olmağla fîmâba‘d hilâf-ı rızâ ve mugāyir-i kānûn ve kā‘ide-i tevcîhâta müsâ‘adeden mücânebet ve ber-vech-i meşrûh vukū‘ bulan mahlûlâtı ve niyâmedden verilecek ze‘âmet ve tîmârları mülâzımlardan gayrıya

virmeyüp, ve bir tarîkle ilhâka cevâz göstermeyüp kemâl-i istikāmet ve zimmet birle umûr-ı tevcîhâta ihtimâm ve hilâfından ittikā-i tâmm eylemen bâbında.

Fî Evâhir-i M sene [1]184

Hüküm No : 791

Hâlâ Maraş beylerbeyisi olan Hammâlî-zâde Ömer *dâme ikbâlehû*ya hüküm ki:

Sen ki mîr-mîrân-ı mûmâ-ileyhsin, iki bin nefer süvârî asker tahrîr ile serî‘an ve âcilen ordu-yı hümâyûnuma vürûd ve sefer-i hümâyûn-ı nusret-makrûnumda bezl-i vücûd eylemen şartıyla avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden rütbe-i mîrânî ile eyâlet-i mezbûre sana tevcîh ü ihsân ve ber-vech-i meşrûh me’mûriyetini mutazammın şeref-bahş-ı sudûr iden emr-i âlîşânım tarafına ba‘de'l-vusûl ol mikdâr neferât tertîb ve tanzîmine adem-i liyâkat ve hâl-i perîşânından bahs ile tevârüd iden tahrîrâtına binâ’en hâline terahhuman iki bin nefer getirmenden afv ve eslâfın misillü sekiz yüz nefer güzîde ve müntehab kapun halkıyla rûz-ı hızırda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma vusûl u lühûka ibtidâr eylemen içün isti‘câli mutazammın emr-i şerîfim irsâl ve rûz-ı hızır murûr ideli müddet-i vâfire olup, senin bu âna dek savb-ı me’mûrende isbât-ı vücûd eylemen lâzıme-i zimmetin iken, henüz ne mahalde olduğun ma‘lûm olmamağla esnâ-i râhda meks ü tevakkuf eylemeyüp, iki konağı bir iderek ordu-yı hümâyûnuma vusûle müsâra‘at ve dikkat eylemen içün te’kîden ve isti‘câlen ve ikdâmen ve ihtimâmen işbu emr-i celîlü'l-kadrim dahı ısdâr ve (…) tatar ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde ber-vech-i muharrer bundan akdem isti‘câli hâvî şeref-sudûr iden emr-i âlîşânımda zikr u beyân olunduğu vechile sekiz yüz nefer güzîde ve yarar kapun halkıyla rûz-ı hızırda İsakçı sahrâsında ordu-yı hümâyûnumda mevcûd ve isbât-ı vücûd eylemen lâzıme-i zimmet-i ubûdiyetin iken, henüz ne mahalde olduğun ma‘lûm olmadığına binâ’en, te’dîbe müstahak olmuşiken fîmâba‘d batâ’et ve rehâvetden hazer ü mücânebet ve muktezâ-yı me’mûriyetin üzere ol mikdâr güzîde ve müntahab kapun halkıyla bulunduğun mahalden, iki konağı bir iderek kemâl-i sür‘at ü şitâb ile ordu-yı zafer-makrûnuma vusûl u lühûka kemâl-i müsâra‘at eylemen şartıyla bu def‘a cürmünden iğmâz olunduğu ma‘lûmun oldukda sana göre mezîd-i basîret ve intibâh üzere hareket ve ser-i mû hilâfından tehâşî vü mücânebet eylemen bâbında.

Fî evâ’ili S Sene [1]184

Hüküm No : 792

Reha a‘yânından Mîr el-hâc Fîruz *zîde mecduhû*ya hüküm ki:

Hâlâ Rakka vâlîsi olup, Bender cânibi seraskeri olan Vezîr Mehmed Paşa *iclâlehû*nun kapusu halkını Rakka müteselliminin i‘ânet ve müzâheretiyle tertîb ve tanzîm ve iktizâ iden devâbb ve sâ’ir levâzım-ı mukteziye ve levâzım-i seferiyyesini tertîb ve tekmîl birle ma‘iyyetine istihsâb ve nevrûz-ı fîrûzda getürüp, müşârun-ileyhe îsâl ve sen dahı kethüdâlığı hıdmetinde kıyâm eylemen içün bundan akdem emr-i âlîşânımla tenbîh ve te’kîd olunmakdan nâşî, bu âna dek vürûd ve vusûl me’mûl ve melhûz iken henüz mahallinden hareket eylemediğin inhâ olunmağla bir kadem akdem bulunduğun mahalden hareket ve sür‘at [ü] şitâb ile iki konağı bir iderek muktezâ-yı me’mûriyetin üzere müşârun-ileyh tarafına vusûle müsâra‘at eylemen içün isti‘câlen ve istislâ‘an işbu emr-i şerîfim ısdâr ve tatar ile irsâl olunmuşdur. İmdi vusûlünde mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfimde sana tenbîh ve te’kîd olunduğu vechle amel ü harekete ibtidâr ve muktezâ-yı me’mûriyetin üzere muhavvel-i uhde-i ihtimâmın kılınan husûsât-ı mezkûrenin itmâm ve ikmâliyle bu âna dek savb-i me’mûruna vürûd ve dühûlün lâzıme-i hâlden olup ve henüz hareket eylemediğin ihbâr ve inhâ olunmakdan nâşî te’dîbe müstahak olmuşiken, fîmâba‘d bulunduğun mahalden bilâ-tevakkuf hareket ve kemâl-i sür‘at ü şitâb ile iki konağı bir iderek müşârun-ileyh tarafına lühûka mübâderet eyleyüp, bilâ-mûcib bir mahalde bir an ve bir dakīka meks ü tevakkufdan be-gāyet tehâşî vü mücânebet eyleyüp, emr-i hümâyûnuma mugāyir batâ’et ve rehâvetden hazer ü mücânebet şartıyla bu def‘a iğmâz olunduğu ma‘lûmun oldukda mukaddemâ ve hâlâ şeref-rîz-i sudûr iden emr-i âlîşânımın mazmûn-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ü harekete kıyâm u mübâderet eyleyüp rehâvet ve taksîrden ve ser-i mû hilâfından gāyetü'l-gāye ihtirâz ü ictinâb eylemen bâbında.

Fî evâ’il-i S Sene [1]184

Hüküm No : 793

Tashîh olunduğu üzere tebdîl olunmuşdur.

İbrail muhâfızı ve Boğdan seraskeri olan Rumili vâlîsi vezîrim Abdi Paşa'ya hüküm ki:

A‘dâ-yı dîn-i mübîn Moskovlu'dan ahz-ı intikām içün avn-i hazret-i Vehhâb ve feyz ü inâyet-i cenâb-i müyesserü'l-murâdât ile bu hengâm-ı fevz-iştimâlet birkaç koldan Boğdan ve Eflak ve Hotin üzerlerine asâkir-i zafer-me’âsir tesyîrine mübâşeret olunmak akdem-i umûr-ı dîniye ve ehemm-i mehâmm-ı saltanat-ı seniyyemden olduğuna binâ’en, hâlâ Kırım hanı cenâbları altımış binden mütecâviz tatar-ı sebük-reftâr ve sâ’ir me’mûr-ı ma‘iyyetleri kılınan asâkir-i encüm-şümâr ve top ve cebehâneleriyle Hantepesi ve tabur tarafından küffâr-ı hâk-sârın verâsından hücûm ve Yaş ve Boğdan derûnlarını levs-i vücûd-ı a‘dâdan tathîre mübâderet ve kıyâm ve Yergöğü tarafından dahı Bükreş seraskeri olan Haleb vâlîsi vezîrim

Mehmed Paşa yirmi otuz bin mikdârı piyâde ve süvârî ve top ve cebehâne ile Bükreş ve Eflak vilâyetini yed-i istîlâ-yı a‘dâdan tahlîse dâmen-i der-miyân-ı ihtimâm idüp, ve sen ki vezîr-i müşârun-ileyhsin, senden gayret ve şecâ‘at me’mûl ve muntazar-ı hüsrevânem olduğundan gayrı han-ı müşârun-ileyh ile muhâbereye semt ü münâsibin olduğuna binâ’en, İbrail tarafında ma‘iyyetine güzîde ve müntehab piyâde ve top ve mühimmat-ı cebehâne ve zahîrenin peyderpey irsâllerine ihtimâm-ı tâmm olunmağla vakt-i fırsatı fevt eylemeyüp ve el-hâletü hâzihi ma‘iyyetine müretteb ve mu‘ayyen olan asker ve edevât ve mâlzeme-i sâ’ire ma‘iyyetine vâsıl ve hitâma karîb olmağın, bi-mennihî te‘âlâ sen dahı uslûb-ı cem‘iyetine hüsn-i nizâm ve metânet virerek kemâl-i salâbet ve şecâ‘at izhârıyla İbrail'den Fokşan üzerine hareket ve *“uktulûhum haysu sekaftumûhum”* nass-ı şerîfi üzere müsta‘înen bi'llâhi Fokşan tarafında olan a‘dâ-yı dîni kal‘ ve kam‘ ve kahr u tedmîre bezl-i mâ-hasal-i iktidâr ve sa‘y-i bî-şumâr ve İbrail'den kangı günde ve ne vakitde hareket ve ne vechle tedbîr ve azîmet idecek isen çend rûz mukaddemca muktezâ-yı hareket ve vakt-i azîmetini han-ı müşârun-ileyh taraflarına tahrîr ve iş‘âr ve muhâbere ve ittifâk emrine i‘tinâ birle ne vechile re’y _____ olur ise âna göre işi sen dahı etrâfıyla mülâhaza ve ârâ-i sâ’ibe izhârıyla me’âsir-i hayriye vücûda getürmeğe şedd-i nitâk-ı gayret ve bezl-i vüs‘ u tâkat eyleyesin. Bi-âverî-i avn-i Bârî ile işbu sene-i mübâberekde düşmen-i dînden intikām almağa ez-dil ü cândan sarf-ı tâb u tuvân farîza-i zimmet-i erbâb-ı diyânet olup, ve senden bu emr-i dînde gayret-i tâmm ve sa‘y ü ikdâm munzar-ı hüsrevânem olmağla, göreyim seni; du‘â-yı hayr-i pâdişâhânem senin ve ma‘iyyetinde olan bi'l-cümle rü’esâ ve ümerâ ve asâkir-i zafer-me’âsirim haklarında mebzûl olduğu ve inşâ’allahu te‘âlâ Fokşan ve havâlîlerinin tathîriyle tekmîl-i namus-ı dîn ü devletim bâbında zuhûra gelecek hıdmetleriniz mukābilesinde sen ve ma‘iyyetinde olanlar mekkârîm-i bî-gâye-i hüsrevâneme mazhar olacakları cümlesine ifâde ve ifhâma dikkat ve ber-vech-i muharrer han-ı müşârun-ileyh ile muhâbere ve hareketin vaktini tahrîr ü iş‘âra mübâderet [**Sayfa 200**] ve re’y-i kiyânîleri üzere kendüsiyle ittifâkāne hareket iderek bi-tevfîkihî sübhânehû ve te‘âlâ Fokşan ve etrâfına hücûm ve zabt ile düşmenden ahz-ı intikāma kemâl-i gayret eyleyüp, imrâr-ı vakt ve takviyet-i fırsatdan ve han-ı müşârun-ileyh ile muhâbere ve ittifâk emrinde kusûr u tekâsülden mücânebet ve her hâlde âkilâne ve merdâne cünbiş ve etvâr ibrâzıyla hıdemât-ı merziyyeye muvaffak olmağa bezl-i tâb u miknet ve avn-ı inâyet-i hazret-i Feyyâz ile Fokşan ve etrâfını zabt ve a‘dâyı kal‘ u tedmîrden sonra ma‘iyyetinde olan asâkir-i nusret-eserimden bir ferdin avdetine ruhsat virmeyüp, kemâl-i intizâm ve mehâbet ile han-ı müşârun-ileyhe mülâkī ve mülhak olup re’y-i rezîn ve ittifâk ile hareket ve dîn ü Devlet-i Aliyye’me ve rızâ-yı şâhâneme lâyık hıdemât-ı meşkûre vücûda getürmeğe nisâr-ı nakdîne-i vüs‘ u tâkat eylemen bâbında

Fî evâ'ili S sene [1]184

Hüküm No : 794

Haleb vâlîsi ve Eflak cânibi seraskeri Vezîr Mehmed Paşa'ya ve mîr-i mîrân-ı kirâmdan Rumili beğlerbeğiliği pâye[si] olup çarhacılık ile ma'iyyet-i müşârun-ileyhde olan Karahisar-ı Sâhib Mutasarrıf mehmed Paşa dâmet *meâliyehû*ya ve ordu ağası (…) zîde mecduhû ve sâ'ir zâbiten ve rü'esâ-yı tavâ'if-i askeriyeye hüküm ki

Düşmen-i dîn-i mübîn olan Moskovlu melâ'îninin hile ile re'âyâsını idlâl ve istîlâ eylediği kasaba-i Bükreş ve havâlîsinde bâ-ber-cây-ı istikrâr olamayup bu eyyâmda dahı karâr eylediği hâlde avn-i Bârî ile kantara-i sebûk-ı guzât-ı şecâ'at-nihâddan güzerân ideceği meczûmu olmakdan nâşî, melâ'în-i mesfûre kasaba-i mezbûreyi bırakup firâr eylediği, sen ki serasker-i müşârun-ileyhsin, tarafına ihbâr olunmağla tecessüs zımnında vekîl-i harcını birkaç âdem ile irsâl eylediğini ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma mukaddemca arz [u] inhâ etmişidîn. Fî'l-hakīka gönderdiğin âdemler varup, kasaba-i mezbûre duhûl ve derûn-ı kasaba ve havâlîsinde şerzime-i menhûse-i kefereden eser-i âsâr olmadığını ve kadîmden kasaba-i mezbûrede sâkin ve mütemekkin Boyarân ve re'âyânın kemâ fî'l-evvel itâ'at üzere yerlerinde karâr ve istîmân ile muhâfaza ve himâyetlerini istid'â eylediklerini tarafına gelüp ihbâr eyledikleri bu def'a tafsîlen tarafından tahrîr ve iş'âr olunmağla, bu misillü izhâr-ı itâ'at ve istîmân iden re'âyâya ve ıyâl ve emvâllerine ta'arruz olunmasına şer'-i şerîfin cevâzı olmadığından gayrı kasaba-i mezbûre ve havâlîsinde itâ'at üzere meskenlerinde kā'im olanların ve bunlardan başka sâ'ir Eflak re'âyâsından itâ'ate meyl idenlerin te'lîf ve istimâlet ve himâyet ü sıyânetleri levâzımına ri'âyet olunması lâzıme-i hâlden ve bu husûsa itmâm-ı tâmm olunmak cümlenizden matlûb-ı mülûkânem olmağın, ucâleten işbu emr-i hümâyûnum ısdâr ve (…) ile irsâl olunmuşdur. İmdi kasaba-i mezbûreden bî-dağdağa-i ceng ü cidâl küffâr-ı hâk-sârın hurûc ve firârı ve re'âyâsının bu vechle itâ'at ve inkıyâdı sebebi ile efrâd-ı asâkirden bir ferdîn avdet ve teferrukuna bir dürlü rızâ-yı hümâyûnum olmayup, inşâ'allahu'l-Meliki'l-Fettâh a'âdâ-i dîn-i dûzah-mekân Fokşan ve Boğdan cânîblerinde her ne mahalle firâr ve mukābeleye ictisâr kaydında olur ise ta'kīb ve kahr u istîsâliyle dilhâh üzere ahz-ı intikām olunmak murâd-ı mülûkânem ve el-hâletü hâzihi dâhil-i kabza-i ifrâz olan Bükreş ve havâlîlerinin ve bi'l-cümle Eflak derûnunun Moskovlu melâ'îninden gereği gibi tanzîf ve tathîr ve hıfz u hırâseti ve itâ'at idenlerin himâyet ü istimâletiyle re'âyâ-yı sâ'irenin itâ'ate terğīb ve te'lîfleri emrine i'tinâ vü dikkat olunması iktizâ-yı hâlden olup, ve bu esnâda Eflak voyvodası hâlâ mukīm olduğu Krayova'dan Bükreş'e gelüp re'âyânın istimâlet ve zer' ü harse iştigālleri husûsuna sa'y ü gayret eylemesi bâbında voyvoda-i mûmâ-ileyhe bu def'a başka

emr-i şerîfim sâdır olduğu ma‘lûmunuz oldukda el-yevm itâ‘at üzere Bükreş ve havâlîsinde firâr idenlere ve bir tarafdan dâhil-i havza-i itâ‘at olan re‘âyâya ve emvâl ü iyâllerine ehl-i İslâm’ın ta‘arruzunu şer‘an câ’iz olmadığını ve düşmen-i dînin cem‘iyeti Fokşan ve sâ’ir ne mahalde ise her tarafdan asâkir-i İslâm ile üzerine varılmak mukarrer idüğünü tavâ’if-i askeriyeye i‘lân ve işâ‘at ve kemâ kân ittifâk ve metânet ve intibâh ve basîret vechile hareket birle şirâze-i cem‘iyetinizi tefarruk ve teşennütden sıyânet ve Bükreş'den firâr iden kefere-i sefer-i makarrın kangi cânibine firâr eylediklerini ve Bükreş'in ve ol havâlînin zabt ve muhâfaza olunduğunu ve re‘âyâsının te’lîf ve istimâlet birle meskenlerinde ikāmetlerini ve mâhiyet-i itâ‘atlerini serî‘an ve âcilen ordu-yı hümâyûn-ı nusret-makrûnuma tahrîr ü iş‘âra mübâderet eyleyüp zinhâr ve zinhâr orduda mevcûd askerden ferd-i vâhidîn Tuna'yı berü tarafa mürûr ve avdetinden ve tavâ’if-i askeriye taraflarından hilâf-ı şer‘-i şerîf ve mugāyir-i emr-i hümâyûnum dâhil-i havza-i emân olan re‘âyâya ta‘arruz-ı mezbûru vukū‘a gelmekden be-gāyet tehâşî vü mücânebet ve emr-i şerîfin mefhûm-ı itâ‘at-makrûnuyla amel ü harekete her biriniz nisâr-ı tâb [u] tâkat eylemeniz bâbında.

Fî evâ’ili S sene [1]184

Hüküm No : 795

Bir sûreti:

Bu mazmûnda hâlâ Eflak Beği Manolaki'ya Karayova'dan kalkup serî‘an Bükreş'e gelüp makarr-ı hükûmetinde kıyâm ve re‘âyâyı yerlerinde îvâ ve iskâna ihtimâm-ı tâmm ve zer’ ü harsa iştigālleri ve te’mîn ve terfîh-i hâllerine ve mezrû‘ olan hubûbâtı sıyânet ve'l-hâsıl muktezâ-yı sadâkati imâre-i memlekete ve re‘âyâ vü berâyânın mezâlim ve te‘addiyâtdan sıyânetleri husûsuna dikkat eylemesi derc ola ve serasker-i müşârun-ileyhin re’y ve emr-i âlîşânım üzere harekete ve iktizâ iden husûsları tahrîr ve i‘lâm eylemesi te’kîd ve tenbîh olunarak.

Hüküm No : 796

Nehr-i Tuna'nın ocaklık şaykalarından Hisarcık şaykası kapûdânı İbrahim Kapûdân *zîde kadruhû*ya hüküm ki:

Bi-avnihî sübhânehû ve te‘âlâ inşâ ve tekmîli takarrub iden İsakçı cisrinin baş taraflarının muhâfazası lâzıme-i hâlden olduğuna binâ’en, sen ki kapûdân-ı mûmâ-ileyhsin, seninle Flordin Kapûdânı Ali Kapûdân me’mûr kılınmanız içün emr-i şerîfim sudûrunu cisr-i mezkûr emîni olan Mâliye Tezkirecisi Süleyman *zîde mecduhû* memhûr arzuhâliyle istid‘â ve cisrin muhâfazası akdem-i umûrdan olmağla iktizâsı üzere şaykaların ta‘yîni telhîs olunmak

bâbında sâdır olan fermân-ı âlîye imtisâlen kapûdâna havâle olundukda, geçen sene emîn-i mûmâ-ileyhin ma‘iyyetinde hıdemât-ı mühimmede istihdâm olunmak üzere Koyluca ve İpek şaykaları ta‘yîn olunmuş olup, el-hâletü hâzihî matlûb olan şaykalardan Hisarcık şaykası vezîrim Sarım İbrahim Paşa'nın inhâsıyla Rusçuk havâlîsini muhâfazaya me’mûr dokuz kıt‘a şaykalardan olduğu başmuhâsebeden derkenâr olunduğuna binâ’en, cisr-i mezbûr hıdmetine âhar münâsibi ta‘yîn olunmak husûsu emîn-i mûmâ ileyhden isti‘lâm olundukda, mukaddemâ cisr-i mezkûr muhâfazasına me’mûr olan şaykalar Rusçuk havâlîsinden olup ve sen el-yevm şaykanla bunda mevcûd ve nâ-mevcûdların mükemmel ve muntazam ve hıdmet-i merkūmeye lâyık olmanla hıdmet-i me’mûrende tekâsül eylememen şartıyla cisr-i mezkûr muhâfazasına ta‘yîn olunmana muhtâc olduğun i‘lâm itmenle cisr hıdmeti umûr-ı mehâmdan olduğuna binâ’en seninle mezkûr Florrdîn şaykası kapûdânı şaykalarınızı fîmâba‘d dahı techîzde terâhî ve mahal-i me’mûrenizde mevcûd bulunmamak lâzım gelür ise iktizâ iden te’dîbleriniz icrâ olunmak şartıyla emîn-i mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcebince şaykalarınız ile cisr-i mezkûr hıdmetine me’mûr **[Sayfa 201**] kılınup, dîvân-ı hümâyûnumdan me’mûriyetlerinizi hâvî emr-i şerîf tahrîri bâbında bi’l-fi’l Başdefterdârım olan Ali İsmet dâme uluvvehu i‘lâm itgmeğin i‘lâmı mûcebince me’mûr kılınmanız fermânım olmağın, imdi sen ki kapudân-ı mûmâ-ileyhsin, cisr-i mezkûr hıdmeti akdem umûr-ı mehhâmdan olup, hıdmet-i mezkûreye me’mûr ve ta‘yîn kılınmanla ber-minvâl-i muharrer şaykanı techîzde terâhî ve mahal-i me’morende mevcûd bulunmamak lazım gelür ise iktizâ iden te’dîbin icrâ olunacağı ma‘lûmun oldukda bir an ve bir saat tevakkuf itmeyüp, şaykanı tertîb ve techîz ve tekmîlen cisr-i mezkûr hıdmetine kıyâma mübâderet eyleyüp, mikdâr-ı zerre avk u te’hîrden ve tekâsülden gāyetü’l-gāye hazer ü mücânebet eylemen bâbında. Fî Evâ’il-i S. Sene 184